

29CIMELIA

G

Biblioteka Jagiellońska.

I. A. 30 1/2

Fil. prot. 285.

4081

CIMELIA

VIII. C. 45.

H H 12 10.

Michael Parisiensis

auto

J. Stebriensis
wydawca

**Questiones veteris ac
noue logice cum resolutione textus
aristotelis clarissima: ad intentionē
doctoris Scoti.**

Cim. Qu. 4001

Johānes stobnicēsis
arciū magister Magnifico domi-
no Mathie de miachorv arcium et
medicini doctore egregio rectori ac vicecancellario studij Cracoviensis
optime merito.

Quas olim questioes veteris ac nove logice cum lucida textus aristotelis
resolutione vir doctissimus michael parisiensis arciū ac sacre theologie
doctor in studio nostro primus luci dederat, sepiusque disputando vulgas-
tas effecerat, video iam tum pliro scribendi officio, tum supvenientibus
quibusdam alijs recentioribus apud paucissimos remansisse, meo vero ius-
dicio pro adolescentum eruditioe utiliores nuncq; bucusq; cōspicio, que ora-
dinatiores, clarioresq; essent, ac plura cōplecterentur, et quibus facilior es-
set ad oppinionē doctoris scotti introductio, fateor enim et ego ingenuus, si
quid psecerim, me non ex aliqua alia lectioe q̄ ex his questioibus p̄cipua re-
cepisse fundamenta, Idem quoq; et ex alijs audiui quibus ille summe fue-
runt utilitati ad doctoris nostri doctrinā capescendā, qui in hoc gymna-
sio clarissimi evasere, indignū itaq; existimans tantos p̄ceptoris nostri
labores magnā p̄mittētes utilitatē diucius occultari, ac in paucissimis
codicibus in pulvere demergi, curavi ut hoc tpe quo tu studij nostri re-
ctor et vicecancellarius esses meritissimus, iterū quasi de nouo in lucē im-
presse ederentur, tuosq; nos dedicarentur, Et quo studiū Cracoviense non
tū doctrina sed pulcherrimis etiā beneficijs est non mediocriter iā adora-
natū, Quis enim tibi gratias nō agat, cum pro plerisq; alijs que in nostram
vniuersitatē munificētissime collata sunt a p̄ncipibus regni opera tua in
p̄mo et secundo rectoratu, quē ante hūc tertium prudentissime gerebas tū
ex fundatione tua qua providisti ut alter in medicina lector haberetur,
aut ex magnificis edificijs pro studiosis adolescentibus de nouo fundi-
tus erectis, quibusdamq; alijs magna impensa instauratis ac plurimū au-
ctis, quibus hoc studiū nostrū sentit vehementer se adiutū, meritoq; te
velut patrē colit ac veneratur, Quēadmodū igitur sub tuo patrocinio tu-
tū cōquiescit, ita et he questioes tuo noie illustrate aduersariorū morsum
contemnant, quas ut benignissimo vultu excipias plurimū rogo.

*Przełożył do druku Michał W. i Paradyż(?)
Michał Włóczyński w r. 1840 m*

Questioes veteris ac nove logice

Logica

est scientia rationalis una et ab alijs distincta

Arguitur primo q̄

nō sit scientia, q̄a om̄is scientia ^{p̄mo p̄fecta} acquirit̄ p̄ de-
monstrationē, sed logica nō acquirit̄ p̄ demō-
strationē, ergo logica nō est scientia. Ma-
ior p̄bat̄ ex diffinitioe scientie, Et minor p̄-
batur, q̄a si logica acquireret̄ p̄ demōstrati-
onē tūc ante logicā esset alia logica p̄ quā acquireret̄ demōstratio, et p̄r
quā esset nota prima demōstratio, et sic in infinitū esset, p̄cessus in demō-
strationibus, igitur.

Arguit̄ sc̄do, Quia modus sciēdi

nō est scientia, sed logica est modus sciēdi, ergo logica non est scientia
Maior patet, q̄a modus rei nō est res cui est modus, Sed minor p̄bat̄
per aristotelē sc̄do methaphisice dicentem, Absurdum est simul querere
scientiā et modū sciēdi, ubi sc̄dm cōmentatorē p̄ modū sciēdi philosophi
p̄bus intelligit logicam.

Tercio arguit̄ q̄ logica nō sit rati-

onalis, q̄a om̄e reponibile in p̄dicamēto est reale, sed logica est ens repo-
nibile, ergo logica est scientia realis. Maior patet p̄ philosophū q̄nto et
septimo methaphisice, diuidentē ens qd̄ est extra aiām in decē p̄dicamē-
ta, Et minor p̄bat̄ sic, q̄a scientia est habitus de p̄ma specie qualitatis, ut
exemplificat philosophus in predicamentis.

Quarto arguitur q̄ logica non sit

vna, q̄a illa scientia nō est vna in qua colligunt̄ plures cōclusiones demō-
strabiles p̄ diuersa media, sed sic est de logica, igit̄ nō est vna, Maior p̄ba-
tur, q̄a scientia est habitus cōclusionū, et demōstrationē, ergo multiplica-
tis cōclusionib; multiplicant̄ scientie, igitur.

Quinto arguit̄ q̄ logica non sit ab

alijs distincta, Quia illa scientia nō est ab alia distincta que est de obiecto

Questiões veteris ac noue logice

comuni oibus alijs sciētijs. sed logica est huiusmodi. igit̃ nō est ab alijs distincta. Minor patet. Quia logica est de syllogismo vel de argumentatione. quibus vtunt̃ oēs alie scientie. ergo logica nō est scientia vna distincta ab alijs.

Sexto confirmat sic. Quia nulla

scientia pcedit et cōibus vt dicit̃ in pmo posterior̃. sed logica pcedit et cōibus que possunt applicari oibus alijs sciētijs. vt patet in pmo topico p philosophū. igit̃ logica nō est specialis scientia.

In oppositū arguit̃ p philosophū

et p oēs suos perpositores q̃ tradūt logicā tanq̃ scientiā rationālē vnam ab alijs distinctā. In questione erūt tres articuli. sicut et in alijs questionibus sequentibus. In pmo determinabunt̃ termini in titulo questionis positi. In scdo mouebunt̃ dubia et difficultates circa presentē materiam emergētes. In teccio ponent̃ cōclusiones respōsales ad pncipale questitū et respōdebūt ad ratiōes ante oppositū factas.

Quantū ad p̃mū Sciēdū est pmo

Et p declaratiōe p̃mi termini ponit̃ hec distinctio. Duplex est logica. scilicet naturalis et artificialis. Logica naturalis est quedā naturalis potestas aīe et intellectus qua naturaliter magis assentim̃ vero q̃ falso. et q̃ assensu pcedimus de noticia notī ad ignoti noticiā. Logica enī naturalis formaliter loquēdo nō est aliud q̃ quedā naturalis ingeniositas. vel abilitas. vel bona dispositio aīe seu intellectus ad ratiocinandū. Sed logica artificialis est quidā habitus acquisitus quo iudicam̃ de rectitudine argumentatiōis. Vel est illa logica que data est p regulas certas artis logice. Et iterū illa est duplex. q̃a quedā est vtens et quedā docēs. Unde logica vtens accipit̃ duobus modis. Vno modo p habitū scientiā cologice acquisitū p demonstratiōē quo vtimur in singulis sciētijs. demonstrando. diffiniendo. et verū a falso distinguendo. Alio modo logica capit̃ pro habitu acquisito ex frequēt̃ argumentatiōe. siue talis habitus fuerit noticia vera siue falsa. dubia vel firma. Sed logica docēs scdm dōminū albertū diffinit̃ sic. Logica est que a falsalijs que vident̃ et non sunt liberat. errores damnat. falsitates ostendit. et lumen recti in omni sc̃pore cōtemplatiōis prebet. Et scdm boetii logica est sciētia discern

Tres actus intellectus et qd aliq opetur cū resolutōe text⁹ ad itētiōē scoti

uens verū a falso. Et scdm beatū thomā logica est sciētia rationalis actuū ratiōis directiua. Et pro cuius intellectu ponit̃ hec distinctio actuum intellectus. Alius est simpliciū apphensio. Alius cōpositio et diuilio. Et alius est discursus de vno in aliud. Et debet intelligi hec diuilio de actibus inadequatis intellectus. ipsius enī intellectus est vn⁹ actus adequatus scilicet intelligere. Et scdm p̃mū illoz actū formantur diffinitiones. Per secundū dō enunciationes. et per terciū argumentatiōes. Et ab isto terciō actu vocat̃ intellect⁹ ratio. Que ab ysaac sic describit̃. Ratio est rationalis aīe virtus faciens discurrere a causa in causatū. Unde cōformit̃ ad tres actus intellectus habemus etiā tres partes logice nostrū intellectū in his actibus trib⁹ regulātes ne erret scilicet libzū p̃dicabiliū et p̃dicamentoz q̃ regulāt p̃mū actū intellect⁹. Et libzū periarmentias q̃ regulat secūdu. et totā nouā logicā que regulat terciū. Unde dicit aristotiles in fine secūdi methaphisice q̃ multa sunt impedimēta ppter que solem⁹ impediri a cognitione veritatis. Vnū tamē et p̃cipuū est ignorantia logice. maxima enī causa erroris antiquoz philosophoz in singulis sciētijs scdm aristotilē fuit logice ignorantia.

Sciēdū est scdo q̃ p declaratiōe

secūdi termini supponit̃ q̃ scientia nihil aliud est q̃ quedā qualitas extēns subiectiue in aīa disponēs intellectū ad faciliter et prompte delectabiliter et expedite operandū. cōsiderando p se aliq̃ obiectū intelligibile de quo talis scientia ingrit passiōes et p se accidētiā et p̃p̃iis pncipijs talis obiecti. Unde sciētia multiplici accipit̃. Vno modo p noticia certa alicuius verū qua intellectus cōformit̃ assentit̃ alicui cōplero siue tamē euidentia obiecti. Et hoc modo aliqua sciunt̃ p fidē. sicut dicim⁹ nos scire q̃ hic homo est pater. et hec mulier est mater. de quo tamē euidentia nō habemus nisi p fidē. q̃a alijs credimus. Scdo mō accipit̃ scia p noticia habēte euidentia ex obiecto. Et hoc modo dicim⁹ nos scire q̃ paries est albus. eo q̃ videmus albedinē in pariete. Et hoc modo sciētia nō est necessariōz t̃m. sed etiā cōtingentiū. siue sint contingētia nata siue cōtingētia ad vtrūlibet. Tercio modo accipit̃ sciētia pro noticia euidentē alicuius necessarij nata causari in intellectu ex noticia terminoz intellectoz. et hoc modo sciunt̃ pncipia. q̃a pncipia cognoscim⁹ inquantū terminos cognoscim⁹ pmo posterior̃. Quarto mō dicim⁹ sciētia noticia euidentē verine necessarij mediati nata causari ex euidentē p̃missaz noticia applicatarum ad

Thom.

Racio
quid.

Ignorancia lo
ice ipedit. et co
gnicioe verito

Sciencia
quid est.

Et capit
multiplex

Contingit dicitur natura
scilicet que magis de
terminata p̃ se ad
id q̃ nō nō ad id q̃
dicitur alio nunc
contingit ut nō p̃
magis. Contingit dicitur
natura libera p̃ se
que caput p̃ se hōm ad id
q̃ nō ad id q̃ talis q̃ dicitur
natura q̃ nō p̃ se de
terminata magis ad id q̃
nō ad id q̃ p̃ se dicitur ad
vtrūlibet

Præterea quod loquitur prædictum ex
omnibus. Vnde dicitur de loquitur
vtrūlibet. et vtrūlibet dicitur
in omni. Vnde dicitur de loquitur
vtrūlibet. et vtrūlibet dicitur
in omni. Vnde dicitur de loquitur
vtrūlibet. et vtrūlibet dicitur
in omni.

alex
rica

Principio
na al

ecij

Questiões veteris ac noueloge

Ipse scilicet p discursum syllogisticum. Et illo modo distinguitur scientia ab intellectu. sicut patet p aristotelem sexto ethicoz. Et hoc modo accipit scientia in titulo questionis. Et quia diffinitio eliciunt quatuor conditiones requisite ad scientiam ppe dicta. Prima conditio est q sit noticia certa et evidens. Et p hoc differt ab opinione et suspitione. Secunda conditio est q sit de objecto necessario. Et p hoc differt ab arte et prudentia. Quia ars et prudentia respiciunt obiectum contingens. qd possibile est aliter se habere. Tercia conditio est q talis cognitio sit causata a causa evidenter intellectui. Et p hoc differt a habitu principiorum q dicitur intellectus. Quarta conditio est q sit causata ex aliquo prius evidenter applicato ad ipsum scitum p discursum syllogisticum. Et ille conditiones possunt sufficere elici ex diffinitione scientie posita in primo posteriorum. Scire est rem p causam cognoscere ppter quares est et quia illud est causa et non est contingere hoc aliter se habere. nec valet arguere contra illam quartam conditionem. In deo et intelligit est scientia cu sit pfectio simpliciter. et tamen in ipsis non est discursus. Respondet q discursus capis dupliciter. Uno modo p quodam processu q est ab aliquo prius tpe noto ad aliquod posterius tpe notum. et sic in ipsis non est discursus nec scientia ppe dicta. Alio modo accipit discursus p processu quo intellectus pcedit ab aliquo prius a natura cognito ad aliquod posterius natura cognitum simul cum tpe. et sic in ipsis est discursus et scientia ppe dicta. eo q in ipsis est obiectus primarius et secundarius. Ex his dicitur primo q logica naturalis non est scientia. qd pbatur. qd nulla scientia inest nobis a natura. sed logica naturalis inest nobis a natura ergo non est scientia. Maior patet p philosophum tertio de anima dicente. Anima in principio sue creationis est tanq tabula in qua nihil est depictum. Dicitur secundo q logica vtens secundo modo sumpta non est scientia. qd omnis scientia acquiritur p demonstrationem. sed logica vtens hoc modo accepta indifferenter acquiritur p syllogismum demonstratiuum. dyalecticum et sophisticum. igitur non est scientia. Dicitur tertio q logica vtens primo modo accepta est scientia. qd vt sic non distinguitur a logica docente. Dicitur quarto q logica docens est vera scientia. eo q sibi conueniunt quatuor conditiones ad scientiam requisite. Et quo inferitur p modum corrolarij q logica vtens secundo modo accepta et logica docens sunt habitus realiter distincti et a se inuicem separabiles.

Sciendum est tercius q p declarati
one tercius termini ponuntur quedam distinctiones et aliqua dicta. Et prima

cu resolutione textus ad iterationem scoti

distinctio habituum qda est infusus q scilicet impimitur potentie vt scientie prophetarum et apostolorum. Alius est coeatus. vt scientia angelorum. Alius est acquisitus q scilicet mediante actu potentie acquiritur. Secunda distinctio habituum acquisitorum alius est intellectualis q scilicet est in intellectu subiective. Alius est moralis. q scilicet est subiective in voluntate licet secundum aliquos sit in appetitu scilicet sensitivo. Tercia distinctio habituum intellectualium alius est quo indifferenter contingit assentire vero et falso diuinitus. vt fides et opinio. Alius est quo impossibile est assentire vero aut dicere verum. vt error et ignorantia praeue dispositionis. Alius est quo impossibile est dicere falsum et assentire falso. Quarta distinctio habituum intellectualium quibus impossibile est assentire falso. Alius est intellectus. alius sapientia. alius scientia. alius prudentia. et alii ars. Quorum sufficientia sic habetur. Quia omnis habitus intellectualis quo impossibile est falsum dicere est circa verum. aut est circa verum necessarium. aut circa verum contingens. Si circa verum necessarium hoc est tripliciter. vel qd est circa conclusiones. sic est scientia. ista enim est habitus conclusiois p demonstrationem acquisitus. Aut est circa principia. et sic est intellectus. non qd accipiendo intellectum p potentia. sed p habitu eius potest. eo q causas in potentia non mediate habitu priorum. sed ex sola noticia terminorum. quibus apphensis intellectus statim assentit eorum pplexionem. Et intellectus hoc modo captus semper est verorum. aut talis habitus est circa principia ac conclusiones simul. et sic est sapientia. ipsa enim est intellectus et scientia honorabilissimorum in natura. Si sit circa verum contingens hoc est dupliciter. Vel est circa agibilia. et sic est prudentia. Que sic describitur. Est recta ratio rerum a nobis agibilibus. Vel est circa factibilia. et sic est ars. ipsa enim est recta ratio rerum a nobis factibilium. Quinta distinctio noticia potest dici rationalis quadupliciter. Uno modo eo q sit pfectiua rationis. vt forma in anima existens. et sic omnis scientia est rationalis. Secundo modo dicitur rationalis q ipsa inuenta est p actum rationis ingrentis ignotum ex noto. Tercio modo scientia dicitur rationalis. qd ipsa est de ente rationis tanq de obiecto. et hoc modo scientia rationalis distinguitur a scientia reale. Quarto modo dicitur scientia rationalis. qd est directiua rationis in actibus suis. Unde logicam esse rationalem potest dupliciter intelligi. Uno modo formaliter et intrinsece. et sic non est scientia rationalis. Alio modo extrinsece et obiective. et sic est scientia rationalis. Unde quoad obiectum reale et rationale adduntur entia aut qualitates. aut quantitates tunc secundum usum loquendi nominantur realitate aut rationalitate intrinseca. et sic homo dicitur rationalis. Sed quando adduntur scientiam

Distinctio
habituum

Sufficientia
habituum

Noticia de
rationali qd
upliciter.

Regula.

Logica et rationale
duplex intelligitur

ex gdiocis
scit ad sci
ppe dicta.

Intelligens
non et in
discursus

primus ad deum
deum. deum.
intellectus se in
tellectu omni
a se. sic sunt
intellectus et
deus. deus
intellectus in
hunc ad deum
et deum

976

976

Questiões veteris ac noue logice

tie tunc nominat realitatem aut rationabilitatem extrinsecam et obiectiuam. Et istis eliciuntur aliqua dicta. Primum quod logica est scientia rationalis primo et secundo modo. eo quod est forma perfectiva rationis et inuenta per rationem. Et secundum dictum. Logica est rationalis tertio et quarto modo. quod probatur sic. quia omnis habitus per demonstrationem acquisitus quod est directiuus actui rationis est scientia tertio et quarto modis. Sed logica est huiusmodi. igitur. Tercium dictum. Logica est scientia rationalis intrinsece et formaliter. quod patet. quia est quedam qualitas realis de prima specie qualitatis. Quartum dictum. Logica est scientia rationalis extrinsece et obiectiue ab obiecto. Probatur quia ipsa est de secundis intentionibus adiunctis primis. ut dicit auicenna. sed secundo de intentionibus sunt quedam entia rationis. ideo logica est scientia extrinsece rationalis et obiectiue ab obiecto.

Sciendum quarto quod per declarationem

ne ultime particule tituli questionis videndum est de communitate logice. et de eius unitate. Pro primo igitur ponitur hec distinctio. Scientia potest dici communis tripliciter. Uno modo per predicationem. Et hoc dupliciter. Uno modo per predicationem id est scientie de omnibus aut de multis alijs scientijs. Et isto modo nulla scientia dicitur communis. Alio modo per predicationem sui subiecti de subiectis omnibus aut plurius scientiarum. Et hoc modo methaphisice dicitur communis. subiectum enim ipsius quod est ens predicatur de subiectis alijs scientiarum. Alio modo dicitur scientia communis per applicationem. quia est subiectum est applicabile ad omnes scientias. Tertio modo dicitur scientia communis per considerationem. eo quod considerat ea que in alijs scientijs considerantur. Et hac distinctione premissa ponitur quedam dicta. Primum. Logica est scientia communis per applicationem. licet non per predicationem. Secunda pars huius dicti patet. sed prima probatur. quia subiectum logice quod est argumentatio vel syllogismus. vel modus sciendi est applicabile ad omnes scientias. igitur logica est scientia communis per applicationem. Et secundum dictum. Tamen ipsa logica docet quod utens potest dici communis per considerationem quia quelibet illarum considerat de omnibus circa que pertingit alias scientias laborare. Unde ut ait aristoteles quarto methaphisice logica circa communia laborat. Verum tamen est quod logica docet non per se considerat entia realia. nec tanquam sua propria obiecta. nec tanquam se inferiora vel partes sui primi obiecti. sed considerat minus principaliter et secundario. ut scilicet sunt fundamenta secundarum intentionum. que de ipsis denominatiue predicantur. Sed de unitate logice et eius distinctione ab alijs scientijs

cum resolutione textus ad intentionem scoti

ijis dicitur in tercio dubio secundi articuli. Et hec de primo articulo.

Quantum ad secundum articulum Dubita

tur primo. Verum logica sit modus sciendi. Ad quod dubium respondetur per tres distinctiones et tria dicta. Prima distinctio est hec. Modus sciendi est duplex scilicet obiectiuus et directiuus. Modus sciendi obiectiuus est quod natus est obiectiue terminare actum intellectus. Sed modus sciendi directiuus est habitus scientificus natus dirigere intellectum circa modum sciendi obiectiuum. Verbigratia. Argumentatio sub eius ratione formalis prosperata est modus sciendi obiectiuus. sed habitus vel preceptus de tali obiecto est modus sciendi directiuus. Et secunda distinctio. Modus sciendi obiectiuus potest dupliciter considerari. Uno modo in particulari et in executione siue instrumentali. et sic argumentatio. definitio et diuisio in particulari dicuntur modi sciendi. Alio modo vniuersaliter et in aptitudine. et sic sunt tres modi sciendi scilicet argumentatio. definitio. et diuisio. Quod patet quia cuiuslibet ignoto debet correspondere proprius modus notificandi illud. sed ignotum est triplex. plerumque ergo modus sciendi est triplex. Minor patet. quia vel ignotum est complexum et sic sibi correspondet modus sciendi quod est argumentatio siue discursus. Vel tale ignotum est incomplexum. Et illud iterum est duplex. quia vel ipsum est ignotum quantum ad suam quoditatem essentialem. et sic ei correspondet modus sciendi qui est definitio. Vel tale incomplexum est ignotum quantum ad sui perfectionem vel potestatem. et sic sibi correspondet modus sciendi quod est diuisio. Tercia distinctio. Duplex est modus sciendi directiuus. Quidam enim est directiuus circa modum sciendi obiectiuum in vniuersali. Alius est modus sciendi directiuus circa modum sciendi obiectiuum in particulari. Et primum dictum. Logica docet non est modus sciendi obiectiuus. patet. quia modus sciendi obiectiuus est ipsum obiectum de quo est scientia in ipsa logica. ergo logica docet non est modus sciendi. et hoc saltem formaliter et in recto. licet bene sit modus sciendi casualiter et in obliquo ad istum sensum quod ipsa est de modo sciendi obiectiuo. Et secundum dictum. Logica docet est modus sciendi directiuus primo modo dictus. patet. quia logica docet est quedam noticia. siue quodam habitus directiuus nostri intellectus circa modum sciendi obiectiuum. de quo est principaliter logica. Tercium dictum. Logica utens est modus sciendi directiuus secundo modo dictus. et illa non est scientia sed est duntaxat modus sciendi. De quo loquitur aristoteles secundo methaphisice cum dicit. Absurdum est querere si nulli scientia et modum sciendi. Et quibus inferunt duo corollaria. Primum

Modus sciendi
duplex

Sufficiat
modo sciendi

in de
muis
logica

in Logica
deat p
ia reali

ica vtens
docēs sūt
z habitus
hinc.

Questiões veteris ac noue logice

est. Logica docēs z logica vtens sunt habitus realit̃ distincti. q̃a vnus est sciētificus. alius nō. **Secūdo** corollariū. Logica docēs z logica vtēs possūt separatim existere. Patet a simili. q̃a musica vtens z musica docēs possūt separatim existere. Nā multi sunt habētes habitū musice docētis. tamē nō habent musicam vtentem.

Dubitat scdo vtrū logica sit acq̃-

sita p logicā. Et videt̃ q̃ sic. q̃a oīs sciētia acq̃rit̃ p logicā. ergo etiā logica acq̃rit̃ p logicā. **In** oppositū arguit̃. Quia si sic ante oēm logicā esset logica. qd̃ falsum est. Pro huius dubij solutōe supponit̃ q̃ ex quo homo est rationalis z intellectualis. ideo naturalit̃ est ap̃hensiu⁹ simpliciu⁹. et illoz cōpositiu⁹ z diuisiu⁹. z pponēdo z diuidēdo discurret̃ de vno ad aliud. q̃ qd̃ discursus est argumentatio. z ista argumentatio inest nobis natura. sed imperfecte. q̃a p̃ficit̃ p exercitiū z artē. **Unde** logica potest dupliciter haberi. scilicet ṽsualit̃ z artificialit̃. Syllogisans em̃ z nesciens se syllogisare habet logicā ṽsualē. sed nō artificialē. q̃a nescit se syllogisare nec habere logicā. Et sic dicit̃ p̃mo rethorice aristotelis. q̃ oēs ydeote syllogisant vsq̃ ad aliqd̃ z argumentant̃. Sed vtens syllogismo z sciens se syllogisare habet logicā artificialē. q̃a ille p̃fecte nouit̃ ex q̃bus z qualib⁹ est syllogisandū. z ex q̃bus p̃missis sequit̃ conclusio vel nō. z sic nulla sciētia potest artificialit̃ haberi sine logica. q̃a quicūq̃ habet argumentationē artificialit̃ scit se habere demonstratiōē ad illā. Et q̃a null⁹ potest scire habere se demonstratiōē sine logica. eo q̃ sine logica nō potest sciri an argumentū sit demonstratiuū vel sophisticiū. z an conclusio sequatur vel nō. ideo nulla sciētia artificialit̃ habet absq̃ logica.

Hys suppositis ponuntur aliqua

dicta. **Primum** est. nō est necesse omnem sciētia acq̃ri p logicā docentem siue artificialē. q̃a saltē ipsa p sciām nō acq̃rit̃. vt pbat ratio ante oppositū istius dubij. q̃a tūc ante oēm logicā esset logica. **Sed** sufficit q̃ oīs sciētia acq̃ratur vel p logicā artificialē vel ṽsualē vel naturalē. **Secūdo** dictū. Logica naturalis p̃cessit logicā artificialē seu artificialit̃ traditam. Patet nā p logicam naturalem formamus quandā demonstratiōem naturalem. imperfecte tamē cognitā. ex qua frequenter iterata generatur in nobis habitus imperfectus. p̃que formamus demonstratiōes artificiales. ex q̃bus generatur in nobis logica docens de argumentatione

cū resolutōe text⁹ ad itētionē scotti

in cōmuni. z simul acquirimus noticiā p̃fectā de illa particulari demonstratione sciendo passiones argumentationis. z demonstrando de ipsa prius imperfecte cognitā. Nec est incōueniens idem scōs diuersa de nō esse scitū z prius fuisse cognitū. vt videbitur in libro posterior. **Tercio** dictū ad primā noticiā Logica artificialē necessārio p̃quirebatur logica naturalis aut ṽsualis. Patet q̃a oīs sciētia vel noticiā acq̃rit̃ p logicā. Sed noticiā ista nō poterat acq̃ri p logicam artificialē. ergo a sufficienti diuisione oportet q̃ acq̃rebat̃ p logicā naturalem vel ṽsualē. **Quartū** dictū. Tam logica naturalis q̃ artificialis potest esse p̃ncipiū logice ṽsualis siue vtentis. Prima pars patet q̃a aliq̃s p logicam naturalem potest formare syllogismū frequenter. ex qua formatione sepe iterata acq̃rit̃ logicā ṽsualē. Secūda pars dicti patet de se.

Ex quo patet q̃ studētes i quacūq̃ sciētia vel arte si nō habent logicā

nullā p̃te habet sciētia. sed solū habet quēdā habitū oppinatū. siue quādam credulitatem de conclusionibus demonstratis. Ideoq̃ logica est summe necessaria z maxime appetenda. q̃a sine ea nulla potest acq̃ri sciētia. z p cōsequens homo sine ea nō potest cōsequi felicitatem naturalem cuius perfectissimus actus est scire z contemplari scōm aristotilem p̃mo ethycoz.

Dubitat tercio vtrū logica sit sci-

entia vna. De quo dubio sunt diuersae oppiniones. Prima est nominalis. que dicit q̃ logica totalis nec intrinsece. nec extrinsece est vnus habitus numero. sed solum est vnus vnitate analogie vel aggregatiōis pro quāto ipsa est quoddam aggregatum ex multis partialibus habitibus plurium conclusionum demonstratarum habentium attributionem z ordinem ad aliquod vnum genus scibile. de subiectis illarum conclusiohum predicabile. sicut plures homines dicuntur vnus exercitus prope ordinem z attributionem ad vnum principem. **Unde** dicit̃ ista opinio q̃ sicut fatuum est querere quis sit princeps huius mundi. sic fatuum est querere vnum habitum communem omnibus in logica traditis.

opinio
Noma

Questiões veteris ac noue logice

¶ Et p ampliori declaratiõe istius oppinionis ponit quedã dicta ipso
rũ. primũ est qd actus et habitus vniſormit se habet penes unitatẽ et di
uerſitatẽ. sic qd habitus est vnus ab unitate actus. et nõ ab unitate forma
li obiecti. Patet. qd habitus nõ respicit obiectũ nec in ratione cause nec in
ratione obiecti nisi mediante actu. sic qd nõ inclinatur ad obiectũ. nisi qd iclẽ
nat ad actu. nec causat ab obiecto nisi mediante actu. ergo vnitas vel di
uerſitas habitus magis attendit ex unitate vel diuerſitate actus q̃ obie
cti. **¶** Scdm dictũ. **¶** Habitũ acq̃ſitus ex actibus circa p̃ncipiũ tñ est ali
ab habitu p̃clusionis. qd est causa eius. que siue sit causa p se. siue causa si
ne qua nõ semp distinguit a suo effectu. **¶** Tercũ dictũ ip̃oz qd p̃ncipioz
et p̃clusionis potest esse vnus habitus scilicet sapiẽtia. que equalent est in
tellectus et scientia. licet nõ formaliter. Patet. qd vnitas habitus attendi
tur ex unitate actus. Sed circa p̃missas et p̃clusionẽ potest esse vnus actus
igĩt et. Sed qd ille habitus sit sapiẽtia patet p aristotelẽ sexto ethicorum
dicẽtẽ. Oportet igĩt sapiẽtẽ nõ solũ ex p̃ncipijs que sunt scire. sed etiã cir
ca p̃ncipia verũ dicere. quare vtiqz erit sapiẽtia intellectus et scientia scilicet
equivalẽter aut eminẽter et nõ formaliter. **¶** Quartũ dictũ. Tot sunt habi
tus scientiũ in logica totali quot sunt p̃clusiones demõstrate in ea differẽ
tes in subiecto vel p̃dicato aut in vtroqz. Patet qd circa quilibet talẽ est
alius et alius actus intellectus. ergo alius et alius habitus. Sed quia hec
oppinio est cõtra intẽtionẽ aristotelis in p̃mo et secũdo posteriorũ. **¶** Pro
qz cõtra eã arguitur dupliciter. Primo qd logica in se est magis vna q̃ ip̃a
sit vna cũ phisica. Sed logica cũ phisica habet unitatẽ aggregatiõis. ergo
go logica in se habet maiorẽ unitatẽ. Preterea ois scientia est vna cuius est
aliquod vnũ genus subiectũ. vt vult aristoteles p̃mo posteriorũ. Sed logi
ce est aliquod vnũ genus subiectũ. vt nũc supponit et postea p̃babit. Pri
mũ aut dictũ istud oppinionis est falsum. qd p̃bat sic. qd ab illo res nõ capit
unitatẽ qd nõ existẽt res adhuc est vna. s̃ nõ existẽt actus habitus habet unita
tatẽ et extrinsecar in trilecã. qd habitus nõ capit unitatẽ ab actu. **¶** Scdm di
ctũ etiã est falsum. Nam isto p̃cesso adhuc aliunde distinguunt habitus p̃ncipioz
et p̃clusionis. **¶** Tercũ dictũ directe est p̃tra aristotelẽ sexto ethicorum distin
guentẽ habitũ p̃ncipioz ab habitu cõclusionis. igĩt ip̃oz nõ est idẽ habi
tus. **¶** Quartũ vñ dictũ eoz in aliquo sensu est verũ vt postea videbitur
¶ Alia est oppinio qd logica totalis in vno intellectu est vnus habitus
numero. ita qd p̃ p̃mã demõstrationẽ acq̃ſitõta essentia scientie logice. et
p demõstrationẽ sequẽtes ipsa scdm gradus p̃fectionis intendit et remittit

clausiõis et
p̃ncipio
pot est v
et habitus

q. habitus
p̃ncipioz et
p̃clusionis
distinguitur
et

mo
xi

q. cõclusionis
et p̃clusionis
et p̃clusionis

cũ resolutiõe textus ad intẽtionẽ scoti

titur. quẽadmodũ em̃ p̃ p̃mũ actũ calēfactionis acq̃ſitur tota realitas
vel essentia caloris. in gradu tamẽ imperfecto. nec p̃ actus sequẽtes acq̃ri
tur noua realitas caliditatis. sed solũ p̃ficatur caliditas prius tota essen
tialiter acq̃ſita. q̃uis in gradu imperfecto. Ita similiter si qd p̃ vnica demõ
strationẽ acq̃rat noticiã vnus p̃clusionis logice. p̃ illa demõstrationẽ
in eo generatur tota realitas et essentia logice. scdm tamẽ esse imperfectum
Et si p̃ aliã demõstrationẽ acq̃rit sibi noticiã alterius p̃clusionis logice. nõ
acq̃rit aliquã realitatẽ nouã logice. sed solũ in eo p̃ficatur logica p̃ p̃mã
demõstrationẽ prius acq̃ſitam. **¶** Sed qd hec oppinio nõ videtur vera.
ideo p̃tra eã p̃mo arguitur sic. Acq̃ſiatur habitus vnus p̃clusionis demõ
strate in libro p̃dicamentoz qd sit a. et habitus vnus p̃clusionis demõstrate
in libro periarmentias qd vocetur b. Tũc arguitur sic. Cum habitu a stat
ignorantia p̃raue dispositiõis siue habitus erroneus circa b. ergo habi
tus a et b nõ sunt eiusdẽ speciei nec vnus habitus numero. Preterea cus
aliquãdo acq̃ritur habitus vnus p̃clusionis logice. deponitur habitus
circa aliã cõclusionẽ. et cũ intenditur vnus remittitur alius. ergo nõ sunt
eiusdẽ speciei. nec vnus habitus numero. Cõsequẽtia tenet. qd idẽ habi
tus numero nõ potest simul corrumpi et generari. intendi et remitti. Nec va
let euasio dicẽdo qd in tali habitu sunt plures respectus scdm quoz alter
potest intendi. et scdm aliũ remitti. qd vt ip̃i p̃cedũt respectus nõ intendi
tur aut remittitur nisi ratioẽ absoluti fundantis ip̃m. **¶** Patet. si sic sequere
tur qd habet habitũ de vna p̃clusionẽ logice. haberet habitũ de qualibet
p̃clusionẽ p̃tinentẽ ad logicã. Cõsequẽs est falsum. Cõsequẽtia patet. qd
in his que sunt eadẽ numero. vno habito aliud habetur. et vno remoto
aliud remouetur. **¶** Tertia est oppinio doctoris subtilis. Pro cuius de
claratiõe ponuntur quedam distinctiões. ex q̃bus eliciuntur aliqua dicta.
¶ Prima distinctio. Scientia potest dici vna tripliciter. Vno modo scdm
numerũ. sicut noticiã vnus p̃clusionis demõstrate. **¶** Scdm modo dici
tur scientia vna scdm speciem ab unitate obiecti ad qd plura attribuuntur
que habent vnã rationẽ formale p̃sideradi. **¶** Tercio modo dicitur scien
tia vna scdm genus. qd est de aliquo cõmuni obiecto abstracto a multis
obiectis specie differentibus. **¶** Secũda distinctio qd per logicã possu
mus tria intelligere. Primo vñm commune ad omes habitus p̃clusionis
nũ in ip̃a logica demõstratã. **¶** Scdm vñũ habitũ singulatẽ vnũ p̃clusi
onis in logica demõstrate. **¶** Tercio vñũ aggregatũ ex oibus habitibus
¶ Tercia distinctio. Logica esse vnã potest dupliciter intelligi. Vno mo
do

logica
vñũ dupl
intelligit

opinio
Scoti

Sciã de
vñũ tri
pliciter

Logica nō est sciētia cū nō sit habitus

cū resolutōe text' ad itētiōē scoti

conclusio responsalis ad questum, Logica est sciētia rationalis vna ab alijs distincta. Prima pars huius conclusionis patet, quia logica est habitus conclusionis per demonstrationem acquisitus. Secunda pars patet, quia est de obiecto quod est ens rationis. Est etiam directiva actui rationis, igitur est rationalis. Tercia pars patet, quia est de obiecto vno pertinente virtualiter oēs veritates tam immediatas logice, igitur. Quarta pars patet, quia sciētie distinguuntur quoad modum et res de quibus sunt. secundum aristotelem tercio de anima. Sed logica est de aliquo subiecto speciali distincto extra subiecta aliarum sciētiarum, igitur ipsa est sciētia specialis ab alijs distincta.

Ad primum dicit concedendo maiorem

quod ois sciētia per demonstrationem acquiratur vel naturalē, vel vidualē, vel artificialē. Sed tunc negatur minor, quia licet logica artificialis non sit acquisita per logicam artificialem, siue per demonstrationem artificialem, ipsa tamen acquisita est per logicam naturalem, que non est sciētia cum non sit habitus.

Ad secundam: distinguendo minores

eo quod logica esse modum sciendi potest dupliciter intelligi. Vno modo formaliter, et sic minor est falsa. Alio modo obiective et causaliter, et sic est vera. Unde prior logica non est modus, sed est de modo sciendi.

Ad terciā dicit quod logica quid sit artificialis

ue est sciētia realis vel ens reale, sed denominatiue et extrinsece est sciētia rationalis, quia est de obiecto quod est ens rationis.

Ad quartā dicit sicut dictum est in ultimo

timio dubio quod logica est vna. Dictum est enim quod ipsa non est vna unitate numerali, nec etiam speciuoca, tamen ipsa est vna unitate generifica, et hoc generis scibilis, cuius principia et conclusiones ipsa considerat.

Ad quintā dicit quod licet logica sit sciētia

comis, non quod est comitate predicatiōis, sed comitate vltus et applicatiōis sui subiecti, quia vltus argumentatiōis est comis oib' sciētijs, tñ de ipsa argumentatiōe vel de syllogismo sit esse scia specialis, vt patet per simile de malleo quod dat albertus magno. Nolle enim quod quiddam ens speciale artificiale, et tñ vltus est comis oib' his quod i arte fabili fabricat. Ita etiam argumentatio est in se quiddam ens speciale, et tñ vltus sit esse comis oib' sciētijs. Et tantum de questione.

b ij

Questiōes veteris ac noue logice

formali et intrinsece. Alio modo obiective et extrinsece. Quarta distinctio. Logica accipit tribus modis. Vno modo per habitum proprium formaliter et primo inclinante ad considerationem alicuius conclusionis a qua causatur. Secundo modo accipitur logica per habitum virtualiter inclinante ad considerandum plura plera, non tamen primo immediate, sed mediate noticia quodatiua primi subiecti, ad quod oia considerata in tali sciētia habent attributionem, et in cuius noticia continetur virtualiter oēs veritates per se de illo subiecto. Tercio accipitur logica per noticia inclinante potentialiter ad considerandum plura plera quorum noticia nec formaliter nec virtualiter, sed solū potentialiter includitur i noticia quodatiua primi subiecti ad quod illa ad quorum considerationem talis habitus potentialiter inclinatur habent attributionem. Exemplum, noticia primi subiecti inclinat potentialiter ad cognoscendum proprias passiones de inferioribus potentis sub ipso, que quedam proprietates inferiorum non solū habent cognosci per rationes illius primi subiecti tanquam per causam totalem, sed per rationes proprias illorum inferiorum. Ex illis distinctiōibus eliciuntur quedam dicta. Primum. Quilibet habitus sciētifici unitas formalis et intrinseca summitur a proprio gradu vltimæ perfectionis essentialis illi habitus a quo etiam capit entitatem propriam et vltimam, unde ab eodem formaliter et intrinsece habet res quod sit ens et vna ens. Secundum dictum. Si accipiat logica per habitum proprio et formaliter inclinatio ad considerationem illius conclusionis a qua causatur ipsa non est nisi vna secundum aggregationem, eo quod tot sunt habitus logice quot sunt conclusiones scibiles in logica. Et sic procederet prima opinio. Tercium dictum. Si accipiat logica secundo modo vt dictum est in quarta distinctiōe ipsa est vna secundum speciem vel genus, in quantum patet eius obiectum cuius est, est aliquod vnum hoc modo quo quodatiue cognito cognoscuntur principia et conclusiones nate haberi de tali subiecto saltem virtualiter, et vltimè cognoscunt alia, siue sint inferiora potentia sub ipso, siue alia attributa ad ipsum tanquam ad primum, ergo habitus qui sic inclinatur formaliter ad speculandum tale subiectum secundum rationem quodatiuam et inclinatur virtualiter ad alia dicitur esse vnus tali unitate. Quartum dictum. Si accipiat logica tercio modo distinctiōis predicte ipsa est vna secundum generem remotum, patet de se. Quintum dictum. Si accipiat logica per quodam communem ad oēs habitus conclusionum in logica, ipsa est vna secundum generem predicabile, patet, quia predicatur de oibus habitibus logice, et illo modo non est vna numero, nec vna specie. Sextum dictum. Quodcumque accipiat logica totalis ipsa est vna unitate extrinseca et unitate obiecti primo eo quod habet vnum genus scibilis, et ad quod oia considerata in logica habent ordinem et attributionem.

Quantum ad terciū articulum sit hec

Logica tria
is capit
maior
maior

et sit per se
quodammodo
per se per se
per se per se
per se per se
per se per se

Prima
dictum

eadem res
ens et v
y ens.

Secundum

Tercium

Quartum

Quintum

Sextum

omnis sciētia
acquiratur
demonstratio

maior
maior
maior
maior
maior
maior

Quod logica
est modus sciendi

Quod logica
est communis

Questiões veteris ac noue logice

Querit scdo vtruz
logica sit scientia practica vel speculatiua Et arguitur qd sit practica.

Primo sic. Dis illa scientia est pra-
ctica que nō solū est cognitiua sui obiecti. sed etiam pductiua. sed logica est huiusmodi. igitur est scientia practica. Maior probat p philosophū scito methaphisice. qd ponit differentia inter scientia practica et speculatiua p nes hoc qd speculatiua pderat suū obiectū. practica aut facit ipm. Minor probat. qd subiectū logice et syllogismus. qd mediāte habitu logice pdu citur. nā logica docet ex qbus et qualibus pponēdus est syllogismus.

Scdo sic. Dis habitus directiuus
praxis vel habēs praxim pro obiecto est practicus. sed logica est huiusmodi. igitur. Maior patet. qd ppter hoc dicit scientia habitus vel practicus. qd est directiuus praxis. Sed minor probat. qd logica est directiua actū rationis qd sunt praxes. Probat. qd praxis in greco dicit idē qd operatio in latino. tamē qd scdm eustraciū praxis est operatio hois scdm electionem. actus aut ratiois sunt operationes hois scdm electionē. igitur.

Tercio sic. Dis habitus qd diuidit i
utentē et docentē est practicus. sed logica est huiusmodi. igitur. Maior patet qd vbiqz reperit utens et docēs in eodē genere. ubi docēs est propf utens. sed habitus cuius finis est vltus vel opatio est practicus. Qd patet p philosophū scdo methaphisice dicentē. Theorice finis est scire. practice vltus opus. Minor de se patet.

Quarto sic Dis illa scientia est pra-
ctica et nō speculatiua que est de opatiōibz a nobis. sed logica est huiusmodi. igitur. Minor patet. qd ipa est de secundis intētiōibus adiunctis pmtis scdm auicennā. sed huiusmodi intētiōes sūt a nobis p actū cōparatiuū intellectus. igitur.

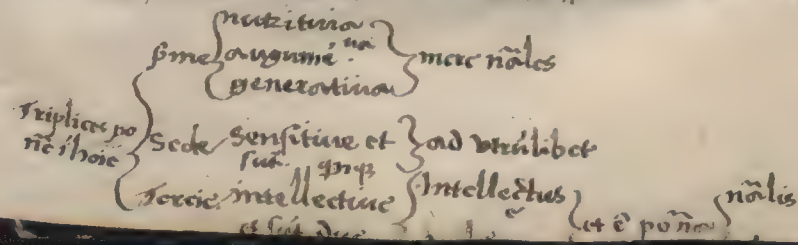
Quinto sic. Dis habitus cui cōpe-
rūt isti duo respectus aptitudinales. scilicet respectus prioritatis natu

cū resolutōe textus ad itētiōē scoti

ralis et respectus cōformitatis siue directitatis est practicus. sed logica est huiusmodi. igitur est scientia practica. Maior patet. qd in hoc pstitit ratio habitus practici. vt dicit postea. Minor probat pmo de pōritate naturali. qd logica est prior in acqsiōe qim scientiar. vt videt posse haberi et il la auctoritate. Absurdū est simul querere scientia et modū sciēdi. Scdo probatur de pformitate. qd oēs alie scientie vtunt logica et regulant p eā. quare ipa erit scientia practica et nō speculatiua.

In oppositū arguit. Illa scientia
est speculatiua cuius totalis et vltimus finis est scire. sed logica est huiusmodi. igitur. Maior patet p cōmētatorē tercio de aia ponētē differentia in habitu speculatiuū et practicu p hoc qd finis speculatiui est scire. practici vltus operari. Minor patet. qd logica est scientia discernēdi verū a falso. Est em scientia docēs diffinire. diuidere et arguere. In questiōe erunt tres articuli sicut in alijs. In pmo ponet terminor questiōis declaratio. In secundo erūt dubia. In tercio ponet conclusio responsalis ad questiū. et respōde bitur ratioibus ante oppositū factis. Quantū ad primū articulū.

Sciēdū est pmo qd cū scientia discat
practica ab opatiōe vidēdū est a qua opatiōe dicit practica et a qua non. Pro quo supponit pmo qd in hoie sunt tres potētie. Queda em sunt potētie aie vehetatiue. que sunt tres. scilicet nutritiua. augmētatiua et generatiua. et tales sunt in re naturales. Alie sunt potētie aie sensitive vt sunt vltus. auditus et cetera. Et iste quodqz sunt naturales et quandoqz libes re saltem secundario et ex psequenti. Alie sunt potētie aie intellectiue. vt intellectus et voluntas. et iste differunt inter se. qd intellectus est potētia naturalis. et voluntas est potētia libera. Et hoc patet qd in hoie etiaz sunt tres operationes. qd ex numero potētiarū summitur numerus operationum. Secundo supponit qd actus voluntatis est duplex. Quidā est ab ea elicitus. Alius est ab ea imperatus. Actus elicitus est actus pductus a voluntate et ab eius obiecto. vt sunt velle. nolle. odire. diligere. Actus imperatus est actus ab alijs potētijs et ab eorū obiectis voluntate imperante productus. vt sunt comedere. bibere et iste actus possunt comparare vel ad voluntatem a qua imperant. et sic dicuntur imperati. vel ad potētiā a qua causant. et sic dicuntur eliciti. Et quo patet pmo qd idem actus potest dici elicitus et imperatus. Secundo etiaz patet qd al

Questiões veteris ac noue logice

quis actus voluntatis elicitus potest dici imperatus patet qd voluntas est domina omnium suorum actuum. et est regina in regno potentiarum aie scdm beatū augustinū. ergo potest imperare suis actibus sicut et actibus potentiarum inferiorum. Et sicut dictū est qd duplex est actus voluntatis. ita forte posset dici qd duplex est actus intellectus. scilicet elicitus et imperatus. sed tamē nō ita p̄prie. Actus elicitus intellectus est actus intelligendi ab objecto intellecto. et intellectu p̄dictus. Actus imperatus est omnis actus ab alijs potentis scdm dictamē intellectus elicitus. Tercio supponitur qd praxis potest accipi quadrupliciter. Quid modo p̄muniūtime p̄ operatione cui insubet potētie siue sit cognitiua. siue nō. siue naturalis siue libera. Et isto modo opatiōes potētiarū anime vehetatiue sunt praxes. Cōsecō modo accipit p̄muniū p̄ opatiōe soli potētie cognitiue aut sequētis cognitiōe. cuiusmodi est opatiō potētie appetitiue. Et isto modo actus intellectus. et generalit̄ omnis actus cuiuscūq̄ potētie cognitiue dicitur praxis.

Tercio modo accipitur p̄prie p̄ omni opatiōe existēte in potestate nostra siue sit bona siue mala. et hoc modo odire deū. furari et adulterari sunt praxes. Quarto modo accipitur p̄p̄issime p̄ sola operatione bona existēte in potestate nostra p̄formi mediate vel immediate dictamini recte rationis. et isto modo tm̄ opatiōes bone voluntatis et potētiarū inferiorum dicuntur praxes. Et hoc modo accipit p̄ximū doctōr subtilis q̄ inferius diffiniētur. His suppositis ponuntur quedā dicta. Primū sciētia nō dī practica a praxi sumptis p̄mis duobus modis. Patet qd tunc omnis sciētia esset practica cū omnis sciētia dirigat in aliquā operationē. Cōsecō dictū sciētia nō dicitur practica a praxi tercio modo dicta p̄batur. qd sciētia dicitur practica ab operatione elicitā conformiter dictamini recto. Nam veritas considerationis practice. id est sciētie practice est p̄fesse. id est p̄o imiter se habens appetitū recto. ut vult philosophus sexto ethicorum. Sed aliqua est praxis tercio modo dicta que nō potest elici conformiter dictamini recto. ut patet de odio dei. Tercū dictū qd sciētia dicitur practica per denominationē extrinsecā a praxi quarto modo sumpta. Probatur hoc dictū a sufficienti diuisione.

Sciēdū secūdo qd praxis a doctore subtili sic diffinitur. Est opatiō alterius potētie ab intellectu naturaliter posteriori intellectione nata conformiter elicitā ratione recte ad hoc qd sit recta. In qua diffinitōe innuunt quatuor additiōes que requirunt ad praxim. Prima est qd talis opatiō sit alterius potētie ab intellectu

cū resolutiōe textus ad itētiōnē scoti

Probat̄ hec p̄dictio. qd sola illa opatiō dicit̄ praxis ad quā se extēdēt intellectus sit practicus. sed intellectus ad nullam sui opatiōnē potest extēdi. igit̄ nulla opatiō intellectus est praxis. Maior patet p̄ philosophū tercio de aia dicentē qd intellectus sola extēsiōne sit practicus. Minor p̄bat̄. qd extēdere est ex se tendere. Cōsecō p̄tra istā p̄ditionē obijci tripliciter. Primo sic omnis opatiō que est in potestate nostra est praxis. sed aliqua opatiō intellectus est huiusmodi. igit̄. Cōsecō sic. Dis opatiō dirigens aliā opatiōnē mediante actu voluntatis est practica. et alia est praxis. Sed aliqua opatiō intellectus dirigit aliam mediāte actu voluntatis. igit̄. Tercio sic. Opatiō sequens p̄siliū et electionem est praxis. sed aliqua opatiō intellectus est huiusmodi. ut patet de studio. potest em̄ quis p̄siliari an debeat studere vel nō. et eligere mediāte ad studendū. Et his inferi ab aliquibus qd logica est practica. Patet qd est directiua opatiōnū que sunt in potestate nostra. et que possunt dirigi mediante actu voluntatis. et sequi p̄siliū et electionem. Cōsecō istis nō obstantibus potest responderi ad istas obiectiones simul negando maiores. Nam illa nō sufficiunt ad hoc qd opatiō sit praxis. sed cū hoc requiritur ipam esse alterius potētie ab intellectu. Cōsecō obijctio est qd talis opatiō sit naturaliter posteriori intellectione. Probatur dupliciter. Primo sic. Intellectus nō potest regulare opatiōnē naturaliter priorem intellectione. sed intellectus dicit̄ practicus ab opatiōne quā regulat mediante actu vel habitu practico. ergo illa opatiō debet esse naturaliter posteriori intellectione. Cōsecō sic. Actus potētiarū anime vehetatiue nullo modo sunt praxes. qd nō subsunt directioni intellectus. eo qd sunt priores naturaliter opatiōne intellectiua. ergo requiritur qd opatiō que est praxis sit posteriori intellectione. Et istis duabus conditionibus inferitur qd omnis praxis de qua est sermo est actus voluntatis elicitus vel imperatus. Patet. quia nullus alius actus ab actu voluntatis est essentialiter posteriori intellectione. quia quicūq̄ alius dicitur eiusdem rationis cum eo potest esse prior. ut patet discurrendo per actus omnium potētiarū. Tercia conditio qd illa opatiō sit nata conformiter elici ratione recte. Nec conditio probatur auctoritate philosophi sexto ethicorum dicentis qd electio recta necessario requirit rationem rectam. qd nō solū est verū de electiōe proprie sumpta. que est respectu meo sed de omni volitione. Sed sic est qd ois praxis est volitio vel sequēs volitionē. igit̄ ad hoc qd praxis sit recta requirit qd sit nata conformiter elici rationi recte.

Responso Nominali

Responso ad rōes eorū

Tercio

b iij

ut as regior
re air ponnas

axis qdru
capitum

ponit. n. apertitur sequit
ponit. n. apertitur sequit
nihil apertitur nisi p̄
nihil apertitur nisi p̄

Primū
dictū

secūm.

Tercū

ut p̄dictū p̄dictio p̄dictio
ut p̄dictū p̄dictio p̄dictio
ut p̄dictū p̄dictio p̄dictio

finicio
axis. s
oti.

Es intellectus
nō tendit ex
ten se nisi
ut actū cū
requisitū nō
alij p̄dictio
et intellectus

Praxis nō
est actus
voluntatis
elicitus
sed actus
voluntatis
imperatus
et actus
voluntatis
elicitus
et actus
voluntatis
imperatus

non enim
libet. p̄dictio qd alij
ex m̄ intellectus
et praxis

tenet sic. n. p̄dictio
p̄dictio. n. p̄dictio
nō habet. qd p̄dictio
p̄dictio. n. p̄dictio
et m̄ intellectus
et m̄ intellectus

ut p̄dictio p̄dictio
ut p̄dictio p̄dictio
ut p̄dictio p̄dictio
ut p̄dictio p̄dictio
ut p̄dictio p̄dictio
ut p̄dictio p̄dictio

Questiões veteris ac noue logice

Quarta additio nō ponit a multis tamen potest sic poni q̄ praxis est operatio que potest recte et nō recte elici. Probat. q̄ si non posset recte et nō recte elici frustra poneret respectu eius sciētia practica directiua. quis nō esset dirigibilis p̄ eā. Et quo patet q̄ operatiōes que habet cōsolida maliciā. vt sunt furtū. adulteriū et homicidiū non possunt esse praxes. q̄a non possunt recte elici.

Sciendū terciō q̄ scdm aliq̄s pra

ris que est in factibilibus est primo in actu imperato q̄ in actu elicto. Et praxis qui est in agibilibus. puta que in actu virtutis moralis p̄mo est in actu elicto. et ex sequenti in actu imperato. Sciendū tamē est scdm scotū q̄ actus elictus est p̄mo praxis. q̄ sic pbat. Illa opatio est p̄mo praxis que sequit̄ immediatius actu intellectus p̄ modū directi et regula ti. sed actus elictus voluntatis est huiusmodi. Dō patet. q̄a siue eo non potest haberi actus imperatus. Dicit scdō q̄ operatio voluntatis habet rationē praxis circūscripto omī actu imperato vel operatiōe exteriori. Probat dupliciter. Primo quādoquē aliqd est p̄mo tale p̄iunctū cū ali quo posteriori si separaret ab illo actu remanet tale. sed actus elictus volū tatis est p̄mo praxis. ergo si iungat̄ ip̄i actus alterius potentie remoto illo actu adhuc erit talis. Scdō sic. Appetitus intellectus habet rati onē p̄ncipij et motiui sicut et appetitus sensitius scdm philosophum et cōmētatorē terciō de aia. sed actus appetitus sensitui et motio eius a ra tione est praxis circūscripto omī actu. igit. Et his inferunt duo corrola ria. Prīmū q̄ actus impatus a volūate nō est p̄mo praxis sed p̄ acci dens. q̄a nec p̄mo posterior intellectu. nec p̄mo natus cōformiter elici cirationi recte. Scdō corrolariū q̄ operatio volūtat̄ et operationes potentiaz inferiorū dicūt vniūce praxes. q̄a ip̄is puenit eadē ratio praxis. Et q̄a dictū est qd sit praxis. et que operatio sit p̄mo praxis ideo vidēdū quid sit speculatio. Vnde speculatio est operatio intellectus ad nihil aliū extra genus p̄templatiōis finaliter ordinata. Et quia diffinitione eliciunt tres p̄ditiones req̄site ad speculationē. Prima q̄ sit operatio intellectus. et ex hoc sequit̄ q̄ nulla operatio alterius potētie ab intellectu est specula tio. Scdō est q̄ talis operatio nō sit directiua praxis. Et quo sequitur q̄ nullus actus intellectus practicus est speculatio. Tercia est q̄ talis speculatio sit grata sui. ita q̄ nō sit ordinata ad aliqd aliud quod sit pra ris. Et quo sequitur q̄ nō omīs intellectus operatio est speculatio. Pa

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scotī

tel de operatione practica. licet omīs sit speculatio vel practica.

Sciendū quarto q̄ scdm scotū ha

bit⁹ siue sciētia dī practica ab extēsiōe ei⁹ ad praxim. vt regule ad regulatū Cōstitit autē extēsiō talis in scdā relatione aptitudinali scilicet p̄ioritate naturalis et p̄formitatis siue directitatis. q̄ qdē respectus predicatur de iō habitu in scdō modo dicendi per se sicut p̄ria passio de subiecto De p̄ioritate patet per scdā aditiōe praxis superius positam. Pro uenit autē ista p̄ioritas ex ordine potētiarū et obiectoz prout sunt in il lis potētijs de p̄formitate. patet p̄ philosophū sexto ethicorū q̄ veritas cōsiderationis practice est p̄fesse se habens appetitui recto. Prouenit au tem hec p̄formitas ex ordine obiectoz prout sunt in potētijs. Et quo sequit̄ p̄ modū corrolarij q̄ ad hoc q̄ aliquis actus vel habitus sit practicus nō requiritur q̄ actualiter sit prior praxi. nec q̄ actualit̄ sibi cō formetur praxis. Probat. q̄a si sic sequeretur p̄mo q̄ habens artē do mīscandi et carens manibus nō haberet habitū practiciū. Scdō seque retur q̄ aliquis habitus successiue posset esse practicus et speculatiuus. Tercio sequeretur q̄ nullus habitus esset necessario practicus. ista sunt incōuenientia. igit. Ad habitū autē vel actū practiciū requiritur qua tuor. Primo obiectū operabile sicut ligna et lapides ad faciendū domū et illud vocatur obiectum absolute. Secundo requiritur operatio fienda circa tale obiectum. quia solū primū obiectū non faceret actum vel habi tum practicum. ymmo si aliquis p̄sideraret illud obiectum et operatio esset impossibilis nullo modo illa noticia esset practica. Tercio requirit̄ tur q̄ illa operatio possit fieri ab habente habitū. q̄a licet esset factibilis in se. sicut motus celi est factibilis. tamē si nō esset in potestate habentis habitū nō diceretur practica. Et quo patet q̄ sciētia de motu celi in intellectu hoīs aut de creatione aie rationalis nō est practica. Patet. q̄a nec motus celi. nec creatio anime rationalis est in potestate nostra. Pa tet etiā q̄ licet ratio habitus practice formaliter et intrinsicē sit in duppli ci respectu aptitudinali ad praxim. tamē extrinsicē et denominatiue requirit vniū respectū ad subiectū a quo praxis est elicienda. Quarto requiri tur q̄ illa operatio sit p̄cognita. quia agens a p̄posito per se primo in tendit finem. ita q̄ finis prius est in esse cognito q̄ producat in esse. ali. et illa operatio vocatur finis sub ratione obiecti. Sed diceret quot modis aliqd denominatur practiciū a praxi. Respondetur q̄ aliqd dicitur

Dicitur p̄ in simili quod
nō omīs p̄positio est
vera et aliqd dī
b̄ b̄m dī p̄p̄o dī
et ut dī. p̄r dī
in p̄posito.

et p̄ illud q̄ in omī
nō dī dī dī dī dī
et ut dī. p̄r dī
in p̄posito.

Ad habitū
ut actū pra
ctici q̄ r̄q̄
runtur.

Sciō hoīs de
motu celi et
de creatione
aie et p̄ractic.

Intellectus
Actus
habitus
practicus qd

Questiões veteris ac noue logice

practicū a praxi duobus modis. Vno modo scdm denominationē intrinsecā. et sic subiectū praxi dicitur practicū. Alio modo scdm denominationē extrinsecā. Et hoc quadrupliciter. scdm q̄ quatuor sunt de quibus praxi potest denominari extrinsece. scilicet intellectus practicus. habitus practicus. actus practicus. et obiectū. Intellectus autē dicitur practicus q̄ intelligit actū vel habitū practico. Actus autē intelligēdi dicitur practicus q̄ habet p̄ obiecto praxim quā dirigit. Habitus vō dicitur practicus q̄ inclinat ad actū intelligēdi practici. vel q̄ habet p̄ obiecto praxim cuius ipse est similitudo vel forma exemplaris. Habitus em̄ practicus nō solū respicit praxim tanq̄ finem. sed tanq̄ obiectū. Ideo male assignat aliq̄ obiectū operabile. vel illud circa qd̄ ptingit nos operari practice esse obiectū habitus practici. Nihil em̄ est circa qd̄ nō ptingit nos operari practice. Vnde habitus practicus nō est similitudo obiecti operabilis. sed est similitudo et exemplar ipsius praxi circa obiectū operabile. vt ars domesticatiua nō habet p̄ obiecto domū. sed domesticationē cui ip̄a est exemplar. sed obiectū dicitur practici circa qd̄ ptingit nos practice operari.

Quantū ad secundum articulum.

Dubitat primo vtrū practicum et

speculatiuū sint differentie essentielles noticie siue scientie in comuni. et vtrū intellectus practicus et speculatiuus realit̄ distinguant̄. Pro solutiōe primae partis ponit talis distinctio. Practicū et speculatiuum possunt summi dupliciter. Vno modo summi practici p̄ duplici respectu aptitudinali. de quo nūc dictū est. Et speculatiuū p̄ negatiōe illius duplicis respectus extensibilitatis ad praxim. Alio modo potest summi practici p̄ ratione fundamētali et intrinseca ipsius noticie. que qd̄ ratio fundat talē respectū. Et speculatiuū p̄ ratiōe intrinseca p̄ quā repugnat ip̄i habitui speculatiui ille duplex respectus aptitudinalis. Et quā distinctiōe eliciunt̄ duo dicta. Primū q̄ practici et speculatiui nō sunt differentie essentielles noticie si accipiant̄ pmo modo. Qd̄ pbat̄ dupliciter. Primo. nullus respectus est de essentia alicuius absoluti sed ratio practici et speculatiui sunt qd̄ respectus aptitudinales. sciētia vō est qualitas absoluta. igit̄ et c. Secūdo pbat̄ nullū posterius est de essentia prioris. sed practici et speculatiui sunt posteriora sciētia cui pueniūt. ergo nō sunt differentie essentielles ip̄i. Et scdm dictū. summēdo practici et speculatiui scūdo modo tunc sunt differentie essentielles noticie in cōmuni. Et hoc modo videtur accepisse p̄ practici et speculatiui aristoteles sexto methaphisice cū diuidit scientias in practicas et speculatiuas. Patet sic. Omnis distinctio extrinseca et a posteriori.

id de pra
ca. or. pra
duplex.

Duplex d̄ denotatio qd̄ d̄ nō
nisi p̄ qd̄ fōmā denotant
et in ip̄a et p̄ denotant
vt d̄ d̄ d̄ fōmā p̄ alij
hā d̄ d̄ d̄ fōmā p̄ alij
fōmā denotant nō est
p̄ d̄ d̄ d̄ fōmā p̄ alij
et in ip̄a et p̄ denotant
et in ip̄a et p̄ denotant
et in ip̄a et p̄ denotant

sint differentie

tica : Sciē. specula

et spe
p̄ sumit.

Primū
dictū.

Scdm

b. Intellectus practicus et speculatiuus
distinguuntur aduincē.

cū resolutiōe textus ad itētiōnē scoti

ori supponit aliquā distinctionē intrinsecā. sed practici et speculatiui distinguuntur essentialiter ab obiectis. et hoc extrinsece. ergo distinguuntur intrinsece a rationibus practici et speculatiui tanq̄ essentialibus differentiis. Et ex hoc patet q̄ pcedendū est q̄ quicqd̄ cadit sub vno mēbro istius diuisionis est pfectius intrinsece oibus que cadūt sub alio mēbro. licet posset esse impfectius extrinsece et ab obiecto. sicut noticia practica que habetur de deo pfectior est quacūq̄ speculatiua de creaturis. Et quo etiā sequitur q̄ diuisio scientie p̄ practici et speculatiui est diuisio generis p̄ passionē suā specierū accipiēdo ip̄a pmo modo. sicut est diuisio numeri p̄ par et impar. et diuisio linee p̄ rectā et curuā. Quantū ad secundam partem dubij dicitur q̄ intellectus practicus et speculatiuus nō distinguuntur realit̄ tanq̄ due potentie. sed sunt vna potentia aīe. cui fm̄ aristoteles tres sunt gradus. Primus est quādo p̄siderat speculabilia. Secundus quādo considerat agibilia. Tercius quādo magis se extendendo dicitur a qd̄ esse psequendū vel fugiendū. Primo modo dicitur speculatiuus scūdo modo dicitur practicus impfecte. Tercio modo dicitur practicus pfecte. Vnde practici et speculatiui solū sunt differentie accidentales intellectus. Idē em̄ intellectus q̄ ab intelligēdo scdm habitū speculatiuū dicitur speculatiuus. ab intelligēdo scdm habitū practicum dicitur practicus. Assignantur autē p̄muni quatuor differentie inter intellectus practici et speculatiui. Prima est. q̄ intellectus practicus habet finē suū extra se. scilicet operari. Sed intellectus speculatiuus habet finē suū intra se. scilicet speculari. Secūda differentia. q̄ intellectus practicus accipit formā vt est p̄ncipiū operadi. Speculatiuus vō accipit formā vt est p̄ncipiū intelligēdi. Tercia differentia q̄ intellectus practicus vtitur instrumentis corporalibus ad pducendū formā ad extra. Speculatiuus vō non. Quarta differentia. q̄ intellectus practicus est causa sui obiecti et facit ip̄m. non autem intellectus speculatiuus.

Dubitat scūdo vtrū sciētia dicatur

practica ab obiecto vlt̄ a fine. Ad qd̄ dubiū respondet heinricus de gandauo q̄ notiat̄ doctor solēns q̄ sciētia d̄ practica nō ē ex obiecto. s̄ ex fine. ita q̄ ex ordine ad praxim vt ad finē d̄ sciētia p̄ se practica. et hoc pmo pbat̄ tribus auctoritatibus. Prima ē philosophi scio de aīa dicētis q̄ intellexit̄ et scio ē opus sit practicus. et differt a speculatiuo in fine. sed ex eodē dicitur sciētia practica et speculatiua ex quo intellectus practicus et speculatiuus igitur. Secūda est. q̄a dicit philosophus scūdo methaphisice q̄ finis theoriæ. id est speculatiue est veritas. Practice vō opus. Tercia est aristoteles

Diuisio sciē p
praxi et specu

Intellectus
tres gradus

Diff̄ inter
tellectū. praxi
et specula.

Opini
hēti

v. sciē sit practica ab ob̄. vel. or. fine

Questiões veteris ac noue logice

telis in pmo methaphisice dicentis q scientia practica est minus nobilis q̄ speculatiua. q̄a est gratia vsus. Hoc aut argumentū nō teneret nisi vsus esset per se finis habitus practici. ¶ Secūdo hoc etiam pbat tribus rationibus. Prima ratio. habitus dicitur practicus aut ab obiecto. aut a fine. nō ab obiecto. q̄a intellectus extensione sit practicus. qd nō est verum. nisi de eodē intellectu prius speculatiuo ⁊ postea practico siue extē. so ad opus. ergo circa idem potest esse p̄sederatio practica ⁊ speculatiua. ¶ Secūdo sic. Medicina diuiditur in practica ⁊ speculatiua. ⁊ tamē est de eodem obiecto scilicet de corpore sanabili. igitur scientia nō dicitur practica ab obiecto. Tercio sic. Actus dicitur practicus q̄ est bonus vel mal⁹ moraliter. Bonitas aut ⁊ malicia ppetunt ex circumstantiis. inter quas p̄cipua circumstantia est finis. vt habetur tercio ethicorū. igit. Sed q̄a hec opinio est falsa. ideo p̄tra eā primo sic arguitur. Ab eodē habet habitus esse practicu vel speculatiuū a quo habet suā entitatem. sed illa nō habet a fine. sed ab obiecto ⁊ intellectu. igitur. Maior patet. q̄a esse practicum ⁊ speculatiuū nō sunt nisi respectus aptitudinales cōsequētes p̄ncipia intrinseca habitus. finis aut nō est huiusmodi p̄ncipiū. eo q̄ ipse nō est causa nisi inquantū amatus ⁊ desideratus. sed illa aptitudo inest noticie siue scientie siue finis sit amatus siue non. potest tamen in intellectu esse noticia practica. dato q̄ volūtas nō esset cōiuncta intellectui. igit. ista aptitudo nō puenit noticie a causa finali. Nihil enī est ab aliqua causa. illa causa nō causante. ¶ Secūdo sic. aut finis vt p̄ductus extra facit habitum practicu. aut vt p̄sideratus vel vt intentus nō vt p̄ductus extra. q̄a sic est posterior ⁊ aliquo modo effectus. Effect⁹ aut nō distinguit causas. Si aut cognit⁹ sic habet rationē obiecti. ergo obiectū distinguit qd est p̄positū. Si vt intent⁹ hoc iā improbatū est. q̄a naturalit̄ anteq̄ intēdebat̄ est cognitio. ¶ Tercio sic si scientia esset practica ⁊ ordinare ad praxim vt ad finē p̄uertant̄ vt dicit dicta opinio sequeretur q̄ scientia moralis non est practica. qd est p̄tra p̄m scōo ethicorū dicēte. Virtutes scrutamur nō vt sciam⁹. sed vt boni efficiamur. Cōsequētia tenet. q̄a finis ei⁹ est felicitas que p̄m p̄m decimo ethicorū p̄sistit i speculatiōe ⁊ nō i praxi. ¶ Alia ē opinio doctoris subtilis dicētis. q̄ scientia dicit̄ practica ab obiecto ⁊ nō a fine. Qd pbat pmo auctoritate p̄bi sexto meth. distinguētis scientias speculatiuas a practiciis penes obiecta ⁊ nō penes fines. Et sexto ethicorū distinguit rationatiuū a científico penes obiectū ptingēs ⁊ necessariū. Et tercio de ai a assignat subiectū noticie practice bonum. non quodcūq̄. sed agū. ⁊ contingens. ergo scientia est practica per se ex obiecto.

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

Ratione sic pbat. Illud a quo scientia habet respectū aptitudinalē prioritatis ⁊ cōformitatis ab illo habet q̄ sit practica. sed hoc habet ab obiecto. igit. Minor patet. q̄a qd est causa subiecti enī est causa p̄prie passionis. sed tale est obiectū. igit. scientia dicit̄ practica ab obiecto ⁊ nō ex fine. Pro solutione tamē argumentorū alterius opinionis supponit pmo. q̄ quādo in idē cōcurrit ratio obiecti ⁊ finis tūc p̄ncipia sumunt̄ a fine nō inquantū finis. sed inquantū obiecti. Et sanitate enī vt intellecta a me dico inquantū cognita sumunt̄ p̄ncipia ad efficiendū eā vt finē. ¶ Secūdo supponit. q̄ oīs bonitas moralis ex circumstantia p̄supponit in actu ⁊ habitu bonitatē ex genere quā habet tam actus q̄ habitus ex eo q̄ trās sit supra debitū obiectū. q̄a nulla circumstantia faceret actū bonū vel habitū qui esset de obiecto indebito. ¶ Tercio supponit q̄ oīs bonitas ex circumstantia p̄tinet virtualit̄ in obiecto. ⁊ p̄sequens in bonitate ex genere que trahit ex obiecto. Nam illa est prima bonitas. ¶ Quis suppositis respōdendū est argumētis alterius opinionis. Et pmo dicēdū est ad p̄mam auctoritatē q̄ philosophus ibi loquit̄ de fine vt cognito modo finis. vt cognitus habet rationē obiecti. ¶ Ad scōam auctoritatē scōi methaphisice dicēdū q̄ finis theozice est veritas ⁊ practice opus loquendo de finibus intra genus cognitiōis. ⁊ illi fines distinguunt̄ p̄ obiecta. vel saltem prior distinctio est ex obiectis. ¶ Ad terciā auctoritatē dicēdū q̄ verū est q̄ scientia practica est gratia vsus. ⁊ q̄ vsus est finis p̄sideratiōis practice. nō tamē sequit̄ q̄ distinctio p̄maria scientiarū sit ex parte finis. sed ex parte obiectorū que virtualiter cōtinēt finē ⁊ oēs circumstantias operationum que sunt ad finē. ¶ Ad p̄mū argumētū illius opinionis dicit̄ q̄ licet intellectus extensione fiet practicus habitus. tamē speculatiuus nunq̄ potest fieri practicus. eo q̄ practicu ⁊ speculatiuū essentialit̄ insunt habitui accidētali⁹ vō intellectui. ¶ Ad scōm argumētum dicit̄ q̄ medicina simpliciter est practica. dicit̄ tamē speculatiua eo q̄ vna pars ei⁹ recedit a practica. sicut medicina que habetur de vniuersalib⁹ p̄ncipiis medicine ab aut̄ cenna dicit̄ speculatiua q̄a recedit a medicina que est de particularib⁹. ⁊ p̄ cōsequēs accedit ad speculatiuū. non tamen est speculatiua. sed practica. ¶ Ad terciū argumētū dicit̄ q̄ licet aliq̄s actus dicatur bon⁹ vel malus moralit̄ ex circumstantia finis. hoc tamē nō est pmo ⁊ p̄ncipalit̄. sed ab obiecto. sicut patet ex scōa ⁊ terciā suppositiōibus si enī actus trāsiret supra obiectū indebitū ex nulla circumstantia actus posset dici bon⁹ moraliter.

Dubitat terciō utrum idem habitus

robatio
nionis
reici.

ex q̄to q̄to p̄sistenti ad
huc a p̄sistenti p̄sistenti
ad huc a p̄sistenti p̄sistenti

mi
oti.

Reg

Respo
ad
alte.

v. medicina
posse dici sp
eculatiua.

Questiōes veteris ac noue logice

sciētificus possit esse practicus et speculatiuus. Ad qđ dubiū respōdetur, qđ nō. qđ quādo aliqua duo insunt p se specie distinctis, illa nō possunt ī esse eidē. sed sic est qđ practica et speculatiua insunt notiōis essentialiter distinctis. sicut patet sexto methaphisice. ergo nō possunt īesse eidē notiōis. et p cōsequēs eadē notiōis vel habitus nō potest esse practicus et speculatiuus. ergo rē. ¶ Sed p hoc arguit tripliciter. Primo. de futuris ptingētib⁹ deus habet notiāā speculatiua. et tamē si reuelaret ea alicui homini haberet notiāā practica. igit rē. ¶ Secūdo sic. De reb⁹ naturalib⁹ est sciētia speculatiua. et tamē alchimiste habēt de ipis sciētia practica. qđ faciūā. igit rē. ¶ Tercio sic. Intelligētie habēt notiāā de moralibus qđ nō est practica. sed speculatiua. eo qđ nihil regulat. et tamē nos habemus notiāā practica de moralibus. igitur idē habitus sciētific⁹ potest esse practicus et speculatiuus. Sed qđ ista ratiōes nō cōcludūt. ideo ad illas. respondet. Et pmo ad pma dicitur qđ iste notiōis nō sūt eiusdē ratiōis eo qđ deus et sua volūtatē determinatē ea ad esse cognouit illa. et homo cui fieret reuelatio cognosceret et reuelatio. ¶ Ad scđam dicitur qđ sciētia alchimistaz de reb⁹ naturalib⁹ est speculatiua. tamē ars faciēdi aliqua similia naturalib⁹ est practica. sicut si hōi daretur ars. pducēdi rosas illa esset ars practica. ¶ Ad terciā dicitur qđ pūpētia vbiq; reperitur est practica. et licet nō regulet actualiter opatiōes. sufficit tamē qđ regulet habitus. ¶ Sed quereres an logica sit factiua sui obiecti. qđ est scđa intētiō. Dicitur est qđ nō. qđ pbatur quadrupliciter. Primo sic scđm philosophum pmo posterior. de subiecto sciētie debet psupponi si est. ergo nulla sciētia facit suū subiectū. ¶ Secūdo sic. Si logica faceret suū subiectum vel hoc esset inquātū logic⁹ vel inquātū nō logic⁹. Ad inquātū nō logicus. qđ est repugnātia in obiecto. Nec inquātū logicus. eo qđ ipse faceret vnū subiectū et supponeret aliud. et p cōsequēs in logica essent duo obiecta. qđ est incōueniēs. ¶ Tercio sic. Notiāā dicitur causari a obiecto et a potentia. ergo nulla notiāā est causatiua sui obiecti. eo qđ tūc esset circulus in causando. et idē esset causa et causatū respectu eiusdē. quod est incōueniens. ¶ Quarto sic. Mēsuratū semp debet psupponere suā mēsurā. sed obiectū est mēsurā sciētie. ergo sciētia nō est causatiua sui obiecti. Minor est aristotelis pmo methaphisice. quare relinquitur qđ logica nō est factiua sui obiecti. Et hoc de secundo articulo.

Quantū ad terciū articulū sit hec cōclusio respōsalis ad questū. Logica est sciētia simpliciter speculatiua et

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōē scoti

nullo modo practica. Que cōclusio pbatur sic. qđ illa sciētia est simpliciter speculatiua que est naturaliter prior praxi. nec directiua praxis. sed logica est huiusmodi. igitur. Minor pbatur. qđ logica nō est directiua nisi actū intellectus. qđ nō sunt praxēs. vt visum est in primo articulo. Distinguit tamē aliq duplicē sciētia practica. Nam quedā est directiua que dicit aliquid esse faciēdū vel nō faciēdū. psequēdū vel fugiēdū. et talis nō est logica. Alia est ostēsiua. que nō dicit aliquid esse faciēdū vel nō faciēdū sed tūc ostēdit quōd est faciēdū vel nō faciēdū. et ex qbus et qualibus. vt ars domesticatiua nō dicit domū esse faciēdā. sed ostēdit quōd est faciēda. et ex qbus et qualibus. et talis potest esse logica. nā logica nō dicit syllogismū esse faciēdū. sed ostēdit ex qbus et qualibus. et quō sit faciēdus. Sed quia hec opinio est falsa et contra prius determinata. ideo p nunc relinquitur.

Ad rationes ante oppositum

Ad pma dicit qđ minor est vera de logica vtēte. sed nō de logica docēte. Aliter dicitur qđ assumptū est impossibile. videlicet qđ aliqua sciētia faciat suū obiectū. vt visum est in tercio dubio scōi articuli. Aliter dicitur qđ maior est falsa. qđ illud nō sufficit ad sciētiā practica. sed cum hoc requiritur qđ sit directiua praxis.

Ad scđam dicit negando minorem

Et ad pbationē dicitur qđ nō omīs operatio scđm electionē est praxis. p pūpissime dicta. sed solū illa que est alterius potentie ab intellectu. quare argumentationes non sunt praxēs. nec per cōsequēs logica earū directiua erit practica. Sola em illa sciētia est practica que pro obiecto habet praxim propriissimē dictam.

Ad terciā dicitur qđ ipsa est ad oppositum. Et hoc sic. quia assumpta maiore. adde minorem. methaphisica diuiditur in vtentem et docentem. ergo methaphisica est practica. conclusio est euidenter falsa. Minor em cōceditur. quia omēs alie sciētie vtuntur methaphisica quantum ad principia communia. que sunt dignitates quas accipiunt omnes alie sciētie a methaphisica. vt patet per philosophum quarto methaphisice.

Duplex
Sciētia
practica.

Logica sit
practica sui
obiecti.

Questiões veteris ac noue logice

Ad q̄rtā dicit q̄ maior est vera si ta

lis sciētia est de operabilibus a nobis opatiōe practica cuiusmodi non est operatio qua sūt intentiōes scēde, diffinitiōes, diuisiōes et argumen-
tatiōes. Et sic neganda est minor.

Ad q̄ntā dicit q̄ maior est vera si il

le habitus sit directiuus in opatiōe que est praxis et alteri⁹ generis a specu-
latiōe, et tūc minor est falsa q̄ logica est huiusmodi, non em̄ dirigit nisi in
actu ratiōis q̄ nō est praxis, vt patet ex p̄mo articulo. Logica etiā non est
prior praxi, nec p̄formatiua praxis, quare non est sciētia practica, sed spe-
culatiua, nec tera.

Uerit̄ tercio utrū

logica que est pars philosophiē sit de argumētatione tanq̄
de subiecto p̄mo. Et arguitur p̄mo contra p̄mā partē. Tm̄
tres sunt partes philosophiē, scilicet phisica, methaphisica et mathema-
tica, sed logica nō est aliqua istarum partiū, ergo logica nō est pars phi-
sice. Maior patet p̄ philosophū sexto methaphisice diuidētē philosophiam
tm̄ illas tres partes p̄dictas. Minor est nota, igitur logica nō est pars
philosophiē.

Secdo arguit sic cōtra aliā partes

Intentio scēda in cōmuni sumpta est subiectū logice, ergo nō argumenta-
tio. Tenet p̄sequētia, q̄a vnus habit⁹ est tm̄ vnū subiectū. Cōsequēs pa-
tet p̄ auicennā dicentē, Logica est de scēis intētiōib⁹ adiūctis p̄mis.

Terzio sic. Sicut se habet metha

phisica ad ens reale, ita se habet logica ad ens ratiōis, sed methaphisica
est de ente reali tanq̄ de subiecto, ergo logica est de ente ratiōis tanq̄ de
subiecto. Et hoc p̄firmatur p̄ philosophū q̄nto methaphisice dicentem
Circa idē laborat methaphisicus, dyaleticus et sophisticus, sed metha-
phisicus respicit ens reale pro obiecto, igitur et logica ens ratiōis.

Quarto sic. Dis scientia acq̄rit p̄

argumētationem, ergo si de argumētatiōe sit sciētia illa acq̄ritur p̄ argu-

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōē scoti

mentationē. Sed hoc est impossibile, igit^r. Sed impossibilitas p̄sequētis
pater, q̄a vel illa argumētatio esset nota vel ignota. Nō ignota, q̄a tūc p̄-
ipam nō acq̄rere^t scientia. Nec nota, q̄a aut hoc esset p̄ se, qd nō est ve-
rū, vel p̄ aliā, et sic esset processus in infinitū.

Quinto sic. Illud est subiectus in

aliqua scientia qd est p̄ncipalissimū inter oīa p̄siderata in illa scientia, et
de quo demonstrant^r passiōes, et ad qd alia reducunt^r, sed syllogismus est
huiusmodi, igit^r est subiectū attributionis logice et nō argumentatio.

In oppositū arguit p̄ oēs expositi-

tores logice, q̄ p̄muniter oēs dicūt noticiā illā que logica dicit^r esse sciētiā
vnā ratiōalē et partē philosophiē, habentē syllogismū vel argumētatio-
nē pro obiecto p̄mo. Et in questiōe erunt tres articuli sicut in p̄ceden-
tibus.

Quantū ad primū articulū.

Sciēdū est p̄mo q̄ p̄ declaratione

p̄me partis tituli questiōis ponit^r hec distinctio. Philosophia accipit^r
duppliciter, vno modo generalit^r, et hoc modo sic diffinit^r. Philosophia est
app̄hēsiō veritatis cuiuscūq̄ entis siue a nobis siue a natura causati.

Ab alberto vō sic diffinit^r philosophia. Est app̄hēsiō cuiuscūq̄ admi-
rabilis p̄ p̄ncipia eius qd admirat^r. Est aut^r admiratio agonia mentis su-
spensio q̄ cordis ex stupore magni p̄digij pueniēs in sensu apparentis
cū desiderio inueniēdi causam.

Admirabile vō sic ab eo diffinit^r. Est cu-
ius causa est occulta, inuētiōq̄ rara. Alio modo capit^r philosophia spe-
cialit^r p̄ app̄hēsiōe veritatis cuiuscūq̄ entis a natura causati, et illo mo-
do capit^r philosophia p̄rie.

Diuidit^r aut^r philosophia generalit^r dicta i
philosophiā reālē, morālē et ratiōalē, siue sermotionalē, Sed philoso-
phia specialit^r capta diuidit^r in philosophiā que est de entibus naturalib⁹
bus et mobilib⁹, et mathematicā que est de separatis a motu et mate-

ria sensibili tū p̄m ratiōē, et i methaphisicā q̄ ē de separatis a motu et mate-
ria sensibili tam scdm esse q̄ scdm ratiōē. Philosophia vō morālis di-
uidit^r in ethycā, politicā, yconomicā et monasticā. Ethyca tradit^r ab aris-

totole in decē libris ethycorū, et p̄dicat modū viuendi in cōmuni. Hoc
est ethyca est de his que sunt p̄munia ad oēm modū viuendi, siue solita-
rie, siue domesticē, siue ciuilit^r vel politicē.

Politica vō p̄siderat de re-
gimine politicē vel ciuitatis et de modo viuendi ciuilit^r, et illa tradit^r ab aris-
totele in politicis. Yconomica aut^r tractat de regimine domus vel fami-

Diffinitio
Secundum
Logice

Alia Al

Diuisio
Philosophie

subiectū specialē sive adiectio et ē in logica argumentatio
specialissimū sive p[ro]p[ri]um syllogismus

Questiões veteris ac noue logice

lle. et de modo viuendi domesticē. et illa tradit ab aristotele in yconomia
Monastica vō p[ro]siderat de regimine vnius hois. siue de modo viuendi so
lutarie. et illa nō inuenit tradita ab aristotele. ¶ Sed philosophia sermōti
onalis siue rationalis diuidit in grāmaticā. logicā et rethoricā. ¶ Et his
dictis dicit primo q[uod] logica docēs est pars philosophiē generalit[er] dicte.
vt patet ex dictis. Scdo patet. q[uia] ipa nō est pars philosophiē specialit[er]
dicte. vt. probat prima ratio ante oppositum.

Sciēdū est scdo q[uod] p[ro] declaratiōe

scde particule questiōis ponunt quedā distinctiones. Prima est alberti
magni. Triplex potest assignari subiectū in aliqua sciētia. scilicet p[ro]mune
speciale et specialissimū. Subiectū cōmune est illud q[uod] est p[ro]muni[us] inter
oia que cōsiderant in sciētia. et sic ens ratiois potest dici subiectū logice
Sed subiectū speciale est q[uod] est adequatū sciētie. et in ea p[ro]cipaliter cōsi
deratur. Subiectū vō specialissimū est p[ro]cipalior pars subiecti specia
lis. Vnde scdm iōm argumentatio dicit subiectū speciale logice. Syllogis
mus aut specialissimū. ¶ Secūda distinctio. Subiectū sciētie adhuc est
duplex. scilicet formale et materiale. Subiectū formale est illa ratio forma
lis sub qua aliqd cōsideratur in sciētia. et ad quā oia cōsiderata in sciētia
habent attributionem. et tale se habet ad subiectū materiale vt abstractū
et cōcretū quādo sibi est p[ro]p[ri]a nomen impositi. et vbi nō est p[ro]p[ri]ū nomē
impositū. ipm circūto quimur p[ro] p[ro]p[ri]ā passiōē subiecti. Sed subiectum
materiale est illud cui primo et adequate conuenit illa ratio formalis seu
subiectū formale. Vnde in logica subiectū formale est ratio deueniens
di de noticia noti ad noticiā ignoti. Sed materiale subiectum est vel ar
gumentatio vel syllogismus. ¶ Tercia distinctio. Logica accipitur dup
pliciter. Vno modo vt est ab aristotele tradita in libris logice. Alio mo
do vt est complete tradita. ¶ Quarta distinctio. Argumentatio accipitur
duppliciter. Vno modo p[ro]p[ri]e intentionalit[er] siue p[ro] denominato. et
sic est oratio composita ex antecedente et cōsequente et nota illatiōis. Alio
modo accipitur formalit[er]. et sic est quedā relatio rationis fundata in ar
gumentatione p[ro]p[ri]e intentionalit[er] capta. ¶ Diffinit autē sic argumen
tatio. Est ratio natio mētē arguens et conuincens ad procedendum de
noticia noti ad noticiā ignoti. ¶ Et his eliciuntur quedā dicta. Primū
Argumentatio nō est subiectū adequatū logice complete. Patet. q[uia] nō
conuenit sibi primo et adequate ratio formalis subiecti vel logice. que est
ratio deueniendi de noto ad ignotū. Illa enī ratio non solum cōducit ar

Quo subij p[ro]mu continet
in se veritates sciē.

cū resolutiōe text[us] ad itētiōē scoti

gumentationi. sed etiam diffinitioni et diuisione. ¶ Scdm dictū. Argumē
tatio nō est subiectum adequatum logice tradite ab aristotele vt postea
probabitur. ¶ Terciu dictū. Modus sciendi est subiectū adequatum lo
gice complete. Patet. q[uia] sibi adequate conuenit ratio formalis subiecti
logice complete. vt in sequentibus videbitur.

Sciēdū tercio q[uod] subiectū p[ro]mū sic

diffinitur a doctore subtili in opere anglicano. Est quod primo v[er]tuallyter
continet omēs veritates illius habitus cuius est subiectū. Et debet intel
ligi de veritatibus necessarijs. q[uia] veritates contingentes nō continentur
in aliquo primo subiecto v[er]tuallyter. Vnde est aduertendū q[uod] continere
virtualit[er] potest intelligi dupliciter. scilicet v[er]tuallyter actualit[er]. et v[er]tuallyter po
tentialit[er]. Virtualit[er] actualit[er] continet subiectum p[ro]p[ri]as passiōes
que ab ipso oriuntur. Virtualit[er] potentialit[er] continet subiectū passio
nes suorum inferiorū que insunt ipis non per rationem ipsius superioris
sed per p[ro]p[ri]as rationes ipso[rum]. Primū igitur subiectum alicuius sciētie
vnius generis continet v[er]tuallyter actualit[er] vel potentialit[er] omnes veri
tates que p[ro]cipaliter tractantur in ista sciētia cuius est subiectum. Ve
ritates vō minus p[ro]cipaliter cōsiderate ad ipm reducuntur et habent
attributionem. sicut philosophus quarto methaphisice reducit ad sub
iectū ei[us] q[uod] est ens inquantū ens generationē que est via ad esse et corru
ptionem que est via ad non esse. Et similiter negationes et priuationes q[ue]
priuant ipsum esse. et cetera. que aliquo modo habent attributionem ad
subiectum p[ro]mū. Vnde p[ro]mū in proposito est illud quod nō depēdet
ab alio. sed alia dependet ab ipso. Hoc est circumscripto omī alio a ratio
ne obiecti per possibile. vel impossibile manente intellectu et ratione for
mali adhuc contineret. ¶ His suppositis probatur predicta diffinitio
Primū sic. Diffinitio veritas sciētiālis necessaria est mediata vel immedia
ta sed subiectum p[ro]mū continet tam veritatem mediata[m] q[uam] immedia
ta[m]. Vnde patet primo de immediatis. q[uia] in ipis subiectum conti
net virtualit[er] predicatū. quia ponitur in diffinitione. sicut in diffinitio
ne p[ro]p[ri]e passiōis. Veritas aut totius propositionis virtualit[er] con
tinetur in predicato et subiecto. et per consequens subiectum continet vir
tualit[er] veritatem cuiuslibet propositionis immedia[m]. sed huiusmodi p[ro]
positiones. cum sint p[ro]cipia continent veritates mediatas omniū cō
clusionum vt patet. ergo de p[ro]mo ad vltimū subiectum p[ro]mū conti
net virtualit[er] veritatis totius habitus.

Questiões veteris ac noue logice

¶ Secundo sic. Subiectū scientie se habet ad habitus sicut causa equiuoca & adequata. sed causa equiuoca pertinet virtualiter effectui & non formaliter. & si sit adequata pertinet totū. igitur subiectū pmo pertinet virtualiter totū habitus adequatū. Sed ptra hanc diffinitionē arguitur multipliciter. Primo sic. Noticia subiecti non pertinet virtualiter noticia passionis. quia si sic sequeretur quod subiectū & propria passio distinguerentur realiter. quia talis pertinetia secundum ponētes eā est causalis & effectiua. Dulce autē sunt passionēs quę sunt aliteres a subiecto. **¶ Secundo sic.** Dis noticia pertinet pmo virtualiter alia. pertinet etiam oēm noticia sine qua illa alia causaliter non potest haberi. sed noticia subiecti adequati scientie non semper pertinet oēm noticia sine qua causaliter noticia passionis non potest haberi. igitur. Minor probatur de illis passionibus quę notant res distinctas a subiectis. ut beatificabile respectu creature intellectualis. & informabile respectu materie. Informabile enim quotat formā. & quę est alia res a materia. **¶ Tercio sic.** Si de ratioe pmi subiecti esset pertinere pmo virtualiter oēs veritates. sequeretur quod eadem veritas numero esset ptena a diuersis subiectis virtualiter pmo. Antecedens est impossibile. igitur. **¶ Consequētia patet.** quia pncipia sciētie subalterne sunt conclusionēs in sciētia subalternāte. sicut patet de musica & arithmetica. ergo sunt p sede pconsideratiōe vtriusq; & psequēs ptenē virtualiter pmo in subiecto eaz stante supposito impossibilitas psequētis. Patet. quia quod pertinet virtualiter pmo in aliquo nulli puenit nisi p rationē ipsius. si ergo duo subiecta pertinerēt virtualiter pmo eandem veritatē numero quolibet eoz cōtineret p rationē alteri. & sic nullū pertineret pmo virtualiter. quia quolibet de penderet ab alio in ptenendo. **¶ Quarto sic.** Ad puenit per se & formaliter medio ut distinguitur a subiecto. non est formalis & ppositiua ratio subiecti sed virtualis cōtinētia cōclusiōis demonstrate conuenit ex se & formaliter medio ut distinguitur a subiecto. quia mediū habet rationes cause. & ppter quid respectu cōclusiōis. **¶ Propter istas ratioēs & alias cōcludit gregorius de arimino** quod pdicta ratio subiecti pmi est insufficiens. ideo aliter dicitur quod subiectū primū alicuius sciētie est quod est pmi pmitiue attributiōis. vel pmi pmitiue pdicatiōis. vel pmi tā pmitiue attributiōis quā pdicatiōis. sicut subiectū logice quod est syllogismus respectu aliquoz cōsideratorum in logica. cuiusmodi sunt termini & ppositiones est pmi pmitiue attributiōis. & respectu syllogismi demonstratiui. dyalerici & sophistici est pmi pmitiue pdicatiōis. Sed quia pdictę ratioēs non cōcludunt. ideo respondendū est ad ipsas. Ad primā quod talis cōtinētia non est ppe causalis pductiua in esse reali. sed bene est pductiua in esse cognito & obiectiua p

cū resolutōe textus ad itētiōnē scoti

quanto mediū & causa ibi sunt. ut dicit aristoteles secundo posterior. Subiectū autē est mediū & ratio cognoscēdi passionē. igitur & causa scilicet i cognoscendo. Ad secundam potest pcedi maior de ptenentia p se. licet non pmo sicut triangulus pmo pertinet equalitatē triū angulorū duobus rectis. sed non pmo & adequate pertinet oīe illud line quod non potest cognosci equalitas angulorū. licet bene per se. Et ad minorem dicitur quod quod distincte & pfecte cognoscit subiectū secundum illā rationē secundum quā subijctur alicubi passioni cognoscit oīe illud sine quo talis passio cognosci non potest. ut si quis pfecte cognosceret materiā secundum illam rationē secundum quā subijctur informabilitati. etiā cognosceret formā inquiratū sufficeret ad cognitionē informabilitatis. Vel dicēdū quod sicut respectus aptitudinalis. cuiusmodi est passio potest esse sine termino. ita quod cognosci sine ipso pfecte cognito. licet requiratur aliqua cognitio. scilicet cōfusa illius termini. **¶ Ad terciā dicit negando psequētiā.** quia licet eadē veritas possit esse inclusa virtualiter in diuersis subiectis. non tamē pmo. sicut passiones superiorū subiecti possunt includi virtualiter in subiecto inferiori. sed non pmo. sic autē est in sciētijs subalternantibus & subalternis. **¶ Ad vltimā dicitur** quod virtualis cōtinētia mediū non excludit virtualē ptenentiā subiecti. quia mediū in demonstratione potissimum est diffinitio subiecti. & ideo idem est dicere quod mediū cōtinet virtualiter pmo. & quod subiectū pertinet virtualiter pmo. & cetera.

Sciēdū quarto quod adhuc aliter diffinitur subiectū pmo

sive attributiōis secundum scotū in opere parisiensi. Est quod habet pceptū ppositiui non inclusum virtualiter in aliquo priore ad scientiam ptenētē pmo notū secundum propriā eius causam formale & absolutā & virtualiter ptenēs noticia oīm veritatū illius scientie & adequatū illi sciētie cui est subiectū. **¶ Et quia diffinitioe eliciuntur sex pditiones requirite ad subiectum alicuius scientie.** prima est quod habeat pceptū ppositiui. & p hoc cōcludit non entia. **¶ Secunda** quod non includat virtualiter in aliquo priori ad scientiā ptenente. Et ratio. quia in essentialiter ordinatis standū est ad aliqd primum. sed illa quę pertinent ad eandē scientiā sunt essentialiter ordinata. nam conclusionēs supponunt pncipia subiectū & pdicatū. subiectū autē pdicatum igitur cetera. **¶ Tercia pditio** quod sit pmo notū. Unde philosophus pmo posterior. oportet supponere de subiecto quod est & quia est. **¶ Quarta** quod sit notū secundum propriā rationē formale & absolutā eius. Dicit autē propria quia si esset notū secundum rationē alteri. noticia ei pertineret virtualiter in alio. Dicitur etiā formalē. quia secundum rationē accidentale nō potest esse subiectum alicuius scientie. Dicitur etiā absolutā. quia si esset notū secundum rationē eius re-

Nota quod in ducatur dubitatio de subiecto logice.

Questiões veteris ac noue lōgice

pectiua noticia eius cōtinere in alia. Et ista particula inducit dubietatē de subiecto logice cū sit ens respectiui. Quinta cōditio q̄ v̄tuali cōtineat oēs veritates illius scientie cuius est subiectū. et ista particula satis declarata est in notabili p̄cedenti. Sexta q̄ sit adequatū illi sciētie cuius est subiectū. Cōmuni tamē solū assignant tres cōditōes subiecti attributionis in aliqua sciētia. Prima est q̄ sit notū in illa scientia de ipso qd̄ est. q̄a est. nam hec duo oportet p̄supponere de subiecto demonstratiōis ante demonstratiōem. vt patet p̄mo posterior. Secūda est q̄ oia determinata in sciētia cuius est subiectū ad ipm̄ reducant et p̄pter ipm̄ considerent. aliter em̄ ab eius v̄nitate nō summeret v̄nitas sciētie. Tercia est q̄ p̄ est quid est demonstrant passiōes de eo. Nam scdm̄ aristotelē p̄mo de aīa ipm̄ qd̄ qd̄ est siue ratio formalis subiecti est p̄ncipiū demonstratiōis. et hec de primo articulo

Quātū ad scdm̄ articulū Dubitat

p̄mo vtrū modus sciendi sit subiectū logice cōplete. Pro huius dubij solutione ponunt aliquē suppositiōes. distinctiōes. diuisiōes et dicta. Prima suppositiō est ratio formalis subiectiua logice cōplete est ratio deuenienti denoticiā noticiā ignoti. Patet q̄a ad ipam̄ habet attributionē quēcūq̄ in logica p̄siderant. Secūda suppositiō. Logica p̄pleta docet oēm modū sciendi vel notificandi ignotū. Et quo sequit̄ q̄ illud est subiectū logice cōplete cui tanq̄ instrumento p̄mo et adequato puenit ratio formalis subiectiua logice complete quedicta est et p̄ qd̄ quodlibet potest ignotū notificari. Tercia suppositiō. Triplex est modus sciendi. scilicet diffinitio. diuisiō et argumentatio. Patet q̄a om̄e ignotū vel est p̄plexū vel incōplexū. Si p̄plexū sic eius modus sciendi est argumentatio accepta cōmuni. p̄ eā em̄ qd̄libet ignotū p̄plexū verū vel falsū potest notificari. Et licet p̄ma p̄ncipia nō possint notificari p̄ argumentationē demonstratiuā. tamē notificat̄ p̄ aliā argumentationē. vt p̄ inductionē vel aliam. Si v̄o ignotū est incōplexū. hoc est duplici. Vel q̄a est ignotū quantū ad essentia. et tunc eius modus sciendi est diffinitio p̄muni accepta. Aut tale incōplexū est ignotū quo ad eius potestatem. et sic eius modus sciendi est diuisiō. Prima distinctiō. Diffinitio est quadruplex. scilicet descriptiua que indicat essentia rei p̄ accidentalia vt p̄ gen̄ et p̄ p̄tū. Alia est diffinitio causalis. et est illa que dat̄ p̄ causas extrinsecas diffiniti. que sunt efficiens et finis. Alia est diffinitio qd̄ nois. et est oratio explicans qd̄ p̄ nomen diffiniti significat. et est tā p̄plexorū q̄ incōplexorū. Alia est diffinitio qd̄ ita. que explicat essentia rei p̄ essentialia. Vnde albertus magnus ponit aliquas regulas in om̄i diffinitioe qd̄ ita. vt aliqua vicia

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

ibi cauenda. Prima regula q̄ oia posita in diffinitioe qd̄ ita sint essentialia diffinitio. et peccatū est si in ea ponat̄ aliqd̄ accidentale. vt tamen est quādo aliquādo in diffinitioe qd̄ ita ponunt̄ accidentia p̄p̄ia vt circū loquant̄ differentia essentialē diffiniti nobis ignotā. Secūda regula q̄ vltima differentia in diffinitioe posita debet esse cōuertibilis cū diffinito. et peccatū huic regule oppositū est. si ipanō esset p̄uertibilis nec faceret totā diffinitionē p̄uertibilē. Tercia regula q̄ in diffinitioe gen̄ p̄cedat differentia. et peccatū est si cōtra fiat. Quarta regula q̄ p̄mū diffinitio debet esse notū in essentia. id est diffinitioe et potestate. id est diffinitioe ap̄d illum qui per ipm̄ debet cognoscere diffinitū. et peccatū est si p̄mū diffinitio ens nō esset p̄dicto modo notū. qd̄ p̄tingit quādo idē diffinitū p̄ idem vel ignotū per eque ignotū. vel ignotū per ignotū. Quinta regula q̄ diffinitio explicet totā naturā diffiniti a p̄ma potentia vsq̄ ad vltimū actū. id est differentia transiēdo p̄ oēs actus intermedios. et peccatū est si v̄nādo diffinitionē aliqd̄ essentialē diffinito obmitteret. vt habet ab aristotele scdm̄ posterior. Secūda distinctiō. Diuisiō alia ē p̄ se. alia ē p̄ accidēs. Vnde diuisiōis p̄ se sunt tres species. Vna est generis in species per differentias. Alia est totius integralis in suas partes. vt domus diuidit̄ in tectū. parietē et fundamentū. Alia est vocis in significatiōes. vt huius nois canis in latrabilem natū et celeste. Similit̄ diuisiōis p̄ accidēs sunt tres species. Nam alia est subiecti in accidentia. vt animalū aliud sanū. aliud egrū. Alia est accidentis in subiecta. vt sanorū aliud homo. aliud brutum. Aliud est accidentis in accidentia. vt sanorū aliud albū aliud nigrū et aliud medio colore coloratū. Cōditōes aut̄ requirite ad diffinitionē et diuisiōem que et quot sint patet in similibus. Tercia distinctiō. que etia posita est in p̄mo articulo est ista. Logica accipit̄ duplici. Vno mō vt est ab aristotele tradita in libris p̄dicabiliū. p̄dicamentorū. p̄riarmentias. p̄io.ū posteriorū. topicorū et elencorū. Alio modo vt est cōpleta tradita. Et his inferunt̄ quedā dicta. Primū. Logica nō est sufficienter tradita ab aristotele in p̄dictis libris. Patet. q̄a logica p̄pleta docet oēm modū sciendi vel notificandi ignotū. nec aliqua alia sciētia docet hoc. et ideo eā vocat aristoteles modū sciendi. Sed in logica nobis tradita ab aristotele in libris p̄dictis solū docet modus sciendi ignotū p̄plexū. in nullo em̄ p̄dictorū libro r̄ū docet modus diffiniēdi et diuidēdi. nec habem⁹ ab aristotele librum saltem ad nos translatū vbi doceat̄ ars diffiniēdi et diuidēdi. igitur et cetera. Scdm̄ dictū. Modus sciendi in cōmuni nō est subiectū adequatū logice nobis traditū ab aristotele. licet bene sit subiectū adequatum logice complete. Prima pars huius dicti patebit in tercio articulo. Sed secū

Regula in
Diffinitione
quid sit
obseruanda.

Per se et
huiusmodi
Diuisiō
Aliorū
Per se
des. et
et. 3. sp̄s
Ami.
Sui
Acti
Ino.

Primū
dictū

Scdm̄.
dictū.

Prima p̄ncipia per quid possit notificari

Questiões veteris ac noue logice

Pro qua opinione ponunt due distinctiones et aliqua dicta. Prima distinctio. Obiectum cognitum habet duplex esse, scilicet intentionale et reale. Et si intentionale est quo cognitum formaliter est in cognoscente. Et si reale est quo formaliter res erit extra intellectum. Primum esse causat per actum aie intelligentis. Secundum autem per actum realis generantis aut cause extra se producentis aliquid. **Secunda distinctio.** Quidam est actus intellectus simpliciter quo obiectum simpliciter et absolute, et secundum propriam naturam cognoscitur. Alius est actus comparatiuus quo obiectum cognitum ad aliud comparatur. Et his dicitur primo quod prima intentio est obiectum cognitum vel cognoscibile super quo nata est fundari secunda intentio. Sed secunda intentio est relatio rationis effectiue causata ab actu comparatiuo intellectus de re licta in obiecto cognito et ad aliud comparato in tali obiecto subiectiue existens. ut cum intellectus apprehendit animalitatem secundum suam propriam naturam, et videt quod est communicabilis, tunc per actum comparatiuum eius ipsam comparat multis differentiis specie, et ex illa comparatione surgit una relatio rationis que vocatur generalitas, habens per fundamentum animalitatem secundum eius esse cognitum. pro termino autem multa differentia specie et per causam efficientem intellectum et eius actum comparatiuum. Ex quo sequitur quod secunde intentiones quantum ad esse et conservari dependet ab actu intellectus. **Secundo** dicitur quod quis secunde intentiones habeat extrema realia et realiter distincta, tamen nulla secunda intentio est relatio realis, quia quilibet effectiue dependet ab intellectu et est respectus actualis fundatus super obiecto, non secundum esse reale, sed cognitum. **Sed** quereretur aliquis an secunda intentio habeat esse subiectiue in prima, vel habeat solum esse obiectiue in intellectu. Ad hoc respondent aliqui quod habeat esse subiectiue in prima, et probant illud tripliciter. primo sic. Materia et efficiens non coincidunt, ut vult aristoteles secundo philosophorum, sed intellectus est causa secundarum intentionum, ergo non est materia earum et per consequens nec subiectum, quia accidentia non habent materiam nisi in qua, que dicitur subiectum illorum. **Secundo** sic. primo de anima dicit commentator quod intellectus facit vniuersalitatem in rebus, sed vniuersalitas est secunda intentio, ergo secunda intentio est subiectiue in re. **Tercio** sic. Quia denominatio formaliter est subiectiue in denominato, sed secundum denominationes denominantur primas, ergo sunt subiectiue in primis. Alii dicunt quod intentiones secunde habent solum esse obiectiue in intellectu et denominant primas solum per denominationem extrinsecam, sicut visio que est in oculo denominat extrinsece et obiectiue visum, id est rem visam. Et probat illud primo sic. Si secunde intentio esset subiectiue in primis cum causant

v. 20 m. habent esse subiectiue in primis
at habent esse obiectiue in intellectu.

v. logica sit utilis honesta et necessaria ad
acquisitionem aliarum scientiarum.

cum resolutione textus ad intentionem scoti

ab intellectu sequitur quod intellectus erit potentia factiua. Antecedens est falsum, ergo consequentia. Patet, quia intellectus causabit aliquid extra se. **Secundo** sic. Quod est separatum ab aliquo secundum esse non est subiectiue in illo, sed secunda intentio est separata secundum esse a prima, cum sit in anima, et prima sit extra animam, igitur. **Tercio** sic. Illud quod denominat aliquid siue sit siue non sit non est subiectiue in eo, sed secunda intentio denominat primam intentionem siue sit siue non sit. Nam ista est vera rosa est species, nulla rosa existente, sicut si aliqua rosa existeret, igitur. Et sic patet quod utraque pars potest teneri, probabiliter. Prima tamen magis videtur esse de intentione scoti. **Tercio** dicitur quod logica est de secundis intentionibus, non quidem tanquam de subiecto primo, quod patet, quia quedam secunda intentio ut syllogismus est et subiectum primum, sed ipsa est de secundis intentionibus tanquam de his que communiter ibi tractantur.

Dubitatur tertio utrum logica sit utilis

lis, et honesta, et necessaria ad acquisitionem aliarum scientiarum. Pro quo dubio ponunt aliquae distinctiones et aliqua dicta. Prima distinctio. Bonorum aliquid utile aliquid honestum et aliquid delectabile. **Secunda distinctio.** Bonum utile dicitur quadrupliciter. primo modo dicitur bonum utile quod non est appetibile propter se, sed solum propter aliud, sine quo etiam illud aliud potest acquiri. Et hoc modo distinguitur contra bonum delectabile et honestum et necessarium. **Secundo** dicitur bonum utile quod non est appetibile propter se, sed solum propter aliud sine quo tamen illud aliud non potest acquiri, et hoc modo distinguitur contra bonum delectabile et honestum, et coincidit cum bono necessario et supposito. **Tercio** modo dicitur bonum utile quod est appetibile propter se, et etiam propter aliud sine quo tamen illud aliud potest acquiri, et hoc modo distinguitur a bono necessario et coincidit cum bono delectabili et honesto. **Quarto** modo dicitur bonum utile quod est appetibile propter se et etiam propter aliud, sine quo etiam illud aliud non potest acquiri, et hoc modo bonum utile coincidit cum bono necessario delectabili et honesto. **Tercia distinctio.** Bonum honestum dicitur dupliciter. uno modo quod est appetibile solum propter se et nullo modo propter aliud ut vltimus finis, et tale nunquam coincidit cum bono utili. **Alio** modo capitur bonum honestum pro omni illo quod est appetibile propter se siue cum hoc sit appetibile propter aliud siue non, et hoc modo coincidit cum bono utili tertio et quarto modis. **Quarta distinctio.** Necessarium dicitur dupliciter. uno modo simpliciter et absolute, et hoc modo illud dicitur necessarium quod sic est quod non potest non esse, ut deus. **Alio** modo dicitur necessarium ex suppositione seu necessitate conditionata.

Multum
bonum

Nefax
duplex

Questiões veteris ac noue logice

Prima dicta His pmissis sit illd pmi dictu. Logica est utilis quarto modo. Patet qd ipsa est appetibilis ppter se. et etiā ppter aliud qd sine ipsa haberi nō potest. Unde ipsius logice amuniē dūtingunt quatuor utilitates. Prima est promptitudo diffiniendi. diuidendi. et argumētatiōes pponendi. Secunda utilitas est facilitas discernendi verū a falso. Tercia est promptitudo arguendi et respōdendi in omī materia. Per eā enī scitur qd antecedens qd p se quēs. qd repugnans. et qd ptiēs. Quarta utilitas est promptitudo soluēdi paralagismos peccātes in forma et etiā in materia. *Secūda dicta* Logica est necessaria necessitate pditionata et ex suppositiōe. ut pōte si debeamus acq̄rere alias sciētias. patet. qd p ipsam cognoscim⁹ oēm modū sciēdi. et p nullā aliā. sed oīs sciētia acq̄ritur p aliquē modū sciēdi. ergo logica est necessaria ad acq̄sitiōē. *Tercia dicta* Logica est bonū honestū secūdo modo dictū. patet. qd ipsa est ppter se appetibilis. et etiā ppter aliud. et tale bonū honestū simpliciter et necessariū coincidunt cū veri li quarto modo dicto. patet. qd scdm tullii bonū honestū est qd sua vi nos trahit. et sua dignitate nos allicit. sed logica est huiusmodi. igit. Et tā tum de secundo articulo.

Quātū ad terciū articulū sit hec cō

clusio clusio respōsalis ad questū. Syllogismus est subiectū attributiōis adeq̄tū totius logice nobis tradite ab aristotele. Probat sic hec pclusio. quia diffinitio subiecti attributiōis et pditionis ei⁹ pueniūt syllogismo respectu logice nobis tradite ab aristotele igit syllogismus est subiectū ei⁹. et si dicatur idē nō est subiectū adequatū totius et partis. sed syllogismus simpliciter est subiectū noue logice vel libri prior. ut videbit ibidē. ergo non est subiectū adequatū totius logice. Ad hoc respōdet p hanc distinctionē. Syllogismus simpliciter accipit dupliciter. Vno modo ut simpliciter idē est qd incōtracte. et sic syllogismus simpliciter est syllogismus p̄sideratus scdm eius rationē generalē p̄cisam. quō est subiectū libri prior. Alio modo accipit simpliciter ut idē est qd vniuersaliter quo ad oēs partes subiecti et suas p̄prietates tm. et sic syllogismus simpliciter est subiectū in noua logica. Alio modo dicit simpliciter idē qd vniuersaliter quātū ad oēs eius partes tam subiectiuas q̄ integrales et suas p̄prietates. et sic syllogismus simpliciter est subiectū adequatū logice nobis tradite ab aristotele.

Ad ratiōes ante oppositū. Ad primam. patet solutio ex primo notabili.

Quō salu⁹ et subz in diuisis p̄tib⁹
Logice et quō in tota logica.

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōē scoti

Ad scdā dicit qd logica est de secundis intentionibus. nō tanq̄ de obiecto primo. sed tanq̄ de his q̄ cōmuniter tractant in ea. Et est de quadā secūda intentione tanq̄ de subiecto primo.

Ad terciā dicit qd ens ratiōis i cōmuni nō est subiectū logice. qd intentio logice nō est docere ens rationis sub formali eius ratione. sed est de quodam ente ratiōis sicut de subiecto primo. scilicet de argumentatione scdm opinionē alberti magni. vel de syllogismo scdm doctore subtilē. Et ad cōfirmationē qd nō omī illud est subiectū in logica circa qd cōmuniter laborat. Nam circa multa laborat in scientia quorū tamen nullū est subiectū primū in ea. ut patet de se.

Ad quartā dicit qd logica acq̄ritur p syllogismū. scilicet qd p quēdā syllogismū naturalē et naturalit notū acq̄ritur qdā habit⁹ imperfectus p quā formant argumētatiōes artificiales p quas habitus logice est adequatus scdm esse perfectū et in eodē instanti magis acq̄ritur logica p̄fecte et habitus scientificus de syllogismo. Acq̄ritur etiā habitus scientificus et notitia p̄fecta de syllogismo illo per quē acq̄ritur ipsa logica. qd ille syllogismus p quē acq̄ritur sciētia de syllogismo est syllogismus. igit generat sciētiā de seipso. ut si qd indicaret suam rem esse suspensōdū et ipse esset fur ipse iudicaret seipm.

Ad q̄ntā patet qd sit dicendum iuxta diuersitatem opinantium.

Quā sit necessariū
grisariorū ad noticiā eorū et

Intecit liber purpurin⁹. i quo principalit dēminat de q̄nq̄ vniuersalib⁹ q̄ p̄muniē sic intitulatur. Incipit ylagoge purpurin⁹ in cathedras aristotelis. In quo titulo dicitur primo ylagoge. qd est dictio greca composita ex duabus dictionibus grecis. videlicet ab ylos qd est intro. et gogos ductio. inde ylagoge. id est introductiones. et per hoc tangitur causa formalis huius procedendi huius libri. Dicitur scdō purpurin⁹. p qd

unde dicitur
Ylagoge.

Questiões veteris ac noue logice

tangit causa efficiens huius libri. Et etiam ponit ad differentiam dyonisiij aristopagite. Dicitur tertio. in categoriis aristotelis. quod debet exponi. id est in pōi camēto aristotelis. p quod tangit causa finalis extrinseca. Et diuidit autem iste liber pma sui diuisione in pbeniū et tractatū. Problemū diuiditur in tres partes. In pma ostendit huius scientie utilitatē. In scda ponit modum pcedendi. et quasdam questiōes difficiles a p̄sideratiōe huius libri abiicit. In tertia ostendit quos philosophos est imitatur in traditiōe huius scientie. In pma ergo parte ponit vnā p̄poteticā causālē. in cuius antecedēte ponit tur cause sue intētiōis. que sunt utilitates huius libri. Et in psequēte ponitur intētiō sua alloquēdo grisarorū discipulū suū. ad quē hoc opus dixerit dicēs. O grisarori cū sit necessariū. id est p̄tile. nosse. id est nouisse quod sit genus. quod differentia. quod species. quod p̄p̄iū et quod accidēs. Ad eā doctrinā p̄dicamētorū quod est apud aristotelē. id est ad acq̄rēdū sciētiā p̄dicamētorū ab aristotele traditā. Et etiam ad diffinitionū assignatiōē. id est ad p̄ponēdū diffinitiones. et etiam sit vtile omnino. id est vniuersalit̄. Ad cognoscēdū ea que in diuisione. id est ad diuisionē vel demōstratiōē id est ad demōstratiōē sunt vtilia. Ideo ego purphiri facies tibi traditiōē p̄p̄diciōis. id est librum breuē et vtilē de speculatione. id est p̄sideratiōe. istarū rerū. id est istorū quicquid vniuersaliū que dicta sunt. tentabo aggredi breuiter ea que dicta sunt ab antiq̄s velut modo introductiōis. id est modo puerili et introductiōis. ab itinēdo ab altioribus. id est difficiliorib⁹ questiōibus. et cōnectando mediocri. et nō ita subtiliter quātū decet questiōes simpliciōres. id est faciliōres. In secūda parte mouet tres questiōes. a quibus recusat se velle dēminare dicēs. Ego purphirius recusabo. id est recusabo. mor. id est statim dicere in ista traditiōe cōp̄diciōis de generibus et speciebus illud. id est hanc p̄mā questiōē siue pro vtrū. Vtrū ista genera et species et alia supple subsistant. id est habeant esse reale extra intellectum siue pro vel vtrū sint posita in intelligibilibus solis nudis et puris. hoc est vtrū habeant solū esse in intellectu. Et recusabo dicere hanc terciā questiōē. posito quod subsistat. id est vtrū sint sepata a sensibilib⁹. id est singularibus sicut dicebat plato. vel vtrū sint posita in ip̄is sensibilib⁹. id est singularibus. sicut dicit aristoteles. Et preter hoc recusabo dicere cōsistētia circa ea. hoc est difficultates vel rationes ad vtrāq̄ partem incidēs circa istas questiōes vel circa ista vniuersalia. Et ratio huius est. quia huiusmodi negociū. videlicet terminatio harū questiōnū est altissimū id est difficillimū et egens maioris inquisitionis quā sit inquisitiō que erit in nostra traditiōe. In tertia parte ostendit quos antiquorū philosophorū

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōē scoti

fit imitatur? In hac traditiōe opinionē dicēs. Ego purphiri tentabo mōstrare tibi grisarorio nunc illud. scilicet noticiam de his generibus et speciebus. ac de p̄positis. scilicet differentia. p̄prio et antecedente. p̄babiliter sicut antiqui tractauerūt. et maxime peripatetici. quorū aristoteles fuit p̄nceps. Et dicit hoc ad differentiam stoicorū. quorū plato fuit princeps. Et epicurorū. quorū epicurus. Vnde vniuersitas arhemiensis gausa ē tribus sectis philosophorū. videlicet secta epicurorū. quorū nomen dicit ab epy quod est supra. et cutis. quia supra cutem. id est superficialiter philosophabant. et isti secte correspondet secta nominaliū in vniuersitate parisiensi. Secūda fuit secta stoicorū a stoya porta arhemiensis. iuxta quas studebant. et isti correspondet secta thomistarū. Tercia fuit secta peripateticorū. cui correspondet secta scotisantū.

Circa hunc textū querit p̄mo vtrū intētiō vniuersalis a qua denominatur quelibet quiditas limitata vniuersalis sit scientie huius libri subiectum adequatum.

Et arguitur p̄mo quod nō. quia cuiuslibet scientie subiectum debet habere aliquas passiones. Intentio vniuersalis nullas habet passiones. igitur. Maior est philosophi p̄mo posteriorum. Minor probatur sic. quia si haberet aliquas passiones vel illę essent singulares vel vniuersales. Non singulares. quia tunc non essent illi intentioni cōuertibiles. Nec vniuersales. quia vel essent genera vel species. vel differentie. vel accidentia. vel p̄pria. Non quatuor prima vt notū est. Nec q̄ntū quia si essent p̄pria tunc cū p̄p̄iū sit species vniuersalis. vt postea dicetur aliquid contentum sub specie esset p̄pria passio generis quod est impossibile.

Secūdo arguit Si intētiō vniuersalis sit huius scientie subiectū. vel hoc est inquantū intentio vel inquantū denominatiua p̄dicatiōis. Non p̄mū. quia vt sic est consideratiōis methaphisice. Hammerbaphiscus considerat quodlibet inquantum est ens. sed intentio inquantū intētiō est ens. ergo p̄siderat intētiōē vt intētiō est. Nec scdm tū quod p̄siderat ē in rationē respectiua quod est p̄tra vnā p̄ditiōē subiecti supra posita. tū quod vt sic habet rationē entis p̄ accidēs

diij

Ad ista p̄cedētia et p̄cedētia
nō p̄cedētia p̄cedētia
nō p̄cedētia p̄cedētia

scrip Actia
Stoici
Atheniensis
quorū p̄ncip
Zeni
pla
epic

Conson
finales

Ad ista p̄cedētia et p̄cedētia
nō p̄cedētia p̄cedētia
nō p̄cedētia p̄cedētia

Questiões veteris ac noue logice

Tercio arguit. Nihil qđ dicat tam

de ente qđ de nō ente potest esse alicuius scientie subiectū. sed intentio vniuersalis est huiusmodi. igitur. Minor probatur. qđ intentio vniuersalis dicit de chimera et talibus alijs figmentis. Qđ patet. qđ iste terminus chimera est terminus cōmunis vniuersus. ergo sibi correspondet qđitas cōmunis vniuersa. et per consequens est vere vniuersale.

Quarto arguit. In isto libro de-

monstrant aliquę passionē de indiuiduo. sed indiuiduū nō est vniuersale. ergo vniuersale nō est subiectū adequatū huius scientie.

In oppositū arguit qđ illud est sub-

iectū sciētie de cuius partibus subiectiuis determinat pncipalit in sciētia. sed in hac sciētia determinat pncipalit de partibus subiectiuis. intentionis vniuersalis. que fundat in qđitate limitata. igitur intentio vniuersalis est subiectū eius. Pro solutione huius questionis et quorūdā positorū in textu declaratiōe supponunt soluende aliquę difficultates.

Prima difficultas. Utrū tres que-

stiones a quarū determinatiōe voluit abstinere purpurinus. fuerit p habitū logice terminabiles. Pro solutiōe supponit pmo qđ p dicit tres qđstiones diffunt inter se. qđ pma querit de esse vniuersaliū. scđ ad e qđitatis bus ipō. et tertia de cōparatione ad singularia. Prima ardua est et etiam difficilis. qđ nō solū apud antiquos philosophos fuit pblematica. sed etiam apud modernos. Vnde de esse vniuersaliū inueniunt qnq; opinio-

nes. Prima fuit platonicoz dicentū vniuersalia esse realit extra oēm intellectū et extra singularia. et illa vocauerūt ydeas. sicut eis imponit aristoteles. Secūda fuit paripateticoz dicentū esse vniuersaliū realit extra oēm intellectū. et illud esse habere in singularib. Et ista diuisa est intres. Nam quidā dicūt vniuersalia distingui realit a suis singularibus. Alij dicūt qđ solū distinguūt ex natura rei. Et alij qđ distinguunt solū scđm rationem.

Tercia fuit opinio eoz qđ dicūt cōceptū de dicentū vniuersalia nō esse nisi si cōceptus mētales licet sint singulares in essendo sunt tamē vniuersales in p dicatione et supponēdo. Et ista adhuc diuisa est. Nam quidā dicūt vniuersalia esse in aīa tñ obiectiue et nō subiectiue. sicut creature ante suā p ductionē habebāt esse in mēte diuina. Dicunt vlti qđ huiusmodi effectū sit etū ab aīa et abstractū a rebus singularibus. et qđ aīa habet virtutē fictiuam

cū resolūtōe textus ad itētione scoti

italiū rerū. sed nō pductiua. Alij dicūt qđ vniuersalia habēt esse subiectiua in aīa. Et ist or qđ dīcūt vniuersalia esse actus intelligendi. Alij species intelligibiles. Quarta opinio fuit eoz qđ dicūt terministe dicentū vniuersalia esse terminos vocales vel scptos. sicut occani. Quinta opinio fuit quo. qđ dīcūt vniuersalia nō habere esse nisi ydeale in mente

prime cause. Scđo supponit qđ purpurinus mouet has questiōes magis de generibus et speciebus qđ de alijs p dicationibus ppter duo. Primo. qđ genera et species habēt pfectiorē modū p dicationis alijs cū p dicationē in qđ. et alia in quale. Scđo. qđ in generibus et speciebus pueniūt alia p dicationibus. Et si querat quare illas mouet euz non terminat eas. Dicit psequēt qđ hoc est. ppter tres causas. Prima ne alijs credat qđ de vniuersalibus nō possint moueri difficiles questiōes. Scđa est vt reddat auditores attētos. Vnde ipse more boni oratoris in hoc phemio reddit auditores dociles. attētos et beniuolos. Dociles p hoc qđ ponit ipncipio vtilitates huius libri. Attētos p hoc qđ pponit ardua. Et beniuolos p hoc qđ dicit se imitaturū egregios philosophos. Tercia causa ē ne videat ignorasse illas questiōes.

Tercio supponit qđ purpurinus p istos terminos solis nudis et puris qđ ponunt in pma questiōe nō intelligit idē. Nam p intellectū solū intelligit operationē intellectus. cui nihil eoz respondet in re. sicut est operatio qua intelligit chimera. sed p purū intelligit vñā operationē qua apprehendit res forā sine materia. sed p nudū intelligit operationē qua apprehendit materia sine forma. Alij dicūt qđ p intellectū solū intelligit intellectū diuinū. qui est solus p equalitatem. Et p purū intelligit intellectū angelicū. qđ est purus et denudat ab omni fantasti-

mate. Et p nudū intelligit intellectū humanū. qđ in pncipio sue creatiōis est nudus. Quarto supponit qđ p dicitas questiōes esse terminales per habitū logice potest dupliciter intelligi. Vno mō qđ sint terminales analogice id est resolutorie et demonstratiue. a priori. id est per p pta pncipia logice. Alio modo qđ sint terminales dyalectice siue probabiliter p pncipia cōmunia et per logicam vtentem.

His suppositis dicit pmo qđ p dicit tres questioniē nō possunt per habitū logice terminari demonstratiue et a priori. Patet quia noticiā earū demonstratiua dependet ex ratione entis. que ad metaphisicū pertinet. sed logica nō p dicit rationem entis. igitur. Vlti secundo qđ p dicit questiōes possunt per habitū logice terminari dyalectice et probabiliter. Patet. quia dyalectica habet vias

qđe. q. diffi-
ciles. por. m
uct. et nō p
huit.

Solu
f. itella. p dicit qđ sit
nuda

Questiōes p dicit
quō possūt per
habitū logice
terminari.

Questiões veteris ac noue logice

ad oim methadōz pncipia. vt patet p philosophū pmo topicoz dicentem. Dialectica enī cū sit inquisitiua ad oim methadōz pncipia viā habet. Dicitur tercio q̄ p̄dicte questiones mouentur de vniuersali fundamētali sumpto. et nō de vniuersali formaliter sumpto. seu de intentione vniuersalis. Nam si mouerentur de vniuersali formaliter sumpto. tunc dicēdū esset ad p̄mā q̄ vniuersalia habent solū esse in intellectibus. Patet. quia ens ratiois habet solū esse in intellectu. sed vniuersale formaliter sumptū est ens rationis. igitur. Et ad sc̄m dicendū est q̄ nec sunt corporee. nec incorporee a. sumēdo corporeū et incorporeū. put sunt differentie diuine substantie. Et si in illo termino incorporeū ly in teneatur negatiue possit dici nō corporea. Ad terciā aut dicendū est q̄ sunt extra sensibilia. vt patet per probationē que datur ad responsionē prime questionis. De solutione autem istarū questionū si moueantur de vniuersali fundamētali sumpto quia non sunt logica. sed potius metaphisice. ideo ad metaphisicam remittuntur.

Scda difficultas. Utrū tm qn qz

sunt vniuersalia aut p̄dicabilia de quibus intentio vniuersalis predicatur vniuerso. vt genus de speciebus. Et pro solutione prime partis supponitur primo q̄ sicut tactū est in exponibilibus hec dictio tm quando additur subiecto alicuius p̄positionis potest facere p̄positionē de excluso subiecto. aut p̄positionē exclusiua. Et si subiectū sit terminus numeralis adhuc potest tēgeri dupliciter. quia vel tenetur p̄prie et sic facit p̄positionē exponibilem gratia aliteratis. Aut improprie. et facit p̄positionē exponibilem gratia pluralitatis. Et ex quo sequitur q̄ hec p̄positio. Tm quinqz sunt vniuersalia potest habere tres sensus. Primus est. aliqua que sunt tm quinqz sunt p̄dicabilia. Secundus est. qnqz sunt p̄dicabilia et nulla alia qnqz sunt p̄dicabilia. et iste est p̄prie. Tercius est. qnqz sunt p̄dicabilia et nō sunt plura q̄ qnqz. Et secūdo supponit q̄ vniuersale potest accipi dupliciter. Vno modo p̄ eo qd p̄ se significat scilicet pro intentione vniuersalis. Alio modo pro eo qd denominat scilicet pro re subiecta intentioni. et p̄similiter ista duobus modis potest accipi p̄dicabile. Et ex quo sequit q̄ ista p̄positio tm qnqz sunt vniuersalia potest exponi de intentionibus denominantibus. aut de rebus denominatis.

Suppositis his dicit q̄ tm qnqz

sunt vniuersalia. sumēdo illā p̄positionē vt est de excluso subiecto. siue etiam ly vniuersalia sumit pro intentionibus denominantibus siue pro

cū resolutōe text' ad itētione scoti

rebus denominatis. Patet. quia sua exponens est vera. Vnde sic exponit de intentionibus aliqua que sunt tm qnqz sunt vniuersalia id est intentiones vniuersaliū pro denominatis sic. Tm qnqz sunt vniuersalia. aliqua que sunt tm qnqz sunt vniuersalia. id est res vniuersales. et illa etiā est vera. Dicit sedo q̄ si illa p̄positio sit exclusiua. et dictio improprie sumatur et ly vniuersalia teneatur pro intentionibus denominantibus p̄positio est vera. patet. q̄ sua exponens est vera. Nam sic exponitur. Tm qnqz sunt vniuersalia. id est quinqz sunt intentiones vniuersaliū in specie et nō sunt plures q̄ quinqz. Dicit tercio q̄ si illa p̄positio sit exclusiua. et dictio exclusiua improprie sumatur. et ly vniuersalia pro rebus denominatis p̄positio est falsa. Patet. quia sua exponens est falsa. Nam sic exponitur. Tm quinqz sunt vniuersalia. id est quinqz sunt res vniuersales et nō sunt plures res vniuersales q̄ quinqz. modo est falsa. Dicit quarto q̄ si ista p̄positio sit exclusiua. et dictio exclusiua p̄prie sumatur. siue ly vniuersalia teneatur pro intentionibus siue pro rebus subiectis p̄positio est falsa. Patet quia sua exponens est falsa. Nam sic exponitur. Quinqz sunt vniuersalia et nulla alia a quinqz. et tamē duo sunt vniuersalia. Et sufficientia autē ista oī vniuersaliū est hec. Omne vniuersale aut p̄dicatur in quid aut in quale. Si in quid hoc est dupliciter. quia vel dicit totam essentiam et quiditates suoz subijcibiliū et sic est species. aut partem essentie et sic est genus. Si in quale. hoc est dupliciter. vel in quale substantiale. et sic est differentia. vel in quale accidentale. Et hoc dupliciter. q̄a vel est cōuertibile cū aliquo cōmuni ad sua subijcibilia. et sic est p̄prie. vel nō est cōuertibile. et sic est accidens commune.

Exa p̄dicta obijcit quadupliciter

Primo sic. p̄dicatū et p̄dicabile idem sunt. saltem non differunt nisi p̄ actum et aptitudinē. Sed tm quatuor sunt p̄dicata. ergo tm quatuor sunt p̄dicabilia. Et secūdo sic. philosophus primo topicoz inter p̄dicata nō ponit speciem nec differentia. quia cum genere ordinanda est. ergo species et differentia nō sunt vniuersalia. Tercio sic. Ens est vniuersale et tamē nō est aliquot istoz quinqz. ergo plura sunt p̄dicabilia q̄ quinqz. Et scda pars antecedentis patet. Primo q̄a nō est gen' vt vult philosophus tercio metaphisice. Nec species q̄a tunc haberet genus supra se. nec aliqd alioz triū. q̄a p̄dicat in qd. et ipa p̄dicant in quale. igit. Quarto sic. Diffinitio est vni p̄dicatū. ergo etiā erit vni p̄dicabiliū. tenet consequentia per illud quod dictum est q̄ p̄dicatū et p̄dicabile sunt idem.

duq

Questiões veteris ac noue logice

Pro solutiōe istaz supponit pmo qd pdicabile potest capi dupliciter
Uno modo cōmuni ut est secūda intentio cōmunis omni illi qd est na
tū pdicari siue sit singulare siue vniuersale siue vniuersū siue equocū siue li
mitatū siue illimitatū. Et sic pdicabile nō cōuertit cū vniuersali. nec est pro
pria passio eius. Alio modo accipit specialit. p secūda intentione fundata
sup natura limitata nata pdicari de plurib. Et sic puerit cū vniuersali. Et
ppria passio. Et secūdo supponit qd pdicatū etiā potest accipi dupliciter
Uno modo cōmuni ut est scda intentio cōmunis omni illi qd est extremū
ppositiois positū post copl. Alio modo accipit p secūda intentione fun
data sup eo qd est natū pdicari de ppositiōe terminabili p arte dyaleticā
Et adhuc vtroq; modo pdicatū p pdicabile possunt accipi dupliciter
scilicet formalit. Et fundamentalit. p pdicatū p pdicabile pmo modo ac
cepta nō differūt nisi scōz actū z aptitudinē. sed pdicatū p pdicabile scōo
modo accepta nō sic differūt. sed sunt due intentiones penitus disparate
que habēt diuersa fundamēta. p quā z diuersos terminos.

His suppositis ad pmo qd obijcit

Dicit negādo antecedēs. Et ad scpm negando psequētā. Vnde nō ponit
ibi specie inter pdicata. vel qd reducit ad diffinitionē. vel qd species nō est
pdicatū. ppositiōis dyalettice. nec etiā ponit diffinitionē. qd reducit ad gen
Predicat em essentia subijcibilū nō cōuertibiliter sicut genus. Et ad terci
um dicit. qd licet ens sit vniuersale transcendēs. tamen non est vniuersale
limitatū. de quo solū intendit purphirius. cū ordinat librū suū ad pdicab
menta in quoz coordinatiōe nō pntent transcendētia. Et ad quartā dicit.
negādo psequētā. qd cū pdicatū p pdicabile sint intētiōes secūde distin
cte. habēt etiā distinctas species. Vnde diffinitio nō potest ppetere rati
ōe vniuersalis. qd esse vniuersale habet vniū simpliciter modū pdicadi. sed
diffinitio includit duos modos pdicadi. scilicet qd z qualē. Et ad scdam
partē difficultatis dicit ab aliqb. qd intētiō vniuersalis nō ē vniuersa
gen. de quibz vniuersaliū intētiōib. pbat pmo sic. qd nihil ē vniuersa
substantia z accidēs. sed aliqd vniuersale est substantia z aliqd est accidēs.
igit vniuersale nō dicit vniuersa de eis. Et scdo sic. id qd dicit scdm prius
z postērius de aliqbz nō dicit vniuersa de eis. Et ratio vniuersa debet esse
eadem in vniuersis. sed vniuersale dicit scdm prius z postērius de quibz
vniuersalibz. qd prius dicit de genere qd de alijs. igit. Et etiā nō sit ge
nus pbat quadrupliciter. pmo sic. Nullū vniuersale est genus ad quibz
vniuersalia. ergo vniuersale nō est genus ad quibz vniuersalia. tenet conse

cū resolutiōe text' ad itētiōnē scoti

quentia ab vniuersali ad ind. finitā. Antecedēs patet reductiue. qd nec ge
nus est genus ad quibz vniuersalia. nec species est genus. Et sic de alijs.
Et scdo sic. Si vniuersale esset genus ad quibz vniuersalia sequeretur qd ides
esset genus ad seipm. Antecedēs est impossibile. igit cōsequētia. Patet
qd esset genus ad oia vniuersalia z ad ipm met vniuersale. igit esset gen
ad seipm. Et Tercio si vniuersale esset genus ad quibz vniuersalia. vel esset
genus generalissimū. vel genus subalternū. Nō genus generalissimū. qd
tunc essent plura qd decē. Nec subalternū. tum qd nō videtur sub quo ge
nere generalissimo ptingeretur. tum qd tunc nō esset genus ad oia vniuersa
lia. qd aliqd vniuersale pntet supra ipm. Et Quarto sic. Si vniuersale esset
genus ad quibz vniuersalia sequeretur qd gen. z differētia essent species vni
uersalis. Cōsequēs est falsum. qd membrū vniuersa bonē diuisionis non de
bet pdicari de alio membro eiusdē diuisionis. igit. Et Alii dicūt qd intētiō
vniuersalis que fundatur in qditate limitata est genus ad quibz vniuersa
liū intentiones. Et pbat. qd illud qd pdicatur de aliqbz i qd tanq; de
differentibus specie est genus ad illa. sed intentio vniuersalis pdicatur in
qd de quibz intētiōibz vniuersaliū tanq; de differentibus specie. ergo est
genus ad illa. Prima pars minoris patet. qd illud pdicatur in qd qd con
uenienter respondetur ad interrogatiōnē factā p qd. sed intentio vniuersa
lis est huiusmodi. Nam si queratur qd est genus. cōuenienter responde
tur qd est vniuersale. igit. Secūda pars minoris patet. qd plus differūt in
tētiōe generis z intētiōe speciei qd due intētiōes generis. Sed due in
tētiōes generis differunt numero. ergo alie differunt plus qd numero.
z p cōsequens specie. Et ad pdictas igitur obiectiōes respondendum est
scdm hanc opinionē. Ad pma negando cōsequētia. qd ibi est fallacia si
gure dictiōis. arguendo a suppositiōe psonali ad simplicem. nec ibi argui
tur ab vniuersali ad ind. finitā. sed a d. singularē. cuius tamē subiectū non
est suppositū subiecti vniuersalis. sed est qditas eius. Aliiter posset dici ne
gādo antecedēs. Nam genus. id est aliqd qd est genus. puta vniuersale
est genus ad quibz predicabilia. Et ad scdm dicitur negando cōsequētia
Et ad pbatōnē dicitur qd intētiō vniuersalis est genus ad quibz inten
tiones vniuersaliū. nec continetur sub aliqua illarū. licet vna earz. videlicet
intētiō generis possit pdicari denominatiue de ea. ut patet dicendo vni
uersale est genus. Et ad terciū dicitur qd est genus subalternū. Et ad pmas
improbatiōnē dicitur qd pntetur sub hoc genere generalissimo scda intē
tiō qd licet nō sit vniū de decē generibz generalissimis realibz. est tamē vniū
generalissimū intētiōnale. nec est incōueniēs in intētiōibz secūda suo

ut viter
v. mactio vniuersalis sit genus
ad quibz vniuersalia. et
pdicetur de eis vniuersa

ad pmo dicitur qd
pbat pmo sic. qd nihil ē vniuersa
substantia z accidēs. sed aliqd vniuersale est substantia z aliqd est accidēs.
igit vniuersale nō dicit vniuersa de eis. Et scdo sic. id qd dicit scdm prius
z postērius de aliqbz nō dicit vniuersa de eis. Et ratio vniuersa debet esse
eadem in vniuersis. sed vniuersale dicit scdm prius z postērius de quibz
vniuersalibz. qd prius dicit de genere qd de alijs. igit. Et etiā nō sit ge
nus pbat quadrupliciter. pmo sic. Nullū vniuersale est genus ad quibz
vniuersalia. ergo vniuersale nō est genus ad quibz vniuersalia. tenet conse

Questiões veteris ac noue logice

modo esse genera et species sicut in primis. Ad secundam probationem dicitur quod licet intentio vniuersalis non sit genus ad omnes quoditates vniuersales. tamen est genus ad omnes intentiones vniuersales. Ad quartam dicitur supponendo quod iste intentio est genus. species. et sic de alijs possunt accipi ut quod id est ut quodam obiecta de quibus predicantur vel sunt diffinitiones. vel sunt passionibus. et sic sunt oppositae. nec vna predicatur de alia. Alio modo possunt accipi ut modus. id est ut sunt quidam modi sub quibus cognoscuntur sua fundamenta. et sic etiam non predicantur de se invicem. Tercio modo possunt accipi vna ut quod et alia ut modus. et sic possunt de se invicem predicari. Et quo sequitur quod ista potest pcedi. genus est species. si genus summatur ut quod. id est ut quodam obiectum cognoscibile. Et species ut modus. id est ut quodam predicatum denominatum sub quo cognoscitur genus. Sed si summatur ambo ut quod. vel ambo ut modus. ipsa est neganda. quia predicatur disparatum de disparato.

Tercia difficultas. Utrum vniuersale sit subiectum adequatum huius scientie.

Pro solutione supponitur primo quod ut dictum est in similis duplex est vniuersale. scilicet completum quod est propositio vniuersalis. et incompletum. Et istud est multiplex. Quodam est vniuersale in causando. ut deus. Aliud est vniuersale in distribuendo ut signum vniuersale. Aliud est in representando ut species intelligibilis. Et aliquid est in predicando. et de isto solum est hic sermo. Secundo supponitur quod vniuersale in predicando potest summi tripliciter. Vno modo per eo quod per se significat scilicet pro intentione vniuersalis. Et hoc dupliciter. Vno modo accipitur generaliter pro intentione fundata in omni quoditate apta nata esse in multis siue illa sit limitata siue non. Et isto modo de vniuersali non est hic sermo. quia transcendit metas huius scientie. Alio modo accipitur specialiter pro intentione fundata in quoditate limitata tamen cuiusmodi sunt quoditates predicamentales. et isto modo accipitur hic. Secundo modo accipitur vniuersale specialiter pro eo quod denominat. scilicet pro quoditate apta nata esse in multis. et isto modo non accipitur hic. Tercio modo accipitur pro aggregato ex utroque scilicet ex intentione et quoditate vniuersalis. Tercio supponitur quod iste terminus subiectum habet octo significaciones ut patebit in similibus. et solum de ultima est hic sermo. scilicet de subiecto attributionis. Quarto supponitur quod secundum aliquos inter se distinguuntur subiectum scientie et obiectum. quia subiectum est pars obiecti. est enim id quod subicitur in compositione demonstrationis sed obiectum scientie est ipsa tota demonstratio composita que terminat actum scientie. Istud secundum probatur dupliciter. primo

Complexu
duplex vita
Incompleti
et multi quodammodo
plex
Principalis
compositio
distribuendo
representando

cum resolutione textus ad intentionem scoti

quia nihil scitur secundum philosophiam primo posteriorum nisi verum. sed sola propositio est vera. ergo sola propositio scitur. et per consequens est obiectum scientie. Secundo sic idem est obiectum scientie et assensus. sed sola propositio est obiectum scientie assensus. ergo sola propositio est obiectum scientie assensus. Et de ista differentia plura alia dicuntur primo posteriorum. Et licet forte sit bene posita. tamen ab autoribus non observatur. Nam frequenter vocat subiectum obiectum. ut patet in his metris. Obiectum verna. et cetera. His si propositis dicitur primo quod vniuersale completum. similiter vniuersale in causando. in distribuendo et representando. et vniuersale in cognoscendo non sunt subiectum huius scientie. Istud est notum de se. Dicitur secundo quod vniuersale in predicando sumptum per eo quod nominat non est subiectum huius scientie. Probatur. quia omnis scientia realis est de aliquo tali vniuersaliter. igitur nullum tale vniuersale est huius scientie subiectum adequatum. Dicitur tercio quod vniuersale acceptum pro aggregato ex intentione et re subiecta intentioni non est huius scientie nec cuiusvis alterius subiectum attributionis. Patet quia est ens per accidentem. Dicitur quarto quod vniuersale sumptum per eo quod per se significat et secundo modo sub ratione vniuersalitatis est huius scientie subiectum attributionis. Probatur primo. quia in ista scientia presupponitur de eo quod est et quod est. et per eius diffinitionem demonstratur passiones de eo. ut puta predicabile de multis similibus. et omnia considerata in ista scientia habet attributionem ad ipsum tanquam partes subiective aut proprietates partium subiectivarum. aut aliquo alio modo agitur. Secundo. quia ista scientia dicitur scilicet de vniuersalibus vel predicabilibus. sed nullum quicquid predicabilium potest esse subiectum. quia nec omnia collectivae sumpta possunt esse subiecta. quia subiectum cuiuslibet scientie debet esse unum unitate formali. relinquitur ergo quod aliquid commune ipsis sit subiectum. sed illud non potest esse predicabile. quia predicabile cum importat aptitudinem est quodam passio. igitur est vniuersale.

Ex quo inferret talis conclusio. Intentione

tionis vniuersalis a qua denominatur quilibet quoditas limitata vniuersalis est huius scientie attributionis subiectum. Nec conclusio relinquitur probata ex ista predicta. De autem intentione vniuersalis ad excludendam re subiectam intentioni. De ultra a qua denominatur quilibet quoditas limitata vniuersalis. ad excludendam intentionem vniuersalis que denominat quoditates transcendentis. Ad rationes. Ad primam. negando minorem. Et ad probationem de quod species habet passiones vltra. et tamen de vltra quod essent genera. et dico quod sunt propria denominatiue. Et cum de vltra quod aliquod contentum sub specie dico quod non est inconueniens aliquid contentum sub specie denominatiue esse congruibile cum genere. sicut in intentionibus secundis. ut predicabile quod de esse proprium est congruibile cum vniuersali.

Questiões veteris ac noue logice

Ad secundā dicitur qd nec inquantus intentio, nec inquantū denominatiua pme intentionis, sed inquantum vniuersalis.

Ad terciā dicitur qd intentio vniuer-

salis nō dicitur ppe de chymera, sed solū improprie et similitudinarie. Et licet iste terminus chymera sit terminus cōmunis vniuocus, summendo vniuocū pro eo qd dicit vniū cōceptū realem vel ymaginatū, tamen nō est vniuocus summendo vniuocū pro eo qd significat vniū verū pceptū realem.

Ad quartā dicitur qd sicut indiuiduum cōtinet sub vniuersali, ita scientia tractat de indiuiduo in ordine ad suas passiones est pars scientie que tractat de vniuersali de ordine ad suas

Vides autem neq3 genus, et cetera.

Ista est pars executiua huius libri in qua purphirius determinat de vniuersalibus in speciali. Et diuidit in duas partes. In prima determinat de ipsis scdm se et absolute. In secunda determinat de ipsis cōparatiue, comparando ea ad inuicem penes conuenientiam et differentias. Secunda pars incipit ibi. Commune quidem extra. Prima pars adhuc diuiditur in quinq3 capitula scdm qd sunt quinq3 vniuersalia. In primo capitulo determinat de genere. Et diuiditur in duas partes. In prima parte ponit multiplicitatē huius termini genus. Et intendit duas conclusiones. Prima conclusio. Isti termini genus et species non dicunt simpliciter, id est vno mō seu vniuoce de specie, probabit in capto sequente. De genere probat qd iste terminus genus dicitur tripliciter, put sufficit ad ppositū, qd alij modi nō valēt ad cognoscendū genus logicū. Primo mō dicitur genus collectio aliquorū qdōd mōdo se habet ad aliq3 vniū pmiū pncipiū et ad seinuicē, vt collectio romanorū dicitur vniū genus, qd illi qd sunt de illa collectione habēt habitudinē ad vniū pmiū scz ad romulū et ad seinuicē habitudinē scz pgnatōis affinitatis v. p. similitatis, et illud pmiū pncipiū dicitur erūt romani ab oib3 alijs generib3, vt puta a gallis vel burgūdis. Secundo mō dicitur genus vniūscuiusq3 generatōis pncipiū, vel qd genuit, vel in quo quis genitus est.

cū resolutōe textus ad itētione scoti

Exemplū de illo qui genuit, vt tantalus fuit genitor herestis, et hercules fuit huiusmodi. Exemplū de loco in quo genitus est, vt thebes fuit genus pindari, qd pindarus natus est thebis. Et atene fuerūt genus platonis. Quia autem locus sit genus, id est pncipiū generatōis, probat purphirius dicens. Item patria est pncipiū vniūscuiusq3 generatōis, quē admodū et pater. Secunda conclusio. Inter istas duas significatiōes generis secunda videtur esse promptissima, id est magis vsitata, probat dupliciter. Primo qd romani nō sunt dicti vniū genus nisi qd sunt generis ex vno genere, scilicet ex romulo. Et ceterosimiliter nō sunt dicti vniū genus, nisi qd sunt ex vno genere, scilicet ex cetrope, ergo secunda significatio fuit prior prima et p cōsequens est magis vsitata. Secundo sic. Pncipiū vniūscuiusq3 generatōis prius est appellatū genus qd ipsa tota generatio, et ab ipso pncipio sumit generatio distinctionē ab alia generatōe, ergo secunda significatio est prior prima et p cōsequens magis vsitata. Tercio modo dicitur genus illud cui supponitur species, et istud dicitur ad similitudinē aliorū modorū. Et primo ad similitudinē generis secundo modo dicti, qd sicut genus secundo modo dictū est pncipiū multorū hoīm descendentiū ab eo, sic genus tercio modo dictū est pncipiū suarū specierū. Sed nota qd hoc est differenter, qd illud est pncipiū effectiuū et istud est pncipiū formale et qd itatiū. Secundo dicitur ad similitudinē generis primo modo dicti, qd sicut genus primo modo dictū cōtinet quendā multitudinē hoīm supple, sic genus tercio modo dictum cōtinet multitudinē specierū que sub ipso sunt. Sed nota qd hoc est differenter, qd primū cōtinet actualiter, et terciū pōtentialit tñ. In secunda parte que incipit ibi. Tripliciter ergo purphirius dicit acceptio nē generis, de qua intendit dicens. Cū ergo iste terminus genus dicatur tripliciter, id est tribus modis solū, de tercio modo est sermo apud philosophos. Et ipse sic describunt, id est diffiniūt. Genus est qd de pluribus et differentibus specie in eo qd qd sit pdicat. Pro cuius diffiniōis declaratiōe ponit purphirius talē diuisionē. Eorū que pdicant quēdā pdicant de vno solo, id est nō de pluribus vt indiuidua, sicut hic et hec et hoc. Alia vō pdicant de pluribus, sicut quinq3 vniuersalia de quibus dicit exemplum in textu. Item autem genus ab indiuiduo per hoc qd pdicatur de pluribus. Differt a specie per hoc quod pdicat de pluribus speciebus, vt animal de homine et bove. Species autem pdicat de solis indiuiduis, vt homo pdicatur de sofate et platone, que differūt solū numero. Et intellige hanc differentiam de specie specialissima. Et primo vō differt genus, qd pmiū pdicatur de vna sola specie cuius est apud et de indiuiduis, vt risibile pdicat de boie

Probat lo
qd est gen?

Gen loicu
de ad simi
itudinē ge
neris.

Diffinitio
generis.

nus trip
liciter dicitur.

Questiões veteris ac noue logice

et particularibus hominibus. Gen^o vero predicatur de pluribus et differentibus specie. Differt autem a differentia et communiter accidentibus. quia quodvis ipsa predicatur de pluribus differentibus specie. tamen predicantur in eo quod quale. et genus in eo quod quod. illa enim puenient respondetur ad interrogationem factam per quale. Nam si queratur qualis est homo. puenient respondetur quod est rationalis. Et si queratur qualis est coruus. puenient dicitur quod est niger. Genus autem respondetur ad interrogationem factam per quod. ut si queratur quod est homo. respondemus animal. Et predictis infert purpurarius quod predicta diffinitio generis nihil superfluum continet. nihil etiam diminutum. quare sequitur quod est bona. Et ex isto passu possent elici predicationes bone diffinitionis.

Circa hunc textum queritur utrum due

diffinitiones generis logici sint in precedenti textu sufficienter assignate.

Et arguitur primo contra suppositum

quia genus non est diffinibile. ergo diffinitiones eius non sunt bene assignate. Antecedens densus probatur quadrupliciter. Primo quia genus est solum descriptibile ut patet in textu ubi dicitur quod etiam descriptores. et cetera. Et in fine capituli ubi dicitur quod descriptio generis nihil superfluum continet. igitur non est diffinibile. tenet consequentia. quia descriptio et diffinitio distinguuntur. Secundo. quia solum species est diffinitio. sed genus non est species. ergo generis non est aliquid quod diffinitio. Tercio. Nullum concretum est diffinibile. sed genus est quoddam concretum igitur non est diffinibile. Maior patet. quia omne diffinibile est in genere. concretum autem non est in genere. ut videtur haberi ex tercio topicorum. igitur. Quarto quia aliquid genus non est diffinibile. ut patet de genere generalissimo. ergo nullum genus est diffinibile. Tenet consequentia quia non est maior ratio de uno quam de alio.

Secundo arguitur. Illud quod continetur

equaliter sub aliquo tercio non supponitur illi. sed species continetur equaliter cum genere sub universalis. enim sint species universalis. ut dictum est in precedenti questione. igitur prima diffinitio generis non est bene assignata. Antecedens patet. quia species eiusdem generis sunt coequae sub suo genere.

Tercio arguitur. Prima diffinitio

puenit alijs a diffinito. ergo non est bene assignata. Antecedens probatur quadrupliciter. quia enim supponitur species Secundo quia differetie supponitur speci-

cum resolutione textus ad intentionem scoti

es. Tercio. quia huic diffinitioni substantia corporea animata sensibilis supponitur species. Quarto. quia celo supponuntur omnes species istorum itiorum. et tamen nullum istorum est genus. igitur prima diffinitio generis in qua dicitur genus est cui supponitur species. est insufficienter assignata.

Quarto arguitur. Si secunda diffini-

tio generis esset sufficienter assignata vel per eam diffineretur intentio generis. vel res subiecta intentioni. vel aggregatum ex utroque. Non tunc. quia illud est ens per accidentem cui non potest esse diffinitio. Nec scilicet. quia logicus non habet diffinire res subiectas intentionibus. quia alias esset philosophus realis. Nec per primum. quia intentio generis non predicatur de pluribus differentibus specie. sed solum de pluribus differentibus numero. cum sit species specialissima universalis. igitur et cetera. Confirmatur. quia hec diffinitio non puenit cuiuslibet concreto sub diffinito. ergo non est bona. Antecedens patet. quia non conuenit speciei specialissime que continetur sub genere.

In oppositum arguitur auctoritate

purpurarii ponentis illas diffinitiones. Et pro resolutione huius questionis. et ad declarationem textus de acceptationibus generis mouentur aliquae difficultates.

Prima difficultas est utrum diffini-

tum quod diffinitur per duas diffinitiones generis logici sit intentio vel res subiecta intentioni. Et possit quiri de alijs diffinitionibus logicis. Ad quam dicendum est quod hic diffinitur res subiecta intentioni. put subiacet ipsi intentioni. et per hoc differt consideratio logica a consideratione metaphysica. quia metaphysice consideratur res in quoditate. put pueniunt in quoditate entis. Logice autem consideratur res subiacet intentionibus secundis. Nec opinio probatur quadrupliciter. Primo. illud quod diffinitur predicatur in quod de re. sed res subiecta intentioni predicatur in quod de re. ut patet de aiali. quod predicatur in quod de homine et boue. non autem intentio generis cum sit accidentis rei. igitur hic non diffinitur intentio. sed res subiecta intentioni. Et Secundo sic. Illud quod hic diffinitur predicatur de diuersis speciebus. sed intentio generis non predicatur de diuersis speciebus sed solum de diuersis indiuiduis. cum sit species specialissima universalis.

Et Tercio sic. Per diffinitionem speciei inferi ponenda diffinitur res subiecta intentioni. ergo per predictas diffinitiones magis diffinitur res subiecta intentioni. Antecedens patet. quia si diffiniret ibi intentio. etiam hic diffiniret intentio. Et cum ille intentiones sint quedam disperata. unum disperatum diffinitur per aliud quod videtur inconueniens.

b. intentio ut res
subiecta diffini
per gen diffi

Primor
opinio

no ipa
nihil

no ipa
nihil

no ipa
nihil

no ipa
nihil

no ipa
nihil

no ipa
nihil

Questiões veteris ac noue lōgice

¶ Quarto sic. Si p illas diffinitioes diffiniret intētiō r nō res subiecta intentioni sequeretur q oēs particule posite in diffinitioe essent intentionales. cōsequēs est falsum. igit. cōsequētia patet. qā vnū qd qd debet diffiniri p ea que sunt eiusdē rationis cū eo. f. falsitas cōsequētis patet. quia iste terminus species accipit in illis diffinitioibus p pma intētiōe. qd patet qā nullū genus pōicat de differentibus specie in hac intētiōe species. f. de pueniētibus in ea. ergo si illa particula sit pueniēter posita o pōtet illū terminū species summi pro pma intētiōe. Et pfirmat. qā tot^{us} pcessus purpurij nō videt esse nisi de re subiecta intentioni. vt patet in suis exemplis. Et p hoc qd dicit genus tercio modo dictū dici ad similitudinē aliorū modorū. sed intentio generis nullā habet similitudinē cū illis modis. Res aut subiecta intentioni habet illā similitudinē. igit. r cetera.

Contra istū modū dicēdi arguit

quadrupliciter. Primo sic. Illud diffinitū a logico qd p se cōsiderat a logico. sed res subiecta intentioni nō pōderat p se a logico. sed solū p accidēs. Tū qā logica est p se de intentionibus secūdis adiunctis pmiis. tum quia tunc logica esset scientia realis sicut phisica r methaphisica. ¶ Secūdo sic. Illud qd hic diffinitū debet esse vniuocū ad oēs qōitates pōdicamentales pōdicabile in qd de differentibus specie. sed nullā res subiecta intētiōi est vniuoca oibus qōitatibus pōdicamentibus pōdicabilis in qd de differentibus specie. ergo r cetera. Minor pbat pmo p illos de illa oppiniōe. qā nō cōcepūt esse aliqd vniuocū decē pōdicamentis. Secūdo qā si esset aliqua talis res maxime esset ens. sed hoc nō. qā ens nō est genus. vt patet quarto topicoz r tercio methaphisice. ens. r vnū nō possunt esse genera. qā p dicant de oibus. ¶ Tercio sic. Si hic diffiniretur res subiecta intentioni quero de illa re. vel est animal. vel color. vel substantia. vel quantitas. vel aliqd alioz generū. sed nullū istoz est dicendū. qā qua ratioe diceret vnū. eadē ratione dicendū esset de alijs. igit. Si dicas qd qōlibet istoz prout substat intentioni diffinitur. Contra. Diffinitū debet esse pueritū ille cū diffinitionē. sed nullū istoz siue pōderet sub intētiōe siue aliter est pueritū. bīle cū diffinitionibus pōictis. igitur r cetera. ¶ Quarto sic. Qd non habet vnū p se pceptū nō potest esse diffinitū p pōictas diffinitioes. sed res prout subiacer intentioni generis nō habet vnū p se pceptū. sed aggregatū ex re r intētiōe que sunt diuersarū rationū. igitur Aliter ergo dicendū est q diffinitū qd diffinitur per illas diffinitiones generis logici est intētiō generis peretive designata. que pōdicatur de plurib^{us} differentib^{us} specie

cū resolutiōe text^{us} ad itētiōnē scoti

predicatione significata. sed nō pōdicatione exercita. ¶ Pro cuius opiniois declaratione supponitur q iste terminus genus potest accipi dupliciter. Vno modo pme intentionaliter. r tunc habet illas duas significaciones que sunt in textu posite. r adhuc aliquas alias de quibus nō fit mentio in textu eo q cū ipis nullā habet similitudinē genus logici. Alio modo accipit secūdo intentionaliter. Et hoc dupplit. Vno modo accipitur grāmatically. put est quidā modus significandi. r sic nō capit hic. Alio modo logicalit. r quia est terminus concretus. ideo potest adhuc accipi dupliciter. Vno modo pro eo qd p se significat. scilicet pro intētiōe generis fundata in quiditate apta nata dici de differentibus specie r terminata ad illā. r istā significatiōnē habet quādo subijci respectu istoz verborū pōicat. dicit. diuidit r similitū. Alio modo potest accipi p eo qd p se significat p illa quiditate. r istā significatiōnē habet siue pro illo cōsignificato supponit quādo subijci respectu huius verbi est. vt cū dicit. genus est in pluribus speciebus. ¶ Secūdo supponitur qd pōdicari p se est intētiōnū r rei p accidēs. esse aut p se est esse rei. ideo exercet illud in pmiis intētiōnibus qd pōdicari significat in intētiōnibus. vt si significet genus pōdicari de specie tunc sic exercetur dicendo. homo est animal. ¶ Tercio supponitur q duplex est predicatione scilicet significata r exercita. Predicatio significata est actus pōdicationis. vt p ista verba pōdicat. dicit. aut affirmat aut negat. designat. vt patet cū dicit. genus pōdicat de specie. superius affirmatur de inferiori. Predicatio exercita est actus pōdicationis p istud verbū est explicate vel implicite exercitū. vt cū dicit homo est animal. vel socrates est homo. Et hanc distinctionē intelliges p distinctionem de negatione significata r negatione exercita. Vel p distinctionem de exclusionē aut reduplicatione significata r exercita. Vnde sicut patet per istos terminos nego vel negatio actus negandi significat. Et p istū aduerbiū nō exercet sic pōdicatio per ista verba dicit. pōdicat. significatur. Et p istud verbū est exercet. ¶ Ex istis infer pmo q pōdicatio significata in secūdis intētiōibus nō potest exerceri in eis. nisi forte in his que se habent vt superius r inferius. vel vt subiectū r ppa passio. Primū patet qā pōdicatio ista. genus pōdicat de specie male exercet p istā. species est genus. ¶ Secūdo patet. qā ista genus pōdicat de hoc genere. cōuenienter exercetur p istā. hoc genus est genus. Et ista. pōdicabile pōdicat de vniuersali p istā. vniuersale est pōdicabile. ¶ Secūdo infer q pōdicatio significata in secūdis intētiōibus disparatis exercet in pmiis intētiōib^{us}. vt ista. genus pōdicatur de specie. exercetur in ista. homo est animal. ¶ Tercio inferur

Gen
dup
cap

Significata

Duplex
pōdicat

Exercita

Questiões in pōicabilia purphirū

contra aliquos q̄ a pōicatiōe significata in intentiōibus secūdis ad pōi-
cationē exercitā in primis nō est cōsequētia formalis. q̄a stat antecedēs
esse verū cōsequente existente falso.

His suppositis dicīť p̄mo q̄ illud

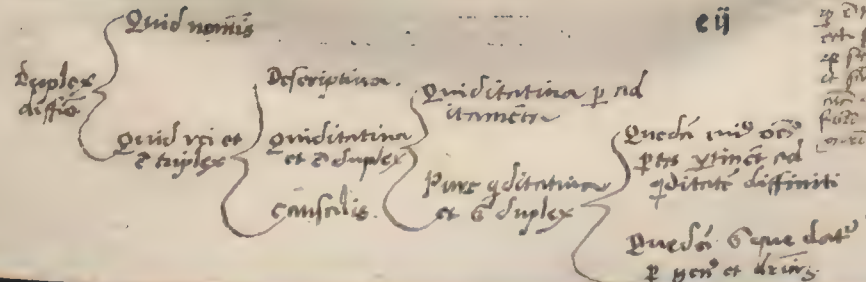
q̄d hic diffinitur p̄ diffinitōes generis nō est res subiecta intentiōi. p̄bat
illis quatuor ratiōibus que posite sunt sup̄a cōtra p̄mā oppinione. Di-
citur scđo q̄ hic diffinitur intentio generis p̄cretiue designata. Probat.
q̄a illud q̄d hic diffinitur cui p̄ se inest diffinitio. sed hoc est tñ secūda inten-
tio. eo q̄ in diffinitōe ponit pōicata intentionalia. que p̄ se p̄mo insunt
intentioni. 7 rei subiecte p̄ accidēs. igit̄ 7 cetera. Dicīť terciō q̄ illud cui cō-
uenit actus exercitus cōrespōdēs actui significato p̄ diffinitionē est res
subiecta intentioni 7 nō secūda intentio. Patet. q̄a intentio generis nō p̄-
dicat in q̄d pōicatiōe exercita nisi de differentibus numero. licet denomi-
natiue possit pōicari de differentibus genere. vt dicēdo animal est gen-
color est genus. 7 cetera. Et ad ratiōes alteri oppinionis respōdet ad
p̄mā istā. q̄ licet intentio generis nō sit q̄d rei cū sit accidēs eius. tñ pōica-
tur pōicatione significata in q̄d dere. Ad scđam dicīť q̄ licet intentio nō
pōicet pōicatiōe exercita in q̄d nisi de differentibus numero. tamē pōica-
tione significata bene pōicat de differentibus specie. Ad terciā dicīť ne-
gando antecedēs. Et ad p̄bationē dicīť q̄ licet in absolutis vnus dispa-
ratū nō potest diffiniri p̄ aliud. tamē in relatiuis. cuiusmodi sunt genus
7 species hoc fieri potest. Ad q̄rtā igit̄ dicīť q̄ intentio generis est relatio
rationis. relatiōes aut̄ solent diffiniri p̄ fundamentū 7 terminū. Inde est
q̄ specie q̄d importat terminū relatiōis generis supponit p̄ fundamēto
Nec est incōueniēs in diffinitōibus relatiuorū poni aliqd q̄ sit alteri ra-
tionis ad ip̄as. Ad cōfirmationē dicīť q̄ p̄cessus purphirū dat in ma-
nifestioribus nobis. 7 ita exemplificat p̄ p̄mas intentiōes. non q̄a de eis
determinent diffinitōes. sed q̄a p̄ eas cognoscunt scđe intentiōes. Dicīť
vlt̄a q̄ dedit cōuenientiā generis scđo modo dicti cum alijs. q̄a illud est
fundamentū intentionis generis quam p̄ se considerat.

Scđa difficultas Altrū diffinitio

generis data in ratione pōicabilis sit q̄ditatiua aut descriptiua. Pro cu-
ius solutione supponit p̄mo q̄ p̄ma diffinitio generis in qua dicīť gen-
est cui supponit species est sic intellegenda. Genus est natura cōmunis.
siue vn̄uersale cui directe immediate 7 formalit̄ supponit species. per hoc

cū resolutōe text⁹ ad itētionē scoti

q̄ dicīť immediate excludit indiuiduū. q̄d licet ponat sub genere. hoc ta-
men nō est immediate. Et p̄ hoc q̄ dicīť directe excludit differentia que
directe ponit sub genere. Sed scđa diffinitio que dat de eā in ratione pōi-
dicabilis est sic intellegēda. Genus est vn̄uersale q̄d pōicat. id est aptum
natū est pōicari pōicatiōe significata immediate 7 directe de plurib⁹ dis-
ferentibus specie in eo q̄d q̄d. 7 oēs iste particule sunt determinate in simi-
lis. Scđo supponit q̄ duplex est diffinitio. scilicet diffinitio in q̄d nois
7 diffinitio q̄d rei. Diffinitio q̄d nois est oratio explicans q̄d p̄ nomē signi-
ficatur. cuiusmodi est diffinitio chymere. 7 ista cōuenit tam entib⁹ q̄ nō
entibus Diffinitio q̄d rei est triplex. scilicet descriptiua. causalis 7 q̄ditati-
ua. Diffinitio descriptiua est q̄d est esseri significans p̄ accidentalia. vt p̄-
p̄riū. 7 accidentia cōmunia. cuiusmodi sunt ista. homo est aial risibile. 7
homo est aial mansuetū sociale bipes. Diffinitio causalis est oratio q̄d
est esseri per causas ip̄ius rei significās. cuiusmodi est ista. homo est ens
cōpositū ex corpore 7 aia rationali. Diffinitio quiditatiua est duplex. q̄-
dam est pure quiditatiua. cuius oēs partes pertinent ad quiditatē diffi-
niti. cuiusmodi est ista. homo est animal rationale. Alia est quiditatiua
data p̄ additamēta. cuiusmodi est diffinitio cuiuslibet relatiui. in qua cū
genere 7 differentia diffiniti additur aliquod extrinsecum diffinito. videlicet
terminus ip̄ius relatiui. Diffinitio pure quiditatiua adhuc est duplex.
Quedam est cuius omnes partes pertinent ad quiditatem diffiniti. sed
nō vt genus 7 differentia. vt diffinitiones generū generalissimorum que
dantur per ens 7 modū intrinsecū contrahentē ens ad ip̄as. Alia est que
dat per genus 7 differentiā. Et de ista communiter loquuntur auctores
Vnde boetius dicens q̄ sola species diffinitur loquitur de ista. Terci-
cio supponitur q̄ scđm scotū quarto scriptū ad hoc q̄ aliquid propriē sit
diffinibile diffinitione quiditatiua quinqz conditiones requiruntur. Pri-
ma est q̄ sit ens positiuū. Per hoc excluduntur entia priuatiua. Scđda
est q̄ sit per se vnū. 7 per hoc excluduntur entia per accidēs. Et ratio hu-
ius est. quia diffinitio est sermo explicans essentiam rei. Sed ens per acci-
dens nullam habet essentiam. igitur. Tercia est q̄ sit ens reale. 7 per hoc
excluduntur entia rationis. Et intellige de entibus rationis que solū ha-
bēt esse p̄ actū intellect⁹ cuiusmodi sunt figmenta 7 intentiones secunde.
Quarta q̄ sit vn̄uersale. Et per hoc excluduntur singularia. Vnde singu-
larium non est diffinitio. demonstratio neqz scientia. vt habet primo po-
steriorum.

scđo

Multipl.
diffinitio
Amicio

Quot gdi
requirunt
q̄d aliqd
p̄riū diffin

q̄d p̄riū
q̄d q̄d rei
q̄d p̄riū
q̄d q̄d rei
q̄d p̄riū
q̄d q̄d rei
q̄d p̄riū
q̄d q̄d rei

ponsio.

hoc
ius o
nois

q̄d p̄riū
q̄d q̄d rei
q̄d p̄riū
q̄d q̄d rei

q̄d p̄riū
q̄d q̄d rei
q̄d p̄riū
q̄d q̄d rei

ma diffi
enris.

*Duplex di-
stinctio.*

Questiões veteris ac nouologice

*Quoru est
proprie diffi-
nitio.*

Quinta est qd sit cōpositū. 2 per hoc excluduntur simplicia simpliciter. Dicitur aut cōpositū qd includit genus 7 differentiā. Et qbus patet qd diffinitio proprie dicta est tñ entis positū p se vñi/realis 7 vniuersalis cōpositi realiter ex materia 7 forma. vel quantū ad cōceptus. cuiusmodi sunt species accidentiū. Quarto supponit qd dupplicia sunt diffinibilia. quedā sunt absoluta. vt homo 7 albedo. Et ista diffiniunt per ea que sunt omnino de quiditate sua. Alia sunt relatiua vt pater 7 filius. 7 illa diffiniuntur per aliqua que nō sunt de quiditate. tamē de necessitate requirunt in diffinitione ad habendū pceptū cōpletū 7 pfectū ipsoz diffinibiliū relatiuoz. Et ratio huius est. qd sicut se habet res ad entitatē. ita se habet ad cognoscibilitatē. vt vult philosophus secūdo methaphisice. Sed sic est qd relatiuū necessario in essendo aut in entitate dependet a suo termino. ergo etiam in cognoscendo dependebit ab eo. 7 p cōsequēs necessario est ponendū in diffinitione ipsius relatiui.

His suppositis dicūt pmo scd3 alii

quos qd diffinitio generis data in ratione pōdicabilis nō est qd itatiua. 7 descriptiua. pbant pma ratione ante oppositū. Sed cōtra istud arguitur. qd illa diffinitio que datur p ppiū genus 7 ppiā differentiā est qd itatiua. sed diffinitio generis est huiusmodi. igitur. Maior est nota ex pōdictis. Adior. pbat. qd in ea ponitur hoc relatiuū qd dāns intelligere suū antecedens scilicet vniuersale qd est genus diffinitū vt supra pbatum est. Ponitur etiā pōdicari de pluribz differentiis specie in eo qd qd. qd est qd dānam cōpletū ex pluribus differentiis pueritilibz cū diffinito. Unde nota qd vniuersale diuiditur immediate p has differentiās pōdicari in qd 7 pōdicari in quale. deinde pōdicari in qd si cōstituatur aliqd genus illd nō est nō bis nominatū. ideo diuiditū ipā pōdicari in qd de differentiis specie. qd differentiā cōstituunt genus. Et pōdicari in qd de differentiis numero. que differentiā cōstituunt specie. Dicitur ergo aliter qd illa diffinitio generis est diffinitio quiditatiua data p additamentū. 7 hoc summendo diffinitio nē qd itatiua cōmunit. pur potest cōuenire tam pmiis intentionibus qd secundis. Prima pars patet p rationē immediate tactā. Secda pars patet. qd illa diffinitio datur p additamentū. cuius aliqua pars est extrinseca 7 accidens diffinito. Sed diffinitio generis est huiusmodi. qd in ea ponitur iste terminus specie qd supponit p fundamētō correlatiui generis. Alud aut fundamētū nullo modo ptinet ad rationē generis. Dicitur terciō qd illa diffinitio. nec etiam quēcūqz alia diffinitio logica est qd itatiua

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

pprie. Probat. qd diffinitio qd itatiua pprie dicta est solius entis realis. sed illa diffinitio nō est entis realis. sed est entis intentionalis. igit. Maior patet ex suppositis. Posset etiā pbari. qd diffinitio pprie dicta est oratio qd est esse rei significās. vt habet pmo topicor. Sed entia ratiōis nō habent qd. cū nō sunt res nisi forte equocādo de isto termino res. igit. nō habēt diffinitōes pprie dictas. Si quereres quomodo ergo de ipis est sciētia. cū diffinitio sit mediū sciēdi. Dico qd eo modo quo sunt entia habent sufficiētē diffinitionē ad habendam sciētia de ipis. que posset largo nomine dici quiditatiua.

Tercia difficultas Utrū iste pro

sitiles sint concedende. Genus est genus. Animal est genus. Homo ē species. rationale est differentiā. Risibile est ppiū. Albū est accidēs. Pro resolutione pmiē partis supponit pmo qd genus potest accipi duppliciter. Vno modo. p eo qd p se significat. Alio modo. p eo qd denominat. Et p eo qd significat accipiat hoc est adhuc duppliciter qd vel accipit vt qd vel accipit vt modus. Secdo supponit qd hec ppositio genus est gen⁹ potest habere plures sensus. Prim⁹ est scdm qd iste termin⁹ genus tñet vtrobz p denotato. Scd3 ē fm quē tenet vtrobz p p se significato. Et istis duobz modis est pōdicatio pemptiua. Tercius scdm quē iste termin⁹ genus a parte subiecti tenet p denotato. 7 a parte pōdicati. p p se si gnificato. 7 vt modus. 7 talis pōdicatio est denominatiua. qd est cōsimilis isti. Animal est genus. Quartus est scdm quē iste termin⁹ genus a parte subiecti sumit p p se significato. 7 in pōdicato p denotato. 7 talis pōdicatio est materialis similis huic. Genus est aial. Quintus est scdm quē iste termin⁹ gen⁹ vtrobz p sumit p p se significato. Sz a parte subiecti sumit vt qd. 7 i pōdicato sumit vt mod⁹. 7 talis pōdicatio ē denotatiua similis huic. Color est gen⁹. ita qd p illā ppositionē denotat qd hec intentio gen⁹ est natura pōdicabilis de pluribus speciebus in qd. Sextus est scdm quem iste termin⁹ genus vtrobz p sumit p p se significato. sed in subiecto sumit vt modus. 7 in pōdicato vt qd.

His suppositis dicūt primo qd hec

ppositio genus est genus in quatuor pmiis sensibus est cōcedēda. patet practicando oēs sensus. Dicitur secūdo qd in duobus vltimis sensibus illa est neganda. Patet. qd gen⁹ est species specialissima vniuersalis. ergo genus nō est genus. 7 p cōsequēs illa est neganda. genus est gen⁹. Pri

Questiões in p̄dicabilia purpurū

ma cōsequētia patet p̄ diffinitionē speciei specialissime. Sc̄da patet. q̄a si vnū cōtradictorū est verū. alterū cōtradictorū est negādū. Si ergo ista sit vera. Genus nō est genus. ista est negāda. Genus est gen^o. que est sua cōtradictoria. que sunt due singulares eiusdē subiecti 7 p̄dicati diuerse qualitatis. eo q̄ subiecta illaz supponūt simpliciter. 7 p̄positiōes quaz subiecta supponūt simpliciter sunt singulares. vt alias dictū est in simili. ¶ Pro solutione secūde partis dicēdū est sc̄dm aliquos q̄ oēs ille p̄positiōes de vtrūte sermonis aut derigore logice sunt negāde. aut saltē nō simpliciter accedende. Sc̄do sunt distinguende sc̄dm q̄ subiecta eoz possunt supponere materialiter. 7 sic sunt cōcedēde. Vel p̄sonaliter. 7 sic sunt negāde. Probat sic. q̄a nihil positū a parte p̄dicati restringit quo ad significationē t̄minū positū a parte subiecti. ergo illi termini genus. differētia. 7 sic de alijs. qui sunt termini sc̄de intentionis verificabiles t̄m de t̄minis nō possunt restringere subiecta illaz p̄positionū ad supponēdū materialiter p̄ seipsis. tenet cōsequētia. q̄a oīs termin^o in rigore sermonis semp supponit p̄ suo significato. nisi sit aliqd̄ impediēs. Et si dicat. ille p̄positiōes simpliciter concedūt ab autoribus. igit̄ nō sunt negāde. aut distinguēde. Respōdet isti q̄ tales p̄positiōes cōmunit̄ cōcedunt causa breuitatis p̄ istis. Iste t̄minus animal est genus. iste t̄minus homo est species. iste t̄min^o rationale est differentia. 7 sic de alijs. Sc̄do sic. Bene sequit̄. Animal est gen^o. ergo istd̄ animal est genus. vel illud animal est genus. sed cōsequēs est simpliciter negandus. ergo 7 antecedens. Et aut̄ bene sequit̄ patet. q̄a ab indefinita ad singulares disiunctiue sumptas est bona cōsequētia. Et q̄ illa sit indefinita patet p̄mo. q̄a in ea subicit̄ cōmunis sine signo. Sc̄do q̄a p̄ additiōe signi vniuersalis nullo alio addito vel remoto potest fieri vniuersalis. Tercio q̄a ipsa est cōsimilis isti. Animal est albū. sed illa est indefinita. igit̄. ¶ Alij dicūt q̄ tales p̄positiōes sunt concedēde sc̄dm q̄ subiecta earum supponūt simpliciter p̄ natura cōmuni. Vnde ponūt vnā regulā. q̄ quādo cūq̄ terminus cōmunis nō impeditur subicit̄ respectu p̄dicati sc̄de intentionis tūc supponit simpliciter. Dicūt aut̄ t̄minus cōmunis ad differentia t̄mini singularis. q̄ semp supponit discrete. Dicūt sc̄do. nō impeditur q̄a cū addit̄ termino cōmuni signū distributiū tūc habet suppositionē p̄sonalem. vt cū dicūt. nullū animal est genus. Dicūt vltra respectu p̄dicati sc̄de intentionis. q̄a respectu p̄dicati p̄me intentionis habet suppositionem p̄sonalem. Et intellige hoc respectu p̄dicati sc̄de intentionis significantis intentionem fundatā in re. q̄a respectus termini secunde intentionis significantis in re intentionē fundatā in termino terminus cōmunis habet supposi-

V. genus pot̄ saluari in vna specie.

cū resolutione text^o ad it̄tionē scoti

tionem materialē. vt patet dicēdo homo est nomē. amo est verbū. Et ad illud q̄ assumebat̄ pro alia opinione q̄ nihil positū a parte p̄dicati restringit t̄minū positū a parte subiecti dicūt vno modo q̄ licet nō restringat quo ad significationē. bene tamē restringit quo ad suppositionē. Et sic isti termini genus. species 7 sic de alijs possunt restringere istos t̄minos homo. animal. equus. asinus. 7 sic de alijs ad suppositionē simpliciter. Aliter dicūt q̄ ibi nō est restrictio. vt patet p̄ diffinitionē restrictiōis. sed est quedā denominatio modi. accipiēdo terminū p̄ eo q̄ significat de suo primario significato cui cōueniūt illa p̄dicata 7 nō significatis secundarijs que sunt supposita significati p̄marij.

Quarta difficultas. Vtrū genus

possit saluari in vnica eius specie. ¶ Pro cuius solutione supponit p̄mo q̄ genus saluare in vna specie potest dupliciter intelligi. Vno modo fm̄ eius essentiam. Alio modo sc̄dm eius potestatem. Est aut̄ essentia generis q̄ditas aut natura ipsius generis. Sed potestas est cōmunicabilitas nature generis sc̄dm quā ipsa dicit̄ formaliter cōmunicabilis plurib^{us} differētijs specie. 7 sunt ista duo vna res realiter sed termin^o distinguūt formaliter si cut fundamentū 7 relatio aptitudinis. ¶ Sc̄do supponit q̄ genus saluari in vna specie sc̄dm suā potestatem potest intelligi dupliciter. Vno modo formaliter 7 subiectiue. Alio modo terminatiue 7 completiue.

Ihis suppositis dicūt p̄mo q̄ gen^o

sc̄dm suā essentia potest saluari in vnica specie. q̄a essentia generis est indiuisibilis. ergo vbiq̄ reperit̄ ibi tota reperit̄. Si reperit̄ in vna specie. ergo ibi tota reperit̄. Dicūt sc̄do q̄ genus potest saluari in vna specie sc̄dm eius potestatem formaliter 7 subiectiue. si cū in vna specie reperitur formalis ratio ipsius potestatis que est cōmunicabilitas. Probat̄. quia vbi cūq̄ reperitur fundamentū alicuius relationis aptitudinalis. ibi reperit̄ ipsa relatio. sed in vna specie reperitur essentia generis. que est cōmunicabilitatis fundamentū. ergo in vna specie est cōmunicabilitas. 7 per consequens potestas. Dicit̄ tercio q̄ genus nō potest saluari sc̄dm eius potestatem completiue 7 terminatiue in vna specie. hoc est dictū q̄ vna species nō terminat totam potestatem generis. Probat̄. quia potestas generis est relatio aptitudinalis habens pro fundamento essentiam 7 pro termino adequato 7 completo species completas oppositas. ergo non potest saluari nisi in speciebus oppositis.

cūq̄

Questões in p̄dicabilia purphirij

¶ Et his patet q̄ genus necessario requirit plures species, etiā actu ⁊ non solū potētia aut aptitudine. Patet, p̄mo auctoritate bohecij in libro de uisionū dicentis. Adcirco sub genere minus duabus speciebus esse non possunt. Et quarto topicorū. Si species p̄dicat de equalibus cū genere iterim illud qd̄ ponit pro genere q̄a semp de paucioribus oportet speciem p̄dicari q̄s genus. **¶** Secūdo sic, q̄a habere plures species ponit in diffinitione generis. ⁊ genus et sua ratione diuidit p̄ differētiās oppositas. q̄ rū vtrāq̄ adueniens generi cōstituit speciem, ergo sub genere non possunt esse pauciores species duabus. **¶** Sed circa ista adhuc restat dubiū vtrū genus p̄dicet de pluribus speciebus ratione sue essentie, vel ratioe totius potestatis, vel ratioe partis potestatis. **¶** Pro cui⁹ solutiōe supponit q̄ gen⁹ potest p̄dicari duppl̄ de suis speciebus. Vno mō ratioe essentie p̄dicat abstrahendo a ratione superioris vel inferioris. Alio modo ratione sue potestatis, puta ratioe differentiarū p̄ quas cōtrahitur ad cōstitutiones suarū specierū. Et hoc potest cōtingere duppliciter, Vno modo ratioe totius potestatis. Alio modo ratioe partis potestatis, vt puta ratioe vni⁹ differentie cōstitutiue vnius speciei. **¶** Hoc supposito dicit p̄mo q̄ gen⁹ p̄dicat de suis speciebus ratione totius essentie ⁊ etiā ratione potestatis eius. Nam genus ratione sue essentie ⁊ potestatis habet q̄ sit genus, ergo etiā ab ea habet q̄ p̄dicet de pluribus speciebus. **¶** Dicit secūdo q̄ genus nō p̄dicat de pluribus speciebus ratioe vnius potestatis. Patet q̄a ista pars cōtrahit cū illa specie quā cōstituit, ergo ratioe eius nō p̄dicatur de pluribus. Dicit terciō q̄ ad rationē generis non requirit q̄ actu accipiant sue species p̄ speciem intelligibilem, vel qd̄ actu existāt in rerū natura, sed sufficit q̄ sint apte nate cōcipi existere, vel apte nate existere, q̄a accipit generi q̄ eius species cōcipiant vel existant in rerū natura, igitur.

Cōclusio. Diffinitioes generis lo

gici sunt in textu sufficiēt assignate. Patet, q̄a eis cōueniūt p̄ditioes bone diffinitionis, que cōmuniter ponunt tres vt visum est in similis.

Ad ratioes ante oppositū. Ad pri

mam dicit negādo antecedens. Et ad p̄mā p̄bationē dicit q̄ purphir⁹ nō capit ibi describere specialit̄ vt distinguit p̄tra diffinire q̄ditatiue. Ad secūdā p̄bationē dicit negādo minorē, q̄a genus est species vniuersalis. Ad terciā p̄bationē negādo maiorē. Et ad p̄bationē dicit q̄ illa auctoritas debet intelligi de genere morū, ⁊ nō de genere p̄dicamentali vt pos

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

test patere in textu philosophi in illo passu. Ad quartā p̄bationē dicit q̄ illa cōsequētia est bona, sed si infirmit̄ ex illo cōsequēte, ergo genus nō est diffinitū ē cōmittit fallacia figure dictionis, p̄pter imitationē suppositiōis bulus termini genus.

Ad secūdā dicit q̄ licet itētio spe

ciei nō supponat itētioni generis, tamē res subiecta itētioi speciei supponitur rei subiecte intentioni generis.

Ad terciā dicitur negādo antece

dēs. Et ad p̄mā p̄bationē dicit q̄ species nō supponit imet iate enti. Ad secūdā p̄bationē q̄ differētie nō supponunt directe generi. Ad terciā p̄bationē dicit q̄ licet species supponat illi diffinitioi tanq̄ cōtētū sub diffinito, nō tamē tanq̄ inferius sub suo vniuersali. Ad quartā d̄ p̄bationē q̄ hoc est verū de suppositione locali, sed nō de suppositione formali, scdm̄ quam species supponitur generi.

Ad quartā patet qd̄ sit dicendū ex

prima difficultate. Ad cōfirmationē, q̄ homo nō cōtingit sub diffinito, licet contineatur sub eo quod denominatur a diffinito.

Species est quod p̄dicatur de pluribus.

Istud est secūdū capitulū huius libri in quo purphir⁹ determinat de secundo vniuersali scilicet de specie. Et diuidit in duas partes p̄ncipales. In p̄ma ponit multiplicitatē huius termini species. **¶** In secūda eligit acceptionē de qua intendit in hoc loco. Dicit ergo p̄mo q̄ species vici⁹ vno modo forma id est pulchritudo vni⁹ vni⁹q̄ rei. Et isto modo accipitur cū dicit q̄ species p̄ami digna est imperio. Et nota q̄ s̄c̄m̄ istā acceptionē iste terminus species est terminus p̄me intentionis. **¶** Ille modo dicit species ea que est sub assignato genere id diffinito vel diffinito. Et isto modo accipit cū dicitur hōiem ⁊ speciem animalis ⁊ albi. id est albescentis esse specie coloris. ⁊ triangulū esse specie figure. Et nota q̄ scdm̄ istā acceptionē iste terminus species est terminus scdm̄ intentionis. Multe alie sunt acceptiones hui⁹ termini species, sed ille obmittit, eo q̄ nō habet similitudinē cū specie logica. **¶** Deinde purphir⁹ p̄bat p̄dictā diffinitionē speciei

Questões in pōicabilia purphirij

nō esse bonā. et hoc sic. In diffinitione generis posita est species ergo in diffinitione speciei nō debet poni genus. tenet cōsequētia q̄a alias in illis diffinitionibus fieret circulus. Ad hoc respōdet q̄ genus et species sunt relatiua. Nam genus dicitur alicuius genus et species alicuius species. ideo necesse est ibi utroq̄q̄ rationibus utrisq̄q̄ uti. In scōda parte que incipit ibi Assignant aut. psequit de specie logica. Et diuidit in tres particulas. In prima particula ponit tres diffinitiones speciei. Prima est. Species est q̄ ponit sub assignato genere. Scōda est. Species est de qua genus in eo q̄ q̄d pōicat. Tercia. Species est q̄d de pluribus et differētib⁹ solū numero in eo q̄ q̄d sit pōicat. Et ista diffinitio differt ab alijs duab⁹. q̄a ip̄a soli cōuenit speciei specialissime. sed alie due cōueniūt tam speciei specialissime q̄ subalterne. In scōda particula declarat istas diffinitiones. ponendo vñā coordinationē pōicamētālē. Et intēdit talē cōclusionē. In vno quo q̄ pōicamento sunt quedā generalissima. quedā specialissima. et quedā intermedia. Et pro cuius pbatōe supponit q̄ generalissimū est supra q̄d nō est aliud supueniēs genus. Et specialissimū est post q̄d nō est alia inferior species. Sed intermedia sunt genera et species ad aliud et ad aliud sup̄ta. id est cōparata. Et hoc supposito pbat cōclusionē suā exēplo dicēs q̄ in pōicamēto subst̄tiē subst̄tia p̄mo est genus sub qua ponit corp⁹ et sub corp⁹ animatū. sub quo aial. sub animalī ponit aial rationale sub quo homo. sub hoīe vō forma et plato. q̄ sunt particularēs hoīes. Et inter ista est genus generalissimū. q̄a est genus solū. homo vō est specialissimū q̄a est species solū. Intermedia aut sunt genera et species. vt aial ē genus animalis rationalis et species corp⁹. et aial rationale est gen⁹ hoīum et species aialis. homo aut est species aialis rationalis. sed nō est genus particulariū hoīm. Probat. q̄ illud q̄d est. primū enti indiuiduo est solū species et nō genus. Et quo patet q̄ sicut subst̄tia ē genus generalissimū eo q̄ nihil est supra eā. supple tanq̄ genus. q̄a bene habet ens q̄d nō est genus ad ip̄am. sic homo est species specialissima cū nō habeat post se species. sed solū indiuidua. et ea que sunt in medio sunt species eorū que sunt supra ip̄a. Et quo infert q̄ habēt duas habitudines. vñā ad superiora scōm quā dicūt species eorū. Et aliā ad inferiora fm quā dicunt genera. sed extrema scilicet generalissimū et specialissimū nō habēt nisi vñā fm quā supple possunt dici vel genera vel species. Nam generalissimū nō habet nisi habitudinē ad inferiora. cū sit sup̄m gen⁹. et p̄mū p̄ncipiū specialissimū solū habet habitudinē ad superiora quorū est species. sed nō habet aliā habitudinē ad inferiora. Et licet dicat species indiuiduorū. hoc tñ alijs q̄ species superiorū. Quia dī indiuiduorū velud ea cōtinē. Et

Primus
eccei.

maximū
intermediū
subalterne

Arbor.

habitudines
et me dicit
extremum

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

Species superiorū. q̄a cōtinēt ab eis. Et p̄dictis infert duas diffinitiones generalissimi. et tres specialissimi. et vñā intermediorū. Prima diffinitio generalissimi est hec. Generalissimū est q̄d cū sit genus nō est species. Scōda. Generalissimū est supra q̄d nō est aliud supueniēs genus. Et prima diffinitio specialissimi est hec. Specialissimū est q̄d cū sit species nō est genus. Scōda. Specialissimū est q̄d cū sit species nunq̄ diuidit p species. Tercia. Specialissimū est q̄d de pluribus et differētib⁹ numero in eo q̄d q̄d sit p̄dicat. Et diffinitio intermediorū est hec. Intermedia sunt genera et species ad aliud et ad aliud sumpta. Et scōdo declarat p̄dictā cōclusionē p coordinatiōē ciuile. q̄a in coordinatiōe ciuili ita aliq̄s est pater q̄ nō est filius. sicut iupiter. Et aliq̄s ita est filius q̄ nō pater. sicut agamenon. Alij sunt pater et filij respectu diuersorū. sicut atrides. pelopides et tantalides. Ergo a simili in coordinatiōe pōicamentali aliq̄d ita erit genus q̄ nō erit species. Et aliq̄d ita erit species q̄ nō erit genus. Et aliqua erunt genera et species respectu diuersorū. Et subdit purphirius q̄d nō est omnino simile i istis coordinatiōibus ciuili et pōicamentali. q̄a in familijs. id est in coordinatiōe familie plures familie reducunt ad vñū p̄ncipiū. Verbigratia. Ad iouem. sed in generibus et speciebus. id est in coordinatiōibus pōicamentali bus plures nō reducunt ad vñū p̄mū p̄ncipiū. Probat. q̄a reducerēt ad aliq̄d p̄mū p̄ncipiū maxime esset ad ens. sed hoc nō. igit. Minorē p̄bat. q̄a ens nō est vñū cōmune genus oīm. nec om̄ia sunt eiusdē generis scōm vñū sup̄mū genus. ergo ad ens nō possunt reduci plures coordinatiōes tanq̄ ad sup̄mū genus. Antecedēs pbat dupliciter. Primo. q̄a aristoteles in pōicamētis dicit q̄ decē pōicamēta. id est decē generalissima sunt q̄si decē rerū p̄ncipia p̄ma. Scōdo. q̄a si ens esset gen⁹ ad om̄ia pōicamenta om̄ia dicerent entia vniuoce. Cōsequēs est falsum. igit. falsitate cōsequētis pbat dupliciter. Primo. q̄a si q̄s om̄ia entia vocet equoce i q̄d nuncupabit et nō vñi uoce. Scōdo. q̄a ens predicat solū scōm nomen vñū. et nō scōm diffinitionis rationē. que scōm nomen est. ergo predicat equiuoce et nō vñi uoce. cōsequēter q̄a ip̄e fecit mentionem de numero generum generalissimorū. ideo etiam ip̄e incidentaliter determinat de numero specialissimorū et indiuiduorū dicens. decem sunt generalissima. Specialissima vō sunt in numero quodam. sed ita diffinito. id est determinata. Indiuidua aut que post specialissima sunt. infinita sunt. Et quo sequitur q̄ merito descendēt a generalissimis ad specialissima iubet plato quiescere in specialissimis. ita q̄ non sit vltērius diuisio per differentias formales et speciuocas.

Generalissimi
Diffinitiones
Specialissimi

Ens nō est
gen⁹ ad
p̄mū.

Questiões in p̄dicabilia purphirij

Et ratio huius est duplex. Prima. q̄a descendēt a generalissimis ad specialissima oportet diuidere speciuocis differentiis. Sed vltra specialissima nō sunt diff. rētie speciuoce. Sec̄da ratio. q̄a sicut plato dicit. Infinita sunt relinquētia ab arte. q̄a eorū nō potest fieri disciplina. Sed indiuisibilia sunt infinita vt dictū est. igit̄. Sec̄do sequit̄ q̄ descendēt a generalissimis ad specialissima necesse est p̄ multitudinē i. e. id est diuidere vnum in multa. et ascendētibus a specialissimis ad generalissima necesse est colligere multa in vnu. Sec̄da n̄ partē pbat. q̄a ascendēdo a specie ad genus ascendit ad magis cōmune. sed cōmune est semp̄ collectiuū et ad lunatū. Diuisiū autē est singulare igit̄ ascendēdo a specialissimis ad generalissima oportet ire p̄ collectionē et colligere multa in vnu. Minorē pbat p̄ participationē speciei. plures hoīes sunt vnus homo. Primā partē corollarij pbat. q̄a descendēdo a generalissimis ad specialissima sit descēsus ad singularia que sunt diuisiua vt dictū est. vnde vnus homo cōmunis sit plures in singularibus. In tertia particula recapitulat ea quedicta sunt. et determinat de modo p̄dicandi eorū que in coordinatiōe p̄dicamentale ponunt̄ dicēs. Determinatū est de genere et specie qd̄ sit vtrūq̄ et q̄ vnum genus habet plures species. Diuisio enim generis semp̄ est in plures species. Dictum etiam est q̄ genus p̄dicat de specie. Et generaliter om̄ia superiora de inferioribus p̄dicant. Species vō neq̄ de genere sibi proximo. neq̄ de superioribus p̄dicat. Et hoc est q̄a p̄dicatio istarū nō cōuertit̄. oportet enī equale de equis p̄dicari. vt risibile de hominē. aut maiora de minoribus. vt animal de hoīe. Minora vō de maioribus nō p̄dicant. Et nota q̄ per equa intelligit̄ cōuertibilia. per maiora superiora et per minora inferiora. Et cū dicit̄ minora nō p̄dicari de maioribus. hoc debet intelligi p̄dicatū de directā et formali. vel hoc debet intelligi vniuersaliter. Nam ista est falsa. Om̄e animal est homo. Et his inferit purphirius tria corollaria. Primū est. De quocūq̄ p̄dicat species de illo p̄dicat genus illius speciei. et genus illius generis inclusive vsq̄ ad generalissimū. Patet. q̄a si socrates est homo. et homo est animal. et animal est substantia. socrates etiā est homo. animal ē substantia. semp̄ enī superiora de inferiorib⁹ p̄dicant. Sec̄dū corollariū. Species p̄dicat de indiuiduis. genus autē de specie et indiuiduo. generalissima autē de generib⁹ si sint plura subalternā de specie et indiuiduo. Terciū corollariū. Generalissimū p̄dicat de oib⁹ sub eo positis. scilicet generibus. speciebus et indiuiduis. sed genus qd̄ est immediate ante specialissimas. p̄dicatur solū de specialissimis et indiuiduis. Species vō solum de indiuiduis.

cū resolutōe text⁹ ad itētione scoti

Et quia fecit mentionē de indiuiduo idō ostendit qd̄ sit indiuiduū. p̄mo sic. Indiuiduū est qd̄ de vno solo particulari p̄dicat. vt socrates. et hoc albū et hic veniens. et suffronice filius. si solus sit ei fili⁹. Sec̄do sic indiuidua dicunt̄ quoniā vnūq̄q̄ eorū ex p̄prietatibus cōsistit. quartū collectio nūq̄ in alio erit eadē. Et ratio huius est. q̄a p̄prietates socratis nūq̄ essent eedē in alio particulari. sed p̄prietates hoīs in cōmuni erūt eedē in pluribus particularibus hoīb⁹ in eo q̄ homines sunt. Et p̄dictis inferit q̄ indiuiduū cōtinet̄ sub specie. et species sub genere. hoc declarat q̄a genus est qd̄a totū respectu speciei. et indiuiduum est pars speciei. species autē est pars et totū. sed differētiā. q̄a est pars alterius scilicet generis. sed est totū. nō alterius. sed alijs. partibus enī totū est. scilicet indiuiduis. Et finaliter epilogat dicens. sufficient̄ dictū est de genere et specie. qd̄ generum qd̄ speciei. et que sunt indiuidua et quot dicens. Genus et species dicuntur. et cetera.

Indiuiduū

Circa hūc textū querit̄. Ultrū diffinitio speciei in qua dicit̄. Species est qd̄ p̄dicat de pluribus differentiib⁹ numero in eo qd̄ qd̄ sit sufficienter assignata.

Et arguit̄ p̄mo q̄ nō. q̄a scdm purphirij in tertio genus et species sunt correlatiua. Ideo necesse est i vtrūq̄ diffinitionibus vtrūq̄ vti. Sed in hac diffinitione non ponit̄ genus. ergo ista diffinitio est insufficiens. Et cōfirmat̄. q̄a hec diffinitio cōuenit generi igit̄ nō est bene assignata. Antecedēs patet. q̄a genus p̄dicat de differentiibus specie in qd̄. ergo p̄dicat de differentiib⁹ numero. tenet p̄sequentiā. q̄a qd̄q̄ differunt specie etiā differunt numero. vt vult philosophus quinto methaphisice.

Sec̄do sic Nulli⁹ eiusdē rei possunt esse plures diffinitiones ex sexto topicorū. sic nec possunt esse plures essentie. sed speciei est vna alia sufficiens diffinitio. vt hec. Species est que ponitur sub assignato genere. ergo ista nō est sufficienter assignata. Et cōfirmatur per hanc diffinitionē nō differt species a diffinitione. Nam alia rationale qd̄ est diffinitio hominis p̄dicat de differentiibus numero in eo qd̄ quid. igit̄.

Tercio sic. In ista diffinitione ponitur negatio. ergo est insufficiens. Antecedēs patet. q̄a inferi⁹ addit̄ supe

Questões in predicabilia purpurij

riori scilicet differentibus huic termino pluribus. qui ^{una} valet sicut multis. Nam ois differentia includit multitudinē. et per consequens cum dicitur de pluribus differentibus idē bis repetit. et sic est nugatio. Et confirmatur quia aliqua species predicatur de pluribus que tamē non differunt numero. ut patet de homine quod predicatur de isto sorte et de illo sorte. que tamē non differunt numero. cum sit eis idem nomē scilicet sortes.

Quarto arguitur sic Species non est predicatum secundum philosophum primo topicorum. ergo nec est predicabile. tenet consequentia quia predicatum et predicabile non differunt nisi penes actum et aptitudinem

In oppositum arguitur auctoritate purpurij ponentis illam definitionem. Et pro declaratione textus precedentis et solutione questionis mote mouent aliquę difficultates.

Prima difficultas. Utrum tres definitiones speciei cum eius diuisione et declaratione illarum definitionum sunt conuenienter posite in textu. Et pro cuius solutione supponitur primo quod iste terminus species est equiuecus ad multa. ut patet in his versibus. **Partes forma species dicatur potestas. Accidit et redolet quoque predicat species.** Et solū hic est sermo de vltima acceptione. Et secundo supponitur quod prima definitio speciei que est hec. Species est que ponitur sub assignato genere sic est intelligenda. Species est relatio suppositionis alicuius nature vel quiditatis dicitur formaliter supponitur generi. Et sic. Species est natura aut quiditas que formaliter directe et immediate supponitur generi. Dicitur primo formaliter. ad excludendum ea que supponuntur localiter. Dicitur secundo directe. ad excludendum differentias diuinas generis. que licet ponantur sub genere lateraliter. sicut diuidens sub diuiso. non tamen directe. Dicitur tertio immediate. ad excludendum indiuidua. que licet supponantur generi formaliter et directe. quia predicatur de eis in quod. tamē non sibi supponuntur immediate sed mediate. scilicet mediante specie. Et contra illam particulam obijciatur quia ex ea sequeretur quod homo non esset species substantie aut corporis animati. cum non ponatur immediate sub his. consequens est falsum igitur. Ad istud dicitur vno modo quod illi particule immediate adhuc subiungenda est ista particula respectu generis. inquit. ita quod sit sensus. Species est natura aut quiditas que formaliter directe et immediate ponitur sub genere in quo assignato. id est est definitio aut determinatio. Dicitur autem aliquid quod hec definitio cum secunda

cum resolutione textus ad intentionem scoti

non faciunt nisi vnam definitionem. et tunc dicitur quod prima particula distinguit speciem a genere. et secunda distinguit eam a differentia. Et quo patet quod secundum illud modum dicendi glossando primam definitionem que est prima particula huius definitionis non oportebit ponere ly directe. quia satis excludunt differentie per secundam particulam. quia genus non predicatur de eis in quod. Sed istud dictum non est de intentione purpurij. Nam purpurij ponens differentias inter illas definitiones dicit quod tertia puenit solum speciei specialissime. et alie due conueniunt tam speciei specialissime quam subalterne. Et tertio supponitur quod secunda definitio speciei est sic intelligenda. Species est natura aut quiditas de qua genus in eo quod sit predicatur. Et differt ista a prima quia prima explicat terminum respectu suppositionis speciei ad genus prescindendo a subiectate. Sed secunda explicat respectu subiectatis eius ad genus tanquam ad suum vniuersale. Et tertia autem definitio sic est intelligenda. Species est vniuersale incompletum quod predicatur. id est aptum natum est predicari de pluribus. id est multis differentibus numero numerositate rei et non hominis terminum in eo quod quid. In qua definitione dicitur primo vniuersale. quod ponitur pro genere. Dicitur secundo predicatur. id est aptum natum est predicari et melius est quam potest predicari quia sunt aliquę species que sunt apte nate predicari de pluribus. sed non possunt. ut mundus. sol et luna. Unde iste species cum sunt quedam quiditates eis non repugnat comunicabilitas pluribus. quia hoc est proprius cuiuslibet quiditati. tamen non possunt comunicari pluribus saltem naturaliter. Et hoc est propter defectum materie ut dicit philosophus primo celi et mundi. Dicitur tertio incompletum. per quod excludit definitionem. et etiam diffinitum ex pluribus singularibus. cuiusmodi est socrates et plato. Dicitur quarto numero numerositate rei. quia licet duo vocati hoc nomine socrates non differunt numero numerositate nominis. tamē differunt numero numerositate rei. Nec capitur hic numerus pro quantitate discreta. Sed contra definitionem istam obijciatur. quia homo est species specialissima. et tamē predicatur de differentibus specie. aut saltem de aliquibus que non sunt eiusdem speciei. igitur. Antecedens patet primo. quia predicatur de socrate et manu eius. quod patet quia cum quilibet pars socratis sit opposita et corpe et anima rationali videtur quod sit homo. sed. socrates et manus eius non sunt eiusdem speciei. Secundo quia predicatur de socrate et deo. ista enim conceditur a catholicis. deus est homo. et socrates et deus non differunt solum numero igitur. Ad istud respondetur negando antecedens. et ad primam probationem negat antecedens. Et cum quilibet pars socratis. et deo. Dico quod hoc non sufficit ad hoc quod sit homo. et requiritur quod illud corpus sit adequatum perfectibile anime rationalis per quod et ipsa et alie anime precedentes possunt exercere suas operationes.

Declaratio
scoti diff

Tercie.

Declaratio
scoti.

Questiōes veteris ac noue logice

¶ Ad secūda p̄bationē dicit q̄ homo p̄dicat' de deo p̄ p̄dicationem substantiale sed nō q̄ditatiua. q̄a p̄dicatū nō est de q̄ditate subiecti. talis etiā p̄dicationē nō est p̄ f̄minoz vnionē naturalē. sed p̄ sup̄naturalē. **¶** Quarto supponit q̄ species diuidit' in specie specialissimā et specie subalternā. Et similiter genus diuidit' in genus generalissimū et genus subalternū. Et nō sunt iste due diuisiones generū in suas species summēdo diuisa et diuidenda p̄ per se significatis. **¶** Species specialissima est post quā nō est alia inferior species. **¶** Alter. Species specialissima est que cū sit species nō potest esse genus. **¶** Cui ratio est q̄a nō est diuisibilis p̄ differentias for males. **¶** Et his patet q̄ sunt tres diffinitiones speciei specialissime. scilicet tertia superius posita et iste due. **¶** Species subalterna est que cum sit species nō potest esse genus. Et dicit' subalterna quasi alternatim sub et supra posita. **¶** Genus generalissimū est q̄d cum sit genus nō potest esse species. **¶** Vel sic. Est supra q̄d nō est aliud superueniens genus. Et q̄a iste terminus generalissimū est sup̄latiui gradus. id est potest exponit' appli ceter. Vno modo affirmatiue sic. Generalissimū. id est generale et omni alio generalius. Et sic exponēdo ista nō esset cōcedēda. Decē sunt genera lissima. Alio modo negatiue. sic. Generalissimū id est generale quo nihil est generalius. Et sic exponēdo ista est p̄cedēda. Decē sunt generalissima. Nam sic exponit'. Decē sunt generalissima. et illis nihil est generalius. q̄d supple ptineat ad eorū coordinationē. **¶** Cū aut' dicit' purp̄biri' q̄ in vno quoq; p̄dicamento sunt generalissima quedā. hoc debet intelligi p̄out ly vnoquoq; tenet' collectiue et nō distributiue. vt sit sensus in vno quoq; p̄dicamento. id est in tota collectione p̄dicamentoz sunt generalissima. Vel si summat' distributiue. tunc plurale summit' p̄o singulari. vel singularia p̄dicati pluralis debent attribui diuisim singularibus subiecti. vt sit sensus. In isto p̄dicamēto est vnū genus generalissimū. et in illo est vnus genus generalissimū. et sic de alijs.

¶ His suppositis dicit' p̄mo q̄ diffinitiones speciei et declarationes earūde sunt sufficient' posite in textu intelligēdo eas cū illis particulis additis in p̄dictis suppositis. Dicit' secundū q̄ diuisio speciei quā purp̄biri' nō ponit expresse in textu est etiā sufficient' assignata.

¶ Scda difficultas. **¶** Utruz generalissimū et specialissimū que dicunt' extrema coordinationis p̄dicamētalīs

cū resolutione text' ad itētione scoti

habent tñ vnā habitudinē. et intermedia habent duas habitudines. Pro cuius solutione supponit' p̄mo q̄ in qualibet coordinatione p̄dicamētalī sunt tria. scilicet generalissimū. specialissimū et intermedia. Et si cet' purp̄biri' nō det exemplū nisi in p̄dicamēto substantie. tamē in alijs p̄dicamētis posset etiā dari exemplū licet nō ita manifeste. q̄a genera et species alioz p̄dicamentoz nō sunt nobis nōmiata sicut genera et species p̄dicamēti substantie. **¶** Secūdo supponit' q̄ intermedia dicuntur illa que directe ponunt' inter genus generalissimū et species specialissimas. **¶** Et quo sequit' q̄ differentie nō dicunt' intermedia.

¶ His suppositis dicit' p̄mo q̄ generalissimū et specialissimū habent tñ vnā habitudinē. et hoc summēdo illā p̄positionē p̄out est vna copulatiua. q̄a si esset de coplato extremo. esset falsa. **¶** Probat' q̄a generalissimū habet tñ habitudinē ad inferiora p̄m quā est genus. Et specialissimū habet tñ habitudinē ad superiora scdm quā est species. igit'. Dicit' q̄ intermedia habent duas habitudines. Patet. q̄a habent habitudinē ad superiora et inferiora. Et quo sequit' q̄ sunt genera et species. **¶** Sed cōtra primū dictū arguit' quod dupliciter. **¶** Primo sic. Decē genera generalissima habent habitudinē sup̄iorē respectu trāscendentū. ergo male dicit' q̄ habent tñ habitudinē ad inferiora. **¶** Secūdo sic. Decē genera generalissima habent habitudinē ad genus generalissimū sed genus generalissimū est genus. ergo habent habitudinē ad aliq̄d genus. **¶** Tercio sic. Species specialissima respicit indiuidua de quib' p̄dicatur. ergo vt inferiora q̄ nō habent habitudinē solū ad superiora. **¶** Quarto sic. Species specialissima est species specialissima et tamē habet habitudinē ad inferiora que differunt specie. vt puta ad hominem et asinū de quib' p̄dicat'. et similiter argueret' de albo et nigro. **¶** Ad p̄mū illoz dicit' multipliciter. Vno modo q̄ nō habent habitudinē ad superiora. sed tñ inferiora ergo transcendētia nō dicunt' de istis vniuerse. sed de isto an sit bene dictū alias pertractabili. **¶** Alter dicit' q̄ illa habitudo nō est ad superiora p̄dicabilia sicut hic accipiunt' p̄dicabilia. **¶** Ad secundū dicit' q̄ licet decē genera generalissima habent habitudinē ad gen' generalissimū sicut ad aliq̄d quod p̄dicatū denominatiue denominatiue dictū de eis. nō tamē sicut ad p̄dicatū q̄ditatiue dictū de eis. **¶** Dicit' ultra q̄ genus generalissimū nō est genus nisi ibi denotet' p̄dicatio ydemptica. aut sup̄iorē de inferiori. **¶** Ad terciū dicit' q̄ species nō respicit indiuidua vt genus. et hoc vult purp̄biri'. tamē respicit ea vt species. q̄a respectu ipsoz nō habet aliam

Questiões in pōdicabilia purphirij

Et ratio istorū est. q̄a differētie inferiores sinistri lateris nō diuidūt genera cōstituta p̄ differentias ei superiores. q̄d faciūt differentie inferiores de tri lateris. **¶** Quarto supponit q̄ sensibile potest accipi dupliciter. Vno modo active vt importat aptitudinē ad actionē p̄ quā circuloquit differentia animalis. q̄a p̄p̄e nō est differentia. 7 isto modo accipit in ista cōordinatione. Alio modo accipit passiue. put dicit aptitudinē ad passionē videlicet. put idem est q̄d aptū natū sentiri. 7 isto modo nō accipitur hic quia cōuenit alijs ab animali. Similit̄ corpus animatū potest accipi dupliciter. Vno modo p̄ cōplero diffinitiuo. 7 isto modo nō accipitur hic. Alio modo pro cōplero vocali significante q̄ditatē genericam cui nō est nomē impositū. 7 isto modo accipit hic. **¶** Quinto supponit q̄ vltima differentia formalis huius coordinatiōis est illa qua diuidit animal per rationale 7 irrationale. **¶** Et quo sequit̄ q̄ animal rationale nō est vltimū diuisibile p̄ alias differentias. Patet. q̄a rationale est vltima differentia hominis. igit̄. Et si dicat̄. In ista arboze purphirij ponit mortale sicut vltima differentia hoīs. 7 nō rationale. Dicit̄ q̄ in hoc errauit purphirij. nō solū sc̄dm fidē. sed etiā sc̄dm rationē naturālē. tum q̄a mortale se habet in plus q̄ animal. cū omne animal sit mortale. 7 multa moriant̄ que nō sunt animalia. tum q̄a omne corpus animatū est mortale. Nulla em̄ differentia vltima speciei specialissime potest esse cōuertibilis cū genere subalternō.

His suppositis dicit̄ q̄ p̄dicta co-

ordinatio est sufficient assignata. excepto q̄ ibi nō bene ponit̄ animal rationale pro genere hoīs. eo q̄ animal rationale cōuertit̄ cū hoīe.

Quarta difficultas. Utrū hec pro-

positio sit cōcedēda. Participatiōe speciei plures hoīes sunt vn̄ homo. Et similit̄ ista. Vnus homo cōmunis sit plures in singularibus. **¶** Pro cuius solutiōe supponit̄ p̄mo q̄ oīs p̄positio in qua predicat̄ terminus singularis numeri de seipso simpliciter sumpto sine additione aut sine determinatione in iūore sermonis est falsa. patet. q̄a p̄ talē p̄positionē semper denotat̄ q̄ plures res sunt vna res. **¶** Et quo sequit̄ q̄ iste sunt falsæ. **¶** Mines sunt homo. Alii sunt alius. Et si obijciat̄. q̄a de genere 7 diffētia demonstratis verum est dicere. hec entia sunt ens scilicet species. Ad hoc dicit̄ q̄ illa p̄positio sic absolute est falsa. Et si inueniat̄ cōcessa ab ali quibus hoc est sc̄dm q̄d p̄dicatur eius cōstringit̄ p̄ hoc completū q̄d est species. sic dicēdo. Entia sunt ens q̄d est species. Et similit̄ dī de ista. **¶** Mo

v. sint cōpcedēda.
Participatiōe speciei plures hoīs sūt vn̄ ho.
vnus ho cōmunis sit plures i singularibus.

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

mines sunt homo. q̄d est falsum. nisi intelligat̄ cū aliqua determinatione. **¶** Ideo pro intellectu huius sc̄do supponit̄ q̄ vnus potest accipi dupliciter. Vno modo sinkat̄ hegreumatice. vt dicit modū intelligendi i minū cōmunē pro suo supposito determinato. in determinate tamē. 7 isto modo vnus habet se ad subiectū alicuius p̄positiōis sic ut hoc signū quodā. Alio modo accipit kathēgreumatice vt dicit passionē entis. 7 isto modo. philosophus accipit quinto methaphysice cū diuidit ip̄m in vnū numero 7 vnū specie. vnū genere 7 vnū p̄positionē. 7 addūt scotiste vnū trāscēdenti. **¶** Tercio supponit̄ q̄ de diuisione vnus in illa quatuor membra est cōtrouersia. Nam aliq̄ dicunt vnū dicit̄ analogice de illis quatuor membris. Et pbant q̄ p̄ prius dicit̄ de vno numero q̄ de vno specie. de vno specie q̄ de alijs. igit̄. Alii dicūt q̄ dicit̄ vniuoce. Et pbant. q̄a bene sequit̄. hec entia sunt vnū numero. ergo sunt vnū specie. sed hoc nō esset nisi vnū diceret̄ de his vniuoce. q̄a in equocis nō est cōuenientia. igit̄ nec obstat q̄ dicat̄ analogice. q̄a cū analogia bene stat vniuocatio. Est em̄ duplex analogia. scilicet vniuocationis 7 equiuocationis.

His suppositis dicit̄ p̄mo q̄ hec p-

positio. Plures hoīes sunt vnus homo est neganda accipiendo ly vnū sinkat̄ hegreumatice. Et similit̄ ista. Participatiōe speciei 7c. Probat̄. q̄a plures hoīes nō sunt vnū suppositū determinatū hoīe. nec simpliciter. nec participatiōe speciei. Dicit̄ secūdo q̄ hec p̄positio plures hoīes sunt vnus homo summēdo ly vnus kathēgreumatice 7 pro vno numero est neganda. sed summēdo pro vno specie est cōcedēda. Prima pars patet. q̄a plures hoīes sunt plures hoīes numero ergo nō sunt vn̄ homo numero. Secūda pars patet q̄a esse vnus homo in specie est cōuenire i specie hoīs. Sed plures hoīes cōueniūt in specie hoīs. igit̄. Dicit̄ tercio q̄ illa p̄positio est falsa tenendo q̄ ly vnus dicit̄ analogice de modo vnus. Patet. q̄a sc̄dm illā regulā analogū p̄ se positū stat pro famosior signi- cato ly vnus summet̄ in ea pro vno in numero. igit̄ est falsa. Dicit̄ quarto q̄ illa p̄positio posset cōcedi improprie eo modo quo cōmentator cōcedit istā q̄nto methaphysice cōmēto septimo. duo hoīes scilicet vniuersalis 7 particularis sunt vnus homo essentialiter. 7 igit̄ q̄nto q̄ hec p̄positio est cōcedenda. Participatiōe speciei plures hoīes sunt vnus homo. Probat̄. q̄a quādo terminus analogus qui enunciat̄ de aliquo termino restringit̄ p̄ aliquā determinationē ad standum pro illo significato sc̄dm q̄d cōpetit termino de quo enunciat̄. talis p̄positio est vera. sed in ista est

Vnus a
accipi

Vnū qū
de suis
bris.

Prima
dictū

scdm

Teron

Quarta

Quinta

Duo hoī
sūt vn
ho.

Questiões in p̄dicabilia purpurū

huiusmodi patet. q̄a l̄ vnus restringit p̄ illā determinationē participa-
tione speciei. ⁊ cetera. **¶** Sed cōtra istud dictū obijciť dupliciť. Primo.
q̄a n̄b̄l positū a parte subiecti restringit terminū positū a parte p̄dicati.
sed participatiōe speciei ponit a parte subiecti. ⁊ vnus a parte p̄dicati
igit̄ ⁊ cetera. **¶** Secūdo sic. Benefequit̄. Participatiōe speciei plures hoies
sunt vn⁹ hō. ḡ plures hoies sunt vn⁹ hō. Et vltra. Plures hoies sunt vn⁹
hō. ḡ vn⁹ hō ē plures hoies p̄ uersionē simplicē. Ad p̄mū istorū d̄r q̄ q̄
nis p̄mū h̄ participatiōe speciei ponit ad subiectū. tñ debet intelligi fer-
ri ad p̄dicatū. Et tñ ista p̄positio equiualeť isti. Plures hoies sunt vn⁹
homo in specie. Ad scōm negando p̄mā cōsequentiā. Et si dicat q̄ ibi
arguat a parte in modo ad totū. Dico q̄ hoc est falsus. sed arguit a dicto
scōm q̄ ad dictū simpliciter. ac si argueret sic. Plures hoies sunt vn⁹ ho-
mo in specie ergo sunt vnus homo. In antecedēte em̄ l̄ vn⁹ stat p̄ vno
sed nō simpliciter. sed stat pro vno scōz q̄ scilicet pro vno specie. Et in cō-
sequente pro vno simpliciter q̄ est vnū numero. **¶** Dicit̄ secūdo q̄ hec p̄-
positio est cōcedēda. Vnus homo cōmunis fit plures in singularibus ad
hunc sensum q̄ natura speciuoca hois plurificat in indiuiduis.

Secūda difficultas. Utrū diffini-

tiones indiuidui sunt a purpuris sufficient assignate. **¶** Pro cuius solu-
tione supponit̄ p̄mo q̄ indiuiduū potest accipi dupliciter. Vno modo p̄
eo q̄d p̄ se significat. scilicet pro intentione indiuidui. Et de indiuiduo isto
modo sumpto sunt cōcedēde iste p̄positiōes. Indiuiduū est species. in-
diuiduū facit p̄dicabile p̄prie sumptū. ⁊ indiuiduū nō est indiuiduū. su-
mendo indiuiduū a parte subiecti vt q̄d. ⁊ scōm q̄d supponit simpliciter
a parte p̄dicati vt modus. Alio modo accipit̄ pro eo q̄d denominat. scilicet
licet pro re que in se est indiuisa. ⁊ indiuisibilis per partes subiectiuas. ⁊
diuisa a qualibet alia re. Et indiuiduū p̄mo modo sumptū est aliq̄d cōm-
muniū supposito ⁊ p̄sona. q̄a indiuiduū p̄mo modo sumptum fundat̄
tam in accidentibus q̄ in substantijs. sed suppositum ⁊ p̄sona reperit̄ tñ in
substantijs. ⁊ adhuc differenter. q̄a suppositū dicit̄ tam de substantijs cor-
poreis q̄ incorporeis. tam rationabilibus q̄ irrationabilibus. Sed p̄
sona solū dicit̄ de substantijs rationabilibus. Qd̄ patet p̄ suā diffinitionē
que est hec. Persona est nature intellectualis incōmunicabilis substantia
¶ Et his patet q̄ omnes isti termini. indiuiduū. singulare. suppositū ⁊ p̄-
sona sunt termini secūde intentionis. quoz duo primi sunt synonymi. Et
di. ferunt ab alijs sicut magis cōmune a minus cōmuni. q̄a reperuntur

est spes
indiuiduū facit p̄dicabile p̄ se sumptū. sicut q̄d
nō ē indiuiduū

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

tam in substantijs q̄ in accidentibus. **¶** Secūdo supponit̄ q̄ indiuiduū
dueponunt diffinitiones in textu. Quarū prima d̄r de indiuiduo quari-
tū ad p̄dicatiōē. ⁊ secūda quātū ad esse ⁊ constitutiōē. Prima aut̄ de
bet sic intelligi. Indiuiduū est p̄dicabile cōmuniter sumptū q̄d p̄dicat̄
id est aptū natū est p̄dicari affirmatiue ⁊ per se de vno solo scilicet de se
ipso. ita q̄ l̄ solo summat exclusiue ⁊ nō vt dicit solitudinē. Dicit̄ aut̄ nō
tāter per se. q̄a per accidens posset p̄dicari de pluribus. vt patet dicens
p̄o. Albū est socrates. grāmaticū est socrates. Vel posset dici q̄ illa subie-
cta nō sunt plura eo q̄ supponunt pro eodē. scilicet pro ipomet socrate.
Dicit̄ etiā affirmatiue. q̄a potest negatiue p̄dicari de pluribus. **¶** Secūdo
diffinitio debet sic intelligi. Indiuiduū est q̄d cōsistit ex p̄prietatibus acci-
dentalibus. quarū collectio id est totalis cōgregatio in nullo alio indi-
uiduo erit ex eisdem p̄prietatibus in specie. Dicit̄ q̄mo ex p̄prietatib⁹ acci-
dentalibus. ad remouendū p̄prietates que insequunt̄ naturā speciuo-
cam. Dicitur secūdo. ex eisdem in specie. q̄a de eisdem in numero nō est du-
bium. idem em̄ accidens in numero nō potest esse in diuersis subiectis.
Dicitur terciō collectio. q̄a aliqua pars collectionis vt maxime p̄prietas
tūm accidentalū absolutarū que est in vno indiuiduo potest esse in alio
indiuiduo sed nō cōtra collectio que est ex p̄prietatibus accidentalib⁹
absolutis ⁊ respectiuis. Que sunt aut̄ ille p̄prietates dictū est prius.

Ex ista diffinitioe inferunt aliq̄d

purpurinus hic solū diffinit̄ indiuiduū de genere substantie. Probant. q̄a
solū indiuiduū de genere substantie consistit ex p̄prietatibus. igit̄. **¶** Ad
istud respondent aliqui dicentes q̄ purpurinus p̄ illas p̄prietates nō in-
telligit sicut dicit̄ cōmuniter aliqua accidentia cōmunia per que summat̄
diffinitio vnus motus ab alio. sed intelligit differentias indiuiduales.
quibus indiuidua cōstituunt̄ in esse indiuiduali. modo ille differentie cō-
ueniunt indiuiduis accidentij. Sed istud nō videtur esse verū. tum quia
purpurinus t̄p̄p̄ficat de indiuiduis circū octis per p̄prietates accide-
tales. tum q̄a bohecus consimilē ponit p̄positionē dicens. Varietas ac-
cidentij facit differentiā in numero. ⁊ tamen p̄ illā varietatē accidentium
nō intelligit varietatē differentiarū indiuidualū. igit̄. Aliiter ergo potest di-
ci q̄ forte purpurinus fuit illius opinionis q̄ in accidentibus nō sunt p̄-
p̄rie indiuidua. ideo nō diffinit nisi indiuiduū de genere substantie. **¶** Et
p̄dicta diffinitioe etiā inferūt aliqui q̄ p̄prietates accidentales indiuiduoz
substantialiū sunt ipsius causa ⁊ ratio indiuiduatiōis. Patet q̄a dicit pur-
purinus q̄ indiuiduum consistit. consistere autem est idem quod esse.

Diffinitio
indiuidui

Alia

huiusmodi
p̄prietates
accidentales
absolutas
⁊ respectiuas

huiusmodi
p̄prietates
accidentales
absolutas
⁊ respectiuas

Questões in p̄dicabilia purpurij

¶ Sed cōtra istud arguitur quadrupliciter. p̄bando q̄ nulla substantia sit in diuīdū p̄ accidētia. Primo sic. q̄a substantia est causa oīiū accidentium et nō potest causare nisi indiuiduata. cū ergo causa p̄cedat effectus. sequit̄ q̄ substantia erit indiuiduata ante omne accidens. Et cōfirmatur. q̄a accidens singulare nō recipit nisi in subiecto singulari. ergo substantia vt receptiua cuiuslibet accidētis est indiuidua et p̄ cōsequēs nō indiuiduat̄ per eius receptionē. Secūdo sic. Totus ordo p̄dicamenti substantie p̄uenit totū ordinē aliorū p̄dicamentorū que sunt accidentia. sed indiuidua pertinent ad ordinē substantie. igit̄ indiuidua sunt ante omne accidens. Tercio sic. Qualis est ordo essentialis inter vniuersalia. talis est ordo inter singularia illo vniuersaliū. cū ordo essentialis cōsequat̄ rationē formale. et tota ratio formalis vniuersalis saluet̄ in indiuiduo. sed vniuersalia substantialia p̄cedūt vniuersalia accidentalia. ergo singularia substantialia etiam p̄cedunt vniuersalia accidentalia. Quarto sic. Qm̄ cōstituēs p̄dicat quidit̄atiue de cōstituto. Sed nulla p̄prietas accidētalis p̄dicat quidit̄atiue de indiuiduo substantiali ergo nō cōstituūt ip̄m. Dicendū est ergo q̄ indiuiduū de genere substantie et generaliter indiuiduū cuiuslibet generis cōstituūt in esse p̄ differentia indiuiduale quā scotus vocat̄ hecēitatē. Et ad illud dicit̄ purpurij dicit̄ q̄ indiuiduū nō dicit̄ cōstistere entitatiue ex p̄prietatibus. sed solū cognoscibiliter. et quo ad nos. distinguimus em̄ vnum indiuiduum ab alio p̄ suas p̄prietates accidētales. eo q̄ nō cognoscimus suas p̄p̄ia differentia p̄ quā entitatiue et a p̄tōri dist̄i iuntur ab eo. De ista materia plura alia dicent̄ q̄nto methaphisice. ¶ Istis suppositis dicit̄ q̄ definitiones indiuidui sunt a purpurio sufficienter assignate.

Cōclusio responsalis. Diffinitio

speciei que dat̄ de specie in ratione p̄dicamētalis est a purpurio sufficienter assignata. Patet q̄a sibi cōueniunt cōditiones bone diffinitionis.

Ad ratōes. Ad p̄mā patet aliquo

modo ex dictis quid sit dicendū. Unde species per p̄mā diffinitionē diffinita est scōm habitudinē quā habet ad genus. Et p̄ istā diffinit̄ scōz habitudinē quā habet ad indiuidua. Ideo in ea nō ponit̄ genus. Ad cōfirmationē dicit̄ negando antecedens. Et ad p̄bationē dicit̄ vno modo q̄ diffinitio speciei debet intelligi cū immedatione vt sit sensus. Species p̄dicatur immediate de differentib⁹ numero. Alio modo dicit̄ q̄ post hoc verbum p̄dicat̄ debet subintelligi exclusio. et sit sensus. Species est q̄ p̄di

cū resolutōe text⁹ ad it̄tione scoti

catur solū de differentibus numero. Et quo patet q̄ diffinitio sic intellecta non conuenit generi.

Ad scōam dicit̄ q̄ licet vni⁹ et eius.

dem rei absolute nō possunt esse plures diffinitiones. tamē eiusdem rei respectiue possunt esse plures. cuiusmodi est species. Ad cōfirmationē patet q̄ sit dicendū ex prima difficultate.

Ad terciā dicit̄. negādo antecede

dens. Et ad p̄bationē dicit̄ vno modo q̄ inter ly pluribus et differentib⁹ debet subintelligi cōiunctio copulatiua et tūc nō est nugatio. ¶ Aliiter dicit̄ q̄ illa particula sic debet intelligi. Species est q̄ p̄dicat̄ de pluribus. sic pluribus q̄ differentibus numero. Alij dicunt q̄ ista duo ponit̄ur ad maiorem expressionē. Ad cōfirmationē patebit in p̄ma difficultate quid sit dicendū.

Ad quartā dicit̄ negādo cōsequē

tiam. Et ad p̄bationē dicit̄ q̄ p̄dicatū et p̄dicabile plus dist̄inguunt̄ q̄ per actū et aptitudinē. Nam p̄dicata distinguunt̄ a se inuicem penes modos inherendi. et p̄dicabilia distinguunt̄ ab inuicem penes modos p̄dicandi.

Differētia dicitur tripliciter: scilicet. et cetera

Istud est terciū capitulū huius libri. In quo purpurij determinat de de terciō vniuersali. scilicet de differentia. Et diuidit̄ in duas partes principales. In p̄ma ponit̄ quattuor diuisiones differentie. Quarū p̄ma ē hec differentia alia est cōmūis. alia est p̄p̄ia. et alia est magis p̄p̄ia. Differentia cōmūis est qua vnū ens differt ab altero altereitate quadā quod dāmodo a se vel ab alio. Exemplū vt socrates differt a platone altereitate quadā id est accidētali qualitate. et ip̄e existens puer differt a seip̄o cum factus est vir. Et similiter ip̄e socrates facies aliq̄ differt a seip̄o iacēte. id est nihil faciente differentia cōmūi. ¶ Differentia p̄p̄ia est qua vnū ens differt ab altero inseparabili accidente. Quid aut̄ sit accidēs inseparabile declaratur ponendo tria exempla. Prīmū est. vt nasi curuitas. symeitas. Secū

Quod vni⁹ rei possit et plu res diff. etc.

et sic intelligit̄ q̄ ea rei absolute et possit et plures diff. etc.

et sic intelligit̄ q̄ ea rei absolute et possit et plures diff. etc.

videtur per idēcia nō videtur.

videtur per qd dicit̄ et idēcia nō videtur.

et sic intelligit̄ q̄ ea rei absolute et possit et plures diff. etc.

Primo. Differentia

Questiões in pdicabilia purpurū

cundū est cecitas oculorū. Tercū est ciccatrē cū ex vulnere occaluerit. id est indurata sit. Differentia magis ppria est quā nū ens differt ab altero speciuoca differentia. vt homo differt ab equo p rationale. Cōueniunt autē et differunt membra huius diuisionis. Primo cōueniūt. qā oīs differentia yniuersali adueniens cuilibet facit alteratū. id est differre. Secūdo differūt. qā differentia cōmuns et ppria faciūt alteratū solū. Sed differentia magis ppria facit aliud. id est differre essentialit. Et isto infert secūda diuisionē que est hec. Differentiarū alie faciunt aliud et alie faciūt alteratū. Differūt autē ista duo membra duppliciter. Primo qā differentie facientes aliud vocant speciuoce differentie. Sed differentie facientes alteratū vocantē differentie simpliciter. id est sine addito cōmunit. Dat exemplū. Rationale em adueniens hōi cōstituit hōiem. et facit hōiem et aliud ab alijs speciebus animalis. Sed mouere et quiescere que faciūt solū alteratū nō cōstituiunt aliqūā speciem. Secūdo differunt. qā p differentias facientes aliud diuidunt genera in suas species et cōstituiūt diuisiones specierū. Sed p differentias facientes alteratū solū nō fit aliqū hōi. sed fit solū alteratio et pmutatio. Tercia diuio differentiarū alie sunt separabiles. alie inseparabiles. Exemplū de separabilibus. vt mouere. q̄scere. sanū. egrū et similia accidētia. Exemplū de inseparabilibus. vt symū. aquilū. rationale. irrationale. Quarta diuio differentiarū inseparabilū alie sunt per se. alie p accidēs. Exemplū de differentijs p se vt rationale qd p se inest hōi. et mortale et discipline perceptibile. Exemplū de differentia p accidēs. vt aquilū et symū. que p accidēs cōueniūt naso. et nō p se. Differunt autē ista duo membra duppliciter. Primo qā differentie per se ponunt in diffinitione quiditaua speciei. quoniā cōstituiunt et faciunt eā aliud ab alijs speciebus. sed differentie per accidens neutrum istorū faciūt. Secūdo differūt. qā differentie p se nō suscipiūt magis et minus. sed differentie per accidens suscipiunt. Primā partē pbat. qā genus nō pdicat de illo cuius est genus scdm magis et minus. ergo nec differentia. tenet cōsequētia. qā sicut genus ponit in ratioe quiditaua rei. que explicat esse eius. ita et differentia. sed esse vniuscuiusq rei. scilicet formale et qd itatiuū. neqz intensionē neqz remissionē suscipiēs. Secūdam partē pbat. qā aquilū et symū que sunt differentie p accidens intenduntur et remittuntur. id est pdicant scdm magis et minus. saltem de illis quorū sunt accidentia. In secunda parte que incipit ibi. Cum tres ergo prosequit de differentia. de qua est hic ad ppositū. Et diuiditur in duas particulas. In pma diuidit eam recapitulando pdictas diuisiones differentiarū. Cum igit tres species differentie cōsiderant. id est differentia dicat

Secūda
diuio.

vt symū id est

qā differentia p se
et hōi. et hōi. et hōi.

Tercia.
diuio.

intra
diuio

cū resolutiōe textus ad itētione scoti

tribus modis. scilicet. cōmuniter. pprie et magis pprie. et quedā sunt separabiles. et quedā inseparabiles. et tamen quedā sunt p se. alie vō p accidens. Et adhuc differentiarū per se alie sunt scdm quas diuidimus genera in species. Et alie sunt scdm quas ea que sunt diuisa significant. De clarat per exēpla. vt cū iste differentie animatū. inanimatū. sensibile. insensibile. rationale. irrationale. mortale. immortale sunt differentie per se. ea que est animati est sensibilis et constitutiua substantie. id est quiditatis animalis. Nam animal est substantia animata sensibilis. Sed mortale et immortale. rationale et irrationale sunt diuisiua animalis. quia p eas genera et species diuidunt. Sed ille differentie que sunt diuisiue generū sunt completiue et constitutiue specierū. Patet. quia animal diuiditur per rationale et irrationale. mortale et immortale. sed rationale et mortale cōstituiunt hominē. Et rationale et immortale cōstituiunt deum. Irrationale autē et mortale cōstituiunt brutum. Et similiter animatum et inanimatum. sensibile et insensibile diuidunt substantiam. sed animatum et sensibile congregata pfi ciunt. id est cōstituiunt animal. igitur eodem differentie alio et alio modo capte sunt diuisiue et constitutiue. et tamen omnes vocant. Et predictis patet q differentie per se sunt necessariae vtiles ad duo. Primo ad diuisionem generum. Secūdo ad diuisionem. id est distinctionem specierum. et per vtrūq differunt a differentia per accidens vt prius tactus est. In secunda particula ponit purpurus quinqz diffinitiones differentie magis propriē dicte. de qua est hic sermo. quia illa facit predicabile distinctum ab alijs. Prima diffinitio. Differentia est qua abundat species a genere. vt homo abundat animali per rationale et mortale. quia homo includit vtrūq animal autē est. id est nihil includit. Sed hic est vnum dubiū. Vnde habet species differentiam. vel habet a genere vel a nihilo. Non a genere. quia alia species haberet etiam differentiam suam a genere. et tunc opposita essent simul in eodem. Nec a nihilo. quia ex nihilo nihil fit. Ad istud dubiū dicitur q species habet differentias a genere. Et eam dicitur q opposita essent in eodem. dicitur q genus habet solū differentias in potestate et nullam habet actu. saltem de differentijs diuisiuis. Possibile autem est opposita esse simul potestate in eodem. sed non in actu. Secūda diffinitio. Differentia est qd de pluribus differentijs specie in eo qd quale predicatur. Ultima partem probat duppliciter. Primo. quia rationale et mortale que sunt differentie predicantur de homine in quale et nō in qd. igit differentia pdicat in quale. Antecedēs patet. qā si qrat. qualis est hō. puenient respōdet q ē rationalis et mortalis. igit

Quinta
diuio

Speciebus

Prima
diffio

nihil habet

Vnde sp̄s
h̄t dring.

Secūda
diffio.

opposita qdō possunt ē
simul in eodem.

Questiões in pōdicabilia purphirij

cul' solutiōe supposit pmo q' pma diuisio differētie est diuisio analogi in
sua analogata. qd patet. qia differētia p pū' dē de differētia cōmuni q' de
alijs attēdēdo ordinē ex parte nostri. aut prius de magis p'pria attēdēdo
ordinē ex parte hui' qd est facere p'prie differre. Debet aut diffinitio differē
rētie cōmunit sic intelligi. Differētia cōis est distinctio que est alicui' ab
altero vel eiusdē a seipso. p'prie aliquā formā accidentālē separabilē sibi existē
tē que alijs nō inest. vel que nūc sibi inest & prius sibi non inest vel postea
nō inest. ut inē socratē cui inest sessio & platonē cui nō inest est differētia
cōmunit p'prie sessiōe. vel inē socratē quādo sibi inest sessio & ipm quādo
sibi nō inest est etiā differētia cōis. Et istis sequit pmo q' p'prie istā diffe
rentiā cōmunit nō potest inferri negatio eiusdē de seipso. sed bene inferitur
negatio qualitatis eiusdē a seipso. Secūdo sequit q' hec p'positio. socrates se
ner differt a seipso puero quā ponit purphirij in tertio nō debet exponi p
p'prie & in rigore logice. sicut exponit p'positiōes de differētia. videlicet socra
tes sener est & socrates puer est. & socrates sener nō est socrates puer. quia
certū esset q' vna exponēs esset falsa. Sed debet exponi scdm sensum in q
fit sic videlicet. socrates aliquālit se habet quādo est sener. & socrates aliq
liter se habuit quādo erat puer. & socrates sener nūc se habet aliq. quālit se
habuit quādo erat puer. Et quo patet q' nō est necessariū distinguere illam
p'positiōē sicut distinguunt cōmunit p'prie differētia p'positiōē & p'uatiaz
Et si querat quare hec differētia dicat cōis. Ad hoc dē pmo q' non dē cō
munit p'prie solutiōe sic q' p'prie de alijs differētijs. qia hoc cōuenit differē
rentie que hic diuidit. Dicit scdō q' ipa dicit cōis vel qia est in cōi vsu lo
quētiū seu vulgariū q' cōmunit dicit res esse differētes que habēt aliquā
uarietate accidentiū. Del dē cōis qia fit p' accidēs cōmune. Et ex isto patet
solutio p'prie ratiōis. Differētia p'prie est qua alterū differt ab altero inse
parabili accidente. Que diffinitio debet sic intelligi. Differētia p'prie est di
stinctio que est alicui' ab aliquo p'prie aliquā formā accidentālē inseparabi
lē sibi existēte q' alteri nō inest. In qua diffinitio debet accipi accidēs in
separabile cōmunit p'prie omni accidente qd nō est de q' dicitur ei siue sit p'prie
siue cōmune. Differētia magis p'prie est qua alterū differt ab altero spec
uoca differētia. Que cōiūmilit potest sic exponi. Differētia magis p'prie est
distinctio alicui' ab altero p'prie aliquā differētiā speciuocā que sibi inest &
alteri nō. Et dē magis p'prie. qia magis p'prie facit differētia q' alie. Secūdo
supponit q' facere alteratū potest accipi dupliciter. Vno mō cōmunit p
ut idē est qd facere differre. siue ē essentiali siue accidentali. Et isto mo
do capit purphirius in cōuenientia quā ponit in differētia magis p'

cū resolutiōe text' ad itētione scoti

pria & alias. Alio modo accipit specialit' put idē est q' facere alterū. di
stinguitur cōtra facere aliud. & sic facere alteratū est idē qd facere differ
re accidentalit'. Et facere aliud est facere differre essentialit'. Et aliud est rela
tiuū diuersitatis substantie. & alterū est relatiuū diuersitatis accidentis
Et his sequit pmo q' facere alteratū in secūda diuisione nō est aliud q'
facere differre accidentalit' scdm quālibet formā accidentālē. Secūdo sequit
q' facere alteratū nō est p'prie facere differre scdōz qualitates terciē species
quia sit alteratio. Tercio supponit q' terciā diuisio differētie est i di
stinctiō separabilem & in differētia inseparabilem. Que diuisio licet sit di
uisio accidentis. tamē est cōueniens diuisio differētie. eo q' non est diui
sio differētie magis p'prie. que est vnū p'dicabile distinctū ab accidente &
ab alijs. sed est diuisio differētie. put est cōmunit ad differētiā cōmunit
p'prie & magis p'prie. Quārū due p'prie nō faciunt p'dicabile differētie.
sed faciunt p'dicabile p'prie vel accidentis. Aliqua aut differētia potest
dici inseparabilis dupliciter. Vno modo prout ly inseparabile tenet p'prie
uariue sic q' dicit negationē separationis relinquendo aptitudinem ad se
parationē. Et hoc modo symū & aquilū sunt differētie inseparabiles. li
cet em nō separant actualiter. nec possunt naturaliter separari a subiecto
ipso manente in esse. sunt tamē apte nate separari a subiecto. tamē sunt acci
dentia realiter distincta ab eo. Alio modo aliqua differētia potest dici
inseparabilis prout inseparabile tenet negatiue sic q' dicit negationē
tam actualis separatiōis q' aptitudinalis. Et hoc modo rationale & irra
tionale sunt differētie inseparabiles. In p'dicta aut diuisione nō summitur
inseparabile p'prie pro aliquo istorū modorū. sed summit p'prie ad vtrū
q'. Quarto supponit q' duobus modis aliqua differētia potest dici
differētia p'prie. Vno mō qia p'prie inest p'prie modo dicendi p'prie aut secūdo
modo. eo q' facit differre. & isto modo accipit purphirius differētiā p'prie
in quarta diuisione. qia tunc p'prie p'prie essent differētie per se. qd ta
men ipse negat postea cū dicit q' differētie p'prie accipiunt in diffinitione
speciei & faciunt aliud. Alio modo aliqua differētia potest dici differētia
per se qia inest p'prie p'prie modo el qd facit differre. Et isto mō accipit pur
phirius in quarta diuisione. Sed cōtra hoc obijcit. qia ipse exemplificat
de mortali & susceptibili discipline. & ista nō insunt alicui per se p'prie mo
do. cū sint p'prie p'prie. igit'. Ad hoc dicit pmo q' mortale. ponit
pro differētia per se. tamen quia mortale non dicit aliud q' aptitudines
ad non esse. sed nulla aptitudo ad non esse potest poni differētia per se
alicuius entis.

Questões in pōdicabilia purphirij

¶ Et quo patet q purphirius in hoc loco sicut in sequenti vbi ponit de os esse animalia rationalia et hominem distinguere ab illis p mortale. erravit tamē qd ois differētia summit a forma. sed mortale summit a materia qd materia est pncipiū quo res potest nō esse. Dicit scō q licet susceptible discipline significet pprā passionē. tamē p ipm circūloquit differētia p se. **¶** Quinto supponit q ista diuisio que ponit in pncipio scē partis non est pprē diuisio differētie. sed est diuisio modi cōcipiēdi ipsam differētiā ita q sic oportet intelligi. Differētia p se vel cōcipit scdm qd est diuisiua generis vel constitutiua speciei. et tūc sic exponendo patet qd membra diuisiōis nō coincidunt. **¶** Et p dictis patet qualē sint intelligēde p dīte diuisiōes et ea que dicunt circa eas.

Scda difficultas quō debeant exponi diffinitioes differētie magis pprē. Ad quā dicit pmo q pma sic est exponēda. Differentia est natura quā actualit et qditative species includit vltra suū genus. Et ratio huius est. qd abundare nihil est aliud q actualit et qditative plus in alio cōtinere. **¶** Et quo sequit q licet gen⁹ plures cōtineat differētiā q species sū nō abundat a specie eo q nō continet eas actualiter. Nec aut diffinitio dat de differentia per respectū ad speciem. videlicet ut est constitutiua speciei. Dicit scō q scda differentia sic est exponēda. Differētia est vniuersale qd p dīcat. id est aptū natū est p dīcari p dīcat de significata de pluribus differentibus specie in eo qd quale essentiale. Et omnes particule posite in ea possunt explicare cōformit. sicut particule posite in diffinitione generis et speciei. hec aut diffinitio data est de differentia in ratiōe p dīcabilis et scdm respectū quē habet ad sua subiecta bilita. Dicit tercio q tercia diffinitio sic est exponēda. Differentia est natura que apta nata est diuidere. id est distinguere ea que sub genere sunt. id est species. Et ea sic exponendo nō videt differre a quarta. Ideo aliter sic exponēda. Differētia est natura que apta nata est diuidere. id est partiri essentialiter ea que sub genere sunt id est potestate generis. et sic exponendo differt a quarto. Dicitur aut notanter essentialiter. ad denotandū passionē specierū. que licet diuidunt genus. hoc tamē nō est essentialit. sed accidentalit. Et nisi hec particula subintelligeret illa diffinitio esset incōpleta et esset cōplenda p qntā sicut vult purphirius in textu. Nec autem diffinitio dat de differētia scdm respectū quē habet ad genus qd diuidit. Dicit quarto q quarta diffinitio sic est exponēda. Differētia est natura q differunt singula. id est singule species immediate cōtente sub aliquo ge

cū resolutioe text⁹ ad itētione scoti

nere. Et si obijciat qd hec diffinitio cōuenit generi. Nam per genus possunt differre species eius ab alijs speciebus nō participantibus illud genus. ut p animal differt homo et asinus a lapide. Ad hoc dicit q licet p genus possint species eiusdē generis differre ab alijs speciebus alterius generis. nō tamē ab inuicem. Nec aut diffinitio dat de differentia scdm respectū quē habet ad speciem faciēdo eā differre ab alijs. Dicit qnto q ista diffinitio sic est exponēda. Differētia est que conducit genus. id est determinat et cōtrahit ad esse speciei et est pars eius. qd est esse rei. id est quiditatis speciei. Nec aut diffinitio dat de differentia scdm q habet respectum ad speciem cōstituēdo eā. Vnde ut ex phabitis potest haberi q differētie sunt tres actus. scilicet diuidere. cōstituere. et facere differre. A pmo dicit diuisiua generis. A secūdo constitutiua speciei. et a tercio dicit differentia. nā facit differre speciem quā cōstituit ab alijs speciebus sui generis. Scdm aut istos tres actus et diuersos respectus differentie sunt date p dīte diffinitioes. Et quo patet q nō est incōueniēs scdm diuersos respectus habere plures diffinitiones qditative. Dicit sexto q illud corollariū qd ponitur ab alijs p sexta diffinitione sic est intelligendū. Differētie dicuntur quēcūqz faciunt alterā speciem. et in eo qd quale est accipiunt vel p dīcant. siue hoc sit de differentibus specie siue de differentibus numero.

Tercia difficultas Utrū scda diffi

nitio differentie sit pprā et cōuertibilis diffinitio differentie in ratiōe p dīcabilis. **¶** Pro cuius solutiōe supponit pmo q triplex est differētia. Que dā est generica et cōstituit genus. Alia est speciuoca. Differentia aut potest dici speciuoca tribus modis. Primo qd est constitutiua speciei. et sic ois differētia magis pprā est speciuoca. Scdō. qd est constitutiua speciei specialissime. et isto modo accipit in p dīca diffinitioe. Tercio. qd cōuertitur cū specie specialissima. et isto modo scdm intentionē purphirij nulla est talis nobis nominata. ut patet p eius exempla. dicit em q mortale et rationale cōstituūt hominem. et immortale et rationale cōstituūt deū. **¶** Scundo supponit q quelibet p dīcat differentia facit p dīcabile differentie de differentia generica. et notū est. sed de differentia speciuoca p dīcat. qd ois vniuersale limitatū facit aliqd p dīcabile. sed differentia speciuoca est vniuersale limitatū. ergo facit aliqd p dīcabile. sed nō facit p dīcabile generis aut speciei. qd nō p dīcat in quāle accidentale. igitur a sufficienti diuisiōe facit p dīcabile differentie. **¶** Sed cōtra istud arguit q tñ differunt in modo p dīca.

Questiões in p̄dicabilia purphiri

bi per quē distinguunt p̄dicabilia differentia generica et speciuoca quātū differunt genus et species. sed genus et species faciūt distincta p̄dicabilia ut visum est. ergo etiā differentia generica et speciuoca faciūt distincta p̄dicabilia. Maior patet. q̄a sicut genus et species differunt solū penes hoc qd est p̄dicari de differentib⁹ specie et differentib⁹ numero. sic etiā differentia generica et speciuoca. Ad istud potest dici cōcedendo totū argumentum. et sic cōsequenter potest dici qd essent ser p̄dicabilia. sed q̄a ista responsio nō est de intentione purphiri. ut patet in plurib⁹ locis. Unde in principio secūdi tractatus dicit cōmune esse oib⁹ p̄dicabilibus. ideo aliter dicit negando maiorem. quia utraq; differentia. videlicet tam generica q̄ speciuoca predicatur in quale de pluribus per modum determinantis et speciuocantis. et sic cōiungunt in vno et eodem modo predicandi ratione cuius faciunt idē p̄dicabile. sed genus et species licet p̄dicet in qd. hoc tamē est differentia. q̄a genus p̄dicat in qd per modū cōfusi distinguibilis et determinabilis. Species vō p̄dicat in qd per modū distincti et determinati. Prima pars patet. q̄a genus dicit precise partē potentialē quiditatis speciei. Secūda patet. q̄a species dicit essentia totā indiuiduorum. Nam indiuidua nihil addunt ultra speciē nisi differentia indiuidualem que non pertinet ad quiditatem ipsorum. Sed cōtra istā solutionē arguit probando qd istud adhuc nō sufficit. q̄a sicut genus est determinabile per differentias formales ad suas species. ita species determinabilis per suas differentias materiales seu indiuiduales ad sua indiuidua igit p̄dicari in qd per modū distincti et determinati non distinguit speciē a genere. Secundo sic. Differentia speciuoca et generica nō p̄dicant eodē modo in quale per modū speciuocantis et determinantis. ergo illud nō potest esse causa qd sint vnū p̄dicabile. Antecedēs patet. q̄a differentia speciuoca speciuocat et determinat illud qd est scdm se distinctū. et generica illud qd est indistinctū. Ad p̄mū illorū dicit qd aliquo modo est simile. sed alio modo est dissimile. q̄a genus dicit partē quiditatis et essentie suorum subijcibilium. et species dicit totā q̄ditatē suorum subijcibilium. et sic potest dici qd genus et species propter hoc sunt distincta p̄dicabilia. q̄a genus p̄dicat in qd parcialiter suorum subijcibilium. et species p̄dicat in qd totaliter suorum subijcibilium. Ad secundū dicit negando antecedēs. Ad probationē dicit qd utraq; differentia predicatur in quale p̄dicando et determinando genus qd trahit et non id de quo p̄dicat. Unde potest dici qd propter hoc differentia generica et speciuoca faciunt vnū p̄dicabile. q̄a vtrūq; p̄dicat quale essentialiter partem totam. id est qd est pars essentie suorum subijcibilium. Adis suppositis dicitur primo qd secunda diffinitio differentie con-

v. q. additis speciei sit ex plurib⁹ formis et compositis.

cū resolutōe text⁹ ad itētionē scoti

uenit soli differentie generice. id est differentie constitutive speciei. que potest esse genus. Patet. quia sola differentia generica predicatur de differentibus specie in quale. Et quo sequit qd illa diffinitio nō est p̄pria et cōuertibilis diffinitio differentie in ratione p̄dicabilis. Patet. q̄a nō puenit omni differentie facti p̄dicabile differentie. Dicit scdō qd purphiri p̄sterea solū diffinitio differentia generica. q̄a nō credit esse aliquā differentia cōuertibilē cū specie specialissima. sed omnē p̄dicari de differentib⁹ specie. Cui opinio nō cōsonat dictū philosophi scdō posteriororū dicētis qd quelibet pars diffinitiois est in plus q̄ diffinitū. Sed istud nō est verū. q̄a rationale ē differentia p̄uertibilis cū boie. igit aliqua est differentia cōuertibilis cū specie specialissima. Et ad dictū purphiri dicētis. Scim⁹ etem rationales non et dii. Dico qd purphiri in hoc insequit opinionē stoicorū qd ponebāt intelligentias esse aīalia rationalia qd tamē est falsum. Et si querat cū illa secunda diffinitio que inter ceteras videt magis dari de differentia in ratione p̄dicabilis nō sit p̄pria et cōuertibilis diffinitio que diffinitio sit assignanda. Dicit qd ista potest assignari. Differentia est vniuersale qd p̄dicat de pluribus in quale essentialē. et ista cōuenit tam differentie generice q̄ differentie speciuoce. que est cōuertibilis cum specie specialissima.

Quarta difficultas. Vtrū q̄ditas.

cuiuslibet p̄dicabilis sit entitatie cōposita ex plurib⁹ formis et natura rei distinctis. Ad quā dī vno mō qd nō. Probat p̄mo sic. q̄a nullum simplex potest esse entitatie p̄positū ex plurib⁹ formalib⁹ et natura rei distinctis. Sed sic est qd multe sunt species simplices. ut patet de speciebus angelorū de genere substantie. et de speciebus accidentiū igit. Scdō sic. si q̄ditas speciei esset cōposita ex plurib⁹ distinctis sequit qd de ipsa nō posset p̄dicari gen⁹. cōsequēs est incōueniēs. igit cōsequētia. Patet. q̄a gen⁹ esset pars illi⁹ q̄ditatis. si nulla pars p̄dicat de suo toto. igit. Tercio sic. si species sit p̄posita ex genere et differentia sequit qd in eadē specie essent plura cōposita. cōsequēs videt ipso possibile. igit p̄sequētia. Patet. q̄a in eadem specie sunt plura genera et plures differentie. si q̄libet gen⁹ cū differentia ipm cōplēte facit vnū p̄positū. cū nō sit maior ratio de vno q̄ de alio. Quarto sic. Quicūq; sunt in specie sunt eadē realit⁹ ipsi speciei. si q̄cūq; sunt eadē realit⁹ ipsi speciei sunt eadē sibi ex natura rei. si q̄cūq; sunt in specie sunt eadē ex natura rei ipsi speciei et p̄sequēs in specie nō est aliq; ex natura rei distinctio. hōc autē species nō est aliqua res extra animā p̄ter singularia. ergo species nō est entitatie cōposita ex pluribus ex natura rei distinctis. Antecedens patet p̄mo auctoritate te cōmētoris scdō meth. dicit. n. ij. p̄mēto.

ore. per hoc dicitur
Sum⁹ n. rōnnes n
et dii

et a spec
p̄sterea
licet qd

Et hōc in dicitur
dicit qd p̄sterea
q̄a sicut p̄sterea
dicit qd p̄sterea
dicit qd p̄sterea
dicit qd p̄sterea
dicit qd p̄sterea
dicit qd p̄sterea
dicit qd p̄sterea

Questiões in pdicabilia purphirij

Species aut nō sunt de rebus existentibus extra aiā. Secūdo. qd gen^o nō
bil est pter ea que sunt generi species vt habet octauo methaphisice. er
go etiā species nihil est pter ea que sunt speciei indiuidua. tenet psequē
tia p simile. Et pdictis infer^r q nō oportet quālibet qditatē speciuocā
esse cōpositā ex pluribus ab inuicē distinctis. cuiuslibet tamē speciei diffi
nitio est cōposita ex pluribus. scilicet ex genere et differentia. que non de
bent dici partes diffiniti. sed solū diffinitiones. nec oportet partes diffini
tionis semp esse partes diffiniti. Alius est modus dicens di pro quo sup.
ponit pmo q qditas speciuoca est natura directe cōtenta sub aliquo ge
nere pdicamentali de differentibus numero pdicabilis. cuiusmodi sunt
humanitas et equitas. Et quo patet q materia et forma et differentie et
similit^r pprie passiōes nō sunt quiditates speciuocae. qalicer pdicent^r de
differentibus numero in qd. vt videlicet materia de hac materia et illa. Et
rationale de hoc rationali et illo. tamen non continent^r directe sub aliquo
genere. et inde est q solent vocari species pdicabiles. sed nō sunt species
subiugibiles. Et secūdo supponit q duplices sunt qditates speciuocae.
Quedā sunt substantiales. alie sunt accidentales. Substantiales sunt du
plices. Quedam sunt incorporee. vt sunt species angelorū. Et alie sunt cor
poree. vt species oīm corruptibiliū et generabiliū substantialiū. Corpore
re apud sunt duplices. Quedā habent plures formas substantiales
vt homo. Alie habent tm vnā formā substantialem. sicut aer aqua. et cete
ra corpora simplicia. Et tercio supponit q in habentibus plures for
mas. sicut in hoīe genus et differentia summan^r ab alia et alia forma. Ma
animal summit^r ab aīa sensitua. et rationale ab aīa intellectua. sed in alijs
speciebus nō hab^r ntibus nisi vnā formā. aut etiam in speciebus accide
ntiū in qbus nō est materia. genus et differentia nō summan^r ab alia et alia
forma. sed summan^r ab alia et alia realitate eiusdē rei. et illa realitas a qua
summit^r genus scdm se est potentialis respectu realitatis a qua summit^r
differentia. Et quarto supponit q formalitas est ratio obiectalis reperta
in re. natura rei quā nō oportet semp mouere intellectū diuino modo pos
sit eius actū terminare. Et quo sequit^r q intentiones secūde et relationes
rationis nō sunt formalitates. qd nō sunt in re et natura rei. Et secūdo sequit^r
q differentie indiuiduales nō sunt formalitates. patet. qd nō sunt ratio nes
obiectales. hoc est rationes sub qbus possit int^r. licet aliqua res. qd ratio in
telligēdi est pncipiū operadi. qlibet aut pncipiū operadi debet esse cō
mune. Et quinto supponit q distinctio ex natura nō est pceptitas aliquo
rum. sed cluso omī opere nostri intellectus. de qua postea dicetur.

cū resolutiōe text^o ad itētione scoti

His suppositis dicis pmo q quelibet

bet quiditas speciuoca accidentalis est entitatie cōposita ex pluribus for
malibus. Probat^r duplicit^r. Primo. qd oīs qditas speciuoca accidenta
lis est res resolubilis in cōceptū generis et cōceptū differentie. et potest s
cise intelligi in cōceptu generis sine hoc q intelligat^r sub cōceptu differen
tie. igit^r est cōposita entitatie ex cōceptu generis et cōceptu differentie. Se
cūdo sic. quelibet qditas speciuoca accidentalis cōuenit realit^r cū alia spe
cie accidentali. et differt etiā realit^r ab ea. ergo est cōposita ex duobus quoz
vnū est pncipiū cōuenientie et aliud est pncipiū differentie. Tenet psequē
tia. qd nihil idem adequate potest esse pncipiū realis cōuenientie et realis
differentie alicuius cū aliquo. Dicis secūdo q qditas speciuoca substan
tie incorporee est cōposita ex genere et differentia. Probat^r. qd substantia
corporea est cōposita ex genere et differentia. ergo substantia incorporea
est etiā cōposita ex genere et differentia. Tenet cōsequētia. qd omē gen^o de
scēdens in aliquā specie p differentia descēdit in specie cōdiuidente per
differentia opposita. sed substantia descendit in substantia corporea p diffe
rentia. ergo etiā descendit in substantia incorporea p differentia et p cōse
quens substantia incorporea est cōposita ex genere et differentia. Et pdi
ctis infer^r q quelibet qditas speciuoca substantie corporee est cōposita
nō solū ex materia et forma. sed et ex genere et differentia. Probat^r p locū
a minori ad maius. Et secūdo infer^r q cuiuslibet speciei pdicamentalis q
ditas est cōposita ex genere et differentia. Et istud potest pbari pmo au
ctozitate purphirij in textu pcedenti. vt sicut statua cōponit^r ex ere et figu
ra. sic species cōponit^r ex genere et differentia. Terzio auctoritate auicenne
qnto methaphisice. caplo sexto dicentis. Cōstat q omīs species discre
pat ab alijs secū cōueniētijs in genere p differentia. Et ibidē dicit q ge
nus pdicat^r de specie ita q est pars qditatis eius. et pdicat^r de differentia
ita q est cōmuni^r eas. Dicis tercio q in omibus speciebus genus et dif
ferentia distinguunt^r formalit^r et ex natura rei. istud pbat^r. qd vnū non p
dicat^r de alio in pmo modo dicēdi p se. ideo distinguunt^r formalit^r et vltra
formalit^r. ergo ex natura rei. Probatio huius amplius patebit inferius.
Dicis quarto q in illis speciebus in qbus genus et differentia summan^r
ab alia et alia forma. ipa distinguunt^r realit^r. Probat^r. qd quoz cause tota
les sunt realiter distincte. ipa sunt realiter distincta. sed forma a qua summi
tur genus et forma a qua summit^r differentia in illis speciebus sunt realit^r
distincte. igit^r genus et differentia sunt realit^r distincta. Et si querat^r vtrū

V. gpositio ex genere + forma. sit gpositio
ex materia + forma

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

cōpositio ex genere + differentia sit cōpositio ex materia + forma. Dico q
licet genus habeat modū materie. eo q est potentiale + determinabi
le. + differentia modū forme eo q est actiua + determinas. tamen gen⁹
est aliud a materia + differentia. aliud a forma. Istud patet auctoritate
cōmentatoris scō methaphisice. cōmento decimo septimo dicentis q
genus est aliud a materia. genus enī est forma vniuersalis. materia autē
scōm se nullā habet formā neq vniuersalē neq particulārē. sed pmo rect
pit formā vniuersalē. postea alias formas vsq ad indiuiduales. Dicitur
vltia q differt a genere. qā est vna numero in multis. Genus autē est vnu
in forma media inter actū + potentiā in multis. Item genus potest pō
carl de pluribus speciebus + de indiuiduis illarū specierū. materia autē
nō potest pōdicari de pluribus speciebus generatis ex ea. Nec ille.

Ad rationes alterius oppinionis. Ad pma q aliqd potest dici simplex
dupliciter. Vno modo p carentiā ppositionis ex materia + forma. ut
modo species angelorū + species accidentiū sunt simplices. Alio modo
per carentiā cōpositiōis ex genere + differentia. isto modo nulla species
est simplex. Ad scōam dicit negando cōsequētiā. Et ad pbationē dicitur
q licet pars p modū partis designata in abstracto nō pōdicat de suo to
to. tñ pars designata p modū totū in concreto qūq sit illa. siue integralis si
ue essentialis sine qditatiua bene pōdicat de suo toto. vt patet in illis ppo
sitionibus. Socrates est capitatus. Socrates est animatus. + Socrates est
animal. In pma pōdicat pars integralis. in scōda pars essentialis. + ter
cia pars quiditatiua. Omnes autē iste negant. Socrates est caput. Socrates
est aia. Socrates est animalitas. Ad tercā dicit cōcedēdo cōsequēs. nec
in eodem est impossibile esse plura cōposita subordinata. sicut in eodem
sunt plures qditates subordinate. Ad quartā dicit q minor est falsa.
Nam nō sequit hec sunt eadem realiter ergo sunt eadem ex natura rei. q
sit fallacia consequentis. Licet ergo genus + differentia sint eadem realit
ipi sp. ciei. quādoq etia inter se. nō tamē sunt eadem ex natura rei. Ad
qntā dicit negando antecēdēs. Et ad pbationē dicit q cōmentator ibi
vult dicere speciem nō esse ens extra animā per se subsistēs. sicut vde quā
posuit plato. Ad scōda pbationē dicit q auctoritas allegata truncata
est. vnde addit. aut si est. est quidē vt materia. + hec scōda pars disiuncti
ue est vera.

Cōclusio respōsalis. Quinqz diui
siones differentie. + qnqz diffinitiones differentie magis pprie sunt in te
xtu sufficient assignate. Nec cōclusio relinquit sufficient pbata q pōdicet

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

Ad ratiōes ante oppositū. Ad pri

mā dicit que sit cōtra primā diuisionē. Dicit pmo ad pma pbationē q
solutio patet ex pma difficultate. Ad scōda pbationē dicit q membra
illius diuisiōis debent accipi cū pētiōne. + sic sunt opposita. nec vnū seq
tur ad aliā. Dicit vltia negando antecēdēs. Nam si essent due differentie
sine omni cōtinentia differrent magis pprie. + tamē nō differrent cōmuni
ter. Ad tercā pbationē dicit q differentia potest accipi dupliciter. Vno
modo p eo qd p se significat. + tñ si sit terminus pme intētiōis. ista est
cōcedenda. Omnis differentia est cōmunitis. Alio modo accipit pro eo qd
denominat + sic est neganda. Si etiā capiat differentia prout est termin⁹
scōde intētiōis siue summat p significato siue pro denominato est fal
sa. Ad quartā dicit q purp hirus solū hic enumerat differentias nobis
notas aliquo modo p quas possumus distinguere vnā rem ab alia re.
qualis est differentia indiuidualis.

Ad scōdam dicit negādo antece

dens. Et ad pma pbationē pme partis dicit q idē sicut dicebat ad scōaz ra
tiōnē pcedentis. Ad scōam pbationē dicit q cōgregatiū + disgregatiū
respectu diuersorū faciunt aliud + aliud. Nam faciunt aliā speciem q cōsti
tuunt. + alteratū subiectū cui insunt. Ad pbationē scōde partis dicitur
q nō est incōueniēs aliquā differentia respectu diuersorū esse separabilem
+ inseparabilem.

Ad terciā dicit negando antece

dens. Et ad pbationē dicit q differentia accepta pro significato bene ha
bet differentia. neq ex hoc sequit pcellus in infinitū. qā illius differentie
nō est aliqua differentia. Et cū dicit q hic diffinit illud quo differunt. + c.
Dicit q hic diffinit intentio fundata in illo quo differunt a se singula. et
quod diuidit genus. + illa habet genus + differentiam.

Ad quartā dicit negādo antece

dens pro vtraq parte. Et ad pbatiōes pme partis dicit q eis nō cōue
nit pōdicari in quale essentialē. de quo intelligit pdicta diffinitio. Ad pba
tiōnē scōde partis patuit super qd sit dicēdū. Ad pfirmationē dicit negādo an
tecēdēs. + ad pbationē dicit q nō sufficit q aliqd pōdicet de aliq q sit pars
essentie + qditatis. sed cū hoc requirit q significet illā p modū p se stāte
Omnes autē differentia pōdicat qd rei p modū alteri adiacentis.

Questiões in p̄dicabilia purphirij
Ad q̄ntā patuit solutio ex p̄dictis

Quod prius dicitur
quadupliciter. et cetera.

Estud est quartū capitulū huius tractatus. In quo purphirius deter-
minat de quarto p̄dicabili q̄d p̄dicat in quale accidentale p̄ se. Et diuidit
in duas partes. In p̄ma ponit talē cōclusionē. Propriū accipit quatuor
modis. Probat. q̄a p̄priū vno mō dicit id q̄d accidit alicui soli speciei. sed
nō om̄i indiuiduo illius speciei. Et hoc modo esse medicū vel geometrē
est p̄priū hoi. Secōdo modo dicit p̄priū om̄e illud q̄d accidit om̄i indi-
duo alicuius speciei. sed nō accidit soli speciei. et hoc modo bipes est pro-
priū hois. Tercio modo dicit illud q̄d accidit soli speciei et om̄i indi-
duo speciei. supple et aliquando. id est nō semp. et hoc modo canescere est
p̄priū hoi. q̄a inest hoi soli speciei hois. sed nō inest semp. q̄a solū inest in
senectute. Quarto modo dicit p̄priū q̄d accidit soli speciei et om̄i indi-
duo eius. et semp. Et hoc modo risibile est p̄priū hois. Et si cōtra hoc
obiiciat q̄a homo aliquādo nō ridet. ergo risibile nō cōuenit semp. hoi.
Respōdet purphirius q̄ risibile nō dicit p̄priū hoi. q̄a homo semp risi-
beat. sed q̄a semp est aptus natus ad ridendū. Hoc autē scilicet risibile p̄-
ut dicit aptitudinē. supple semp est naturale hoi. et similiter hynnibile equo.
In scōda parte eligit acceptionē que ad suū p̄positū deseruit dicens q̄
hec scilicet p̄pria quarto modo nominant p̄prie p̄pria. p̄bat. q̄a de ratio-
ne p̄prie est q̄ cōuertat cū suo subiecto. sed sola illa cōuertunt cū suis sub-
iectis. igitur Minorē p̄bat. q̄a q̄cqd est equ⁹ est hynnibile. et q̄cqd est hyn-
nibile est equus. Maius ratiois solum ponit minorē in sua p̄batiōe.

Accidēs est quod
adest vel abest. et cetera.

Estud est q̄ntū capitulū et vltimū huius tractatus. In quo purphirius
determinat de q̄nto p̄dicabili scilicet de accidēte. q̄d p̄dicat in quale acci-
dentale p̄ accidēs de suis simplicibus. Et diuidit in duas partes. In p̄-
ma ponit vnā diffinitionē accidentis cū diuisione eius. Diffinitio autē

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

est hec. Accidēs est q̄d adest vel abest p̄ter subiecti corruptionē. Et diui-
sio est hec. Accidentiū aliud est separabile aliud inseparabile. Exemplum
de separabilibus vt dormire. Exemplū de inseparabilibus vt nigrum re-
spectu corui et ethyopis. Sed cōtra istā diuisionē obiicit q̄a repugnat p̄-
dicte diuisioni. nā scdm̄ p̄dictā diuisionē om̄e accidēs est separabile. Ad
istud respōdet purphirius q̄ licet nigredo nō posset separari a coruo et
ethyope separatiōe reali. bene tamē potest separari separatiōe intelligibi-
li. q̄d patet. q̄a coruus potest subintelligi albus. et ethyops nitens cando-
re scilicet albedine vel candore p̄ter subiecti corruptionē. In scōda particu-
la ponit purphirius duas diffinitiones quas ponit philosophus p̄mo
topicoz. Quaz p̄ma est hec. Accidēs ē q̄d cōtingit eidē inesse et nō inesse
Secōda est. Accidēs est q̄d nec est genus neq̄ species. nec differentia neq̄
p̄priū. semp autē est in subiecto existens. Et cōsequēter epilogat p̄tinuan-
da dicta dicendis dicēs. Quibus igit determinatis que posita sunt. scio
licet genere specie. differentia et p̄prio et accidēte. dicendū est que sunt cō-
munia eis. et que p̄pria. id est que sunt p̄prietates et cōmunitates ipsorum
p̄dicabilium.

Circa hunc textū querit vtrū pro-

priū et accidēs sint p̄dicabilia distincta ab inuicē et sufficient a purphirio
assignata. Et arguit q̄ nō p̄rimo cōtra p̄mā partē. q̄a p̄priū vel accidēs
nō sunt p̄dicabilia. p̄rima pars antecedētis p̄bat duppliciter. p̄rimo. q̄a
om̄e p̄dicabile debet immediate p̄dicari. sed p̄priū nō p̄dicat immediate
de pluribus. sed de vno. scilicet de specie. igitur. Secōdo. q̄a om̄e p̄dicabile est
cōmune. p̄priū autē nō est cōmune. Secōda pars antecedētis p̄bat duppliciter
p̄rimo. q̄a om̄e p̄dicabile est limitatū. accidēs autē est transcendēs. cū diui-
datur in nouē p̄dicamēta accidētū. Secōdo. q̄a hoc albū et hoc nigrū sunt
accidentia et tamē nō sunt p̄dicabilia cū nō possunt p̄dicari de pluribus
igitur.

Secōdo arguit. Om̄e p̄priū est acci-
dēs. ergo p̄priū et accidēs nō distinguunt ab inuicē. Antecedēs p̄batur
quadupliciter. p̄rimo. q̄a om̄e p̄priū est in secūda specie qualitatis. Dico
autē qualitas est accidēs. Secōdo. q̄a p̄priū est substantia vel accidēs. sed nō
est substantia cū habeat esse in subiecto. ergo est accidēs. Tercio sic. q̄a
in diffinitione p̄prie ponit accidēs. Dicit enī p̄priū est q̄d accidit. et cetera.
Quarto. q̄a p̄prie et accidentis sunt eadē subiectibilia. vt patet de albo et
b

propriū 4.
modis dicitur.

Diffinitio
accidētis

Diuisio
accidētis

Scōda
Tercia

Questiões in p̄dicabilia purpurū

p̄dicat de particularibus hoibus. particulares em̄ hoies sunt subijcibilia albi. et sunt etiā subijcibilia risibilis qđ est p̄p̄riū. igit. Et p̄ istud posset etiā probari qđ nō distinguat a differentia.

Tercio arguit. Diffinitio p̄p̄riū cō

uenit alijs a diffinito et nō cōuenit om̄i cōtento sub diffinito. igit nō ē sufficiens. Prima pars antecedentis patet. qđ cōuenit colori seu colorato respectu corporis. Nā om̄e corpus est coloratū. et solū corpus est coloratū. et semp quādo est. est intelligēdo de colorato cōmunē accepto. put cōtinet sub se lucidū. Scđa pars antecedētis patet. qđ passiōes cōuertibiles cū ente. et etiā passiōes cōuertibiles cū generib⁹ sunt p̄p̄ria. et tamen nō accidunt soli speciei. sed pluribus speciebus. igitur.

Quarto arguit cōtra p̄mā diffini-

tionē accidentis. qđ nō cōuenit om̄i accidenti nec soli accidenti. igit nō est cōueniēs. p̄ prima pars antecedētis p̄bat. qđ nō cōuenit cōbustioni et morti que sunt accidentia nō possunt adesse et abesse p̄ter subiecti corruptionē. Et similiter p̄bat de vita. Scđa pars antecedētis p̄bat. qđ cōuenit forme substantiali. ut patet. qđ forma substantialis potest adesse et abesse p̄ter corruptionē sui subiecti qđ est materia. similiter cōuenit partibus integralibus minus p̄ncipalibus alicuius totius integralis.

Quinto arguit. Per nullā diffini-

tionē accidentis accidēs diffinit in ratioe p̄dicabilis. nec vniuersaliter p̄p̄riū p̄ suā diffinitionē igit sunt insufficientes posite. Antecedēs patet. quia in nulla earū ponit aliqđ denotans pluralitatē. Et cōfirmat. qđ secunda diffinitio accidentis dat p̄ cōtradictionē. et tertia p̄ negationē. ergo accidēs insufficienter diffinitur per illas duas diffinitiones.

In opposituz arguit auctoritate

purpurū. pro solutione huius questionis et declaratiōe textus p̄cedentis ponunt aliquot difficultates.

Prima difficultas. Utrū p̄p̄riū et

accidēs sunt p̄dicabilia abinuicē distincta. C̄ pro cuius solutiōe supponitur p̄mo qđ diffinitio p̄p̄rii quarto modo sumpti in qua dicitur p̄p̄rius est qđ accidit om̄i soli et semp est essentialis et qđitativa. et dat de p̄prio

cū resoluciōe text⁹ ad itētione scoti

in ratione p̄dicabilis. Prima pars patet. qđ dat p̄ genus et differentia. Nā sicut in diffinitionib⁹ aliorū vniuersaliū subintelligit vniuersale loco generis. ita ut illa diffinitio p̄p̄rii etiā subintelligit. et p̄ illa particulas accidit denotat qđ p̄p̄rius modus p̄dicandi p̄p̄rii est qđ est p̄dicari in quale accidetale. et p̄ illas particulas om̄i soli et semp denotat modus p̄dicandi cōuertibiliter. hoc totū aut p̄dicari in quale accidetale cōuertibiliter est p̄p̄ria differentia cōtrahēs vniuersale ad p̄p̄riū. et distinguēs essentialiter ab alijs vniuersalibus. Et quō sequit qđ diffinitio p̄p̄rii quarto modo sumpti sic est intelligenda. Propriū est vniuersale qđ accidit om̄i soli et semp. id est p̄dicatur in quale accidetale cōuertibiliter. Scđo sequit qđ illa diffinitio dat de p̄prio in ratioe p̄dicabilis. Patet. qđ in ea ponit aliqđ p̄tines ad p̄dicabilitatem. Scđo supponit qđ p̄p̄riū potest accipi dupliciter. Vno mō p̄mea intentionaliter. et isto mō p̄p̄riū est qđdā cōcretū cuius abstractū est p̄p̄rietas. Et isto modo p̄p̄riū dī cōuenire tam trāscēdētib⁹ qđ indiuiduis qđ etiā generibus subalternis et generalissimis. Et isto mō nō est hic sermo de p̄prio. qđ in cōcreto p̄dicat de p̄p̄rijs concretis designatis. Et in abstracto p̄dicat de abstractis. ut patet dicēdo. Risibile est p̄p̄riū. et risibilitas est p̄p̄rietas. Alio modo accipit scđe intentionaliter. Et tunc adhuc potest capi dupliciter. Vno modo p̄ eo qđ p̄ se significat. scilicet p̄ quadā intentionē scđa cōcretiue designata. cuius abstractū circūloquit p̄ hoc totū intentio p̄p̄rii. et isto modo hic accipit p̄p̄riū et diffinitur a purpurio. Alio modo p̄p̄riū pro eo accipit scilicet qđ denominat p̄ eo qđ fuit a p̄p̄rijs p̄ncipijs speciei. et isto modo risibile dicitur esse p̄p̄riū. et similiter hyponibile. Tercio supponit qđ accidēs potest accipi dupliciter. Vno modo prime intentionaliter. Et hoc modo accipit philosoph⁹ q̄nto methaphisice quādo diuidit ens in substantiā et accidēs. Et postea diuidit accidēs in nouē p̄dicamēta accidentiū. Alio modo accipit scđe intentionaliter. hoc dupliciter. Vno modo accipit put idē est qđ p̄dicatū nō essentialiter et idē est qđ esse in scđm qđ esse in distinguat p̄tra de. Nā dici de est p̄dicari essentialiter. et esse in est p̄dicari accidentaliter. Alio modo accipit p̄ intentione scđa fundata in qđitate accidentali p̄dicabili de plurib⁹ particularibus substantijs p̄ accidēs. et isto mō accipit hic accidēs. Quarto supponit qđ ad hoc qđ aliqđ accidēs p̄dicabile possit dici accidēs tres p̄ditiones requirit. Prima ē qđ sit accidēs cōe. id ē cōiter inherēs. et p̄ hoc excludit accidētia p̄p̄ria. Scđa est qđ sit accidēs vniuersale. et p̄ hoc excludit indiuidua accidētia. ut hoc albū. hoc nigrū. et sic de alijs. Tercia est qđ designet in concreto p̄tētiōe ad subiectū. et p̄ hoc excludit accidētia designata abstractiue. ut albedo. nigredo.

bij

Accidēs
duplex
capitulum

Ad om̄es
p̄dicabiles. 3.
requiritur. yel.

Questiões in pdicabilia purphirij

¶ Et quo sequitur qd licet albedo, nigredo et similia sunt accidentia pdicabilia talia tamen non sunt pdicabilia. Patet, qd non possunt pdicari de pluribus particularibus substatij in quale accidentale p accidēs. ¶ Quinto supponitur qd distinctio pdicabilium summitur et distinctio modorum pdicandi. Et quo patet quod distinctio pdicabilium a pdicatis. Distinctio enim pdicatorum summitur penes modos inherendi ut patebit primo topicorum.

His suppositis dicimus primo qd proprium

et accidens sunt pdicabilia. proprium summendo secundo modo. et accidens ultimo modo. Probat, qd omne aptum natum dici de multis est pdicabile. sed proprium et accidens sunt apta nata dici de multis. etiam uniuoce. igitur sunt pdicabilia. Minor patet, qd risibile quod est proprium dicitur de particularibus hominibus. et albus quod est accidens dicitur de particularibus substatij albis. ¶ Sed contra istud obijci dupliciter. Primo, qd proprium dicitur de sola specie cuius est proprium. ergo non dicitur de multis. Antecedens probatur, qd dicitur solum de eo cuius convertitur. sed illud est species. igitur. Secundo sic. Si accidens dicatur de multis vel illa multa differunt numero tantum. vel specie. vel genere. Non numero tantum, qd albus dicitur de socrate et pariete. que differunt plus quam numero. nec specie. nec genere. ut patet per idem. ¶ Ad primum dicitur qd proprium potest considerari dupliciter. Uno modo per respectum ad speciem per se et absolute considerari. Et isto modo proprium non est pdicabile respectu speciei. sed predicatum. Est enim regula alberti qd nihil est pdicabile respectu illius cuius quo convertitur. Alio modo potest considerari in ordine ad speciem multiplicatam per individua. Et isto modo proprium est pdicabile respectu eius. qd species. ut si non est quod unum. sed multa. ¶ Aliter potest dici qd licet proprium dicatur immediate de sua specie cuius proprium est. tamen mediate dicitur de indiuiduis illius speciei. que sunt multa. et ratione illorum habet rationem pdicabilis. Nec ad hoc qd aliquid sit pdicabile requiritur qd predicet immediate de pluribus. sed sufficit qd mediate vel immediate. ¶ Ad secundum dicitur qd accidens semper pdicatur de multis differentibus numero. et hoc est sibi essentiale. Quod quod unum pdicatur de differentibus specie aut genere. et hoc est sibi accidentale. Dicitur secundo qd proprium et accidens sunt pdicabilia ab inuicem distincta. Probat qd habent diuersos modos pdicandi de diuersis subiectibus. Nam proprium pdicatur de suis subiectibus in quale accidentale. per se accidens vero pdicatur de suis subiectibus in quale accidentale per accidens. Et si grat. quod differunt subiectibus proprium a subiectibus accidentis. Dicitur tercio qd interdum subiectibus proprium sunt subiectibus acci-

cum resolutione textus ad intentionem scoti

dentis. sed differunt, qd sunt subiectibus proprium in quantum habent particulares proprietates. et sunt subiectibus accidentis in quantum habent particularia accidentia. ut socrates et plato. in quantum habent particulares risibilitates. sunt subiectibus risibilis. Et in quantum habent particulares albedines sunt subiectibus albi. Et similiter in quantum habent particulares humanitates sunt subiectibus hominis. Et put habent particulares rationalitates sunt subiectibus rationalis. ¶ Et quibus elicitur qd idem materialiter potest esse subiectibus le diuersorum pdicabilium. Dicitur secundo qd aliqua sunt subiectibus proprium. que nec sunt aut possunt esse subiectibus accidentis. Patet, qd particulares albedines sunt subiectibus huius proprium disgregatiuum visus. et tamen non sunt subiectibus alicuius accidentis. qd eis non potest inesse aliquid accidentis. Nisi forte dicatur qd sunt subiectibus similis aut alicuius alterius relatiui. Sed istud non potest stare. qd una albedo non dicitur similis alteri albedini. et subiecta habentia albedines dicuntur similia. ¶ Et predictis patet quod proprium respicitur tam in substatij quam in accidentibus. et habet subiectibus tam in substatij quam in accidentibus. sed accidens habet solum subiectibus in substatij.

Secunda difficultas qualiter sint in-

telligende diffinitiones accidentis. Pro intellectu prime supponitur qd adesse et abesse possunt accipi dupliciter. Uno modo prime intentionali ut adesse se idem est qd alteri realiter inherere. Alio modo accipiuntur secunde intentionali. et tunc adesse idem est quod pdicari accidentaliter et affirmatiue de aliquo et abesse idem est quod pdicari accidentaliter et negatiue. Et hoc modo possunt accipi dupliciter. Uno modo ut dicuntur actus. Alio modo ut dicuntur aptitudines. ¶ Hoc supposito dicitur qd prima diffinitio accidentis dupliciter potest exponi. Accidens est natura communis que nata est inesse. id est realiter inherere subiecto. Et abesse. id est non inherere eidem subiecto propter ipsius subiecti corruptionem. Sed qd hec diffinitio sic exposita videtur conuenire accidentibus in abstracto designatis que non faciunt pdicabile accidentis. Ideo aliter sic exponitur. Accidens est uniuersale quod potest adesse. id est affirmatiue pdicari et abesse. id est negatiue pdicari de subiecto propter subiecti corruptionem. id est propter hoc quod subiectum designat supponere per aliquo. Nec autem particulari subiecti corruptionem debet determinare illud ubi abesse. et non illud ubi adesse. Et per hoc soluitur argumentum quod fit de morte et combustionem. licet enim mors et combustio non possint adesse propter subiecti corruptionem. tamen possunt abesse. ¶ Secundo supponitur qd inesse et non inesse possunt etiam accipi dupliciter sicut adesse et abesse. Et quo patet qd secunda diffinitio potest exponi dupliciter

ende subiectibus possunt esse alii foris superiori

Ad ad abesse dupliciter capi videntur.

Declinatio diffinitio naturalis.

Inesse non inesse dupliciter capiuntur

Proprius dupliciter consideratur

Questiões in predicabilia purpurarum

conformiter primo. Differunt autem secunda et prima. quia prima datur de accidente in habitudine ad subiectum. que dicitur inheretia. Sed secunda datur de accidente per comparationem ad causam illius habitudinis a qua causa habet quod possit et debet inesse et non inesse. Et eo autem quod contingit causas in subiecto. et non fluit a propriis principijs essentialibus eius potest sibi inesse. Tercio supponitur quod tertia definitio accidentis datur de accidente in ordine ad alia predicabilia. et debet sic intelligi. Accidentes est uniuersale quod neque est genus neque species nec differentia nec proprium respectu subijcibilium quorum est accidentis. ipsum autem naturaliter existens. id est subsistens semper est in subiecto. Vel sic. semper est in subiecto. id est aptum natum est esse. Dictum est autem notari respectu subijcibilium quorum est accidentis. quia respectu suarum partium subiectiuarum potest esse species aut genus. aut differentia aut proprium. ut albi respectu huius albi et illius est species. et respectu socratis et platonis est accidentis. Unde non est inconueniens in eodem fundamento in ordine ad diuersos terminos fundari diuersas intentiones predicabilium.

Tercia difficultas. Utrum proprium

sit res distincta a suo subiecto. Pro cuius solutione supponitur primo quod duplex est proprium. quoddam extrinsecum quod inseparabiliter inest suo subiecto. si non per se. Et hoc modo secundum multos philosophos qualitates elementorum sunt eis propria. Aliud est proprium intrinsecum quod inseparabiliter et per se inest suo subiecto. et de isto est hic sermo. Secundo supponitur quod proprium intrinsecum adhuc est duplex. quoddam est speciuocum quod insequitur propria principia speciei. et conuertitur cum ipsa specie. et de isto solum loquitur purpurarius in tertio predicato. et in communitatibus cum dicit proprium predicari de una sola specie cuius est proprium. et de specierum indiuiduis. Aliud est proprium non speciuocum. et istud est triplex. quoddam est transcendens quod conuertitur cum ente. sicut sunt unum. bonum. aliquid et verum. Aliud est limitatum quod conuertitur cum genere generalissimo. sicut susceptibile contrariorum respectu substantie. Aliud est conuertibile cum genere subalino. Et istud est multiplex. secundum quod sunt multa genera subalina. et de omnibus istis non loquitur purpurarius quia in ipsis non fundat intentionem proprii specialiter capiti. nec facit predicabile proprium de quo intendit purpurarius.

His suppositis dicitur primo quod proprium

extrinsecum est res realiter distincta a suo subiecto et predicamentaliter. prima pars patet. quia potest per aliquam potentiam realiter separari a suo subiecto. ergo realiter distinguatur ab eo. Consequenter est nota. Antecedens patet. quia per potentiam dei absolutam potest substantia separari ab omni accidente sibi inherente

cum resolutione textus ad intentionem scoti

Secunda pars patet. quia subiectum eius est in predicamento substantie. et ipsum est in predicamento qualitatibus aut quantitatis. sicut quantitas que est propria corpori. Dicitur secundo quod omne proprium intrinsecum est eadem res realiter cum suo subiecto. probatur quadupliciter. Primo. quia aliquod proprium est idem realiter cum suo subiecto. ergo omne proprium est idem realiter suo subiecto. tenet consequenter. quia eadem causa videtur esse in uno sicut in alio. Antecedens patet. quia unum quod est proprium entis ut vult philosophus quarto metaphysice est idem realiter enti. Et igitur philosophus ibidem quod unum et ens eadem naturam significant. Et ibi commentator commentum tercio contra autem patet unum non dicere aliquam rem per ens. Secundo sic. Quicquid eadem generatione generatur. et eadem corruptione corrumpuntur sunt una res. sed subiectum et propria passio sunt huiusmodi. igitur. Tunc ratio non ponit philosophus quarto metaphysice. ubi patet ens et unum significare unam et eandem rem. Tercio. id quod scilicet necessario inesse alicui subiecto. ita quod oppositum eius inesse eidem subiecto includit contradictionem est idem realiter illi subiecto. sed quolibet proprium scilicet necessario inesse suo subiecto sic quod implicat oppositum eius inesse eidem. ergo quolibet proprium est idem realiter suo subiecto. Minor patet. quia si aliquod proprium sciret inesse non necessario suo subiecto sequeretur quod conclusio demonstrationis posset esse falsa. Consequenter est in conueniens. igitur consequenter. Patet. quia propositio qua scilicet proprium inesse suo subiecto est conclusio demonstrationis. si ergo sciat inesse non necessario poterit non inesse. et si potest non inesse ponatur quod non inest tunc propositio enunciatis ipsum inesse erit falsa. Quarto sic. Quicquid inest alicui circumscripto omni alio quod non est ipsum est idem realiter illi. sed proprium intrinsecum inest suo subiecto circumscripto omni eo quod non est ipsum subiectum. ergo est idem realiter sibi. Minor patet. quia circumscripto ab huius omni eo quod non est homo adhuc homo est realisibilis. ergo realisibile est idem realiter huius. Dicitur tercio quod proprium intrinsecum est in eodem predicamento in quo est suum subiectum. Et quo sequitur quod proprie passiones non sunt in secunda specie qualitatibus reponibiles. nisi forte passiones secundarum specierum qualitates. Quod autem alie conuenientes rebus aliorum predicamentorum sunt in eisdem predicamentis cum suis subiectis reductiue. sed non per se et directe. Secundo sequitur quod diuisio accidentis que solet communiter fieri in accidentibus communem et proprium est diuisio vocis in suas significaciones. patet. quia non dicitur uniuersum de diuisum de diuisibilibus. Contra secundum dictum arguitur quadupliciter. Primo sic. Omne quod scilicet inesse alicui per aliquod medium realiter distinguatur ab eo de quo scitur. sed proprium scitur inesse suo subiecto per medium scilicet per definitionem subiecti. igitur. Maior patet. quia alias idem sciretur de se ipso.

secundum dictum

tercium dictum

Duplex
Proprium

Sufficiens
diuisio
proprium

Questiões in p̄dicabilia purphiri

Secūdo sic. Om̄is causa reali d̄stinguī a suo effectu. sed subiectū est causa suarū passionū. igit̄. Maior patet p̄ philosophū sc̄o de aia dicentē q̄ n̄ bil causat seip̄m. Et augustinū p̄mo de trinitate dicentē. Nihil gignit seip̄m. Minor patet. q̄a diffinitio subiecti est mediū ad demonstrandum passiōes. sed mediū et causa idem sunt sc̄o posterior. igit̄. Tercio sic. q̄d est in aliq̄ instanti in q̄ n̄ est aliud est distinctū reali ab illo alio. Sed subiectū est in aliquo priori instanti nature in quo n̄ est suū p̄p̄iū. ergo sūt abinuicē res distincte. Quarto sic. q̄cqd a nobis potest intelligi a deo potest p̄duci. sed subiectū sine passione a nobis potest intelligi. ergo subiectū sine passiōe a deo potest produci et p̄ cōsequēs d̄stinguī reali. Maior patet. q̄a dei potētia p̄ductiua excedit nostrā potētiā intellectiuam. Ad p̄mū dicit negando maiore. Et ad p̄bationē dicit q̄ n̄ est incōueniens idem reali distinctū tamē formalit̄ sc̄i de ip̄o. Ad sc̄m dicit aliqui argumētū cōcludere. et sic cōcedūt q̄ ois sciētia est de obiecto habēte passiōes reali distinctas ab eo. Et istud tenēt aliq̄ sc̄otistas sicut laudolphus. Aliter tamē dicit q̄ duplex est causa. Quedā est causa in notificādo et cognoscēdo. et hoc modo diffinitio subiecti aut ip̄m subiectū est causa suarū passionū. et siccepit philosophus causam p̄mo posterior. vbi dicit demonstrationem ex causis conclusionis. Et sc̄o posteriorū vbi dicit mediū et causam esse eadē. Alia est causa in p̄ducendo que reali p̄ducit suū effectū. et isto mō subiectū n̄ est causa suarū passionū. Ad terciū dicit negando minore. Licet enī subiectū sit prius natura sua passiōe. tamen ex hoc n̄ sequit̄ subiectū esse in aliquo instanti. in quo n̄ est p̄pria passiō. Nā prioritas nature n̄ est prioritas essendi. sed est prioritas intellectōis. Ad quartā dicit q̄ maior forte est falsa. q̄a intellectus noster potest intelligere in potētia qua deus n̄ potest p̄ducere. Et ad p̄bationem dicit q̄ dei potētia p̄ductiua nec excedit potētiā nostrā intellectiuā nec exceditur ab ea. q̄a n̄ sunt comparabiles.

Quarta difficultas. Utrū diuisio

accidētis in accidens separabile et accidēs inseparabile possit stare cū duabus p̄mis diffinitionibus accidentis. Et videt̄ q̄ n̄. q̄a ex illis diffinitionibus habet̄ q̄ om̄e accidēs potest abesse aut n̄ inesse suo subiecto. ergo nullū est accidēs inseparabile. C̄ pro solutione huius supponit̄ p̄mo q̄ hec diuisio n̄ est diuisio generis in species. sed ē diuisio totū in mō i suas partes. patet. q̄a idem in specie continet̄ sub vtroq̄ membro diuisionis. patet de calore q̄ respectu aque dicit̄ accidens separabile. et respectu ignis est accidens inseparabile. C̄ Secūdo supponit̄ q̄ dupliciter aliq̄

cū resolutōe text⁹ ad itētiōnē scoti

accidens potest dici inseparabile a subiecto. Vno modo sc̄m intellectū quia subiectū eius n̄ potest intelligi intellectōe simplici sine eo. nec intellectōe cōposita sub opposito eius. nec intellectōe diuisa potest negari de suo subiecto sine implicatione contradictionis. et isto modo nullū est accidens inseparabile. Probatur. quia subiectū cuiuslibet accidentis potest intelligi sine eo et sub opposito eius. et etiam de eo potest negari accidens. igit̄. Et licet p̄positio negans accidēs de subiecto quādoq̄ sit falsa. tamē n̄ est impossibilis. tum q̄a subiecto n̄ existente ip̄a est vera. ut patet de ista coruus n̄ est niger. tum q̄a extremorū n̄ est necessariū ut ergo eorū est possibilis diuisio. Et om̄ia ista innuit purphirius in textu cū dicit q̄ coruus potest intelligi albus. et ethyops nitens candore. Alio modo accidens dicit̄ inseparabile reali. et hoc dupliciter. Vno modo quia n̄ potest per quācūq̄ potētiā a suo subiecto separari. et isto modo potest dici q̄ respectu potētie dei nullum est accidens inseparabile. Alio modo. q̄a n̄ potest per potētiā naturalem a suo subiecto separari. Et hoc adhuc dupliciter. Vno modo simpliciter sicut caliditas respectu ignis. Alio modo cum difficultate sicut nigredo respectu corui. aut respectu ethyopis. Vnde narrat albertus q̄ si mutarent̄ p̄ncipia cōplexionalia corui. ut puta eius caliditas. que est mater nigredinis mutaret̄ eius nigredo. Vnde si oua corui vngerent̄ aliquo sagimine frigido. cuiusmodi est sagimen catti aut auferis et ponerent̄ sub gallina i loco frigido. sic nascerent̄ corui albi. si n̄ ethyopes ab vberibus educarent̄ in regiōib⁹ frigidis. cuiusmodi sunt septentrionales possent effecti albi. Sed istud ex plū n̄ videt̄ multū ad p̄positū. q̄a ibi n̄ est separatio accidentis q̄ inest. sed est impedimētū accidentis q̄ inest ne inest. Vnde ille q̄ vngit oua corui n̄ separat a coruo nigredinē. sed impedit ne coruo inest nigredo. Istud tamē sufficit ad ostendendū q̄ illud accidens non inest sit suo subiecto sicut p̄pria passiō suo subiecto. q̄a nulla potētia possit impedire quādo p̄pria passiō inest suo subiecto. Effet igitur dubiū de coruo existente nigro vtrum ab eo possit separari nigredo. sic q̄ penne eius q̄ inest nigre fierent albe. hoc aut̄ naturaliter est impossibile.

His suppositis dicit̄ primo q̄ diuisio

accidentis bene stat cū duabus p̄mis diffinitionibus eiusdē. patet q̄a licet aliq̄ accidens dicat̄ inseparabile reali. q̄a per potētiā naturalem n̄ potest separari. tamen om̄e accidēs est separabile p̄ intellectū. et p̄ cōsequēs om̄e accidens abest aut cōtingit n̄ inesse suo subiecto. Et quo

Duplex accidēs
inseparabile ē

Duplex
causa.

prioritas n̄ ē nō
positus cōdi
positus intellectus
prioris

Quo ethyops
ut coruus
possit effecti
albi.

Questões in predicabilia purpurarum

patet differentia inter proprium et accidentem. quantum enim subiectum proprium possit intelligi sine eo. non tamen potest intelligi sub opposito eius. nec de eo potest negari proprium sine repugnantia conceptui aut implicatio contradictionis. Dicitur secundo quod in prima diffinitione ly abest dicitur aptitudinem propositionis negativae non implicantis contradictionem. ita ut sit sensus. Accidentem est universale quod adest. id est aptum natum est predicari affirmative. et abest. id est aptum natum est predicari negative sine contradictionis implicatio propter subiecti corruptionem. Et sic debet exponi illa particula non inesse quod ponitur in secunda diffinitione

Quia difficultas Utrum inesse seu

inherencia accidentis sit de essentia ipsius. Pro cuius solutione supponitur primo quod accidentem potest accipi dupliciter. Uno modo pro eo quod per se significat. scilicet per intentionem fundatam in re quae nata est inesse alij transmutari secundum quantum modum essendi in. Alio modo accipitur pro eo quod denominat scilicet per illam habere esse in alio. Secundo supponitur quod duplex est inesse accidentis. quodammodo est inesse actuale quo actualiter unitur suo subiecto. Aliud est inesse aptitudinale quo accidentem aptitudinaliter unitur suo subiecto. Tercio supponitur quod aliud est esse de essentia alicuius et esse idem essentialiter alicui. Patet quia solus illud est de essentia quod predicatur de eo in prima modo dicendi per se. sed illud est idem alicui essentialiter quod predicatur secundo modo dicendi per se. Et quo sequitur quod haec consequentia non valet. passio est essentialiter suo subiecto eadem. ergo est de essentia subiecti. quia sit fallacia consequentis. haec contra bene valet.

His suppositis dicitur primo quod esse

seu inherencia est de essentia accidentis primo modo sumpti. Et hoc exponitur sicut exponebat in diffinitionibus. quia ponitur in diffinitione quodammodo eius. Dicitur secundo quod nec inesse accidentale nec aptitudinale est de essentia accidentis secundo modo sumpti licet inesse aptitudinale sit essentialiter idem ipsi. prima pars patet. quia nullus respectus est de essentia sui fundati. sed utique inesse siue actuale siue aptitudinale est respectus in accidente secundo modo sumpti fundatus. igitur et. Secunda pars patet. quia omnis passio est eadem essentialiter suo subiecto. sed inesse aptitudinale est passio accidentis. igitur et cetera. Dicitur tertio quod inesse actuale non est idem realiter accidenti absoluto. licet sit idem accidenti respectivo. prima pars patet. quia accidentem absolute potest esse et non inherere actualiter. ergo est realiter distinctum a suo accidente. Antecedens patet in sacramento altaris. Secunda pars patet. quia impossibile est accidentem respectivum esse et non inesse actualiter. ergo inesse actuale est idem realiter accidenti respectivo. tenet consequentia. quia illud est idem realiter alicui sine quo aliud est

cum resolutione textus ad intentionem scotti

se implicat contradictionem. Antecedens patet. quia inesse actuale est quodammodo respectus. respectus autem est realis habitudo inter duo extrema. sed remoto finis non ad quem ipsius respectus remouetur respectus. ergo etiam remoto subiecto aut fundamento destruitur ratio respectus.

Conclusio responsalis Proprium et ac

cidens sunt predicabilia ab invicem distincta. et a purpurario sufficienter distincta. Nec conclusio reliquit probata et predicta.

Ad rationes ante oppositum. Ad pri

ma. Negatur antecedens pro utraque parte. Ad primam probationem patet solutio ex dictis. Ad secundam probationem dicitur quod proprium est proprium respectu speciei cuius qua convertitur. et est commune respectu suorum subiectibilium. Ad probationes secundae partis patuit quid sit dicendum.

Ad secundam Negatur antecedens. Ad

primam probationem dicitur negatio maior. Ad secundam probationem dicitur quod formaliter non est substantia nec accidentem. tamen realiter aliquid est substantia et aliquid est accidentem. Ad tertiam probationem dicitur quod in diffinitione proprii summitur accidere prout niter. put idem quod non predicari in quodammodo quodammodo. Ad quartam probationem dicitur negatio consequentia. quia predicabilia non distinguuntur penes diversa subiectibilia. sed penes diversos modos predicandi de eis aut diversis subiectibilibus.

Ad terciam negatur antecedens pro

utraque sui parte. Et ad primam probationem dicitur quod hoc non sufficit. sed cum hoc oporteret quod perveniret sibi quando non est ad hoc quod esset proprium. Ad secundam probationem dicitur primo quod sicut ens non facit aliquid predicabile. sic nec est passiones facit aliquid predicabile. quia omne predicabile est natura limitata. ideo negetur quod sint propria. put hic accipitur proprium. Dicitur secundo quod licet passiones pueribiles cum generibus sint propria tamen purpurarum non diffinit nisi proprium quod puerit cum specie. Ad quartam dicitur negatio antecedens. Ad primam probationem patet solutio ex secunda difficultate. Ad secundam probationem dicitur negatio antecedens cum sua probatione. formaliter enim non adest summum adesse sicut intentionalis. Vel aliter dicitur quod in diffinitione accidentis subiectum debet accipi per se completo et perfecto ex materia et forma. materia autem non est ens completum et perfectum. ideo non debet esse subiectum forme. Et ad illud quod subiungitur de partibus integralibus respondetur prius in predicamentis quod partes integrales non sunt in suo toto sicut in subiecto

Ad quintam dicitur negatio antecedens

Accidens
Duplex
est

Duplex
est

Unde dicitur
in prima et secunda
diffinitionibus

Questiões in p̄dicabilia purphirij

intelligendo ea sicut dictū est. Ad cōfirmationē dī negādo antecedens p̄ p̄ma parte licet em̄ inesse et nō inesse cōtradiciat. nō tamē cōtingit inesse. et cōtingit nō inesse. sed subcōtrarianē. Ad aliā partem dicē q̄ illa diffinitio dat p̄ negationē. que negatio licet scdm se nō declarat aliqd. tamē in ordinē ad affirmationem aliquid declarat.

Comune est oī- bus predicari. et cetera.

Iste est secūdus tractatus huius libri. in quo purphirij dēminat de cō-
ueniētijs et differētijs p̄dicabiliū. et continet duodecim breuia capitula.
In p̄ma ponit vnā breuē cōclusionē tāgētē cōueniētiā oīm p̄dicabiliū.
que est hec. Cōmune est oībus p̄dicabiliū p̄dicari de pluribus. id est de
multis. p̄bat inductiue et exēplariē. q̄a genus p̄dicat de speciebus et de in-
diuiduis. et simili differētia. species vō de indiuiduis. et p̄prium de specie
cuius est p̄prium. et de indiuiduis illius speciei. et accidēs de speciebus et indi-
uiduis. Exēplū p̄mi. vt animal p̄dicat de equis et bobus et canibus. que
sunt eius species. et de hoc equo. et de hoc boue que sunt indiuidua. Exē-
plū secūdi. vt irrationale p̄dicat de equis et bobus et eorū indiuiduis. Exē-
plū terciū. vt homo solū p̄dicat de particularibus hoībus. Exēplū quarti
vt risibile p̄dicat de hoīe et particularibus hoīb⁹. Exēplū q̄nti. vt nigrū p̄-
dicatur de specie coruorū et de particularibus coruis. Et similiter moueri
de hoīe et de equo et eorū particularibus. sed differēti. q̄a accidēs separa-
bile p̄mo et p̄ncipalit p̄dicat de indiuiduis. et ex cōsequēti de speciebus.

Comune quidē est generi. et cetera.

Iste ē scdm caplm hui⁹ tractat⁹ in quo purphirij ponit cōmunitates et p̄-
prietates generis et differētie. Et diuidit in duas p̄tes. In p̄ma ponit tres
cōitates. quarū p̄ma est hec. Tā gen⁹ q̄ differētia p̄tinet multas species
sū differētia nō p̄tinet tot q̄ p̄tinet gen⁹. p̄bat. q̄a rationale nō p̄tinet irra-
tionale. licet p̄tineat hoīem et deū. Scda cōmunitas ē. Quēcūq̄ p̄dicat de
genere vt gen⁹ ē p̄dicat de oībus sub eo p̄tēt. sic etiā q̄cūq̄ p̄dicat de diffe-
rentia vt differētia ē p̄dicat de oībus p̄tēt. sub ea nā substantia et aīatū nō p̄-
dicat solū de aīali s̄ etiā de oībus speciebus aīalis et de indiuiduis. et s̄ irrationale

*Conueniēcia
oīm p̄dicabiliū.*

*Cōitates gen⁹
et dīc.*

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

Tercia cōmunitas. sicut destructo genere destruunt omnia eius inferiora
sic destructa differētia destruunt omnia cōtēta sub ea. Patet. q̄a sicut be-
ne sequit⁹. Nullū animal est. ergo nullus homo est. vel. nullus equus est.
Sic etiā bene sequit⁹. Nullū rationale est. ergo nullū aīal qd̄ vīat ratione
est. In secūda parte ponit sex p̄prietates generis et differētie p̄ quas dif-
ferunt ab inuicē. Prima est. Genus p̄dicat de pluribus q̄ sua differētia
diuisiua. Patet. q̄a animal p̄dicat de homie. aīe. serpente. sed quadrupes
qd̄ est differētia eius solū p̄dicat de habentibus quattuor pedes. Secū-
da. Genus cōtinet potestatiue suas differēcias diuisiuas. sed differētie
nō cōtinent ip̄m. Tercia. Genera sunt p̄iora suis differētijs diuisiuis. p̄-
bat. q̄a destructo genere destruunt sue differētie. sed nō econtra. Sublato
em̄ animali auferi rationale et irrationale. sed differētie non auferunt ge-
nus. q̄a si omēs differētie animalis dei ruerent. adhuc potest intelligi
substantia animata sensibilis que est animal. Quarta. Genus p̄dicatur in
quid. et differētia p̄dicat in quale. Quinta. Speciei est vnū genus tm̄. vt
hoīs animal. sed eiusdem speciei possunt esse plures differētie. vt hoīs
sunt iste differētie. rationale. mortale et discipline p̄ceptibile. Sexta. Ge-
nus habet modū materie. differētia vō habet modū forme. Et quo se-
quit⁹ q̄ nō sunt vera materia et vera forma. Et subdiuidit purphirij q̄
p̄ter istas p̄prietates et cōmunitates generis et differētie possunt adhuc
alique assignari. sed iste sufficiant.

Genus autē et spe- cies commune quidē.

Iste est terciū capitulū in quo purphirij ponit tres cōmunitates et
sex p̄prietates generis et speciei. Prima cōmunitas ē. Gen⁹ et species p̄di-
cantur de pluribus in qd̄. Scda est. Genus et species p̄cedūt natura ea de
quibus p̄dicantur in qd̄. Tercia. Genus et species sunt quedā tota respec-
tu eorū de quibus p̄dicant. Prima p̄prietas siue differētia est. Gen⁹
cōtinet species. sed species nō cōtinet genus. primā partē p̄bat duppli-
citer. q̄a genus est in plus q̄ species. ergo cōtinet speciē. Scdo q̄a genera
p̄ciatere oportet et deinde diuidi speciuocis differētijs et p̄ficere species
ergo cōtinet species. qd̄ debet intelligi de cōtinentia potenciali et nō de cō-
tinentia actuali. Scda p̄prietas. genus est p̄ius natura specie q̄a inter
empto genere interim species. et nō econverso. Tercia. Posita specie po-

*Proprietates
gen⁹ et dīc*

*Cōitates et
proprietates
gen⁹ et spe*

Questiões in pōdicabilia purphirij

notur genus et necōuerso. Quarta. Genera pōdicant vniuoce de specie. s. nō eōuerso. Quinta. Genus abundat a specie in cōtinentia specierū. species vō abundat a genere ppijs differentijs. id ē p cōtinentiā actualē ppiie differentiē pstitutiue ipsi speciei. Sexta. Gen^o potest esse generalissimū et nūq̃ specialissimū. et species potest esse specialissimū et nūq̃ generalissimū

Generis aut et pro pprii comune. et cetera.

istud est quartū capitulū huius tractatus in quo purphir^o definitur de cōmunitatibus et ppietatibus generis et ppiij. Et pmo ponit tres cōmunitates. Quar pma est ista. Genus et ppiū semp cōsequūt ad species. Probat. qd si homo est animal est. et si homo est. risibile est. Scda. Gen^o et ppiū equalit^r pōdicant de suis subijcibilibus. Probat. qd si homo et bos sunt equaliter animal. Et catho et cicero sunt equaliter risibiles. Tercia. Genus et ppiū vniuoce pōdicant de suis subijcibilibus. Et nota qd purphirius hic accipit pōdicari vniuoce. put idē est qd pōdicari. vno nomie et vna ratioe. siue illa ratio sit essentialis et qditiua subijcibilibus. siue enim qd si caperet pōdicari vniuoce pro pōdicari quidatiue dictū suū de ppiio nō esset verū. Scdo ponit quosdā ppietates seu differentiās. prima. Genus est prius ppositiōe. pbat. qd oportet prius esse animal. deinde diuidi in differentiās et ppijs. Scda. Genus pōdicat de pluribus speciebus sed ppiū pōdicat solū de vna specie cuius est ppiū. Et ex isto passu satis patet qd de intentiōe purphirij fuit qd nō esset aliqd ppiū generis. Tercia. Propriū pōdicat cōuertibiliter de eo cui^o est ppiū sed genus de nullo pōdicatur cōuertibiliter. probat pmo scdam partē. qd si homo est animal. non tamē sequit cōuersio. si animal est. homo est. Scdo. pbat pma partē. qd si homo est. risibile est. et risibile est. homo est. Et Quarta ppietas. propriū inest omni speciei cuius est ppiū. et solū et semp. sed gen^o nō inest omni speciei cuius est genus et semp. sed solū solū. Quinta. Inempta specie nō interimit genus. sed ipsa interempta interimit ppiū. et contra.

Generis vō et acci- dentis. et cetera.

istud est qntū capitulū in quo purphirius ponit vna qditatē generis

cū resolutiōe text^o ad itētione scoti

et accidentis. et quattuor differentiās. Cōmunitas est hec. Tam gen^o qd species accidēs pōdicant de plurib^o sicut dictū est in pncipio tractatus. et hoc etiā siue illud accidēs sit separabile vt moueri. siue inseparabile. vt nigrū. qd pōdicat de coruis et ethyopibus et aliqb^o inanimatis. prima differentia. Genus est prius accidente. et accidens est posterius. patet. quia genus est ante speciem. sed accidentia sunt posteriora speciebus. Itā si summat^r accidēs inseparabile posterius est illo cui accidit. scilicet speciei qd sit ipm accidēs. igit genus est prius accidente. Et Scda genera participant equalit^r ea que participant. accidentia vō nō equalit^r. probat. qd intentionē et remissionē suscipit accidentiū participati. generū vō minime. Et nota qd hec differentia sic debet intelligi. Genera nō pōdicant de suis subijcibilibus cū his aduerbijs magis et minus. accidentia vō pōdicant de suis subijcibilibus cū his aduerbijs magis et minus. Vnde cū dicit. genera participant. summit^r ibi actiū p passioe. Tercia. Accidentia pōdicamētaliē subsistūt et habēt esse in indiuiduis. ideo sunt ipis posteriora. Sed genera et species sunt naturalit^r priora indiuiduis subsistētie. Quarta differentia. Genera pōdicant in eo qd qd de eis que sunt sub ipis. Accidentia vō pōdicantur in eo qd quale vel quō se habet vñq̃q̃. Scdm pbat. qd aliqd interrogatus qualis est ethyops. respōdet qd est niger. et quō se habeat. respōdet qd sedet vel ambulat.

Contigit aut vnū quodqz aliorum. et cetera.

istud est quintū capitulū in quo purphirius enumerat differentiās oim pōdicabilia. Et pmo remouet quēdā errorē vel obiectionē que posset fieri circa pōdicta. qd cū ipse fecerit cōparatiōes generis ad alia quattuor pōdicabilia. videt etiā qd qdlibet aliorū debeat habere quattuor cōparatiōes. Et sic cū sint quqz pōdicabilia erūt viginti cōparatiōes. Ad hoc respōdet purphirius qd gen^o habet quattuor pparatiōes et differentiās tres. species duas. ppiū vnū. et sic sunt tm̄ decē. Declarat istd. qd gen^o differt a differentiā. ppiū et accidente ideo habet qttuor differentiās. Sed differentia habet tres differentiās a posteriori. scilicet ppiū specie et accidente. Et vō quā habet ad gen^o ppiū enumerat qm̄ pparatiōes ad ipa. Species aut habet duas. scilicet ppiū et accidēs. et due sunt enumerate qm̄ pparatiōes ad gen^o et ad differentia. Propriū aut habet tm̄ vnā scilicet ad accidēs. Et sic tres sunt enumerate quando comparabantur alia pōdicabilia ad ipsum.

Contra et pro
pōditis gen^o
et speciebus

Contra et pro
pōditis gen^o
et speciebus

id. qd dicitur
pōditis gen^o
et speciebus

Dubium

Questões in p̄dicabilia purp̄birij

¶ Et quibus cōcludit numerū differentiarū p̄dicabiliū dicens q̄ sumpt̄ quattuor differentijs generis ad alia. differentie tribus. species duabus ⁊ vnā p̄prij ⁊ accidentis erūt t̄m decē differentie p̄dicabiliū. quaz quattuor que sunt generis ad alia p̄dicabilia superius demōstrauim⁹. ideo reliquorum oportet alias demonstrare.

Comune igitur differentie ⁊ speciei ⁊ cetera

¶ Istud est septimū capitulū. in quo purp̄birius ponit cōmunitates ⁊ differentias differentie ⁊ speciei. Et p̄mo ponit duas cōmunitates. Quarū prima est hec. Cōmune est differentie ⁊ speciei equalit̄ participari a suis subijcibilibus. Probat. q̄a particulares hoies equalit̄ participāt hoīem ⁊ rationale. ¶ Secūda. Cōmune est differentie ⁊ speciei semp̄ adesse his que participāt horū. pbat. socrates semper ē rationalis ⁊ homo. ¶ Secūdo ponit quattuor differentias. Prima. Species p̄dicat̄ in eo q̄ qd. Differentia vō p̄dicat̄ in eo qd̄ quale. Deinde mouet obiectionem dicens q̄ si homo accipiat vel vt qualitas eo q̄ est cōmunis. nō tamē est simplicit̄ qualitas. nec etiā rationale est qualitas. sed pro tanto dicit̄ rationale siue differentia qualitas. q̄a adueniens generi cōtrahit genus cōstituēdo speciem. ¶ Secūda. Differentia p̄dicat̄ de pluribus speciebus. vt quadrupes. sed species solū p̄dicat̄ de pluribus indiuiduis. Tercia. Differentia est prior sua specie. Probat. q̄a ablato rationali aufer̄ homo. sed ablato hoīe non aufer̄tur rationale. cū adhuc sit deus. ¶ Quarta. Vna differentia p̄iungitur cū alia ad constituendū speciem. sicut rationale ⁊ mortale cōiungunt̄ ad cōponendū hoīem. sed vna species cōponit̄. id est cōiungitur alteri specie. vt generet aliquā speciem. ⁊ licet quedā equa p̄misceat̄ curdā asino ad generationem cuiusdā muli. eque vō similiter. id est scōm speciem cōiuncto asino in cōmuni nunq̄ perficiet mulum.

Differentia vō ⁊ p̄prium commune quidem.

¶ Istud est octauū capitulū huius tractatus. in quo purp̄birius ponit cōmunitates ⁊ differentias differentie ⁊ p̄prij. Et p̄mo ponit duas cōmuni-

cū resolutōe text⁹ ad it̄tionē scoti

tates. Quarū p̄ma est hec. Cōmune est p̄prio ⁊ differentie equalit̄ participari a suis subijcibilibus. Probat. q̄a particulares hoies equalit̄ sunt rationales ⁊ equalit̄ sunt risibiles. Secūda cōmunitas Differentia ⁊ p̄prium semp̄ cōueniūt suis subijcibilibus ⁊ omnibus. Probat. de differentia. Primo q̄a licet curte bipes. id est abscondat̄ alicuius pes ita q̄ sit nō bipes actu aliter. tamē semp̄ est aptus natus esse bipes. ⁊ sic bipes qd̄ est differentia hoīs semp̄ adest hoī. Probat scō de p̄prio. q̄a risibile qd̄ est aptitudo ad ridendū semp̄ inest hoī licet actus ridendi nō semp̄ inest. Secūdo ponit duas differentias. Prima est. Differentia semp̄ p̄dicat̄ de pluribus speciebus vt rationale p̄dicat̄ de hoīe ⁊ de deo. sed p̄prium p̄dicat̄ de vna sola specie scilicet de illa cuius est p̄prium. Secūda differentia. Differentia sequit̄ speciem q̄q̄ est differentia. ⁊ nō ecōtra. Proprium vō sequit̄ ad speciem cuius est. proprium ⁊ econtra. qd̄ patet. q̄a bene sequit̄ homo est. ergo risibile est. ⁊ risibile est. ergo homo est.

Differentie autē ⁊ accidenti cōmune. ⁊ cetera.

¶ Istud est nonū capitulū in quo purp̄birius ponit cōmunitates ⁊ proprietates differentie ⁊ accidentis. Et p̄mo ponit vnā cōmunitatē que est. Cōmune est differentie ⁊ accidenti inseparabili adesse semp̄ ⁊ omnibus. pbat. q̄a bipes semp̄ inest coruis. ⁊ simili nigredo qd̄ est accidēs inseparabile semp̄ adest omnibus coruis. ⁊ hoc sumēdo bipes aptitudinalit̄. ¶ Secundo ponit proprietates. Quarū prima est. Differentia cōtinet speciem ⁊ non cōtinet ab ea. vt rationalitas cōtinet hoīem. sed licet accidentia quoddā modo cōtineat̄. eo q̄ in pluribus sunt. tamē p̄ncipaliter continent̄. eo q̄ subiectū nō est solū susceptibile vnius accidentis. sed plurimorū. Secunda differentia est. Differentia nō est intensibilis ⁊ remissibilis. id est nō suscipit magis ⁊ minus. Tercia differentia est. Differentie contrarie de genere substantie nō p̄miscēt̄ in aliquo tercio. sed accidentia cōtraria bene p̄miscēt̄. sicut caliditas ⁊ frigiditas in tepido. ¶ Cōsequenter recapitulat̄ dicens q̄ iste sunt cōuenientie ⁊ proprietates differentie ab alijs p̄dicabilibus ⁊ etiā speciei ad genus vel differentia inquantū dictū de differentia generis ⁊ differentie ad speciem. ideo nō restat nisi dicere de differentia speciei ad proprium ⁊ accidēs.

omnes et dicit
q̄d et p̄prij

Continet et p̄prij
p̄prij dicit et
accidēs.

Continet et dicit
q̄d et p̄prij

Que stōes in p̄dicabilia purphirij

Speciei autem et proprii. et cetera.

*Constat et p̄p̄
speciei et p̄p̄*

Illud est decimū capitulū in quo purphirius ponit cōmunitates et p̄p̄rietates speciei et p̄p̄rii. Et p̄mo ponit duas p̄p̄rietates. Quar p̄ma est hec. Cōmune est p̄p̄rio et speciei de se inuicē p̄uētibilib p̄dicari. Probat. q̄a si homo est. r̄isibile est. et si r̄isibile est homo est. Sc̄da cōmunitas est. Species et p̄p̄riū equalit̄ participant a suis subijcibilibus. Et p̄ma p̄p̄rietas est. Species potest esse genus aliar specierū. sed p̄p̄riū vnius speciei nō potest esse p̄p̄riū aliar specier. Sc̄da p̄p̄rietas. Species est p̄rior p̄p̄rio. Probat. q̄a oportet esse hominē ut sit r̄isibile. Tercia. Species semper adest actu suis subijcibilibus. Propriū vō non semp adest actu suis subijcibilibus. sed potestate t̄m. Probat. q̄a socrates semp est actu homo. sed nō semper ridet licet sit naturalit̄ semp r̄isibilis. Quarto. Proprietates diffinitōis speciei et p̄p̄rii differūt. ergo p̄p̄riū et species differūt. tenet cōsequētia q̄a quor termini id est diffinitōes sunt differētes. ip̄a sūt differētia. Antecedēs p̄bat. q̄a diffinitio speciei est esse sub genere. et de pluribus numero differentibus in q̄o p̄dicari. Sed diffinitio p̄p̄rii est vni soli et semper adesse.

Speciei vō et accidentis. et cetera.

*Speciei et
accidentis*

Illud est vndecimū capitulū in quo purphirius ponit cōmunitates et p̄p̄rietates speciei et accidentis. Et p̄mo ponit vnā cōmunitatē que est hec. Cōmune est speciei et accidenti p̄dicari de pluribus. Et subdit q̄ rare. id ē paucē sunt alie cōmunitates eo q̄ accidentis. et illud cui accidit sc̄licet speciei plurimū distāt. id est differūt. Sc̄do ponit quatuor p̄p̄rietates. quar p̄ma est hec. Species p̄dicat̄ de suis inferioribus in q̄o. Accidentis vō p̄dicatur in quale vel quodā alio modo. sc̄licet in quātū aut in quottū de suis subiectis. Sc̄da p̄p̄rietas. Vni^{conueni} individuū est t̄m vnica species. sed eius possunt esse plura accidentia tā sepabilia q̄ inseparabilia. Tercia p̄p̄rietas. Species ē p̄rior accidenti. Probat. q̄a oportet subiectū esse ut illi a quo accidat. s̄ accidentia sunt postiora et aduenticijs nature. Quarta p̄p̄rietas. Species participat et equalit̄. id est sine susceptōe magis et min^{us} a suis in

cū resolutione text^{us} ad itētionē scoti

diuiduis. s̄ accidēs tā sepabile q̄ inseparabile suscipit magis et min^{us}. Probat. q̄a ethyops habet colozē sc̄licet nigredinē in r̄esiorē et remissiorē alio ethyope. Et subiūgit q̄ restat igit̄ dic̄. re de p̄prio et accidenti. q̄a dictū est quō p̄p̄riū differt a specie. differentia a genere.

Comune autem proprii et accidentis. et cetera

*Constat et
p̄p̄rietates p̄
p̄p̄ et accidentis*

Illud est vlti^mū capitulū. in quo purphirius ponit cōitates et p̄p̄rietates p̄p̄rii et accidentis. Et p̄mo ponit duas cōitates. Quar p̄ma est hec. Cōmune est p̄prio et accidenti inseparabili. q̄a subiecta eorū nō subsistāt. id est nō existunt si se eis. q̄a sicut homo non subsistit inerationale. ita ethyops nō subsistit sine nigredine. Sc̄da. Cōmune est. p̄prio et accidenti inseparabili adesse semp in subiecto et vnico om̄i p̄tō sub subiecto. Sc̄do ponit tres p̄p̄rietates. Quar p̄ma est. Propriū inest soli speciei sed accidens inseparabile inest pluribus. patet q̄a nigrū inest ethyopi. coruo. carboni et bebe nō id est illi lapidi. Sc̄da. Propriū p̄uersim p̄dicat̄. accidēs aut nō. Tercia. Propriū equalit̄ p̄dicat̄. et accidentia suscipiūt magis et minus. Et cōsequēti se excusat de ampliori enumeratione cōitātū et p̄p̄rieta tū istorū q̄nq̄ p̄dicabiliū dicens q̄ quāuis possent reperiri alie cōmunitates et p̄p̄rietates istorū q̄nq̄ p̄dicabiliū. tamē hec quedicata sunt sufficiūt ad cōgnitionem et etiam distinctionem ipsorum.

Et circa hunc textū querit̄. Utrum

cōuenientie et differentie q̄nq̄ p̄dicabiliū sint a purphirio in textu sufficiēter assignatē.

Et arguitur p̄mo q̄ nō. et hoc cō

traprimā partē differentie generis et differentie. q̄a genus nō p̄dicat̄ de pluribus q̄ differentia. ergo in hoc genus et differentia nō differunt. Antecedens patet. q̄a sensibile quod est differentia p̄dicat̄ de tot de quor p̄dicatur animal quod est genus.

Sc̄do arguit̄ cōtra p̄mā differētia

generis et speciei. q̄a genus est p̄ius specie de qua p̄dicat̄. ergo nō sequit̄ ad speciem. et p̄cōsequēs gen^{us} et p̄p̄riū nō p̄ueniūt in hoc q̄o est seq̄ ad speciem

Questiōes in p̄dicabilia purphiriū

Arguit terciō cōtra cōmunē cōueniētiā oīm p̄dicabiliū. q̄a genus differt ab alijs p̄dicabilib⁹ p̄ hoc qd̄ ē p̄dicari de plurib⁹. ergo hoc nō est cōmune oībus p̄dicabilibus. Et cōfirmat. q̄a aliqua sunt p̄dicabilia que nō sōlū p̄dicant de pluribus. v̄t sol. luna ⁊ mundus. ergo p̄dicabilia cōueniūt in hoc quod est p̄dicari de pluribus.

Arguit quarto. Propriū nō p̄dica

tur vniuoce de suis subijcibilibus. ergo genus ⁊ p̄prium nō cōueniūt in hoc qd̄ est p̄dicari vniuoce. Antecedens probat. p̄mo. q̄a p̄prium p̄dicatur denominatiue. ergo nō p̄dicat vniuoce. tenet p̄sequētia p̄ locū ab op̄positis. Scdō. q̄a p̄dicari vniuoce est p̄dicari vno noīe ⁊ vna ratiōe. s̄ p̄prium nō p̄dicat vna ratiōe. cū nō habeat ratiōes. q̄a ratio est diffinitio cōposita ex genere ⁊ differentia. p̄prium aut̄ nō habet genus ⁊ differentias igit̄. Terciō. q̄a p̄dicari vniuoce ⁊ p̄dicari q̄ditatiue. sed p̄prium nō p̄dicat vniuoce. igit̄.

Quito sic. P̄dicta p̄dicabilia co

incidūt in eodē. s̄ male ponunt differtētiā eorū. Antecedens patet p̄mo. q̄a coloratū est genus albi ⁊ qualitatis. species ⁊ accidens parietis. Scdō. q̄a rationale est differtētia hoīs. ⁊ species huius rationalis ⁊ illius. Terciō mobile est genus augmētabilis ⁊ diminubilis alt̄rabilis ⁊ loci mutabilis ⁊ p̄prium corporis naturalis. Quarto. q̄a omīa p̄dicabilia sunt species vniuersalis. igit̄.

In oppositū arguit auctoritate

purphiriū ponētis illas cōueniētiā ⁊ differtētiā. Et p̄ solutione questiōis ⁊ declaratione textus precedentis mouent aliquē difficultates.

Prima difficultas. Utrū q̄nq̄ in

tentiones vniuersaliū possint in idē incidere. Et p̄ cuius solutiōe sup̄ponit p̄mo q̄ intentiones vniuersaliū in idē incidere potest dupliciter intelligi. Vno modo potest intelligi q̄ coincidunt in idē denominatiue ⁊ actualit̄. Et hoc dupliciter. Vno mōdo quādo coincidunt in idē respectu eiusdē. Alio modo quādo coincidunt in idē respectu diuersorum. Scdō supponit q̄ plures scdō intentiones coincidere in idē ad huc

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

dupliciter potest intelligi. Vno modo q̄ coincidēt in aliqui p̄dicato quid sitatiue dicto de eis. cuiusmodi est hoc p̄dicatum scdā intentio vel vniuersale respectu istorū q̄nq̄ p̄dicabiliū. Alio modo q̄ coincident in aliqui p̄dicato dicto denominatiue de eis p̄ quanto habēt rationem obiecti super qd̄ natū est fundari illud p̄dicatum.

His suppositis dicat p̄mo q̄ nec q̄n

q̄ intentiones vniuersaliū nec aliq̄ earū coincidunt in idē q̄ditatiue ⁊ essentialiter. Patet. q̄a nō p̄dicant q̄ditatiue de se inuicē. Dicit scdō q̄ plures scdō intentiones vniuersaliū possunt coincidere in idē respectu diuersorū. sed nō respectu eiusdē denominatiue ⁊ accidentali. Prima pars patet q̄ iste itētiōes genus species ⁊ accidēs coincidunt in colorato scdō qd̄ cōparat ad albū ⁊ nigrū ad quale ⁊ ad parietē. Alia scdō p̄mā operationē dī gen⁹ ⁊ scdō scdā dī species. ⁊ scdō terciā dī accidēs. Dicit terciō q̄ oēs itētiōes vniuersaliū cōueniūt q̄ditatiue ⁊ essentialit̄ in hoc p̄dicato vniuersale vel in illo p̄dicato scdā itētiō. Dicit q̄rto q̄ oēs itētiōes vniuersaliū cōueniūt denominatiue ⁊ accidentali in illo p̄dicato species. patet. q̄a q̄libet intentio vniuersaliū potest accipi p̄ modū obiecti p̄dicabilis de pluribus differtib⁹ numero. ergo q̄libet itētiō vniuersaliū potest esse fundamētū huius itētiōis species. Et quo sequit̄ q̄ in hac p̄positione species est species potest esse p̄dicatio denominatiua ergo in illa genus est genus est p̄dicatio denominatiua. patet. q̄a in ista gen⁹ est gen⁹ est p̄dicatio denominatiua. ergo in illa. species est species. tenet cōsequētia. q̄a sicut per p̄mā denotat gen⁹ esse aliq̄ dicibile de plurib⁹ differtib⁹ numero. ita etiā per scdā denotat speciē esse aliq̄ dicibile de plurib⁹ differtib⁹ numero Scdō sequit̄ q̄ in scdōis itētiōib⁹ idē potest p̄dicari denominatiue de seipso. Et circa ista posset queri utrū risibile ⁊ cōsimiles passiones possunt dici species ⁊ p̄pria. Ad qd̄ dī vno mōdo q̄ sunt vere species ⁊ etiā p̄pria. patet. q̄a ponūt in scdā specie q̄litas. igit̄ sunt species qualitatis. Sed q̄a dictū est super⁹ q̄ p̄prie passiones sunt eodē realit̄ suis subiectis p̄ se ⁊ directe. Et ideo aliū dicēdū est q̄ duplex est species. quedā est species subijcibilis que alicui generi per se ⁊ directe supponitur. ⁊ isto modo risibile non est species. Patet. quia risibile non supponitur alicui generi dī. recte ⁊ p̄ se. quia vel illud esset animal vel naturalis potentia. Non animal quia animali per se ⁊ directe supponitur homo. Propriū aut̄ ⁊ species cui⁹ est p̄prium nunq̄ eidē generi eodē modo supponūt. nec naturalis potentia. q̄a risibile nō est qualitas. igit̄ nō est naturalis potentia. Alia est spec

10. p̄p̄tiones possint dici spes et p̄p̄a.

*subijcibilis
p̄dicabilis*

Questiões in pdicabilia purph rü

es pdicabilia. rest qditas q apta nata est pdicari de di. fctib⁹ numero in quid 7 nulli generi est directe supposita. 7 isto mō risibile 7 cōsimiles passionēs sunt species pdicabiles. Vnde risibile pdicat de hoc risibili 7 de illo risibili sicut species de indiuiduis. Et hoc supposito q p illa pnomia demonstratiua hoc 7 illud demonstrant particulares risibilitates 7 nō particulares hoies. qā si demonstrarent particulares hoies risibile pdicaret de eis sicut ppiū de suis subijcibilibus.

Scda difficultas. Utruz socrate

nō existēte iste ppositiōes sint pcedēde. socrates est rationalis. socrates ē homo. Ad quā dicit vno modo q nō. Probat multiplici⁹ pmo sic. qā socrate nō existēte ille sunt falsē ergo nō sunt pcedēde. Antecedens patet. qā ois ppositiō cathegorica affirmatiua de inesse 7 de pssenti in qua non ponit termin⁹ ampliati⁹ cuius subiectū pro nullo supponit est falsa. sed socrate nō existente subiectū illaz ppositionū p nullo supponit cū socrates nihil sit. igit⁹ et cōfirmat. qā scdm scotū hec ppositiō. ip̄s est homo ī triduo fuit falsa. 7 hoc nō erat nisi qā subiectū p nullo supponebat. igit⁹. Secdo sic. Omne qd est rationale 7 homo est cōpositū ex corpore 7 aia rationali. sed socrates nō existēs nō est cōposit⁹ ex corpore 7 aia rationali. igit⁹ nō est rationalis nec homo. Et minor patet. qā nō est. ergo nō est cōpositus tener cōsequētia p locū a toto in modo ad suā partē negatiue. Debet etiā valere illa consequētia scdm reales. quia ibi arguitur respectu predicati accidentalis. scilicet respectu illius p̄dicati cōpositus. A Tercio sic. Quia bene sequitur. Socrates est homo. ergo socrates est. Sed socrate non existente consequēs est falsum. ergo 7 antecedens. Qz aut bene sequat⁹ patet. qā ibi arguit⁹ a parte in modo ad suū totū. Quarto sic. socrates nō existēs nō est ens. ergo nō est homo. tener psequētia a superiori ad inferi⁹ negatiue. Antecedens patet. qā socrates nō existēs nō est aliqd. cuius nihil sit. ergo nō est ens. Ita psequētia patet. qā aliqd 7 ens pueruntur Quinto sic. Bene sequit⁹. socrates nō est homo. ergo socrates nō est animal. corpus animati 7 corpus. Sed casu posito nō est corpus. qā omne corpus occupat aliquē locū. socrates aut nō existēs nullū locū occupat. Sexto sic. Bene sequit⁹. socrates est homo. ergo aliqd homo est socrates sed cōsequēs est falsum. qā suū cōtrādictoriū est verū. scilicet null⁹ homo est socrates. igit⁹. Sed istis rationib⁹ nō obstantib⁹ ali⁹ dicendū est q ille ppositiōes sunt pcedēde. 7 eis oppositē sunt negāde omī tempore. siue socrates sit siue nō sit. Et p declaratiōe huius supponit⁹ q ad veritatē p̄positiōis affirmatiue. necessariē mere cathegorice nō requirit⁹ q subiectū

cū resolutōe text⁹ ad itētione scoti

existat. v⁹ q subiectū supponat. p re existēte. h̄ sufficit q sit necessaria habitudine pdicari ad subiectū sic q subiectū ī suo pceptu qditatiuo includat pdicatum. Vel sic q pdicatum necessario cōsequat⁹ rationē subiecti. Et si queras ī nq fundat illa habitudo. dicunt aliqui q fundat in qditatib⁹ que sunt incorruptibiles vel perpetue scdm esse. dicunt autem esse qditatiuum. Alij dicūt q fundat in esse cognito extremor talis ppositiōis cathegorice. Ad hoc enim q talis ppositiō cathegorica sit vera sufficit q extrema sunt pducta in esse cognito ab intellectu diuino ratione cui⁹ esse cogniti cōuenit eis possibilitas essendi. Et vnū illoz determinat sibi aliud tanq⁹ pdicatum qditatiuū. vel tanq⁹ pdicatum passionale. Sed ptra hoc obijcit⁹. qā ois relatio realis actualis p̄supponit extrema sui esse. sed habitudo est relatio realis actualis igit⁹ 7c. Dicit⁹ ad minoz q ip̄a est falsa. tum qā cum illa habitudo semp sit in ea q sunt eadē reali. scilicet inter superi⁹ 7 inferi⁹ vel inter subiectū 7 ppiā passionē nō potest esse relatio realis vt alibi dicitur. qā relatio realis requirit extrema reali distincta. tum qā potest esse inter extrema nō reali scilicet inter duas scdas intētiōes. Et hoc supposito pbat⁹. qā vel ille sunt cōcedēde. vel iste. socrates est nō rationalis. socrates ē nō homo. qā de quolibet affirmatio vel negatio. 7 de nullo ambo simul. h̄ istenō sunt cōcedēde vt notū est. igit⁹ pme sunt concedēde. Et si dicat⁹ q nec iste nec ille sunt cōcedēde. Cōtra. ad istas in bona cōsequētia sequunt⁹ alique que sunt cōcedēde. ergo 7 iste sunt cōcedēde. Antecedens patet. qā bene sequit⁹ socrates est nō homo. ergo socrates nō est homo. ab affirmatiua de pdicato infinito. ad negatiua de pdicato finito. Et si dicatur q ad hoc q talis cōsequētia valeat oportet ponere cōstantiā subiecti antecedentis. Cōtra respectu pdicati negatiui nō oportet ponere cōstantiā subiecti Sed pdicatum infinitū est negatiuū. igit⁹. Qd pbat⁹ auctoritate purphiri in textu dicentis. Semp em socrates rationalis est 7 homo. Ibi em purphirius nō addit aliquā cōditionē scdm quā cōmuni⁹ eā aponūt nominales dicentes q debet sic intelligi. Socrates si est semp est rationalis. 7 semp est homo. sed hoc nō valet. qā illo modo socrates semp posset esse simus vel aquilus que sunt accidētia inseparabilia. 7 sic illud nō debet cōuenire differētie 7 ppiō tñ. sed etiā accidētia inseparabilia. Ad ratiōes alterius opinionis. Ad pma negat⁹ antecedēs. Et ad pbatōnē dicit⁹ negando maiore. qā in ppositiōib⁹ necessarijs hoc est falsum. Vel ali⁹ dicit⁹ q si subiectū simpliciter pro nullo supponat videlicet nec habeat esse reale nec esse possibile. Maior est vera. Sed si pro nullo existēte. supponit tamē p aliquo possibili existere sic ip̄a est falsa. Ad cōfirmationē dicit⁹ q ppositiō

Questiões in pōscabília purphirū

illa fuit falsa ppter falsam rationē subiecti. qā cū iste terminus ipse sit suppositū existēs ex duab⁹ naturis: qā in triduo nō erat tale suppositū. iteo illa fuit falsa. Ad scdm dicit: qā si iste terminus cōpositū cōnotat tēpus pteritū vel p̄sens tūc tūc maior est falsa. Et ad pbationē minoris dicit nē gando cōsequētiā. Et ad pbationē cōmūis dicit q ille locus non tenet quādo cōsequēs est ppositio necessaria. Ad terciū dicit negādo psequētiā. Et ad pbationē dicit q in ppositiōib⁹ necessarijs illa psequētiā nō tenet. Ad quartū dicit negādo antecedens. Et ad pbationē dicit q licet socrates nō sit aliqd existēs. tamē est aliqd possibile existere. et hoc sufficit. Ad qntā dicit cōcedendo cōsequētiā. Et cū dicit nō est corpus. qā omne corpus occupat locū. Dicit q nullū corpus occupare locū actualiter. nisi qā actualiter est corporeū corporeitate quantitativa. scilicet corporeitate que est trine dimensionis. Adodo illo casu posito illud corpus non esset corporeū corporeitate quantitativa. licet esset corporeū corporeitate substantiali. que est differētia substantie abstrahēs ab omni quantitate. Ad sextā dicit. negādo minozē cū pbatiōe sua. Nam sicut ista cōceditur socrates est homo. ita etiā ista cōcedit. aliqd homo est socrates. Et licet nullus homo existēs sit socrates. tamē aliqd potēs existere est socrates. Et p̄dictis patet qualiter potest saluari p̄dicta ppositionē esse necessariā rebus nō existētibus. et sicut dictū est de illis duabus. ita dicendū est vniuersali de omni ppositione in qua p̄dicat⁹ super⁹ de inferiori vel propria passio de suo subiecto.

Tercia difficultas. Utruz genus

p̄dicat⁹ per se de suis differētijs diuisiuis. Pro cuius solutione supponitur pmo q differētia potest accipi dupliciter. Vno modo formalit⁹ p per se significato. Alio modo materialit⁹ p denominato. vt rationale potest accipi pro rationalitate que est pars quiditatis hoīs. aut pro ipso hoīe. q dicit⁹ rationalis a rationalitate parte eius.

Hoc supposito dicit⁹ pmo q gen⁹

p̄dicat⁹ p se de suis differētijs materialit⁹ acceptis. patet. qā idem est gen⁹ p̄dicari de suis speciebus et de suis differētijs materialit⁹ acceptis. sed genus p̄dicat⁹ p se de suis speciebus. ergo etiā p̄dicat⁹ per se de suis differētijs materialit⁹ acceptis. Dicit⁹ secūdo q genus nō p̄dicat⁹ de suis differētijs formalit⁹ acceptis. Probatur dupliciter. Primo auctoritate philosophi tercio methaphisice dicentis q impossibile est genus p̄dicari de suis differētijs.

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

Et auctoritate autēne qnto methaphisice dicit⁹. q licet gen⁹ differētijs p̄dicat⁹ de toto. i. de specie p se. nō tū significat totū p se. s. gen⁹ materiale differētia formali. et sic utrūq; significat partē speciei p modū speciei. Et sicut materiale extra formale. sic pcept⁹ gener⁹ est extra rationē differētie. Secūdo pbat⁹ ratioē. qā si aīal p̄dicaret⁹ p se de rationali. vel q in diffinitione hoīs esset nugatio. vel q homo esset plura aīalia. s. cōueniēs est incōueniēs p utraq; parte. ergo et illud ex quo sequit⁹ psequētiā. patet. qā aīal includit in hoīe p se. et etiā includit in rationali p aduersariū. vel ergo est idē aīal vel aliud. Si idē tūc est nugatio in diffinitione hoīs. qā idē bis dicit⁹. vt patet ponēdo loco rationalis suā diffinitionē. Si aīal. ergo homo est duo aīalia. Dicit⁹ scio q differētia inferior nō includit p se differētiā ei superiorē. vt rationale p se nō includit sensibile nec aliquā aliā. patet. qā sequerēt eadē incōueniētiā q sequit⁹ ponēdo gen⁹ p̄dicari p se de suis differētijs. Contra ista vltima duo dicta arguit⁹ qdupliciter primo sic. Bene sequit⁹ homo p se est rationalis. ergo rationale p se est homo. Et vltra rationale p se est homo. ergo rationale p se ē aīal. Prima psequētiā patet. qā sicut ppositio necessaria p̄uertit in necessariā. ita ppositio p se cōuertit in ppositionē p se. Secūda psequētiā tenet p locū ab inferiori ad super⁹ affirmatiue. Secūdo sic. Homo p se ē aīal. et homo p se ē rationalis aut sensibilis. ergo rationale p se ē aīal et sensibile. tenet psequētiā. qā sicut ex ppositiōib⁹ necessarijs sequit⁹ pclusio necessaria. ita ex ppositiōib⁹ p se sequit⁹ pclusio per se. Tercio sic. Si rationale nō includit aīal. neq; differētie superiores pari ratione includat sua superiora et psequēs erit p̄dicatū generalissimū. psequēs ē incōueniēs. qā tūc sunt plura generalissima q; decem. Quarto sic. si gen⁹ nō p̄dicat⁹ p se de differētijs. ergo p̄dicat⁹ p accidēs. tenet psequētiā qā int⁹ p̄dicari p se et p̄dicari p accidēs nō est mediū. s. psequēs ē falsus. qā tūc p̄dicaret⁹ p accidēs de specie. qd patet. qā qn aliqd p̄dicat⁹ p accidēs de aliquo tūc p̄dicat⁹ p accidēs de quolibet qd includit sub ratioē illi⁹ sicut sub ratioē formali. s. species includit sub generaigit⁹. Ad p̄mū istozum dī negādo psequētiā. Et ad pbationē ei⁹ dī q nō ē sile q ad veritates ppositionis sufficit impossibilitas essendi falsus. Sed ad p̄sentatē requit⁹ q in subiecto includat causa qre p̄dicatū sibi inest. et nō sufficit q sit in p̄dicato. iteo cū rationale nō habeat in se causas qre homo sibi inest. s. ecōtra ista ē falsa rationale p se ē homo. Ad scdm dī. Vno mō q psequētiā nō valet. qā arguit⁹ ex puris indefinit⁹. Et si ille hāc vniuersales pcedit psequētiā. et etiā psequēs dū modo subiectū psequēt supponat psonalit⁹. Alii dī negando psequētiā. Et ad pbationē ei⁹ dī q nō ē sile. qā ex necessarijs nūq; sequit⁹ nisi necessariū. alias antecedēs posset esse ver⁹ sine psequētiā. s. ex p se potest seq

Et p̄dictū p̄t patere q̄ sunt eadē essentialit̄ reali. formalit̄ et natura rei
Secūdo patet q̄ cū ydēp̄tate reali p̄t stare distinctio formalis et natura
rei. Tercio patet. q̄a hec p̄sequētia nō valet demonstrat̄ duob⁹ hec differt
ex natura rei q̄ differt essentialit̄. aut reali. aut formalit̄. aut modalit̄. q̄a si
demonstrat̄ sup̄er⁹ et infer⁹ antecedēs esset verum p̄sequēte existēte falso.
¶ Adis suppositū dī p̄mo q̄ p̄ter distinctionē realē specialit̄ captā et disti
ctionē ratiōis sunt ponēde in reb⁹ aliq̄ dist̄ ictiōes maiores distinctione
ratiōis. et minores distinctione reali. patet. q̄a in subiectū et p̄p̄riā passionē
est aliq̄ distinctio secluso omī ope n̄ri intellect⁹. et illa nō ē realis vt visus ē
in q̄tīde p̄cedēti. nec ē maior distinctiōe reali. q̄a q̄cūq̄ sunt eadē realiter.
sunt etiā eadē essentialit̄. q̄ ē minor distinctiōe reali. Dicit̄ scō q̄ sūmēdo
distinctionē realē generalit̄ p̄ omī distinctiōe q̄ ē in alijs res secluso omī
ope n̄ri intellect⁹ p̄ter distinctionē realē et distinctionē ratiōis nō sunt po
nēde aliquē distinctiones maiores aut minores.

Cōclusio respōsalis Cōuenietie et

differtie q̄nq̄ p̄dicabiliū sunt a purpurio in textu sufficienter assignate
probat̄ auctoritate purpurij. probat̄ etiā ratōe. q̄a p̄ eas q̄nq̄ p̄dicabi
lia sufficient̄ cognoscūt puenire et a seinuicē differre. igitur.

Ad ratōes ante oppositū. Ad pri

mā dī q̄ licet gen⁹ nō p̄dicat̄ de plurib⁹ q̄ differtia q̄ p̄stituit ip̄m. tñ p̄di
cat̄ de plurib⁹ q̄ differtia q̄ ip̄m diuidit. ¶ Ad scōs dī q̄ licet gen⁹ sit p̄us
natura specie et in essendo. effentio formalit̄ et q̄ditatiue. tñ ē postior in exi
stēdo et illatiue. q̄a ad esse speciei seq̄t ip̄m esse et nō ecōtra. ¶ Ad tciū dī q̄
p̄dicari de plurib⁹ p̄t accipi duppl̄. Quo mō positīue vt idē ē q̄ p̄dicari
de mult. et sic ē cōitas oīm p̄dicabiliū. Alio mō p̄t accipi cōpatīue. et isto
mō ē p̄p̄rietas p̄ quā gen⁹ differt ab alijs p̄dicabiliū. Gen⁹ em̄ p̄dicat̄ de
plurib⁹ q̄ alia. Ad p̄firmationē. q̄ licet illa nō p̄dicent̄ actu de plurib⁹. tñ
sunt apta nata p̄dicari de plurib⁹. et hoc sufficit. ¶ Ad q̄rtā dī negādo an
tecedēs. Et ad p̄mā p̄bationē patuit q̄d sit dicēdū in expositiōe illi⁹ pas
sus. Ad scōam p̄bationē dī negādo minore. Et cū dī q̄ ratio ē cōposita
ex genere et differtia. dī q̄ ratio in fōū sūm̄t specialit̄ p̄ diffinitiōe q̄ditati
ua q̄ dat̄ p̄ gen⁹ et differtia. et sic illa ē vera. Aliq̄ vō sūm̄t p̄ p̄ceptu
q̄ditatiuo. et isto mō omī cōicabile mult. vñūoce siue sit trāscēdēs siue li
mitatū habet ratiōe. et sic sūmēdo ratiōē negādū ē q̄ ratio sit p̄posita
ex genere et differtia. Ad tciā p̄bationē dī sicut ad p̄mā. ¶ Ad q̄ntā dī
q̄ coincidūt in idē denotiatiue et accidētali. h̄ nō coincidūt in idē q̄ditati
ue et formalit̄. primū aut nō ē incōueniēs vt visus est in p̄ma difficultate
Circā textū p̄cedētē potuissent moueri multe alie difficultates q̄ ex sum
lia et alijs passibus logice sunt manifeste.

Questōes i p̄dicamēta aristotelis Equiuoca dicūt̄ et cet̄

Ste est liber p̄dica

mentoz aristotelis. Qui scōm cōmentatos
rem diuidit p̄ma sui diuisione in tres par
tes. seu in tres tractatus. Quaz p̄ma est si
cut phemīū ad ea que vult dicere in hoc li
bro. Nam cōprehēdit res p̄tinētes ad ea
que vult dicere sicut p̄ncipia suppositiōis
et diuisionis et diffinitiōis. et ille res solēto
cari antep̄dicamēta. In scōa vō determinat
de ip̄is p̄dicamentis describēdo sigillatim vñūq̄q̄ eoz p̄p̄ria descripti
one. et ponēdo p̄p̄riates eoz. Que incipit ibi. Eoz que scōm nullā com
plexiōē et. In tertia ponit quedā antecedētia et cōsequētia cōmunia om
niū p̄dicamentoz vel pluriū que dicunt̄ post p̄dicamēta. Prima pars
diuidit̄ in tria capla. In p̄mo ponit tres diffinitiōes entīū scōm q̄ illa en
tia significant̄ p̄ diffinitiones. Quaz p̄ma est ista. Equoca dicūt̄ q̄ soluz
nomē est cōmune et scōm illud nomē ratio substantie est diuersa. Exēplū
vt animal homo. et animal quod pingitur habēt solum vñū nomē com
mune scilicet hoc nomē animal. et scōm illud cōmune ratio substantie eo
rū est diuersa. Qd patet. q̄a si aliq̄ assignet qd sit vtrūq̄ assignabit vtri
usq̄ p̄p̄riā ratiōē scōm hoc nomē animal. ¶ Danc aut diffinitionē decla
rat sic cōmētator dicēs. q̄ ea quoz noia sunt cōmunia equoca sunt in q̄
bus nō inuenit̄ aliq̄ cōmune nisi nomē tñ et diffinitio. Declarat substā
tiā vñūscuiusq̄ eoz scōz illd nomē est alia et alia. Scōa diffinitio est hec
Vniuoca dicūt̄ quoz vñū nomē est cōmune. et scōz illud nomē ratio sub
stantie est eadē. Exēplū vt homo et bos habēt hoc nomē cōmune anial.
et scōm illud nomē ratio substantie eoz est eadē Qd patet. q̄a si q̄s assignet
qd sit vtrūq̄ scōm hoc nomē animal assignabit eandē ratiōē vtriusq̄
Tercia diffinitio. Denominatiua dicunt̄ quēcūq̄ ab aliquo solo casu dif
ferentia sunt. et scōz illud nomē habēt appellationē. vt grāmatics a grā
matica. fortis a fortitudine. facundus a facundia.

Eoz que dicūt̄ et cet̄

q̄ n̄ p̄t p̄t
dī q̄ p̄t p̄t
q̄ n̄ p̄t p̄t
q̄ n̄ p̄t p̄t
q̄ n̄ p̄t p̄t
q̄ n̄ p̄t p̄t
q̄ n̄ p̄t p̄t
q̄ n̄ p̄t p̄t
q̄ n̄ p̄t p̄t
q̄ n̄ p̄t p̄t

Dispositio
libri.

Equoca
sunt

Vniuoca

Denominatiua

Questões i pōdicamēta aristotelis

Istud est scdm capitlm huius pme partis. in quo philosophus determinat de scdo antepdicamēto ponēdo duas diuisiones. quar pma est hec. Eor que dicunt. id est p vocē significant quedā dicunt scdm pplerionem vt homo currit et vincit. Alia dicunt sine cōplexione. vt homo equus. Secunda eor que sunt quedā dicunt de subiecto. in subiecto vō nullo sunt. vt homo dicit de subiecto scilicet de aliquo hoīe et in nullo subiecto est vt ait cōmētator. iste sunt substantie vniuersales. Alia sunt in subiecto et de subiecto nullo dicunt. Ponit exemplū supponēdo qd esse in subiecto est esse in aliq nō sicut pars integralis est i suo toto. sicut id sine qd id qd est iposibile esse sine id in quo est. vt quedā grāmatica est in subiecto scilicet i anima et nō dicit de aliquo subiecto. Similit̄ quedā particularis albedo est i subiecto. scilicet in corpore. qd omnis color est in corpore et nō dicit de subiecto vt dicit cōmētator qd ista sunt accidētia singularia. Alia vō de subiecto dicunt et sunt in subiecto. vt scientia est in subiecto scilicet in aīa et dicit de subiecto. scilicet de grāmatica. et ista sunt accidētia vniuersalia vt etiā dicit cōmētator. Alia nec sunt in subiecto nec de subiecto dicunt. vt aliq homo aliq equus. nullū em̄ istor est in subiecto aut dicit de subiecto. Et addit hoc documentū ad cognoscendū ea que nō dicunt de subiecto dicens qd indiuidua et numero singularia simpliciter de nullo subiecto dicunt. Sed vbi phibet ea ea esse in subiecto. sicut patet de accidētib⁹ singularibus. Quedā em̄ grāmatica bene est in subiecto. Et sup istud dicit cōmētator qd substantia tā cōmunis q̄ singularis est illud qd nō est omnino in subiecto. Et quo dicto potest accipi cōtra nomiales qd pter substantias particulares sunt ponēde substantie vniuersales.

Quādo vō alterum.

Istud est terciū capitulū huius pme partis in quo philosophus determinat de tercio antepdicamēto qd dicit regula. Et ponit duas regulas. Prima est. Quādo alterū de altero pōdicat vt de subiecto. id est vt de inferiori qd de eo qd pōdicat dicunt omnia et de subiecto dicunt. Et plū. vt homo dicit de quodā hoīe. et animal de hoīe. ideo etiā animal de quodā animal pōdicat. Qd patet. qd qdā homo est homo et animal. Secda regula. Diverfor generū et nō subalternim pōstor diuerse sunt species et differētie. vt alalis et sciētie. qd differētie alalis sunt volatile. gressibile. bipes. nulla aut aliaz est differētia sciētie. qd vna scientia nō differt ab alia. eo qd bipes est. et qd aliq posset credere qd vniuersalit̄ diuerfor generum essent di

cū resolutōe text⁹ ad itētione scoti

verse differētie. ideo remouet dubiū dicens. qd generū subalternim nō phibet esse easdē differēcias. Et ratio hui⁹ est. qd superiora pōdicant de inferioribus. et quēcūq fuerint differētie pōdicati. cedē etiā erūt subiecti.

Circa hūc textū querit̄ **Utrū** diffinitiones. diuisiones et etiā regule antepdicamētales sint ab aristotele sufficienter assignate.

Et arguit̄ pmo qd nō. qd si diffinitio nes vniucor et equocor essent sufficienter assignate sequerent̄ qnq incouenientia. Prīmū. qd omnia equoca et vniuoca essent voces. cū sole voces dicant. Scdm. qd in verbis nec in accidētib⁹ esset vniuocatio aut equocatio. De verbis patet. qd nō habēt nomē cōmune. De accidētibus patet. qd nō habēt rationē substantie. Tercium qd pōdicamēta nec essent vniuoca nec equoca in hoc nomie ens cū nō habeant eandē rationē nec diuersas scdm illud nomē. Quartū qd termini singulares nō essent equoci cum nom sint cōmunes. Sequeret̄ etiā qd omne nomē esset equoci. et sic omnis ppositio esset distinguenda cōsequētia patet. qd omne nomē scdm idē nomen et diuersas rationes potest significare rem verā et similitudinē rei vere. sicut animal qd significat animal viuū et animal pictū. Quintū qd homo et equus esset vniuoca in hoc noīe albū. cū nomē sit eis cōmune. et ratio eadē. Sed cōsequēs est falsum. qd pōdicat de eis denominatiue. igitur.

Scdo arguit̄. Equoca et vniuoca

nō possunt diffiniri. igit̄ eor diffinitioes nō sunt bone. Antecedēs. phat quadruplici. Primo qd omne diffinibile est vniuoci. sed equoca nō sunt vniuoca. tum qd vniuoca et equoca sunt opposita. tum qd idē esset multiplex et nō multiplex. distinguēdū et nō distinguēdū. qd est impossibile. igit̄ Secūdo. qd omne diffinibile est aliqd vnū. sed equoca et vniuoca nō sunt aliqd vnū. igitur. Tercio. quia plurale non est aliqd q̄ singulare geminatum. vt vult pōstian⁹. Sed singulare geminatum nō potest diffiniri. ergo nec plurale. et p cōsequēs male diffiniūt vniuoca et equoca in plurali. Quarto qd vel diffinitio daret de rebus vel de intentionibus. Nō de rebus. tū qd logicus non diffinit res. tum quia ille res non sunt aliquid vnū. ergo nō possunt diffiniri. nec de intentionibus. quia illarum ratio non est diuersa sed eadem.

Questões ipdicamēta aristotelis

Tercio arguit. Ex diffinitione de

nominatione sequit̃ tria incōuenientia: ergo ipsa non est bona. Antecedens patet. q̃a sequit̃ p̃mo q̃ homo et animal sunt denominatiua cū differant solo casu a suis abstractis que sunt humanitas et animalitas. Secūdo sequit̃ q̃ iste p̃dicatiōes nō sunt denominatiue. mulier est grāmatica. Homo est studiosus cū illa denominatiua grāmatica studiosus nō differat a suis abstractis solo casu. id est sola terminatiōe vocis. Sed consequens est falsum. q̃a ille p̃dicatiōes nō sunt ordinate et nō sunt equoce nec vniuoce. ergo sunt denominatiue. Tercio sequit̃ q̃ cōcretnm deriuaretur ab abstracto.

Quarto arguit. Diuisiones antep̃

dicamentales sunt insufficiētes. ergo male ponit̃ in textu. Antecedens patet p̃mo. q̃a mēbra ei⁹ nō sunt opposita. cū vnū sit pars alterius. Secūdo. Omnis res est incōpleta. ergo nulla res dicit̃ cū cōplēione. tenet cōsequētia. q̃a voces sunt signa rerum. Tercio q̃a sc̃da diuisiō dat̃ p̃ terminū equoq̃ scilicet p̃ illū terminū subiecto. q̃ aliquādo accipit̃ p̃ inferiori. et aliquādo pro subiecto accidentis. Quarto q̃d omne q̃d dicit̃ de aliquo est in illo. ergo impossibile est dici aliqua de subiecto et non esse in subiecto. q̃d est contra primū membrum sc̃de diuisionis.

Quinto arguit. Nō sequit̃. animal

est irrationale. homo est animal. ergo homo est irrationalis. Nec sequit̃ homo est animal. animal est genus. ergo homo est genus. Nec sequitur homo est animal. animal est albū. ergo homo est albus. q̃a in omnibus istis stat antecedens esse verū cōsequēte existente falso. ergo non oportet q̃ si aliq̃d p̃dicatū dicat̃ de aliquo subiecto q̃ quicq̃d dicit̃ de illo p̃dicato dicat̃ etiā de subiecto.

Sexto arguit. Scientia est speci-

es qualitatis et relationis. et corpus est species substantie et quantitatis. et rationale est differentia animalis et scientie. ergo diuersorū generū non subalternatim positorū nō sunt diuersae species aut differentie. q̃d est cōtra regulam.

In oppositum arguit auctoritate

Questões ipdicamēta aristotelis

philosophi in textu p̃cedenti. Et pro solutione huius questionis et declaratione textus p̃cedentis. necnō quorundā que cōmuni in p̃ncipio hui⁹ libri declarant mouent̃ alique difficultates.

Prima difficultas. Quid sit assi-

gnandū pro subiecto attributionis sciētie huius libri. Et pro cuius solutione supponit̃ p̃mo q̃ hec sciētia nō est de aliquo ente reali tanq̃ de subiecto attributionis. patet. q̃a logica sc̃dm se totā. et sc̃dm omnes suas partes est obiectiue de secūdis intentionibus. Et ex quo sequit̃ q̃ decē p̃edicamēta nō possunt esse subiectū hui⁹ sciētie. Et si obijciat̃ q̃a in ista parte logice determinat̃ de eis describēdo vnūq̃q̃ eorū p̃pria descriptione et dando p̃prietates eorū. vt dicit̃ cōmētator. ergo cōsiderant̃ in hac scientia. Et pro solutione huius sc̃do supponit̃ q̃ decē p̃dicamēta possunt cōsiderari duplici. Vno modo prout sunt partes subiectiue entis in quas diuidit̃ ens mediantribus modis intrinsicis. et isto modo eorū cōsideratio est realis et metaphisica. Alio modo possunt cōsiderari. put sunt fūdamenta secūdarū intentionū. et isto modo eorū cōsideratio est rationalis et logica per accidēs. cum q̃a logicus p̃ se cōsiderat intentiones. et p̃ accidēs fundamenta intentionū. Et isto dicit̃ q̃ licet in ista parte logice diffiniant̃ p̃dicamēta et dant̃ p̃prietates eorū. hoc tamē est minus p̃ncipali⁹. Et hoc fit p̃ duas causas. Prima. q̃a intellect⁹ nō potest causare intentionem nisi in fundamento q̃d cognoscit. cū ergo logicus attribuat intentiones decē p̃dicamētis oportet q̃ cognoscat p̃dicamēta. Sc̃da causa est. q̃a ois relatio cognoscit̃ p̃ fundamentū et terminū. Sed sc̃de intentiones fundatate in p̃dicamentis sunt relationes saltē rationis. ergo cognoscunt̃ cognitio fundamēto et termino. et p̃ cōsequēs ad cognoscēdū intentiones fundatas in p̃dicamentis necesse fuit logicū describere p̃dicamēta et dare p̃prietates eorū. De p̃prietatibus tamē dicit̃ aliq̃. q̃a omnes ille que dant̃ in hoc libro debent expōni logicaliter. Sed hoc dictū est dictū nominatim q̃ assignant̃ illas p̃prietates cōuenire terminis. q̃d tamē est falsum. vt videbit̃ in sequētib⁹. Tercio supponit̃ q̃ hec sciētia nō est de aliquo termino tanq̃ de subiecto attributionis. patet. q̃a hec sciētia est de secūdis intentionibus. sed nullus terminus est secūda intentio. Et Sed p̃tra istud arguit̃ quadruplici. Primo. q̃a sc̃dm boeticiū hec sciētia est de decē et vocibus decē re⁹ genera significantibus. Sc̃do. q̃a hec sciētia est de decem p̃edicamentis. Sed decem p̃edicamenta sunt decem voces. igit̃ adinoz p̃bat auctoritate damasceni dicentis. q̃ decē sunt generalissimā

Loica nulle
mē de enti
reali.

p̃dicamēta
dupl. p̃prie

Ex loica
determinat̃ de
p̃prie cu⁹ sit

Comit̃
nominatim

Questões i predicamēta aristotelis

sub quibus refert omnis vox simpliciter dicta. Tercio sic. Partes logice sunt de partibus syllogismi integralibus. aut subiectis. Sed hec pars logice non est de aliqua parte subiecta syllogismi. ergo est de aliqua parte integrali. partes autem integrales sunt terminus et propositio. et non est de propositione. quia scientia libri per armenias considerat propositionem. ergo est de termino. Quarto sic. quia philosophus incipit istum librum ab equiuocis. uniuocis et denominatiuis. et multa dicit in hoc libro que non videntur posse attribui nisi finitis. ergo hec scientia est de aliquo termino tanquam de subiecto attributionis. Ad primum istorum dicitur quod propositio bohecij sic debet exponi. Nec scientia est de decem vocibus decem rerum genera significantibus. id est de decem generibus rerum significantibus per decem voces. ita quod ibi ponitur actiuum per passiuum. Ad secundum dicitur negando minorem. Et ad probationem dicitur quod voces simpliciter dicte referuntur sub vocibus significantibus decem genera per accidentem. quia res continetur sub rebus unde hec vox homo non continetur sub significato huius vocis substantie. Ad terciū dicitur quod partes logice non sunt de partibus syllogismi saltem integralibus. sunt tamen per se de intentionibus que denominant istas partes integrales. Unde nulla pars logice considerat istam propositionem. Homo est animal. tamen aliqua pars logice considerat istam intentionem. propositio vel enuntiatio que denominat istam propositionem. Similiter nulla pars logice considerat per se substantiam. Sed aliqua pars logice considerat istam intentionem. predicatum non aptum natum esse in subiecto quod dicitur substantia. Ad quartū dicitur quod ille diffinitiones equiuocorum. uniuocorum et denominationum dant de rebus et non de terminis. quod patet per commentatorem dicentem quod philosophus hic narrat quasdam dispositiones entium in eo quod significant per diffinitiones. Dicitur ultra quod si aliqua reperiant que videantur conuenire terminis debet exponi de rebus aut intentionibus sicut postea videbitur.

His suppositis dicitur primo secundum al-

bertum quod subiectum attributionis huius scientie est ens dicibile incompletum ordinabile in genere secundum sub et supra. putat stat sub voce tale ordinem significantem. Sed contra istam opinionem obijciunt primo. quia vel ibi accipitur ens per ente eorum ad ens reale et ens rationis. vel per ente reale tantum. vel per enterationis tantum. non primum. quia enti reali et enti rationis nihil est commune uniuocum. Nec secundum. quia tunc subiectum huius scientie esset aggregatum ex prima intentione et secunda. et sic esset ens per accidentem. Nec terciū. quia esset nugatio dicendo ens incompletum. quia illa addita includunt ens sic sumptum. Secundo sic. Vel per ly di-

cū resolutiōe textus ad intentionē scoti

cibile intelligit significabile per vocem vel predicabile. Ad primum. quia subiecto huius scientie accidit quod significetur per vocem. quia nulla voce existente. aut possibili existere hec scientia possit haberi. Nec secundum. quia tunc esset nugatio sibi addendo incompletum. quia omne predicabile est incompletum igitur illud male est assignatum pro subiecto attributionis huius scientie. Dicitur secundo ab alijs quod uniuersale in ratione ordinabile est huius scientie subiectum attributionis. Pro cuius declaratione supponitur quod uniuersale potest considerari dupliciter. Uno modo sub ratione uniuersalitatis. videlicet inquantum est aptum natum esse in multis. et isto modo est subiectum libri precedentis. Alio modo potest considerari sub ratione ordinabilitatis. videlicet inquantum est ordinabile omnino supra. vel omnino sub. vel sub et supra. Et isto modo est subiectum scientie huius libri. Patet. quia ad ipsas habent attributionem omnia considerata in hac scientia. Et si obijciatur quod hec scientia esset subalternata scientie libri precedentis. Secundo. quia nihil potest esse subiectum aliterius scientie sub ratione respectiva et accidentali. Sed ordinabilitas est ratio accidentalis et respectiva. igitur. Tercio. quia uniuersale sub ratione ordinabilitatis est ens per accidentem. Ad primum istarum dicitur negando consequentiam. quia subiectum huius scientie non contrahit subiectum scientie libri precedentis per differentiam accidentalem. Ad secundum dicitur quod licet ordinabilitas sit ratio accidentalis eo quod est passio uniuersalis. tamen hic circumloquitur nobis vnus ratio formalis per quam ipsi uniuersali inest ordinabilitas. et illa non est accidentalis nec respectiva. nisi sicut entitas uniuersalis est accidentalis. Ad terciū dicitur quod licet uniuersale ordinabile sit ens per accidentem tamen uniuersa sub ratione ordinabilitatis non est ens per accidentem. Vel aliter dicitur quod ordinabilitas prout est ratio formalis circumlocutiua subiectum huius scientie non facit vnum per accidentem cum eo. sed facit vnum per se.

Et licet hec opinio probabiliter pos-

sit sustineri tamen ab alijs dicitur secundo quod predicamentum aut generalissimum est huius scientie subiectum adequatum. Pro cuius declaratione supponitur primo quod predicamentum potest accipi dupliciter. Uno modo per supremo gradu coordinationis predicamentalis.

Questões i pōdicamēta aristotelis

Alio modo p toto coordinatione pōdicamentali. 7 vtroq; istoz modoz
ad hoc potest accipi duplici. Vno modo p p se significati. Alio mō p
denomatio. Et isto inferi q pōdicamētū acceptū pro supmo pōdicato 7
pro p se significato est huius scientie subiectū attributionis. patet. qd sub
cōueniūt cōditiones subiecti attributionis. igit. Sed cōtra istud obijci
tur dupliciter. Primo q pōdicatū sic acceptū nō habet aliquas passiones
Secūdo. qd qd est subiectū huius scientie debet esse vniuocū decē pōdica
mentis. sed pōdicatū cōmunē acceptū nō est vniuocū cū decē pōdicamen
tis. cū sit pōdicatū intētionale. igit. Ad p̄mū dicit negando antecēdēs. qd
habet passiones que sunt diuisibiles in species vltius diuisibiles. 7 nō
hū habere supra qd diuidat p differētiās formales 7c. Ad scōm dicit ne
gando minoz. licet enī intētio pōdicamētū nō dicat vniuoce de decē pōdica
mentis. tamē est pōdicatū vniuocū. igit. qd ad esse vniuocū pōdicatū nō re
quiritur q cōceptus vniuersalis sit essentialis vniuocatis. sed sufficit q sit
vniū 7 nomen sit vniū. 7 qd generalissimū 7 pōdicamētū sic acceptū sunt sy
nonima. ideo idem est ponere generalissimū aut pōdicamētū pro subiecto
huius scientie.

Scōda difficultas Utrū tres diffi

nitiones antepōdicamentales sint a philosopho sufficient assignate. Pro
cuius declaratione supponit p̄mo q diffinitio equocoz sic est explicanda.
Equoca p̄cū esse entia quoz vt significatoz solū nomē significās est cō
mune. id est sola vox est eadē. 7 scō illd nomē ratio substantie. id ē pcept
substantialis vel q̄liats a qua nomē iponit ē diuersa. Et oīs iste particule
sunt declarate l sumulis. Diffinitio aut vniuocoz debet sic explicari. Vni
uoca dicunt esse entia quoz nō vt significatoz sed p̄t cōtentoz sub sub
lecto nois vniuoci nomē est cōmune. 7 ratio substantie. id est cōcept
sub
stantialis vel q̄liats significata scōm illud nomē est eadē. Diffinitio autē
denominatiuoz sic est explicanda. Denominatiua dicunt que sunt dicibi
lia quecūq; id est illa aliquo scilicet abstracto solo casu. id est sola termina
tione vocis differētia sunt. 7 scōm illud nomen scilicet denominatiuū ha
bēt applicationē. id est ad alia naturā pullionē. Et oīm istoz declaratio
patuit in sumulis. Scō supponit q duplex est equocū. Equocū 7 eq
uocū equocū. Et vtrūq; adhuc est duplex. scilicet equocū a casu 7 equo
cū a cōsilio. qd solet vtrūq; dici analagū. Duplex est tamen analagū. scilicet
cet analagū vniuocū 7 analagū equocū. Preter istos modos equocū ad
hoc equocū potest accipi duplici. Vno modo p p se significato. Alio

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

modo p denominatio. Et his inferi q hic diffiniunt equoca equocata 7
nō equoca vniuocata. summēdo equoca equocata p p se significati. Et
simili etia p diffinitionē vniuocoz diffiniūt vniuoca vniuocata formalit
accepta. Et his potest inferri q pōdicte diffinitiones sunt sufficient assign
gnate. Circa eas querunt quattuor parua dubia. Primū. vtrū oīs imin
possit esse equocus. Ad qd dicit p̄mo q nullus imin⁹ mētalis q est natu
ralis similitudo rei ad extra est equocus. patet. qd nūb potest esse natura
lis similitudo rerū diuersarū rationū. sed si terminus mētalis esset equo
cus esset similitudo rerū diuersarū rationū. igit. Dicit scō q oīs imin⁹ voca
lis aut scriptus significatiū alicui⁹ rei potest esse equoc⁹ a cōsilio. patet. qd
oīs talis imin⁹ significat p̄ncipalit illā substantiā 7 cōsequētī similitudis
nē et. sicut sunt isti imini animal. homo. leo. 7 sic de alijs. 7 tētercio q
nō oīs imin⁹ vocalis aut sepe⁹ p̄t esse equocus a p̄silio. patet p̄mo. qd iste
terminus chymera. 7 sic de alijs terminis signētoz nō potest esse equoc⁹
hoc modo cū nō sit chymera nisi ficta. Scō patet. qd tunc esset p̄cessus
in infinitū in trāsumptiōibus. qd si animal significet equoce animal viuū
7 animal pictū querit vtrū animal pictū sit equocū a cōsilio. 7 si nō habe
retur intentū. Si sic querit que sunt et equocata a cōsilio. 7 nō possunt esse
nisi animal pictū 7 similitudo animalis picti. Et si querat vltius vtrum
similitudo animalis picti sit equocū a cōsilio. 7 si nō habet intentū. Si sic
querit vt prius. Secūdo patet de noibus significātibz accidētia. In ac
cidentibus enī nūb potest esse similitudo alterius accidētis quin sit eius
dē rationis cū eo 7 significet vniuoce cū eo p illud nomen. vna enī albedo
nō potest esse similitudo alterius albedinis quin ipsa sit eiusdē speciei cu
ca. Scō querit. vtrū ad equocationē nois sufficiat inequalitas partici
patōis eiusdē nois. Ad qd dicit p̄mo q nō. patet. qd ad equocationē requir
diuersitas ratiōis. vt patet p diffinitionē equocoz. ergo si ratio nominis
sit eadē qualicūq; participetur illud nomē nō est equocū. Dicitur q ad
ad equocationē nois a casu sufficit diuersitas ratiōis. Sed ad equocationē
nois equoci a cōsilio requirunt duo copulatiue scilicet diuersitas ratiōis
7 attributio vniuers ratiōis ad alia. Et quo sequit q inequalis participat
tio nois solū repetit in vniuocis. Tercio querit vtrū ad vniuocationē
sufficiat vnitas cōceptus mentalis quo mediante omia vniuocata con
pianē. vel requirat aliqua q̄liats cōmunis p terminū vniuocū significat
ta quā participat vniuocata. Ad qd dicit vno modo ab aliquibus. qd ad
hoc q aliqua vox sit vniuoca pluribus sufficit q significet ea vnico cōcepto

v. ad equocationē sufficient
inequalitas diffinitionis.

Questões i pōdicamēta aristotelis

ptu. sic q̄ in significando ea subo. omē tñ vni cōceptui. nec requirit q̄ si
gnificet aliquid cōmune eis. Et ad hoc q̄ aliqua vox sit equiuoca sufficit
q̄ significet plura diuersis cōceptibus. ¶ Sed cōtra istud obijciū primo
q̄ si sic sequeretur q̄ aliq̄ nōmē esset vniuocū omī entitati positīue. Con-
sequens est falsum. igit̄ cōsequētia patet. q̄a alicui nōi potest correspōdes
re im̄ mediate vnus cōceptus quo omīs entitas positīua cōcipiet. falsitas
aut̄ cōsequētia patet. q̄a si esset aliquod nomen vniuocum omī entī.
positīue. vel illud contraheretur ad sua inferiora per aliquid vel per nihil
Non per nihil vt notū est. Nec per aliquid. q̄a contractū debet esse extra
rationem contrahentis. vniuocum aut̄ nō est extra rationem vniuocati
Secūdo sic. Si ad vniuocationē sufficeret vnitās conceptus sequeretur q̄
hoc nomen canis nō esset equiuocū. q̄a vnico actu concipiendū sub pro-
prijs rationibus possunt concipi sua significata. Sequeret etiā q̄ omīa
vniuocarent in vnitāte speciuoca. ymmo in vnitāte numerali. Patet. q̄a
omīa que sunt sub proprijs rationibus possunt vnico conceptu concipi et
disticte. Intellectus enī vnico conceptu disticte se et alia a se cōcipit sub
proprijs rationibus. Et etiā sequeret q̄ sicut omēs rose dicunt̄ esse eades
specie ppter vnitatem conceptus mentalis. eadem ratione deberent dici
vna rosa numero propter vnitatem numeralem ipsius conceptus. Sed
omīa illa sunt inconuenientia. igit̄. Ideo alii dicūt q̄ ad vniuocationem
requirit vnitās quiditatis significate per terminū minorē vnitāte nume-
rali. ad hoc enī q̄ aliquid sit vniuocū requiritur q̄ significet aliquam qui-
ditatē multis cōmunicabilem ipsa existente vna et indiuisa in illis multis
partita. Et quo sequitur q̄ quāuis terminus singularis posset esse equiuo-
cus. tamen nō potest esse vniuocus cum nō significet quiditatem cōmu-
nicabilem multis. ¶ Quartum dubium. vtrū equiuocum sit vniuocū. Ad
quod dicitur q̄ vniuocū et equiuocū possunt accipi dupliciter. Vno mo-
do pro equiuocis equiuocatis et vniuocis vniuocatis. Alio modo pro
vniuocis vniuocantibus et equiuocis equiuocantibus. et vtrūq̄ modo
adhuc dupliciter. Vno modo formaliter. Alio modo fundamentaliter.
Et formaliter adhuc dupliciter. Vno modo vt quid. Alio modo vt mo-
dus.

Ex his inferunt sex corollaria Pri- mū.

Equiuoca fundamentaliter capta sunt vniuoca vniuocata funda-
mentaliter capta. Patet. q̄a piscis martinus. sydus celeste et animal latra-

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

bile que sunt equiuoca respectu hui⁹ termini canis. et vniuocata respectu
huius termini substantia. vel respectu huius termini corpus. ¶ Secūdo
corollariū. Equiuoca equiuocata formaliter capta sunt vniuoca vniuoc-
ata formaliter capta. Et hoc accipiendo equiuoca vt quid et vniuoca vt
modus. patet. q̄a intentio equiuocorum vniuocatur in hoc communē
equiuocatū. ¶ Terciū corollariū. Equiuoca et vniuoca formaliter capta
et vtrūq̄ vt quid. vel vtrūq̄ vt modus non possunt predicari de se inuicem.
patet. q̄a sunt opposita. et vnū oppositū nō predicat̄ de alio. ¶ Quar-
tum corollariū. Equiuocū equiuocans et vniuocū vniuocans capiendū
vtrūq̄ fundamentaliter equiuocū equiuocans est vniuocū vniuocans.
patet. q̄a canis est equiuocum equiuocans respectu suoz trium significa-
torum. et tamen est vniuocū vniuocans respectu vnius eoz. ¶ Quintum
corollariū. Equiuocū equiuocans est vniuocū vniuocans capiendū vtrū-
q̄ formaliter. et equiuocū vt quid. et vniuocū vt modus. patet. q̄a equiuo-
cū equiuocans predicat̄ de pluribus scdm̄ idem nomen et eandē rationē
scilicet de omībus equiuocantibus. ¶ Sextū corollariū. Equiuocū equiuo-
cans nō est vniuocū vniuocans capiendū vtrūq̄ formaliter et ambo vt
quid vel ambo vt modus. patet. q̄a illo modo opponunt̄. ergo nō possunt
de se predicari inuicem. Et his patet in quo sensu sit ista propositio.
Plures autem sensus possent dari de ea que per predictas possent
manifestari.

Tercia difficultas Vtrū termin⁹

cōcretus accidentalis significet formā accidentālē vel subiectū ipsius for-
me. vel aggregatū ex forma et subiecto. Ad quā dicunt aliqui q̄ talis ter-
minus significat aggregatum ex vtroq̄. Probat̄ primo auctoritatibus
Prima est philosophi septimo methaphisice dicentis. q̄ in dictis scdm̄
accidens sicut sunt album et similiter musicum nō est idem q̄ quid est cū
eo cuius est propter duplex significare. Secunda est commentatoris pri-
mo phisicorum dicentis. Illud quod significat hoc nomen album non
est idem scdm̄ diffinitionem. quia significat albedinem et recipiens illam
Tercia est eiusdem duodecimo methaphisice dicentis. q̄ concretum ac-
cidentis significat ambo scilicet subiectum et formam. ¶ Secundo pro-
batur rationibus. Prima. Significare est intellectum constituere de re.
Et inquit philosophus aristoteles in primo libro periermeniarum.

cū resolutione text' ad itētionē scoti

Sed termin' cōcretus accidentalis cōstituit intellectū de subiecto forme accidentalis. 7 de ipsa forma. igit' significat ea. Prima pars minoris probat duplici. Primo. qd impossibile est formā accidentāle esse sine subiecto. ergo impossibile est ea intelligi sine suo subiecto. 7 p cōsequēs nec significari cum vno. in quodq' sicut se habet ad intelligi sic se habet ad esse. vt dicitur secundo methaphisice. Secūdo patet qd subiectus prius est cognitione q' suū accidēs. ergo. plata voce prius intelligit' subiectū q' accidēs. Tercia ratio. Illud significat nomē pro quo supponit. eo q' suppositio p'suppo. nit significatiōē. 7 suppositio est acceptio termini p re significata p ipm sed nomē cōcretū supponit pro subiecto. Tercia ratio scōs philosophū quarto methaphisice. idem significat nomē 7 diffinitio eius. sed diffinitio termini cōcreti accidentālis significat subiectū qd in ea ponit. igit'. Quarta ratio. Dictio exclusiua addita alicui t'mino excludit omne illud qd est extra significatū termini cui addit. Sed dictio exclusiua addita t'mino alio cui cōcreto accidentāli nō excludit subiectū. qd bene sequit'. T'm albu currit ergo animal currit. ergo terminus cōcretus accidentalis significat subiectū. 7 cū hoc significat formā. ergo sequit' q' significat aggregatū ex vtroq'. Sed cōtra istud obijci' quadruplici. Primo qd idem significat terminus cōcretus 7 eius abstractū. sed abstractū significat solā formā. Ad hoc patet p philosophū in textu dicentē q' denominatiua. id est concreta dīferūt in solo casu. id est in sola cadētia vocis vel mō significati scdm qd pcr. tū significat formā cū cadētia ad subiectū 7 nō abstractū. Secūdo sic. Illud qd est p se in genere nō significat aggregatū ex subiecto 7 accidēte. Sed cōcreta sunt p se in genere. ergo cōcretū nō significat p se subiectū. Ad hoc patet p philosophū qd diffinit qualia in cōcreto 7 etiā ad aliqd. Tercio sic scdm philosophū in hoc libro. albu solā qualitatē significat. ergo nō significat subiectū. Quarto sic. Illud nō significat terminus qd potest nō significare. 7 p quo potest nō supponere. Sed terminus cōcretus accidentalis potest nō significare subiectū illius forme accidentalis. 7 p eo nō supponere. vt patet de isto termino albus quando dicit' de aliquo subiecto. si illud subiectū fiat nigrum amplius non potest supponere pro eo. igitur nō significat ipsum. Aliter dicitur ab alijs q' terminus concretus accidentalis solam significat subiectum. sed cōsignificat vel connotat formam accidentalem per modum adiacentis illi subiecto. Et sic scdm eos primo significat subiectum 7 ex consequenti formam accidentāle. Sed cōtra istud possunt adduci rationes immediate posite.

cū resolutione text' ad itētionē scoti

Et adhuc arguit' sic auctoritate p'metator' qd facit qnto methab. p'meto decimo q'to cōtra auicennā. qd tūc dicēdo corpus albu. v'l natus sumus intelligeret' subiectū infinites. qd est falsum. patet. qd quādo aliqd intelligit' in alio. si addat illi adhuc intelligit'. qd voces nō cadūt a suis significatis. ergo si p albu p'mo significet corpus. idem erit dicere corpus albu sicut corpus corpus albu. Et vltra cū ly albu significet corpus erit idem dicere sicut corpus corpus album. 7 sic infinitū. Ex quo infert cōmentator q' licet auicenna est imauerit q' hoc nomē albu p'mo significat substantiā 7 scdo accidēs. tamē est ecōtra. p'mo significat accidēs 7 scdo substantiā. Alius est modus dicendi. pro quo p'mittunt' due distinctiones. Prima. aliqd potest significare aliqd duplici. Vno modo p'prie 7 p'ncipali. qd scilicet est impositū ad significandū illud. Alio modo cōsequēter. scilicet qd vel dat intelligere illud ex cōsequēti q'uis nō p'prie sit impositū ad significandū ipm. vel qd cōcomitat' p'ncipale significatū ad qd significandū est impositū. 7 hoc modo cōcretū significat subiectū 7 totum partes quodāmodo. vel qd est p'tentū sub p'ncipali significato vel aliquo alio modo. Secūda distinctio. quolibet forma accidentalis dupliciter potest cōsiderari. Vno modo cū p'cisōe a subiecto. 7 isto modo significat p terminū abstractū. Alio modo potest cōsiderari cū cōcretōe 7 habitudine ad subiectū. 7 isto mō significat p terminū cōcretū. Ex quo sequit' q' si cut est eadē essentia forme que intelligit' cū p'cisōe a subiecto 7 cū cōcretōe ad subiectū. ita est eadē essentia forme que significat p terminū abstractū 7 cōcretū. licet hoc sit diuersis modis significandi. T'nc p'missis dicitur p'mo q' terminus cōcretus accidentalis significat p'sequent' subiectū scilicet significatiōe cōcomitante. Patet. qd subiectū cōcomitat' p'ncipale significatū t'mini cōcreti. igit'. Dicit' scdo q' t'min' cōcret' nō significat p'prie 7 p'ncipali subiectū. sed solā formā. probat auctoritatibus 7 rationibus. Prima auctoritas est philosophi dicentis q' denominatiua solo casu differunt ab abstractis. ergo nō differūt in p'ncipali significato. Secūda est eiusdē inferius vbi dicit' albu nihil aliud q' qualitatē significat. Prima ratio. Si termin' cōcret' significaret subiectus sequer' q' iste termin' albu fuisset impositus ad significandū hoiem equū 7 bouē 7 vniuersaliter oīa corpora mundi cū omnia illa p aliquā potentiā possint esse alba. Cōsequēs est manifeste falsum. igit'. falsitas cōsequētis patet p'mo qd ille q' imposuit hanc vocē albu ad significandū nō credidisset q' albus potuisset verificari de omnibus corporibus. Secūdo patet. qd si sic voces caderent a sua significatiōe. nec posset aliquis mouere digitū quin aliquis

Termin' genericus p'prie solā
formā significat.

Questões i pōdicamēta aristotelis

vor significaret aliud pncipalit qd prius nō significauit. vel oporteret cōcedere qd qlibet termin⁹ cōcretus iā actu significet pncipalit omia illa que possunt esse subiecta forme informate p ipm. 7 sic albu 7 coloratū p se si gnificarent eadē 7 vnū esset ita cōmune sicut aliud. cū nō possit aliqd esse subiectū coloris qd nō possit esse subiectum albedinis. Secōdo sequerēt qd omnia cōcreta importantia formas corporales p se eadē significarent de significatiōe pncipali. 7 sic albu 7 nigrus idē significarent. qd est absurdū. Secōda ratio. Si cōcretū significaret subiectū tūc diffinitio data p subiectū nō esset diffinitio p additāmēta. qd est contra philosophū septimo methaphisice. cōsequētia patet. qd qdqd poneret in diffinitione eius esset eius essentia. Pro ista opinione faciūt ratiōes supraposite ptra pma opī nionem 7 scđam. ¶ Ad ratiōes pme opinionis. Ad auctoritatē dicitur qd accipit ibi significare cōmunit. Ad pma ratiōē dicit qd terminus acci dentalis cōcretus nō cōstituit pncipalit intellectū de suo subiecto. sed so lū cōcomitanē. ¶ Ad scđam dicit negando maiorē. si accipiat significare p se. Vnde illa maior solū est vera in suppositione simplici 7 discreta in qua terminus significat 7 supponit pro natura cōmuni quā pncipaliter significat. Ad terciā dicit qd maior habet veritatē de diffinitione nō data per additamentū. Ad quartā dicit negando maiorē. vt patebit in expo nibilibus. quando cūqz dictio exclusiua addit termino cōcreto faciēdo p positionē exclusiua talis ppositio est impossibilis si excludat omē aliud a subiecto. Si tamēdictio exclusiua capiat improprie solū excludit illud qd vere negat de subiecto. ideo negat maior.

Quarta difficultas. Utrū aliqua

pōdicatio essentialis vel qditiua possit esse denominatiua. Pro cuius so lutione supponit pmo. duplex est pōdicatio scilicet equiuoca 7 vniuoca. Pōdicatio vniuoca est duplex quedā essentialis. alia accidentalis. pōdi catio essentialis est illa cuius pōdicatū est tota essentia vel pars essentie subiecti. Pōdicatio accidentalis est illa cuius pōdicatū nec est essentia. nec pars essentie subiecti. sed est extra cōceptū essentialē eius. Sed cōtra istā diffinitionē obijcit. pōdicatio essentialis 7 pōdicatio denominatiua idē sunt. Sed pōdicatio denominatiua nō est pōdicatio vniuoca. cum hec et opposito distinguat scđm philosophū. qd ponit tres modos pōdicabi. scilicet pncipari vniuoce. equiuoce 7 denominatiue. ergo male diuidit pōi dicatio vniuoca in accidentalē 7 essentialē. Ad istud dicit qd pōdicatio vniuoca accipit dupliciter. Vno modo specialiter pro pōdicatione in

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

qua pōdicatū est de quiditate subiecti. 7 isto modo sunt tres pōdicationes nec diuidit in pōdicationē accidentālē. Alio modo accipitur generaliter pro omī pōdicatione cuius pōdicatū habet tm vnū nomen 7 vnā ra tionem. siue sit essentialis siue nō. 7 isto modo nō sunt nisi due pōdicatio nes scilicet vniuoca 7 equiuoca. 7 sic diuidit in pōdicationē accidentales 7 essentialē. ¶ Secōdo supponit qd pōdicatio essentialis est duplex. que dam sunt cui⁹ extrema sunt abstracta vltimata abstractione. cuiusmodi est abstractio nature a suppositis. vt equinitas est equinitas. 7 ista tenet pmi gradū pōdicationis quiditatis. Alia est pōdicatio essentialis. cui⁹ extrema sunt equaliter cōcreta cōcretionē ad supposita. cuiusmodi sunt ista. homo est animal. ¶ Tercio supponit qd pōdicatio denominatiua est duplex. vna est que summit a posteriori 7 ab accidente. Et isto modo ista est denominatiua. homo est iustus. Alia est pōdicatio denominatiua que summit ab aliquo essentiali priori. siue tale prius sit de cōceptū quiditati uo posterioris siue nō. 7 scđm hoc iste sunt denominatiue. homo est ani mal. homo est rationalis. homo est ens. rationale est animal.

His suppositis dicit pmo q nulla

pōdicatio essentialis cuius extrema sunt abstracta vltimata abstractione est denominatiua aliquo modo. patet. qd ad omē denominationē reqi ritur aliqua concretio que datur intelligi per illā particulā appellationē positam in diffinitione denominatiuor. sed in tali pōdicatione nulla est cōcretio. Dicit scđo q nulla talis pōdicatio vltimate abstractorū est ve ra in creaturis per ydemptitatem. Sed omis talis si sit vera est formalis et eo q in tali pōdicatione denotantur extrema omīmode esse eadem. et nullo modo esse distincta. In diuinis autem talis potest esse vera p ydē ptitatem. licet nō sit formalis. 7 hoc est propter infinitatē per quā omia que sunt in deo ydemptificantur realiter cum deo. cuiusmodi sunt iste. Veritas est bonitas. Iusticia est bonitas. 7 sic de alijs pōdicationibus que sunt in terminis diuinis. Dicunt tamen aliqui q licet in terminis pō dicamentalibus nulla talis pōdicatio reperatur vera quāto sit forma lis. tamen in transcendentibus propter eorum cōmunitatē 7 infinitatē permissiuam tales pōdicationes vltimate abstractorū possunt esse ve re per ydemptitatem. quia ratio entis vltimata abstractione abstrac tiones quiditatis sunt quedam entitates.

In creaturis nulla predicatio ultimae
abstractio est vera. *11° 2°*

Questões i pōicamēta aristotelis

Et oportet istud intelligi dūmodo transcendentia nō abstrahant per alī
quos terminos scē intentionis. cuiusmodi sunt isti termi qd itas forma
lis ratio formalis. ut patet dicendo. humanitas est qd itas entis. vel hu-

*Si res dī
nō pōit
fōmā
fōmā
fōmā*

manitas est ratio formalis entitatis. quia tales predicationes sunt falsae
Et his patet q in creaturis nulla pōicatio ultimae abstractio est ve
ra nisi ubi pōicatu est omimode idem cū subiecto. ut iste. humanitas est
humanitas. animalitas est animalitas. Vel ubi pōicatu est transcen
dens q per ydemptitatem cōcedit vera. ut ista. humanitas est entitas. est
vera nō formalit sed per ydemptitatem. Dicitur tercio q omis pōicatio
essentialis scēo modo in qua scilicet pōicatu est pars essentie subiecti est
denominatiua. hoc patet. qā cuiuslibet talis pōositionis pōicatu est aliq
modo cōcretū dictū denominatiue ab aliquo abstracto. igit pōis talis pōi
catio est aliquomodo denominatiua. Et quo patet q hec est denominati
ua. homo est animal. qā hoc pōicatu animal est cōcretū dictū denomi
atiue ab isto abstracto animalitas. Et similiter hec est denominatiua. homo
est rationalis. qā pōicatu est cōcretū dictū denominatiue a rationalitate.

Et quo sequit q genus et differentia pōicant denominatiue de specie pe
nes scōm modū denominatiōis. et generalit qdlibet superius essentialis li
cet pōicet qd itatiue et vniuoce de suis inferioribus. tamē cū hoc pōica
tur denominatiue scōm secundū modū de eisō. et ratio huius est. qā omis
pars essentialis cū nō sit omimode eadē cū suo toto pōicat denominatiue
de illo. sed genus et differentia sunt partes essentialis speciei. et generaliter
omis superius essentialis et qd itatiua est pars essentialis respectu suē infer
rioris. ergo de eis pōicat denominatiue. Et si obijciat q scō philosophū
septimo topicor a genere nulla est pōicatio denominatiua. Dicit q hoc

*In pōi
fōmā
ab omī dī*

verum est de denominatiua primo modo. Multis enim diceret albedi
nem esse coloratam. Dicitur quarto q nulla pōicatio essentialis primo
modo dicta est denominatiua primo modo et secūdo modo. patet. qā ois
talis est formalis vel ydemptica. modo nulla talis est denominatiua igit.
Dicitur qnto q si pōositiones denominatiue secūdo modo sint quiditatiue et
vniuoce. nulla tamē pōicatio denominatiua primo modo est essentialis.
Prima pars patet ex dictis. Scōa pars patet. qā in tali pōositione pōi
catū est antecēdēs et posterius subiecto. ergo nulla est talis essentialis.

Quinta difficultas. Utrū due di

uisiones et due regule antepdicamentales sunt in textu sufficienter posite
Et pro solutione prime partis supponit pmo q pma diuisio ponitur a

cū resolutione textus ad itētionē scoti

philosopho ad cognoscendū distinctionē eorū que ponunt in pōicamē
to aut quibusque que nō ponunt patet. qā nullū cōpletū est in pōicamēto.
et omne qd est in pōicamēto est incōpletū. Et licet aliqua cōpleta vocalia
quādoqz significant res pōicamentales. tamē nulla res pōicamentalis est
completa. Et his patet q prima diuisio dat de rebus et non de terminis.
ideo sic est intelligenda. Eorū que dicunt per vocē significant quēdā signi
ficant per vocē completā. Scōa supponit q secūda diuisio ponit a phi
losopho ad cognoscendū distinctionē eorū que ponunt in vno pōicamen
to ab his que ponunt in alio pōicamēto. qā omne qd ponit in pōicamen
to vel est vniuersale vel particulare. Si vniuersale hoc est dupliciter. quia
vel est substantia vel accidēs. Si substantia sic dicit de subiecto et non est in
subiecto. Si accidēs sic dicit de subiecto et est in subiecto. Si particula
re. hoc est dupliciter. qā vel est substantia. et sic nec est in subiecto nec de sub
iecto dicit. Vel accidēs. et sic est in subiecto. sed nō dicit de subiecto. In
ista autē diuisione summit subiectū equiuoce. qā cū ponit post hanc pre
positionē de summit pro inferiori alicuius superioris. sed cū ponit post
hanc pōitionē in summit pro subiecto accidentis. nec est incōueniens in
distinctione uti aliquo equiuoco. licet in syllogismo esset incōueniens. qā
ibi debet esse vnitās nō nois tū. sed nois et res simul. Dicit tamē dñs al
bertus q hic accipit philosophus subiectū vniuoce. qā accipit subiectū
cōmunit pro eo qd alteri subest. Et sic licet rationes substantiales subiecti
sint distincte. tamē eius ratio cōmunis est eadē quā est subesse alteri.

Primo dicit
ad quid

Secundo ad
cognoscē

*In pōi
de fōmā
de fōmā
de fōmā*

*In pōi
de fōmā
de fōmā
de fōmā*

His suppositis dicit pmo q diuisi

ones antepdicamentales sunt sufficienter assignate. Patet pmo. qā dantur
per opposita. Scōa. qā membra coniunctim sumpta sunt eque cōmunia
sicut diuisum. Et pro solutione secunde partis dicit ab aliquibus q pma
regula antepdicamentalis a philosopho posita est bona et vera duobus cō
ditionibus obseruatis. Prima q in pma pōositione sit pōicatio ordina
ta. Scōa q in scōa pōositione sit pōicatio essentialis. Et quo sequit q in
istis cōsequētis nō bene arguit per hanc regulam. species est homo. ho
mo est animal. ergo species est animal. Animal est homo. homo est spe
cies. ergo animal est species. Sed cōtra istū modū dicendi arguit duplici
ter pmo. qā nō sequit. Homo est albus. albus est accidēs. ergo homo
est accidēs. et tamē hic obseruant ille cōditiones. igit. Scōa sic scōm au
tem et a galilei. ista regula tenet in pōicationibus negatiuis in quibus

Limitatio
per regule

spēs et hō
hō et al. g. m. qre nō videt.
at et spēs

Questões i predicamēta aristotelis

negant de predicato quęquā sunt ipsi repugnantia. ita q̄ bene arguitur per istā regulā sic arguendo. Homo est rationalis. rationale nō est insensibile ergo homo nō est insensibilis. Et homo est risibilis. risibile autē nō est inanimatū. ergo homo nō est inanimatus. et tamē in minori non est predicatio essentialis ut notū est. igit̄ ille modus dicendi nō est sufficiens. Ideo alit̄ dicit q̄ p̄dicta regula est bona et vera tribus cōditionibus obseruatis. Prima est q̄ summant aliqua in eodē genere essentialiter ordinata. ita q̄ si vnū p̄dicet de alio q̄ etiā p̄dicet de subiecto cōtento sub illo. Scda cōditio est q̄ p̄dicatū intermediū nō variet in ordinē illud de quo p̄dicat et ad illud qd̄ de ipso p̄dicat. Tercia cōditio est q̄ illa regula debet intelligi de p̄dicatione significata in secundis intentionibus que habet exerceri in intentionibus p̄mis. Sed cōtra istud arguit̄ q̄ tunc hec cōsequētia esset bona. animal est homo. animal est substantia. ergo homo est substantia. cōsequēs est falsum. igit̄ nō. Cōsequētia patet. q̄ in ista cōsequētia summū tria essentialit̄ ordinata in eodē genere. et arguit̄ in p̄mis intentionibus p̄ p̄dicationē exercitatā. si alitas autē cōsequētis patet. q̄ nō sequit̄. animal est albus. ergo homo est albus. cū ibi sit fallacia cōsequētis. et tamen est eadem forma arguendi omnino sicut in p̄ma. igit̄ illa regula his cōditionibus obseruatis nō est vera. Ideo dicit̄ alit̄ adhuc alit̄ q̄ hec regula tenet formaliter duabus cōditionibus obseruatis. Prima q̄ p̄ma p̄positio sit affirmatiua. Scda q̄ scda p̄positio sit vniuersalis formaliter vel virtualit̄ sic scilicet q̄ ipsa nō mutata quo ad veritatē vel falsitatē potest fieri vniuersalis siue sit affirmatiua siue negatiua. Et sic p̄dicunt cōsequētē q̄ scdm̄ modū arguendi huius regule arguit̄ p̄nes quartā figurā que a p̄ma figura solū differt i trāsp̄ositionē p̄missarū. Et licet iste modus dicendi posset p̄babiliter substinēri. tamē nō videt̄ esse de intentionē philosophi. patet p̄mo. q̄ p̄ p̄mā regulā philosophi nō vult aliud ostēdere q̄ ordinē eorū que ponunt in eodē p̄dicamento scdm̄ sub et supra. ut patet p̄ cōmētatorē. q̄ sic exponit illā regulā dicens. Quādo autē p̄dicat̄ aliquid de aliquo p̄dicatione dēnotante substantiā eius. deinde p̄dicatur de illo p̄dicato aliud etiā p̄dicatū denotat̄ essentia eius. ipm̄ etiā dēnotat substantiā illius subiecti cuius denotat p̄mū p̄dicatū. Scdo patet q̄ alitas illa regula nō esset p̄ncipiū vel vna suppositio ad scientiā p̄dicamentorū. Cōsequēs est falsum et cōtra cōmētatorē in p̄ncipio huius libri. igit̄. Et quo sequitur q̄ per hanc regulā philosophus nihil aliud intelligit q̄ quicqd̄ est prius priore est prius posteriore quicqd̄ est supe-

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scotti

rius superiore est superior inferiorē. Et quicqd̄ dicit̄ p̄ se de aliquo subiecto dicit̄ per se de quolibet contento sub illo subiecto. et sic patet q̄ per regulā philosophus nō intendit dare modū arguendi. sed p̄cise intendit ostēdere ea que se habent scdm̄ sub et supra et in eadē coordinatione p̄dicamentali. Est autē p̄dicta regula similis illi regule quam ponit purphirius caplo de specie vbi dicit̄. q̄ de quibuscūq̄ p̄dicat̄ species de his necessario p̄dicat̄ gen⁹ et generis genus vsq̄ ad generalissimā. ut si socrates est homo. et homo est animal. et animal est substantia. socrates est animal et substantia. Dicendū est ergo q̄ p̄ma regula que valet primo et per se ad cognoscendū ordinē pertinentiū ad coordinationē et per accidens ad arguendum quibuscūq̄ consequentijs materialibus est a philosopho sufficienter posita. Pro declaratiōe scde regule supponit̄. Aliqua genera possunt dici non subalternata dupliciter. Vno modo. quia non continentur sub seinuicem. sicut animal et planta. Alio modo. q̄ nō continentur sub aliquo tercio genere. ut animal et color.

Hoc supposito dicit̄ q̄ secunda re-

gula debet intelligi de generib⁹ vtroq̄ t̄c̄ nō subalternatis. ita q̄ sit sensus. diuersorū generū et nō subalternatim positōrū. id est nō contentōrū subseuicē sicut superius et inferius. nec etiā contentōrū sub aliquo tercio genere sunt diuersę species et differentie. Et ratio huius est. q̄ de differentie exeunt a potestate generis. et genus est pars q̄d̄ latius speciei alteri et aliterius generis alie et alie sunt differentie et species. Et omnibus infertur diffinitiones et regulas p̄dicamentales esse sufficientes.

Cōclusio respōsalis. Diuisiones.

diffinitiones et etiā regule antep̄dicamentales sunt a philosopho sufficienter assignate. Hec cōclusio relinquit̄ probata ex diffinitionibus p̄dictis

Ad ratiōes. Ad p̄mā dicit̄ negan-

do cōsequētiā. Ad p̄mū in cōueniēs dicit̄ q̄ debent in illis diffinitionibus accipi prout idem est quod concipiunt̄ seu sunt res conceptę. Aliter negando illam. quia ut patebit exponendo illas diffinitiones scdm̄ intentionem cōmētatoris post illud verbū dicuntur debet subintelligi entia. Ad secundū inconueniens dicitur negando consequentiā. Et ad probationem primi dicitur quia hic non capitur nomen prout distinguit̄ contra verbum et alias partes oratiōis.

Questōes īp̄dicamēta aristotelis

Ad p̄bationē secūdi dicit q̄ hīc nō summiſ subſtātia pro ente per se. s̄ pro essentia per se. et illa cōuenit accidētib⁹. Ad terciū incōueniēs dicitur negādo cōsequētiā. q̄a hīc nō summiſ ratio p̄ rationē quib̄datiua. s̄ summiſ pro cōceptu q̄datiua vel q̄ditate aut qualitate essentiali a qua nō mē imponit. Ad q̄rtū incōueniēs dicit negādo consequentiā. q̄a hīc nō summiſ cōmune prout opponit proprio. sed accipit prout tantū valet sicut idem. Ad q̄ntū incōueniēs dicit q̄ albū bene est p̄dicatū vniuocū cum respectu hoīs et equi. sed nō dicit vniuoce de eis.

Ad sc̄dam dicit negādo antece-

dens. Et ad p̄mā p̄bationē dicit q̄ equoca formalit̄ capta sunt vniuoca accipiēdo vniuoca vt modus. nec sic sunt opposita. nec etiā ex hoc sequit̄ q̄ idem sit multiplex et nō multiplex. distinguendū et nō distinguendum. Ad sc̄dam p̄bationē dicit q̄ licet equiuocata et etiā vniuocata fundamētaliter capta nō sint aliq̄d vñū. tamē formalit̄ accepta sunt aliquod vñū. Vel aliter dicit q̄ licet omne diffinibile sit aliq̄d vñū sc̄m significationē hō tamē sc̄m suppositionē. et sic licet equoca in plurali numero pro pluribus supponant. vñū tamē significant cōmune illis pluribus. Ad terciā p̄bationē dicit q̄ dictū p̄scian est verū quo ad naturā cōstructionis vel suppositionis. sed nō quo ad unitatē forme significationis. q̄a plurale est vñū sc̄m significationē. Singulare autē geminatū nō est vñū. sed plura. Ad quartā p̄bationē dicit q̄ diffinitio equiuocorū dat de ista intentione equiuocū equiuocatū. et sic dicit q̄ intentio rationis nō est diuersa. Dicit etiā q̄ nō oportet. q̄a tunc posset diffiniri. sed oportet id pro quo datur diffinitio habeat diuersam rationem.

Ad terciā dicit. negādo antece-

dens. Ad p̄mā dicit q̄ homo et animal sunt denominatiua sc̄m vocem tñ. sed nō sunt denominatiua sc̄m rem et vocem simul de quibus dat illa diffinitio. Ad sc̄m dicit negādo cōsequētiā. Et ad p̄mā partem de ista Ad aliter ē grāmatica dicit q̄ licet grāmatica differt ab abstracto casu. id est cadentia ad subiectū siue a modo significandi. et hoc sufficit. Vel aliter dicit q̄ licet sc̄m se nō differat. tamē differt sc̄m suū masculinū aut neutrum. De alia dicit q̄ est denominatiua sc̄m rem. sed nō sc̄m vocem. Ad terciū dicit q̄ hoc est verū sc̄m logicū. q̄a est prius esse rem sc̄m quem modū significatur per abstractū q̄ ipam inesse sicut significat p̄ cōcretū

cū resolutione text⁹ ad itētionē scoti

Grammatici derivāt voces parū curantes de rebus.

Ad quartā dicit negādo antece-

dens. Et ad p̄mā p̄bationē dicit q̄ licet mēbra fundamentaliter sumpta nō opponant. tamē ipa formalit̄ accepta opponunt. Ad sc̄dam p̄bationē negādo cōsequētiā. q̄a plura possunt significari quā sint. Ad terciā patet q̄d sit dicendū in vltima difficultate. Ad quartā p̄bationē dicit q̄ impossibile est aliq̄d dici de subiecto et nō esse i subiecto capiēdo subiectū cōiter p̄ eo q̄d alteri subest. s̄ impossibile ē aliq̄d dici de subiecto et nō esse in subiecto capitur subiectū specialiter pro subiecto accidentis.

Ad q̄ntā rationē patebit q̄d sit dicendū ex vltima difficultate.

Ad sextam dicit q̄ scientia equo-

summiſ vel saltē nō eadē cōponit species qualitatis et species relationis q̄a tūc ponit species qualitatis quādo accipit p̄ significato. scilicet p̄ habitu intellectus. Sed tūc ponit species relationis quādo accipit p̄ cōsignificato scilicet pro respectu fundato in illo habitu et terminato ad obiectū scibile. Dicit vltius q̄ corpus p̄ trina dimēsiōne captū est species quantitatis. et p̄ subiecto trine dimensionis est species subſtātie. et tūc summiſ equoce. Dicit vltra q̄ rationale equoce est differētia animalis et scire quia est. Dicitur animalis quando significat idem q̄ vti ratione et est differētia scientie. q̄a significat idem q̄d est de enterationis tñ de obiecto. Sequitur de subſtātia.

Forūm que sc̄m nullam complexionem et cetera.

Ista est sc̄da pars seu sc̄da tractatus huius libri in quo post q̄ philosophus determinauit de antep̄dicamentis determinat de ipis p̄dicamentis. Et diuidit in sex capitula. In primo ponit numerū ip̄dicamentorum. Et diuidit in duas particulas. In p̄ma ponit numerū ip̄dicamentorum. Et in qua sc̄m nullā complexionē dicunt. id est terminorū incomplexorū singulū. id est quodlibet. aut significat subſtātiā aut quantitātē aut aliū

Questões i pōdicamēta aristotelis

quid. aut qualitatē. aut vbi. aut quādo. aut sitū esse aut habere. aut facere aut pati. Exemplū dat de omnibus istis dicēs. Exemplū de substantia vt dicatur figuratū. id est exemplariū. vt homo equus. quātitas. vt bicubitū tris cubitū. qūitas vt albi nigrū. ad aliqd. vt maius. duplū. triplū. vbi. vt hoc eo. qū vt heri. sitū esse. vt sedere. iacere. qūcere. habere vt calciatū. facere. vt secare. vire. pati. vt secari. vzi. ¶ In scda particula ponit talē cōclusionē. Nullū istoz incōplere dictū est oratio affirmatiua vel negatiua. Probat. qā ois oratio affirmatiua vel negatiua ē vera vel falsa. Sed nullū istoz incōplere dictū significat verū vel falsū. ergo nullū istoz incōplere dictū est oratio affirmatiua vel negatiua. Minorē pbat. qā si qd dixerit homo vel albi currit nō dicit verū nec falsū. Sed ex completionē istoz fit affirmatio aut negatio. et per consequens oratio vera vel falsa.

Substātia dicitur que proprie et maxime. et cetera.

istud est scdm caplm scde partis vel scdi tractatus. in quo philosophus definit de pmo pōdicamēto scilicet de substantia que ē prior alijs pōdicamentis naturatē pōre et diffinitionē. vt habet septimo methaphisice. Et diuiditur in duas partes pncipales. In pma parte definit de substantia quantū ad eius essentia. diuidēdo eā. et diffiniendo mēbra sue diuisionis. Et diuidit in quattuor particulas. In pma particula supponit q substantia diuidit in pma et substantia et scdam substantia. Et tunc dicit q pma substantia est que pprie et pncipalit et maxime substare dicitur. Vel aliter. Prima substantia est que neq dicit de subiecto. nec est i subiecto. Exēplū cat. vt aliq homo. aliq bos. aliq leo. ¶ Et qbus aēplis orit dubium vtrū ista cōplera aliq homo. aliq bos. et sic de alijs sint pme substantie. Sed de hoc dicit in questōe. Deinde diffinit scdas substantias. dicēs q scde substantie dicunt species in qbus sunt pme substantie. et har species genera. vt homo in quo est aliq homo. et animal qd se habet vt genus et species dicunt scde substantie. ¶ In scda particula declarat et probat diffinitionē pme substantie. Et pmo supponit qd vt dictū est in diffinitione vniuocoz necesse est ea que dicunt de subiecto pōdicari noie et ratione sicut nomen et ratio hois predicat de aliquo hōie. eo q quidā homo est homo et animal rationale. Sed ea que sunt in subiecto aliquādo nomine

cū resolutione textus ad itētionē scoti

sed nō ratione de subiecto predicant. Quedā vō neq noie neq ratione pōdicant de subiecto. Scdo. pbat. qā albi pōdicat de corpore corpus dicatur albi. sed ratio albi nō predicat de corpore sic supple q sit ei essentia. ¶ Hoc supposito probat scdam diffinitionem pime substantie talē ratione. Illa de quibus omia alia dicunt aut in quibus sunt nō dicuntur de subiecto neq sunt in subiecto. Sed de primis substantijs omia alia dicunt aut sunt in primis substantijs. igit pme substantie neq dicuntur de subiecto neq sunt in subiecto. Prima pars minoris patet. qā animal predicat de homine. ergo et de aliquo hōie. cōsequētiā probat et opposito consequentis. quia si de nullo homine predicat. nec omnino de homine predicabitur. Secunda partem minoris probat. quia color est in corpore. ergo est in aliquo corpore. consequentia patet et opposito consequentis. quia si color in nullo corpore est color in corpore nō est. Et his infer q omia alia a primis substantijs aut dicunt de primis substantijs aut sunt in primis substantijs. Et quo sequitur vterius q non existentibus primis substantijs impossibile est esse aliquod aliorum. Probat. qā omia alia dicuntur de primis substantijs aut sunt in ipsis. Sed non existentibus primis substantijs nihil est eorum quē dei pīs dicuntur. aut in ipsis sunt. igitur. ¶ In tertia particula philosophus comparat pmas substantias et secundas ad inuicem et intēdit tres conclusiones. Primo comparat secundas substantias inter se. et est hec. Inter secundas substantias species est magis substantia quam genus. Probat philosophus duabus rationibus. Prima ratio id est magis substantia qd est propinquior prime substantie. sed species est propinquior prime substantie q genus igitur est magis substantia q genus. Minor probatur. quia nō est propinquius prime substantie quod cōuenientius respondetur ad interrogationem factam per quid de prima substantia. Sed species est huiusmodi. Nam si aliquis querat quid est aliquis homo. cōuenientius respondetur q est homo qd q est animal. cum homo sit magis propinquus alicui homini q animal. Et similiter si aliquis querat quid est aliqua arbor cōuenientius respondetur q est arbor qd q est planta. igitur. Secunda ratio. Sicut se habent prime substantie ad omia alia sic se habent species ad genera. sed prime substantie sunt magis substantie omnibus alijs substantijs eo q substant eis. et omia alia dicuntur de ipsis et in eis sunt. ergo cū species substant generi et nō cōuerso. qā gen^o pōdicat de specie. nō aut species de genere sequit q species est magis substantia q genus

Questões i pōdicamēta aristotelis

¶ Secūda cōclusio. Inter species quāz nulla est genus vna non est magis substantia q̄ alia. Probat talī ratōe. q̄a vna species nō respōdet pueniēti ad inrōgationē factā per qd de p̄ma substantia cui cōuenit q̄ alia species respondet ad inrōgationē factā de p̄ma substantia cui cōuenit. igitur nulla species nō est magis substantia q̄ alia. Antecedēs patet. q̄a inrōgādo de aliq̄ hoīe qd est. ita cōueniēti respōdet q̄ est homo sicut respondet de aliquo equo q̄ est equus et cōtra. igit. **¶** Tercia p̄clusio. Inter p̄mas substantias vna nō est magis substantia q̄ alia. probatur. q̄a aliq̄s homo nō est magis substantia q̄ aliq̄s bonus. igit. **¶** In quarta particula declarat dīfinitionē secundarū substantiarū p̄ sitā ponēdo talē cōclusionē soluz species et genera de genere substantie dicunt secundē substantie. pbat duas rationib⁹. Prima. Solū ille dicunt se de substantie que indicat quāritatem se de substantie. et p̄dicat in qd de p̄ma substantia. sed sola genera et species de genere substantie sunt huiusmodi. igit. Minor patet. q̄a si aliq̄ assignauerit de aliquo hoīe q̄ est homo vel animal assignauerit quiditatem alicuius hoīs. et familiaris et manifestius p̄ hoīem q̄ p̄ animal. sed si assignauerit aliq̄ maioris. vt albū aut currit. aut aliq̄ aliud p̄dicatur accidentale et transe assignauit. eo q̄ nullū accidēs indicat qditarē alicui p̄ime substantie. nec p̄dicat in qd in p̄ma substantia. Secūda ratio. Sicut se habet p̄me substantie ad oīa alia. ita se habet genera et species p̄marū substantiarū ad oīa alia. scilicet ad accidentia. Sed p̄me substantie dicunt p̄prie et maxime substantie. q̄a substantiant omnibus alijs. ergo genera et species que sunt post p̄mas substantias substantiant omnibus alijs scilicet accidentibus. et p̄ cōsequēs solū ille dicunt secundē substantie. Maiorē pbat q̄a de secundis substantijs oīa alia dicunt. q̄a sicut dicim⁹ aliq̄ hoīem esse grammaticeū. sicut hoīem et animal dicimus esse grammaticeū. et similiter est in alijs. **¶** In secūda parte p̄ncipali hui⁹ capitulo que incipit ibi. Cōmune autē est philosophus determinat de p̄prietatib⁹ substantie. Et diuidit in sex particulas. In p̄ma particula ponit p̄mā p̄prietatē substantie dicēs. Cōmune ē omni substantie in subiecto nō esse. Probat dupliciter. primo iductiue. q̄a p̄ma substantia nō est in subiecto. neq̄ de subiecto dicitur. Similiter secundarū substantiarū nulla est in subiecto. ergo cōmune est omni substantie in subiecto nō esse. Secūda pars patet antecedētis pbat q̄a homo licet dicatur de subiecto tñ in nullo subiecto ē q̄ nō est aliq̄ hoī sicut in subiecto. Sicut animal dicit de subiecto scilicet de aliq̄ hoīe nō ē in aliq̄ hoīe. sicut in subiecto. Secūda pbat syllogismo. sicut nihil eorū que sunt in subiecto p̄

et mentio
finitiois
de sube.

prima
20 p̄ctm

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scotti

dicant noie ratione. q̄uis nihil prohibeat nomē p̄dicari. sed scē substantie p̄dicant nomē et ratione. q̄a nomen et ratio hoīs. et etiā animalis p̄dicat de aliquo hoīe. ergo scē substantie nō sunt in subiecto. Deinde ostendit q̄ hec p̄prietas nō cōuenit soli substantie dicēs. hoc scilicet non esse in subiecto nō est p̄p̄tū substantie. q̄a cōuenit etiā diffērentie substantiali. Probat. q̄a bipes et gressibile dicunt de subiecto. si licet de aliquo hoīe et nō sunt in aliquo hoīe tanq̄ in subiecto. q̄a ratio diffērentie p̄dicat de quacūq̄ sp̄a diffērentia p̄dicat. Itā sicut gressibile p̄dicat de hoīe sic etiā ratio gressibilis. Cōsequēti remouet vnū dubium. Aliq̄s em̄ posset dubitare vtrū partes substantiarū sint in suo toto sicut in subiecto. respōdet q̄ nō dicēs. Itā vos cōturbant substantiarū partes. que ita sunt in toto quā si in subiecto sint ne forte cogamur eas nō esse substantias cōsiderari. nō em̄ dicunt esse in subiecto que tanq̄ partes sunt alicuius. q̄a supple aliud est esse in aliquo tanq̄ in toto. et esse in eo tanq̄ in subiecto. vt patebit in modis essendi in positis in petro hispano in sumulis. **¶** In secūda particula ponit secūda p̄prietatē substantie dicēs. Inest autē secundis substantijs et earum diffērentijs vniuoce p̄dicari de primis. Probat. Quia quecūq̄ p̄dicant de indiuiduis aut speciebus p̄dicant vniuoce. Minorē pbat inducitiue. q̄a nō sunt plures substantie que p̄dicant quā substantia que est species et substantia que est genus. eo q̄ a p̄ncipali substantia nulla erit p̄dicatio. q̄a de nullo subiecto dicit sed species p̄dicat de indiuiduis. et substantia que est genus p̄dicat de specie et indiuiduo. Et similiter diffērentie de speciebus et indiuiduis. igit. Maiorē pbat. q̄a omne qd p̄dicat scē in nomen et rationē p̄dicat vniuoce. eo q̄ vniuoce sunt quorū nomē est cōmune et ratio earundē. sed species genus diffērentie p̄dicat de primis scē in nomen et rationē. videlicet species de indiuiduis. et genus de speciebus et indiuiduis. q̄a quecūq̄ de p̄dicato dicunt eadē et de subiecto dicunt. et etiā diffērentie scē in nomen et rationem predicantur de indiuiduis. igit. In t̄cia particula ponit t̄ciā p̄prietatē dicēs q̄ oīs substantia videt significare hoc aliq̄. id est omne nomē significās substantiā videt significare rem in diuina et vniū numero. Probat q̄a in primis substantijs hoc est verum et indubitabile qd significat hoc aliq̄. q̄a illud qd significat est indiuiduū et vniū numero. In secundis autē substantijs hoc videt esse p̄pter applicationis figurā. eo q̄ indiuiduū vocat homo vel animal. vtrū tamen secundē substantie nō significat hoc aliq̄. sed magis quale qd. eo q̄ illud qd significat nō est aliq̄ vniū sicut est p̄ma substantia. sed dicit de pluribus. sicut

quo p̄tes
sube p̄tes
suo toto.

Secūda

tercia

Questões i poicamēta aristotelis

homo animal. Et qd aliqd posset querere que scde substātie significaret
quale simpliciter sicut albu. ideo subdit qd scda substātia nō significat qual
le simpliciter sicut album. nihil enī aliud significat album qd qualitatem.
Genus autē et species circa substantiā primā qualitātē substātiālē sibi de
termināt. pbat. qd ignificat qualis est pma substātia. Et subdit qd deter
minatio plus est in genere qd in specie. eo qd dicens animal plus cōplecti
tur. qd dicens hoīem. Et nota qd determinatio tenet hic passive. ita qd est
sensus illius ppositionis deīnātio plus est in genere qd in specie. id est
genus potest p pūra deīnari et significari qd species. ¶ In quarta par
ticula philosophus ponit quartā ppietātē substātie dicens qd substantie
nihil est cōtrariū. pbat inductive. qd pme substātie nihil est. cōtrariū.
et scde substātie nihil etiā est cōtrariū ergo substātie nihil est cōtrariū.
Antecedēs. pbat. qd alicubi hoī nihil ē ptrariū. sicut nec hoī. nec aiali. Et sub
dit qd hoc nō ē ppiū substātie. qd puenit multē alijs. ut quātū bicubi
to nihil est cōtrariū nec bicubito nec occubito. nec alicui talium nisi for
te dicerent multa esse cōtraria paucis. sed nū lū istoz est cōtrariū alteri
igit. ¶ In qnta particula ponit qntā ppietātē dicens qd substātia nō susci
pit magis ne. p minus. Et si obijctar qd dictū est pri^o qd vna substantia
est magis substātia qd alia. igit ad hoc respōdet qd non vult dicere qd vna
substātia quantū ad actū substantiandi nō sit magis substātia qd alia. s. vna
queqz substātia scdm id qd est nō suscipit magis et minus. Et pbat indu
ctiue. qd nulla pma substātia scdm qd est suscipit magis et min^o. similē
nulla scda. igit. Antecedēs. pbat exemplari. qd vñ^o homo nō est magis
et minus homo qd alius. nec minus seipso in vno tpe qd in alio. sicut albu
bonū et calidū que suscipiūt magis et min^o. igit. ¶ In sexta particula phi
losophus deīminat defecta ppietate substātie et dicit qd maxime est p
piū substātie qd sit vna et eadē numero scdm sui mutationē esse suscepti
bile cōtrariorū. pbat. qd nihil aliud a substātia manēs vñū et idē nume
ro est susceptibile cōtrariorū. ergo ē ppiū substātie. Antecedēs. pbat in
ductive. qd color cū sit vñū et idē numero nō est aliquādo albus et aliquā
do niger. nec eadē actio in numero est praua et aliquādo studiosa et sic de
alijs a substātia. igit. Qd autē cōueniat substātie declarat exemplari. qd idē
homo in numero est aliquādo albus et aliquādo niger. et aliquādo calid
us et aliquādo frigidus. et aliquādo prauus aut studiosus. id est bonus
igit. ¶ Sed cōtra istā ppietātē arguit. qd oratio et opinio manēs vna et
eadē numero est susceptibilis ptrariorū. et tamē nō sunt substantie. igit

cū resolutiōe text^o ad itērionē scoti

aliquo aliud a substātia manēs vñū et idē numero est susceptibile cōtrari
orum. Maior patet. quia illa oratio socrates sedet manēs vna et eadē
numero socrate sedente est vera. et eo surgente. est falsa. Similiter opinio
qua aliquis opinatur aliquem sedere eo sedente est vera. et eo surgente est
falsa. Verum autem et falsum sunt cōtraria. igit. Ad istā rationē respō
det philosophus p vñā distinctionē que est hec. Dupliciter aliqd potest
suscipere cōtraria. Vno modo scdm sui mutationē. et isto modo sola sub
stantia suscipit cōtraria. Vnde cū aliqua substātia mutat de calido in fri
gidū. aut de albo in nigrum. vel ex prauo in studiosum ipsa mutat scdm se
Alio modo aliqd suscipit cōtraria scdm mutationē alterius. et isto modo
oratio et opinio suscipiūt ptraria scilicet verū vel falsum. Vnde qd oratio
aliqui dicat vera et aliquādo falsa hoc nō est ppter mutationē. sed ppter mu
tationē rei. id est totalis significati ipsius oratiōis. Et sicut est de opinione
Alii soluit philosoph^o illā rationē p negationē maioris dicens qd oratio
et opinio nō suscipiūt cōtraria. Et pbat. qd quādo aliqd suscipit ptraria
ipm est subiectū illoz et patit^o ab eis. sed oratio et opinio nō sunt subiecta
ptrariorū. nec aliqd patiūt ab eis. s. sit passio circa re subiectā ipm. Ratio
qd ab eo qd res est vel nō ē dī ofo vera vel falsa. Ad eo qd sit susceptibilis
cōtrariorū. et ideo res est que ē capax ptrariorū. et nō ofo vel opinio. substā
tia autē suscipit cōtraria scdm sui mutationē ut languorē et sanitatem. can
dorē et nigrēdinē. et sic de alijs. Ex quo infert qd ppiū est substātie cum sit
vna et eadē numero scdm sui mutationē esse susceptibile cōtrariorū.

Circa hūc textū querit pmo Altrū

diuisio substātie in pma et scdam et eius ppietates sunt in textu sufficiēter
assignate.

Et arguit pmo qd nō. Primo. qd
vel p pma diuisionē diuideret substātia que est genus generalissimū. vel
aliqua substātia cōtenta sub ea. vel aliqua cōmunis vtriqz. Ad primum
qd substātia que est genus generalissimū est scda substantia. ergo nō di
uidit p scdas substantiā et pma. Nec secundum qd nō videt^o que esset illa
substantia. quia quecūqz detur vel erit pma substantia vel secunda. Nec
tercium. quia nulla est substantia communicabilis eis. alis preter primas
substantiam et secundam esset aliqua substantia quod est falsum. Et con
firmatur. quia aliqua est substantia que neqz est pma neqz secunda. ergo

Dupl^r aliqd
pot^o suscipe
re vna.

Questões i predicamēta aristotelis

la diuisio nō est sufficiēs. Antecedens patet. q̄a essentia cuiuslibet accidētis est substantia. dicit enī cōmentator q̄nto methaphisice q̄ substantia dicit de illo q̄ respōdet ad interrogatiōē factā p̄ q̄d in vnaquaq̄ eorū. Secūdo q̄a materia forma. differtē 7 pprie passiōes sunt substantie 7 tamen nō sunt p̄me nec secūde vt notū est. igit̄.

Secundo sic. Secunda substan-

tia non est substantia. ergo illa diuisio nō est sufficiēs. tenet cōsequentia. q̄a diuisum debet p̄dicari de diuidētib⁹. Antecedēs p̄bat. p̄mo quia nulla substantia est substantia secūda. ergo nulla secūda substantia ē substantia. Antecedēs huius patet. q̄a nullus homo est secūda substantia. null⁹ bos est secūda substantia 7 sic de alijs. ergo nulla secūda substantia est scōda substantia. tenet cōsequentia. q̄a quicq̄ negat de qualibet specie vniuersalit̄ sumpta etiā negat a genere vniuersalit̄ sumpto. Scōdo p̄bat antecedēs q̄a ois substantia est ens p̄ se. sed secūda substantia nō est ens p̄ se. cū habeat esse in p̄ma. igit̄.

Tercio arguit̄. substantia habet cō-

trariū 7 suscipit magis 7 minus. q̄ nō habere cōtrariū 7 nō suscipere magis 7 min⁹ nō sunt pprietates substantie. p̄ma pars antecedētis patet p̄mo. q̄a in vno quoq̄ genere est vna p̄ma p̄trietas. Scōdo patet. q̄a ignis 7 aqua sunt p̄traria 7 tamē nō sunt substantie. Tercio q̄a aliqua substantia corrūpit̄. ergo a suo cōtrario corrūpit̄. Scōda pars antecedētis patet p̄mo. q̄a p̄ma s̄ba est magis substantia q̄ secūda s̄ba. Scōdo. q̄a scōm cōmentatorē terciō celi 7 mūdi forme substantiales elemētōz int̄dūt̄ 7 remittunt̄ 7 tamē sunt substantie. igit̄. Tercio q̄a scōm articulū parisiē dice re q̄ aia xpi nō sit p̄fectior aia iude est error. sed aia xpi 7 aia iude sunt substantie. igit̄.

Quarto arguit̄. Aliqua substantia

nō est susceptibilis p̄trariōz. ergo nō est p̄p̄iū substantie esse susceptibile cōtrariōz. Antecedēs p̄bat p̄mo de corpore celesti. Scōdo de substantijs sp̄ritualibus. Et cōfirmat̄. q̄a aliq̄d est susceptibile. etiā scōm sui mutationē q̄d nō ē substantia. igit̄ illa pprietas nō ē pprietas substantie. Antecedēs p̄bat. q̄a eadē sufficiēs in numero est susceptibilis albedinis 7 nigredinis. Sicut intellect⁹ q̄ ē i scōda specie q̄litat̄. cū sit naturalis potētia ē susceptibilis sciētiē 7 ignoratiē p̄p̄e dispositiōis. Sicut volūtas est susceptibilis bonitatis 7 malitiae.

cū resolutiōe text⁹ ad it̄tione scoti

In oppositum arguit̄ auctoritate

philosophi in textu p̄cedent̄. Et p̄ro solutione questiōis 7 declaratiōe tertius p̄cedentis mouent̄ aliq̄e difficultates.

Prima difficultas Utrū numer⁹

p̄dicamentoz sit sufficiēs sic q̄ in eo cōtineat̄ ois res limitata. 7 utrū p̄dicamēta sint termini vel res significare per terminos. Et p̄ro cursu solutione supponit̄ p̄mo q̄ licet esse decē p̄dicamēta sit aliquālit̄ ratione demonstrabile. tamē nec a philosopho nec ab alio est ratiōe demonstratum. sed sicut philosophus hoc supponit ita posteriores hoc supposuerunt nec aliq̄s nifus est p̄bare illū numerū esse sufficiēte. Scōdo supponitur q̄ istoz p̄dicamentoz posset sic deduci sufficiētia. Ens p̄mo diuiditur in ens p̄ se 7 in ens in alio. Si ens p̄ se sic est substantia. Si ens in alio hoc est duplici. q̄a vel absolutū vel respectiū. Si absolutū hoc est duplici. elter. vel p̄dicat̄ in quale de p̄ma substantia. 7 sic est qualitas. vel in quātū 7 quōtū 7 sic est quantitas. Si respectiū hoc est duplici. q̄a vel est respectus intrinsecus adueniēs vel respectus extrinsecus. Si p̄mū sic est relatio. Si secūdū sic est triplici. q̄a vel pertinet ad causalitatē. vel ad mēsurā. vel ad ordinē. Si ad causalitatē. vel p̄tinet ad causalitatē actiūā. 7 sic est actio. vel passiūā. 7 sic est passio. Si ad mēsurā hoc est duplici. vel p̄tinet ad mēsurā quantitatis p̄manētis 7 sic est vbi. aut successive. 7 sic est quando. Si ad ordinē hoc est duplici. vel ad ordinē partiū. 7 sic est si tus. vel totius 7 sic est habitus.

His suppositis dicit̄ p̄mo ad p̄mā

partē difficultatis q̄ numerus p̄dicamentoz est sufficiēte assignatus. Patet p̄ augustinū. q̄ cōmendat philosophū in assignatiōe numeri p̄dicamentoz. q̄a nullus post eū potuit illū numerū diminuire aut augere. igit̄. Dicit̄ scōdo q̄ sub illo numero cōtinet̄ ois res limitata. sic q̄ nūllū ē reperibile infra ordinē entīū limitatoz quin cōtineat̄ sub aliqua cathēgoria istoz p̄dicamentoz. Et p̄ro solutione scōde partis dicit̄ scōm aliquos q̄ p̄dicamenta nō sunt nisi termini mentales. vocales aut scripti q̄ ab invicem distinguunt̄ p̄ncos diversos modos p̄dicandi de p̄ma substantia. Patet p̄mo auctoritate philosophi q̄ diuidit terminū in cōp̄lexū in decē p̄dicamenta dicēs. Eoz que scōm nullā cōplexiōē dicunt̄ singulū significat substantiā. 7 in terciā pprietate substantie dicit̄ q̄ ois substantia

Questões i p̄dicamēta aristotelis

significat hoc aliqd. & sc̄da quale qd. sed significare cōuenit terminis. ergo cū p̄ma subst̄tia & sc̄da sint termini. pari ratiōe om̄ia alia erunt termini. Sc̄da. q̄a eadē res est subst̄tia. qualitas. quātitas. & sic de alijs p̄dicamentis. ergo p̄dicamenta nō sunt res. tenet cōsequētia. q̄a diuisio nō esset bona. Antecedēs. p̄bat. q̄a homo est sua quantitas. sua naturalis potentia. sua paternitas. sua actio. & sic de alijs. ¶ Sed contra istā opinionē arguitur. p̄bando p̄mo q̄ p̄dicamēta nō sunt termini mētales siue p̄cepti. Primo sic. Om̄is cōceptus mētis est qd̄a qualitas. subst̄tia que est gen̄ generalissimū est cōceptus mētis. ergo subst̄tia est qualitas. p̄sequens ē falsum. q̄a sua cōtradictoria que est hec. nulla subst̄tia est qualitas est im̄mediata. ut patet p̄mo posterior. igit. Sc̄do sic. Si subst̄tia que est gen̄ generalissimū sit cōceptus. cū p̄dicet in qd̄e socrate sequit̄ q̄ aliqd̄ cōceptus p̄dicabit in qd̄e de socrate & vltra. & q̄ qualitas p̄dicabit in qd̄e de socrate. sed istud est falsum. igit. & illud ex quo sequit̄. Tercio sic. Si p̄dicamēta sunt cōceptus sequit̄ q̄ iste sunt cōcedēde. animal est cōceptus. homo ē cōceptus. sed cōsequēs est falsum. igit. Quarto sic. Si p̄dicamēta om̄ia essent cōceptus om̄ia p̄dicamēta essent in genere qualitatis. cōsequens est falsum igit cōsequētia. patet. q̄a om̄is cōceptus est qualitas. & aliter cōsequētis patet. q̄a si sic qualitas esset superius & inferius respectu sui ipsius. Nā iste cōceptus qualitatis demonstrato cōceptu generalissimo in cōordinatione qualitatis est cōceptus. ergo est qualitas. Sed nō om̄is qualitas. ergo iste cōceptus qualitatis p̄dicabit de se & de alijs. & est cōmunis ad illū & ad alios. & p̄cōsequēs idē est superius & inferius respectu sui ipsi. Quinto sic. Si om̄ia p̄dicamenta essent cōceptus qd̄libet p̄dicamentum esset indiuiduū vnius p̄dicamēti. videlicet qualitatis. & sic esset cōcedēdū q̄ quātitas est qualitas. quātitas est in anima. subst̄tia est in anima. & multa talia absurda. Sexto sic. accipio cōceptū aialis quē tu ponis per se in genere substantie. iste cōceptus est p̄ se qualitas. ergo est p̄ se in genere qualitatis. ergo idē cōceptus est p̄ se in duobus generibus qd̄ est contra sc̄dam regulā antep̄dicamētalē. Septimo. Si p̄dicamēta essent cōceptus tūc vñ genus generalissimū esset inferius ad aliud ideo qualitas esset genus generalissimū oim̄ generū. & sic nō esset nisi vñ genus generalissimū qd̄ est cōtra philosophū. Octauo arguit̄ auctoritate an̄selmi de incarnatione vbi p̄bādo q̄ nō sunt t̄mini vocales. q̄a ip̄e vocat̄ illos dyalecticos hereticos q̄ nō ponūt vniuersales subst̄tias nisi statū voc. Et de casu diaboli dicit̄ q̄ deus fecit oēs naturas subst̄tiales & accidentales vniuersales & indiuiduas. igit p̄dicamēta nō sunt solum t̄mini vocales. Et q̄ se

inheretici heretici
ut dicuntur.

cū resolutiōe text⁹ ad it̄tione scotti

quid q̄ etiā nec sunt termini scripti. Dicēdū est ergo ad sc̄dam partē difficultatis q̄ p̄dicamēta & vniuersalit̄ om̄ia ordinabilia in p̄dicamēto siue directe siue lateralit̄. siue p̄ se siue reductiue sunt res p̄ t̄minos significata. sedulo om̄i actu intellectus habēs verū esse. & si sint diuersorū p̄dicamentorū sunt a se inuicē essentialiter & realit̄ distincte. Et ad illud qd̄ adducebat̄ p̄ alia opinione dicit̄. Ad p̄mū dicit̄ q̄ illud nihil cōcludit cōtra suppositiōem. sed magis pro p̄posito. Nā si aliqd̄ terminus significat subst̄tiam. alius quātitatē cū illi termini nō sint synonimi significāt diuersas res. Dicit̄ vltra q̄ tertia p̄p̄t̄as subst̄tiae sic est intelligēda. Dis p̄ma subst̄tia id est oīs terminus significans p̄mā subst̄tiam. Ad sc̄dam negat̄ antecedens cum sua probatione.

Sc̄da difficultas. Utrū deus sit

in aliquo istorū dicit̄ p̄dicamentorū. Ad quā dicit̄ vno modo q̄ sic. videlicet in p̄dicamento subst̄tiae. Probat̄ p̄mo auctoritatib⁹. Deinde rationib⁹. Prima auctoritas est boetii in libro de trinitate dicentis q̄ t̄m̄ in deo manent duo genera. scilicet substantia & relatio. sed hoc non esset nisi deus esset in genere. Et si dicat̄ q̄ ip̄e nō loquit̄ p̄p̄e de genere. Contra. q̄a tūc potest dici q̄ manet qualitas vel genus qualitatis. q̄a ibi manet sapiētia. intelligere & velle. que dicunt̄ qualitates. Sc̄da est augustini q̄n̄to de trinitate dicentis q̄ t̄m̄ in deo est p̄p̄issime actio. sed actio est p̄dicamēta distinctū ab alijs. Tercia est cōmētatoris decimo methaphisice dicentis q̄ i vnoquoq̄ genere est vñū minimū qd̄ est mēsurā & mēsurā oim̄ illi⁹ generis. & sc̄dm̄ ip̄m in genere subst̄tiae de⁹ est illud minimū. ergo de⁹ est in genere subst̄tiae. Prima ratio. quādoquē in aliq̄ reperit̄ p̄cept⁹ cōmunis vniūoc⁹ p̄tract⁹ p̄ differētiās speciuocas in illo reperit̄ ratio generis. & de⁹ est huiusmodi. igit. Adinor. p̄bat. q̄a in deo possunt p̄cipere certitudinalit̄ subst̄tias & dubitare utrū sit finita vel infinita & subst̄tia est qd̄ vniūocū subst̄tiae finite & subst̄tiae infinite. Sc̄da ratio. q̄n̄ aliqd̄ vniūocū cū p̄dicat̄ in qd̄e de plurib⁹ differētib⁹ specie illud est genus ab illa. ut vult p̄bus q̄rto topicorū. & subst̄tia p̄dicat̄ de deo & creatura sicut vniūocū & in qd̄. & ista differūt specie igit p̄ma pars minoris iā p̄bata est. Sc̄da pars p̄bat. q̄a si querat̄ qd̄ ē de⁹. aut qd̄ ē hō. puenienti r̄spōdet̄ q̄ est subst̄tia. & subst̄tia p̄dicat̄ in qd̄e de eis. Tercia pars nota ē. Tercia ratio. si de⁹ nō esset i aliq̄ p̄dicamēto hoc maxime esset p̄p̄t̄us simplicitatē. Sed hoc non impedit̄ q̄a multa simplicita sunt in p̄dicamento. ut patet de nageho & accidentibus. igitur & cetera.

Questões i pdicamēta aristotelis

Quarta ratio de deo et creatura potest formari vnus cōceptus cōmunis sicut de duabus creaturis ergo ille cōceptus est generis. tenet cōsequētia q̄a ratio generis dicit tñ cōmunitatē rationis. et nō cōmunitatē et naturae rei. Aliter tamē dicit q̄ nec deus nec aliqd dicitū formaliter de deo est in aliquo pdicamento. pbat pmo auctoritatibus. deinde rationib⁹. P̄ma auctoritas est augustin⁹ septimo de trinitate caplo octauo dicens. Manifestū est in q̄t deū abusive dici substantiā. Et ratio est. q̄a substantia dicit que substat accidētibus. igit. Sed deus nullis accidētibus substat igit. Scda est auicenne octauo methaphisice caplo quarto dicens q̄ deus nō est in genere. q̄a genus est pars speciei. sed in deo nulla est pars cū sit simpliciter simplex. et etiā cū sit infinitus. infinitū aut nō est pars. ut habetur in tercio phisicorū. igit. Prima ratio. Prim⁹ ens infinitū nō continet in se rationē generis. sed deus est p̄m⁹ ens infinitū. ergo deus nō continet in se rationē generis. Minor est nota. Maior. pbat. q̄a ratio generis est a ratione differētie distincta et est potentialis respectu ei⁹. sed hoc repugnat infinito. q̄a in eo nō est pars nec potentia. q̄a tunc deesset sub aliqua pfectio qd est cōtra phisicorū tercio phisicorū dicentē. q̄ infinitū est extra qd nō est. Scda ratio. id qd est in aliquo pdicamento directe. vel est species vel indiuiduū illius. sed deus nec est species nec indiuiduū substantie. igit. Minor. pbat. q̄a deus cōstituit immediate sub ente per suū modū intrinsecū. scilicet p infinitatē. sed ille modus intrinsecus nō potest cōtrahere ad speciem. q̄a tūc albedo que est in diuersis gradibus esset diuersa species. igit. Tercia ratio. Id qd est necesse esse nō habet genus. Sed deus est necesse esse. ergo deus nō habet genus. Minor est nota. Maior. pbat. q̄a illius qd est necesse esse vel genus eius esset necesse esse. vel nō esset necesse esse. Si necesse esse tunc includit actu differētiā. quia omne necesse est in actu vltimō. Et si includat differētiā tunc sequit q̄ nō est genus. Si nō est necesse esse. ergo aliqd necesse esse erit constitutū ex eo q̄ nō est necesse esse qd est impossibile. Quarta ratio. Omne ens in genere potest saluari esse in illo genere remota actuali existentia. sed impossibile est remoueri actualē existentia a deo. igitur deus nō potest esse in genere. Maior patet p boeciū sup istū libū dicentē. q̄ ens potentialē summitur ab esse essentia et nō ab esse existentia. q̄a tunc rosa in hieme nō esset in pdicamēto cū nō sit in actu. Quinta ratio. Quicqd est in deo est realit̄ ipse deus. sed deus nō est in genere. ergo nihil eorū que sunt in deo sunt in genere. Ad p̄bationē alterius opinionis dicit. Ad p̄mā auctoritatem

In deo Manet duo modi pdicandi
et non duo pdicamēta. Absolutus

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

q̄a boetius nunq̄ dicit genera ibi manere. Vnde dicit in eodē libro q̄ si q̄s pdicamēta in diuinam pdicationē puerterit oia mutant que mutantur. ad aliqd vō omniū. mutat et infra. essentia cōtinet vnitatē. relatio multiplicat trinitatē. Dicit ergo q̄ ibi manet duo pdicamēta. id est duo modi pdicamēti. scilicet respectiuus et absolutus q̄ dicunt ad se et ad aliqd ab augustin⁹ q̄nto de trinitate. Et illud patet per boeciū ibi de ditentē. cū dicimus deū substantiā. sed reuideamus scdm eā que sit substantia sic significamus. Ad scdm auctoritatē dicit q̄ augustin⁹ loquit scdm similitudinē et trāsumptiu⁹. Alii potest dici q̄ p̄prie ponit pductionē cōtra illos q̄ negabāt pductionē realē in diuinis. sed nō dicit q̄ illa sit in genere vel genus. vnde in plus se habet pductio vel actio in generali q̄s pdicamēti actiois. Ad tercia auctoritatē dicit vno modo q̄ deus nō est mensura intrinseca substantie. sed est mensura extrinseca. Et licet sit mensura omniū generū. tamē immediatius dicit mensura substantiarū q̄s accidētū. Aliter respondet scotus negādo cōmentatorē dicens q̄ nō insequit aristotelē. q̄a aristoteles ibi nitit ostēdere cōtra platonē q̄ ydea vnius nō est mensura oim. Ad p̄mā rationē dicit vno modo negādo maiore. q̄a ad rationē cōtrahibilis plus requirit q̄s cōtractus cōmunis vnicus cōtrahibilis p differētiās. Nā requit q̄ ille cōtractus habeat modū finitū et cōponibilitatē cū aliq̄ tercio. scilicet in specie. modo ens nō dicit cōceptū finitū. sed dicit cōceptū prescindētē a finito. Dicit ultra per que diuidit immediate ens. nō sunt differētie speciuocē. sed sunt modi intrinseci. Ad scdm cōsimiliē dicit negādo maiore. q̄a illud nō sufficit ad rationē generis. sed cū hoc requirit q̄ illud sit formalit̄ finitū. Vel aliē dicit q̄ si id sit ratio generis. tamē oportet adhuc intelligere ex parte diffinitū q̄ sit q̄ditas cōtrahibilis p differētiās formales. et sic id nō conuenit enti respectu dei et creature. Ad scdm dicit q̄ nihil est p̄tentū directe sub generalissimo alicuius pdicamenti quāto id sit cōpositū ex plurib⁹ et natura rei distinctis. Et sic simplicitas tollit aliqua esse in genere tñ deus nō negat esse in genere propter sui simplicitatē. sed ppter sui infinitatem. Possit tamē dici q̄ q̄a nō est cōpositus ex genere et differētia. sed est simplex simplicitate opposita illi cōpositioni. ideo nō ponit in genere. Ad q̄r tū dicit q̄ de deo et de creatura potest formari vnus cōceptus cōmunis vniuocus. sed ille nō erit genericus. tñ q̄a nō est finitus. tum q̄a nō est potentialis neq̄ cōponibilis cū differētia cōtrahente. tum q̄a nō est diuisibilis p differētiās formales. Et ad illud qd dicit q̄ ad rationē gene-

Questões i pōdicamēta aristotelis

ris sufficit cōmunitas i rationis. Dicit q hoc est falsum vt alibi patebit. Ex dictis patet qualiter deus non est in aliquo pōdicamēto. Ad hoc autē q aliqd sit in pōdicamento qnqz cōditiones sunt reqsiste que posite sunt in sumulis.

Tercia difficultas Utrū aliqd ho

mo sit pma substantia. pro cuius solutione supponit pmo q substantia accipit duplici. Vno modo scde intentionali. et tūc substantia idē est q qditas vel essentia. Et isto modo accipit philosophus qnto methaphisice et cōmētator quādo dicit q substantia dicit de illo qd respōdet ad interrogatiōē factā per quid in vnaquaqz rerū. et hec est substantia cuiuslibet rei. et sic substantia significat scdam intentionē fundatā in qditate rei. cuius modi est humanitas vel albedinitas respectu suoz indiuiduoz. Alio modo accipit substantia pmo intentionali. Et hoc duplici. Vno modo accipitur formaliter pro actu subsistendi q aliqua res dicit formalit substantia re alicui. vel sicut subiectū accedēti. vel sicut suppositū nature. Et isto modo accipit philosophus substantiā in textu quādo dicit q pma substantia est magis substantia q secūda. sensus enī est. pma substantia est magis substantia q secūda. id est plurib substantat pma q secūda. Alio mō accipit fundamentalit pro re cui cōuenit actus subsistendi. cuiusmodi sunt res de pōdicamēto substantie. Et hoc modo accipit philosophus substantiā cum dicit in pma. pprietate cōmune est omī substantie et c. Secūdo supponit q substantia isto vltimo modo capta diuidit in pma substantiā et secūda. de qua diuisione est cōtrouersia. Nam qdā dicit q est subiecti in accidentia. Patet. qdā sensus diuisionis est. Substantiarū aliq pmo substantat accidentibus. aliq secūdo substantat. Sed pmo substantare et secūdo substantare accidunt substantie. igit. Alij dicūt q est diuisio analogi in analogata. eo q substantia dicit prius de pma substantia q secūda. Alij dicūt q est diuisio vni secunde intentionis in alias secūdas intentiones. qdā scdm eos iste terminus substantia significat intentionē secūda fundatā in entitate qditatiua directe reponibili in pōdicamēto substantie. Sed pter istos modos dicit q est diuisio fundamenti in relationes rationis. Patet. qdā substantia nō potest significare secūdam intentionē nisi scdm modū dictū in principio difficultatis. qdā pari ratione diceret q isti termini quātitas. qualitas. et sic de alijs significant secūdas intentiones. ymmo omīs terminus pme intentionis. qd vte tur esse in cōueniēs. sic ergo significat quditatē pōdicamēti substantie. Sed

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scot

tunc obijcit q diuisum cōtinet sub vno mēbro diuidentiu. qdā genus generalissimū substantie est scda substantia. ergo male dicit q hic diuidit. Ad hoc dicit q diuisio illa sic est intelligenda. Eoz que sunt directe in pōdicamento vel in coordinatiōe substantie quedā sunt pme substantie. et alia sunt secūde substantie. Tercio supponit q triplici aliqua substantia potest dici pma. Primo modo pmitate essendi. ita q esse sibi conuenit p se. et alijs cōuenit p ea. et isto modo deus dicit pma substantia de qua nō est hic sermo. Secūdo modo dicit pma pmitate nature sicut ab esse vnius ad esse alterius nō valet cōsequentia. licet valeat ecōtra. Et isto modo genus generalissimū substantie dicit pma substantia. Tercio aliqua substantia dicitur pmitate substādi actualit. aut subsistendi et in cōmunicabili existendi. Et isto modo indiuiduū de genere substantie qd est cōpletū et pfectū in specie dicit pma substantia. Duplici aut accipit pma substantia. Vno modo p de nominatō. et sic est res singularis de genere substantie. Alio modo pro formali significato. et sic est quedā intentio inferior ad intentionē singularis que nata est solū fundari in rebus singularibus cōpletis et perfectis in specie de genere substantie. Et isto modo accipit hic. et diffinitur sic. Prima substantia est que pprie et principalit et maxime substantare dicit. Vel sic. Prima substantia est que neqz est in subiecto neqz de subiecto dicit. In qbus diffinitionibus debet intelligi substantia. Nam aut diffinitionuz declaratiōes posite sunt in sumulis. Quarto supponit q secūda substantia etiā accipit duplici. Vno modo p denominatō. et sic isto modo genera et species de pōdicamēto substantie dicunt secunde substantie. Alio modo pro formali significato. et sic est quedā intentio secūda inferior ad intentionē vniuersalis que nata est solū fundari in generib et speciebus de genere substantie. Et isto mō accipit hic. Et diffinit sic. In plurali numero secūda substantie dicunt in qbus sunt pme substantie et har species genera. et diffinit in plurali numero. Ad denotādū diuersitatē secūdar substantiarū. nā aliq sunt species. et aliqua genera. Prima aut substantia diffinita est in singulari numero. qdā oēs pme substantie sunt indiuidua de genere substantie. Qui to supponit q rationē de aliquo pōdicari potest intelligi duplici. Vno modo q pōdicet de eo vt ratio. et sic solū de illo pōdicat cuius essentia expli cat. Et sic accipit philosophus cū dicit in textu aliqua pōdicari ratione. Alio modo potest pōdicari de aliquo nō vt ratio eius. sed eo modo quo nomē predicatur. et sic ratio predicatur de quocunqz nomen predicatur. et isto modo impossibile ē nomē pōdicari de aliq qn ratio significata p illud nomē pōdicet de eodem.

Quare sub scda diffinitur in plurali numero.

triplex sit de pme

Prima sit duplex et

Diffinitio substantie

Secunda sit duplex et

Diffinitio sit

Ratio de quo pōdicatur et duplex tripliciter

Questões i pōdicamēta aristotelis

¶ His pmissis dicit pmo ab aliquibus qd aliqs homo est pma substantia. pbant p philosophū qd exēplificat de pma substantia. vt aliqs homo et aliqs equus. Et etiā sic arguit. Animal pōdicat de hoīe. ergo pōdicat de aliquo hoīe. vel ergo p aliquē hoīem intelligit pma substantiā vel scđam. Nō scđam qd runc sua pōdicatio nō esset ad ppositū. Mas ibi vult pbare omia alia a pmis substantijs esse in eis aut dicti de eis. ergo intelligit pma. Tenet cōsequētia. qd inter primā substantiā et scđam nō est mediū. Et etiā aliquis homo nō sit secūda substantia patet. qd si sic maxime esset species. Sed hoc nō. qd hec est vera. Nullus homo est species. ergo sua cōtraria est falsa scilicet aliquis homo est species. **¶** Sed contra istud arguit quāduplicitē. Primo sic. Illud nō est pma substantia qd pōdicat de pluribus vniuoce. Sed aliquis homo pōdicat de pluribus vniuoce. igitur. Minor patet. qd omēs iste sunt vere. Socrates est aliqs homo. Plato est aliqs homo. **¶** Secdo sic. Bene sequit. Iste homo currit. ergo aliquis homo currit. Sed nō sequit cōuerso. ergo aliqs homo est prius natura qd iste homo. et percōsequēs nō est prima substantia. **¶** Tercio sic. Nec est vera. Omis homo est aliquis homo. ergo aliqs homo nō est pma substantia. tenet cōsequētia. qd nulla pma substantia pōdicat de omī hoīe. Antecedens patet. tum qd sua cōtradictoria est impossibilis. scilicet. Quidā homo nō est aliqs homo. tum qd quelibet singularis ē vera. igit. **¶** Quarto sic. iste cōtradicit. Omis homo currit. aliqs hō nō currit. sed subiectū istī. omnis homo currit nō est pma substantia. ergo nō est subiectū illius. aliqs homo nō currit. tenet cōsequētia. qd in cōtradictorijs debet esse idē subiectū. Dicit scdo qd aliqs homo nō est prima substantia ad hunc sensum. qd hoc cōplexū nō significat de significato totale pma substantiā. sed significat aliqd aggregatū ex modo intelligendi terminū cōmunē pro supposito deīnato. Et tunc dicendū est ppe exēplū philosophi qd iste terminus homo de se est indifferēs ad diuersas suppositiōes. qd potest accipi pro voce. vel pro natura. vel pro supposito. Signa igit. vt omis. aliquis sibi addita tollunt indifferētiā ad vocē et ad naturā. et determinant ipm ad supponendū pro supposito. et adhuc in ista suppositione est in differēs ad omia supposita. Philosophus ergo voluit exprimere primam substantiā vt distinguit cōtra scđam exēplificādo in generali dicēs. aliquis homo. quasi diceret quilibet qd est iste homo puta socrates. vel ille homo. puta plato est pma substantia. Dicit tercio ab aliquibus qd p ly aliqs homo significat pma substantiā distincta. sed indeterminata. qd nō magis suppo-

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

nit p vno supposito qd pro alio. Sed istud redit in idem cū eo qd immēdiate dictū est. **¶** Ad argumentū qd fiebat in pmo dicto dicit pmo qd aristotelis exēplificauit de pma substantia quodāmodo in cōmuni p cōmune supposito. p cōparationē ad supposita. Dicit scdo qd aliquis homo nō est pma substantia nec scda. sed est quoddā aggregatū p accidēs mediōne accidentaliter inter speciē specialissimā et indiuidua. quēadmodū homo albus. vel diuinctū ex pluribus indiuiduis. **¶** Circa pōdicta orit dubium vtrū substantie immateriales cōtineant sub diuisione substantie in primam et scđam. et videt qd non. tum qd substantie immateriales nō substantiā accidentibus. igit nō sunt pme substantie nec scde. tum qd scđm bohecū philosophus relictis extremis scilicet materia et forma ait de medio scilicet de substantia cōposita. ergo substantia simplex et immaterialis non est substantia pōdicamentalis. tum qd substantia immaterialis est incorruptibilis. ergo nō potest cōtineri sub eodē genere sub quo cōtinet substantia materialis. tenet cōsequētia. qd corruptibile et incorruptibile plus qd genere differunt. vt vult philosophus decimo methaphisice. tū qd idē esset simplex et cōpositū. qd est impossibile. cōsequētia patet. qd qd in simplici est simplex. et quod est in cōposito est cōpositū. Si ergo substantia sit genus cōtinet sub se substantias materiales et immateriales et inclusa in eis erit simplex et cōposita. **¶** Pro solutione huius supponit pmo qd sicut in substantijs materialibus reperiunt genera et species et indiuidua. sic etiā in substantijs immaterialibus. Et sicut substantie materiales substantiā accidentibus materialibus terminādo dependentiā eor. sic etiā substantie immateriales substantiā accidentibus immaterialibus terminādo dependentiā eor. **¶** Ex quo sequit qd substantie immateriales sunt pme substantie aut se cunde sicut substantie materiales. patet. qd ad hoc qd aliqd sit pma substantia sufficit qd p se existat et accidentibus pmo substat. Et ad hoc qd aliqd sit secūda substantia sufficit qd habet esse p se et secūdario substat accidentibus sed ista cōueniūt substantijs immaterialibus. **¶** Ad obiectiones. Ad primas dicit negando antecedēs. Nā substat virtutibus aut vicijs. Ad scđam dicitur qd bohecū per extrema intelligit deū et materiā primā. et sic substantia que est genus generalissimū dicit media int illa. qd est impfectior deo et pfectior materia prima. Ad terciā dicit negando cōsequētiā. et ad pbatiōnē dicit qd duplex est genus. quoddā est genus phisicū et est materia prima que est in potētia ad recipiēdu diuersas formas. et de illo verū est qd corruptibile et incorruptibile differunt plus qd genere. eo qd nihil est in in cor-

v. sate males
gnerent sub diu
sue sube i pny

phisicu
Genus
Logica

Questões i pōdicamēta aristotelis

ruptibili qđ sit in potentia ad recipiendū formā corruptibilis. Aliud est genus logicū. et est qđtas pōdicabilis nī qđ de differētibz specie. et de illis negat qđ corruptibile et incorruptibile differūt plus qđ genere. Ad quartā dicit negādo cōsequētiā. Et ad pbatōnē dicit qđ substantia que est genus generalitūm pmissiue est simplex et cōposita. qđ pmittit se esse et in simplici et cōposito. Sed positue nec est simplex nec cōposita. sed abstracta ab utroq; tanq; aliquid cōmune indifferens ad utroq;.

Quarta difficultas Ultrū cōsequē

tiē quas philosophus ponit ad pbandū hāc ppositionē omnia alia a primis substantijs aut dicunt de ipsis aut sunt in ipsis sunt cōsequētiē formales. Pro cuius solutione supponit pmo qđ ex illis duabus cōsequētijs nō potest inferri formalit̃ ista vniuersalis. Omnia alia a primis substantijs. et sic de alijs. nisi intelligat aliqua particula sub qua cōprehendant̃ reliqua que dicunt de pma substantia aut sunt in pma substantia. Patet. qđ est vna inductio in qua nō enumerat̃ sufficient̃ omnia singularia. vniuersalis. Sic ergo oportet arguere. animal dicit de hoīe. ergo de aliquo hoīe. et color est in corpore. ergo et in alio quo corpore. et nihil est aliud a pma substantia qđ dicatur de ea aut sit in ea. ergo omnia alia a primis substantijs. et c. Secūdo supponit qđ multipliciter potest argui a superiori ad inferius affirmatiue et siue distributiue. Vno modo disiunctiue. et hoc modo sub omni termino cōmuni supponere determinate licet subsumere omnia supposita eius disiunctiue. Secūdo modo disiunctim. videlicet quādo terminus cōmunis supponit cōfuse tñ. et isto modo. nec pmo modo arguit a superiori ad inferius determinatū et determinate sumptū. sed arguit ad inferius ad indeterminatū suppositū. Tercio arguit a superiori ad inferius cōpuliatiue et ad quolibet seorsum. et hoc modo nō cōtingit descendere sub superiori nisi distribuāt.

His suppositis dicit pmo scđm ali

quos qđ ille cōsequētiē sunt materiales. Patet pmo. qđ nō sequit̃. species dicit de hoīe. ergo dicit de aliquo hoīe cū antecēdēs sit verū et cōsequēs falsum. et tamē ibi est eadē forma. sicut in pma illaz. ergo pma cōsequētiā nō est formalis. Secūdo. qđ nō sequit̃ esse pmo risibile dicit de hoīe. ergo dicit de aliquo hoīe. Tercio. qđ in illis cōsequētijs arguit ad superiori ad inferius sine distributiōe superioris. Sed sic arguēdo sit fallacia cōsequētijs. igit̃ ille cōsequētiē nō sunt formales. Dicit̃ secūdo alit̃ qđ ille cōsequētiē sunt bonę et formales. Primum patet. qđ ex opposito cōsequētijs cuiuslibet talis

lis cōsequētiē inferit oppositū antecēdētis illi cōsequētiē. igit̃ quelibet talis cōsequētiā est bona. Secūdo patet. qđ tenet in oībz terminis simili forma arguēdi retēta. igit̃ Ad pma instātiā alteri dicti dicit pmo qđ dicit de aliquo in pposito accipit sicut accipiebat in secūda diuisione antepdicamentali. et in pma regula videlicet p pōdicari qđitatiue. et tūc negatur qđ species dicat de hoīe. qđ ista est denominatiua. homo est species. Vel alit̃ dicit qđ licet dicit species de hoīe accepto simpliciter p natura cōi hominis. tamē nō dicit de hoīe cōi accepto psonalit̃. et ideo illa cōsequētiā nō valet. qđ in tali forma arguēdi oportet semper terminos supponere personaliter. et cū dicit qđ ibi est eadē forma sicut in pma. dicit qđ hoc est falsum. qđ suppositio tenet se ex parte forme ppositiōis. ideo mutata suppositiōe terminorū que debet esse psonalis in suppositiōnē simplicem nō valet eadē forma arguēdi. Ad secūdam dicit eodē modo. Ad terciā dicit qđ arguēdo a superiori ad inferius disiunctiue est bona psequētiā. nec sit fallacia cōsequētijs. Vel alit̃ dicit qđ licet arguēdo a superiori ad inferius determinatū et determinate acceptū nō valeat psequētiā. tūc arguēdo a superiori ad inferius vagū seu indeterminate acceptū valet psequētiā. Et bigra. quia iste cōsequētiē nō valeant. aial dicit de hoīe. ergo dicit de socrate. color ē in corpore. ergo ē in isto corpore. qđ ibi arguit ad indiuidua determinata determinate sumpta. scilicet sine disiunctiōe. tamē iste bene valet. aial dicit de hoīe. ergo est de aliquo hoīe. color ē in corpore. ergo est in alio corpore. qđ in psequētijs illaz psequētiarū subiecta supponūt p indiuiduis determinatū acceptū indeterminatē. scilicet sub disiunctiōe ad alia indiuidua. Vnde pma psequētiā tenet in virtute huius regule. qđ alter de altero pōdicat et c. Que equale huius. qđ ē pns pōre ē pns posteriore. Et secūda psequētiā tenet in virtute huius regule. Nihil inest alicui subiecto p multū nisi inest alicui indeterminatē sumpto. Alteri prestat dubiū vtrū corollariū qđ pns inferit et illa ppositiōe. via alia a primis substantijs. in qđ dicit nō existētibz primis substantijs impossibile ē aliqd aliorū remanere sit verū. Ad qđ dicit vno modo qđ illa ppositiō ē distinguēda fm sensum cōpositū et diuisum. qđ vel potest esse ppositiō pōditiōalis cui antecēdēs sit vna ppositiō de inesse. et psequens sit vna ppositiō modalis de impossibili. vt sit sensus si vel dū vel qđ nō existūt pme sbe impossibile ē aliqd aliorū remanere. et sic illa ppositiō ē falsa. qđ antecēdēs illi pōditiōalis ē mere ptingēs et ppositiū psequētiē necessariū. modo ex ptingētī nūq; sequit̃ oppositū necessariū. scilicet impossibile. qđ ex possibili nō sequit̃ impossibile. Alio modo potest esse ppositiō categorica modalis in sensu pposito. cui subiectū sit pnomē demonstratiū demonstrās vnā ppositiōnē categoricā. vt sit sensus. hec ppositiō nō existūt pme substantiē. et aliqd aliorū scilicet secūdarū substantiarū et accidentiū remanet est impossibile. et sic ipsa ē vera. qđ iste due nō possunt esse simul vere prime substantiē non existunt et aliquid aliorū est.

*Multiplē arguit. v.
superiori ad inferius?*

Questões i pōdicamēta aristotelis

*Idem
nomen
aliq.*

Aliter potest dici q̄ corollariū philosophi intelligit de intētiōibus scōis
z hoc manifeste est verū. Nam scōa substātia dicit̄ relative ad p̄mā sicut
dictū est de aliquo ad id de quo dicit̄. ergo si p̄mā nō est. scōda nō est. q̄a
relatiua sunt simul natura. vt dicit̄ caplo de relatione. Simili accidēs dī
citur relative ad subiectū loquēdo de intētiōibus. intētiō em̄ subiecti vel
fundat̄ in p̄ma substātia vel in scōda. si in p̄ma. ergo destructa p̄ma non
erit amplius subiectū illius accidētis. Et si subiectū nō est etiā accidēs
nō est per illā regulā relatiua posita se ponunt. z perempta se perimunt.
si intentio subiecti fundatur i scōa substātia tūc arguit̄ sic. destructa p̄ma
substātia scōda nō est p̄ locū a relatiuis. z si scōda nō est. subiectū talis
accidentis nō est. z si subiectū nō est. tale accidēs nō est. p̄ locū a relatiuis
Aliter adhuc posset dici q̄ p̄dictū corollariū est verū intelligēdo ip̄m de
destructione logica que nihil aliud est q̄ negatio esse de p̄mis substātijs
Vnde ista cōsequētia est bona. Socrates nō est. plato nō est. cicero nō est
z sic de alijs p̄mis substātijs. ergo nihil aliorū est sc̄icet scōdario. sub
stantiarū z accidētū. Et alit̄ adhuc potest exponi de esse existētie vel de esse
se formali z q̄ditatiuo. aut de esse cognito. Si intelligat̄ de esse existētie tūc
est verū. nam si nulla p̄ma substantia existit nulla scōda substantia existit
nullū etiā accidēs existit. Si aut̄ intelligat̄ de esse formali z q̄ditatiuo. aut
de esse cognito intellect⁹ est falsus. Nam nō sequit̄. nulla p̄ma substantia
cognoscit̄ aut intelligit̄ aut est. ergo nulla scōda substantia intelligit̄ vel est
in esse formali z q̄ditatiuo aut in esse cognito. nulla rosa existēte adhuc ro
sa potest terminare actū intellect⁹ z rose cōuenient̄ p̄dicata q̄ditatiua. igit̄

Quinta difficultas Ultrā scōda sub

stātia sit scōda substātia aut res extra aiam. De qua sunt duo modi dicen
di. Primus est noīaliū q̄ negat naturas vniuersales dicentes q̄ scōda sub
stantie nō sunt nisi termini vocales aut mētales. q̄ ideo dicunt̄ substātie
q̄a de ip̄is p̄sonalit̄ supponētib⁹ verificat̄ iste terminus substātia p̄sona
liter supponēs. C̄ter quo sequit̄ p̄mo q̄ scōda substātia nō est aliqua res ex
tra aiam distincta a singulari distinguēdo rem cōtra signū. patet. q̄a nul
la res est vniuersalis. patet etiā. q̄a scōm philosophū septimo mēphaphi
sic vniuersalia nō sunt substātie. genera aut̄ z species quere ponunt̄ in p̄
dicamēto substātie in rei veritate nō sunt substātie. sed nominant̄ substā
tie. Scōdo sequit̄ q̄ illi termini dicunt̄ genera. aut magis communes q̄ po
nunt̄ supponere pro pluribus substātijs. z illi dicūt̄ minus cōmunes qui

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

ponunt̄ supponere pro pauciorib⁹. Tercio sequit̄ q̄ diuisio substātie in
p̄mā z scōdā nō est diuisio alicuius rei in aliquas veras res. sed est diuisio
scō terminat̄ in terminos supponētes p̄ om̄ibus terminis de p̄dicamēto
substātie. Vnde hoc cōplerū p̄ma substātia est t̄minus scōde intētiōis
verificabi is de terminis singularibus reponibilibus in p̄dicamēto sub
stantie. Et sic patet q̄ ea que dicunt̄ p̄me substātie aut scōde nō sunt res
extra aiam existētes sed sunt termini p̄ rebus supponētes. C̄ter scōdo
modus dicēdi est realiū dicentū q̄ scōde substātie nō sunt termini. sed
sunt vere res z substātie cōmunes in p̄mis substātijs existētes. Probat̄
multipliciter. p̄mo sic. q̄a scōm philosophū in textu scōda substātia est m̄
nus substātiā q̄ p̄ma. z inter scōdas substātijs speci⁹ est magis sub
stantia q̄ genus. sed illud q̄d est magis aut minus substātia q̄ aliud est
substātia. cū cōparatiuis supponat suū positiuū. Et cōfirmat̄. q̄a scōda
de substātie substāt accidētib⁹ scōdario. sed null⁹ termin⁹ substāt accidē
tib⁹. cū substare nihil aliud sit in p̄posito q̄ de p̄dictiōe accidētis inbe
sine terminare igit̄ nullus terminus est scōda substātia. Scōdo sic. nul
lus terminus p̄dicat̄ in q̄d de p̄ma substātia. sed scōda substātia p̄dicat̄
in q̄d de p̄ma. ergo scōda substātia nō est termin⁹. Ad aliorū patet. q̄a q̄cō
p̄dicat̄ in q̄d de aliquo est pars q̄ditatis eius. Ad aliorū patet. q̄a scōda sub
stātia r̄spōdet̄ ad interrogationē factā per q̄d de p̄ma substantia. Tercio
scōm philosophū in scōda diuisione ante p̄dicamēta scōda substātia
dī de subiecto z nō ē i subiecto. q̄ ois t̄min⁹ ē i subiecto. q̄ scōda sba nō ē t̄min⁹
z itē fm̄ eū destructis p̄mis substātijs impossibile est aliquid aliorū remo
nere. sicut destructis om̄ibus indiuiduis alicuius speciei aut generis nō
remanet illa species aut gen⁹. sed destruet̄ oib⁹ hoīb⁹ adhuc potest rema
nere iste terminus homo. ergo iste terminus homo nō est species parti
culariū hoīm. z p̄ cōsequēs nō est scōda substātia. Quarto sic. destructo
genere destruit̄ species. z destructa specie destruit̄ q̄libet indiuiduū ei⁹.
Sed destructis om̄ibus terminis significātib⁹ scōdas substātijs non
destruunt̄ p̄me substātie. ergo illi termini nō sunt scōde substātie. Quito
sic fm̄ philosophū in multis passibus. vniuersalia non sunt separata fm̄
esse a suis singularibus. sed si scōde substātie essent termini essent separa
ta a singularibus. igit̄ nō sunt termini. Scōto sic. Om̄e diuisum debet vere
p̄dicari de diuidentib⁹. sed substātia diuidit̄ in p̄mā z scōdam. ergo hec
est vera. scōda substātia est substātia. Septimo sic. genus vt animal di
uiditur diuisione per se in hoīem z brutū. vel ergo est diuisio substantie

*et q̄libet illorū
p̄dictorū nō ē
p̄dictū p̄ma ē
scōda*

*opio de
relatiuis.*

*per se idē
dicit̄*

*2. 2. sub
6 res extra
mimov.*

*opio nomen
substantie.*

*non legi
alio modo.*

Questões i pōicamēta aristotelis

in substantias vel accidentis in accidentia. Si primum cum non sit diuisio alicuius substantie particularis sequitur quod est diuisio alicuius substantie vniuersalis. Non est dicendum secundum. quia tunc homo et brutum non essent nisi accidentia. quod est inconueniens. Octauo sic per hanc diffinitionem animal rationale diffinitur aliqua substantia conuertibilis et adequate. vel ergo illa substantia est vniuersalis vel singularis. Non singularis. quia illa diffinitio nulli substantie singulari est conuertibilis. Si vniuersalis habet intentum. Et his potest patere quod per substantias singulares sunt ponende substantie vniuersales que includunt quidditatem in ipsis substantijs singularibus. Et quo sequitur quod illa que denominantur prime et immediate ab ista intentione secunda substantia non sunt termini communes in predicamento substantie reponibiles. sed sunt quoditates communes per illos terminos significate. Et contra predicta arguitur quod nulla substantia est secunda substantia ergo secunda substantia non est substantia. Ad hoc dicitur quod iste simul stant in veritate. nulla substantia est secunda substantia. et substantia est secunda substantia. secundum quod in prima subiectum habet suppositionem personalem. et in secunda habet suppositionem simplicem. sicut iste concedunt. nullus homo est species. et homo est species. Nec autem propositio. substantia est secunda substantia adhuc est distinguenda. quia vel subiectum habet suppositionem simplicem generale sic quod supponit per quoditate generis generalissimi. vel habet suppositionem simplicem speciale. sic quod supponit pro generibus aut speciebus contentis sub predicamento substantie. et utroque modo ipsa est vera. Sed ista substantia est species. que cõsimiliter potest distinguí secundum primum modum esset falsa. sed secundum secundum modum esset vera.

Sexta difficultas. Utruz aliqua

substantia possit suscipere magis et minus. et verū veritas et falsitas sint alio
qua accidentia realiter inherētia propositioni vere vel propositioni false. ¶ Pro so-
lutione prime partis supponit primo quod suscipere magis et minus accipitur
duplicitur. Uno modo scilicet intentionali. prout id est quod predicari de aliquo vel
aliquibus cum his adverbis magis et minus. et isto modo differētie substan-
tiales bene suscipiunt magis et minus. patet. quia possunt predicari de suis in-
ferioribus mediātibz his adverbis magis ad minus. ut patet dicēdo.
animal est antināci⁹ planta. Socrates est rationalior platone. Secūdo
modo accipit suscipere magis et minus prime intentionali. tūc dupliciter.
Uno modo subiective quia videlicet recipit in se formā que quādoqz est inten-
sior et quādoqz remissior. Et isto modo omnis substantia potest suscipere magis
et minus. patet. quia omnis substantia potest esse subiectum alicuius forme que

cū resolutionē text^{us} ad itētionē scoti

quādoq; est magis intensā & quādoq; minus. Alio mō aliqd dicitur susci-
pere magis & min⁹ intrinsece & entitativē. q̄a habet gradus scōs quos po-
test intēdi & remitti. Et isto mō est dubiū utrū substantia suscipiat magis &
min⁹. ¶ Scōdo supponit q̄ duplices sūt gō⁹ qdā sūt gō⁹ ethrogenei siue
speciei scōm q̄s attendit ordo pfectionis & inter species eiusdem generis &
etiā inī species vniuersi, & isti gradus sunt quedā diffērentie formales & spe-
ciuoce cōstitutivē speciei, & isto modo scōm istos gradus nō fit suscipere
magis & minus. tum q̄a oīs susceptio magis & minus fit infra eandē speciem
dicēte philosopho septimo phisicorū q̄ in sola specialissima fit cōpar-
ratio. tum q̄a isti gradus sū quos fit suscipere magis & minus sunt ad in-
uicē in vno tercio vniuersales sed isti gradus ethrogenei nō sunt ad inuicē
vniuersales. q̄a diffērentie duarū specierū nunq̄ cōcurrūt ad cōstitutionē ter-
cie speciei igitur. Alij sunt bāōgeni seu indiuiduales. sū qd susceptio ma-
gis & minus fit. & isto modo est hic sermo de gradibus. ¶ Tercio mō sup-
ponit q̄ gradus isto modo captus sic diffinit. Gradus est quedā portio
pfectionalis forme extra q̄ditatē eiusdē. ipam tñ includēs. cōmīdens etiā
ea in eādē essentialit̄ & realit̄ inclusa ī ppositis indiuidui vagi vage & determinati
determinate. ¶ Et quā diffinitioe eliciunt quattuor additiōes requisite ad gra-
dū. Prima est q̄ gradus est quedā portio pfectionalis. cuius ratio est. q̄a
forma intensibilis de se est illimitata. & habet quandam totalitatē intēdi-
nam ergo habet aliquas partes illius totalitatis. gradus autē est huius-
modi. igit. Secūda est q̄ gradus est extra cōceptū q̄ditatiuū forme specta-
ciuoce. huius ratio est. q̄a si esset de cōceptu q̄ditatiuo vbicūq; esset forma
ibi essent oēs gradus ei⁹. Tercia q̄ gradus includit formā. huius ratio ē.
q̄a ratio forme saluat in quolibet gradu. demonstrato etiā quolibet gradu
caloris verū est dicere. hoc est calor. Quarta q̄ gradus est idē essentialit̄ et
realit̄ ipi forme. & ratio huius est. q̄a si nō. forma posset esse sine gradu. cō-
sequens est falsum. igitur.

His suppositis dicī scdm intētio-

nē philosophi q̄ nulla substantia suscipit magis ⁊ minus intrinsece sic q̄
habeat gradus individuales hōiogeneos ad unūcūq̄ vniuersales vt constitu-
ant vniūcūq̄. Probat̄ p̄mo sic. q̄ si substantia suscipit magis ⁊ minus seq̄
ret̄ q̄ ad ipsam possit esse p̄ se mot⁹. p̄seq̄ns ē p̄tra p̄bm q̄nto p̄ficioz. Iq̄
Cōseq̄ntia patet. q̄a om̄e qd̄ suscipit magi⁹ ⁊ min⁹ ē successiue ⁊ partiabili-
ter acq̄sibile. Sz ad om̄e successiue ⁊ partiabili acq̄sibile ē p̄ se mot⁹. vt ha-
betur q̄nto p̄ficioz. igit̄.

Questões i pōdicamēta aristotelis

Secūdo. q̄a si sic sequerē q̄ in eadē materia essent simul & semel forme substantiales disparate. cōsequēs est impossibile. igit̄. Cōsequētia patet. q̄a quādo ex aqua generat̄ ignis in primo instanti in quo introducitur forma substantialis ignis. vel nihil est forma substantialis ignis. vel aliq̄s gradus eius. Si secūdu habet idem intensū. Si primū. vel ergo in illo instanti ē tota forma substantialis ignis. vel adest aliq̄d ei. Si primū ergo nō est intensibilis. Si secūdu cū illud q̄d habet de ea nō sit sufficiens ad expellēdū totā formā aque. sequit̄ q̄ adhuc est aliq̄ pars aque. & p̄cōsequēs forme disparate sunt in eodē. Oppositū aut̄ huius dicti tenet cōmentator tercio celi & mundi ubi dicit q̄ forme substantiales electorū suscipiunt magis & minus. & ad philosophū q̄ dicit in isto passu q̄ substantia nō suscipit magis & minus respōdet q̄ hoc debet intelligi de substantijs cōpletis & p̄fectis & nō de formis diminitis. cuiusmodi sunt forme substantiales electorum. que mediant inter formas accidentales & formas mixtorum. ¶ Pro solutione secūde partis difficultatis dicit̄ breuiter q̄ veritas & falsitas p̄positiōales sunt accidentia respectiua que realiter inherēt actū intellectus cōpositiui aut diuisiui. Vtrū aut̄ ille actus sit ipsa p̄positiō mentalis. v̄ nō alias videbit̄. Ex quo sequit̄ q̄ p̄positiō vocalis & p̄positiō scripta nō dicit̄ tur vere vel false p̄ denominationē intrinsecā ab aliquo eis inherente. sed solū p̄ denominationē extrinsecā. scilicet a veritate vel falsitate que est forma liter & subiectiue in actu intellectus. & est illud q̄d solet dici ab aliquib⁹ q̄ p̄positiō vocalis aut scripta dicit̄ vera. q̄a subordinat̄ vni mentali vere. ¶ Pro declaratione aut̄ illius p̄positiōis ab eo q̄ res est vel nō est & nō. tatur ab aliq̄bus q̄ res accipit̄ tripliciter. Vno modo cōmunissime. p̄ om̄i significabili cōplere vel incōplere vere vel false. & isto modo capit̄ philosophus in illa p̄positiōe. Vnde totale significatū p̄positiōis q̄d scōs eos vocat̄ p̄plere significale dicit̄ res. Secūdo modo capit̄ cōmuniter. p̄ om̄i significabili incōplere aut cōplere vere. & sic accipit̄ philosophus p̄mo postertorū. ubi dicit q̄ nō ens nō est. id est nō cōtingit sciri. Tercio modo accipit̄ tur specialiter pro entitate existente incōplere significabili. & isto modo solutes existens est res vel ens. Et isto modo accipit̄ augustinus cū dicit q̄ om̄ino nullares est. nihil est. ¶ Circa p̄cedentē textum possunt moueri aliquę difficultates. & nominat̄ aliqua que nominat̄ sunt in sumulis.

Cōclusio responsalis. Diuisio substantie in p̄mā & secūdā & eius p̄prietates sunt in textu sufficienter assignate

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

Hec conclusio relinquit̄ probata et dictis.

Ad rationes ante oppositū Ad p̄mā

ma q̄ hic diuidit̄ substantia accepta pro oib⁹ his que directe ponit̄ in p̄dicamēto substantie. eo q̄ est diuisio fundamētū in relatiōes. Vel aliter dicit̄ sicut dictū est q̄ est diuisio vni⁹ intētōis in alias intētōes. Ad cōfirmatiōē dicit̄ aut̄ ad p̄mā. p̄bationē q̄ sc̄t̄ essentia cuiuslibet accidentis sit substantia. sumēdo substantiā pro q̄ditate vel natura. nō tamē sumēdo pro ente per se. Ad scōdam. p̄bationē dicit̄ q̄ substantia accipit̄ dupliciter. Vno modo generaliter pro om̄i re ponibili in p̄dicamēto substantie siue sit directe siue indirecte. siue per se siue reductiue. Et isto modo materia nō diuidit̄ in p̄mā & secūdā. Alio modo accipit̄ specialiter. pro q̄d est directe reponibile in p̄dicamēto substantie. Et isto modo negat̄ q̄ ille sint substantie.

Ad scōdaz dicit̄ negādo antecedēs

Et ad p̄mā. p̄bationē dicit̄ q̄ illa p̄sequētia sit fallacia figure dictionis. nec est simile de illa inductiōe. Et arguet̄ sic null⁹ homo currit. null⁹ boā currit. & sic de alijs. ergo nullū animal currit. Ad scōdam. p̄bationē dicit̄ tur negādo minores. Et ad. p̄bationē dicit̄ q̄ secūda substantia nō est in prima substantia sumēdo esse in sicut summebat̄ in secūda diuisiōe antep̄dicta mentali. videlicet esse in alio sicut accidēs in subiecto. p̄ quē modum vere neget̄ esse per se de aliquo si sibi conueniat.

Ad terciā dicit̄ negādo antecēdēs

p̄ vtraq̄ parte. Ad p̄mā. p̄bationē p̄me partis dicit̄ q̄ contrarietas quādoq̄ accipit̄ cōmuniter. p̄ repugnātia diuersit̄ diuisiuarū alicui⁹ generis. & illa bene reperit̄ in genere substantie & quolibet alio. Aliquando vō sumit̄ spect̄ sit̄ p̄repugnātia duarū formarū actiuarū & passiuarū que expellūt̄ se ex eodē subiecto. & isto modo nō p̄t̄ inter substantias. Ad scōdaz. p̄bationē dicit̄ q̄ ignis & aqua cōtrariāt̄ solū p̄ accidēs ratiōe suarū qualitātū. Ad terciā. p̄bationē dicit̄ q̄ substantia corrūpit̄ a suo contrario p̄ accidēs. sed nō a cōtrario p̄ se vno. Vnde substantia scōm se nō ē corruptiua alterius. sed scōm suas qualitates actiuas. Ad p̄mā. p̄bationem secūde partis dicit̄ q̄ licet substantia accepta. p̄ act u substantiandi suscipiat̄ magis & min⁹. nō tñ substantia accepta p̄ ente p̄ se cui puenit̄ ille actus. Ad secūdā dicit̄ q̄ in hoc potest negari cōmentator. q̄a ip̄e dimisit̄ magistrū

Questões i pōdicamēta aristotelis

suū. q̄ negauit intensionē ⁊ remissionē fieri in substantijs in hoc lib. 10. tenēdo aut opinionē suā dicendū esset ad philosophū sicut dictū est i vltima difficultate. Ad tertiā p̄bationē dicit q̄ p̄fectio aīe xpi est magis maior p̄fectio aīe iude nō fuit ex aliqua pluralitate graduū substantiālū. sed fuit ex bonis gratuitis videlicet vnione ypostatica ex p̄fectissima gratia ⁊ perfectissimis habitibus tam intellectualibus q̄ appetitiuis.

Ad quartam dicit negādo anteceden. Et ad p̄mā p̄bationē dicit q̄ corpus celeste est susceptibile luminis ⁊ opacitatis ⁊ hoc sufficit ad hoc q̄ sit susceptibile cōtrariorū. Ad secundā p̄bationē dicit q̄ substantie spirituales sunt susceptibles bonitatis ⁊ malicie que sunt qualitates cōtrarie. Ad cōfirmationē neget anteceden. ⁊ ad omnes p̄bationes dicit q̄ illa nō recipiunt contraria tanq̄ subiecta vltimata. sed tanq̄ subiecta immediata. substantia autē suscipit tanq̄ subiectū vltimū. Dicit vltra q̄ intellectus ⁊ volūtas nō sunt qualitates. sed sunt realiter substantie. Sequitur quantitas.

Quantitatis aliud.

istud est terciū capitulū. in quo philosophus determinat de secūdo p̄dicamēto scilicet de quātitate. Et diuidit in duas partes principales. In p̄ma determinat de quantitate diuisione. Et diuidit in quattuor particulas. In p̄ma ponit duas diuisiones quantitatis. ⁊ duas subdiuisiones. p̄ma diuissio est hec. Quantitas aliud continuū. aliud discretū. que sic debet intelligi. Generalissimi quantitatis aliud genus sub eo cōtentū est cōtinuum. aliud est discretū. Secunda diuissio quantitatis. Aliud constat ex partibus positionem ad seinuicē habentibus. aliud autē nō habentibus positionem. p̄ma subdiuissio. quantitatis discrete alia est numerus. alia est oratio. Secunda subdiuissio. quantitatis continue q̄nq̄ sunt species q̄a alia est linea. alia est superficies. alia est corpus. Et amplius preter hec sunt tempus ⁊ locus. In secunda particula declarat istas subdiuisiones. p̄mo p̄bat q̄ numerus sit quātitas discreta tali ratione. q̄a quātitas cuius partes nō copulant ad aliquē terminū cōmūnem est quātitas discreta. Si numerus est huiusmodi. ergo numerus est quantitas discreta. Maiores probat. q̄a q̄nq̄ ⁊ q̄nq̄ nunq̄ copulant. similiter nec tria ⁊ septē. sed sunt

cū resolutionē text⁹ ad itētionē scotti

temp ad inuicē discreta ⁊ separata. Secundo probat de oratione cū tali ratione. q̄a illud per quod mensurat syllaba breuis aut longa. ⁊ cuius partes nō copulant ad aliquē terminū cōmūnem est quantitas discreta. Si oratio est huiusmodi. ergo oratio est quātitas discreta. Minorē probat. q̄a partes orationis que sunt syllabe dictionis aut orationis cū voce prolata. id est orationis vocalis nō copulant ad aliquē terminū cōmūnem. sed vna queq̄ est diuisa ab alia. Tercio probat q̄ linea. superficies. corp⁹ sunt quantitates cōtinue tali ratione. q̄a omnis quantitas cuius partes copulant ad aliquē terminū cōmūnem est quantitas cōtinua. Sed hec tria sunt huiusmodi. Minor patet. q̄a partes linee copulant ad punctū. ⁊ partes superficies ad lineā. ⁊ partes corporis ad superficiē. Quarto probat q̄ tempus sit quantitas continua. q̄a partes eius que sunt p̄teritū ⁊ futurum copulant ad p̄sens. id est ad nunc qd est indiuisibile in tempore. Quinto probat q̄ locus sit quantitas continua. q̄a partes loci continent singulas partes corporis. ergo partes loci copulant ad eundē terminū cōmūnem. ad quē copulant partes corporis. In tercia particula resumit secundam diuisionē quantitatis. videlicet quantitatis aliud constat ex partibus ad seinuicē positionē habentibus. ⁊ alia positionē nō habentibus. Tāc diuisionē declarat. q̄a linea. superficies. corpus ⁊ locus constant ex partibus habentibus positionem. Numerus vō tempus ⁊ oratio constant ex partibus nō habentibus positionem. p̄mā partem probat. q̄a omne illud constat ex partibus habentibus positionem cuius singule partes signate sunt alicubi. ⁊ cuius partes sunt continue ⁊ permanentes. sed linea superficies. corpus ⁊ locus sunt huiusmodi. nō numerus. oratio tempus. igit. Maiorem p̄bat p̄mo de linea. q̄a singule partes line signate sunt alicubi. ita q̄ possumus signare de qualibet vbi sita sit. Sic etiam partes linee habent positionē. Et ostendit. vbi vnaqueq̄ pars iacet ⁊ simile est de soliditate. de corpore ⁊ etiā de loco. de numero. oratione ⁊ tempore. Et p̄bat. quia quāuis partes temporis ⁊ numeri habent adinuicē ordinationem quandam. eo q̄ aliqd temporis est prius ⁊ aliqd posterius. Similiter prius numerat vñ q̄ duo. ⁊ duo q̄ tres. tamen iste partes nō habent positionē. eo q̄ non copulantur ad inuicē. Partes vō t̄pis nō sunt permanentes. Nec etiam partes orationis sunt permanentes aut continue. q̄a qd dictū est nō potest amplius summi. hoc dictū est quod semel dictū est amplius resummi non potest.

Questões i pōdicamēta aristotelis

In quarta particula philosophus definit de quantitate p accidēs. 7 in tendit talē cōclusionē. De sole quantitates que dicte sunt. sunt pprie 7 p se quantitates. sed oīa alia ab istis dicūt quāta p accidēs. pbat. qā illa q dicūt sola quantū p habitu dīnē ad quantitates pōictas dicunt quāta p habitudines. Sed oīa alia a pōictis si dicant quāta dicunt solū quāta p habitudines ad quātī tates pōictas. igit. Adinorē pbat inductiue. qā albū qd est quātū aliud a pōictis dicūt multū. eo q suplicies multa fit. 7 actio dicūt longa. eo q tempus in quo fit est lōgū. 7 similī motus dicūt multus. qā tempus mensurās ipm est multū. Sed nullū horū dicūt p se quātū. qā si quis assignat quāta sit actio diffiniēt tēpore vel assignabit eā animā vel huiusmodi. 7 si qd assignet quātū sicut albū diffiniēt suplicie. Nam quāta fuerit suplicies tantū albū esse dices. In secūda parte huius capituli philosophus definit de pprietatibus quantitatē. Quaz pma est. Quantitati nūbile est cōtrariū. 7 hoc est manifestum in oīibus quantitatibus expositis. ¶ Sed cōtra hāc pprietatē obijct. qā multū 7 parū sunt quantitates cōtinuē. 7 etiā magnū 7 parū. 7 tū sunt adinūicē cōtraria. ergo quantitati est aliqd cōtrariū. hāc obiectionē soluit pmo negādo maiorē dicēs q nullū horū est quantitas. sed qdlibet est ad aliqd. pbat. qā qdlibet istoz dicūt i cōparatione ad aliud. ergo qdlibet istoz est ad aliqd. Antecedens patet pmo de magno 7 paruo q aliqs mons dicūt paruos. 7 granū milij dicitur magnū 7 q sit maius alio grano milij. 7 mons paruos. qā est alio monte minor. Sed si magnū 7 parū dicerent absolute 7 nō in cōparatiōe ad aliud nunq̄ mons diceret paruos. nec granū milij diceret magnū. Secūdo pbat de multo 7 paucō. qā nos dicimus plures hoīes esse in vico. et paucos in ciuitate 7 tamē certū est q in ciuitate sunt multo plures q̄ in vico. Similiter dicimus plures esse in domo 7 paucos in theatro. cū tamen sint plures in theatro. Sed nunq̄ diceremus istud si multum 7 paucum dicerent absolute 7 nō in pparatione ad aliud. ideo magnū 7 parū multū 7 parū dicunt ad aliud. 7 licet bicubitū 7 tricubitū significēt quantitatē. tamē magnū 7 parū significāt quantitatē. sed magis ad aliquid eo q dicunt solū in cōparatione ad aliud. Secūdo soluit pōictā obiectionem negando minorē dicens. q siue aliqs concedat pōicta esse quantitates siue nō. tamen nihil est eis cōtrariū. Probat duabus rationib⁹. Pma ratio est ostensiuā. que talis est. Quēcūq̄ sunt ad aliquid nō sunt adinūicem cōtraria sed magnū 7 parū. multū 7 parū sunt huiusmodi vt dictū est prius. igit. Secūda ratio ducit ad duo impossibilia. et ē hec si ma-

cū resolutionē text⁹ ad itētione scoti

gnū 7 parū. multū 7 parū essent cōtraria sequeretur pmo q cōtraria essent simul in eodem. cōsequens est impossibile. Secundo sequeretur q idē esset subijpsi cōtrariū. Patet pma cōsequentia q aliqd idē est magnum respectu vnius 7 parū respectu alterius. igitur in aliquo eodē si illa sint cōtraria essent simul cōtraria. sed hoc est impossibile. qā si duo cōtraria possent inesse alicui eidem maxime essent pme substātie. cui ipa sit maxime susceptiua contrariorū. sed hoc nō. qā quāuis oīis homo sit susceptiua cōtrariorū. tamē nullus potest simul 7 semel esse albus 7 niger. aut sanus 7 eger. Secūda cōsequentia patet. qā si pōicta sint cōtraria. 7 idē sit magnū 7 parū tunc idē erit subijpsi cōtrariū. ¶ Contra predictam proprietatē adhuc obijctur sic. Locus est quantitas vt dictū est. 7 tamē locus sursum 7 locus deorsum cōtrariant. vt patet per diffinitionē cōtrariorum. Cōtraria em sunt que sub eodem genere posita sunt 7 maxime a se inuicem distant. Sed locus sursum 7 locus deorsum qui est in medio mundi est huiusmodi. igit. ¶ Hanc obiectionē nō soluit philosophus potest tamen solui distinguendo de cōtrariis. Diverſa em sunt cōtraria quodā sunt cōtraria scdm formas. sicut sunt forme actiue 7 passiue ab eodē subiecto vicissim se expellentes. 7 isto modo locus sursum 7 loc⁹ deorsum nō sunt cōtraria. Alia sunt cōtraria scdm locum. qā scdm rectitudinem distant plurimū. vt habet qnto phisicorū. 7 isto modo locus sursum 7 locus deorsum sunt bene cōtraria. nec de ipis intelligitur prima proprietatē. Secūda pprietas est nō suscipere magis 7 minus. nulla em quantitas suscipit magis 7 minus. Probat inductiue. qā bicubitū nō suscipit magis 7 minus. Vnū em bicubitum nō est alio magis bicubitum nec numerus suscipit magis 7 minus. vt patet de ternario 7 quinario. nihil em dicunt magis tria q̄ qnq̄. nec tria minus q̄ tria. nec vnū tempus dicūt magis tempus q̄ aliud. nec vna oratio dicūt magis oratio q̄ alia. sic de alijs quantitatibus. ergo quantitas nō suscipit magis 7 min⁹. Tercia proprietatē. Maxime est. ppriū quantitati scdm eam equale vel inequale dici. ¶ Autem ista pprietas conueniat quantitati probat inductiue. qā corp⁹ dicūt equale vel inequale. 7 numer⁹ dicūt equalis vel inequalis. 7 sic de alijs quantitatibus. igit. ¶ Autem conueniat soli quantitati. probat. qā alia que nō sunt quantitates nō dicuntur equalia vel inequalia. qā affectio id est dispositio nō dicūt equalis vel inequalis. sed magis similis. Similiter albū nō dicūt equale vel inequale. sed simile. igitur propriū est quantitati scdm eam equale vel inequale dici.

Questões i pōdicamēta aristotelis

¶ Circa hunc textū querit̃ vtrū phī-

losophus in textu sufficienter assignat diuisiones et proprietates quantitatis. Et arguit̃ qd nō qd omne continuū potest fieri discretum, ergo prima diuisio est insufficientis. Antecedens probatur primo, qd omne continuū potest diuidi in suas partes, sed ipso diuiso sue partes sunt discrete. Secundo qd omne diuisibile in unitates est discretum. Sed continuū est diuisibile in unitates, vt habet cōmentator qnto methaphisice cōmento decimo octauo, igit̃. Et confirmat̃, qd continuū et discretū sunt respectiua ergo quātitas nō bene diuidit̃ in ea, tenet cōsequētia, qd quātitas est qd absolutum, sed absolutum nō diuidit̃ per differentias aut species respectiua. Antecedens patet, qd omne quod diuidit̃ dicit̃ continuū, dicit̃ alteri continuū. Et omne quod dicit̃ discretū dicit̃ ab aliquo discretum.

¶ Secundo arguit̃. Nulla bona di-

uisio debet dari per aliqua nō contenta sub diuiso. Sed secunda diuisio et etiam illa que est in quantitate p se et quantitate per accidens dantur per membra nō contenta sub quantitate igitur non sunt bone. Maior patet, quia diuisum debet semper verificari de diuidentibus. Minor probatur tum quia positio est vnū genus generalissimū cōdistinctū quantitati, ergo nō est differentia quantitatis, tum qd quātitas per accidens non est quātitas, vt patet de albo et actione, de quibus philosophus exemplificat manifestum est qd nō sunt quātitates, igit̃.

¶ Tercio arguitur. Oratio et nume-

rus non sunt species quantitatis discrete, ergo species quantitatis non sunt conuenienter assignate. Antecedens probat̃ pmo de oratione, tū qd omnis oratio est mentalis, vocalis aut scripta, quarum nulla est quātitas, tum quia omnis quātitas discreta mensurat scdm multum et paucum, et continua scdm breue et longum vel latum et strictum. Oratio aut̃ mensurat scdm breue et longum, tum quia oratio nō potest conuenienter respondere ad aliquam interrogationem querentem de quantitate. Secundo probatur de numero. Primo, quia reperitur in illis in quibus nulla est quātitas, scilicet in angelis, igit̃ nō est quātitas. Secundo, qd qd nō est ens nō est quātitas, sed numerus nō est ens, sed entia, cum sit quedam actus unitatū, vt vult cōmentator qnto phisicorū, igit̃. Tercio, qd qd fit ex nō quātitate nō est quātitas, sed numerus fit ex nō quātitate scilicet ex vni-

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

tate, igit̃ nō est quātitas, tenet cōsequētia per simile, et nō substantia non fit substantia. Quarto, qd numerus parciū continui nō quātitas discreta, sed continua, igitur.

¶ Quarto arguit̃. Linea, superficies

et corpus sunt vna et eadem res, ergo nō sunt species ab inuicem distincte. Antecedens probat̃, qd si essent diuerse res specinocce distincte sequeretur qd aliqua eadem substantia esset longatibus longitudinibus disparatis et lata duabus latitudinibus. Cōsequens videt̃ impossibile, igit̃, cōsequētia patet, qd si esset aliqua substantia corporea necessario cōueniunt ei ille tres quātitates tunc sic illa substantia est longa longitudine lineae, et longa longitudine superficie et longa longitudine corporis, nec iste longitudo nes sunt vna, quia in specie distinctis vnū non est pars alterius. Et similiter arguitur de longitudine, superficie et latitudine corporis.

¶ Quito arguit̃. Locus nō est quāti-

tas distincta a superficie, ergo male ponit̃ hic species quantitatis. Antecedens probat̃, qd locus est superficies corporis continentis, vt habetur quarto phisicorū, et ppter hoc philosophus nō enumerauit ipm qnto methaphisice inter species quantitatis.

¶ Sexto arguit̃. Motus est quanti-

tas continua, et tamē nō enumerat̃ hic, igit̃ species quātitatis nō sunt sufficienter posite. Antecedens probat̃ per philosophū qnto methaphisice, et cōmentatorem ibidē dicentē, qd motus et tempus sunt quātitates per se et continue.

¶ Septimo arguitur. Quātitas su-

scipit maius et minus, ergo etiam suscipit magis et minus, tenet cōsequētia, quia in his que sunt mole magna id est maius et melius.

¶ Octauo arguitur. Nulla relatiua

sunt propria quantitati, sed equalis et inequalis sunt relatiua, ergo non sunt propria quantitati.

¶ In opposituz arguitur auctorita-

Questões i p d i c a m e t a a r i s t o t e l i s

te philosophi in textu. Et pro solutione questionis et declaratione textus precedentis mouentur aliquae difficultates.

Prima difficultas Utr quātitas

sit vñ genus generalissimū ab alijs distinctū. Et videt q nō. Primo, qā nullū genus p d i c a t denominatiue de suis speciebus, vt habet secūdo topicoz. A genere em nulla est p d i c a t i o denominatiua sed quātitas p d i c a t denominatiue de suis speciebus, vt dicendo linea est quanta, superficies est quanta, igit. Secūdo qā in vno quoq genere est vñ minimū prīmū, quod est metrum et mensura eorum, que sunt illius generis. Sed in quantitate sunt duo minima scilicet vnitas et punctus. Tercio, qā cuiuslibet generis accidentalis est tñ vñ denominatiua scdm qd p d i c a t de p m ā s u b s t a n t i a, eo quantitate sunt duo denominatiua scilicet quētū et quantū, igitur. Quarto, Omne genus debet habere vñ rationē scdm quā p d i c a t u r de suis speciebus sed quātitas nō habet vñ talē rationē, qā vel esset ratio mē s u r e vel ratio diuisibilitatis vel aliqua alia. Non primum, quia ratio mē s u r e prius conuenit continuo q d i s c r e t o. Nec secundū, quia diuisibilitas est proprietas passionali, quonon potest esse ratio formalis alicuius ab soluti, cum passiones sunt resp e t i u e, si sit aliqua alia dicitur illa. Et pro solutione istarum rationum, et difficultatis supponitur primo q quantū debet accipi dupliciter. Vno modo vt idem est qd quantitate informatum. Et isto modo quantum de nullo potest predicari denominatiue, s e t q d e s u b s t a n t i a. Et quo sequitur q iste sunt falsae. Linea est quanta, Superficies est quanta, sum m e d o quantum isto modo. Et ratio huius est, quia p r t a l e s p r o p o s i t i o n e s d e n o t a t u r q quantitas adiaceat vel i n h e r e a t l i n e e a u t s u p e r f i c i e i t a n q s u b i e c t o i n h e s i o n i s, modo hoc est falsum, quia cum linea et superficies sint quantitates quātitas non est quātitas, alias procederetur in infinitum. Alio modo accipitur quantū p r o v t i d e m e s t q d e t e n s u m s i u e h a b e n s p a r t e s q u a n t i t a t i u a s e x t r a s e i n u i c e m. Et hoc modo bene p d i c a t u r denominatiue denominatione cōmuniter dicta que est a p r e d i c a t o e s s e n t i a l i d e l i n e a et superficie. Et quo sequitur q iste sunt vere. Linea est quanta, Superficies est quanta sum m e d o quātum isto modo. Et ratio huius est, quia per tales propositiones nihil aliud denotatur nisi q l i n e a e s t e t e n s u m, vel habens partes quantitatiuas extra se inuicem. Et similiter de ista, Superficies est quanta, Et per hoc p a r e t s o l u t i o p r i m e r a t i o n i s.

cū resolutione text' ad itētionē scoti

Secūdo supponit q hec p p o s i t i o in vno quoq genere est tñ vñ p r i m u m et minimū et c. diuersimode a diuersis exponit. Dicunt em aliqui q p illud tñ vñ p r i m u m et minimū intelligēdū est genus generalissimū vniuersū i u s q p r e d i c a m e n t i, id est vniuersū i u s q c o o r d i n a t i o n i s p d i c a m e n t a l i s q d e s t m e n s u r a e o r u m s c d m d i f f i n i t i o n e m et cognitionē. Nam p i p m d i f f i n i u n t et cognoscunt omnia que sunt sub illo ipm aut nō d i f f i n i t nec cognoscit per ea, s a t e a p r i o r i. Alij dicūt q p illud vñ p r i m u m et minimū debet intelligi vñ species p f e c t i s s i m a cōtenta sub genere, qua q d e s p e c i e s d i c i t e s s e m e s u r a a l t a r u m s p e c i e r u m p f e c t i o n i s. Nam scdm q alie species magis ad eā accedunt in perfectione sunt perfectiones, et scdm q magis recedūt ab eā sunt imperfectiores, et isto modo in genere quātitatis est vñ p r i m u m et minimū id est vñ p f e c t i s s i m a et simplicissima species. Sed illa nō est nobis nota vel si est nobis nota ei nō est nomē impositū. Q aut in quolibet genere sit vñ talis species, qā inter species eiusdem generis est ordo essentialis. Sed cū in ipis nō sit p c e s s u s in infinitū deueniendū est ad vñ primam igit. Alij dicunt q p g e n u s est intelligendū genus p h i s i c u m et nō g e n u s l o g i c u m, ita q sit sensus in vno quoq genere p h i s i c o est vñ p r i m a s p e c i e s, sicut in genere coloris albedo, et in genere saporis dulcedo. Et his patet quoliter scdm has expositiones sit respondendum ad scdm rationes. Aliter tamē adhuc soluit dicēdo q in genere quantitatis nō sunt duo simpliciter p r i m a et minima sed est tñ vñ scilicet vnitas ipsa em est simpliciter p r i o r puncto, et ad eā reducūt punctus sicut ad simplicius et prius se, punct' em v l t r a v n i t a t e m a d d i t p o s i t i o n e m i n cōt i n u o, eo q punctus est vnitas p o s i t i o n e m h a b e s. Vel adhuc aliter potest dici q q u i s i n g e n e r e q u a n t i t a t i s s i n t duo p r i m a et minima, scilicet punctus et vnitas, tamē ibi est tñ vñ p r i m u m et minimū qd est metrum et mensura o i m a l i o r u m, et punctus em nō est m e s u r a cōt i n u i, qā tūc aliquoties sumptus redderet cōt i n u u m, et p cōs e q u e n s cōt i n u u m e s s e t cōp o s i t u m e x i n d i u i s i b i l i b u s, sed vnitas siue vñ u m e s t m e s u r a o i m, eo q vñ u m a p p l i c a t u a l i c u r p a r t i cōt i n u i e s t m e n s u r a cōt i n u i, vt dic. Et quarto methaphisice. Tercio supponit q quātū vt dicūt aliq dupl' accipit dupliciter. Vno modo vt tantū valet sicut extensum siue magnum, et isto modo quantū nō est denominatiū generalissimū quantitatis, sed est p r i m a d e n o m i n a t i u u m quantitatis cōtinue et isto modo quantū d i s t i n g u i t cōt i n u a q u o t t u. Alio modo accipit quātū p u t t a n t u valet sicut diuisibile in partes quātificatiuas, vel p v t t a n t u valet sicut habes partes quātificatiuas extra se inuicem, et isto modo est adequatū denominatiū generalissimū

Questões ipdicamēta aristotelis

quātītatis. et sic accipit cū dicitur duo sunt quāta. tria sunt quāta et hoc po-
tet solutio tertiē ratiōis. Alij dicūt alij qd quāta scdm restrictionē vsualem
hoc nomē quantū nō sit. ppiū et adequatū denominatiū quātītatis. tamē
scdm rem est suū ppiū denominatiū. Dicūt enī isti qd quātītatis finis
loquēdi habet duo denominatiua. scilicet quātū pro quātitate cōtinua. et
quottū pro quātitate discreta. et reddūt ratiōē. qd quādo cūq; aliq; du-
obus est nomē cōmune et vni illoz est nomē impositū. alteri vō nō. tunc
illud nomē cōmune p restrictionē vsuālē attribuit ei cui nō est nomē im-
positū. et sic enī quantū sit denominatiū adequatū quātītatis cōtinue
aliud denominatiū quātītatis discrete qd dicit quottū. et aliud denomi-
niū quātītatis cōtinue cui nō est nomē impositū accipit vsuālē precise
pro denominatiū quātītatis cōtinue. Quarto supponit qd cuiuslibet
generis generalissimi est aliqua ratio scdm quā dicit vniū de omnib; u-
speciebus cōtēntis sub eo. Et quo sequit qd quātītatis est aliqua ratio. sed
que sit illa est cōtrouersia. Dicunt enī aliq; qd ratio mēsure est ppiā ratio
quātītatis et p ea sic diffinit. Quātītatis est ens limitatū quo aliqd est mē-
surabile vel mēsurās. Probāt. qd philosophus. pbat ea que hic enume-
rat esse species quātītatis p ratiōē mēsure. ut orationē et alia. igit. Sed
cōtra illud obijcit qd ratio cuiuslibet generis eque pmo est in suis species
bus. sed ratio mēsure prius cōuenit quātitati discrete qd cōtinue. igit. Sed
cū sic ratio mēsure esset ppiā ratio quātītatis tūc illd qd maxime ha-
beret ratiōē mēsure maxime esset quātītatis et species quātītatis. Sed vni-
tas maxime habet ratiōē mēsure. ut dicit d. cimo methaphisice. ergo
ipsa maxime esset quātītatis et species quātītatis. qd est falsum. quia ipsa nō
est in genere quātītatis nisi reductiue. Tercio ratio mēsure cōuenit omni
generalissimo ut prius tactū est. ergo nō est ppiā ratio quātītatis. Alij
dicūt qd ppiā ratio quātītatis est diuisibilitas in partes eiusdē ratiōis
seu in partes quātitatiuas. Probāt p philosophū qnto methaphisice. qd
dicit. Quātū est qd est diuisibile in ea que diuisant. quoz singulū natū est ali-
qd esse vniū et hoc aliqd. sed hoc nō potest stare. tum qd diuisibilitas ē pas-
sio quātītatis. igit nō est et ratio. Antecedēs. pbat. qd cōmuni assignat
quatuor passiones quātītatis. scilicet diuisibilitas. finitū et infinitū. equalē
et inegualē et mēsurabilitas. tū qd potētia et actus diuidūt omne ens. sed di-
uisio actualis nō est ratio quātītatis. qd tūc ois quātītatis esset semp actu
diuisa. igit. Dicūt ergo isti qd habere partes quātitatiuas eiusdē ratiōis
est ppiā ratio quātītatis p quā cōtrahit ens ad quātitatē. et p quā quātū

cū resolutiōe text' ad itētione scoti

tas distinguit ab alijs pdicamētis. sicut substantia p esse p se. et ad illā ratiōē
onē sequuntur passiones prius enumerate. et p ea habet demonstrari de quā-
titate. Et bis patet solutio quarte ratiōis.

His suppositis dicūt pmo. Quātī-

tas est genus generalissimū. patet p diffinitionē generis generalissimi. Et
q dicitur habet aliqd ante se scilicet substantiā. igit. Dico qd habet substantiā
ante se tanq; subiectū. sed nō tanq; pdicatū dictū qd itatū de ea. Et si di-
cat vltēr' qd habet diffinitū p substantiā. qd omne accēdēs diffinit p suū sub-
iectū. ergo habet substantiā ante se tanq; pdicatū qd itatū. Dicūt qd ipsa
diffinit p substantiā diffinitōe data p additamentū. et nō diffinitōe qd itatū
na. partes aut diffinitōis date p additamentū non sunt pdicata qd itatū
diffinitū. Dicūt scdm qd quātītatis distinguit ab alijs pdicamētis. patet. qd
habet vniā ppiā ratiōē. et vniū ppiū modū pdicandi diffinitū a modis
pdicandi et ratiōibus alioz pdicamentoz. igit distinguitur ab eis. Antece-
dens est natū et supradictis.

Scda difficultas Utrū numer' et

oratio int quātitates discrete a rebus quas mēsurāt reali' distīncte. Pro
cuius solutiōe supponit pmo qd oratio potest accipi duplici'. Vno mo-
do p eo qd p se significat. et sic est quedā relatio ratiōis fundata super suā
gno cōpleto. et isto modo de oratiōe fiet sermo pmo per armenias. Alio
modo accipit p eo qd denominat. et hoc triplici'. Vno modo accipit pro
oratione mētalī. et isto modo oratio ptiñet ad pma speciem qualitatis. Se-
cūdo accipit p oratiōe scriptā. et hoc ab huc duplici'. Primo vel accipit
pro materia ex qua talis oratio ē cōposita. cuiusmodi est incausū. et sic p-
tiñet ad pdicamētū substantiē. Vel accipit p ptractionē litteraz. et sic ptiñet
ad quartā speciem qualitatis. Tercio accipit p oratiōe vocali et hoc triplici'.
Vno mō accipit p sono aut p voce plata et sic ptiñet ad tciā speciem qua-
litatis. Scdm mō accipit p actiua. platiōe ipsi' oratiōis. et sic ptiñet ad ge-
nus actiōis. Tercio mō accipit p discretiōē sū mēsurā syllabar. platar et
bijnūicē succedentū. fm qd dicitur. hec syllaba est breuior. et illa longa. et isto
mō accipit h' oratio. et potest sic diffiniri. Oratio ē mēsurā discreta et successi-
ua vocis pposita et partib; discretis sibijnūicē in platiōe succedentib;. Vno
de vocis pposita et partib; discretis sibijnūicē in platiōe succedentib;. Vno
quo ad platiōē numerus quo ad partes eius discretas absolutas. et ora-
tio est mēsurā pro ut partes eius discrete sibijnūicē succedunt.

Oratio d.
accipitur

Oratio qm
et in diu.
pntis.

Vocis co-
sue tus
fure.

Questões ipdicamēta aristotelis

Secundo supponit q numerus tripliciter potest accipi. Vno modo p numero numerato que est res numerata. Alio modo pro numero numerante que est aia. 7 istis duobus modis nō accipit hic. Tercio modo accipit pro numero quo nos numeramus scilicet pro quadā quantitate discreta que causat ex diuisione cōtinui. Et isto modo accipit hic 7 distinet sic. Numerus est multitudo ex vnitatibus aggregata. 7 pter istos numeros adhuc est qdā numerus transcendēs q cōponit ex vnitatib⁹ transcendentibus 7 causat ex diuisione entitatū. Hic aut potest reperiri in omnibus rebus mudi. Nam cū omnis res sit vna vnitatem entitatis potest cū alia re causare binariū. sed ille binarius nō est res distincta ab ipis rebus numeratis. eo q cōponit ex vnitatibus que sunt res realiter numerate.

His suppositis dicit pmo q oratio

est quantitas discreta. patet p philosophū in textu. Dicit secūdo q oratio est a re quā mensurat realiter distincta. Probat. qd quādo aliqua duo sic se habēt q vno manente eodē aliud variat 7 diuersificat illa sunt realiter distincta. sed oratio 7 id qd mensurat sunt huiusmodi. Nam mensurato existente vno 7 eodē neq variato oratio potest mutari de breuitate in longitudine 7 e contra. igit. Dicūt tamē hic aliq q oratio nō est quantitas. 7 probant. qd philosophus enumerās qnto methaphisice sufficienter species quantitatis nō posuit orationē. q aut hic posuit hoc nō est scdm opinionē ppiā sed scdm opinionē famosam tēpore suo. Dicit tercio q numerus quantitarius distinguit realiter a rebus numeratis. probat multipliciter. pmo sic scdm philosophū qnto methaphisice bis tria nō sunt se. sed si numerus esset realiter res numerata bis tria essent se. igit. Secūdo sic. numerus est sensibile p se vt vult philosophus scdo de aia. sed res numerata nō sunt sensibilia p se. sed sensibilia p accidens. ergo res numerate nō sunt realiter numeri. Tercio sic. illa sunt realiter distincta quoz vnū potest corrūpi altero nō corrupto. Sed numerus potest corrūpi manētibus rebus numeratis. vt patet. si vniatē due magnitudines corrūpit eaz dua litas. qd amplius nō sunt due. sed vna. igit. Quarto sic. Dicit accidēs realiter distinguit a suo subiecto. sed numerus est accidēs cū sit species quantitatis. ergo numerus distinguit realiter a rebus numeratis. Sed contra istud dictū arguit quadrupliciter scdm cōmentatōrē qnto phisicorū. mens facit numerū in subiecto pparato ergo numerus nō est forma accidentalis ppter aiam distincta a rebus numeratis. Secūdo sic scdm philosophū

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

quarto methaphisice. Mensura vocū est vox magnitudinis magnitudo vnitatū vnitatis. sed nō numeroz numerus. sed si numerus esset res distincta a rebus numeratis sicut magnitudo a re magna mensurat nō videt causa quare numerus nō esset mensura numeroz sicut magnitudo est mensura magnitudinis. Tercio sic. forma distinguit 7 multiplicat ad distinctionē 7 multiplicationē materie. sed materia numeri que est res numerata nō est aliqd vnū. ergo nec numerus est aliqd vnū 7 p cōsequēs nō est accidēs distinctū a rebus numeratis. Quarto sic. Si numer⁹ distingueretur a rebus numeratis sequeretur pmo q agens pducens aliqd ens produceret tot entia quot erant in mudo. cōsequēs est falsum. igit. Cōsequētia patet. qd vno pducto pducit binarius. ergo in quolibet ente producunt tot binarij quot prius erant entia. Secūdo sequeretur q agens naturale posset pducere formā absolutā in quacūq distantia. Nam si agēs naturale pduceret aliquā vnitatem tunc cū quocūq alio vno etiā in quantacūq distantia faceret binariū. Ad pmo istoz dicit q numerus accipit dupliciter. Vno modo p quantitate discreta que causat ex diuisione cōtinui. 7 sic mens nō facit numerū. sed numerus est in rebus seclusa mente. Alio modo accipit numerus p numero transcendente q dicitur numerus essentiali. 7 tali numero numerant partes existentes in cōtinuo. inter q nō est aliqd numerus pdicamentalis eo q nō sunt a se inuicem diuise 7 discrete. tamē mens facit inter eas discretionē. dicēdo vnā nō esse aliā. 7 vnā cū alia facere multitudinē. 7 sic intelligit cōmentator q mens facit numerū. id est discretionē inter ea que nō sunt discreta. intellectus em potest diuidere ea que sunt coniuncta in re. vt habet vndecimo methaphisice. 7 de vno qd est vnū quantitatie potest ppe facere multitudinē entitatis. Ad sedam dicit q multiplex est mensura. Quedaz est mensura pfectionis. 7 sic pma causa est mensura omnium q ex accessu 7 recessu ad eam causat pfectionem cuiuslibet entis. Secūda est mensura duratiōis. vt tempus. Tercia est mensura pfectionis. 7 sic omnis causa est mensura proprij causati. 7 sic dicit qnto methaphisice q sensibile est mensura sensus. Quarta est mensura extensionis 7 ista est duplex. qd quedā est adequata que adequate significat quantitatem sicut vna vlna panni. Alia est inadequata. que multociēs accepta significat quantitatem rei. vt vlna decies capta mensurat pannū decē vlnaz. Et de ista mensura dicit philosophus q debet esse minima. supple ad cōparationē ad mensuratū. vnitatis ergo est mensura numeroz p replicationem eo q aliquotiens accepta reddit numerū. tamē nō est mensura adequata.

quid pā est mēsurā vni.
et cōtū.

Hic dicitur
capitulum

Multiple
Mensura
et

quid vnitatis est
mensura numer
orum.

Questões i pōdicamēta aristotelis

ta. q̄a nulli numero adequat. binarius autē bene est mensura altius binarij adequata. Sed numerus nō est vniuersalit̄ mensura numerorū. Et hoc voluit dicere philosophus. Ratio autē diuersitatis in magnitudine et numero est. q̄a om̄i magnitudine data cōtingit dare minorem. sed nō in numero. Ad terciū dicit q̄ forma distinctione extrinseca distinguit per maioriā. sed nō distinctione intrinseca. et sic nō oportet numerū formarū esse em̄ diuersificatū quantū est sua materia. Vel alit̄ dicit q̄ maior est vera de accidentibus cōtinuis que nō habent esse simul et semel in diuersis subiectis. nec scdm se totā. nec scdm suas partes. sed nō est vera de accidentibus discretis que scdm suas partes habent esse in diuersis subiectis. Ad quartū dicit p̄mo negando p̄mā cōsequētā. Et ad p̄bationē et scit q̄ licet producat aliq̄ cōtinuū. p̄ducatur tot binarios quot prius erant entia continua. tamē nō producit tot entia. et ratio est. q̄ illud ens cum entibus non quantitatis nō facit binariū quantitatiuū. licet faciat binariū transcendētem. q̄ nō distinguit a rebus numeratis. Et si arguat q̄ ille binarius componatur ex vnitatē quantitatiua. ergo est. q̄ntitatiuus. Dicit negando antecedens. Nam quādo aliq̄ quantū numerat cū nō quanto numeratio fit p̄ vnitates transcendētes. patet. q̄a cū em̄inis numeralibus semp̄ subintelligitur aliq̄ termin⁹ transcendēs. p̄nta ens vel aliq̄ aliud. Dicit scđo p̄mo nō est incōueniēs agens naturale p̄ducere formā absolutā nō habētē cōtrariū in quacūq̄ distantia. Ad patet. q̄a si distantia solis a terra esset maior i de cuplo q̄ sit adhuc sol posset p̄ducere lumē sup̄ terrā. Sed hoc est incōueniēs de forma absoluta habētē cōtrariū. q̄d cōtrariū impedit actionem agentis ne agat ultra certā distātiā. Numerus autē est forma absoluta nō habēs cōtrariū. Dicit quarto q̄ numerus est quantitas discreta. patet p̄ philosophum in textu.

Tercia difficultas Utrū linea: superficies et corpus sint species quantitatis cōtinue inter se et a rebus quas

mensurat realit̄ distincte. Et p̄mo cū solutiōe supponēdū est q̄d sit linea. q̄d superficies. et q̄d corpus. et quot modis summit̄ corpus habet in summis. Et scđo supponit q̄ sicut in discretis est ordo. ita q̄ materiale vnius speciei distincte est pars alteri. ut puta vnitates materiales binarij sunt partes ternarij. et vnitates ternarij sunt partes materiales quaternarij. et sic cōsequēt̄ nihilomin⁹ inter illos numeros est distinctio speciuoca. sic est in cōtinuis ordo q̄ materiale vnius speciei est pars materialis alteri speciei vel saltē termin⁹ eius. et sic inter ip̄a cōtinua est distinctio speciuoca

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

Et Tercio supponit q̄ in qualibet istarū triū specierū sunt quedā indiuisibilia subijcibilia. ut in linea puncta. in superficie lineae et in corpore superficies. Probat̄ duplici. p̄mo auctoritate philosophi in textu p̄bantis istas esse quantitates cōtinuas p̄ hoc q̄ eorū partes copulant̄ ad aliq̄ em̄inū communē. sed ille em̄in⁹ communis nō est aliq̄ aliud q̄ indiuisibile existens in eis. q̄a terminus in quātū termin⁹ semp̄ est indiuisibilis. Scđo p̄bat auctoritate bohēcū dicentis in cōmēto sup̄ textū p̄cedentē q̄ termin⁹ est q̄d tam permissiū q̄ in partes secari nō potest. et ad q̄d copulant̄ partes lineae. Et quo sequit̄ q̄ indiuisibilia nō sunt pura ymaginaria sicut dicunt nominalēs. sed sunt vere entitates positivae alias eis nō cōueniret copulare aut em̄inare istas quantitates. Et Quarto supponit q̄ ista indiuisibilia adhuc sunt duplicia. q̄ q̄d sunt cōtinua parciū adinuicē. et ista solent vocari indiuisibilia in potētia. q̄d debet intelligi de potētia p̄ut opponit̄ actui em̄inandi. et nō. p̄ut opponit̄ actui essendi. q̄a ip̄a actualit̄ existūt ut sunt infinita. Alia sunt indiuisibilia em̄inatiua. et ista solent vocari indiuisibilia in actu. eo q̄ actū eis cōuenit actus em̄inandi. et ista sunt semp̄ finita. Et quo sequit̄ q̄ in linea sunt duplicia puncta. scilicet puncta cōtinuatiua que sunt ubiq̄ in int̄totalinea. et puncta determinatiua. quētrū sunt duo. n̄ si fortelinea esset circularis. q̄a tūc solū eius essent p̄cta cōtinuatiua. et p̄pter hoc ip̄a d̄r infinita p̄uatiue. Et cōsimiliter dicēdū q̄ in superficie sunt duplices lineae. scilicet cōtinuatiue et em̄inatiue. Et incorporee duplices superficies cōtinuatiue videlicet et em̄inatiue. Cōueniūt autē et differūt ista indiuisibilia p̄ctus. linea et superficies. Et p̄mo cōueniūt. q̄a q̄dlibet eorū est indiuisibile diuisione qua diuidit̄ id cui⁹ est em̄in⁹. ut p̄ctus est indiuisibilis diuisione qua diuidit̄ linea scz scdm lōgitudinē. Et linea est diuisibilis diuisione qua diuidit̄ superficies ut superficies ē scz fm̄ latitudinē. Et superficies ē indiuisibilis diuisione qua diuidit̄ corp⁹. ut corp⁹ scz fm̄ p̄funditatē. Cōueniūt vlt̄er⁹. q̄a sicut p̄ctu addit̄ p̄ctu nō facit lōg⁹ aut mai⁹. sic linea addita lineae nō facit latius. nec superficies addita superfici facit p̄fund⁹. et ratio istorū ē. q̄a indiuisibile ea parte qua ē indiuisibile additū indiuisibili nō facit mai⁹. licet bene faciat plus. sed oīa ista sunt indiuisibilia. igit̄. Scđo differūt q̄a p̄ctu est simpliciter indiuisibilis. s̄ linea et superficies nō sunt simpliciter indiuisibiles. Et scđo p̄tra p̄deta obijci. Si essent talia indiuisibilia in re natura vel essent s̄be vel accidentia. nō s̄ba. q̄a ponūt̄ esse quantitates. nec accidentia. tū q̄a oē accōēs est i s̄biecto s̄bi adeq̄to. Sed ista indiuisibilia non sunt in s̄biecto eis adequato. quia vel essent in substantia corporea: indiuisibilia. vel in substantia corporea indiuisibilia.

Indiuisibilia sunt vere entitates p̄ctive.

Duplex p̄ctus.

Indiuisibilia sunt p̄ctus linea superficies corpus.

Questões ipdicamēta aristotelis

Non in substantia diuisibili. q̄ tunc haberent partē ⁊ partē. ⁊ sic nō essent indiuisibilia. nec in substantia corporea in diuisibili. q̄ nulla est talis. cum omnis substantia corporea sit quāta. ⁊ omne quantū sit diuisibile. Tum quia omne accidēs denominat aliq̄d subiectū. sed nihil denominat punctale. ergo saltē punctus nō est aliq̄d accidēs existens in linea distinctus a linea. Ad istud respondet q̄ ista indiuisibilia nō sunt substantie. sed distinguunt realit̄ a substantia. alias rediret opinio platonis ponentis corpa cōponi ex superficiebus. q̄d reprobat philosophus in multis locis. Dicit vltra q̄ ista indiuisibilia sunt accidentia. nec oportet q̄ sint in subiecto sibi adequato. Sed sufficit q̄ sint in eodē subiecto in quo sunt quātitates quarū sunt termini. vt punctus est subiectiue in substantia in qua est linea cuius est terminus. nec oportet ipam substantiā denominari punctualē a puncto. eo q̄ nullū accidēs habet denominare substantiā nisi scdm se sit sufficiens inbere re illi. ⁊ habere ppriū modū pdicādi de ea. sic nō est de puncto.

His suppositis dicit pmo q̄ linea:

superficies ⁊ corpus sunt quantitates ⁊ cōtinue. Prima pars patet quia eodē cōuenit ratio quantitatis ⁊ modus pdicandi eius. Secunda pars patet. q̄ partes earū copulant ad aliquē terminū cōmunē. Dicit secundo q̄ inter se realiter distinguunt. Probat pmo sic. q̄ possunt a se inuicē separari igit̄ distinguunt realit̄. Antecedēs patet. q̄ linea cū sit prior naturalit̄ alijs ⁊ specifice distincta ab eis non videtur aliqua implicatio quin possit esse sine eis. Secundo. q̄ distinguunt essentialit̄. ergo distinguunt realit̄. Cōsequētia est nota ex pmissis. Antecedēs patet. q̄ quēcūq̄ distinguunt specifice distinguunt essentialit̄. Istud amplius alibi pbabit. Dicit tertio q̄ linea. superficies ⁊ corpus a rebus quas mensurāt realit̄ distinguunt scilicet a substantia ⁊ qualitate. Probat auctoritatibus ⁊ rationibus. Prima auctoritas est philosophi pmo phisicorū dicentis. Si substantia ⁊ quātitas sunt. duo sunt que sunt. ⁊ paulo post dicit q̄ si sola substantia esset nō esset magnitudo. ⁊ idem dicit q̄ ratio finiti ⁊ infiniti quantitati congruit. Secunda auctoritas est augustini in libro de trinitate dicentis q̄ in vna quaq̄ substantia corporea aliud est quātitas aliud est relatio ⁊ aliud est qualitas. Prima ratio. Nec ppositio. nulla quātitas est substantia est immediata. vt dicit philosophus pmo posteriorū. ergo est in toto vera. aut toto falsa. Sed non est in toto falsa. ergo est in toto vera. Secunda ratio. Quātitas est terminus alicuius motus cuius substantia nō est terminus

cū resolūtione text⁹ ad itētionē scoti

ergo quātitas distinguit realiter a re quanta. Antecedens patet. q̄ quātitas est terminus augmentationis aut diminutionis. substantia aut null⁹ motus est terminus. vt vult philosophus q̄nto phisicorū. Tercia ratio. Omne accidēs distinguit realiter a substantia. sed linea. superficies ⁊ corpus sunt accidentia cum sint quantitates. igit̄. Maior patet. q̄ coordinatōes pdicamētales nō permiscēt. vt vult philosophus pmo posteriorū. ⁊ simplicius dicit q̄ nature pdicamentorū sunt impmiste. Circa pdicta orit̄ dubiū vtrū iste soletres quātitates habeāt positionem in suis partibus. Pro solutiōe supponit q̄ quantitatū alie habent positionē parciū. alie nō habēt positionē. Secundo supponit q̄ positio accipit duplici. Vno modo pro ordine parciū alicuius totius in loco ipsius totius. ⁊ isto modo positio est vnū genus generalissimū quod alio noie vocat̄ situs. Alio modo accipit pro ordine parciū alicuius totius ad suū totū. ⁊ isto modo positio est differentia quātitatis. Ad hoc aut̄ q̄ cōueniat alicubi quantitatibus tres cōditiones requirunt. Prima est q̄ partes eius sint pmanentes. Et per hoc excludunt̄ oratio ⁊ tempus. Secda est q̄ tales partes sint situs in loco totius scdm ordinē prioris ⁊ posterioris. Tercia est q̄ ille partes sint continue sic q̄ copulant ad aliquē terminū cōmunē q̄ sit pncipiū vnius. ⁊ finis alterius. Et per hoc excludunt̄ numerus ⁊ oratio. Tercio supponit q̄ scdm veritatē locus nō est species quantitatis distincta a superficie. sed est idem realiter superficiei vt postea dicitur.

His suppositis dicit q̄ pdicte sole

tres quantitates habent positionē in suis partibus. patet p ea que dicta sunt. Et quo inferi q̄ distinguunt realiter a substantia ⁊ qualitate. Patet. q̄ nulla substantia ⁊ similiter nulla qualitas dicit̄ habere positionē in suis partibus scdm se. Qd patet. q̄ si aliqua substantia haberet positionē cū ipsa substantia scdm opinionē nominaliū sic etiā tempus ⁊ tempus nō haberet positionē. eadē substantia haberet positionē ⁊ nō positionē. q̄ implicat contradictionem. ⁊c.

Quarta difficultas. Utrū locus

⁊ tempus sint quātitates cōtinue a tribus predictis ⁊ a rebus quas mensurāt realit̄ distincte. Pro cuius solutione supponitur primo q̄ loc⁹ dupliciter accipit. Vno modo formalit̄ p respectu locantis ad locatum. et isto modo locus est species pdicamēti vbi. Alio modo accipit fundamē

ad nāde
nominat
ibz.

inhibet
me diu
et redit
xv. 17.

Posicio c
dupl.

Locus
ip' dicit

Questões i pōdicamēta aristotelis

cus et superficies huius
sicut magis comue
nimus comue.

plex opio
loco.

taliter p superficie cōcaua corpīs locantis aut ambiētis locatū. Et isto mo
do capit philosophus locū quarto phisicor cū dicit Locus est superficies
corpīs cōtinētis immobilis p mū. Et quo sequit q locus est min⁹ cōmu
nis quā superficies. qā oīs loc⁹ est superficies et nō ecōtra. ¶ Secūdo suppo
nitur. q de loco duplex fuit opinio antiquorum. Quidā dicebant locum
esse spaciū separātū cōtētū inf lātera corpīs cōtinētis. cuiusmodi est to
tū spaciū qd cōtinet infra doliū. Et isto modo capit philosophus locū in
tertu pcedēti q dicit q ad eūdē t mū t mīnant vel copulant particule lo
ci ad quā copulant particule corpōris locati. Alia fuit opinio quorundā
alioz. quā tenet philosophus quarto phisicor q locus est superficies con
caua corpīs cōtinētis. Et de isto loco sic accepto querit p sēns difficul
tas. ¶ Tercio supponit q tempus est quāritas cōtinua mēsuratiua mo
tus scdm prius et posterius habens partes ad nūc intrinsice copulatas

His suppositis dicit pmo q locus

est quāritas cōtinua a superficie nō reali distincta. Probat pmo. qā locus
est superficies igit. Antecedēs patet p diffinitionē loci. Secdo. pbat aucto
ritate cōmētatoris qnto methaphisice dicitis q philosoph⁹ posuit
motū de specie⁹ quāritatis quē nō posuit hūc scilicet in libro pōdicamē
torū. et hūc posuit locū quē nō posuit ibi. Et subdit q forte dimisit locum
qā apud ipm est de passiōibus quantitatis. ideo nō posuit ipm i eis que
sunt quanta p suā substantiā. Tercio. pbat auctoritate eiusdē cōmētato
ris in hoc libro vbi dicit q philosophus nō vult hic inquirere de loco fm
veritatē. sed solū hic loquit scdm opinionē alioz. ¶ Sed cōtra istud dicit
obiectū duplici. Primo. qā superficies mēsurat intrinsice id cuius est super
ficies. sed locus mēsurat extrinsice id cuius est locus. ergo locus nō ē su
perficies. Secdo. qā si aliqua superficies nō est locus. ergo locus nō est super
ficies. Ad p mū dicit q ratio mēsure nō est p p r ratio quāritatis ideo non
est superficies. Ad distinguēdū species quāritatis int se. Quāritas igit superfi
cies vt superficies habeat altā rationē mēsure a seipso vt locus est. tamē et hoc
nō sequitur q ipsa sint distincte species. quia respectus superadditus alicui
absoluto nō facit ipm esse aliā specie a seipso absolute capto. et sic cū sol⁹ re
spectus superadditus superficiē faciat superficiē esse locū videlicet respec
tus cōtinētis. sequit q locus nō est species quāritatis a superficie distin
cta. Ad scdm dicit q illa cōsequētia non valet. qā arguit a non distributo
p distributū et parte pōicati cōueniens qd distribuit. et in cōueniens non

aspectus cōtinētis
additus superfici
mā et locū.

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

distribuebat. Dicit secūdo q locus est a re quā mēsurat realiter distinct⁹
Probat qā locus mēsurat locatū. sed locus realiter distinguit a locato.
igit. Dicit tercio q tempus est quāritas cōtinua a tribus pōdictis realiter
distincta. Prima pars patet p philosophū in tertu. Secunda pars pa
tet. qā tempus est quāritas successiua. quā impossibile est habere plures
partes simul. Sed tres pōdicte sunt quāritates pmanētes. que possunt ha
bere omnes suas partes simul. Sed cōtra hoc obiicit q scdm philosophū
qnto methaphisice tempus est quantū per accidēs. scilicet p motū. et mo
tus p magnitudinē. ergo tēpus nō est species quāritatis cōtinue. Ad istū
dicit pmo q sicut nō sequit. homo est animal p aliū. ergo nō est formalit⁹
animal. sic nō sequit. tempus est quantū p aliud. ergo temp⁹ nō est formalit⁹
liter quantū. Dicit vlt⁹ q tempus esse quantū p accidēs potest duplici i
telligi. Vno modo effectiue sic q efficiat quantū ab alio. et sic debet intelli
gi ppositio philosophi. Alio modo formalit⁹ et inessētie sic q sibi insit qn
titas vt accidēs subiecto. a qua dicit denominatiue quantū. et isto modo nō
intelligit philosophus. Dicit quarto p nūc q tempus distinguit realit⁹
a re quā mēsurat scilicet a motu. Probat simili ratiōe qua pbatū est ora
tionē distingui a re quā mēsurat. ¶ Circa hūc textū restant duo parua du
bia. Prīmū vtrū multū et paucū. magnū et parū. longū et breue. latum et
strictū. p fundū et nō p fundū sint quantitates. Ad qd respōdet cōmēta
tor qnto methaphisice dicitis q ista duplici accipiunt. Vno modo fm
q sunt multitudinis aut magnitudinis dispositiōes essentielles. et isto mo
do sunt passiōes et accidētia quāritatis Alio modo accipiunt scdm q
vnu dicit in respectu alterius. et isto modo vidēt collocari in pōdicamento
relatiōis. Relatio em accidit quāritati. et sic de alijs pōdicamētis. Alii solet
respōderi q ista possunt duplici accipi. Vno modo p fundamētis exces
sus. et sic sunt quantitates. Alio modo p ipis excessibus. et sic sunt relatiōes
Scdm dubiū. vtrū hec cōsequētia sit bona. hoc est magnū ad hoc. et parū
ad illud ergo est magnū et parū. Dicit q sic. qā ibi arguit. equaliter
per locū a parte in modo ad suū totū. Iste em determinatiōes ad hoc et illud
nō diminiūt de ratiōe magni et parui. ¶ Sed si argueret sic. hoc ē magnū
ad hoc et parū ad illud. ergo est magnū et nō magnū. parū et non parū
Cōsequētia nō valeret. sed fieret fallacia ignorātie elencl. Istū aut alijs est
declaratū capitulo de specie in secūda difficultate Cetera dubia q possunt
moueri circa species et proprietates quantitatis sunt terminata in sumu
la.

Tempus ē
tū duplici
intelligi

Multū
paucū
longū
breue

hūc cōsequētia
sit bona

hūc cōsequētia
sit bona

hoc est magnū ad hoc et parū
ad illud. q ē magnū et parū.

Questões i pōicamēta aristotelis

Cōclusio responsalis philosophi

cōuenienter assignat in textu diuisiones. species et proprietates quantitatū.
Hec cōclusio patet ex dictis.

Ad ratiōes ante oppositū. Ad pri

mā dicit negādo antecedēs. Et ad pīmā pbatōnē. q̄ q̄uis cōtinuū possit diuidi in partes. quā diuisione facta sūt a seinuicem distincte. tamē ex hoc nō sequit̄ q̄ cōtinuū fiat discretū. Ad hoc q̄ aliqd fiat discretū oportet q̄ habeat partes nō possibiles vniri alicui aut vnificio. Ad scōdā pbatōnē dicit q̄ hic cōmentator glosat seipm dicens q̄ discretū est diuisibile in unitates indiuisibiles. et cōtinuū est diuisibile in unitates diuisibiles. Ad cōfirmationē dicit q̄ cōtinuū et discretū possunt accipi dupliciter. Vno modo formalit̄. et sic important respectus. nec sunt species quantitatū. Alio modo fundamentalit̄. et sic sunt species quantitatū.

Ad scōdam ratiōnē quo ad primā

partē patuit qd sit dicendū in fine difficultatis. Sed quo ad scōdam dicitur q̄ per illā diuisionē diuidit̄ quantū. et nō quantitas. qd bene pōicat de illis. Et licet philosophus videat ponere istud abstractū quantitas. tamē dicitur q̄ debet accipi pro suo concreto quod est quantum.

Ad terciā dicit. Neget tale ante

cedens. Ad pīmā pbatōnē pme partis dictū est supra. Ad scōdam pbatōnē dicit q̄ maior forte est veritas de quantitate pmanēte. sed nō de successiua. Vel aliter dicit q̄ sicut dictū est q̄ orationis tres sunt mensurę. Ad terciā pbatōnē dicit negando antecedens. q̄ si querat. quanta est hec oratio. p se vere potest responderi q̄ est longa vel breuis. Ad pīmā secūde partis q̄ ex p̄prietate de numero. Ad scōdam dicit negādo minōrē. Est em̄ ens vñ p p̄prietatē suā differentia sicut alia accidentia. et licet materialit̄ sit aliud ens. vñ unitatum. tamē formalit̄ est ens per se vñ. Ad terciā pbatōnem dicit q̄ licet unitas nō sit p se et formalit̄ quantitas. tamē est quantitas reductiue. Ad quartā dicitur negando antecedens.

Ad quartā ratiōnē negat antece

dens. Et ad pbatōnē dicit negando cōsequentiā. Ad pbatōnē cōsequentiā dicit q̄ est longa vna longitudine tñ illa substantia. nec est incōueniens

cū resolutione textus ad itētiōnē scoti

ut dictū est aliquā speciem ut materialit̄ accipit esse partē materialem alterius speciei.

Ad qntā patuit quid sit dicendū.

Ad sextā dicit scdm cōmentatorē

q̄ nō est cōsuetudo ut motus mēsurēt per suā partē. sed per spaciū et per suū tempus. ideo philosophus nō nominauit ipm hic. q̄ solum intēdit species famosas quantitatū.

Ad septimā dicit negādo cōsequē

tiā. q̄ susceptio magis et minus sit per gradus intēsiōis. et maior et minor sunt per partes extēsiōis.

Ad octauā dicit q̄ illa relatiua dis

iunctiue sumpta circūlo quāt. passio. res quantitatū.

Ad aliqd vō talia di

cuntur. et cetera.

Istud est quartū capitulū secūdi tractatus huius libri. in quo philosophus determinat de terciō pōicamēto. scilicet de relatiōe que nominat p hoc cōplexū ad aliqd. Et diuidit̄ in duas partes. In pīma determinat de relatiōe diffinitive et de p̄prietatibus relatiōis. Et diuidit̄ in duas particulās. In pīma ponit diffinitionem relatiōis datā a platone. que est hec. Ad aliqd vō talia dicunt̄ quēcūq; hoc ipm qd sunt aliorū dicunt̄ vñ quomodo libet aliter ad aliud. et debet sic exponi. talia id est illa dicunt̄ ad aliquod quēcūq; hoc ipm q̄ sunt. id est scdm suū esse dicunt̄ aliorū. id est referunt̄ ad aliud sub habitudine genitiui casus vel quomodo libet aliter ad aliud. id est sub habitudine alterius alicuius casus. exemplū de his que dicūt̄ ad aliud sub habitudine genitiui casus. ut duplū dicit̄ dimidiū duplū. et simili. de disciplina habitus et dispositio dicūt̄ alicuius. Nam disciplina dicit̄ disciplinā p̄prietati disciplina. Exemplū de his que dicunt̄ sub habitudine alterius casus. ut mons dicit̄ magnus ad aliū montē. et simile dicit̄ alicui simile. Et dicit̄ exemplū de positioe. ideo enumerat quāsdā positiones dicens q̄ accubans. statio et sessio sunt positiones. sed sed crepare et iacere nō sunt positiōes.

Questões i pōicamēta aristotelis

tiones. licet dicant denominatiue a positiōibus. In secunda particula ponit duas cōmunitates: et duas p̄prietates relatiōis. Prima cōmunitas. Relatio habet p̄trariū. pbat q̄a v̄t̄ et viciū sūt relatiōes et tñ p̄trariōis. igit̄ relatio habet contrariū. Nec aut̄ cōmunitas nō cōuenit oībus relatiōibus. q̄d patet. q̄a duplū et simplex. id est dimidiū que sunt relatiua nō habent cōtrariū nec similia. Secūda cōmunitas. Relatio suscipit magis et minus. pbat q̄a simile et inequale sunt relatiua et tamē suscipiūt magis et minus. Nec aut̄ cōmunitas nō cōuenit oībus relatiuis. sicut nec prima. patet de duplo et dimidio. Nihil enī dicit̄ magis aut̄ min⁹ duplū q̄ aliū. Prima p̄prietas. Omnia relatiua dicunt̄ ad cōuertentiā. Probat inductiue q̄a seruus dicit̄ dñi seruus. et dñs seruī dñs. duplū dimidiū duplū. et dimidiū duplū dimidiū. et maius minore maius. et minus maiore minus. et sic de alijs. igit̄. Et subdit q̄ nō omnia relatiua dicunt̄ ad cōuertentiā scdm̄ habitudinē eiusdem casus. patet q̄a disciplina dicit̄ disciplinātū disciplina. et sic refert̄ sub habitudine genitiui casus. Sed disciplinātū dicit̄ disciplina disciplinātū. et refertur sub habitudine ablatiui casus. Et simile est de sensu et sensato. Nam sensus dicitur sensati sensus. sed sensatū dicitur sensu sensatum. Contra hanc p̄prietatē ponit vñū impedimentū dicēs. q̄ omnia relatiua dicuntur ad cōuertentiā si fiat cōueniēs assignatio correlatiui. sed si nō fiat pueniēs assignatio tūc nō dicūt̄ ad p̄uertentiā. vt si ala assignet̄ aui tāq̄ suo correlatiuo assignatio ē cōueniēs nec dī ad p̄uertentiā. q̄a nō oīs ala est aui ala. cū sint multe ale que nō sunt aui. sicut muscarū et quorū dā aliorū. Et subdit q̄ illud impedimentum potest cōtingere ppter duo. Prīmū est quando correlatiuo nō est nomē impositū. sed ad euitandum istud ponit philosophus tale documentū. Quandoq̄ correlatiuo alicuius relatiui nō est nomē impositū tunc necesse est fingere nomē scdm̄ nomen relatiui. vt remus refertur ad aliq̄d et hoc nō potest ad nauem. cum sint multi naues quarum nō sunt remi. oportet igitur fingere nomen puta remitum. et tunc remus dicitur rei remite remus. et remitum dicitur remo remitum. et est cōueniens assignatio. Similiter caput dicitur relative ad aliq̄d. sed hoc nō est ad animal. q̄a multa sunt animalia capita non habentia. Si ergo fingeretur correlatiui scdm̄ nomen relatiui vis capitis caput. et illud diceretur ad cōuertentiā. et subdit q̄ oportet fingere nomina illorum correlatiuorū scdm̄ nomina suorum relatiuorū. vt ab ala alatum. et a remo remitum. et a capite capitatum. Secūdu propter quod potest contingere illud impedimentū est ex hoc q̄ quis relatiuo et correlatiuo sunt nomina imposita. tamen relatiuus non assignatur ad suum

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

proprium correlatiui sed ad aliquod accidens sui correlatiui. sicut si seruus nō assignetur dñi seruus. sed hominis vel bipedis aut alicuius alterius tunc non erit cōueniens assignatio. nec diceretur ad cōuertentiā. Sed cognoscendum autem correlatiui alicuius relatiui ponitur vñū documentum quod continet duas conditionales. Quarū prima est hec. Si aliquod relatiui assignetur alicui oportet videre an circūscriptis omnibus accidentibus relatiui et relicto solo correlatiuo adhuc tale relatiui referatur ad ipsum. et si sic tunc erit cōueniens assignatio. vt si seruus ad dominū dicatur omnibus circūscriptis que sunt accidentia domino. vt esse hominē esse bipedem et esse scientie susceptibilem. et relicto hoc solo q̄d est dominus adhuc seruus refertur ad dominū. Semper enim seruus dicitur domini seruus. et ideo seruus cōuenienter assignatur ad dominū Secūda condicionalis. Si relatiui assignetur alicui et circūscriptis omnibus alijs et relicto illo solo nō plus sic referatur ad ipsum tunc non est cōueniens assignatio. sicut si seruus assignetur ad hominē et ab homine nec circūscribatur esse dominū. tunc seruus non plus refertur ad homines ideo non cōuenienter assignatur. Similiter si ala assignetur ad auem et ab aue circūscribatur esse alatum tunc ala non plus refertur ad auem. et sic non est cōueniens assignatio.

Expredictis infert q̄ omnia rela

tiua dicuntur ad cōuertentiā si fiat cōueniens assignatio relatiui. et si correlatiuo sit nomen impositū facile erit cōuenienter assignare. Si vō nō sit nomē impositū tūc necesse erit fingere nomē correlatiui a nomine relatiui

Secūda p̄prietas. Relatiua sunt

simul natura. Probatur. quia duplum et dimidium sunt simul natura. et etiaz dñs et seruus. quia si duplum est dimidium est. et econtra. et si seruus est dñs est et econtra. Ipsa etiam perempra se perimunt. quia si nō est duplum non est dimidiū. nec econtra. et sic est de omnibus alijs relatiuis. igit̄ omnia relatiua sunt simul natura. Sed contra hanc p̄prietatem obiicitur duplici. Primo quia scibile et scientia sunt relatiua et tamen nō sunt simul natura. igitur. Minorē probat. quia scibile est prius scientia. quod patet tribus rationibus. Prima ratio est. quia in pluribus res existunt anteq̄ de ipsis accipiamus scientiam. ymmo in paucis vel in nullis videmus scientiam esse simul cum re scibile.

ne comūta
s relatiōis

ne pro
tates.

n oīa relatiua
dicunt̄ ad quē
cū.

q̄d dicit̄
nō ē cōd.
vñū aliq̄d
Intinj.

Questões i pōdicamēta aristotelis

Secūda ratio. destructo scibili destruit sciētia. sed destructa sciētia non destruit scibile ergo scibile est prius sciētia. Antecedēs patet. q̄a si scibile nō sit. nō est sciētia. si tamē nō est sciētia nō oportet scibile nō esse. cum quadratura circuli sit quoddā scibile cuius tamē sciētia nōdū est inuēta. Tercia ratio. destructo animali destruit sciētia. q̄a om̄is sciētia est subiecti uen̄is aīa quē est pars animalis. et tamē destructo animali possunt esse plura scibila. ergo scibile est prius sciētia. ¶ Secūdo obijciť q̄ sensus et sensibile sunt relatiua. et tamē nō sunt simul natura. igit̄ nō om̄ia relatiua sunt simul natura. Minorē pbat duabus ratiōibus. Prima. destructo sensibili destruit sensus. sed destructo sensu nō destruit sensibile. ergo sensibile est prius q̄ sensus. Prima pars antecedentis patet. q̄a destructo corpore destruitur sensibile. eo q̄ om̄e corpus est sensibile sed sensus circa corp⁹ est. et in corpore est. ergo destructo sensibili destruit sensus. Secūda pars antecedētis patet. q̄a destructo animali destruit sensus. sed destructo animali nō destruit om̄e sensibile. q̄a potest remanere corpus calidū. dulce et amarū. ergo destructo sensu nō destruit sensibile. Secūda ratio. sensus sit simul cū sensato. sed sensibile est prius q̄ sensatū. igit̄ sensibile est pri⁹ q̄ sensus. Maior patet. q̄a quādo sit animal sit sensus. Minorē pbat. q̄a ignis et aqua et alia et q̄bus cōstat animal prius sunt q̄ animal. Has aut̄ obiectiōnes nō soluit philosophus in textu. sed possunt solui dicendo q̄ p̄dicta p̄prietas est intelligēda de relatiuis p̄mi modi et secūdi modi que sunt mutua. et nō de relatiuis tercii modi. cuius modi sunt ista de q̄bus obijciuntur. Sunt aut̄ relatiua p̄mi modi illa que referunt ad inuicē modo numeri ut duplū et dimidiū. Sed relatiua secūdi modi sunt illa que referunt modo potentie. ut pater et filius. Et relatiua tercii modi sunt illa que referunt modo mensurę. ut sciētia et scibile sensus et sensibile. ¶ In secūda parte hui⁹ capituli que incipit ibi. Nabet autem aliā dubitationē. philosoph⁹ mouet et soluit vnā questionē que est hec. Vtrū aliqua substantia dicat̄ ad aliū quid vel nō. Et p̄mo. pbat q̄ p̄me substantie nec scdm setotas nec scdm suas partes dicūt ad aliq̄d. q̄a aliq̄s homo nō dicit̄ alicuius hoīs aliq̄s homo. nec aliq̄s bos dicit̄ alicuius boīs aliq̄s bos. Similit̄ aliqua man⁹ nō dicit̄ alicui⁹ aliq̄ man⁹. sed alicui⁹ man⁹. nec quoddā caput dicit̄ alicuius quoddā caput. s̄ alicui⁹ caput. Secūdo. pbat. q̄a secūde substantie nō dicūt ad aliq̄d. q̄a homo nō dicit̄ alicuius homo. nec bos alicuius bos. nec lignus alicuius lignū. sed alicuius possessio. Secūdo aliq̄s dubitaret q̄ partes secundarū substantiarū sunt ad aliq̄d. q̄a caput dicit̄ alicuius caput. et man⁹

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

nus et sic de alijs partibus secundarū substantiarū. ergo partes secundarū substantiarū vident̄ dici ad aliq̄d. P̄dictā questionē soluit philosoph⁹ cōditionalit̄ dicens q̄ si diffinitio ad aliq̄d superius data sit sufficiens aut modo difficile aut etiā impossibile est saluare q̄ nulla substantia dicatur ad aliq̄d. Si aut̄ nō sit sufficiens detur ista ad aliq̄d sunt q̄bus hoc ip̄m esse est ad aliud quodāmodo se habere tūc facile erit soluere p̄dictā obiectiōnem. Nec aut̄ diffinitio differt a p̄ma. q̄a illa diffinitio cōuenit oib⁹ relatiuis siue sint relatiua quorū totū esse est ad aliud siue nō. Hoc aut̄ solū cōuenit relatiuis quorū totū esse est ad aliud. Et hac difficultate infert philosophus vnū corollariū q̄d cōmunit̄ ponit p̄ vnā p̄prietate. et est istud. Si q̄s diffinitio nouerit vnū relatiuorū diffinire noscet et reliquū. patet. q̄a si q̄s nouerit q̄d sit dimidiū statim noscet q̄d sit duplū. Et si nouerit q̄d sit maius statim noscet q̄d sit minus. Et his soluit p̄dictā questionē et intēdit talē cōclusionē. Partes secundarū substantiarū nō sunt ad aliq̄d. patet. q̄a aliq̄s pot̄ sit diffinitio cognoscere partes secundarū substantiarū et nō cognoscere eas quarū sunt partes. q̄a quīs diffinitio nouerit q̄d sit man⁹ vel caput nō oportet cognoscere cuius est caput vel manus. et sic nō sunt ad aliū quid. et p̄ cōsequēs verū est dicere q̄ nulla substantia est ad aliq̄d. finaliter se excusat de dictis in hoc capitulo et assignat rationē p̄pter quā in illo capitulo p̄cessit dubitatiue plus q̄ in alijs dicens q̄ fortasse est difficile declarare aliq̄d cōfident̄ de huiusmodi rebus nisi sepe p̄tractata sint. ideo dubitare de singulis nō erit inutile de singulis scilicet dubitationibus per rationes probabiles ad vtrāq̄ partem.

Circa hūc textū querit̄ vtrū ad aliq̄d

q̄d sit vnū generalissimū cuius diffinitio et p̄prietates sint cōuenienter assignate in textu.

Et arguit̄ p̄mo cōtra p̄mā partem

q̄a ad aliq̄d nō est generalissimū. ergo nō est vnū genus. Antecedēs pbat quadrupliciter. q̄a nullū genus generalissimū dicit̄ tam de ente reali q̄ de ente rationis. Sed ad aliq̄d dicit̄ tam de ente reali q̄ de ente rationis. Equiliter em̄ secūde intentiones sunt ad aliq̄d sicut entia realia. igit̄. Secūdo q̄a nullū generalissimū cōtinet sub se transcendentia. Sed ad aliq̄d cōtinet sub se transcendentia. videlicet ydemptitatem et diuersitatem. igit̄. Tercio. q̄a nullū generalissimū est cōmune omnibus p̄dicamentis sed ad aliq̄d est cōmune.

Questões i pōdicamēta aristotelis

omnibus pōdicamētis cū possit fundari in quolibet pōdicamento. igit. Quarto. qd ad aliqd in cōmuni habet correlatiuū ad qd refertur et nō seipm qd est relatiuū reale. et eiusdē ad seipm nō est relatio realis. nec aliqd superius aut inferius aliqd equale. vel eū illud equale est generalissimū sicut ipm. vel nō est generalissimū. Si p̄mū tūc in genere relatiōis erūt duo generalissima. et p̄ cōsequēs erūt plura generalissima q̄ decē. Nec est dicēdū scdm. qd nō est maior ratio quare ad aliqd sit generalissimū q̄ suū correlatiuū cum sint eque communia.

Secūdo sic. Cuiuslibet generis sunt

tm̄ due species p̄me. sed relatiōis vel ad aliqd nō sunt tm̄ due species p̄me qd ad aliqd nō ē vnū generalissimū. minor pbat. qd si sic tūc sint ille due species a et b. oportebit qd referat ad aliqd. et tūc q̄rit vtrū a referat ad b et b referat ad a. et sic erūt relatiua eq̄paratiue. et p̄ cōsequēs oīa relatiua sub eis cōtēta essent eq̄paratiue. Et si sint relatiua suppositiōis oportebit qd sint in aliq̄ generalissimo. Vel querit vtrū a referat ad b. aut ecōuerso. et sic omēs species eorū referūt ad seipm. qd scdm philosophū quarto topicorū si gen^{us} ad genus et species ad speciem si p̄positū in p̄posito tūc oppositū est in opposito. sic qd ad relatiue oppositū antecedentis. sequit relatiue oppositus cōsequētis. Si aut a et b referant ad seipm mutuo. et etiā omīa inferiora eorū tūc opposita relatiua erunt disquīparantiē. et per cōsequēs relatiua equiparantiē nō erūt in hoc genere. Aut querit vtrū a referat ad aliud qd ad b. vt puta ad c. et ad aliud qd ad a vt puta ad d tūc ista quattuor erunt simul natura. et nullū prius aut posterius alio. et p̄cōsequēs erunt quatuor species eque prime eiusdem generis.

Tercio sic arguit. Species huius

pōdicamēti nō sunt distincte a speciebus aliorū pōdicamentorū. ergo nō est vnū generalissimū ab alijs distinctū. Antecedens pbat p̄mo. qd statio et sessio sunt species positiōis et species ad aliqd. Secūdo qd sciētia est species ad aliqd et etiā species qualitatis. Tercio qd materia et forma sunt substantiē et tamē dicūt ad aliqd vt patet scōo philicoz. Quarto qd omīs res potest intelligi in habitudine ad aliqd. ergo omīs res est ad aliqd. et per cōsequēs ad aliqd nō distinguit a rebus aliorū generū.

Quarto arguit si diffinitio relatio

nis esset sufficienter posita sequeretur qd omīs res esset ad aliqd. cōsequēs bā

cū resolutiōe text^{us} ad itētionē scoti

bet philosophus pro incōuenienti quarto methaphisice. igit. cōsequētia patet de p̄ma. qd omīa possunt referri ad aliud sub habitudine genitiui casus. Sed de secūda patet. qd totū essentiale cuiuslibet rei creata est ab alio. ergo saltem quelibet res creata est ad aliud.

Quinto sic. Illa que se habēt scdm

prius et posterius nō sunt simul natura. sed aliqua relatiua se habēt scdm prius et posterius. vt patet de patre et filio ergo nō omīa sunt simul natura. Et cōfirmat. qd genus et species sunt relatiua et tamē genus est p̄ natura specie. cū ab ip̄a ad speciem nō cōuertit essendi cōsequētia. igit aliqua relatiua nō sunt simul natura.

In oppositū arguit auctoritate

philosophi in p̄cedenti. Et p̄ resolutione questionis et declaratione text^{us} p̄cedentis mouentur aliquę difficultates.

Prima difficultas. Vtrū ad aliqd

sit vnū gen^{us} raliissimū in textu sufficienter diffinitū. Et p̄ cuius solutione supponit p̄mo qd generalissimū huius pōdicamēti potest significari trib^{us} modis. videlicet ad aliqd. relatiuū et relatio que diuersimode ipm significat. qd ad aliqd significat relationē in habitudine ad suū t̄minū. id ē fm̄ qd est habitudo ad aliquē terminū. et qd illud est entitas relatiōis p̄pria cōuenient significat p̄ illud nomē ad aliqd. Sed relatiuū significat ipm in habitudine ad ipm s̄biectū. Relatio vō. videt significare ipm absolute sine vtraq̄ habitudine. Et quo infert p̄mo ab aliq̄bus qd p̄ hoc nomē relatio nō significat cōuenient generalissimū huius pōdicamēti. tum qd p̄ illud nomē debet significari generalissimū huius pōdicamēti p̄ qd potest esse p̄ncipiū denominandi ad aliqd in habitudine ad aliud seu referēdi ad aliqd. Sed hoc nō est p̄ istud nomē relatio. qd omē nomē significat aliquā rem prout est ab alijs distincta debet eā significare scdm illud esse scdm quod distinguit ab alijs rebus. sed esse relationis p̄ qd distinguit ab alijs est esse ad aliud. ergo nomē significās eā debet eā significare scdm habitudinē ad aliud. sed hoc nomen relatio nō est huiusmodi. Secūdo infert qd generalissimū huius pōdicamēti cōuenient significat p̄ hoc nomē relatiuū patet qd hoc nomen relatiuū potest esse p̄ncipiū denominandi ad aliqd in habitudine ad aliud. Dicitur enim relatiuū relatiui relatiuum.

Questões i pōdicamēta aristotelis

Sed cōtra istud corollariū obijct̃ duplici. Primo nullū nomē significans aggregatū p accidēs cōuenient significat generalissimū alicuius pōdicamenti. Sed hoc nomē relatiuū significat aggregatū p accidēs igitur per ipm nō significat cōuenient generalissimū huius pōdicamenti. Maior patet q̃a generalissimū huius pōdicamēti est ens p se vnū. Minor pbatur q̃a relatiuū est nomē cōcretū. sed pcretū habet semp duplex significatū subiecti videlicet r accidētis. Vider̃ em̃ dicere philosophus scōdo topicor q̃ albū nō est in genere ppter suū duplex significare. Scōdo sic p illud nomē significat cōuenient generalissimū huius pōdicamēti scōm qd potest for̃ mari ppositio negatiua immedata. negas ipm de aliquo genere generalissimo. sed hoc est p hoc nomē relatio. nō aut p hoc nomen relatiuū. Igitur hic potest dici q̃ generalissimum huius pōdicamēti q̃a potest diuersimo de cōcipi potest etiā diuersis noibus cōuenient significari. r sic cōuenient significat p hoc nomē relatiuū r p hoc nomē relatio. r licet scōs hoc nomen relatio nō cōueniat sibi esse pncipiū denominadi ad aliqd ad aliud nec scōm hoc nomē relatiuū possit vere negari de alio genere generalissimo. tamen hoc non impedit quin possit illis noibus designari. patet in simili de qualitate. qualitati em̃ cōuenit denominare aliqd quale. r tamē hoc nō est scōm hoc nomē qualitas. ergo qualitas nō significat cōuenient generalissimū qualitatis. Cōsequētia illa nō valet. p̃ma em̃ distinctio pōdicamētor nō est p modū pōdicandi de p̃ma substantia. sed est p modū essendi q̃ cōueniūt reb̃ siue significant abstractiue siue cōcretiue. Ad p̃mū istorū dicit q̃ relatiuū quādo ponit significare generalissimū huius pōdicamēti debet accipi p̃se p formali significato cōcretiue designato. r vt sic non est aggregatū. Ad scōm dicit q̃ nō oportet q̃ scōm qdlibet nomē significans aliqd generalissimū possit vere negari ipm generalissimū de alijs pōdicamētis. sed sufficit q̃ scōs nomē abstractū vel mediāte noie abstracto possit vere negari. ea em̃ que attribuit pōdicamētis nō attribuit eis scōm q̃ significant p abstracta p̃se. vel p cōcreta p̃se. sed scōm q̃ significantur p vnū vel p aliud. Scōdo supponit q̃ sicut qualitati in genere generalissimo cōuenit denominare aliqd quale. sic relationi in genere generalissimo cōuenit denominare aliqd in habitudine ad aliqd. patet p̃mo. q̃a om̃e accidēs inherētēs alicui subiecto denominat ipm tot denominatiōib̃ q̃ includit pōdicata q̃ dicitur aliqd relatiuum. puta pat̃ inherēt alicui subiecto. q̃ denominat ipm fm hoc pōdicatū relatiuū qd cōuenient dicit de eo. Maior patet. q̃a si albedo inest alicui illud d̃r albū coloratū r quale. ymmo qd plus est d̃r entale denominatiue ab ente. Scōdo patet q̃a qd cōuenit aliqd pluri

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

bus eis cōuenit p aliquā rationē cōmunē cui p̃mo cōuenit. h̃ denominat aliqd in habitudine ad aliqd cōuenit oib̃ speciebus relatiuor. h̃ eis puenit p suā rationē cōmunē q̃ ē relatiuū. r p̃cōsequēs relatiuū p̃mo denominat rem in habitudine ad aliqd. Tercio q̃lis ē ordo in essendo talis ē ordo idē nominado h̃ gen⁹ generalissimū p̃us ē q̃ sua inferiora. cū sit eis p̃us natura. igit̃ etiā p̃mo denominat in habitudine ad aliqd. Sed qd sit illud aliud in cuius habitudine denominat relatiuū in cōi d̃r p̃mo q̃ illd aliqd est qd cōm cōe qd d̃r de oib̃ t̃minis t̃minatib̃ relatiōes. r sic cū relatio possit t̃minare relationē r etiā ens absolutū sequit̃ q̃ t̃min⁹ relatiōis in cōi est aliquid cōe ad ens absolutū r respectiū. Dicit scōdo q̃ relatio in cōi nō refert sum̃ liter. nec species ei⁹. h̃ sunt pncipia referēdi. hoc est em̃ p̃p̃iū relatiōi q̃ sit pncipiū referēdi. id est denominadi respectiue subiecti in q̃ ē in ordine ad aliud scilicet ad t̃minū. Dicit scōdo q̃ relatio in cōmuni nō habet relationē sibi oppositā. nec etiā relatiuū in cōi habet correlatiuū sibi oppositū ad qd refert. patet q̃a relatio in cōi atinet sub se oēm relationē. r relatiuū om̃e correlatiuū. Dicit q̃rto q̃ relatio in cōi ē pncipiū referēdi idē ad seipm sci licet relatiuū ad relatiuū. r sic nō sunt duo genera h̃ vnū. Sed p̃tra hoc obijct̃ q̃a nulla relatio realis ē pncipiū referēdi idē ad seipm. Scōdo p̃tra hoc est relatio realis cū sit vnū decē pōdicamētor. igit̃ nō ē pncipiū referēdi idē ad seipm. Ad hoc d̃r q̃ duplex ē relatio realis. qdā ē singularis r idiōtōua. sicut ē hec pat̃nitas vel hec filiatio. r talis nō ē pncipiū referēdi idē ad seipm. Alia ē generica aut speciuoca cuiusmodi ē relatio in cōi. r talis bene est pncipiū referēdi idē genere aut specie ad seipm. Et ex hoc patet solutio duarū rationum q̃ fiebat ante oppositū. Ad pbandū q̃ relatio non sit vnū gen⁹ generalissimū. relatiuū em̃ nō refert ad relatiuū ab ipso distinctū genere nec etiā duo p̃mo p̃creta imediate cōtēta sub relatiuū referūt ad se inuicē aut ad alia duo distincta specie. Et si arguat̃ q̃ erūt relatiua eq̃paratiue. Dicit ad hoc q̃ relatiuū eq̃paratiue duplici accipit̃. Vno mō generali ter p om̃i relatiuū noiat̃ eodē noie sicut suū correlatiuū siue summat̃ ab eadē forma speciuoca siue nō. Et hoc mō illa duo p̃ma cōcreta. ymmo etiā om̃ia relatiua fm nomē relatiui sunt relatiua eq̃paratiue. Alio mō accipit̃ specialit̃ p ratioē q̃ ē ratio referēdi aliqd ad aliud r cōtra fm eadē rationē r hoc mō illa nō sunt relatiua eq̃paratiue. Tercio supponit q̃ relatiuum fm aliqd diffinit̃ p suū correlatiuū. qd pbat̃ p̃mo sic q̃a p illud diffinit̃ relatiuū ad qd t̃minat. h̃ relatiuū t̃minat ad correlatiuū igit̃ diffinit̃ p correlatiuū. Maior patet. q̃a idē ē ad qd d̃r relatiuū r qd t̃minat relationē r p qd diffinit̃ relatio. Minor pbat̃ q̃a correlatiuū ad illud t̃minat ad qd res

Questões i pōdicamēta arīstotelis

ser. 7 ad illd referē ad qd diceret circūscripto omī alio. h illd ē correlatiuū. et nō aliqd absolutū. g relatiuū ēminat ad correlatiuū 7 nō ad absolutū. 7 p psequē diffinit p ipm. Scdo sic p illd puenient diffinit aliqd p qd explicat ei natura 7 qd itas. h natura 7 qd itas relatiui explicat p correlatiuū. igit. Tercio sic fm purphiriū relatiua diffinit p seipmē necesse ē i vtrozūq; ratiōib' vtrifq; vti. g relatiuū diffinit p correlatiuū. Alit tñ dī q nllū relatiuū puenient diffinit p suū correlatiuū. patet. qd als idē diffinit p seipm. nā si pat diffinit p filiū tñ si loco filiū ponat sua diffinitio. i diffinitioe patrē ponet pat. Scdo sic. oīs pars diffinitiois debet esse prior diffinito. h cor relatiuū nō ē pūs relatiuū cū sit simul natura cū eo. igit nō potest esse pars diffinitiois relatiui. Dicūt vlti' q relatiuū cōuenient diffinit p fundamētū sui correlatiui. patet. qd p illd puenient diffinit relatiuū ad qd fundamētū relatio. Sed relatio terminatur ad fundamentum correlatiui. igitur. Ad nōz patet. quia circūscripto omī respectu ab albedine que est in socrate adhuc plato alb' diceret filius socrati. licet nō ecōtra. 7 tñ in socrate nō est aliqd respectuū q possit ēminare similitudinē platonis ad socratē. g reliquit q albedo socrati ēminat depēdētā similitudinis platonis ad socratē. Ex quo sequit q bec diffinitio patrē in q dī. pat est res habēs filiū nō valet. h debet sic diffinit. pat est. aial qd ex semine suo genuit aut aial sibi sile in esse. Pro solutioe tñ pmi argumētū intelligēdū ē q pmplices sunt relatiōes. Quedaz est relatio q fundat in absoluto 7 ēminat ad absolutū. sicut similitudo q ē inē duo alba. Alia ē q fundat in respectu 7 ēminat ad respectū. sicut distinctio q ē inē duas similitudines. Tercia ē q fundat in absoluto 7 ēminat ad respectū. sicut distinctio albedinis a similitudine vel pōritate ei'. Quarta est q fundat in respectu 7 ēminat ad absolutū. Dicēdū est q nulla relatio ēminat ad suā correlationē. h ad fundamētū sue correlationis. 7 p illd habet diffinit. 7 negat q correlatiuū ad illd ēminat ad qd referē. Ad scdm dī negatō mī nōz. Ad tciū dicūt q dictū purphiriū. 7 etiā illd corollariū in quo pbs dīcit q si qd diffinit nouerit vnū correlatiuū 7 c. debet itelligi quo ad diffinitioē descēptiua aut incōpletā. C' His supposit dī pmo q ad aliqd ē vnū gen' generalissimū. pat. t'p diffinitioē generis generalissimū. patet etiā qd habet ppiū modū essendi 7 ppiū modū denominandi pmi substantiū distinctū a modis alioz pōdicamentoz. Qd aut sit vnū pbatū est. Dicūt scdo q est in textu p scdm diffinitioē sufficientē diffinitū. illius autē diffinitiois declaratio visa est in sumulis.

Scda difficultas Utrū omīs relatio sit reponibilis in b pōdicamēto ad aliqd Pro cui' solutioe ponūt octo

distinctōes 7 vna differētia. 7 differētia ē in ista tria habitudo. respect' relatio. qd habitudo ē cōmuniō respectu. nā in aliq ē habitudo in q nō ē respect' ut patet in super' 7 infer'. Silt respect' ē cōmuniō relatiōe. qd respect' dī de ser vltimis pōdicamēt. relatio aut nō dī de illis saltē ppiis. Prima distinctio. duplicia sūt relatiua. qdā sūt relatiua fm esse. alia sūt relatiua fm dici. Relatiua fm esse sūt q fm suū totū esse qd itatiuū 7 speciuocā sūt in pōdicamēto relatiōis. ut pāntitas 7 filiatio. Relatiua fm dici sūt illa q fm se sūt ab soluta. ita q illd qd iporat de suo pncipali significato ē alioz genēz. intelligit tñ in habitudine ad aliqd. man' 7 caput 7 cetere pres pmax sbar. Scda distinctio. relatiuū fm esse ē duplex. qdā ē reale. aliud ē ratiōis. Relatiuū ratiōis ē qd iporat relationē fabricatā ab intellectu. qd depēdet in esse 7 pseruari ab intellectu. sicut gen' 7 species. Relatiuū reale ē qd iporat relationē ei natura rei existētē in reb'. Et ad istud tres pōitōes requit ut visum ē in sumul. Tercia distinctio. Relatiuū reale ē duplex. qdā ē aptitudinale siue fundamētale. aliud ē relatiuū reale actuale. Relatiuū reale aptitudinale est illud qd requit ēminū suū in aptitudine tñ. sicut ē risibile 7 etiā assimilabile 7 istud necessario inest suo fundamēto nec distinguit realit' ab eo. cū se habeat ad ipm sicut ppiā passio ad sctm. Relatiuū actuale ē qd requit fundamētū 7 ēminū i actu. sicut ē sile. 7 istud ptingent inest suo fundamēto. 7 distinguit realit' ab eo. Quarta distinctio. relatiuū actuale adhuc ē duplex. qdā ē qd iporat relationē intrinsec' adueniētē. aliud ē qd iporat relationē extrinsec' adueniētē. Relatio intrinsec' adueniētē ē illa q necessario ponit' fundamētū 7 ēminū in qdūq; distinctia ponat. sicut sūt relatiōes hui' pōdicamēti. Relatio extrinsec' adueniētē ē illa nō q imēdiate ponit' posset fundamētū 7 ēminū. h ipis posset adhuc requit aliqd. videlicet applicatio vnus ad alterū. sicut ē calefactio. posito emī igne 7 pbusibilis nō adhuc ponit' pbusitio. h psequit applicatio pbusibilis ad ignē. Quinta distinctio. relatiōnū qdā ē distincta realit' a suo fundamēto. sicut pāntitas in creaturis. Alia vō nō ē distincta. sicut creatio passiva. Sexta distinctio. relationū qdā ē trāscēdēs q nō ē a'icui' pōdicamēti. sicut sūt ordo. Distinctio. idem. diuersum relatiōes originis q sūt in diuinis 7 etiā relatiōes cōmunes q sūt in diuinis. Alia ē pōdicamētalis cuiusmodi sūt relatiōes distincte a suo fundamēto. Dicūt emī aliq q oīs relatio q ē eadē realit' suo fundamēto ē ex se trāscēdēs. g p oppositū relatio distincta realit' a suo fundamēto ē pōdicamētalis. Septima distinctio. duplici aliq dicunt relatiua. Vno mō denotatiue. 7 h mō sūt qd insunt relatiōes dicūt relatiua ut socrates 7 plato qd insunt pāntitas 7 filiatio. Alia sūt relatiua qd itatiue 7 essentialit'. sic illa dicūt relatiua q sūt secreta abstractoz importatiū relationē. sicut pat 7 fili'. Octaua distinctio. Duplices sunt relationes reales. Quedaz sunt reales in vtrozq; extremo. Alie sunt reales in vno extremo tñ. sicut relatio scibilis ad scientiā.

Duplicio
relatiuo.

Quid.
Relatiuū
ratiōis
et reale.

Relatiuū
aptitudinale
actuale.

Relatiuū
intrinsec' adueniētē
extrinsec' adueniētē.

Terminatō
Relatiuū
predicamentale.

Duplici mō
de relatiuū.

Questões i pōdicamēta aristotelis

¶ His distinctiōib⁹ pmissis dī pmo qd solū illa relatiua dicūt esse in hoc pōdicamēto qd dicūt relatiua qōditatiue ⁊ essentiali. patet qd relatiua deno-
minatiue sunt alior⁹ pōdicamētor⁹. Dicūt scđo qd ad hoc qd aliq relatio sit i
hoc pōdicamēto qtuor cōditiōes reqrunt. Prima qd sit relatio realis. ⁊ per
hoc excludunt relatiōes ratiōis. Scđa qd sit finita ⁊ limitata ⁊ nō trāscen-
dēs. ⁊ p hoc excludunt relatiōes dīscēdētes. Tercia qd sit relatio formalis
⁊ actualis. ⁊ p hoc excludunt relatiōes aptitudinales que reducūt ad pōdica-
mētū sui fundamēti. Quarta qd sit relatio intrinsecus adueniens. ⁊ p hoc
excludunt ser vltima pōdicamēta que sunt relatiōes extrinsec⁹ aduenientes.
Dicūt aut aliq relatio extrinsec⁹ aduenire nō qd sit de intrinseca ratione sui
fundamēti aut subiecti. s qd ē a causa qd ē in suo subiecto cui inest. ⁊ nō est a
causa extrinseca. vt puta ab apporximatiōe suoz extremoz. Et p hoc opo-
positum dicūt relatio extrinsecus adueniens.

Tercia difficultas Utrū cōmuni-
tates ⁊ p̄prietates relatiōis sint sufficient a p̄ho assignate. ¶ Pro cui⁹ solu-
tione supponit pmo qd scđm beatū augustinū in suis pōdicamētis relatio
his qtuor sunt p̄prietates. Prima. p̄p̄iū relatiōi qdāmodo cōintelligi
cū suo t̄mino. patet. qd omē qd est a se potest intelligi nullo aliō intellectu
s si relatio debet intelligi necessariō redit suū t̄minū cōintelligi. Scđa p̄o-
p̄ietas. oīa relatiua dicūt ad cōuertētiā. Tercia. relatiue opposita possunt
in esse eīdē respectu diuersoz. Quarta ē specialis mod⁹ p̄dicatiōis. relatiuū
em recipit p̄dicatiōē sui correlatiui in obliq. ⁊ si videat cōuenire alicui ab
solutō. tamē nō ē sine cōcomitātiā respect⁹. ¶ Scđo supponit p declarati-
one duaz cōmunitatū qd fm aliq nulla relatiua fm se habēt p̄trariū. aut
suscipiūt magis aut min⁹. s hoc eis cōuenit p sua fundamēta. Et q sequit
qd sola relatiua quoz fundamēta habēt p̄trariū aut suscipiūt magis ⁊ mi-
nus dicūt habere p̄trariū aut suscipe magis aut min⁹. Sed p̄tra istud ar-
guīt multiplici. Primo qd cōformitas ⁊ difformitas ad rectā ratiōē qd
cōsignificāt isti t̄mini dīus ⁊ viciū sunt relatiua ⁊ tamē nō cōtrariāt p sua
fundamēta. qd qualitates ille cū sint spiritalēs nō sunt adinuicē p̄trarie.
igit. Scđo sic. Si relatio nō suscipet magis aut min⁹ nisi ratiōe sui fundamē-
ti sequeret qd fundamēto manēte eīdē ⁊ eqli relatio nō posset intendi ⁊ re-
mitti. p̄sequis est falsum. qd manēte eadē q̄ntitate in aliquo nō aucta nec di-
minuta illd potest fieri magis aut min⁹ in eīdē alteri. similē manēte eat ē alio-
bedine in aliquo nō intensiua neq remissiua potest fieri magis aut mi-
nus. sūm simile alteri.

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōē scoti

Tercio sic. Relatio distantiāntendit nullo appositō aut remoto ad extre-
ma illius distantiē. ergo relatio potest suscipere magis aut min⁹. sine hoc
qd suū fundamētū suscipiat magis aut minus. si dicat qd distantia nō est
maior intensiue. sed solū extensiue. Cōtra. illa distātia nō est in spacio in-
fecto inter res distantes sicut in subiecto. sed est in mobili. sed nullū ac-
ciōes est. nō ē vltra suū subiectū. ergo illa distātia nō est maior extensiue
p̄pter spaciū. Sed est maior extensiue p̄pter intensiōē graduū. Quarto
sic. Apporximatio est relatio. ⁊ tamē suscipit magis ⁊ minus sine suis ex-
tremis. igit. Aliter igit dicūt aliq qd relatiua scđm se habent cōtraria. ⁊ fm
se suscipiūt magis ⁊ min⁹. Probat qd hoc fuit de itētiōe philosophi
qd sicut hic cōcedit de relatiuis. ita superius negauit de q̄ntitate. ⁊ tamē
cōstat qd multa subiecta nō intendunt ⁊ remittūt. igit. Et cōst. qd quā-
do calor p̄ducit p motū p̄pter hoc dicūt intendi. qd pars eiusdē ratiōis
opponit alteri parti infra eā. sicut in augmento pars q̄ntitatis apponit
alteri extra eā. s. d quālibet partē caloris cōconitāt pars similitudinis. er-
go eadē ratiōe qua calor scđm se intendit. similitudo scđm se intenditur.
¶ Uterqz aut istoz modoz duoz dicendi videt probabilis. tamē primus
est cōmuniō. Videt em magis probabile qd nulla relatio suscipit magis
aut minus nisi suū fundamētū. aut suus t̄minus. aut aliqd qd p̄terit
gitur ad fundandā talē relationē suscipiat magis aut minus. aut maius ⁊
minus qd dicūt p̄pter inēqualitatē. cuius fundamētū nō suscipit magis
aut minus. sed maius ⁊ minus. Et ratio huius forte est qd relatio est mi-
nime entitatis ⁊ cōsistit in indiuisibili. Et si querat. quare ergo t̄mini re-
latiui p̄dicant cū his aduerbijs magis ⁊ minus. hoc em est signū int. nō
onis ⁊ remissionis in resignificata p illos terminos. dicet forte qd illi t̄mi-
ni p̄dicant cū istis aduerbijs magis ⁊ minus donotantibus maioritatē
⁊ minoritatē in fundamēto ⁊ nō in p̄ncipali significato. ¶ Tercio suppo-
nitur qd relatiua dici ad cōuertētiā nō est aliqd qd ip̄a referri ad se inuicē
fm mutuā dependētiā. videlicet qd sicut relatiuū mediāte obliquo sui cor-
relatiui p̄dicat de seipso. ita correlatiuū mediāte obliq sui relatiui p̄dicat de
seipso. vt sicut dīus de seipso. vt sicut dīus est serui dīus. sic seru⁹ est dīi seru⁹.
¶ Quarto supponit qd scđda p̄p̄ietas que est hec. Relatiua sunt simul
natura diuersimode exponit. Quidā em sic exponunt eā. Relatiua sunt si-
mul natura id est simul naturali intelligentia. ita qd vno intellectu nece ssa-
rio aliud intelligit. ⁊ tūc eā sic exponēdo coincidit cū p̄ma p̄p̄ietate pos-
ta ab augustin⁹. Alij sic exponūt. Relatiua sunt simul natura. id est natu-
rali dependentia. sic qd vnum dependet ad aliud. ita econtra. Sed isti duo

Questões i p̄dicamēta aristotelis

modi exponēdi nō sunt de intentione philosophi, ideo alii exponūt. Relatiua sunt simul natura, id est naturali existētia, ita q̄ vno existēte aliud existit & ecōtra. Nec aut̄ expositio est de intētiōe philosophi. Ad patet p̄mo q̄a ip̄e pbat eā sic. Relatiua posita se ponūt & pempta se primunt, qd̄ nō potest intelligi nisi de actuali existētia. Scd̄o q̄a dicit scibile & sciētia nō est se simul natura eo q̄ scibile p̄existit sciētie neq̄ ē sensibile & sensus, eo q̄ sensibile p̄existit scūsui. Nec aut̄ expositio cōsonat dicto augustini dicētis q̄ relatiua sunt simul natura quo ad ortū & occasum. Sed contra istū modū ē: ponēdi arguit duplici. Primo q̄a prius natura & posterius natura sunt relatiua & tamē nō sunt simul natura. Igit̄. Scd̄o q̄a p̄us tēpore & posterius tēpore sunt relatiua & tamē nō sunt simul natura quātū ad actualem existētiā. q̄a prius tpe existit prius q̄ poster̄ tpe. Ad p̄mū istorū dicūt q̄ prius & posterius natura accepta p̄ se significatis s̄m suppositi onē simplici sunt relatiua & simul natura simultate existētie, sed si capiāt p̄ denominatis & scd̄m suppositionē p̄sonalē nō sunt relatiua nisi denominatiue, nec sunt simul natura. Ad scd̄m dicūt q̄ p̄prietates debet intelligi de relatiuis p̄manētib⁹ & nō de successiuis cuiusmodi sunt prius tēpore & posterius tēpore, talia em̄ non simul existūt q̄uis sint simul natura q̄ ad dependētiā. q̄a quādōcūq̄ dicūt de vno q̄ est prius tēpore, de alio dicunt q̄ est posterius tempore.

His suppositis dicūt q̄ cōmunitates & p̄prietates sūt puenient a philosopho assignate patet sat̄ ex declarati

Quarta difficultas. Utrū relatio

fit aliqua entitas p̄ter aiā a rebus absolutis videlicet substantia & qualitate reali distincta. De qua sunt due opinionēs. Scd̄m p̄mā opinionē dicūt p̄mo q̄ ois res est substantia vel qualitas, & sic omnis res est absoluta. Quia si aliqua res esset reali distincta a re absoluta sequerēt q̄ impossibile esset socrate sibi similit̄ alicui albo sine aliqua tali entitate, cōsequēs est falsum, q̄a possibile est socrate albo existēte parius aliud albi generari romē nulla entitate de nouo acq̄sita in eo qd̄ patet. q̄a si ad generationē albi romē generaret̄ noua entitas in socrate albo, vel hoc est a deo vel a creatura, nō a deo vt notū est, nec a creatura, q̄a actio ei⁹ nō esset potēs ad tantas distinctiā. Scd̄o sic. Illud qd̄ aduenit alicui nulla mutatiōe facta in eo nō est aliqua res distincta a re absoluta, sed relatio aduenit alicui nulla mutatione facta in eo, vt patet p̄ p̄m q̄nto phisicorū, ergo relatio nō est res distincta a rebus absolutis. Tercio sic. Ois entitas realis est termin⁹ alicuius

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scotti

pductiōis realis, & relatio nō est t̄min⁹ alicui⁹ pductiōis realis, ergo nō est aliqua entitas realis, saltē alia a re absoluta, igit̄. Sumat̄ gratia exēpli p̄nititas. Si em̄ p̄nititas sit t̄minus alicui⁹ pductiōis, cū pductio sit relatio quero cui⁹ actiōis est termin⁹. si alicui⁹ tūc quero de illa sicut de ista, & sic pcederet i infinitū. Nō est dicēdū q̄ nulli⁹. q̄a cum sit entitas realis si cut p̄nititas est t̄min⁹ alicui⁹ pductiōis sicut p̄nititas. Quarto sic. Si relatio esset res aliqua distincta a reb⁹ absolutis sequerēt q̄ in eadē re essent infinite entitates reales nō faciētes aliqd̄ vnū, cōsequēs est impossibile, igit̄. Cōsequētia patet q̄a eadē res est distincta ab infinitis reb⁹. & cū distinctio sit quēdā relatio in eadē re erūt infinite relatiōes. Dicūt scd̄m q̄ ois substantia est relatio, & ois qualitas est relatio, patet, q̄a om̄e qd̄ potest ad aliqd̄ cōparari est relatio & ois substantia, & similiter ois qualitas est huiusmodi, igit̄. Dicūt scd̄o q̄ om̄ia que reponūt in p̄dicamēto ad aliqd̄ sunt t̄mini significantes res absolutas cōnotādo illas referri ad aliqd̄, nec differunt illi termini a t̄minis absolutis penes rem significatā, & solū penes cōnotatiōnē. Et istud videt̄ esse de intētiōe philosophi in textu p̄cedētī. Patet p̄mo q̄a dicit relatiua dici ad aliqd̄ in genitiuo vel aliquo a'io obliquo, sed hoc solū cōuenit t̄mino. Scd̄o q̄a dicit q̄ oia relatiua dicūt ad pueniētiā sed casu aliquoties diff̄rūt scd̄m locutionē. Tercio, q̄a dicit q̄ necesse est aliquoties fingere noia si nō fuerit nomē ad qd̄ dicat̄ cōuenient relatiuus, & ista cōueniūt solis t̄minis, igit̄. Et isto sequit̄ p̄mo q̄ nulla res distinguendo rem quasi signū est in p̄dicamēto relatiōis sic q̄ generalissimū relatiōis & dicet̄ p̄ se de ea. Scd̄o sequit̄ q̄ absolutū & respectiū nō sunt differētie res sed sunt differētie terminorū. Terminorū em̄ qdā est absolut⁹, alius respectiū. Iterū aut̄ nulla est respectiua que sit a reb⁹ absolutis reali distincta. Tercio sequit̄ q̄ isti t̄mini ad aliqd̄ relatiū & relatio nō sunt t̄mini prime intētiōis, patet, q̄a ois t̄min⁹ immediate supponēs p̄ alijs t̄minis vt sunt & verificabilis de eis materialit̄ acceptis est t̄min⁹ scd̄e intētiōis, & isti t̄mini sunt huiusmodi, igit̄. Quarto sequit̄ q̄ cū aliqd̄ d̄r p̄r vel similis, hoc nō ē p̄ aliquā entitatē sibi inherētē ab eo reali distincta. Dicūt q̄nto q̄ relatio nō ē aliqd̄ res distincta reali a reb⁹ absolutis, igit̄. pbat̄ ratiōib⁹ positis p̄ p̄mo dicto. Et adhuc pbat̄ alijs ratiōib⁹. Prima ratio. Si relatio esset res aliqd̄ reali distincta a reb⁹ absolutis sequēr̄ p̄mo q̄ socrates esset p̄r platōis quē nūq̄ genuit. Secundo q̄ socrates esset pater platōis quē tamen genuit. Sed ista sunt inconuenientia, igit̄ cōsequētia p̄mi patet, q̄a si p̄nititas sit res distincta a cicerone q̄ genuit platōnē potest separari ab eo p̄ potentia diuinam potest esse in socrate & denominare socratem.

Questões i pōdicamēta aristotelis

et per consequens socrates denominabitur pater platonis quem genuit.
Secunda cōsequētia patet. Ablata pāritate a socrate qua dicitur pater platonis. nō dicitur simpli^r pater platonis. sed hoc est impossibile. si pater nitas sit res distincta a socrate. qā vnā rem ab alia re realiter distincta deus potest destruere illa re remanente. igitur. Secunda ratio causalitatis est relatio. et tamē nō distinguitur realit^r a suo fundamento. igitur. Minor patet. qā vera causalitas respectu omnium est in deo in ordine ad creaturā. et tamē illa causalitas nō est alia res a deo. ergo relatio nō est aliqua res distincta a rebus absolutis. Tercia ratio. Si relatio esset aliqua res distincta a rebus absolutis sequeretur qd moto digito in qualibet re vniuersi acquireretur vna noua res. Cōsequens videtur incōueniens. igitur. cōsequētia patet. qā in qualibet re vniuersi acquireretur nouus ordo respectu alicuius rei sed ordo est relatio. igitur. Similiter posset argui qd musca volante totū vniuersum mutaret ordinem. ista sunt incōuenientia. igitur. Quarta ratio. Relatio nō potest esse sine rebus absolutis p quicūqz potentia. ergo relatio nō est res distincta a rebus absolutis. Antecedens patet. qā nō potest dici simile alicui vel pater alicuius nisi sit qualitas aut substantia. Alia est opinio philosophorum realium. Pro cuius declaratione supponitur pmo qd decē pōdicamēta sunt decē res essentialit^r et realit^r distincte. et cū hoc aliqua eoz sunt absoluta. videtur licet substantia. quantitas et qualitas et aliqua respectiva sicut alia septē. sequitur qd aliqueres sunt absolute et alique respectivae. Istud est de intentione philosophi in pluribus locis. Ex quo infero qd absolutū et respectivū nō sunt differentie terminoz sed rerū. Secundo supponitur qd ad relationem huius pōdicamenti qnqz requiruntur. scilicet. subiectū fundamentū. et terminus ad quē. correlatiuū et ipsa relatio. Subiectū est qd denominat ab ipsa relatione. ut socrates qd denominat similis a similitudine. fundamentū est aliqz accidēs absolutū mediante qrelatio q est minime entitatis inheret substantie. si ut est albedo inheret socrati sed quā socrates dicitur fundamētaliter similis alicui albo. Termin^{us} ad quē est illud qd fundat relationem quē dicitur ad cōuertentis alteri relationi. sicut est albedo quē est i alio subiecto cui socrates dicitur similis. Relatio est entitas respectiva a qua subiectū denominat taliter se habere ad aliud. sicut est similitudo scdm quas socrates dicitur formalit^r similis alicui albo. Dicitur est aut notari ad relationem huius pōdicamenti qā multe sunt relationes ad quas nō requiruntur illa qnqz. Nam in multis idem est subiectū et fundamentū. sicut patet de proximitate qua substantia est prior accidente. et de distinctione qua vnare distinguitur ab alia re. Tercio supponitur qd sedz diuersitate rerū diuersitas

qā sunt alie
relaciones
qly pōdicamēta
sunt ad
relaciones
qly pōdicamēta
sunt ad

similiter qd dicitur qd pater nitas
est relatio
et qd dicitur qd pater nitas
est relatio

cū resolutiōe textⁱ ad itētiōnē scoti

est terminoz significatiū illas res. Ex quo sequitur qd cū aliqueres sint absolute et alique respectivae aliq termini significant res absolutas et pōdicant de seipsis in ppositiōe causante cōceptū cōpletū et pfectū scilicet oī op^{er}e. Alterius tamē et alij significant res respectivas et nō possunt pōdicari de seipsis in ppositiōe causante cōceptū cōpletū et pfectū sine aliquo alio ei addito. sicut pater et dicens pater est pater. cōceptus illius ppositiōis nō est completus. Sed si dicatur. pater est filij pater tunc est completus et perfectus.

His suppositis dicitur qd oīs relatio

pōdicamētalit^r est a suo fundamento realit^r distincta. Probat^r pmo sic. Illa que sunt diuersoz pōdicamentoz sunt res distincte. sed relatio et suū fundamentū sunt huiusmodi ergo. Maior patet. qā essentie pōdicamentoz sunt impmiste. Minor pbat^r. qā fundamentū est qualitas vel quantitas. Secdo sic. Illa quoz vnū potest multiplicari alio nō multiplicato sunt res realiter distincte. sed relationes possunt multiplicari fundamēto nō multiplicato. igitur. Maior est nota. Minor pbat^r. qā si socrates est albus ipse est similis cuilibet alteri albo. Sed hoc nō est p eandē similitudinē. cū possit esse similis alicui sine hoc qd desinat esse similis alijs. Tercio sic. Illa quoz vnū potest remanere reliquo corrupto sunt realit^r distincte. sed fundamentū potest remanere relatiōe corrupta. ut patet de socrate qd desinat esse pater cū filij ei^{us} mori^{tur}. igitur. Quarto sic. Illa quoz vnū est depēdēs ad aliud. et reliquū nō est depēdēs sunt ab inuicē distincte. sed relatio est depēdēs a suo correlatiuo. fundamentū aut nō est depēdēs ab eo. igitur. Quinto sic. Quicūqz sic se habent qd vno intēso aliud remittit illa sunt realiter distincta. sed fundamentū et relatio sunt huiusmodi. igitur. Maior patet. qā im^{possibile} est simul intēdi et remitti idē. Minor pbat^r. qā albedo intēsa similitudo remittit. posito em qd socrates et plato sint similes. et vterqz sit remisse albus tunc si. intēdat albedo socratis remittetur similitudo eius. Sexto sic. Quādo cūqz sunt aliqua duo quoz vnū aliqua res dependet ab aliquare. et p aliud nullomodo dependet illa sunt realit^r distincta. h substantia dependet p relationē ab alia re et nō p fundamentum. igitur relatio et fundamentū distinguuntur realit^r. Septimo sic. Vnio ypostatica verbi dei cū natura humana est realit^r distincta a rebus vnitis. sed unio est relatio ergo relatio est res distincta a rebus absolutis. Minor est nota. Maior pbat^r. qā si illa unio nō esset distincta realit^r a rebus vnitis sequeretur qd verbum posset esse incarnatū sine eo qd assumeret carnē humanā. cōsequens est incōueniens. igitur. cōsequētia patet. pbat^r qā si deus fecisset naturā humanā

Questões i pōdicamēta aristotelis

eandē cū illa nunc assumpta sine eo q̄ ip̄am assumpsisset ex quo vnio nō est realit̄ eadē cū rebus vnibilibus erit vnio ypostatica verbi cū natura si ne assumptione ip̄ius nature. ergo et incarnat̄. tenet consequentia. quia incarnatio nō est alia q̄ vnio ypostatica verbi cū natura. Dicit scđo q̄ alī qua relatio nō est realit̄ distincta a suo fundamēto. Probat̄ q̄a in essentia liter ordinatis et realiter distinctis deus potest facere prius sine posteriori. Cū ergo fundamētū essentialiter sit prius relatione si om̄e fundamētū esset realiter distinctū a sua relatione posset realiter separari ab ea. sed hoc est incōueniens q̄a tunc creatura posset separari ab eius dependētia et etiā cōpositū a dependentia quā habet a materia et forma. aut saltē materia et forma posset separari a cōposito. Ad cognoscendū aut̄ quere relatio sit eadē suo fundamēto ponit talis regula. Omnis relatio est eadē suo fundamēto realiter. sic q̄ fundamētū repugnat esse sine termino. Dicit̄ tercio q̄ om̄is relatio est a suo fundamēto distincta formaliter et ex natura rei. pbat̄ per p̄ncipiū inuestigandi distinctionē formālē. Ad rationes alterius opinionis. Ad p̄mā que sit pro p̄mo dicto dicit̄ negādo minore. Et ad p̄bationē. q̄a vel talis entitas generaret̄ a deo vel a creatura. Dico q̄ si creatura pducit albū rome pducit et cōsequenti similitudinē in socrate q̄ est parisius. ppter necessitatē cōcomitat̄ quā habet relatio ad sua extrema. Nec est incōueniens creaturā pducere talē entitatē que nō pducit p motū. nec habet cōtrariā ad quācūq̄ distantia. Ad secūdam dicit̄ q̄ duplici alīq̄ dicit̄ mutari vno motu ad se. et isto modo relatio adueniens alicui non facit mutationē in eo. Alio modo in ordine ad aliud. et isto modo bene facit mutationē. Ad terciā dicit̄ negādo maiores. Nam entitates aliquę p pductionē realē accipiūt esse. Alię p r quādam coerigētiā ponunt̄ in esse. sicut sunt forte relationes que posit̄is extremis de necessitate ponunt̄ extremis coerigētib⁹. Vel alit̄ dicit̄ negādo minorem. Et ad p̄bationē dicit̄ q̄ nō est simile de paternitate et pductiōe. q̄a pro ductio est mediū agēdi et idē p qd̄ agens denominat̄ agere. tale aut̄ nō dicit̄ pducī ab alio. vt patet p duas regulas. Prima. quādo cūq̄ alīq̄ est talē denominatiue et alīq̄ est formalit̄ talē tūc standū est in illo qd̄ est formalit̄ tale. Secūda regula. quādo cūq̄ alīq̄ est mediū i aliquo ordine nō oportet tali medio assignare alīq̄ mediū. sed ip̄m seip̄o in tali ordine est mediū. sicut relatio pducit̄ pductiōē denominatiue. pductio aut̄ nō pducit̄ aliqua pductiōē. Ad quartā dicit̄ q̄ hoc nō est incōueniens de rebus aut entitatibus relatiuis que cōcomitant̄ qualescūq̄ mutationes rerū ad illas

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

la que adducunt. Pro tercio dicto dicit̄ q̄ illa nihil pbat̄ cōtra p̄dicta. nō philosophus viri. nōibus pro rebus. Ad p̄mā p̄bationē p quarto dicto dicit̄ negādo cōsequētiā pro vtrāq̄ sui parte. q̄a ppter naturalē cōgenitū extremorū ad relationē relatio nō potest separari a suo fundamēto extremis inantib⁹ in esse. Ad scđm dicit̄ q̄ causalitas qua deus denominatur causa est relatio ex tēpore. ideo est solū relatio rationis. q̄a nihil de nō uo potest realiter denominare deū. Ad terciā dicit̄ q̄ illud nō est incōueniens. Ad quartā dicit̄ negādo cōsequētiā q̄a ad hoc q̄ alīq̄ sit realit̄ distinctū ab alio sufficit q̄ vnū eorū possit esse sine alio. et q̄a res absolute possunt esse sine relatione. ideo distinguuntur realiter a relatione.

Quinta difficultas. Utrū relatio

possit immediate fundari in substantia. Et utrū pat̄ habēs plures filios habeat tot paternitates in se quot habet filios. aut ad oēs illos referat̄ eadē paternitate. Pro solutione p̄me partis dicit̄ p̄mo q̄ aliqua relatio potest immediate fundari in substantia. patet p̄mo. q̄a substantia est causa omniū accidentiū et prior om̄i accidēte. et vna substantia scđm ordinē eminēcie et pfectiōis est prior et superior altera. et alia est inspectior et inuolūti. scđm causalitatem prioritas et ordo sunt relationes. igit̄. Dicit̄ scđo q̄ nulla relatio p̄dicamētalis fundat̄ immediate in substantia. patet q̄a om̄is talis relatio est de se trāscedēs que fundat̄ immediate in substantia. igit̄. Pro solutione secūde partis supponit̄ p̄mo scđm aliquos q̄ pat̄ nō habet hūc filiū vel illū pro t̄mino adq̄to. sed filiū in cōmuni. Et ideo destructo hoc filio nō destruit̄ terminus paternitatis nisi scđm qd̄. et p cōsequēs nec etiā paternitas destruit̄ simpliciter. sed solū scđm qd̄ et in ordine ad filiū destructū. Secundo supponit̄ q̄ a distinctione numerali subiectorū et nō fundamēto rū sumit̄ distinctio numeralis relationū. Tercio supponit̄ q̄ possibile est patrem vnica generatione actiua producere plures filios. Et hīc dicit̄ q̄ pater eadē paternitate et nō pluribus refertur ad om̄es suos filios. Et eodē modo albedo eadē similitudine refertur ad om̄ia alba. patet. q̄a si in eodē subiecto essent plures paternitates sequeretur q̄ idē homo esset plures patres. Consequens est incōueniens. ergo. consequentia patet. q̄a si quelibet forma accidental̄ causat̄ suū effectū formalem in suo subiecto distincto ab effectu alterius. ergo quelibet paternitas denominat̄ suū subiectum patrem. Secūdo q̄a impossibile est plura accidētia solo numero distincta esse in eodē subiecto. vt vult philosoph⁹ quinto methaphisice. igit̄ nō possunt esse plures relationes simul in eodē subiecto. q̄.

Que relatio
tunc immediate
fundatur

hūc filiū vel
illū pro t̄mino
adq̄to. sed filiū
in cōmuni.

q̄. quorū distinctio
sumit̄ distinctio
relationū

ad impote est idem
exi ad multos en
relatioe.

Questões ipdicamēta aristotelis

Ad idem dicit q impossibile est idē referri ad multa eadē relatio in na

mero. 7 sic pat nō eadē paternitate in numero sed pluribus refer ad plures
filios. Probat pmo sic. qā sicut paternitas fundat sup genuisse. ita hec pat
nitas sup hoc genuisse. 7 hec generatio sup hoc genitū esse. sed in patre sūt
plura genuisse siue plures generatiōes actiue. ergo sunt in eo plures pat
nitates. Secdo sic. Correlatiua sunt simul natura. ita q destructo vno des
truit 7 reliquū. ergo destructa hac filiatiōe in hoc filio destruit hec pater
nitas in hoc patre. cū ergo maneat pat respectu filij secūdi mortuo pmo.
sequit q alia paternitas fuit prius ad secundū filiū. qā nulla noua paterni
tas aduenit p hoc q pmo filius corūpit. sicut nec noua generatio pos
sita q secundus filius fuisset genitus viuentē pmo filio. Tercio sic. Distin

ctio prioris infer distinctionē posterioris. sed relatio naturaliter sequit
nō tm suppositum relatum. sed etiā fundamētū. ergo multiplicato funda
mento multiplicat relatio. cū ergo in patre sunt plura fundamenta. vt pu
ta plures generatiōes sequit ppositū. Quarto sic q quādo aliqd est in ali
quo vltimate tale illud nō potest manere in eo nisi habēs illud sit tale si
cut nō potest albedo esse in superficie quin superficies sit alba si superficies sit
vltimate albedine alba. Sed relatio est illud quo habens eā est vltimate ad
aliud. ergo nō potest manere relatio eadem in aliquo quin illud sit idē ad
aliud. ergo nō manet eadē paternitas termino destructo ad quē habēs eā
dicit formaliter tale illa relatione. Ad pma dicit rationē alterius opinio
nis 7 icit negādo cōsequētiā. Et ad pbationē q quis. homo q genuit sit
qualibet paternitate pat. tamē nō est vna paternitate alicui pat qn sit alia pa
ternitate alteri pat. sicut habēs plures sciētias qlibet dicit scis. tamen
nō dicit plures sciētes. qā nō oportet forma multiplicata subiectū multi
plicare. Ad scdm dicit q antecedens est verū de quibusdā accidentib⁹ ab
solutis. sed nō de accidentibus respectiuis. 7 c.

Conclusio respōsalis. Ad aliqd est

vnū genus generalissimū. Cuius diffinitio 7 proprietates sunt cōuenienter
sufficienter assignate in textu. Hoc conclusio reliquitur probata et dictis.

Ad pmo dicit negādo antecedēs

Et ad pbationē pma. q hīc nō accipit ad aliqd scdm suū cōceptū cōmu
nem ad relationē reālē 7 relationē rationis. sed p se pro relatiōe reali. Ad
scdm pbationē dicit q relatio realis adhuc nō ponit generalissimū hui⁹
pdicamēti. sed relatio realis pdicamētalis 7 nō transcendēs. Ad terciā pba

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

tionē dicit q relatio nō est cōmunis omnibus pdicamētis cōmunitate p
dicati formalis sed solū cōmunitate pdicati denotatiui si posset fundari
in omnibus illis. qd nō videt verū saltē de relatiōibus hui⁹ pdicamētis

Ad quartā pbationē patet qd sit dicendū

ex prima difficultate.

Ad terciā dicit. negando antecē

dens. Et ad pma pbationē q statio 7 sessio nō sunt species hui⁹ predi
camenti. Et licet philosophus exēplificat de eis. tamē hoc nō est fm opi
nionē ppiā. sed solū scdm opinionē alior. Ad scdm dicit q sciētia diuer
simode accipit quādo ponit species qualitatis 7 species ad ad aliqd. Ad
terciā pbationē dicit q isti termini materia 7 forma bene cōnotant respe
spectus. sed significant substantias. Ad quartā pbationē dicit q quis
omnis res possit dici ad aliqd denominatiue aliqua relatiōe. nō tamē qui
ditatiue 7 essentialiter. Nec ex hoc sequitur q diffinitio ad aliqd cōueniat
omnibus rebus qā totū esse 7 ppiū cuiuslibet rei est ad aliud quoddā mo
do se habere.

Ad quartā patet qd sit dicendū ex

illo quod immediate dictum est.

Ad qntā dicit. negādo minore Et

ad pbationē dicit q quis pat 7 fili⁹ accepti pro denominatis se habeāt
scdm prius 7 posterius. nō tamē accepti pro formalibus significatis cō
uenit esse est simul natura. Ad confirmationem q denominatū ab intenti
one generis bene est prius natura denominato ab intentione speciei. sed
intentio nō est prior intentione.

Qualitas est. 7 cetera

Istud est qntū capitulū hui⁹ tractatus in quo philosophus determinat
de quarto pdicamento scilicet de qualitate. Et diuidit in tres partes. In
prima determinat de qualitate in abstracto ponendo diffinitionē 7 speci
es eius. Et pmo ponit diffinitionē dicens q qualitas est scdm quā quales
esse dicuntur. In qua diffinitione debet subintelligi forma accidentalis ad

q iij

Diffinitio
qualitatis

Questões i pōdicamēta aristotelis

excludēdū differētiās essentialēs, Scōo diuidit qualitātē dicēs. Qualitas de numero eorū que multipliciter dicunt. id est de numero eorū que habent sub se multos modos vel multas species. Prima autē species eius est habitus et dispositio. Differunt autē habitus et dispositio dupliciter. Primo. q̄a habitus est pmanētiō et diuturniō ip̄a dispositiōe. Probat dupliciter. Primo exēplo. q̄a sciētia et virtutes que sunt habitus sunt de difficili mobiles a subiecto. Sciētia em videt esse pmanētiū et de numero eorū que difficile mouent. Si q̄s em sciētiam mediocriter sumat vel pfecte de difficili mutat. nisi grandis pmutatio facta sit. vel ab egritudine. vel ab alio huiusmodi. Similiter virtus. iusticia et castitas nō vident posse moueri. nec facilliter permutari. sed affectiones. id est dispositiones. vt calor. frigiditas. egritudo et sanitas sunt facilliter mobiles et cito transmutabiles. Ad om̄em em cito transmutat ex sanitate in egritudinē. nisi forte p longitudinē tēporis tales dispositiones transferant in naturā subiecti. q̄a tunc dicunt habitus. eo q̄ sunt de difficili pmutabiles. Secūdo probat signo. q̄a in discipulis sciētias male retinētes dicūt nō habere habitū q̄uis sint ad disciplinam melius vel peius dispositi. Et hoc est q̄a habitus est de difficili mobilis. et dispositio est de facili mobilis. Scōo differunt. q̄a habitus sunt dispositiōes. sed nō est necesse dispositiones esse habitus. Probat q̄a illi q̄ retinēt habitū quoddāmodo sunt dispositi ad ea que habent scilicet peius vel melius. Sed illi qui dispositi sunt nō om̄ino retinent habitum scōm genus qualitatis. seu secūda species est scōm q̄ dicimus esse aliquos pugillatores. cursores. vel salubres vel insalubres. et quēcūq̄ dicunt scōm naturalē potentiā vel impotentia. Sed cōtra hoc obijci. q̄a cursor et pugillator sunt dispositiōes. ergo nō sunt in secūdo genere subalterno qualitatis. Ad hoc respōdet philosophus q̄ cursor et pugillator nō capiuntur hic pro dispositionibus ab arte denominatis. sed vt denominant a naturalibus potentijs quibus facilliter fiunt illi actus. vel q̄bus facilliter fit resistētia ne aliq̄d paciant a contrarijs. Exēplū de hac specie. vt sanitatiū et egrotatiū. Sanitatiū autē dicunt qui habent naturalem potentiā nihil paciendi. Sed egrotatiū dicunt q̄ habent naturalem impotentiam nihil paciendi. Similiter molle et durū sunt in hac specie qualitates. Durū em dicit q̄ habet naturalē potentiā ad nō cito secari. sed molle est q̄ habet naturalē impotentia ad nō cito secari. Tercia species qualitatis sunt passibiles qualitates et passiones exēplum vt amaritudo et dulcedo. aut frigidas et similes. Similiter calor frigus albedo nigredo. et q̄ sint qualitates

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

patet q̄a scōm ea dicuntur quales. Mel em dicitur dulce a dulcedine quam suscipit. Corpus dicitur albū ab albedine. et sic de alijs. nec dicuntur passibiles qualitates. q̄a subiectū earū aliq̄d paciat ab eis. vt mel nō dicitur dulce. eo q̄ sit aliq̄d passum a dulcedine. Sed dicuntur passibiles qualitates q̄ inferunt passiones sensui vel inferunt a passione. Exēplū de his que inferunt passiones vt dulcedo inferit passionē gustui et calor tactui. Exēplū de his que inferunt a passione. vt albedo nigredo et alij colores. Nō em dicuntur passibiles qualitates q̄a inferant passionē sensui. sed q̄a nascuntur et inferunt ab aliquibus passionibus. Q̄ aut inferatur a passionibus pbat. q̄a propter passiones fiunt multe mutationes coloris. Aliquis em erubescens factus est rubeus. et timens factus est pallidus. et nō solū inferuntur a passionibus aduenticijs. sed etiam a passionibus naturalibus. q̄a si q̄s a natura habeat aliquā taliū passionū oportet eū similitē colorē habere. q̄a affectio que nunc ob verecundia circa corpus facta est. etiā per passionem naturalem similis fieri potest. ita vt naturalis color similis sit. Differunt autē passio et passibilis qualitas dupliciter. Primo. q̄a passibiles qualitates causantur a passionibus de difficili mobilibus a subiecto et ideo denominant nos tales. Et declarat primo in qualitatibus corporis. q̄a calor et nigredo siue pueniant ex naturali passione siue aduenticia aut ex egritudine longa vel estu sunt de difficili mobiles. et scōm eas dicimur quales. sed passiones causantur a passionibus cito transeuntibus. ideo sunt facilliter mobiles. q̄a non dicimur quales scōm ip̄as. vt ille q̄ propter verecundiam factus est rubeus nō dicitur rubeus. Nec ille cui inest pallo propter timorem dicitur pallidus. sed aliq̄d passus. Secundo declarat istas differētiās in qualitatibus anime. q̄a qualitates anime que sunt difficiliter mobiles sunt passibiles qualitates et scōm eas dicimur quales. vt scōm iracundia dicimur iracundi. et scōm dementiam dementes. Sed ille qui sunt facile mobiles sunt passiones. nec scōm ip̄as dicimur quales. quia ille qui irascitur propter iracundiam non dicitur iracundus. sed magis aliquis passus. ideo tales dicuntur passiones. qualitates vō minime. Quarta species qualitatis siue quantum genus subalternum est forma et circa hoc aliquid constans figura sicut rectitudo et curuitas et similia. Q̄ sint qualitates pbat. quia finem eas dicimur quales. Nam triangulum vel quadrangulum dicitur quale et rectum et curuum.

Quare dic
passibiles

Passio et po
lis glivis

Quarta
Species.

Questões i pōdicamēta aristotelis

Et si quera vtrū ista quattuor rarū. densum. asperum et leue sint qualitates respōdet philosophus q non. sed sunt positiones. pbat. quia impo-
tant positionē quandā parciū. vt patet p diffinitionē eorū. Spissum em
est cuius partes sunt sibi inuicē ppinque. Rarū vō est cuius partes a se in
vicem distant. Asperū est cuius vna pars superior et alia inferior. Leue est
cuius partes in rectū iacent. Cōsequēter philosophus se excusat sup as-
signatiōe pōictorū modorū dicēs q forte sunt multi modi qualitatū. sed
illi q dicitū sunt illi q maxime dicunt. id est magis sunt vñtati. In secunda
parte huius capituli. que incipit ibi. Qualia dicunt determinat de deno-
minatiue qualitatū. et diffinit iōm sic. Qualia dicunt que scdm hēc deno-
minatiue dicunt vel quomodolibet alit ab his. Exemplū de his que des-
nominatiue dicunt. vt candid⁹ dī a candore. grāmaticus a grāmatica. et
iustus a iusticia. Exemplū de his que dicunt non. denominatiue. vt cur-
sor et pugillator. Et notat hic philosophus q aliqua dicunt nō. denomi-
natiue duplici. Vno modo. qā abstractis eorū nō est nomen impositum
et isto modo. cursor et pugillator prout significant naturales potentias di-
cunt nō denominatiue. qā illis naturalibus potentijs nō sunt noia im-
posita. licet scdm q sign ificant habitus dicantur denominatiue ab arte
cursoria. et arte pugillatoria. Secūdo modo. qā nomen cōcretū nō forma-
tur a noie abstracti. et hoc nō est in multis. vt studiosus dicit nō denomi-
natiue a virtute. In scia parte philosophus ponit tres p̄prietates quali-
tatis. Prima est habere cōtrariū. Exemplū vt iusticia cōtrariat iniusticie
et albedo nigredini. et iniustū iusto. et albū nigro. tamen hoc non conuenit
omnibus qualitatibus. qā rubeo et pallido et alijs coloribus medijs nihil
est cōtrariū. Ex quo sequit q si vñū cōtrariorū fuerit quale reliquū erit qua-
le. patet qā si iusticia cōtrariet iniustia. et iusticia est quale etiam iniusti-
cia. eo q iusticia nō potest esse qntitas nec ad aliqd. nec vbi. nec aliqd ali-
orū p̄dicamentorū q nō sit quale. Scda p̄prietas est suscipere magis et mi-
nus. vt albū. iustū. et cādidiū. Nec aut p̄prietas nō cōuenit omnibus quali-
tatib⁹. Qd pbat duplici. Primo qā potest esse cuiuslibet dubiū si iusticia
sanitas et grāmatica susciperet magis et minus. licet nō sit dubiū de suis
denominatiuis. id est cōcretis. qā indubitan vñ dicit grāmaticior. santi-
or et iustior altero. Scdo qā triangulus. quadrangulus. et alie figure nō sus-
cipiunt magis est minus. igit. Antecedēs patet. qā quecūq suscipiūt dif-
finitionē trianguli vel circuli similiter sunt trianguli vel circuli. Et inter il-
la que nō suscipiunt diffinitionē trianguli vel circuli. cuius est quadratus.

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

altera parte longius vñū nō dicit magis triangulus vel circulus altero.
Et ratio est. qā ad hoc q aliqd dicit magis tale qd aliud oportet vtrūq
esse tale. sed quadratū nō est triangulus. igit. Et his iniet q habere cō-
trariū et suscipere magis et minus non sunt p̄pria qualitati. quarto modo
supple. Tercia p̄prietas qualitas que est sibi p̄prie p̄pria est scdm eam su-
mle vel dissimile dici. et hoc cōuenit solis qualitatibus. patet. qā scdm so-
las qualitates dicit aliqd simile vel dissimile. Circa p̄dicta aliquis posi-
set ol iicere qā philosophus insufficēter determinat de qualitatibus eo
q multa relatiua interposuit que nō pertinent ad genus qualitatis. Ad
hoc respondet philosophus q nō oportet cōturbare q determinando de
qualitate int. rposuit relatiua. cuiusmodi sunt habitus et dispositio. que
in p̄cedēti capitulo dicta sunt esse ad aliqd. hoc em factus est ppter duas
causas. Prima. qā multotiens genera sunt ad aliqd. et tamē singularia eorū
id est inferiora. scilicet species et indiuidua nō sunt ad aliqd sicut disci-
plina est ad aliqd qā disciplina est alicuius disciplina. sed grāmatica que
est species eius nō est ad aliqd. cū nō sit alicuius grāmatica. nec etiā musi-
ca cū nō sit alicuius musica. sed forte alicuius disciplina. ideo in talib⁹ ge-
nera sunt ad aliqd. et tamen singularia sunt qualitates. qā scdm singulas
scientias dicimur scientes. Scda causa est. qā nō est incōueniēs idem esse
quale et ad aliqd. ideo nō est incōueniēs enumerare idem in vtrīsque gene-
ribus.

Recipit autes facere.

Istud est vltimū capitulū huius tractatus. in quo philosophus breuiter
determinat de ser vltimis p̄dicamentis. Et diuiditur in duas particulas
In p̄ma determinat de actione et passione ponendo duas p̄prietates earū
Prima. agere et pati recipiūt cōtraria. Patet. qā calefacere et frīgescere sūt
cōtraria. et etiā frīgescere et calefieri. delectari et cōtristari. Scda. agere et pati
suscipiūt magis et minus. patet. qā calefieri et calefacere dicunt scdm ma-
gis et minus. et similiter cōtristari. In secūda particula se excusat de alijs q
tuor dicēs q de situ dictū est in p̄dicamēto ad aliqd. Dictum est em ibi
q situm esse scilicet sedere iacere et stare dicunt denominatiue a positioni-
bus. De alijs aut scilicet de quando vbi et habere nihil dicit p̄ter ea que di-
cta sunt in p̄ncipio. vbi dictū est q habere est vt calceatū esse. vel armatū
esse. vbi in loco esse. et illa que dicta sunt quodāmodo sufficiunt de p̄dictis.

Questões i p'dicamēta aristotelis

generibus. Nam dicendum est consequenter quot sunt dispositiones.

Circa hūc textū querit Utrū diffi-

nitioes et species qualitatū et qualitū sint sufficientē assignate.

Et arguit p'mo q' nō. q'a in diffinitio-

ne qualitatū ponit quale. et in diffinitione qualitū ponit qualitas. ergo nō sunt bona. cōsequētia tenet. q'a omnis diffinitio debet dari per priora et notiora. ergo si ille esset bone idem esset prius et posterius. notius et ignotius respectu eiusdē. Et cōfirmat. semp loco diffinitio licet ponere suā diffinitioē. ut patet p' vñā maximā topicā. ergo si qualitas bene diffiniretur per quale et quale p' qualitatē. idem poterit diffiniri per seipm et ponit sua diffinitio. Sed hoc est falsum. igitur.

Secdo sic. Habitus et dispositio non

sunt vna species qualitatū. ergo male ponit pro p'ma specie qualitatū. Antecedens pbat quadrupliciter. Primo. q'a habitus est vñū p'dicamētū ab alijs distinctū. Secdo q'a habitus et dispositio sunt species ad aliquid. Tercio q'a habitus et dispositio differūt ratione formali. ergo non sunt vna species. Antecedens patet. q'a habitus est qualitas de difficili mobilis et dispositio est qualitas de facili mobilis. Quarto q'a si essent vna species vel illa distinguerent ab alijs tribus vel cōtinerent sub eis. Nō p'mū. q'a tūc illa que cōtinerent sub ea nō cōtinerent sub alijs. qd est cōtra philosophum ponentē calorem et frigiditatem in p'ma specie et etiā in tertia. Et cōfirmat. q'a si essent vna species qualitatū vel essent species subalterne. Nō p'mū. q'a philosophus innuit q' sunt generalissima in textu dicens q' aliud genus qualitatū est scdm q' cursores et pugillatores. Nec potest dici secundus q'a tūc ille species calor. frigiditas cōtingit sub eis qd est falsus. q'a nō ois calor est habitus vel dispositio. Nec etiā ois frigiditas. cum aliqd sit calor p' quē subiectū nō ad peius vel melius dispositū. qd tamē requirit ad hoc q' aliquo sit habitus vel dispositio.

Tercio sic. Potētia et impotentia

nō sunt species qualitatū. ergo male ponit pro secunda specie qualitatū. Antecedens pbat quadrupliciter. Primo. q'a potētia est de p'dicamento ad aliqd. ut patet p' cōmētatorē nono methaphisice. Secdo q'a potētia est qdā trāscēdēs cū possit in quolibet p'dicamento reperiri. igit. Tercio. q'a actus nō est species qualitatū. ergo nec potētia tenet cōsequētia. q'a sunt

cū resolutioe text' ad itētione scoti

opposita et opposita debent esse eiusdē generis. Quarto q'a nullū p'uatiū est species positū. sed impotētia est p'uatiū. igit nō est species q'litatis que est qd positū. Et cōfirmat. q'a scdm philosophū qnto methaphisice potētia et impotētia nō ponunt modi qualitatū. ergo debent hic poni

Quarto sic. Passio et passibilis qua-

litas sunt distincte species qualitatū. ergo nō sunt etia species qualitatū. Antecedens pbat. q'a passio et passibilis qualitas differunt diffinitione. scd quēcūq' differūt diffinitione sunt diuerse species. igit. Vnde passio dicitur qualitas illata a passione et est facile separabilis. Sed passibilis est que in fert passionē sensui et est difficulter mobilis.

Quinto sic. Illud qd equalit' dicit'

de qualitatib' p'me speciei secūde et tertiē et formis substantialib'. nō tamē ponit quarta species qualitatū. Sed forma equalit' dicit' de qualitatibus prime secūde et tertiē speciei qualitatū et formis substantialib'. Minor. p batur. q'a qualitates p'me. secūde et tertiē specierū dicunt forme. similis forma substantialis dicit' forma. Et cōfirmat. q'a omnis qualitas distinguitur realiter a quantitate. sed figura nō distinguit realit' a quantitate. quod patet q'a figura est que imino vel iminis claudīt. sed hoc cōuenit quantitati. igit

In oppositū arguitur auctoritate

philosophi in textu pcedēti. Et pro solutione questionis et de latitōe textus precedentis mouent aliquę difficultates.

Prima difficultas Que sunt illa q'

reponunt in p'dicamento qualitatū. Ad quā dicit' aliq' q' ois que p'dicat in quale accidentalit' et denominatiue de substantia sunt in p'dicamento qualitatū. Sed cōtra istud arguit dupliciter. Primo sic. Omne accidēs p'dicat in quale accidentalit' et denominatiue de substantia. Sed non omne accidēs est in p'dicamento qualitatū. ergo nō omne qd p'dicat in quale accidentale est in p'dicamento qualitatū. Maior patet. q'a omne qd p'dicat de p'ma substantia p'dicat in qd aut in quale. Sed accidēs nō p'dicat in qd igit. Secdo sic. Propriū p'dicat in quale accidentale et denominatiue. et tamē p'p'ū nō est in hoc p'dicamento. igit. Maior est nota. Minor pbat. q'a ut dictū est in questione de p'prio et accidente. p'p'ū est idem realiter suo subiecto. et in eodē p'dicamento reductiue in quo est subiectum formalit' et quod statuiue.

Prope passiones no sunt in pmo qntate.

Questões i pōdicamēta aristotelis

Contra Aristotelem

Ex quo sequit̃ q̃ pprie passiones nō debent poni in secūda specie qualit̃
tatis sicut aliq̃ ponūt. Aliter ergo respondēdū est ad difficultatē dicēdo
de qualitate. q̃a triplex est qualitas. Quedā est pure essentialis que qualifi
cat genus et determinat ad esse speciei et talis dicit̃ qualitas generis. que in
omī pōdicamento est reperibilis. Alia est qualitas pure accidentalis. que
scilicet cōsequit̃ esse cōpletū individui. Et alia est partim accidentalis et par
tim essentialis que cōsequit̃ p̃ncipia p̃pria speciei siue que p̃t̃ de specie
in secūdo modo dicendi p se et talis est p̃pria passio. Qualitas pure accidē
talis accipit̃ duplicit̃. Vno modo pure transcendētē. et sic omne illud qd
aduenit individuo possit eius esse cōpletū qd cūq̃ accidēs sit potest dici q̃
litas. Alio modo accipit̃ specialit̃ et pprie pro eo qd psequit̃ esse individui
et nō pōdicat̃ in quotū vel i quātū vel in qualibet habet se. et sic de alijs mo
dis predicandi accidētū. et sicut distinguit̃ de qualitate sic etiā potest di
stingui de quali. Hoc supposito dicit̃ q̃ si q̃litas accipit̃ pro qualitate pu
re accidentali et specialit̃ sic est pōdicamētū distinctū ab alijs. et in ip̃a repo
nunt̃ omnia entia realia que pōdicant̃ de substantia p̃ma contingent. et nō in
quātū aut in quotū nec in qualiter se habet. et sic de alijs. Sed restat du
bitū. vtrū ea que philosophus ponit hic species qualitatis sunt a se iuncte
essentialiter distincta. Ad qd dicit̃ vno modo q̃ nō sunt species qualitatis
sed sunt modi ipsius. Pro cuius intellectu supponit̃ q̃ species et modus
inter se sic distinguunt̃. q̃a species est cui est addita differentia essentialis
Modus autē est cui est addita differentia accidentalis. Exemplū p̃mi vt
homo. exp̃lū scōi. vt homo albus. Ex quo sequit̃ q̃ ois pars i modo po
test dici modus. Secūdo sequit̃ q̃a idem potest cōtineri sub diuersis mo
dis. Patet. q̃a idem potest cōtineri sub aliquo determinato diuersis diffe
rentijs accidentalibus. vt socrates sub istis. homo albus. homo grāma
ticus. homo logicus.

Hoc supposito pbat̃ duplicit̃ p̃ri
mo auctoritatib⁹ philosophi in textu pcedenti. Dicit̃ enī philosophus in
p̃ncipio huius capituli q̃ qualitas est de numero eorū q̃ multiplici dicit̃
id est habet sub se multos modos. Dicit̃ etiā in fine capituli epilogando
fortasse quidā alij apparebunt modi. sed que maxime dicunt̃ huius sunt. et
dicti sunt. Secūdo sic. idem nō potest cōtineri sub diuersis speciebus. sed
sed aliqd idē cōtinet̃ sub plurib⁹ istoz. vt patet de calore et frigore que po
nunt̃ in pmo modo et in tercio modo. Dicit̃ scōi q̃ ista que philosoph⁹

v. spēs q̃litas sūt. a. se iuncte
essentialiter distincte.

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

hic ponit nō sunt a se iuncte essentialiter distincta. Probat̃. q̃a ois disti
ctio essentialis sumit̃ ab aliqua differentia essentiali. sed ea que hic ponūt
nō distinguunt̃ p differentias formales sed solū per differentias accidētias
ergo nō distinguunt̃ essentialit̃. Maior est nota. Minor pbat̃. q̃a dis
tinguunt̃ solū p istas differentias accidētiales esse pmanētes. nō esse pma
nentis. esse a natura. vel esse facilius mobile. aut difficilius mobile. Omnes
autē iste differentie possunt cōuenire eidē qualitati. igit̃. Alij dicunt̃ alij q̃
la sunt species qualitatis. Probat̃ pmo sic. q̃a philosophus in textu voca
uit p̃mā et terciā species. et scōm et quartā genera. qd debet intelligi de ge
neribus subalternis. ergo ista sunt species sub alterne qualitatis. Secūdo
sic scōm philosophū septimo phisicorū. ad qualitates p̃me speciei et quar
te nō est per se motus. ad qualitates autē terciē speciei est mot⁹ per se. Sed
si idē esset p̃ma species q̃litas cū secūda et terciā et q̃ta ad idē esset mot⁹
et nō esset mot⁹. qd includit̃ contradictionē. igit̃ iste species sūt a se iuncte essen
tialiter distincte. Vnde sic potest formari ratio. quecūq̃ sic se habent q̃
ad vnū est p se motus et ad aliud nullomodo est motus illa sunt essentiali
ter distincta. sed qualitates p̃me speciei. secūde. terciē et quarte sunt huius
modi vt dictū est. igit̃. Et si queras. quare ergo philosophus exp̃licat
de eadē in duabus speciebus. vt de calore et frigore in p̃ma specie et ter
cia. respōdet franciscus q̃ illa exp̃licatio in p̃ma specie ponit̃ ad ostē
dendū illa que sunt de difficili mobilia. et nō q̃ sunt in p̃ma specie qualita
tis. sed q̃ in p̃ma specie qualitatis solū ponūt̃ qualitates difficilius mo
biles nō circa q̃cūq̃ materiā. sed circa p̃fectiones que sunt in anima. qua
les sunt intellectuales et morales virtutes. de quibus philosophus pmo ex
emplificauit. Alie sunt qualitates difficilius mobiles que sunt circa corp⁹
sunt in terciā specie qualitatis. Si q̃ autē velit sustinere hanc opinionem
potest dicere pmo ad auctoritates philosophi q̃ in illis philosophus nō
capit modum specialit̃ prout distinguit̃ cōtra speciem. Secūdo potest dice
re q̃ differentie ille quas dat philosophus ad distinguendū illa que po
nit̃ hic pro speciebus nō sunt proprie differentie cōuertibiles cum ip̃is
speciebus. sed sunt solū circūlocutiue differentiarū p̃prietariū quibus nō est
nōmē inpositū. Et si dicat̃. Omne genus dicit̃ immediate diuidi per duas
species t̃m. ergo qualitas nō potest habere ista quatuor pro speciebus im
mediatis diuisis eis. Ad hoc dicit̃ vno modo q̃ forte antecedēs est fal
sum vt alias dicit̃. tū est in probatib⁹. Vel aliter dicit̃ q̃ qualitas nō di
uiditur immediate in ista quatuor. sed diuidit̃ immediate in qualitatem
rui

Questões i pōdicamēta aristotelis

corporalem et in qualitatem spirituales. Et sic consequenter ut visum est in summis.)

Scda difficultas. Utrū differētie

quas philosophus ponit inter habitū et dispositionē sunt bene assignate. Pro cuius solutione supponit pmo qd cū dicit philosophus aliqua p longitudinē tēporis transferri in naturam subiecti nō intelligit qd natura vnius rei fiat natura alterius rei. qd nunq; accidens potest fieri sub stātia siue de natura substantie. Sed intelligit qd natura vnius sit sequens ad naturā alterius sic qd nō potest ab ea auferri. Nec est intelligendū qd sola lōgitudinē tēporis sit causa huius pmanētie vel immobilitatis. sed est alia causa latens. et qd talis causa latet nos ideo philosophus attribuit hoc lōgitudinē tēporis. Secdo supponit qd habitus accipit multiplici. Vno modo accipit generaliter ut est quoddā trāscēdēs a quo dicitur denominātia eorū que sunt circa corpus. sicut sunt ornatus extrinseci corporis. et sic est genus generalissimū. Tercio modo accipitur pro forma positiva. et sic habitus opponit priuationi. Quarto accipit generalitē put est cōmūnis ad omnē qualitātē de difficili mobilē a subiecto siue sit qualitas corporis siue ak. et sic forte accipit hic. Alio modo accipit specialitē pro qualitate de difficili mobili a subiecto genita in aliqua potentia aie et actibus. Alius potentie inclināte illam potentiam ad cōsimiles actus. et sic accipitur habitus in libro ethicorū. et est inferior ad habitum qui est vna species qualitatis. Tercio supponitur qd dispositio accipitur multis modis. Vno modo pro positione. et sic est genus generalissimū. et sic accipit qd to methaphisice. vbi dicit qd dispositio est ordinatio partium in habente partes. Alio modo potest accipi generaliter. et sic est ita generalis sicut qualitas vel forte generalior. Omnis enī qualitas est dispositio sui subiecti. Tercio modo accipit generaliter pro qualitate disponente subiectum imperfecte ad operationem. Et sic adhuc accipit dupliciter. Vno modo accipitur absolute. et sic est superior ad habitū. et est ita cōmūnis sicut pmo modus qualitatis. Alio modo accipitur cum precisione et sic distinguit contra habitū. et sic habitus et dispositio simul sunt vnus modus qualitatis. Et istis patet solutio cuiusdam obiectiōis que possit fieri. Dicit enī philosophus qd omnis habitus est dispositio. et omnis dispositio est de facili mobilis a subiecto. ergo omnis habitus est de facili mobilis a subiecto.

omnis habitus est dispositio.
omnis dispositio est de facili mobilis a subiecto.
omnis habitus est de facili mobilis a subiecto.
cū resolutioe textus ad itetionē scoti

cto quod est contra ipm. Ad hoc dicit qd quando philosophus dicit omnem habitū esse dispositionem. accipit dispositionē absolute. Et cū dicit omnē dispositionem esse de facili mobilem accipit eam cum precisione. Alij dicunt qd philosophus nō vult assignare differentiam inter habitus et dispositionem et hoc qd omnis dispositio est de facili mobilis. sed ex hoc qd omnis habitus est difficulter mobilis. et nō omnis dispositio est de difficili mobilis. Quarto supponit qd duplex est causa quare aliqua dispositio est de facili mobilis. Vna est ppter imperfectionem forme. Alia est propter defectum cause conseruantis eam in subiecto. Exemplum primi quia qualitas remissa frequenter est de facili mobilis. et qualitas intesa est de difficili. Nam primus actus dispositionis ad actum virtutis causat aliquid in potentia. sed quia illud est valde remissum. ideo de facili perditur. Quod autem causatur ex actibus frequenter iteratis est intensum et non perditur de facili. Exemplum secundi. quia caliditas in aqua quantūcūq; sit intensa si aqua derelinquatur proprie nature. hoc est abstrahatur a calefaciente facili corrumpitur propter defectum cause conseruantis. Et istis patet solutio predictę difficultatis.

Tercia difficultas qualiter est sal

uabile qd sanitas. egritudo. pulchritudo et turpitudine sunt qualitates de prima specie cum tamen nō important precise qualitates. sed important relationem et qualitates diuersas. et similiter qualiter est saluabile qd scdm passionem nō dicamur quales. cum tamen scdm vnā quamq; qualitatem dicamur quales. Ad primā partem dicitur qd inter ea que ponuntur in prima specie qualitatis quedam sunt res simplices nō composite et rebus diuersarum rationū. sicut sunt caliditas. frigiditas. albedo. nigredo et similes. et tales sunt forme absolute per se reponibiles in hoc predicamēto. Alia vō sunt que nō sunt res simplices. sed important relationem ad diuersas qualitates. sicut sunt sanitas. egritudo. pulchritudo. turpitudine. Sanitas enī dicitur proportionem humorum. scilicet proportionem qualitatum cōuenientū vite animalis. Aliqua enī proportio humorum est conueniens vite et permanentie vnius animalis. que est omnino disconueniens et corruptiua vite a terius. et ideo nō solum proportio humorum est sanitas sed proportio conueniens animali. et sic sanitas includit non relationem conuenientem et etiam ipsas qualitates. et per oppositum egritudo importat proportionem humorum disconuenientem vite animalis.

sanitas
egritudo
pulchritudo
turpitudine
in quā genitū sunt.

Questões i pdicamēta aristotelis

Similiter pulchritudo et turpitudine non importat unam rem tantum, sed plures. Quia pulchritudo importat magnitudinem corporis cum colore et figura et ceteris dispositionibus convenientibus animali. et talia secundum veritatem non sunt in aliquo determinato genere quantum ad totum illud quod importat, sed ratione diversarum partium sunt in diversis predicamentis. Quia ratio formalis sunt in genere relationis, et ratio materialis sunt in alio genere, propter quod dicit philosophus septimo physicorum quod ad illa que sunt in prima specie qualitatis sicut sunt habitus corporis et anime non est motus, quia sunt ad aliquid, et hoc est verum ratione formalis in eis, que sunt quedam relationes, tamen ratione materialis bene est motus ad illa non tantum unus, sed plures. Ad illas autem qualitates de prima specie que sunt forme simplices, ut albedo nigredo bene potest esse motus. Et si querat quare talia ponunt in genere qualitatis, dicitur quod hoc est propter duas causas. Prima, quia materialia in eis sunt qualitates. Secunda, quia per huiusmodi respondet convenienter ad interrogationem factam per quale de aliquo. Ad secundam partem difficultatis dicitur uno modo quod quibus secundum passiones non dicamur quales, tamen secundum qualitates eis similes dicimur quales. Ad hoc autem quod aliquid sit qualitas vel alicui conveniat definitio qualitatis sufficit quod secundum ipsum vel sibi simile in specie dicamur quales. Alii dicunt quod quibus secundum passiones non dicamur quales actualiter, tamen dicimur quales aptitudinaliter, et hoc sufficit ad hoc quod definitio qualitatis conveniat passionibus quia in ista hoc verbum dicimur dicit aptitudinem et non actum. Alii adhuc dicunt quod quale accipitur dupliciter. Uno modo accipitur communiter, puta est concretum qualitatis cuiuscumque siue per manentis siue transeuntis. Et isto modo accipitur in diffinitione qualitatis. Alio modo accipitur specialiter pro concreto qualitatis permanentis tantum seu diffinitur mobilis. Et isto modo accipitur in textu quando dicitur quod secundum passiones non dicimur quales. Similiter cum philosophus dicit quod passio non est quod latet et tamen est in tertia specie qualitatis, ipse non intelligit quod nullo modo sit qualitas, sed quod non est qualitas permanens denominans subiectum in quo est permanenti. Et nota quod passio diversimode accipitur in hoc passu, quia aliquando accipitur pro actu appetitus sensitivi consequente cognitionem sensitivam vel pro timore aut verecundia et pro delectatione et tristitia consequente actum illum. Et isto modo solent poni undecim passiones, que sunt amor concupiscentia, delectatio, fuga, tristitia, spes, desperatio, audacia, metus, ira vel zelus. Alio modo vero accipitur pro qualitate sensibili consequente huiusmodi actui appetitus sensitivi, cuiusmodi sunt erubescencia et pallor.

Quo inter medios coloret
est contrarietas.

cum resolutione textus ad intentionem scotti

Quarta difficultas Utrum proprietas

tes qualitatis sunt in textu sufficienter assignate. Pro cuius solutione supponitur primo quod iniusticia accipitur dupliciter. Uno modo privative ut dicitur contraria iusticie in subiecto apto nato habere iusticiam, et isto modo iniusticia non contrariatur iusticie, sed privative opponitur. Alio modo accipitur iniusticia contrarie, puta significat quodam vicio inexistens alicui actibus viciosus per quod aliquis non vult reddere unicuique quod suum est, et isto modo contrariatur iusticie. Cum autem philosophus dicit quod in medijs coloribus non est contrarietas, hoc debet intelligi directe et primo, quia medium est quod cum inter colores medios potest esse motus, ergo inter eos potest esse contrarietas, tenet consequentia, quia omnis motus est de contrario in contrarium. Secundo supponitur quod suscipe magis et minus dupliciter potest accipi ut dictum est in capitulo de substantia. Tunc autem dicit philosophus quod iniusticia, sanitas grammatica dubium est utrum suscipiant magis et minus, tamen indubitanter eorum denominativa suscipiunt magis et minus. Hoc potest exponi logice dicendo quod suscipe magis et minus hic accipitur secunde intentionali prout idem est quod predicari de aliquo vel alicuius cum his adverbis magis et minus, et hoc tunc indubitanter est verum. Nam ista abstracta iniusticia, sanitas grammatica et similia de nullo possunt predicari cum his adverbis magis et minus, tamen sua concreta possunt predicari. Secundo modo potest exponi realiter capiendum suscipe magis et minus, puta idem est quod intendi et remitti, et tunc etiam hoc est verum cum illa abstracta significet qualitates suas in ultimata abstractione et qualitates secundum esse abstractum ab individuis non intendit neque remittit. Concreta autem illorum abstractorum significant qualitates, puta habent esse in individuis et in subiectis, et secundum illud qualitates intendunt et remittunt, ideo dicit abstracta non intendi neque remitti, et eorum concreta intendi et remitti illud indubitanter est verum. Et isto potest patere quod ex isto textu non potest haberi intentio aliquorum quod qualitates non suscipiunt magis et minus nisi secundum participationem earum in subiecto, patet quia philosophus non vult hic notare susceptionem magis et minus de qualitatibus nisi secundum essentiam suam, sic quod essentia seu ratio quod ita ut alicuius qualitatis non convenit magis unius individui quam alij. Tercio supponitur quod hec propositio secundum positam in tertia proprietate qualitatis debet denotare habitudinem fundamentalem et non habitudinem formalem, patet, quia per qualitatem non dicitur aliquis formalis similis, sed solum fundamentaliter. Nam si per possibile vel impossibile essent duo sine similitudine secundum

Contin. tho.
Qualitas suscipit magis et minus in sua essencia.

Questões i pōicamēta aristotelis

suas albedines nō dicerent similia saltē actualit. Sed cōtra illā pōietates arguit quadruplici. Primo, qd omnis pōia passio inest adequate suo sūb-
iecto, sed nullū istoz simile vel dissimile inest adequate qualitati. Igit. Secū-
do sic. Nullū accidēs est pōia passio alterius accidētis, sed similitudo et
dissimilitudo sunt accidētia qualitatis. cū sibi adu. nāt. r. recedat ab ea p-
ter eius corruptionē. Igit. Tercio qd scdm formā substantiālē aliqd potest
dici simile alteri. tamē forma substantiālīs nō est qualitas. Igit. Quarto. in
relationibus r. alijs pōicamētis posterioribus est vera cōformitas. r. illa
nō est ydēptitas stricte nec equalitas. ergo est similitudo. r. p consequens
scdm aliud a qualitate potest dici simile. Ad p̄mū istoz dicit qd quādo ali-
quid est passio determinata alicuius tūc vnū alteri est adequatū. sicut nū-
bilitas boi. sed quādo est passio distincta sicut est par r. impar circa nu-
merū tūc sufficit vtrūq; extremū sub disiunctiōe esse adequatū. sic est in
proposito. Ad scdm dicit qd licet accidēs nō possit esse passio determinata
tamē potest esse passio disiuncta quādo sub disiunctiōe inest necessario. r.
si ita est omnia cōtraria immediata essent passio disiuncta r. sub illa disiun-
ctione nō capiunt. r. adhuc si ita est p nullā potētā poterit qualitas simul
absolui a similitudine r. dissimilitudine vt aliq putant. cū passio sit insepa-
ralis simp. icit a suo subiecto. Ad terciū dicit qd large summendo in sub-
stantialibus est similitudo. nō tamē stricte, cū sint tres modi cōformitatis.
ydēptitas est in substantia. equalitas in quantitate. r. similitudo in qua-
litate. Ad quartū dicit qd cū in illis pōicamētis sit vera cōformitas. eo qd
ibi sunt idē genere r. idē specie sicut in alijs oportet ponere quattuor mo-
dos cōformitatis. quāuis quartus sit innominatus. Vel alit dicit qd quā-
uis ibi nō sit ydēptitas stricte accepta que est in substantia. tamē est ydē-
ptitas cōmunitē accepta. qd illa reperit in omnibus generibus. Circa
ista oritur dubiū vtrū in ea que sunt idē genere siue que habent eandem
qualitatē in genere sit similitudo. dicit qd sic. quāuis remota. qd cū sint idē
genere oportet ibi esse cōformitatē que fundat sup vnū. r. in qualitate nō
est cōformitas nisi similitudo. Igit.

His suppositis dicit p̄mo qd p̄prie

tates qualitatis sunt a philosopho sufficientē assignate. Cum autē philoso-
phus dicit qd multoties genera sunt ad aliqd r. singularia eaz nō sunt ad
aliqd. r. hoc debet sic intelligi. multoties nomina generū cōsignificant aliqd
respectus r. nomina specierū nō cōsignificant aliquos respectus. sed significat

no. inter eadē genē
sit similitudo.

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scotti

p̄cise res absolutas. sicut hoc nomē scientia cū qualitate quā significat cō-
significat vnū respectū fundatū in illa qualitate. r. terminatū ad obiectum
scibile. sed hoc nomē grāmatica nō cōsignificat aliqū respectū. Et etiā di-
cit qd nō est incōueniēs enumerare idē in vtrūq; generibus. hoc debet in-
telligi de eodē nōie scdm diuersas acceptiōes eius r. nō de eadē re. Circa
p̄prietates species qualitatis possunt multa alia notari que posita sunt in
sumulis.

Ultima difficultas. Vtrū ser vlti-

ma pōicamēta que ponunt importare respectus extrinsecus aduenientes
sint aliq̄ res distincte a rebus absolutis. Ad quā dicit qd sicut relatiōes
de genere relatiōis sunt vere res alie a rebus absolutis vt prius dictū est.
ita etiā res istoz ser generū sunt vere res alie a rebus absolutis. Probatur
p̄mo de actiōe r. passiōe. qd impossibile est trāsire de cōtradictorio in cō-
tradictoriū sine mutatiōe reali facta in aliquo. sed ignis pducēdo ignem
in aere in p̄mo oppositū in quo ignis generat ignis vere agit in materia.
r. materia vere patit recipiēdo formā ignis. r. post illō nihil patit. nec ignis
agit. ergo ibi est aliqua mutatio. sed nihil noui acquirit. ergo aliqd pcedens
transit. sed ibi nihil transit nisi actiō r. passio. r. nō aliqd absolutum. ergo
actiō r. passio sunt respectus distincti a rebus absolutis. Scdm pbat̄ re-
quādo qd sit respectus. qd acceptis duobus indiuiduis eiusdē rationis r.
in omnibus alijs similibus nisi qd vnū sit ante aliud. verū est dicere qd vnū
est antiquius alio. ergo. pbat̄ cōsequētia. quādoctūq; aliqua denomina-
tio cōuenit alicui. r. nō alteri. ergo illud habet aliqd quod scdm nō habet.
r. nō nisi quādo vel respectū importatū p quādo ergo quādo importat
talē respectū. Et vltra cū q̄libet illoz indiuiduoz possit esse sine tali respe-
ctu sequit̄ qd ille respect⁹ est res distincta ab istis rebus absolutis. Tercio
probat̄ de vbi. quia per motum localem vbi vere acquirit. sed nullum ab-
solutum per motum localem acquiritur. ergo aliqd respectū acquirit.
tur. Igit. tenet cōsequētia. qd cuiuslibet motus realis est aliqd terminus re-
alis. Quarto. pbat̄ de positione. qd sessio r. statio vere sunt in re. nō sunt
idem realiter. ergo distinguunt̄ realiter. sed nō sunt distincta absoluta. qd
tunc quādoctūq; aliqd animal staret postq; sederet vere amitteret aliqd
absolutū r. acquirit aliqd qd est absurdū. ergo vere sunt respectus reales
distincti ab absolutis. Quinto probatur de habitu. quia aliquis dicit̄ mo-
do habere habitum quem prius nō habuit. ergo aliqd acquiritur ibi
subiectiue r. nō nisi respectus. igitur.

De sex respectus
sint rebi. distincti
a rebus absolutis.

cū resolutione text⁹ ad intentionē scoti

Circa p̄dicta adhuc oritur dubiū vtrū p̄dicamenta distinguant in se penes diuersos modos essendi. Ad qd̄ dicit p̄mo qd̄ p̄dicamenta distinguunt p̄mo et p̄ncipaliter per modū essendi seu per quosdam modos intrinsecos cōtrahentes ipsam ens et cōstituentes ipsa p̄dicamenta. De quibus quidē modis nō p̄dicat ens formalit̄ et q̄ditatiue. licet bene predicet ydē p̄rice. Probat̄ qd̄ om̄is distinctio rei a re equaliter p̄tenta sub aliquo tercio est p̄ p̄ncipiū constitutiū eius. sed decem p̄dicamēta sunt decem res equaliter contente sub ente. ergo decē p̄dicamēta distinguunt in se p̄ sua p̄ncipia cōstitutiuā. sed sua p̄ncipia sunt modi essendi. igit̄. Dicit̄ secundo qd̄ p̄dicamenta nō distinguunt penes hoc qd̄ termini eorū supponunt pro diuersis rebus. Nam termini diuersorū p̄dicamētorū possunt supponere pro vna et eadē re. sed distinguunt̄ qd̄ significant de formali significato res distinctas. ita qd̄ abstracta diuersorū p̄dicamētorū nunq̄ possunt supponere pro eadē re. Et licet harū cōcreta significant idē significatiōe materiali. siue habent idē significatū materiale. nō tamē significant idē si significatiōe formali. Dicit̄ tercio qd̄ licet p̄dicamenta distinguunt p̄ modū p̄dicandi de p̄ma subst̄tia. et etiā p̄ sua significata formalia. tamē illa nō est p̄ma distinctio. sed p̄ma est p̄ modos essendi. verū tamē logici frequentius vtunt̄ distinctione p̄dicamētorū per modū p̄dicandi. et p̄bifici distinctionē que est per significata formalia. et mathematici distinctionē que est ex natura rei per modos essendi distinctos.

Conclusio responsalis qd̄ diffinitio

ones et species qualitatis et qualiū sunt a philosopho sufficienter assignate. Nec conclusio patet ex dictis hic et in summis.

Ad rationes. Ad primā dicit̄ qd̄ diffinitio

qualitatis datur per quale tanq̄ per aliquod nocius quo ad nos. et diffinitio qualiū datur per qualitatem tanq̄ p̄ r̄ nocius simpliciter et scōs naturā. et ideo nō sequit̄ qd̄ idē sit nocius scōs. quia non scōm eundem modum qualitas est nocius quali. et quale nocius ipsa qualitate. Ad confirmationem dicit̄ qd̄ in diffinitionibus loco diffinitū licet ponere diffinitionem. sed nō in his que nō sunt proprie diffinitiones sed solum quedam notificationes. sicut autem est in proposito.

Ad scōdaz dicit̄ negādo antecedēs

Ad p̄mā p̄bationē patet qd̄ sit dicendū Ad scōdaz p̄bationē patet etiā p̄ idē

cū resolutione text⁹ ad intentionē scoti

Ad terciā p̄bationē dicit̄ qd̄ illeratiōes sunt accidētales ideo nō faciūt differre habitū et dispositionē formalit̄ et speciuoce. sed solū accidentalit̄. Ad quartā p̄bationē dicit̄ qd̄ distinguunt ab alijs trib⁹. et tenendo qd̄ sunt species. Dicendū est qd̄ nihil est contentū sub eis quod cōtinēt sub alijs speciebus. Et ad exempla dictā est in p̄ma difficultate. Ad cōfirmationē qd̄ sunt species subalterne. Et ad p̄bationē negē consequētia. Vel si dicat̄ qd̄ sunt modi tunc dicendū est qd̄ quīus nō om̄is calor sit habitus. vel nō om̄is calor sit dispositio. tamen om̄is calor est habitus vel dispositio.

Ad terciā rationem dicit̄ negādo

antecedēs. Et ad p̄bationē dicit̄ qd̄ potētia potest accipi tripliciter. Vno modo pro differentia diuisiua entis que solet vocari potentia obiectiua et isto modo potentia est quoddā transcens qd̄ potest reperiri in quolibet predicamento. quolibet em̄ res que nō est et potest esse dicit̄ esse in potentia. et isti potentie opponit̄ actus essendi. Alio modo accipit̄ potentia pro ordine alicuius rei ad aliquē actū. et isto modo est respectus. Tercio modo accipit̄ pro qualitate inexistenti alicui p̄ quā naturaliter est potens facilius facere aliqd̄. et isto modo accipit̄ hic. Et per istū solunt̄ alie due p̄bationes. Ad quartā p̄bationē dicit̄ negādo minōrē qd̄ impotentia nō sumit̄ hic p̄uatiue. Ad cōfirmationē patet qd̄ sit dicendū ex summis forte em̄ posset cōcedi qd̄ potentia et impotentia nō sunt species q̄litas

Ad quartā rationem dicit̄ negādo

antecedens. Et ad p̄bationem dicit̄ qd̄ quīus passio et passibilis qualitas differant diffinitione descriptiua vel quadā diffinitionē qd̄ nois. tamē non differunt diffinitione q̄ditatiua. quia idē potest esse passio et passibilis qualitas.

Ad q̄ntā rationē dicit̄ qd̄ forma po

test accipi dupliciter. Vno modo cōmuniter prout dicit̄ tam de forma substantiali q̄ accidētales. et isto modo nō est species qualitatis. Alio modo accipitur specialiter pro forma accidentali. Et hoc dupliciter. Vno modo pro omni forma accidentali inexistenti alicui subiecto exteriori vel interiori. et isto modo adhuc non est species qualitatis. Alio modo accipit̄ pro quadā forma accidentali que casatur ex terminatione quantitatis alicuius substantie corporee. et isto modo forma est species qualitatis. nec picit̄ de qualitibus p̄me speciei. scōd et terciē. Et vt dicunt aliq̄

Questões i pōdicamēta aristotelis

differt a figura. q̄a forma est solū in animatis. p̄p̄ q̄d animata dicunt esse formosa quādo habēt cōueniētē et decētē lineatiōē seu ēminatiōē lineariū. Vnde homo dicit̄ formosus a forma qualificatiua que est in lineis debite et cōueniētē ēminat̄. Sed figura reperit̄ in inanimatis. sicut in statu et in artificibus. cuiusmodi sunt domus. tunica et beretū. Ad cōfirmatiōē negādo minōrē. Et ad p̄batiōē dicit̄ q̄ figura equoce significat quātitatē ēminatā. et qualitātē que resultat ex ēminatiōē quātitatis. Cū ergo euclides dicit̄. figura est que ēmino vel ēminis claudif̄ ipse capit figurā p̄ quātitatē ēminatā. et nō p̄ qualitātē que resultat ex ēminatiōē quātitatis. De distinctiōē autē figure a refigurata dicit̄ in secūdo phisicorū.

Dicit̄ autē alterū alteri opponi quadrupliciter. et cetera.

Iste est tercius tractatus et vltimus huius libri in quo philosophus determinat de post pōdicamētis. Et diuidit̄ in quinq; capitula. In p̄mo determinat de p̄mo post pōdicamēto scilicet de oppositiōē. Et diuidit̄ in duas partes p̄ncipales. In p̄ma determinat de modis oppositiōis. et p̄mo enumerat ipsos dices q̄ alterū potest opponi alteri quadrupliciter. aut sicut relatiua. vt duplū opponit̄ dimidiō. aut sicut cōtraria. vt malū opponit̄ bonū. aut vt p̄uatiō et habitus. id est p̄uatiue. vt cecitas visui. aut sicut affirmatiō et negatiō. id est cōtradiatoriē. vt sedet et nō sedet. Relatiue opposita sunt quęcūq; ea ipsa sunt que oppositorū dicūt̄. aut q̄libet aliā ad aliud vt duplū scdm̄ id q̄d est dī alterius scilicet dimidiū q̄d est suū oppositū. et disciplina dicit̄ disciplinātū et dī ad disciplinā que est suū oppositū. Et q̄a aliq̄s posset obicere q̄ cōtraria vident̄ esse ad aliud et referri ad seinuicē. Ideo subdit philosophus q̄ illa que sunt cōtraria scdm̄ id q̄d sunt nullū ducunt ad seinuicē igit̄ cōtraria differūt a relatiuis. Ad recedēs p̄bat. q̄a bonū nō dicit̄ malū bonū. licet dicat̄ ei cōtrariū. Cōtraria vt supponit philosophus diuidūt̄ in cōtraria mediata et in p̄traria immediata. Cōtraria immediata sunt quorū necesse est alterū inesse suo p̄prio susceptibili. et exemplū est languor et sanitas respectu animalis. Necesse est enim alterum istorū inesse corpori animalis. Similiter patet unū par suū habundans et perfectum respectu numeri. Necesse est enim alterum inesse numero. Et nota q̄ numerus p̄fectus est cuius partes aliquę se dicuntur reddere suū totū adēquatū. Et pars aliquota est que aliquotū

cū resolutiōe textus ad itētione scoti

ens sumpta reddit suū totū. sicut ternarius respectu senarij. Numerus habundans est cuius partes aliquę reddūt plus q̄ totū. Cōtraria mediata sunt quorū nō est necesse alterū inesse suo p̄prio susceptibili. et plū vt albus et nigrū respectu corporis. Nō enī omne corp⁹ est albu vel nigrū. cū aliq̄s corpus sit fuscū et aliq̄s pallidū. vel aliquo alio medio colore coloratum. Similiter prauū et studiosum sunt cōtraria mediata. q̄a nō omnia sunt praua aut studiosa. sed est aliq̄s mediū q̄d nec est prauū nec studiosum. Cōtraria mediata sunt duplicia. quedā habent media nominata. sic albu et nigrū. que habent fuscū et pallidū. Alia habent media nō nominata. sed nominant̄ p̄ abnegationē. cuiusmodi sunt bonū et malū. quorū mediū dicit̄ illud q̄d neq; est bonū neq; malū. et similiter mediū inter iustū et iniustū dicitur q̄d nec est iustū nec iniustum. Priuatiue opposita sunt que habent fieri circa idem ordine quodā et tēpore determinato a natura. In qua definitione tangit tres conditiones priuatiue oppositorū. Prima est q̄ habeat fieri circa idem. Secunda q̄ habeant fieri ordine quodam. Tercia q̄ habeant fieri tempore determinato. Probat q̄a tunc dicimus aliq̄d priuari quādo nō habet id q̄d est natū habere. Nō enī dicimus edentulū q̄ nō habet dentes. nec cecū q̄ nō habet visum. Sed dicimus cecū aut edentulū q̄ nō habet visum aut dentes quādo debet habere. patet. q̄a sunt quedā generationes. id est quedā animalia generata que quando nascuntur nō habent visum neq; dentes. et tamen nō dicunt̄ edentula neq; ceca. Est autē differentia inter priuari et priuationē habere. Similiter in habere habitū et ipm̄ habitū. q̄a priuari nō est priuatio. nec habere habitū est habitus. Patet. q̄a visus est habitus et cecitas est priuatio. et tamē visus nō est habere habitū. neq; cecitas esse est cecitas. Sed cecū esse est priuari et non priuatio. Quod patet. q̄a si cecitas et cecū esse essent idem tunc predicant̄ de eodē. q̄d est falsum. q̄a homo dicitur cecus et nullo modo dicitur cecitas. Conueniunt autem priuari et habere habitū cum priuatione et habitu. quia priuari et habere habitū eodem modo opponuntur sicut habitus et priuatio. Nam sicut cecitas opponitur visui. ita cecus esse opponitur ad habere visum. Et isto patet que et qualis est differentia inter concretū et abstractū. et quomodo concretū predicatur de aliquo de quo non predicatur abstractū. Et sic omnes ille propositiones quas concedūt aliqui sunt falsę. vt sunt iste. Materia est priuatio. Signū est figura. Substantia est quantitas. Qualitas est quantitas. et sic de multis alijs.

Numerus
bundans

Cōtraria
mediata
duplicia

Priuatue
opposita

Diff. inter priuari
et priuationē habere.
et in habitu et
habitu habere.

Contraria fm̄ id q̄d sunt
dicuntur ad seinuicē.

Questões i pōdicamēta aristotelis

Consequenter philosophus determinando de contradictorijs ponit differentiā
et cōueniētiā in affirmationē et negationē et res quedā subiacet affirmatio
ni et negatiōi. Differentia est. q̄a res que subiacet affirmatiōi et negatiōi nec
est affirmatio nec negatio. qd̄ patet. q̄a affirmatio est oratio affirmatiua.
et negatio est oratio negatiua. sed res que subiacet affirmatiōi. om̄i aut negati
ōi nō est oratio. ergo nō est affirmatio nec negatio. Cōueniētia est inter
ea. q̄a sicut affirmatio et negatio opponuntur contradictorie vt sicut sed et et
nō sed et contradictiūt. ita res que ponit subvtrūq; scilicet sedere et nō sedere
contradiciūt. Ex isto passu aliq̄ dicitur q̄ sint ponenda complexe significabi
lia. De quibus postea dicitur in secunda parte que incipit.

Quoniā aut priuatio

Philosophus ponit differentiā in p̄dictos modos oppositionū. et p̄mo
ponit duas di. rētiās inter priuatiue opposita et relatiue opposita. q̄a rela
tiue opposita referunt ad inuicē sub habitudine alicuius casus. Sed pri
uatiue opposita nō referunt ad inuicē. patet. q̄a visus nō dicitur cecitas vi
sus. nec cecitas dicitur visus cecitas. licet bene dicat visus priuatio. Scd̄a dif
ferentia est. q̄a om̄ia relatiua sunt reciprocatia. id est dicunt ad cōuerrens
tiam. sed priuatiue opposita nullo modo dicunt ad cōuerrentiā. qd̄ patet
q̄a q̄uis cecitas diceret visionis cecitas. tamē visus nō dicitur cecitatis vi
sus. Et aut relatiue opposita et cōtraria differāt inter se. pbat̄ duabus ra
tionibus. Prima ratio est inductiua et est talis. in contrarijs immediatis
necesse est semp̄ alterū inesse suo susceptibili. vt patet de sanitate et languo
re circa animal. et habundante et perfecto circa numerū. sed in priuatiue op
positis hoc nō est necessariū. Nam ille q̄ nō habet naturā ad videndum
nō dicitur cecus neq; videns. In cōtrarijs autē mediatis nunq̄ est alterum
eorum in esse suo susceptibili. nisi alterū insit a natura. sicut igni inest calidū
et inui candidū. et impossibile est ignē esse frigidū. et inuē esse nigrū. Sed
in priuatiue oppositis aliquādo necesse est alt. rū inesse suo susceptibili. Sc̄i
licet quādo tēpus est determinatū a natura. nunq̄ tamē est alterū necesse in
esse determinare. Secūda ratio. In om̄ibus cōtrarijs potest fieri mutatio
de vno in ali. id nisi alterū insit a natura. Sed in priuatiue oppositis nō fit
mutatio a priuatione in habitū. ergo. Maior patet. q̄a sanus potest fieri
la. gitudus. et contra. et prauus potest fieri studiosus. qd̄ patet. q̄a prauus
exercitat in bonis operib⁹ et bonis doctrinis melius proficiet vt sit meli

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

lior. et si priuue se exercitet in bonis operib⁹ pfecte mutabitur aut saltem ma
gnū cremētum sumet. Maiorē pbat. q̄a cū alijs est cecus nō potest itez
fieri videns. nec cū alijs est caluus potest fieri comatus. nec edentulo
possunt iterū oriri dentes. Secūdo ponit differentiā inter contradictoria
et alia opposita dices q̄ contradictoria differunt ab alijs in hoc q̄ in ip̄is
semp̄ est necessariū aliqd̄ esse verū et aliqd̄ esse falsum. sed in alijs nō est bu
iusmodi. igit. Maiorē pbat. q̄a sanitas et languor sunt cōtraria. et duplū
et dimidiū relatiue opposita visio et cecitas sunt priuatiue opposita. et ta
men nullū istorū est verū vel falsum. eo q̄ om̄ia ista dicunt sine cōplexione.
et eoz que scdm nullā cōplexionē dicunt nullū est verū aut falsum. Et si ar
guatur in cōplexis reperitur contrarietas et etiā priuatiua oppositio. sed i
cōplexis est veritas aut falsitas. ergo veritas et falsitas sunt in contrarijs.
Maior patet. q̄a ista cōplexa sunt cōtraria. socrates est languidus socras
tes est sanus. Ad hoc dicit q̄ quāuis illa sunt cōtraria. tamen nō necessa
rio vnū istorū est verū et alterū falsum. quāuis enī socrate exiſtente necessa
riū sit alterū esse verū et alterū falsum. tamē ip̄o nō exiſtente ambo sunt fal
sa. Et simile est de istis duobus cōplexis que dicunt priuatiue opponi. so
crates est cecus. socrates est videns. Et subdit philosophus q̄ nō est si
mile de cōtradiatorijs. q̄a siue socrates sit siue nō sit necesse est ip̄m langu
re vel nō languere. Ex istis patet differentia inter cōtradiatoria et alia op
posita. Tunc philosophus in fine huius capituli ponit q̄nq; p̄prietates
cōtrariorū. Prima est. bono semp̄ cōtrariat malū. et sanitati egritudo. et ius
ticie iniusticia. et fortitudini debilitas. Sed malū cōtrariat aliquādo bo
no et aliquādo malo. sicut malo defectus cōtrariat malū habundans. sed
hoc est in paucis. q̄a solū est in his que se habent scdm habundantiam et
defectū. Scd̄a p̄prietas. Si vnū cōtrariorū sit nō est necesse alterū cōtra
riorū esse. patet. q̄a om̄ibus sanis exiſtētib⁹ sanitas est et languor nō est.
Similit̄ si om̄es sint albi albedo est et nigredo nō est. Tercia p̄prietas.
impossibile est cōtraria simul esse in eodē. patet. q̄a si socrates est sanus ip̄e
nō languet. Quarta p̄prietas. om̄ia cōtraria habent fieri circa idem ge
nere aut specie. Exemplū p̄mi vt languor et sanitas circa animal. et albedo
et nigredo circa corpus. Exemplū secūdi vt iusti et iniusti circa ani
mam. Quinta p̄prietas necesse est om̄ia cōtraria esse aut in eodē genere
aut in cōtrarijs siue in diuersis generibus. aut esse diuersa genera sicut al
bū et nigrū sunt in genere coloris. color nāq; est eoz genus. et iusticia et in
iusticia sunt in cōtrarijs generibus. q̄a genus iusticie est virtus. et genus

in et queni
licia in affe
negatio.

in mte p̄m
rela opoſit

in mte rela
q̄a opoſit

Duo m
dicto et
opos

Quinq; p̄p
contrariorū

Questões i pōdicamēta arīstotelis

In iusticia est nequicia. id est viciū. Bonū est et malū sunt diuersa genera.

Prius autē alterz alio

istud est scōs capitulū huius tractatus in quo philosophus ponit modos secūdi post pōdicamēti scilicet prioris dicēs qd aliqd dicit prius altero quadrupliciter. Primo modo dicit pōprie prius scōm tēpus. et sic illd qd est antiquius et senius alio dicit esse prius tēpore eo. Secōdo modo dicitur prius illud a quo nō cōuertit subistēdi cōsequētia. et sic vnū prius est duobus. qd patet. qd licet bene sequit duo sunt. ergo vnū est. et tamen nō seqtur vnū est ergo duo sunt. Et nota qd iste modus vocat cōmuniter prius natura. et reperitur semper inter superius et inferius. quia a superiori ad inferius nō cōuertit subistēdi cōsequētia. Tercio modo dicit prius ordine nō tamē quocūqz ordine. sed ordine nature et cōpositiōis vel doctrine. et hoc modo in scientijs demonstratiuis est prius et posterius. vt in geometria elementa. id est pncipia sunt priora his que demonstrant. id est cōclusionibus. Et in grāmatica elemēta. id est līttere sunt priorē syllabis. Et in rethorica pñmiū est pñ narratiōe. Quarto mō dicit prius qd est meli⁹ et honorabilius. Cōsueuerunt enī plurimi honorabiliōres et magis dilectos a se dicere priorē apud se. tamē iste modus est alienissimus mod⁹ prioris. Et ratio est. qd illi qd sunt priorē apud aliquos sunt posteriorē apud alios. Et subdit philosophus qd isti sunt modi prioris qd dicti sunt ab antiqz. Sed pter istos modos adhuc est alius modus prioris qd potest dici prioritas naturalis. et est in illa que cōuertunt scōm esse di cōsequētia. et vnū est quomodolibet causa alterius. illud qd est causa dicitur prius natura sicut inter rem et orationē verā que est de ipa re. Ista enī cōuertunt scōm esse di cōsequētia. sed qd res est causa veritatis orationis et nō ecōtra. Nam ab eo qd res est vel nō est oratio dicit vera vel falsa. Ideo res est prior natura oratione vera. Et his patet qd sunt qnqz modi prioris

Simul autem dicuntur simpliciter et cetera.

Istud est capitulū terciū in quo philosophus ponit tres modos terciū post pōdicamēti. scilicet simul. Quoz pñm⁹ est simul esse tēpore. Unde illa

hic allegat
Species sunt conuenire sub suo genere

cū resolutione text⁹ ad itētionē scoti

dicunt esse simul tēpore quoz generatio est in eodē tēpore. Et de isto potest poni exemplū de subiecto et pñia passione que eadē generatione generant. Secūdo mod⁹ est esse simul natura scōm quē illa dicuntur itō mul que cōuertunt scōm esse di cōsequētia. et vnū nō est causa alterius. vt duplū et dimidiū et similia relatiua. Tercio mod⁹ est esse simul fm quē illa dicunt esse simul naturalit⁹ que ex opposito diuidunt aliqd genus. Et isto modo gressibile volatile et aquatile que diuidunt animal dicunt esse simul natura. Et isto passu elicit ista auctoritas. cōmunes species sunt conuenire sub suo genere. Et subdit philosophus qd genus est prius qd sue species vel qd sue differētie. qd patet qd si aquatile est. animal est. sed si animal est nō est necesse aquatile esse. et hoc est. qd a genere ad speciē nō conuertitur esse di cōsequētia.

Motus autē sex sunt species et cetera.

Istud est quartū capitulū huius tractatus in quo philosophus definit motū de quarto post pōdicamēto scilicet de motu. Et diuidit i duas particulas In pñma enumerat species seu modos mot⁹ dicēs. Qd mot⁹ sex sūt species scilicet. generatio. corruptio. augmentatio. diminutio. alteratio et loci mutatio. Iste autē species sunt distincte ab inuicē. qd patet. qd generatio nō ē corruptio. nec augmentatio ē diminutio. nec alteratio ē fm locū mutatio. Et subdit qd dubitatio est de alteratione vtrum distinguat ab alijs motibus. qd forte necessariū est omne qd alterat p aliquē aliarū mutationū mutari. Et pro cuius solutiōe philosophus intendit talē cōclusionē. Nō omne qd alterat mutat aliqua alia mutatiōe. pbat duab⁹ alijs rationibus. Prima. possibile est aliqd alterari et tamen nō est moueri scōm aliquam aliarū mutationū. qd qd alteratur per passionem nō est necesse augeri nec minui. et sic de alijs. ergo alteratio distinguitur ab illis. cōsequētia probat. quia si alteratio esset eadem cum eis oportet illud qd alteratur augeri vel minui vel mutari scōm aliquā aliarū mutationū. Secūda ratio. qd si alteratio nō distingueret ab alijs sequeretur qd omne qd augeret aut mutaret aliqua alia mutatiōe alteraret. cōsequētia est falsum qd sunt aliqua que augmētant et tamē nō alterant. nam quadrangulus circūpositus quomone creuit. id est augmentatus est et tamen non est alteratus.

qd est prius
terzo qd dicitur

no res est per
ratione vero.

tres modi
simul.

Gen⁹ est
suo spe

Motus
sex

v. alteratio
distinguitur ab
alijs motib⁹

Questões i poicamēta aristotelis

In secūda particula ponit quādam p̄prietatē ipsius motus dicens q̄ motus
tū in cōmuni ⁊ om̄i motui cōtrariat̄ q̄s. Unde generatiōi cōtrariat̄ cor-
ruptio. ⁊ diminutioni augmentatio. ⁊ mutationi sc̄dm locū q̄s. sc̄dm lo-
cū ⁊ forte in cōtrariū locū mutatio. vt mutatio que est superius cōtrariat̄
mutationi que est inferius. Est aut̄ difficile cōtrariū assignari alterationi.
Nec videt̄ ei esse aliqd cōtrariū. nisi dicat̄ q̄ sibi cōtrariat̄ quies sc̄dm qua-
litatem. aut mutatio sc̄dm qualitatem. cū em̄ alteratio sit mutatio s̄m qua-
litatem sibi opponit̄ quies sc̄dm qualitatem aut in contrariā qualitatem mu-
tatio. sicut albu fieri contrariat̄ ei quod est nigrum fieri.

Habere autē multis.

¶ Istud est q̄ntū capitulū huius tractatus ⁊ vltimū locū libri. in quo phi-
losophus definit de q̄nto postp̄dicamento scilicet de habere dicens.
¶ Habere dicit̄ multis modis. Primus modus est habere habitū ⁊ affe-
ctum. id est dispositionē aut aliquā aliā qualitatem. ⁊ hoc modo dicim⁹ ha-
bere disciplinā ⁊ virtutē. Secundus modus est habere quantitatem. vt habere
magnitudinē bicubitā vel quantitatem bicubitā. Tercius modus est ha-
bere ea que sunt circa corpus. vt puta vestimentū vel tunicā. Quart⁹ mo-
dus est habere aliqd in membro sicut habere annulū in digito. Quintus
modus est habere membrū. videlicet manū vel pedē vel aliqd aliud. Sex-
tus modus est habere contentū. ⁊ hoc modo modum habet grana tri-
tici. ⁊ logena habet vinū. Septimus modus est habere possessionē. sicut
domū vel agrū. Octauus modus est habere viorē vel virū. ⁊ iste est alie-
nissimus modus habendi. q̄ q̄ habet habet. Unde habere viorē nihil
aliud est q̄ ei cohabitare. finaliter se excusat de breuitate definitionis
modos habere dicens q̄ forte sunt adhuc aliq̄ alij modi habere. sed illi q̄
consueverunt dici pene om̄es enumerati sunt.

Circa hūc textū querit̄ p̄mo. Vtrū
modi q̄nq; postp̄dicamentoz sint a philosopho sufficienter assignati.

Et arguit̄ p̄mo q̄ nō. quia plures
aut pauciores sunt modi oppositionis q̄ quatuor. ergo male ponuntur
quatuor. Et sunt plures p̄bat̄ duplici. Primo q̄a oppositio subalterna
⁊ oppositio subcōtraria sunt modi oppositiōis ⁊ tamē nō sunt aliqui d-

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scotti

loz quattuor. igit̄. Secūdo q̄a modi oppositiōis sunt adinutē oppositi.
⁊ tamē nō oppositi aliquo illoz quattuor modoz vt uolūt est. q̄a esset pro-
cellus in infinitū. igit̄. Sed q̄ sint pauciores p̄bat̄ etiā duplici. Primo.
q̄a nulla forma cōtrariat̄ alteri formē. ergo nulla est oppositio contraria.
Antecedēs patet. q̄a si aliqua forma cōtrariet̄ alteri forme vel hoc esset for-
me que est. vel forme que nō est. Nō forme que nō est. q̄a ei q̄ nō est. nihil
est cōtrariū. cū cōtrarietas sit relatio realis formalis que requirit̄ sua extre-
ma in actu. Nec forme que est. q̄a vel esset forme existentis in suo subiecto
vel forme existentis in alio subiecto. Nō p̄mū. q̄a cōtraria essent in eodē.
Nec sc̄dm. q̄a de ratioe cōtrarioz est q̄ possint successiue inesse eidē subie-
cto. sed forma que est in alio subiecto nō potest inesse subiecto istius. q̄a
accidēs nō migrat de subiecto in subiectū. igit̄. Secūdo. q̄a om̄is oppositio
est oppositio cōtradictoria. q̄d patet. q̄a cōtradictoria sequit̄ ad om̄ia op-
posita. Nam bene sequit̄. hoc est albu ⁊ nigrū. ergo est albu ⁊ nō album.
Nec est cecū ⁊ videns. ergo est cecū ⁊ nō cecū. Nite est pater istius ⁊ fili⁹
eiusdē. ergo est pater ⁊ nō pater.

Secūdo arguit̄. Plures aut paucio-

res sunt modi prioris q̄ q̄nq;. igit̄ insufficienter ponunt̄ t̄m q̄nq;. Pri-
ma pars antecedentis p̄bat̄ triplici. Primo. q̄a est aliq̄s modus prioris
eternitatis vel euiternitatis qui nō ponit̄ inter istos. Secūdo q̄a aliq̄s est
modus prioris originis q̄ hic nō ponit̄. Tercio. q̄a sc̄dm philosophum
q̄nto metaphice aliqd est prius alio. ro sc̄dm cognitionē. aut sc̄dm mo-
tū. aut sc̄dm locū. Secūda pars antecedentis p̄bat̄ duplici. Primo. q̄a se-
cundus modus prioris nō est modus prioris. tum q̄a hic solū ponunt̄
modi prioris reperi in incōplexis. sed iste mod⁹ reperit̄ in cōplexis. eo q̄
subsistendi cōsequētia nō reperit̄ nisi in cōplexis. tum q̄a ille modus repe-
rit̄ inter ens ⁊ deum. sed ens nō est prius natura deo. q̄a nihil est prius
deo. etiā q̄a possit esse deo nō existēte. igit̄. Secūdo. q̄a prius ⁊ simul sunt
opposita. s̄ sunt t̄m tres modi simul. ergo etiā sunt t̄m tres modi prioris

Tercio arguit̄. Nō sunt t̄m sex spe-
cies motus. ergo philosophus male assignat sex. Antecedēs probat̄ pri-
mo. q̄a s̄m philosophū q̄nto phisicorū generatio ⁊ corruptio nō sunt mo-
tus. Sed. q̄a nullū genus est cōmune qualitati ⁊ quantitati. sed augmen-
tatio est in genere quantitatis. ⁊ alternatio in genere qualitatis. ergo mot⁹

Questões ipdicamēta aristotelis

nō est gen^o ad illas. Tercio q^a i genere q^ualitatis est tñ vna species mot^o sci
licet alteratio. 7 in genere vbi est tñ vna scilicet motus localis. ergo etiā in
genere quantitatis est tñ vna. aut si sint due cōsimilit^o in alijs generibus
erunt due. Quarto q^a scdm philosophū tercio phisicor^o tot sunt species
motus quot sunt species entis. sed plures sunt species entis q^u ser. ergo
etiā plur. s sunt species motus q^u ser. *idem*

Quarto arguit. nihil est p^odicamē-

tū 7 postp^odicamentū. sed habere siue habitus est vnū p^odicamentū. ergo
nō est postp^odicamentū 7 p^o cōsequēs hic male ponit^o modi eius tanq^u
vnus p^odicamenti. Maior patet. q^a postp^odicamentū semp inuenit^o in di
uersis p^odicamentis. ¶ In oppositū arguit auctoritate philosophi in re
ctu p^ocedenti. p^o solutōe questionis. 7 ad declarationē textus p^ocedētis mo
uent^o aliquē difficultates.

Prima difficultas Utrū modi op-

positōis sint sufficient^o a philosopho positi ¶ Pro cui^o solutōe supponit^o
primo q^u oppositio nō est aliqua entitas absoluta. sed est q^udā respectus
intrinsicus aduentens q^u nō est in aliquo genere. sed est ex se transcendens
Primū patet. q^a omne oppositū dicit^o opposito oppositū. sed hoc est de ra
tione respectus. igit^o. Scdm patet. q^a oppositio orit^o inter opposita ex rati
onibus formalibus talū extremor^o. ideo em^o albedo opponit^o nigredini.
q^a ista est disgregatiua visus. 7 illa aggregatiua visus scdm suā rationem
d^ofinitiuā. sed respectus qui cōsurgit ex ratiōibus formalibus est intrinse
cus aduentens. igit^o. Tercia patet. q^a quecūq^u cōueniunt enti anteq^u diui
datur in decē p^odicamēta sunt trāscēdentia cum nō esse possunt cōtenta in
aliquo genere. sed oppositio est huiusmodi. q^a cū in illo priori ens diuida
tur per absolutū 7 respectū iste d^oferentie habet^o ad inuicē oppositionem
q^a cōstituūt ex opposito distincta. Dicit^o vltra q^u ille respectus nō est equi
parantie. sed disquiparantie. patet. q^a cōsurgit int^o extrema diuersarū ratio
nū cū nō scdm eandē rationē alterū alteri opponit^o. Et si dicat^o q^u illa que
referunt^o ad inuicē scdm idem nomē sunt relatiua eqparantie. sed opposi
tio relatiua huiusmodi. igit^o. Dicit^o ad hoc q^u quāuis cōmunit^o ponit^o illa diffini
tio sufficiens. ideo alit^o dicit^o. Relatiua eqparantie sunt que fm eādē rationē
fundandi ad inuicē referunt^o. Et relatio eqparantie est que scdm eandē ra

oppositio in toto genere nō est
respectus realis.

cū resolutiōe tert^a ad itētiōnē scotti

tionē fundandi est in supposito quod refert^o. 7 in t^ominolad quē refert^o. quā
tis ergo ista referunt^o scdm idem nomē hoc tamē nō est scdm eandē ratio
nem fundandi. ideo neq^u q^u sint relatiua eqparantie. Secdo supponit^o q^u
oppositio nō est a toto genere respectus realis. sed solū scdm q^u est cōmū
nis oppositōi cōtrarie. 7 relatiue est respectus realis scdm q^u est cōmū
nis oppositōi p^ouatiue 7 cōtradictorie est respectus rationis. Primū pa
tet. q^a ois respectus habet^o extrema realia realit^o distincta. 7 cōsurgens ex
natura eorū est realis. sed oppositiōes cōtrarie 7 relatiue sunt huiusmodi
igit^o. Scdm patet. q^a entis ad nō ens nō est relatio realis. sed vnū extemo
rū oppositiōis p^ouatiue 7 etiā oppositiōis cōtradictorie semp est nō ens.
¶ Sed cōtrarietud obicit^o duplici. Primo q^a oppositio est species differe
tie 7 d^oferentie diuersitatis. sed omis diuersitas est relatio realis. ergo. Sei
cundo sic. Omis relatio que est int^o res 7 res. secluso omi opere intellectus
est realis. sed cōtradictio est inter rem 7 rem secluso omi opere intellectus
ergo cōtradictio est relatio realis. Prima pars minoris patet per philo
sophū in reatu dicentē. Considerant^o aut^o 7 hec que sub affirmat^o. onē 7 ne
gatione tacent esse opposita alterutrisq^u tanq^u affirmatio 7 negatio. 7 sub
dit. Sicut em^o affirmatio negatiōi opposita est. sic 7 res que sub vtroq^u po
sita est. ut sedere 7 nō sedere. Idem philosophus expresse ostēdit q^u cōtradi
ctio est inter res significatas per cōtradictoria. Secda pars minoris pa
tet. q^a secluso opere intellectus sedet 7 nō sedet cōtradictū. q^u patet. quia
si sedet nō habeat esse per opus intellectus sequit^o q^u sedet semper habet
esse. 7 sic homo semp sedet q^u est falsum. Ad p^omū istozum dicit^o q^u quāuis
oppositio prout dicit^o de relatiua oppositiōe 7 cōtraria sit species differe
tie 7 diuersitatis nō tamē put^o dicit^o de p^ouatiua 7 cōtradictoria. q^a differe
tia 7 diuersitas solū cōueniunt entibus. scdm q^u dicit^o philosoph^o quarto
methaphisice nec ens nō ē enti. nec non ens non enti est idem aut diuersi
sum. Ad scdm dicit^o negando minore. 7 ad p^obationē p^ome partis dicitur
q^u quāuis cōtradictio habeat esse inter rem 7 rem summēdo rem cōmuni
fime prout dicit^o tam de affirmationibus q^u negationibus. 7 prout dicit^o
tam de positiuis q^u p^ouatiuis. tamē cōtradictio nō est int^o rem 7 rem sum
mēdo rem p^o omi positiuō extra nihil. Ad hoc aut^o q^u aliqua relatio sit rea
lis oportet q^u sit int^o rem 7 rem accipiēdo isto mō rē. 7 sic patet q^u phus
capit^o rē textu p^ouatiuissime. ¶ Tercio supponit^o q^u duplex ē oppositio. q^a
dā ē p^olera. alia ē incōpleta. Oppositio p^olera ē duplex. q^a dā ē de oppositi
extremis vel opposito extremo cuiusmodi ē oppositio q^u ē int^o has p^oposi
tiōes. socrates ē san^o. socrates ē liguio^o. 7 d^o ista dicit^o i fine scōi p^oarmēas

Relatio
p^ouatiua

Tamē
Relatio

Quo
idē
re 7 i

Duple
oppositio

id oppo
cio.

eficiēs diffi
cio relatiua
7 eqparantie

in alio d^o op
positio
oppositio
7 cōtraria

Quæstiones in predicamentis aristotelis

Alia est cōplera. que est inter ppositiōes eorundē extremorū differentiarū in qualitate et in quantitate. in veritate aut falsitate. et ista vocat̃ oppositio p positionū. de qua fiet sermo pmo per armentas. Oppositio incōplera est repugnantia duorū extremorū enciū nō permittentia se simul et semel in eodem respectu eiusdē. et ista solet vocari oppositio finior. et de ipsa est hic sermo. Dictū autē est notant̃ respectu eiusdē. q̃a quāvis relatiua possunt simul esse eodem. et similiter priuatiue opposita nō tamē respectu eiusdē. ut quāvis aliq̃s simul sit pater et filius respectu diuersorū. tamē non respectu eiusdē. Relatiua autē nō dicunt̃ opposita nisi opponant̃ ad idem. Similiter aliq̃s licet possit esse simul sensibilis sensu visus et insensibilis sensu auditus hoc tamē nō est scōm idem. Unde sensibilis et insensibilis quāvis fm se opponant̃ priuatiue. tamē cū illis deīminatōibz sensu visus et sensu auditus nō opponunt̃ priuatiue. Et si arguit̃ oppositio de qua hic est sermo cōtinet sub se cōtradictionē. sed cōtradictio est oppositio cōplera. cum sit inter aliqua duo. quorū necesse est vnu esse verū et alterū falsum. qd̃ nō conuenit alijs oppositis ut patet in textu ergo male dictū est q̃ de oppositio ne incōplera est hic sermo. tenet cōsequētia. q̃a veritas et falsitas solū sunt in cōplera. Ad istud dicit̃ vno modo q̃ philosophus assignās istā proprietatē de cōtradictorijs aspiciēbat solū ad cōtradictoria cōplera. Aliter dicit̃ q̃ dictū philosophi debet intelligi si duo cōtradictoria enunciantur de aliquo semp̃ necessariū est alterū vere enunciarī de illo. Et hoc nō conuenit alijs oppositis. q̃a si socrates nō sit de eo vere nō enunciat̃ alterū cōtrariorū. nec alterū relatiuorū. nec alterū p̃matiue oppositorū nec alterū relatiue oppositorū. Et ex isto posset haberi q̃ ad veritatē huius socrates nō est alio nō requirit cōstātia subiecti sicut dicit̃ aliq̃. cōsequēs potest patere ex differentia quā dat philosophus hic inter cōtradictoria et alia opposita.

His suppositis dicit̃ pmo q̃ modi oppositiōis sunt sufficienti a philosopho assignati. Istud potest pbari per sufficientiā. q̃a omnis oppositio incōplera est inter ens et ens. vel inter ens et nō ens. Si inter ens et ens hoc iterū est dupliciter vel ambo sunt respectiua. et sic est oppositio relatiua vel ambo absoluta et sic est oppositio cōtraria. Si inter ens et nō ens hoc iterū est dupliciter. vel est iter ens et nō ens simplici et sic est oppositio cōtradictoria. vel inter ens et non ens qd̃ aliquo modo scilicet scōm qd̃ est ens. eo q̃ deīminat sibi aliq̃ subiectum

cū resolutione textus ad iterationem scotti

et sic est oppositio priuatiua. Dicit̃ vel ra q̃ illi modi nō sunt species oppositiōis. patet. q̃a oppositio nō dicit̃ scōm eandē rationē de eis. Sed circa predicta oritur dubiū que est maxima oppositio in quatuor oppositiōibz. Dico pmo q̃ cōtradictoria maxime repugnant exclusiue. patet. q̃a illa extrema maxime repugnant exclusiue quorū alterū extremorū nullū cōceptibile potest subfugere siue sit ens siue nō ens. Sed sic est de cōtradictorie oppositis incōplera. et nō de alijs oppositis. igit̃. Minor patet. q̃a inter cōtradictoria nō est mediū. nec p abnegationē nec p participatiōnem. Dicit̃ secūdo q̃ cōtradictoria maxime repugnant intensiue. pbat̃ q̃a illa maxime repugnat intensiue que p nullā potentiā finitā aut infinitā sunt cōpossibilia in eodē subiecto. sed cōtradictoria sunt butusmodi. igit̃. Minor patet. q̃a alias istud p̃mū p̃ncipiū impossibile est idem simul inesse et nō inesse nō esset validū. Dicit̃ tercio q̃ cōtradictoria maxime repugnant exclusiue. patet q̃a. q̃a illa maxime repugnant exclusiue que excludūt qd̃libet p̃dicatū qd̃itatiuū cōmune i quo cōuenit. sed cōtradictoria sunt huiusmodi. q̃a in nullo cōmuni cōueniunt. igit̃. Dicit̃ quarto. cōtradictoria possunt maxime et minime repugnare fundamentalit̃ et pmissiue. patet. q̃a illa maxime repugnat fundamentalit̃ et pmissiue quorū fundamenta sunt maxime repugnantia. ut creator et nō creator. et illa minime quorū fundamenta minime repugnant sed sic est de cōtradictorijs. igit̃. possunt enim fundari in maxime differentibus et in minime differentibus. sicut ea que differunt solū ex natura rei. ut diffinitio et diffinitū. igit̃. Et his patet q̃ oppositio cōtradictoria est maxima inter alias quatuor oppositiōes.

Scda difficultas. Utrū iste ppositiōes

quas ponit philosophus in textu necesse est alterū cōtrariorū immediatorū semp̃ inesse suo p̃prio susceptibili. et impossibile ignem esse frigidum. et nitem esse nigrā. et si vnu cōtrariorū est. nō est necesse alterum esse aut vere. Pro intellectu p̃medicū pmo q̃ illa oppositio in rigore sermōis est falsa. Probat̃ dupliciter. Primo sic. q̃a omnis sanitas omni egritudini est immediate cōtraria. et tamē nō est necessariū omnē sanitatē aut omnē egritudinē semp̃ inesse suo p̃prio susceptibili. igit̃. Maior patet. q̃a omnis sanitas est eiusdē ratiōis cū alia sanitate. etiā cōtrarietas fundat̃ in ratiōibus formalibus. ergo si cōueniat aliq̃bus duobus etiā cōuenit omnibus alijs habentibus eandē ratiōem formalem. Minor probat̃. q̃a nec sanitas socratis. nec egritudo platonis insunt petro quibz sit xp̃m susceptibile illi.

Declinatio quidā ppositiōis p̃m.

Non est posse igne naturaliter esse frigidum
Et nunc esse nigrum.

Questões i pōdicamēta aristotelis

lozū vnius sicut alterius sanitatis et egritudinis. Secūdo sic nullū cōtra-
riorū immediatōz est nece se iesse suo pōrio susceptibili. ergo nō est nece-
alterū inesse. tenet cōsequētia p e q polletū. Antecedēs patet induciue. qā
nec est neceesse id scilicet sanitatē inesse suo pōrio susceptibili. qā animal ne-
cessario esset sanū. nec illud scilicet egritudinē. qā tunc necessario esset egrū
Dicūt secūdo q illa ppositio est vera tribus intellectis. Primo qdū sub-
iectū pōriū est susceptibile est. Secūdo q intelligat sic neceesse est alterū in-
esse. id est vñū vel reliquū disiunctim et nō disiunctiue. qā intelligendo dis-
iunctiue quelibet pars est falsa. Tercio q intelligat sic q neceesse est alterum
vel sibi simile in specie inesse suo susceptibili pōrio. Nō enī oportet q ipm
idem in numero vel suū cōtrariū insit. qā nō oportet hanc sanitatē vñ hāc
egritudinē inesse suo pōrio susceptibili qdū est cū qdlibet animal sit sus-
ceptibile vtriusqz illoz. sed sufficit hanc vel sibi simile in specie inesse.

¶ Pro intellectu secunde partis dicūt pmo q nō est possibile ignem na-
turaliter esse frigidū et niuem esse nigram. qā qdlibet i stoꝝ inest a natura
subiecto. Dicūt secūdo q caliditas est nata separari a suo subiecto scilicet
ab igne et albedo a niue. patet. qā aliqua caliditas potest naturā altera sepa-
rari a suo subiecto. ergo omnis caliditas est separabilis a suo subiecto. tenet
cōsequētia. qā separabilitas est passio caliditatis. ergo prius inest ca-
lidity in cōmuni qā alicui indiuiduo eius. et si inest caliditati in cōmuni
sequit q inest omī indiuiduo. ¶ Sed contra p mū dictū obijcit. contraria
sunt nata fieri circa idem subiectū. vñ patet per diffinitionē contrariōz. sed
caliditas ignis frigiditati contrariat. ergo frigiditas potest inesse igni. Et
confirmatur. qā scdm philosophū secundo topicoꝝ si alicui subiecto assi-
gnetur inesse aliqd pōdicatū oportet videre si contrariū illius possit inesse
et si nō destruendū est problema. Pro solutione huius dicitur tercio q
quelibet contraria sunt fieri nata circa idem subiectū. nō tamen oportet
q circa qdēqz subiectū vñ fieri q circa idem reliquū habeat fieri. sed suf-
ficit q circa aliqd subiectū circa qd natū est fieri vñū q circa illud idem na-
tum sit fieri illud reliquū. et sic qvis frigiditas nō sit nata fieri circa ignem
tamen caliditas et frigiditas sunt nate fieri circa aliqd subiectū vñū et idem
vñ putā circa aquā. Vel potest dici q quāvis frigiditas sit nata fieri
circa idem sicut caliditas nō oportet q possibile sit ignē esse frigidū. qā
nō omne qd natū est dicit possibile. Est autē differentia inter aptitudinem
et potentiā. qā aptitudo insequit naturā rei. et illud dicit possibile qd ex na-
tura sua vel ab e. trāsecō apuenit alicui. vñ sicut sursum lapidē. Dicūt quā-

cū resolutione text⁹ ad itētionē scoti

to q cōsiderationes topice nō omēs sunt vere vniuersaliter. sed vt in plu-
ribus. Vel potest dici q philosophus vult dicere q si vñū insit. reliquū
est natū inesse si habet aptitudinem ad inessendum. non tamen oportet si
nō habeat potentiā. ¶ Pro intellectu tercie ppositionis supponit pri-
mu q duplex est necessitas scilicet absoluta et cōditionata. Necessitas ab-
soluta est qua aliqd est necessariū scōs se. Sed necessitas cōditionata est
qua aliqd est necessariū in ordine ad aliud. ¶ Tercio supponit q duplex
est genus prout sufficit ad ppositū. scilicet morale. vt malū et bonū. et logi-
cale. vt animat

His suppositis dicūt pmo q hec p-

positio. si vñū contrariū sit nō est neceesse alterū esse est vera si neceesse dicat
necessitatē absolutā. Sed si contraria debeant agere ad inuicem et per suas
actiones ēminare generationes et corruptiones tunc neceesse est q si vñū
sit in natura q etiam alterum sit. Et sic intelligit scōs celi et mundi cū dicūt
q si vñū contrariōz inest a natura neceesse est reliquū esse. Vel aliter dicūt
q illa ppositio nō est vera de esse in actu. sed de esse in potentia et in contra-
rijs que mutuo se expellunt ab eodem subiecto. qā tunc si vñū contrariōz
sit. subiectū eius est. Et si subiectū eius est. ergo sicut reliquū contrarium
est in potentia ad vñū contrariū ita est in potentia ad reliquū. Dicitur vñ
tra q illa ppositio contraria sunt aliquando in diuersis generibus. et ali-
quando sunt met diuersa genera. debet intelligi de genere morali et non de
genere logicali. qā contraria semp sunt sub eodem genere logicali.

Tercia difficultas Utrū modi pri-

oris et simul sint sufficienter a philosopho assignati. ¶ Pro cuius solutio-
ne supponit pmo q prius tempore accipit duplici. Vno modo accipit
p eo qd est i aliq oppositiōis vel i aliq pte pōis i q nō est aliud. et isto mō-
do omnis causa est prior tempore suo effectu. Alio modo accipit prius tem-
pore pro eo qd potest habere actualem existentiam sine alio. et prius tem-
pore quātū est ex se. sed aliud non potest esse sine eo. Et isto modo accipit
philosophus prius tempore septimo methaphisice vbi dicit q substantia
est prior natura tempore et diffinitione ipso accidente. Non enim acci-
pit ibi prius tempore pro priori scdm aliquam durationem temporis.
quia manifestū est q primū mobile nō fuit prius scdm aliquam durationē
motu qui est accidens eius.

Contraria natura sunt fieri circa idē
vide hic pulchra limitatio et declaratio

Questões i pōdicamēta aristotelis

Et quo sequit̃ q̃ istud prius potest dici prius natura. patet. q̃a n̄b̄l est prius natura q̃d nō sit prius tēpore illo modo. Philosophus autē accipit hic prius tēpore p̄mo modo. q̃d patet. q̃a dicit q̃ prius sc̄dm tēpus dicit̃ q̃d est antiquus. Secūdo supponit q̃ prioritas nature sc̄dm sc̄sū est que conſurgit ex ratiōibus formalibus prioris et posterioris. Unde quando cūq̃ aliqua duo sic se habent q̃ vnū quātū est de se potest esse sine alio et nō ecōtra illud q̃d potest esse sine alio est prius natura. Et q̃ sequit̃ p̄mo q̃ om̄e superius est prius natura suo inferiori. Secūdo sequit̃ q̃ subiectum est prius natura sua passione. Tercio sequit̃ q̃ partes sunt prius natura suo toto. Et si dicat. Subiectū nō potest esse sine sua passione. ergo nō est prius natura passione. Dicit̃ q̃ nō repugnat subiecto quātū est de se posse esse sine passiōe. cū nō includit eā in suo cōceptu q̃d itatiuo. sed repugnat sibi p̄pter hoc q̃ passio ydemp̄tificat realit̃ cū eo. Aliter dicit̃ sc̄dm eūde q̃ prioritas nature est p̄suppositio huius ab h̄c in quadā alteritate nature. Et quo sequit̃ p̄mo q̃ in indiuidua eiusdē speciei qualiter cūq̃ se habeant nō est ordo nature. patet. q̃a i indiuidis eiusdē speciei nō est alteritas nature cū habeat eandē naturā siue rationē q̃d itatiuā. Secūdo sequit̃ q̃ inter p̄sonas in diuinis nō est prioritas nature patet. q̃a in eis nō est alteritas nature. cū sint vnus et eiusdē essentie singularis. Tercio sequit̃ q̃ prioritas nature differt a prioritate temporis p̄mo modo dicto. tum q̃a prioritas tēporis potest esse inter ea que sunt eiusdē rationis. sicut inflocratē q̃ genuit et platonē q̃ genitus est. Sed prioritas nature nunq̃ est inter ea que sunt eiusdē rationis. tum q̃a prioritas tēporis est ordo accidentalis que potest immutari. sic q̃ idem q̃d est prius per aliquā causam potest aut potuit fieri posterius aut econtra. Sed prioritas nature est ordo essentialis qui nō potest per aliquā potentīā immutari. Tercio supponitur q̃ quāuis hec cōsequētia sit bona gratia matene. ens est. ergo deus est. tamē ex hoc nō sequitur quin ens sit prius natura deo. Et ratio est q̃a om̄e superius est prius natura suo inferiori. sed ens est superius ad deum ergo ens est prius natura deo. Et cōfirmat̃. q̃a diuidentia equalit̃ continēt sub diuiso. sed deus et creatura equaliter diuidunt ens. ergo deus et creatura equaliter cōtinent sub ente. Sed creatura continet sub ente sicut aliq̃ natura posterius ente. ergo et deus. Et si dicat a priori natura ad posteri nō cōuertit̃ essendi cōsequētia. sed ab ente ad deū cōuertit̃ essendi cōsequētia. q̃ sequit̃ deus est. ergo ens est. ita ecōtra sequit̃. ens est. ergo deus est. Et istud dicit̃ vno modo q̃ ens bene est prius deo sc̄dm cōmunitatem

cū resolutione textus ad itētionē scoti

p̄dicatiōis et etiā prius sc̄dm naturā. nō tamē sc̄dm prioritate nature. de qua hic loquit̃ philosophus q̃a prius natura de quo est hic sermo potest esse sine posteriori. Alit̃ dicit̃ q̃ cōsequētia que sit ab ente ad deū nō est nisi p̄pter necessitatē cōsequētis. Unde si cōsequēs esset cōtingēs cōsequētia nō valeret. sicut hic nō valet. ens est. ergo creatura est. Et si querat̃ utrū animal sit prius natura aliquo animalit̃ dico q̃ aliq̃ animal est prius natura sc̄dm q̃ntū modū p̄ioris. sed nō sc̄dm secundū modū. patet. q̃a animal et aliq̃ animal cōuertunt̃ sc̄dm essendi cōsequētia. et aliq̃ animal est causa quare animal est. et nō ecōtra. Et p̄dictis potest patere intellectus duorū p̄morum modorum simul. Quarto supponit q̃ quāuis q̃ntū modus prius dicatur prius natura sicut secundus. tamē differt a secūdo. tum q̃a in secūdo nō oportet prius esse causam posterioris. Sed in q̃nto oportet prius esse causam posterioris. tum q̃a stat aliqua esse simul natura sc̄dm secūdo modū prioris. quorū tamē vnū est prius alio sc̄dm q̃ntū modū. sicut patet de subiecto et passione. Q̃ autē sit simul natura sc̄dm secundū modum patet. q̃a cōuertunt̃ sc̄dm essendi cōsequētia. De isto q̃nto modo. prioritas dat philosophus exemplū q̃ vera oratio nō est causa rei. sed res videtur quod amodo causa oratiōis vere. Et quo dicto elicitur aliq̃ ad veritatem p̄positiōis requirit̃ existentia rei. patet. q̃a philosophus volēs ostendere q̃ esse rei est causa veritatis in oratiōe dicit ab eo q̃ res est vel nō est oratio dicit̃ vera vel falsa. Sed cōtra istud arguit quadrupliciter. p̄mo. q̃a ista regula est eterna. duo et tria sunt q̃nq̃. et tamē nulla tria seu duo sūt ab eterno existentia. Secūdo. q̃a ista regula. Om̄e totū est maius sua parte est necessaria et incommutabilis veritatis cū sit per se nota. et tamē om̄e totū et partes possunt destrui. Tercio. q̃a ista est vera. Om̄e tēpore pluuia est aqua et tamē nō om̄i tēpore existit pluuia. Quarto. q̃a ista est vera in h̄re me sicut in estate. rosa est flos. et tamē rosa nō est nisi in estate. Sciendū est ergo q̃ ad veritatem p̄positiōis nō requirit̃ vniuersale et natura rei de q̃ format̃ i la p̄positio. Et cōfirmat̃ istud. tum q̃a in tēpore format̃ p̄positio vocalis de instanti. ut cū dicit̃. Om̄e instans est indiuisibile. et tamē in toto isto tēpore. nec in aliqua eius parte est. tum q̃a in instanti potest format̃ aliqua cōceptio apud intellectū humanū vel angelicū de tpe. ut q̃d om̄e tēpus est successiuū. et tamē certū est q̃ in illo instanti nō existit tempus aut successio eius. Dicendū est igit̃ ad philosophū q̃ hic non loquit̃ nisi de p̄positionibus in quibus ponit̃ hoc verbū est secūdo adiacens. q̃a de illis exemplificat cū dicit̃. q̃ hominē esse cōuertit̃ cū illa oratione. b o s

opio tho.
Ad veritatem p̄po
sitionis requirit̃
existentia rei.

Solutio.
Scoti. q̃a.

Questões i pdicamēta aristotelis

mo est. et talis communiter solet designare esse actualis et essentie.

His suppositis et his que dicta sunt

in sumulis dicitur quod philosophus conuenienter assignat modos prioris et si mul qui valent ad cognoscendum pdicamenta. Dicitur autem notant quod valent ad cognoscendum pdicamēta. quia eorum sunt plures alij modi quos philosophus non enumerat hic. propterea quia non ordinantur ad cognoscendum pdicamenta.

Quarta difficultas. Utrum modi

motus et habere sint a philosopho sufficienter assignati. Pro curus solutione supponitur primo quod motus accipitur dupliciter. Uno modo specialiter pro mutatione successiva que est de termino affirmato in terminum affirmatum. et sic generatio et corruptio non sunt motus. ut dicitur quanto philosophorum nec hoc modo accipitur hic motus. Alio modo accipitur motus generaliter pro omni mutatione requirente aliquod subiectum quod transmutatur de aliquo in aliquid siue illa sit instantanea siue successiva. siue etiam sit de termino affirmato in terminum affirmatum. siue habeat unum terminum affirmatum siue negativum unum. et hoc modo generatio et corruptio bene sunt motus. hoc modo etiam accipitur hic motus cum distinguuntur sex species eius. non quidem in accipiendo speciem proprie sed generaliter pro modo speciali. et hoc modo motus est unum post predicamentum secundum diversos modos eius reducibile ad diversa predicamenta. motus enim materialiter acceptus pro forma acquisita reducitur ad predicamentum sui termini ad quem. Et isto modo generatio et corruptio reducuntur ad predicamentum substantie. Augmentatio et diminutio ad predicamentum quantitatis. Et alteratio ad predicamentum qualitatis. Et loci mutatio ad predicamentum ubi reducuntur. Et si queratur quare non ponuntur due species motus contrarie in qualitate et ubi sicut in alijs. dico quod nulla realis ratio potest assignari. Patet. quia qualitas ita per motum acquiritur et amittitur sicut quodlibet alijs. et similiter ubi. Et quo infero quod octo sunt species motus. Dico ulterius quod propter hoc quod nomen alterationis conuenit utriusque motui qualitatis. et nomen loci mutationis utriusque motui locali. videlicet acquisitiuo et deperdituiuo. ideo philosophus non ponit nisi sex species. Secundo supponitur quod duplex est augmentatio scilicet mathematica et physica. Augmentatio mathematica bene fit sine quacunque alteratione penes passiones et passibiles qualitates. quadratum enim ut dicitur textus

cum resolutione textus ad iterationem scot

absque hoc quod mutetur secundum passibiles qualitates creuit et augmentatum est circumpositio gnomone. Est autem gnomon supplementum vel additio facta alij cuius lateri quadratum. aut ut hic. Augmentatio physica est illa que fit per conuersionem in nutrimentum in substantiam nutriti. Et ad illam requiritur alteratio que nutrimentum quod est prius dissimile et contrarium nutritio fiat sibi simile et conueniens. Hic autem accipiuntur augmentatio et diminutio prout continentur sub serarefactione et condensatione. Tercio supponitur quod ut dicitur in tertio fortassis non enunciantur sufficienter octo modi habere. Aliquo enim dicitur habere actionem et passionem et multas relationes quorum modi habendi non distinguuntur in textu. Unde ut communiter dicitur modi habendi ad diversa pdicamēta reducuntur. ut secundum quod res habita est in diuersis pdicamētis. habere enim qualitatem est in pdicamēto qualitatis. et habere quantitatem reducitur ad predicamentum quantitatis. habere autem ea que circa corpus sunt est predicamentum ab alijs distinctum. sed habere membrum aut partem integram est in predicamento substantie. habere autem possessionem contentum et viderem reducuntur ad predicamentum relationis. Dicendum est ergo quod habere siue habitus est respectus habentis ad rem habitam qui a re habita et a re habente realiter distinguitur frequenter cum possint manere res habens et res habita sine illo respectu. Quarto supponitur quod ut dicitur commentator quanto metaphysice habitus predicamentum est quidem respectus contenti ad continentem. cuiusmodi est respectus animalis ad eum et arboris ad corticem. sed respectus sibi mutui quod est contentus ad continentem vel loci ad locatum est in predicamento ubi. Unde dicitur quod vniuersaliter respectus quod est in predicamento ubi est conuersus illi quod est in predicamento habitus. Dicitur ultra quod isti respectus sunt proprii et quasi eiusdem generis. Est enim respectus comparisonis inter continentem ad contentum. et e contra. Si ergo fuerit continentis ad contentum esset predicamentum ubi. Si ergo e conuerso esset predicamentum habitus. Et quo sequitur primo quod habere partem integram non est in predicamento substantie. nec habere contentum est in predicamento relationis sicut dicitur communiter. Secundo sequitur quod respectus motus non sunt semper in eodem predicamento. et sic non est inconueniens actionem et passionem facere distincta predicamenta.

His premissis et etiam his que dicta sunt

in sumulis dicitur quod modi motus et habere sunt a philosopho sufficienter assignati patet ex dictis.

Gnomon
quid

Octo modi
habere

habere
quid.

habitus
quid.

Declinatio
respectus ubi
et habitus.

De non sunt due species motus
quidam et ubi sicut alijs.

Questões i pōdicamēta aristotelis

Quinta difficultas Utrū sunt po-

Quinta difficultas
Quinta difficultas
nenda aliqua cōpleta significabilia distincta ab entitatibus rerū incōple-
te significabilibz. Ad quā dicit vno modo q sic. Probat multipliciter. Pri-
mo auctoritate philosophi in textu precedenti dicentis. Ea que subiaccēt
affirmationi et negationi sunt opposita sicut affirmatio et negatio. Dicit
ultra q sicut in affirmatione et negatione vna est vera et reliqua falsa. sic etiā
in his que subiaccēt affirmationi et negationi vnū est verū et reliquum est
falsum. sed hoc nō potest it. ligi de aliq entitate incōplere significabili. er-
go sunt ponenda ppleta significabilia. Secūdo sūm philosophū capto de
substantia. et tū capto de priori ab eo q res est vel nō est oratio vera vel fal-
sa dicit. q hoc nō potest esse verū de aliquo incōplere significabili. nulla enī
res est incōplere significabilis ppter eius esse vel nō esse oī sit vera vel falsa
Tercio sic. Ad idem esse animal est aliqd cū sit. cū sit quoddā conceptibile
ab intellectu. et tū nō est entitas incōplere significabilis. ergo est aliqd cō-
plere significabile. Quarto sic. Omnis scientia est de aliquo necessario et per-
petuo. q nulla res incōplere significabilis alia a deo est necessaria et perpe-
tua. ergo ponendū est cōplētū significabile de quo sit scientia. Cōtra istā
opinionem dicit pmo q nō sunt ponenda complera significabilia ab in-
cōpletis significabilibus distincta. Patet. qā si essent. vel essent dependē-
tia vel idēdētia. nō dependētia. qā tūc nō essent ppetua. qd ē ptra illos q
ponunt talia cōplera significabilia. Dicit enī q talia pplete significabilia
sunt perpetue necessaria et impossibilia aliter se habere. nec independē-
tia. qā solus deus est independēs. igit. Et cōfirmat. qā si essent talia cōplere si-
gnificabilia. vel essent substantia vel accidens. Sed nullū istoz est dicen-
dū. igit. Maior patet. qā ens sufficienter dividit in substantiā et accidens.
Minor. pbat pmo q nō sunt substantie. qā pplete significabile correspondēs
orationi isti socrates sedet. vel isti socrates est albus. includit accidēs sicut
substantiā. ergo nō est substantia. Secūdo patet q nō sunt accidētia p idē.
Dicit si cūdo q ponēda sunt cōplere significabilia que nō sunt distincta
ab incōplere significabilibus. patet quia quilibet res est incōplere signifi-
cabilis. ergo cōplere significabile nō est ab incōplere significabilibus distinctū
Dicit tercio q quilibet res inquantū includit aliqd pōdicatū sibi cōueniēs
p se vel p accidēs vocat cōplere significabile ut homo. pui. uidit animal
vel risibilitatē vel sanū dicit cōplere significabile. patet qā omnis res cōcepti-
bilis ab intellectu. id de q aliq dī vltiā ut id qd dī de aliq cōplere signi-
ficabilis. sed quilibet res mūdi siue sit vniuersalis siue particularis ē huius

cū resolutione textus ad itētionē scotti

modi. igit. Maior patet qā esse pplete significabilem alio est qā aptū na-
tum significari p cōpletionē siue cū cōplētiōe. Et his sequit q nō sunt po-
nenda cōplere significabilia distincta ab incōpletis significabilibus. Ad
saluandā scientiā sicut ponit gregorius in prologo sententiarū. Iste autē
cōplere significabilia vident coincidere cū ppositiōibus realibz quas po-
nunt aliq de qbus dicit in sequētibz. Cōtra rationes alterius opinionis
Ad pma dicit cōcedēdo ppositiōes philosophi. et cū dicit hoc nō potest
intelligi de aliqua entitate incōplere significabili. dico q hoc est falsum. qd
patet. qā si summanē ista duo cōtradictoria. omnis homo est homo. et qd
dā homo nō est homo. ea que subiaccēt illi affirmationi et negationi non
sunt aliud q entitas vna incōplere significabilis. videlicet homo q ē vna
res que affirmat aut negat de ipa. Ad scdm dicit negando minozē. dico
enī q incōplera significabilia est diuersitas. Illa quēda sunt de rebus res
aliq distinctis. alia sunt de rebus distinctis et natura rei. alia sunt de re oī
no eadē. et de isto potest dici q ab vna re tū incōplere significabili potest
dici oratio vera vel fals. scdm qd est p intellectu cōponentē et diuidentem
cōplere significabilia. Ad tertiū dicit q quāvis hoīem esse animal sit aliq
qd cōpositū ex duabus formalibus correspondētibz subiecto et pōdicato
tamē nō est aliqd distinctū a subiecto et pōdicato. qā ut dictū est esset sub-
stantia vel accidēs dependēs vel independēs qd nō est dicēdū. Ad quar-
tū dicit vno modo q scientia est de qditatibus rerū habentibus esse ne-
cessariū in esse qditatiuo et de qbus demonstrantur passionēs p ppositiōes
necessarias. Aliter dicit q licet nulla res incompleta significabilis sit neces-
saria quantū ad esse reale existentie. tamen est necessaria qua tū ad esse co-
gnitū in quo esse intelligunt sibi in esse necessario predicata primi modi
et secundi modi dicendi per se.

Conclusio respōsalis. Modi post-

pōdicantur sunt in textu pre. et tū sufficienter. sū. natia philosophi o
Hec conclusio supponit pbatā et dictā. Cōtra rationes ante oppositiū.

Ad pma dicit negādo antecedēs.

Et ad pbatōnē pme partis dicit q hic nō est sermo de oppositione cō-
plera sub qua continetur oppositiō subalterna et oppositiō cōtraria. Ad
secundā probationē dicit q modi oppositiōis sunt ab inuicem disparā-
ti et nō oppositi ideo nō oportet q aliquo genere oppositiōis opponā

Inte cōplere
significabilio
ē diuersitas.

qā res de qd
est pōtū sit ne-
cessaria.

Ad hoc qd aliquæ foræ sint græcæ no opz semp qd nunt eide subie
succesive s; sufficiat mōdū qd similes sint i specie eideg.

Questōes i pōdicamēta aristotelis

Ad primā probationē secunde partis dicit negando antecedens. Et ad
probationē dicit qd contrariant actualiter cuilibet forme que est siue sit in
alio subiecto siue in suo. qd contrarietas insequitur rationē specuocaz. ergo
cōuenit omnibus eiusdē speciei nec oportet ad hoc qd aliquæ forme sint cō
trarie qd possint semper successe inesse eidem subiecto. sed sufficit qd simi
les sint in specie eidem. Ad secundā pbatōnē dicit qd quibus opposita cō
tradictorie fundamentaliter capta sequantur ad alia opposita. nō tamē op
posita contradictorie formaliter accepta.

Ad secundā dicit negādo antece

dens. Et ad duas probationes pme partis potest dici qd illi modi pōris
reducunt ad prius tempore. Ad secundā dicit qd illi modi nō faciūt ad co
gnitionē predicamentoz. Ad primā probationē secunde partis et etiam ad
secundā partē patet qd sit dicendū ex dictis.

Ad terciā dicit negādo antecedēs.

Et ad primā probationē dicit qd philosophus in qnto phisicorū accipit
motū proprie pro mutatione successiua. sed capit hic motum generaliter
vt dictum est. Ad secundā probationē dicit qd nō sunt species. capiendū
proprie speciei. sed sunt species. id est modi speciales. Ad terciā dicit aliter
qd dictū sit prius. qd sunt motus in genere qualitatis est tñ vna species
motus. et etiam in genere vbi. sic etiam in predicamento quantitatis. sed i la
species nō est nominata in genere siue nomine generali. sed solum in spe
ciibus que sunt augmentatio et diminutio. Et similiter potest dici de ge
neratione et corruptione in predicamento substantie. Ad quartam proba
tionem dicitur qd commentator addit ibi propositioni illam particulam
acquisibilis per motum. sic dicēdo. tot sunt species motus quot sunt spe
cies entis acquisibilis per motum.

Ad quartā dicit qd solutio patuit

et diffinitione habitus posita in caplo de qualitate. et cetera.

cū resolutionē text⁹ ad itētione scoti

Primū oportet cōsti tuere quid sit nomen et cetera.

Ste est liber perlarmentias. id est de interp
tationē vel enunciationē aristotelis. qd pma fut
diuisione diuidit in duos libros parciales
In pmo determinat de enunciatione de iness
se. cuius subiectū et pōdicatū sunt simplicia.
Et diuidit in duas partes. videlicet in pro
hemium et tractatū. In phemio pmo tangit
ordinē dicendorū et ea que dicent in hoc li
bro. dicens qd oportet pmo cōstituere. id est
cōstitutue diffinire vel diffinitue ostēdere
qd sit nomē et qd sit verbum. et postea qd sit negatio. id est oratio negatiua.
et qd sit affirmatio. id est oratio affirmatiua. et qd sit enūctatio. et qd ora
tio. Secūdo ponit quendā ordinē signorū siue terminorū et qbus sūt enū
ctationes. Et supponit qd triplicia sunt signa. scilicet scripta. vocalia et mē
talia. Hoc supposito dicit philosophus qd ea que sunt in voce. id est vo
ces. sunt note. id est signa. earū passionū que sunt in anima. id est cōceptu
um mentaliū. et ea que scribunt. id est scripture sunt note eorū que sunt in
voce. id est vocū. Et cōueniūt aut ista et pmo voces et scripture. qd sicut li
tere nō sunt eedem apud omēs. id est non idem significant. sic nec voces
sunt eedem. Sed passionē cōueniūt euz rebus ad extra. qd sicut res sunt
eedem apud omēs. ita passionē anime que sunt naturales similitudines
rerū sunt eedem apud omēs. De istis aut passionibus aīe et rebus est alie
rius negocij determinare. scilicet liber de anima vbi determinatur de acti
bus et passionibus intellectus. Tercio philosophus ponit vnam diuisi
onem vocū dicens qd sicut in anima est aliquotiens intellectus. id est con
ceptus siue verū et falsū. cuiusmodi est conceptus incomplexus. Aliquoti
ens vō est conceptus verū vel falsū. sic etiam in vocibus quedā sunt
complexe significantes verū vel falsū. vt enunciationes. quedā vō in
complexe nō significantes verū vel falsū. vt nomina vel verba. Primam
partem probat. quia circa compositionem et diuisionē intellectus est ve
ritas vel falsitas.

Amō et aliquoties intellectus.

Voces et script
passiones et res
conueniunt.

interiectus
que rōg spe
tuocū nūm.

signi
ficat

Questões i periarmentias aristot

Secundā partē probat qd nō aia z verba sine cōpositione z diuisione sumpta sunt si nīlia intellectui qd est sine vero aut falso. vt homo z album si sibi nō addat aliqd nō significat verū vel falsum. et hoc probat philosophus a signo vel per locū a maiori. qd quātū hoc nomen hircoceru⁹ significet aliqd. tamē nō significat verū vel falsum nisi addat sibi esse vel nō esse simpliciter. id est hoc verbū est p̄sentis tēporis. vel scdm tēpus. id est verbū alterius tēporis. Vel potest sic erponi. nisi addat sibi esse simpliciter. id est in materia naturali. vel scdm tempus. id est in materia contingenti.

Circa hūc textū querit̃ vtz scriptu

re significet ad placitū voces. z voces cōceptus mentales. z cōcept⁹ mentales significant naturaliter res ad extra.

Et arguit̃ p̄mo qd nō qd id nō signi

ficat terminus pro quo nō supponit. nec potest supponere significatur. sed scriptura nō supponit pro voce. nec vor pro cōceptu aie. sed ambo supponit pro rebus ad extra. ergo scripture nō significant voces. nec voces conceptus. Et cōfirmat. qd si ita esset sequeretur qd voces nō possent representare contraria conceptibus. sed cōsequēs est falsum vt patet de illis qd mentiunt. Secūdo sequeretur qd om̄s termin⁹ mentalis aut scriptus significaret accidēs. cū om̄s vor z etia om̄s conceptus sit accidēs. Tercio sequeretur qd om̄s p̄positiones essent falsae in qbus enūciatur aliqd actus realis de subiecto. sicut hic socrates currit. qd talis actus nō potest conuenire conceptui aut voci. Quarto sequeretur qd om̄s p̄positio cuius subiectū z predicatū haberent diuersos conceptus esset falsa. Quinto sequeretur qd illis illa p̄positio esset vera in qua p̄dicat hoc verbū est secūdo adiacens. sicut iste. antichristus est. adam est. patet qd de quocūq; enūciatur esse conceptus ipsius existit.

Secūdo arguit̃. Om̄e qd significa

tur intelligitur. quia significare p̄supponit intelligere. si sic est qd conceptus mentalis non intelligitur. mediāte voce prolata. ergo terminus mentalis non significatur per vocem. Minor probatur primo. quia cum conceptus mentalis non sit nisi species intelligibilis rei. z species intelligibilis se habet sicut species sensibilis. ita qd sicut species sensibilis non videtur sic nec species intelligibilis intelligitur.

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

Secūdo. qd species intelligibilis est id quo aliqd intelligit̃ ergo nō est qd intelligit̃. Tercio qd si intelligeret hoc esset p̄ alia specie. z sic p̄cederet in infinitū. Et cōfirmat. qd hec p̄positio philosophi tercio de aia. lapis nō est i aia. sed species lapidis includeret cōtradictoria. qd patet. qd p̄ eā remouetur esse i aia a specie lapidis que significat̃ per hoc nomē lapis. z postea eadē attribuit̃ cū dicit̃. Sed species lapidis.

Tercio arguit̃. Scripture z voces

apud om̄es sunt eadem. nō aut cōceptus. ergo scripture z voces significant naturaliter z nō cōceptus. Prima pars antecedentis patet. qd scripture sunt res quarū esse nō variat̃ ppter diuersitatē ydeomatū. Et eodē enī atramento fieret iste terminus homo a greco z latino. Et similiter voces ex eisdem instrumentis naturalibus z eodē modo formant̃ ab om̄ibus. Secūda pars antecedentis patet p̄mo. qd impossibile est idem accidēs in numero esse in diuersis subiectis. ergo impossibile est esse eundē conceptum apud om̄es. Secūdo qd cōceptus correspondēs isti voci homo intellectus latini significat hominem. z intellectu greci nihil significat. igit̃.

Quarto arguit̃. Si scripture z vo

ces significant conceptus ad placitum sequeretur processus in infinitum. Cōsequētia patet. qd om̄e qd significat ad placitū significat mediante alio quo cōcepto. z tūc querit̃ de illo conceptu an significet naturaliter. aut ad placitū si naturaliter. ergo eadē ratione om̄s cōceptus. Si ad placitum. ergo significat mediante aliquo cōceptu. z sic in infinitū.

In oppositum arguit̃ auctoritate

philosophi acentis. Sunt ergo ea que sunt in voce earū que sunt in aia passionū note. Et ea que scribunt̃ eorū que sunt i voce. Et p̄ resolutiōe que stionis z declaratione textus p̄cedentis mouent̃ aliquē difficultatē.

Prima difficultas Utrū enuncia

tiō sit subiectū attributionis sciētie huius libri. z videtur qd nō. tum qd subiectū cuiuslibet sciētie debet esse incōpletū. sed enūciatio est qd cōpletū. tum qd de subiecto sciētie debet p̄supponi qd est z qd est in illa sciētia. sed de enūciatiōe nō p̄supponit̃ qd est in hac sciētia sed ostendit̃. vt patet in principio huius libri. vbi dicit̃ qd p̄mū oportet cōstituere qd sit nomen.

quid a
huius fac

Questões i periarmentias aristot

quid verbum? quod enunciatio, tum quia subiectum scientie debet verificari principaliter de consideratis in illa scientia, sed enunciatio non verificatur de nomine et verbo que hic principaliter considerantur, tum quia interpretatio est subiectum huius scientie, ut patet per bohecium dicentem hunc librum esse de interpretatione. ¶ Pro solutione huius difficultatis et hanc rationem supponit primo quod triplices sunt intentiones secunde sicut triplices sunt actus intellectus quedam sunt que causantur a primo actu intellectus, et sunt ille de quibus dictum est in duobus precedentibus libris, Alii sunt que causantur a tercio actu intellectus, et sunt ille de quibus determinabitur in libris nove artis, cuiusmodi sunt syllogismus, inductio, et sic de alijs, Alii sunt medie inter istas que causantur per secundam operationem intellectus et sunt hee de quibus determinabitur in hoc libro, Et his inserit quod iste liber communiter ordinatur inter alios libros logice, quia est de intentionibus causatis ab operatione media intellectus. ¶ Secundo supponitur quod iste liber intitulatur liber periarmentias, Est autem periarmentias dictio composita a peri grece quod est de latine, et armentias quod habet armentias in genitivo, et tantum valet sicut interpretatio, et sic idem est dicere liber periarmentias sicut liber de interpretatione. ¶ Tercio supponitur quod interpretatio dupliciter accipitur. Vno modo prout est vnius lingue per aliam explicationem, vel prout est vnius nominis minus notum per aliud nomen magis notum explicationem, et isto modo sumitur interpretatio in dialectis cum ab interpretatione sit locus dialecticus, nec sic accipitur hic, Alio modo accipitur per voce significatiua, Et hoc dupliciter, Vno modo generaliter, et tunc sic diffinitur a commentatore, Interpretatio est explicatio rei per sermonem secundum vnuquemque modum, Et sic ab alberto sic diffinitur, Interpretatio est qua de re ut in verbis est loquimur ad rerum explicationem aut sunt vel non sunt vniuersaliter, Et a bohecio sic diffinitur, Interpretatio est vox que per se ipsam ad placitum significat siue sit completa siue incompleta. ¶ Et qua diffinitione inferuntur tria corollaria, Primum quod voces synkathegumathice non sunt interpretationes, patet, quia per se nihil significant secundum quod voces naturaliter significantes non sunt interpretationes cum non significant ad placitum, Tercium, quia interpretatio est communis ad nomina, verba et enunciationes, Et sic licet iste liber nominetur aliquando ab interpretatione, hoc tamen non est tanquam a subiecto, sed tanquam ab aliquo communi orbi subiecto huius scientie. ¶ Alio modo accipitur interpretatio specialiter, pro oratione significante verum vel falsum, et isto modo interpretatio et enunciatio idem sunt, Et quo sequitur primo quod nomina et verba non sunt

triplices sunt
intentiones

fit et
diffinitio
interpretationis

in armentias
non interpretantur

interpretatio d
in capitulo

siue vnde
diffinitur

diffinitio a bo
hecio

siue acceptio

siue acceptio

et propositio

cum resolutione textus ad intentionem scotti

interpretationes, Secundo quia orationes deprecative optative alie sunt ab indicativa non sunt interpretationes, patet, quia non significant mentis conceptum, sed mentis affectum videlicet desiderium amorem vel odium vel alium quod huiusmodi. ¶ Quarto supponitur quod enunciatio vel interpretatio specialiter capta quod idem est adhuc potest accipi dupliciter, pro denominato et sic est quid incompletum, de qua nulla scientia considerat tanquam de subiecto, licet possit esse obiectum scientie cuiusmodi est enunciatio scibilis que est conclusio demonstrationis, Alio modo accipitur pro per se significato scilicet pro quadam secunda intentione fundata in illo denominato, et terminata ad suum significatum, et isto modo accipitur hic.

His suppositis dicitur primo quod enunciatio

accepta pro per se significato est subiectum attributionis huius scientie, patet per conditiones subiecti attributionis que sibi conueniunt. Et autem de enunciatione, sic accepta posset esse scientia patet, quia habet principia formalia videlicet orationem et signum, habet etiam partes integrales et nomen et verbum, et partes subiectiuas ut sunt affirmatio et negatio, habet etiam passionem que sunt significare verum vel falsum, oppositio conuersio, et equipotentia, Dicitur secundo quod intentio enunciationis prout est communis ad enunciationem vocalem, mentalem et scriptam est huius scientie subiectum, patet quia philolophus incipit librum suum a partibus integralibus illarum enunciationum que sunt vox passio anime siue conceptus et scripture dicere, Sunt ergo ea que sunt et ergo intendit in hoc libro de omnibus illis enunciationibus. ¶ Ad objectionem prius positam respondetur per ordinem, Ad primam dicitur quod licet enunciatio accepta pro denominato sit quid completum, non tamen enunciatio accepta pro formali significato nisi forte extrinsece, Ad secundam dicitur vno modo quod in ista scientia inuestigatur quid est enunciatio non ut ipsius quod quid est demonstratur de enunciatione tanquam de subiecto sed ut supponitur tanquam medium ad demonstrandum passionem de ipsa enunciatione tanquam de subiecto huius scientie, Alii ter dicitur quod maior habet veritatem in scientijs demonstratiuis in quibus non contingit scire denominatiue aliquam passionem de subiecto si ignoretur quid sit subiectum, sed in scientia que est de ipso subiecto oportet prius inuestigare quid sit ipsum subiectum nisi sit per se notum, vel nisi supponatur notum ab aliquibus prioribus.

scilicet
interpretatio

de qua
dicitur
scilicet
interpretatio

Questões i periarmentias aristot

Ad tertiū dicit qd nō oportet semp subiectū alicuius scientie verificari de omnibus in illa scientia consideratis sed sufficit qd habeat attributionē tanq̃ ad principale consideratū. Sunt em ea de quibus p̃dicant vel sicut principia vel sicut proprietates. Ad quartā patet solutio et dictis.

Secūda difficultas. Quare philoso-

phus dicit in principio huius libri p̃mū oportet cōstituere qd sit nomen et qd sit verbum. et postea qd sit affirmatio et negatio et qd enunciatio et oratio et nō facit mentionē de voce nec de p̃positione ypothetica nec etiā de alijs partibus orationis a noie et verbo. ¶ Pro cuius solutiōe supponit p̃mo qd differētiā determinat de noie et verbo et etiā de alijs terminis incōpleis a grāmatico et logico. et adhuc differētiā in diuersis libris logico. qd grāmaticus determinat de eis inquantū cōstituūt orationē cōgruā vel incongruā. Sed logicus in libro p̃dicabiliū et p̃dicamentorū determinat de ipsis prout fm se et absolute sunt signa incōpleorū. et in libro periarmentias prout sunt partes enunciationis et actu sunt sub forma eius. Sed in libris noue logice prout sunt partes syllogismi et sunt sub forma syllogistica. et similiter in hoc libro determinat de enunciatione siue p̃positione p̃ncipaliter fm se scilicet fm qd est significatiua veri vel falsi. et fm qd sibi insunt siue p̃prie passiones. Sed in noua logica determinat fm qd est pars syllogismi.

Hoc supposito dicit p̃mo qd deter-

minat de noie et verbo. qd sunt p̃ncipales partes enunciationis. Et p̃mo nit nomen verbo p̃pter duas causas. Prima. qd nomen significat substantiam. et verbum significat actū egredientē a substantia. Secūda est. qd nomen est subiectū et verbum p̃dicatū. Subiectū autē est prius p̃dicato. Dicit scđo qd determinat de negatione. id est de oratione negatiua. et affirmatione. id est de oratione affirmatiua. qd sunt partes subiectiue eius. et quāuis affirmatio sit simpliciter prior negatione. tamē p̃ponit affirmationē negatiōē qd quāuis esse simpliciter et in diuersis p̃cedat nō esse. tamē in rebus creatis et in eodē nō esse p̃cedit esse. Dicit tertiō qd determinat de enunciatione tanq̃ de subiecto attributionis huius scientie et oratione tanq̃ de genere eius. Dicit quarto qd nō facit mentionē de voce. qd vox est ens naturale. cuius consideratio magis pertinet ad philosophū naturālē q̃ ad logicū. Non facit etiā mentionē de p̃positione ypothetica vt dicunt alij. qd nō differt a categorica nisi sicut vñ et multa. et sic cognita categorica. facilliter co-

cū resolutiōe text' ad itētione scoti

gnoscat. Alij vō dicūt qd hoc est idō qd p̃positio ypothetica nō significat veritatem aut falsitatem absolutā sed solū cōditionatā. scilicet ex suppositione modo in enunciatione ad quā sit liber ordinat est veritas absoluta. et p̃pter eodē causas in sequenti libro p̃termisit tractatū de syllogismis ypotheticis. Dicit qd itō qd nō facit mentionē de alijs partibus orationis a noie et verbo p̃pter duo. qd intendit determinare de enunciatione simplici. et idō solū determinat de illis partibus orationis que necessario requirunt ad cōpositionē eius. cuiusmodi sunt nomen et verbum et nō alie partes orationis. Secūdo. qd nomen et verbum sunt p̃ncipaliores partes orationis. nec alie de necessitate requirunt. sed sunt solū collegationes parciū orationis. sicut clauus et cauius parciū navis.

Tercia difficultas. Utrū scriptu-

re significet voces. et voces significet passiones aie. et passiones aie significet res ad extra. Pro cuius solutiōe supponit p̃mo qd scriptura est qdā p̃tractio litterarū ad aliqd significandū ad placitū iponētis institutionē. Vox articulata de qua est solū hic sermo scđm boetium est illa que copulat cū aliquo sensu. id est cū aliquo cōceptu mentis eius que loquit̃ p̃feret. Est autē p̃prie vox articulata vox iam actualit̃ imposita ad significandū. Vox autē nō articulata est que nō est ad significandū imposita. Et qd in definitione scripture ponebat placitū. ideoq̃ dicit qd placitū est voluntas agens a p̃posito mota a re cognita. Passio aie est quidā cōceptus abstractus per actū aie a re ad extra que est naturalis similitudo talis rei. et naturalit̃ eiusdem significatiuis. Illud autē dicit naturalit̃ significare aliqd qd significat iis in nulla institutione voluntaria p̃cedente. ¶ Secūdo supponit qd ad hoc qd intellectus dicat formalit̃ intelligere aliquā rem quatuor videntur concurrere. Primū est obiectū cognitiuū qd est res ad extra. Secūdū est potentia cognoscens vel cognita. videlicet intellectus. Tertiū est actus cognoscendi. que est ipsa intellectio. Quartū est species intelligibilis. que dicit̃ i formare intellectū et cōcurrere cū intellectu in noticia abstractiua ad p̃ductionē actus intelligendi. ¶ Et illis sequit̃ p̃mo qd passio aie nō est obiectū cognitū. patet. qd obiectū cognitū est res ad extra. sed passio aie nō est naturalis similitudo rei. ergo passio aie nō est obiectū cognitū. Secūdo sequit̃ qd passio aie nō est potentia cognoscens. patet qd potentia cognoscens nō est significatiua rei ad extra. sed passio aie est significatiua rei. ¶ Tercio sequit̃ qd passio aie nō est actus intelligendi. patet. qd passio

Ad hoc qd aliqd intelligit̃ formalit̃
quatuor concurrunt.

hic nō
est
alij p̃
noie
de nomen

Scriptura
quid est

Vox articulata
Inta.

Passio aie
quid est

Questiões i periarmentias aristot

est naturalis similitudo rei et terminat actū itelligēdi. ergo nō est ipse actus
intelligendi. Quarto sequit̃ q̃ passio aīe est species intelligibilis naturaliter
representatiua rei ab ip̃a re in intellectu possibili causata eodē rēte itel-
lectu agente patet a sufficiente diuisione. Dicit̃ tamē aliq̃ q̃ passio nō est
species intelligibilis. nec aliq̃ habēs esse reale subiectiū in aīa vel extra
aīam. sed passio aīe dicit̃ esse quedā naturalis similitudo rei ad extra ficta
tanq̃ ydolu ab actu ip̃ius aīe habēs esse in aīa solū obiectiue. ita q̃ ei esse
est eius cognosci. sicut si domicator videat domū ad extra tūc fingit vnā
similitudinē in anima eius. et illa similitudo vocat̃ passio anime. put acci-
pit̃ hic passio anime. Tercio supponit̃ vt dicit̃ in textu p̃cedenti. scriptu-
re et voces nō sunt eodem apud omēs. sed passionēs sunt eodē apud omē-
nes. quod debet sic intelli. Scripturę et voces nō sunt eodem apud omē-
nes in significando. licet possint esse eodem apud omēs in essendo. Et ra-
tio huius est. q̃a posito q̃ scripturę et voces latine p̃sentant̃ omib̃us ho-
minibus munt̃. nō representant̃ idem apud omēs q̃a apud grecos et bar-
baros nihil significarent. eo q̃ impositio earum nō esset eis manifestata.
Passiones aut̃ sunt eodem apud omēs et in significando et in essendo. sal-
tem scdm̃ speciē. Patet q̃a vbiq̃ causa est eadem effectus naturalis il-
lius cause est idem. sed res que sunt cause naturales passionū sunt eodem
apud omēs homines. ergo passionēs que sunt naturales effectus rerum
sunt eodem apud omēs homines. Maior est nota. Minor p̃bat̃. q̃a la-
pis est idem in specie apud grecū et latinū. ergo causat eandē similitudinē
in intellectu greci et latini. et licet nō eandē in numero. tamē eandē in specie
Et sicut illa similitudo in intellectu latini est accidens. ita in intellectu greci.
Sic̃ sicut in intellectu latini naturalit̃ significat lapidē. ita in intellectu greci.
Et quo sequit̃ q̃ ip̃a est eadē in essendo et significando. Quarto su-
ponit̃ q̃ vt dicit̃ in textu p̃cedenti q̃ aliq̃d potest significare aliud duplici-
ter. Vno modo tanq̃ significatū vltimatū. qd̃ ab alijs dicit̃ significatum
qd̃. Alio modo tanq̃ significatū nō vltimatū. qd̃ ab alijs dicit̃ significatū
quo. Est aut̃ significatū vltimatū illud qd̃ significat ab aliquo signo et nō
est signū alterius rei. et hoc modo res ad extra sunt signa terminor̃. sed
significatū nō vltimatū est illud mediantē quo aliq̃d signū significat suū
significatū vltimatū.

His suppositis dicit̃ p̃mo q̃ aliqua
scriptura p̃ncipaliter et vltimate significat vocē. s. vt patet de hoc scripto
voz. Similit̃ aliqua scriptura p̃ncipaliter et vltimate significat conceptum

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

sicut hoc scriptū cōceptus. et aliqua vox etiam p̃ncipaliter et vltimate signifi-
cant cōceptū. sicut hec vox prolata cōceptus. Ita tamē nō significantur
vt sunt significatiua alior̃. sed vt sunt res quedā. Dicit̃ secūdo q̃ quādo oc-
c̃ q̃ cōceptus correspondēs voci vel scripture significat rem ad extra tunc
necesse est q̃ vox et scriptura correspondēt illi cōceptui significēt illā ean-
dem rem p̃ncipaliter et vltimate. et pro ea supponant et nō pro cōceptu
Ex quo sequit̃ q̃ nō est intelligendum q̃ conceptus p̃mo significet rem. et
vox correspondens cōceptui p̃mo significet illū cōceptū et ex cōsequēti rē.
scriptura p̃mo significet vocē. et ex cōsequēti cōceptū aut rem. q̃a in p̃posi-
tione talis vox aut talis scriptura nunq̃ potest supponere pro tali cōces-
ptu. Et accipe hic cōceptū et passionē anime pro eodē. Dicit̃ tercio q̃ scri-
pturę voces et conceptus siue passionēs sunt signa subordinata respectu
eiusdem significati. nam scripture mediantibus vocibus. et voces mediā
tibus cōceptibus. et cōceptus immediate significant ip̃as res. Vnde si p̃-
impossibile mutaret cōceptus scdm̃ suā significationē etiā vox et scriptura
mutaret̃. Et si vox mutaret scdm̃ suā significationē qd̃ est possibile. etiam ip̃a
scriptura mutaret̃. De subordinatione itoz signor̃ dicit̃ scotus vnū ex
emplū in p̃mo scripto de illuminatione medij. quāuis enī in medio sunt
tres partes illuminate. quarū p̃ma prius illuminat̃. deinde secunda. et ter-
cio vltima. ita q̃ ibi fit mediatio ex parte parciū illuminatarū quantū ad
ordinē loci. tamē est ibi immediō illuminationū. nā tertia pars ita imme-
diate illuminat̃ a sole vel a corpore luminoso sicut p̃ma. nec depēdet sua illu-
minatio effectiue ab illūminatiōe p̃me partis aut sede partis. Et simile est
de istis signis ad inuicē subordinat̃. quib̃us enī subordinat̃ in significādo. tñ si
gnificatio posterioris nō ē respectu prioris. sed est immediatē respectu rei.

Quarta difficultas Vtrū i sola cō

positiōe et diuisiōe intellect⁹ sit veritas vel falsitas. C. Pro cui⁹ solutione
supponit̃ p̃mo q̃ duplex est cōpositio. quedā est cōpositio realis. q̃ nihil
aliud est q̃ vnio realis duarū rerū ad cōstitutionē alicui⁹. cuiusmodi ē cō-
positio materie cū forma. Alia est cōpositio intētiōnalis. q̃ nihil aliud ē q̃
enūciatio alicui⁹ de aliquo mediatē affirmata copla. cuiusmodi ē in ista p̃-
positiōe mētali. homo ē animal. Sic̃ diuisiō est duplex. quedā est diuisiō
realis et realis separatio duarū rerū a se inuicē. et de ista nō ē hic sermo. Alia ē
diuisiō intētiōnalis et remotio p̃dicati a subiecto mediatē copla negata
vt in ista p̃positiōe mētali. homo non est asinus. et de ista est hic sermo.

v. in. scdm̃ op̃acionē intellect⁹ solū. sit vtrū sit falsitas.

Questões i periarmentias aristot

Secundo supponit q duplex est veritas. quedā est veritas entis. et est vera rei entitas que stat in cōformitate rei producte ad producens. vt autē verū generat in terra mediante influentia celestī. Alia est veritas ppositiōis. et illa est duplex. quedā est veritas fundamentalis. et ista est quidā respectus fundamentalis existens in rebus ipis de quibus est ppositio. que nō est aliud q quedā cōformitas ipar per modum cause ad actū. compositiū vel diuisiū. et iste respectus nō distinguit realit̄ a re cuius est respectus. Alia est veritas formalis et est quidā respectus actualis et formalis cōformitatis quō intellectus noster dicit formaliter cōformis ad rem intellectā. et iste respectus habet pro fundamento compositionē et diuisionē. Intellectus et pro termino habet rem conceptam. Et quo sequitur q veritas est cōformitas intellectus ad rem intellectā. Sed falsitas est disformitas intellectus ad rem intellectā. Est autē pformitas intellectus ad rem intellectā quando sic est vel nō est qualiter per intellectū significat im esse vel nō esse. et est disformitas per oppositionē. Tercio supponit q aliqd potest esse in alio tripliciter. Vno modo tanq in subiecto. Alio modo tanq in signo Tercio modo tanq in causa.

His suppositis dicit primo ab ali-

quib⁹ q in sola cōpositione et diuisione intellectus est veritas aut falsitas loquendo de veritate aut falsitate ppositiōis. et etiā intelligendo sic q i sola cōpositione vel diuisione. sic q nō in pmo actu intellectus scilicet in appbensione simpliciū est veritas vel falsitas. loquendo de veritate aut falsitate ppositiōis. Et quo sequit q illa dictio exclusiua sola nō excludit orationes vocales aut scriptas a veritate aut falsitate. et hoc patet per philosophū in tertio dicente. q sicut est aliqd intellectus q est sine vtro et falso. et aliqd q est verus aut falsus. sic etiā est in voce. Secundo sequit q illa dictio exclusiua sola excludit pisse a veritate et falsitate pmo actū intellectus. Alit dicit ab alijs pmo q veritas entis nō est aliud q essentia ipsius entis. que est simplex. ideo potest reperiri sine cōpositione et diuisione. Dicit secundo q veritas ppositiōis que dicit veritas formalis est formalis et subiectiue in intellectu mediante actu cōpositiū. aut diuisiū. sed causaliter et fundamēntaliter est in re in ppositione tanq in signo. Prima pars probat per philosophū sato metaphisice dicente. bonū et malū sunt in rebus. sed verū et falsum sunt in intellectu. Secunda pars probat per philosophū in pōtamentis. ab eo qd res est. et sic de alijs. Tercia potest pbari p ea

formaliter et subiectiue

veritas pro
positionis in intellectu et in re talit̄ et fundamēntaliter

in ppositione et in signo

cū resolutione text⁹ ad itētione scott

que dicit in solutione instantie facte cōtra sextā p̄prietatē substantie. Dicit q oratio nō est subiectū veri et falsi. neq patit ab eis. cū ipa nō sit causa earū. relinquit q sit signū tm. Et his sequit primo q cessante quolibet actu intellectus nulla ppositio est vera vel falsa veritate aut falsitate formalis. qd cessante quolibet actu intellectus nulla remanet cōformitas aut disformitas intellectus ad rem intellectā. Secundo sequit q intellectus dicitur verus tali veritate formali denominatione intrinseca. sed res et ppositio denominant vere aut false denominatione. denominatione extrinseca tm. Tercio sequit q in sola compositione et diuisione intellect⁹ est veritas aut falsitas formaliter et subiectiue.

Cōclusio respōsalis. Scripture si-

gnificat ad placitū voces. et voces cōceptus mentales. et conceptus significant naturaliter ad extra ad sensum datū in tertia difficultate. Nec conclusio satis patet ex dictis.

Ad rationes. Ad p̄mā dicit q ma-

ior est vera de significatione qua terminus significat aliqd vltimate. h nō est vera de significatione qua terminus significat aliqd nō vltimate. Ad cōfirmationē neget p̄mā cōsequētā. cōcedit tamē q nō possunt representare cōtraria conceptibus illis quibus subordinant. quāuis em vtr̄ representat contrariū conceptū ipsius mēcientis. nō tamē representat illi pceptus cui subordinat in significando. Ad secundā cōsequētā dicit q nō est incoueniens omnē vocē significare accidens aliquo modo. scilicet nō vltimate. tamē esset incoueniens omnē vocē significare accidens pncipaliter et vltimate. Alie tres cōsequētie nō valent. qd in ppositionibus termini nō supponit nisi pro eo qd significant pncipaliter et vltimate. aut pro eo qd est suppositū sui significati ad fundamentū eius.

Ad scdā dicit q maior est vera de

eo qd significat vltimate sed nō de eo q significat nō vltimate. pbatōes aut minoris cōcedunt. et similiter pbatō huius secunde rationis debet solui dicendo q subiectū illius ppositionis nō supponit pro passione aie. h pro re ad extra tanq pro vltimato significato eius.

Ad terciā dicit negādo antecedēs

Questões i periarmentias aristot.

Et ad pbationē pme partē dicit qd licet voces & scripture sint eodem in ef-
fendo apud omnes. nō tamē in significando. Ad pma pbationem secūde
partis dicit qd licet nō sit idem cōceptus in numero apud omnes. est tamē
idem in specie. Ad scdam pbationē dicit potest sicut dicunt aliq qd dupli-
ces sunt cōceptus. quidā sunt cōceptus vltimati qui immediate signifi-
cant res ad extra. qd non sunt aliarum rerum signa. & de istis intelligitur dis-
etum philosophi. Alij sunt cōceptus non vltimati. qui mediate signifi-
cant res ad extra que sunt signa aliarū rerū cuiusmodi sunt conceptus vo-
cū significatiuay. & isti nō sunt idem apud omnes in significādo. qd vt dici-
tur in argumento cōceptus correspondēs immediate isti voci. homo in in-
tellectu latino est natus causare cōceptū de hoīe vltimatū. sed in intel-
ctu greci nō est natus causare talem conceptū. eo qd grecis nō est nota im-
positio huius vocis homo.

Ad quartā dicit negando cōsequē-
tiā. qd solū illud significat aliqd mediante aliquo conceptu quo significat
ipm vltimate & pncipaliter. Sequit.

Nomen est vox signi- ficatiua scdm placitum & cetera.

Ista est pars executiua huius libri. Que diuidit in tres tractatus parcia-
les. In pmo determinat philosophus de partibus integralibus munci-
ationis & genere eius. Et diuidit in tria capitula. In pmo determinat de
nomine. Et diuidit in duas partes. In pma ponit diffinitionē nominis
que est hec. Nomen est vox significatiua ad placitū sine tempore. cui nul-
la pars significatiua est separata. Vltimam partem probat. qd partes no-
minis compositi que magis vident significare nihil significant. vt partes
huius nois equiferus per se nihil significant sicut significant in hac orati-
one equus ferus. ergo per locū a maiori ad minus partes nois simplici
nihil significant. & per consequens nullius nois partes significant. Diffe-
runt autem partes nois compositi & partes nois simplici. qd partes no-
minis simpliciis nullo significant nec actu nec potentia. sed partes nomi-
nis compositi vident aliqd significare. eo qd habent potentiam ad signi-

cū resolutiōe textus ad itētione scoti

secundum. nō tamen actu aliqd significant qd nō habent actualem signifi-
cationem separatam a toto vel ab alia parte componēte. Deinde probat
q nomen significet ad placitū. Primo. qd nomen nō significat naturalitē
ergo significat ad placitum. Antecedens patet. qd nō significat nisi quan-
do fit nota. id est quando fit signū. & quando voluntaria institutiōe im-
ponitur ad significandū. Secundo. qd somi illitterati ferarum nō sunt no-
mina. eo qd significant naturaliter. ergo nomen significat ad placitū. In se-
cunda parte philosophus excludit aliqua a diffinitione nois. Et pmo ex-
cludit nomen infinitū dicens q nō homo non est nomen scdm logicos.
Nec est ei nomen impositū quo possit appellari. qd nec est affirmatio nec
negatio. sed nomen infinitū. Secundo excludit noia obliqua. dicens qd ca-
thoni cathoni. & cetera nomina obliqua nō sunt nomina. sed casus no-
minū. Et Conueniunt autem nomen obliquū & nomen rectum in ratione
sive in significato. Nam ratio. id est significatū est idem i recto & obliquo
Sed differunt. qd cum nomini recto additur fuit vel erit tunc significat ver-
um vel falsum. Sed quando nomini obliquo additur est vel nō est non
significat verum vel falsum. Et ratio est. qd tales orationes non sunt con-
grue. modo verum & falsum presupponunt congruum. vt videtur haberi
ex isto passu. Et nota qd vt dicunt aliqui philosophus. per has duas
exclusiones innuit qd iste due particule finita & recta sint adiungende dis-
tinctioni nominis.

Verbum est vox signi- ficatiua. & cetera.

Istud est secundū capitulū huius pmi tractatus. In quo philosophus
determinat de verbo. Et diuiditur in tres parti. ulas. In pma ponit diffi-
nitionem verbi. que est hec. Verbum est quod con- significat tempus. cuius
partes etia nihil significant. & est semper eorum que de altero dicunt no-
ta. Et declarat duas particulas positas in ista diffinitione. Quarum pri-
ma est qd con- significat tempus. & dicit qd cursus quod est nomen. & curs-
rit quod est verbum differunt in hoc qd currit con- significat tempus pres-
ens id est importat. non quantū ad significatū. sed tñ. ad modum tem-
pus presens.

olices sui
nceptus.

Si vult
no. Glos
q. p. p. p.
q. p. p. p.

functio
minis

Homē sicut
ad placitū

Conueniēti
& dicit nomi
recti & obliq

Diffinitio
verbi.

Questões i periarmentias aristot

Secunda est. verbū est semp nota eoz q^{ue} de altero dicūt. id est signū pōi-
tationis. patet. q^{uia} eoz que dicunt. id est pōicant quedā dicunt de subiecto
id est pōicant essentialiter. Alia sunt in subiecto. id est pōicant accidentaliter.
sed verbū est nota vtriusq^{ue} pōicationis. igit^{ur} verbū est semp nota eozū
que de altero dicunt. Et debet sic intelligi. est semp nota. sic q^{uod} nō est aliqua
predicatio q^{uod} verbū sit nota illius pōicationis. In secūda parte excludit
a distinctione verbi verbū infinitū z verbū obliquū. Et p^{ri}mo dicit q^{uod} non
currit. nō laborat nō sunt verba. tamē cōsignificant tempus. z sunt semp
nota eoz que de altero predicant. nehuic differentie scilicet verbū infinitū
est nomen impositū. tamē potest dici verbū infinitū. Et ratio est. q^{uia}
est cōsistenter in quolibet q^{uod} est. z in quolibet q^{uod} nō est. id est pōicat tam
de ente q^{uod} de nō ente. Secūdo dicit q^{uod} currit z currebat nō sunt verba sed
casus verbi. Differunt enī a verbo. q^{uia} verbū cōsignificat p^{re}sens. sed illa cō-
significant p^{re}teritū vel futurū q^{uod} coniungit ad p^{re}sens. In tertia particula
remouet vnū dubiū. Et quo enī dictū est q^{uod} verbū est nota eoz que de alte-
ro dicunt seu predicant. posset aliq^{ui}s credere. q^{uod} verbū scdm se. id est p^{er} se
etū nō esset nota. id est nihil significat. et ideo remouet dubiū dicens q^{uod} ipa
verba scdm se dicta. id est sine cōpositione z diuisione sunt noia. id est simi-
lia noibus. p^{ro}bat. q^{uia} significant aliq^{ui}d sicut nomen. q^{uia} ille q^{ui} p^{ro}fert ver-
ba cōstituit intellectū simplicē. z q^{ui} audit q^{ui}scit. hoc tamē verbū est in cō-
positione nihil significat sine extremis. Quia si est purū dixeris. id est p^{er} se
acceptis ipm. qui nō est nihil est. id est nō significat aliq^{ui}d esse vel nō esse. eo q^{uod}
significat quādam cōpositionē quā sine cōpositis. id est extremis non est
intelligere.

Circa hūc textū querit vtrū diffini-
tiones nois z verbi sint in textu p^{re}cedenti sufficient^{er} assignate. Et arguitur
p^{ri}mo cōtra diffinitionē nois. q^{uod} nō. q^{uia} nō omne nomen est vox significati-
ua. ergo p^{ri}ma pars diffinitionis nois est male posita. Antecedens p^{ro}bat
quadupliciter. p^{ri}mo. q^{uia} noia mentalia z scripta nō sunt voces. Secūdo
q^{uia} noia scripta i libris clausis. z noia prolata a surdo in silis nō sunt vo-
ces significatiue. Tercio. q^{uia} noia figmentoz nihil significant. cū figmen-
ta nihil sint. Quarto. q^{uia} articulata nō pōicant de artificiali. sed vox est artifi-
cialiū z nomen est ens artificiale z intentionale. vox nō pōicat de nomine.
Et Secūdo arguit. Aliq^{ui}d nomen nō significat ad placitū. ergo diffinitio
nois nō est bona. Antecedens p^{ro}bat q^{uod} quadrupliciter. p^{ri}mo. q^{uia} gemut infirmoz

cū resolutione text^{us} ad itētione scoti

est nomen. z tamen nō significat ad placitū. sed naturaliter. Secūdo quia
omnis vox potest esse subiectū enunciationis. vt patet de vocibus non si-
gnificatiuis. dicendo bus. est vox. ergo omnis vox est nomen. z tamen non
omnis vox significat ad placitū. Tercio. q^{uia} si omne nomen significaret ad
placitū nullus posset redargui q^{uia} posset q^{ui}bet dicere se accepisse ad placi-
tū terminos sic vel sic. Quarto. q^{uia} tunc hec p^{ro}positio posset esse vera. de^{us}
est dyabolus. z vniuersaliter omnis p^{ro}positio necessaria posset esse impossi-
bilis. z omnis impossibilis necessaria. sed hoc est manifeste falsum. igitur.

Tercio arguit. Alicuius nois ali-
qua pars est significatiua. ergo diffinitio nois nō cōuenit omni contento
sub diffinito. Antecedens p^{ro}batur p^{ri}mo. q^{uia} cuiuslibet orationis aliqua
pars est significatiua. sed quelibet oratio est nomē. cū possit esse subiectū
alicuius enunciationis. ergo alicuius nois pars est significatiua. Secūdo
patet de hoc noie d^{omi}ni. z de noibus cōpositis. patet etiā q^{uia} cuiusli-
bet nois pars seipam significat. ergo quelibet est significatiua.

Quarto arguit. Diffinitio nomis
nō cōuenit omnibus noibus z cōuenit aliq^{ui}bus que nō sunt nota. ergo nō
est sufficiens. p^{ri}ma pars antecedētis patet. q^{uia} nō cōuenit istis noibus
nūq^{uam}. dies. annus. cū nō significant sine tēpore. Secūda pars anteceden-
tis patet q^{uia} cōuenit p^{ro}noibus. noibus infinitis. obliq^{ui}s z synkathegreu-
matibus cū sint voces significatiue ad placitū quarū partes nihil signifi-
cant.

Quinto arguit. In diffinitione ver-
bi nō ponunt aliqua que debent poni. z ponunt aliqua que nō debēt po-
ni ergo ipa nō est bona. p^{ri}ma pars antecedētis patet. q^{uia} sicut nomen
est vox. ita verbū est vox. ergo sicut i diffinitione nominis ponit hoc totū
vox significatiua ad placitū. sic in diffinitione verbi debet poni. Secūda
pars antecedētis patet p^{ri}mo. q^{uia} in ea ponit tempus. q^{uod} est accidēs ver-
bi. sed in diffinitione nullū debet poni accidēs. Secūdo vt dicit in textu.
Verba scdm se dicta noia sunt. sed cōsignificare nō est de diffinitione nois
ergo etiā nō debet poni in diffinitione verbi. Tercio q^{uia} verbū potest ab-
solui a tempore. ergo potest nō cōsignificare tempus.

Sexto arguit. Aliq^{ui}d verbum nō

cū resolutione text' ad intentionē scoti

est nota eorum que de altero dicunt. ergo in diffinitione verbi male ponit
et est nota eorum que de altero dicunt. Antecedens probatur quadrupliciter. primo
quia verba adiectiva dicunt de altero. ut patet dicendo socrates currit. ergo
non sunt iste note eorum que de altero dicunt. tenet consequentia. quia alias idem
esset nota suppositus. Secundo. quia aliquid verbum est subiectum enunciationis. ut
patet dicendo. Legere est bonum. ergo non est nota predicationis. Tercio quia hoc
verbum est per se sumptum nihil significat. ergo per se sumptum non est nota predica-
tionis. Quarto. quia verba que non ponunt in oratione non sunt nota predica-
tionis. ergo aliquid est verbum quod non est nota eorum que de altero dicunt.

In oppositum arguit auctoritate

philosophi. Pro solutione questionis et declaratione textus precedentis po-
nunt aliquę difficultates.

Prima difficultas. Utrum omne no-

men sit vox significatiua ad placitum. Pro cuius solutione supponitur
primo quod tripliciter est nomen scilicet vocale. mentale et scriptum. Nomen men-
tale est conceptus anime rei naturaliter representatiuus. qui per se sumptus natus est
et extremum alicuius enunciationis mentalis. Sed nomen vocale est vox
kathegoreica alicuius rei ad placitum representatiua. que per se et signifi-
catue sumpta potest esse subiectum propositionis vocalis. Nomen vero scriptum
est terminus kathegoreicus in aliquo corpore descriptus qui per se et signifi-
catue sumptus potest esse subiectum propositionis scripte. Secundo sup-
ponitur quod nomen secundum aliquos dicitur de istis tribus equivoce. Patet. quia
non est eadem ratio nominis in his tribus. Ex quo sequitur quod iste propositioes sunt
concedende. Omne nomen est vox. Omne nomen est scriptura. Omne nomen
est conceptus mentis. Patet. quia talia sunt subiecta qualia permittunt ab eo-
rum predicatione. ergo subiecta illarum propositionum supponunt secundum exigen-
tiam predicatorum. Et si arguatur sic. Omne nomen est vox. Omne nomen
est scriptura. ergo scriptura est vox. Dicitur quod ibi committitur fallacia equivo-
cationis penes secundum modum. nam in maiori nomen tenetur precise per
notam vocalem. et in minori pro nota scripta. Alii dicunt quod nomen dicitur uni-
uocum de illis tribus. scilicet analogice. quia per dicitur de nota vocali quod de alijs
duobus. Patet. quia nomen dicitur secundum unam et eandem rationem de eis.
scilicet secundum istam rationem que est terminus incomplexus kathegorei-
cus natus reddere suppositum verbo personali. Ex quo sequitur istas esse

vocale. mentale. scriptum.

Questiones in periarmentias aristoteli

falsas. Omne nomen est vox. Omne nomen est scriptura. Omne nomen est con-
ceptus. Patet. quia cum subiectum illarum propositionum dicatur uniuocum de nomine
mentali. vocali et scripto distribuitur unica distributione pro omnibus istis.
Dicunt autem aliqui quod nomen mentale et scriptum licet non sunt voces significatiue
tamen ad placitum. tamen eis conuenit diffinitio nominis. Probant. quia eis conue-
niunt aliquę partes posite in illa diffinitione. ergo eis conuenit tota diffini-
tio. capiendo totum kathegoreice. Antecedens est notum. sed consequentia pro-
batur. quia quando aliquid diffinitum est analogum. ergo sua diffinitio est analo-
ga. Ad hoc autem quod sit bona sufficit quod conueniat secundum omnes partes suas
principaliori analogato. et alijs secundum aliquas partes. sicut est hic. agitur. Et hoc
inferunt quod per diffinitionem nominis diffinit nomen in sua tota communitate
scilicet prout dicitur de nomine vocali. mentali et scripto. Sed istud videtur esse
voluntarium. ideo aliter dicitur quod sicut nomen mentale et scriptum non sunt
voces et significatiue ad placitum sic eis non conuenit diffinitio nominis. tum
quia omnis bona diffinitio debet conuenire omni contento sub diffinito. tum
quia nomen mentale et scriptum non continetur sub diffinito huius diffinitio-
nis. Nam suum diffinitum est nomen vocale. Tercio supponitur quod
nomen potest accipi dupliciter. Uno modo pro eo quod per se significat. scilicet
pro quadam intentione secunda fundata in voce significatiua kathegoreica.
Et isto modo accipitur hic. et de ea predicatur vox ut fundamen-
tum de relatione. Ex quo sequitur quod hic est predicatio fundamentalis. no-
men est vox. Alio modo accipitur pro eo quod denominat. scilicet per ipsam
voce incompleta kathegoreica. cuiusmodi sunt iste voces. lapis. equus. li-
gnum. Et isto modo de nomine non est significatio nisi per accidens.
Quarto supponitur quod vox non dicitur significatiua quia significet ad
placitum tuum vel meum. sed quia significat aliquid ad placitum alicuius
totius communitatis. vel alicuius habentis auctoritatem in aliqua to-
ta communitate. Differunt autem placitum et voluntas. quia placitum non
est nisi voluntas mota a re exteriori ad aliquid agendum vel prosequen-
dum. Sed voluntas est ipsa potentia non mota a re exteriori. sed agens
vel prosequens mere libere illud quod vult. Quinto supponitur quod signifi-
catium et potens significare differunt ab invicem. quia proprie illud di-
citur significatiuum quod ex impositione quas actu habet naturaliter est
alicuius alterius a se tanquam sui significati formaliter et non obiective repre-
sentatiuum.

Questōes i periarmentias aristot

Dicit aut pmo ex impositione ppter terminos vocales et scriptos. quorū
impositio est eay natura. ut dicit petrus belle super pñficiant. Dicit secūdo
vel naturaliter ppter terminos mentales. Dicit tercio alicuius alteri.
se ad differentia vocū non significatiuarū. aut licet representant seipsas et
etiā ipm pferent. tamē nō dicunt significatiue significatiōe. de qua est hic
sermo. Dicit quarto tanq̃ sui significati formalit̃ et nō obiectiue ad differē
tiā rerū. que licet obiectiue significant seipsas intellectui. nō tamen signifi
cant formaliter seipsas. Est aut significare obiectiue cōcurrere cum ipa co
gnitiua ad causandū cōceptū in ipa potentia cognitiua. et q̃a omnis res cū
intellectu potest cōcurrere ad causandum cōceptū de se in intellectu. ideo
omnis res significat seipsam obiectiue. de ista significatione non est hic ser
mo. Sed significare formalit̃ est representare potentie cognitiue et eā vitalit̃
immutando. et isto modo cōceptus causatus de re in intellectu significat
formalit̃ ipam rem. de ista significatione est hic sermo. Sed illud dicitur po
tesse significare qd ex impositione quā actu habet aut potest habere. aut ex
naturalitate sua est alicuius alterius a se tanq̃ sui significati representati
uū. Et isto modo voces nō significatiue sunt potentes significare. patet.
q̃a possunt imponi ad significandū. ergo possunt significare. Sexto sup
ponitur q̃ differentia est inter significare tēpus et significare cū tempore.
patet. q̃a significare tēpus est de significato pncipali et materiali impo
tare tempus. sicut faciūt hec noia dies annus mensis. Sed significare cū
tēpore est cū pncipali significato importare tēpus tanq̃ cōsignificatiuū.
et hoc modo verba et participia ab eis descendētia significant cū tēpore.
Et isto patet quōd differunt nō significare tēpus. et significare sine tēpore.
Illud em dicit nō significare tēpus qd de sig^{nific}ificato suo pncipali impo
rat aliquā rem que nō est tempus. sicut ista noia homo equus. Sed illud
dicit significare sine tēpore qd in pncipali significato non importat aliqd
tempus tanq̃ cōsignificatū. Septimo supponit̃ q̃ partes nois com
positi possunt cōsiderari duplicit̃. Vno modo vt sunt in noie siue vt vni
untur ad cōstitutionē vnius nois cōpositi. Secūdo vt sunt extra nomen
et hoc duplicit̃. Vno modo in oratiōe. Alio modo extra orationē. Et his
duobus modis nō sunt ppter partes nois cōpositi sicut est pars socra
tis ab eo separata nō. ppter est pars. Octauo supponit̃ q̃ partē nois
cōpositi esse separatā ab illā potest intelligi duplicit̃. Vno modo realiter
prout separatū est idem qd esse separatū realit̃ et alteri nō esse realiter vni
tam. Alio modo scdm intellectū prout idem est separatū q̃ esse separatū

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

et per intellectū. et hoc dupliciter. Vno modo sic q̃ intellectus intelligat
eam esse realiter separatā. Alio modo q̃ intelligat eam separatim scilicet
non intelligendo aliam.

His suppositis dicit pmo q̃ nō om

ne nomen est vox significatiua. patet. q̃a nomen mentale et nomē scriptus
sunt noia et tamen nō sunt voces. igit̃ nō omne nomen est vox significatiua.
Et si querat̃ quare philosophus hic solū diffinit nomen vocale. Respon
detur q̃ hoc est ideo. q̃a iste liber ordinat̃ ad scientiā de syllogismo sed lo
gica est pncipaliter de syllogismis vocalibus q̃ mentalibus aut scriptis
eo q̃ cōuenientius. pncipaliter. promptius et magis e. pedite possumus
disputare per syllogismos vocales q̃ mentales et scriptos. Sed syllogism⁹
vocalis componit̃ et terminis vocalibus. ideo solū diffinit nomen voca
le. Et cōsimilit̃ dicendū est de verbo. Dicit secūdo q̃ licet nō omne nomē
sit significatiuū ad placitū. tamē omne nomen hic diffinitum est significati
uū ad placitū. Prima pars patet. q̃a nomen mentale qd est similitudo rei
que nō est ignā nō significat ad placitū. sed naturalit̃. igit̃. Secūda pars
patet. q̃a omne nomē vocale est significatiuū ratione impositionis substa
ete a voluntate humana. Sed omne nomē hic diffinitū est nomen vocale.
ergo omne nomē hic diffinitū est significatiuū ad placitū. Dicit tercio q̃
omne nomen significat sine tēpore. patet. q̃a omne nomen illud significat si
ne tēpore qd cū pncipali significato nō importat tēpus sed omne nomē est
huiusmodi. igit̃. Et si dicat̃. omne nomen coexistit tempori. ergo omne no
men significat cū tēpore et p cōsequēs nullū nomen significat sine tēpore.
Dicit ad hoc q̃ significare sine tēpore in pposito nō est aliqd representare
nō coexistendo tēpori vel nō existēdo in tēpore. Sed est idem q̃ significa
re aliqd nō cōsignificando id esse vel fieri in tēpore. licet ergo noia nō sint
sine tēpore. tamen significant sine tēpore. Dicit quarto q̃ cuiuslibet nois
cōpositi aliqua pars alteri nō vnita dictionalit̃ est significatiua. vt patet
de hac dictione serus. similē pars alteri orationalit̃ vnita. vt patet in hac
oratione equus serus. Dicit quinto q̃ nullius nois cōpositi pars alteri dī
ctionalit̃ vnita. et ab ea separata. id est separatim intellecta est significatiua.
Et quo sequit̃ q̃ nullius nois pars alteri dictionalit̃ vnita et separatim
intellecta est significatiua. Et hoc voluit philosophus dicere in textu.

Secūda difficultas Utrum noia

hic phi
hic diff
nomen v
solum

ob. na.
vtr. nomina
infinita
adiectiva
pro nomina
fina apud logicu nomina

Questiões i per sarmentias aristot

obliqua. noia infinita. noia adiectiva adiective tenta. noia vocatiui casus
et pronomia primitiue speciei sunt noia apud logicu. ¶ Pro cuius solutione
supponit pmo q nomen accipit tripliciter. Vno modo generaliter pro
omni illo qd potest reddere suppositu verbo psonali modi finiti siue sum-
matur significatiue siue materialiter. Et hoc modo quilibet vox mundi po-
test dici nomen. Alio modo accipit specialit pro omni illo qd significatiue
sumptu potest reddere suppositus verbo cuiuscunq modi aut. temporis
sit. Tercio modo specialissime pro voce significatiua recta et finita que si-
gnificatiue capta potest reddere suppositu verbo personali presentis te-
poris indicatiui modi. Et isto modo accipit nomen apud logicu. Secun-
do supponit q duplices sunt ppositiones categorice. quedam sunt modales
les alie sunt de inesse. Propositiones de inesse adhue sunt duplices. que-
dam sunt de verbo personali. et istis reperit duplex subiectu. distributio-
nis et subiectu enunciationis. Subiectu distributionis est terminu distri-
butus in propositione positus ante copula. Subiectu enunciationis est
illud de quo enunciat pdicatu. vt in ista ppositioe. cuiuscunq boie asinus
currit. ly boie est subiectum distributionis. Sed ly asinus est subiectum
enunciationis. Et isto modo est hic sermo. ¶ Tercio supponitur q no-
men infinitu in proposito dicit esse aggregatum ex noie finiti et negatio-
ne infinitate negante compos. tione intrinsecam ipsius nois finiti. que est
qualitatis cu substantia. Et diffinit sic nomen infinitu est cuius priuata
est certa et determinata qualitas remanent. et substantia infinita. Differunt
autem nomen infinitu et nomen infinitatu dupliciter. Primo qd nomen infi-
nitatum est illud cui addit negatio infinitans. Sed nomen infinitum est
aggregatu ex noie infinitato et negatione infinitante. Differunt etiam in si-
gnificatione. qd nomen infinitu significat negatiue omne illud qd terminu
infinitus significabat positue. Et positue significat omne illud qd non signi-
ficat terminus infinitus et supponit pro eis. Et quo inferit q est transcen-
dens quo ad significatu. ne. sed non quo ad suppositione. significat enim om-
ne eis mundi. vt non homo ratione huius termini homo significat om-
nes boies. et qd supponit pro omib alij ab hoc ie. ideo etia ipa significat.
Alii tamen possent dici q nomen infinitu non est transcendens pater. qd con-
ceptus aggregatus ex transcendente et negatiue alicuius qd potest esse tran-
scendens vel non transcendens non est transcendens. sed conceptus nomi-
nis infiniti est huiusmodi. igitur. Minor patet. qd in conceptu cuiuscunq
nominis infiniti includitur ens et negatio alicuius alterius. vt dicendo non

omne
iplex

plur. ppositio
categorice

moda sua de
du imperson
li et

Distributionis

enunciationis

omne infinitu.

omne infinitu.

Nomen infinitu quod est transcendens.

cu resolutione text ad itetionem scoti

homo quod idem est sicut ens non habens humanitatem. Et quo sequit
q nomen infinitum nec debet proprie dici transcendens nec predicamen-
tale. patet. qd cuiuscunq transcendens etiam predicamentalis conceptus
est simplex et incomplexus. sed conceptus nois infiniti non est simplex nec in-
complexus. ergo nomen infinitu non est transcendens nec predicamentale. De
potionib requisitis ad hoc quod aliquod nomen posset infinitari dictum
est in sumulis. ¶ Quarto supponitur q nomen adiectiuum dupliciter
potest accipi. Vno modo pure adiectiue potest accipi. Et illo modo
precise significat formam et non subiectum. et illo modo accipit philoso-
phus in predicamentis. vbi dicit q albu nihil aliud significat q qualitatem
Et purpurarius quando dicit albu esse speciem coloris. Differt autem adie-
ctiuu adiectiue tentu a noie substantiuo abstracto eius. qd nomen adie-
ctiuu adiectiue tentu significat formam per modu adiacentis suo subiecto.
sed abstractu eius significat illam formam per modu per se stantis. et non per
modu alteri adiacentis. Alio modo potest accipi significatiue in neutro
genere. et illo modo adiectiuu significat mediate vno conceptu incompleto
et confuse formam et subiectu vt dicunt alij. sed vt alias dictum est dicit q si-
gnificat per se formam et cōsignificat siue connotat subiectu ipsius forme
ratione cuius consignificati potest supponere verbo personali presentis
temporis modi finiti. ¶ Quinto supponit q pronomina primitiua pos-
sunt accipi dupliciter. Vno modo pure pronominaliter. videlicet prout
eis pisse correspondet pceptu determinatiu. et isto modo pronomia secundum pri-
scianu sunt cassa et vana. qd nihil determinatu significant. Et quo sequitur
q si categoriceum a alio modo accipiunt non pure pronominaliter sed p-
ut dant faciliter intelligi rem determinatam mediante actu determinatiuo.
et isto modo pronomia primitiua alicuod determinatum significant. ¶ Que
sunt noia vocatiua satis supponitur et grammatica.

His suppositis dicit pmo q nomen

obliquu oblique tentu non est nomen apud logicu. patet. qd solu est nomen
apud logicu qd substantiue acceptu potest esse subiectu ppositionis cathe-
gorice de inesse et de verbo psonali presentis temporis indicatiui modi. sed no-
men obliquu non potest esse subiectu talis ppositionis. igitur non est nomen apud
logicu. Et q sequit q licet nomen obliquu sit subiectu distributionis alicuius
ppositionis categorice de verbo psonali. et etia subiectu ppositionis cathego-
rice de verbo impersonali. vt patet dicendo regem inesse pugnare. tñ hoc non suf-
ficit ad id q sit nomen finitum logicu.

Nomen nomen
vni duplici

Prout ista
etiam adie-
ctiuu adie-
ctiuu adie-
ctiuu adie-

Duplex pmo
nomen pmo

Rectus et finis obliquus sunt synonyma

¶ rectus dicitur apud loicū q. 27.

Questões i periarmentias aristot

Sed contra hoc sic obijcit pmo qd rectus et finis obliquus sunt synonyma sed rectus est nomen apud logicū ergo et obliquus. Secundo qd illud est nomen apud logicū qd potest esse totale extremū ppositiōis categorice de inesse et de verbo personali presentis temporis iudicatiui modi sed obliquus est huiusmodi ut patet dicendo. azinus est regis. ibi regis est totale predicatū. et si cōuertat fiat totale subiectū. igit. Ad pmo istū obijctur qd licet rectus et obliquus sint synonymi in significato tamē nō sunt synonymi in modo significandi. ideo bene stat rectū esse nomen et nō obliquum. Ad scdm dicit negando minōrē. Et ad pbatōē dicit qd ille genitiu⁹ regis nō est totale ppositiōis. qd ibi subintelligit aliqis rectus. ut puta ens vel possessio. Et si dicat qd ille genitiu⁹ nō regit ab illo verbo est. qd est ptra alexandru. Dico qd grammaticus ut in pluribus refert regimina vocum ad voces expresse positas. ideo habet dicere qd ille genitiu⁹ regis regit ab ista voce verbalis est ibidē expresse. Sed logicus qd est inq̄sitor veritatis refert regimina vocū ad conceptus et nō ad ipsas voces. ideo logicus habet dicere qd iste genitiu⁹ regis regit ab isto noie ens vel possessio subintelligito. Dicit scdm qd nomen infinitū nō est nomen scdm logicū. patet per philosophū in textu qd adcludit ipm a diffinitōe nola. Sed cōtra hoc obijctur qd philosophus secūdo huius docet multiplicare ppositiōes variando subiectū et predicatū penes finitū et infinitum. qd nō fecisset nisi nola infinita essent nola. Secūdo qd in codē ostendit qualis ab affirmatiōe de p̄dicato finito ad negatiuā de p̄dicato infinito valet cōsequētia. qd etiā nō fecisset nisi nola infinita esset nola. ¶ Pro solutiōe horū intelligendum est qd sicut nomen potest accipi multipliciter. ita etiā ppositiō. Uno modo accipit ppositiō pro omni oratiōe significatiua qualicūq; veri vel falsi. Et isto modo ppositiō potest cōponi ex noibus finitis et verbis obliquis et etiā ex noibus obliquis. Et sic accipit philosophus secūdo huius. ubi docuit multiplicare ppositiōes penes extremū finitū et infinitū. Alio modo accipit ppositiō specialit̄ pro oratiōe significatiua p se et determinate veri vel falsi. et isto modo nec nomina infinita nec obliqua cōponūt ppositiōē. et isto modo dicit ad p̄dictas obiectiōes. qd licet nola infinita sint partes ppositiōis pmo modo dicte. tamē et hoc nō sequit̄ qd sint nomina apud logicū. patet. qd logicus p se et principalit̄ solū cōsiderat ppositiōē secūdo modo captā. Sed nola infinita nō possunt esse partes talis ppositiōis. igit. Dicit tercio qd licet nola adiectiua adiectiue tenta possint esse predicata alicuius ppositiōis categorice de inesse et de p̄sent.

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scotti

tamen nō sunt nomina apud logicū. patet. qd solū illud nomen qd potest per se subijci verbo personali finiti modi est nomen apud logicū. Sed nomina adiectiua adiectiue tentū nō potest per se subijci verbo personali finiti modi. igit nō est nomen. Et si obijciat potest per se predicari. ut patet dicendo. socrates est albus. ergo potest etiā per se subijci. et per cōsequens est nomen. Prima consequentia patet. qd cōuertente ppositiōē in qua per se predicat fiet subiectū cōuertentis. Dicit ad hoc qd cōuertendo illā ppositiōē oportebit intelligi unū subiectū cū quo subijciat ipsum in cōuertente. Et si dicat. ergo nō erit debita cōuersio. cū in cōuersione debeant manere idem termini nihil addendo vel remouendo. Dicit ad hoc qd talis ppositiō in qua adiectiua adiectiue tentū per se predicatur nō potest cōverti cōuersione propriissime dicta in qua maneant idem termini precise in cōuertente sicut in cōuersa. Sed bene potest cōverti cōuersione cōmuniter dicta. ¶ Et istis inferitur qd participia pure participialiter accepta nō sunt nomina apud logicū. patet. qd sunt adiectiua adiectiue tenta. Secūdo inferit qd nomina adiectiua substantiuata. et etiā substantiue capta sunt nomina apud logicū. patet. quia per se possunt subijci verbo personali finiti modi. Dicitur quarto qd licet nomina vocatiui casus possunt subijci secunde persone verbi imparatiui modi. tamen non sunt nomina apud logicū. patet. qd solum illud est nomen apud logicū quod potest esse pars ppositiōis significantis determinate verū vel falsum. sed ppositiō in qua vocatiuus subijciat nō significat determinate verum vel falsum. ergo vocatiuus nō est nomen. Dicit quinto qd pronomina primitiue speciei nō accepta pure pnominaliter. sed prout danē intelligere rem relatam aut determinatam sunt nomina apud logicū. patet. quia possunt constituere orationem significantem determinate verū vel falsum. ¶ Et p̄dictis patet qd aliter logicus accipit nomen et alit̄ grammaticus. Nam grammaticus dicit solū esse nomen cui conueniunt modi essentiales nominis scilicet significare substantiam cum qualitate. sed logicus dicit illud nomen esse quod potest esse subiectum ppositiōis categorice de inesse et de verbo presentis temporis iudicatiui modi. siue illud habeat modos significandi essentiales nominis siue nō. Nec autem que dicta sunt in hac difficultate valent ad soluendū similes difficultates que possunt fieri de verbo.

Tercia difficultas. Utrum verba

Participia
in finit
apud loicū

Aliter loicū
nomen alit̄ gram.

Questões i periarmentias aristot.

scdm se dicta sunt noia. 7 vtrū verbū possit absolui a connotatione tempo-
ris. ¶ Pro solutione pme partis supponit qd verbū potest dupliciter cōsi-
derari. Vno modo vt est pars orationis distincta cōtra nomen. 7 etiā vt
distinguit contra orationē. Et isto modo nō cōuenit verbo esse notā eo-
rum que de altero dicunt. Alio modo potest cōsiderari verbū per habitu
dinem ad enunciationem. videlicet vt distinguit cōtra qdlibet extremū
enunciationis. 7 tunc sibi conuenit esse notā extremorū cōpositionis.
¶ Primo modo cōsiderat petrus hispanus verbū. ideo in sua diffinitione
nō posuit illā particulā. 7 est semp eorū que de altero dicunt nota qd pmo
considerat verbū scdm se vt scilicet et distinguit contra nomen 7 orationē
7 postea difinit nomen 7 verbū in ordine ad enunciationem sub nomie
7 subiecti 7 p̄dicati. sed aristoteles cōsiderat verbū secūdo modo videli-
cet in ordine ad enunciationē. 7 vt distinguitur contra vtrūq; extremorū
enunciationis. ideo habuit ponere in diffinitione verbi illam particulā
7 est semper eorū que de altero dicunt nota. que est quedā proprietās
cōsequēs verbū. vt est in enunciatione. per quā p̄prietatē distinguitur a
quolibet extremo. scilicet a subiecto vel p̄dicato materiali p̄positionis

Hoc supposito dicit qd qd logicus

p̄ncipaliter considerat verbū per habitudinē ad enunciationem. 7 vt di-
stinguit cōtra qdlibet extremū p̄positionis huius scilicet ubi. 7 sic p̄p̄riū
officiū est esse notā compositionis. vel esse actū complexū extremorū
¶ Ideo dicit philosophus qd verba scdm se. id est solitarie dicta sunt noia
hoc est qd verba scdm se dicta qd nihil coplant ideo nō gerunt officiū ver-
bi. quod officiū est copulare extrema. qd tamen huiusmodi verba sic dicta
scdm se representant in intellectu conceptū simplicē rei verbaliter signifi-
cate. 7 nō representat aliquā compositionē. sicut neq; nomen qd etiā ter-
minus representat conceptū simplicē rei in intellectu sine quacūq; cōpo-
sitione. Pro tanto dicit aristoteles qd verba scdm se sunt noia. id est. simi-
lia noibus. ¶ Pro solutione secunde partis dicit vno modo qd verbū
potest absolui ab actuali cōnotatione tēporis. sic qd nullo modo conno-
tat tempus. neq; confuse neq; determinate. nec in vniuersali nec in parti-
culari. Probat pmo sic. In quacūq; p̄positione termini habent suppo-
sitionē naturālē in illa verbū absoluit a cōnotatione tēporis. Sed aliqua
est p̄positio in qua termini habent suppositionē naturālē. ergo in aliqua
p̄positione verbū potest absolui a cōnotatione tēporis. Maior patet. qd

cū resolutione text' ad itētione scoti

oppositū p̄dicati infert oppositū subiecti. videlicet si verbū nō absoluit a
cōnotatione tēporis. terminū nō habet suppositionem naturālē. sed suppo-
nunt scdm exigentiā tēporis cōnotati p verbū. Maior pbat de p̄positio-
nibus necessariis. cuiusmodi sunt iste. homo est animal. homo est risibi-
lis. ego intelligo rosam. 7 cōsimilibus. Secūdo sic. Quātūq; intellect' potest
cōceptibus simplicibus omni tēpore nō cōcepto cōcipere. potest 7 illa cō-
ceptu secluso tēpore p̄cipere. sed intellectus cōcipit hoīem 7 animal omni
tēpore nō cōcepto. ergo potest illa p̄ceptu p̄cipere vel intelligere. sed hoc
nō est nisi mediante verbo nō cōnotatē tēpus. ergo verbū potest absolui
a cōnotatione tēporis. ¶ Tercio sic. si verbū nō possit absolui a connota-
tione tēporis sequeretur qd iste p̄positiones. deus est. mundus est. 7 si essent
formate ante mundi crationē fuissent falsæ. cōsequēs est falsum. igit. conse-
quētia patet. qd sensus p̄me est. deus est in tēpore p̄senti. sed adhuc nō
erat tempus. igit. Quarto sic. nisi verbum absolueret a cōnotatione tēpo-
ris sequeretur qd iste essent cōtingentes. homo est risibilis. deus est. tonitru-
us est sonus factus in nubibus. triangulus habet tres angulos equales
duobus rectis. cōsequēs est falsum cū sint p̄positiones necessarie 7 inemo-
strabiles. igit. verbū potest absolui a cōnotatione tēporis. Alii dicunt qd ver-
bū nō potest omnino absolui a cōnotatione tēporis sicq; nō cōnotat tē-
pus nec confuse nec determinate. nec in vniuersali nec in particulari. tamen po-
test sic absolui a tēpore qd nō importat p̄cise vnā differentiā tēporis sed in-
differēt cōnotat omnē differentiā tēporis. vt in p̄positionibus necessariis.
Et quo sequit' qd sensus istius p̄positionis. homo est animal. est iste. ho-
mo est vel fuit vel erit vel potest esse animal. 7 nō est iste homo p omni tē-
pore p̄senti est animal. Secūdo sequit' qd verbū sic absolutū a cōnotatione
tēporis absoluit a suo effectu qd est facere stare terminū sibi suppone-
tē p
differentiā illius tēporis quā cōnotat scdm vsum loquēdi. vt in illa homo
est animal. ly est nō facit stare istū terminū homo pro hoībus p̄sentibus
tū. Quātūq; verbū nō possit omnino absolui a connotatione temporis p̄-
batur quadrupliciter. Primo sic. qd verbū mentale est verbū 7 tamen nō
omnino absoluit a cōnotatione tēporis. cū naturaliter significet 7 cōsigni-
ficet. igit. nullū verbū potest absolui a cōnotatione tēporis. Secūdo sic. ver-
bū mentale potest absolui a cōnotatione tēporis. ergo nec vocale nec scriptū
tenet cōsequētia. qd sunt synonyma. Tercio sic. Si verbū omnino absolueret
a connotatione temporis sequeretur qd ista verba est fuit erit erunt syno-
nima. cōsequēs est falsum. igit. cōsequētia patet. qd nullū tēpus importaret
p vnū qd nō importaret p aliud.

Questões i periarmentias aristot

Quarto sic. Si verbū omīno absolueret a connotatione tēporis sequeretur iste ppositiōes essent cōcedēde. adā ptransibit pceptū dei. Antichrist^{us} pdicat cōtra hōē dei. Christus iudicat viuos ⁊ mortuōs. Cōsequēs est in cōueniēs. igit. cōsequētia patet. qā ille ppositiōes nō sunt falsē. eo q nō in quacūq ppositiōe cōueniūt in re significata p tēpus verbi. Si aut verbus absolueret a cōnotatiōe tēporis cessaret illa causa falsitatis. igit. Et cōfir mator in ppositione de est secūdo adiacente nō potest absolui a cōnotatiōe tēporis. Et si querat p qd differt verbū absolutū a pnotatiōe tēporis tenendo p mōdū aut secūdū mōdū a noīe. Dico q differt p hoc q nō men nō est nota eoz que de altero dicunt. sed verbū sic absolutū est nota eoz que de altero dicunt. Si querat vterius. In qbus ppositiōibus ver bū absoluit a cōnotatiōe tēporis. Dicit q in ppositionibus necessarijs de copla nō ampliata. Circa diffinitionē verbi possent moueri aliquē diffi cultates que ex precedentibus sunt solute.

Cōclusio respōsalis. Diffinitio no

minis ⁊ vbi sunt a philosopho in textu pcedenti sufficienter assignate. Nec cōclusa supponit tanq probata ⁊ dictis.

Ad ratiōes ad oppositū. Ad p mā

dicti cōcedēdo antecēdēs ⁊ negando consequentiā. qā philosophus hīc sīlū dī. fuit verbū vocale. Et cū dicit in secūda pbatōne q noīa. plata q sardo in siluis nō sunt voces significatiue. dicit q hoc est falsum. qā signi ficatiuū hīc importat aptitudinē ⁊ nō actū. Ad terciā pbatōnē dicit q li cet signēta nīl sūt reale. tamē sunt aliqua ymaginaria. ⁊ hoc sufficit ad hoc q possit per vocem significari.

Ad secūda dicit negando conse

quentiam. loquendo de nomine vocali. Et ad primam probationem dī citur q gemitus infirmorum est nomen. ⁊ significat ad placitum. licet res p pīpīa significata significet naturaliter. Ad secūda pbatōnē dicitur q nulla vox materialiter sumpta est subiectum propositionis sicut dictū est in suppositionibus. Ad terciā probationem patuit quid sit dicē dum ex quarta suppositione prime difficultatis. Ad quartam probatiōem dicitur negando antecēdēs. nisi fiat mutatio impositionis vocum

In diffinitione qd dicitur pot. poni accidēs cū p illud
circūstantia dīcā pōnō diffinitū.

cū resolutiōe text^{us} ad itētionē scoti

Ad terciā dicit negādo antecēdēs

Et ad p mā pbatōnē dicit q licet quelibet oratio sit nomen. accipiēdo nomen generaliter. nō tamē accipiēdo specialiter. Ad scōam pbatōnem dicit q partes huius noīs domin^{us} vt partes sunt nō sunt significatiue. si cut dictū est de partibus noīm cōpositor. Et cū dicit vltra q qlibet pars seipsam significat. Dicendum est q hoc est verū de significatione obiecti uā. sed nō de significatione formali. qā aliqd dicit esse formalit^{er} representatiuū alicuius rei. vel subordinatū ipsi formali representatiuū. Partes aut nomīs nō possunt sic representare formalit^{er}. Ad quartā dicit negando antecēdēs pro vtrāq sui parte. ⁊ ad omēs ppositiones patet qd sit dicendū q p r dictis.

Ad qntā dicit negādo antecēdēs

pro vtrāq sui parte. Et ad p mā partē p me partis dicit q ille particule sa tis intelligunt ex diffinitione noīs. Ad p mā pbatōnē scōe partis dicit q licet in diffinitione qd itatiua nō debeat poni accidēs tamē in diffinitio e descriptiua. cuiusmodi est diffinitio verbi potest poni accidēs. Et si dica tur q sit qd itatiua. tunc posset dici q per illud accidēs circūloquit^{ur} appria differentia verbi. Ad secūda pbatōnē patuit solutio superius. Ad terciā am similiter patuit solutio.

Ad sextā dicit negādo antecēdēs.

Ad p mā pbatōnē q vba adiectiua ratōe act^{us} specialis dicit de altero. ⁊ ratione actus generalis sunt note specialis q de altero dicit. ⁊ sic non est incōueniens ip qā scōm aliud ⁊ aliud dici de altero ⁊ esse notas ei^{us} qd dī citur de altero. Ad scōam pbatōnē dicit vno modo. vt cum dicit. legere est bonū. ibi legere nō est verbū. sed transit in vim nominis. Vel aliter po test dici q legere non est proprie subiectum illius propositionis. quia sen sus illius propositionis est legere est bonum. id est actus legendi est bo nus. Ad terciā probationem dicitur vno modo q licet hoc verbum est per se sumptum nīl significet verū vel falsum. tamen significat aliqd incōpleū. Et licet etiā scōm se nō sit actualis nota p dicationis. tamen est aptitudinalis nota. ⁊ tūc dicendū est q textus loquit^{ur} infrogatiue. Nam si hoc verbū est purū dixeris ipm nīl est quasi dicit q sit. p significat em quandā cōpositionē quā nō cōtingit distīcte supple intelligere sine exte

Duplex
significatio
circūloquit^{ur}

Adiectiuor.
duplex ac

quid hoc
p se sumptū
p mō. declarat

Questões i periarmentias aristot.

est parit. mis, Aliter dicitur qd philosophus ponit ibi duas negatiōes scilicet neq; 2 nihil que equalent vni affirmationi. 7 ideo est sensus. neq; hoc si hoc ipm dixeris ipm nihil est. id est nō nihil. sed aliqd significat. scilicet cōpositiō nem aptitudinalem p̄dicati cū subiecto. Alio modo dicitur qd licet hoc ver bū est pure sumptū nihil significat. sicut nec synkathegremata. tamē est vox significatiua. Nō em̄ sequit̄ nihil significat ergo nō est vox significati ua. Ad quartā pbationē dicitur qd verba posita extra orationē sunt aptitu dinaliter p̄dicati cum subiecto. *more*

Oratio est vox signifi catiua 7 cetera.

no. hio. Istud est terciū capitulū p̄mi tractatus in quo philosophus determinat de enunciatione 7 partibus eius tam essentialibus q̄ subiectiuis. Et di uidit in tres partes p̄ncipales. In p̄ma determinat de parte essentiali enū ciationis que est oratio. Et p̄mo diffinit eā dicens. Oratio est vox signifi catiua cuius parciū est aliqd significatiuū separatim vt dictio. nō vt affirma tio. Secūdo. pbat vltima particulā vel partē. qd homo aliqd significat vt dictio. sed nō vt affirmatio. Sed si addat sibi verbū. puta est vel nō est tūc erit affirmatio vel negatio. Et subdit qd nō quelibet pars orationis signi ficat. vt dictio. qd vna syllaba noī nō significat vt dictio. vt patet in isto noīe sox. sed est vox sola. Verū tamē in duplicibus. id est cōpositis noī minibus pars aliqd significat. sed nō scdm se. id est actu. videlicet prout est pars vt dictū est in capitulo de noīe. Tercio probat qd oratio signifi cet ad placitū. qd nō significat sicut instrumentū naturalit̄ ad aliqd depu ratū. vel sicut nō significat. id est sicut instrumentū immediatū virtutis naturalis. In secunda parte tangit vnā diuisionē oratiōis in enunciativā 7 nō enunciativā dicens qd nō omis oratio est enunciativa. id est enunciat io in qua est verū vel falsum. Sed qd nō omis oratio sit enunciativa. id ē enunciatio i qua verū vel falsum est. pbat. qd oratio descriptiua est oratio 7 tamen non est vera neq; falsa. Et quo sequitur qd orationes nō enuncti ative cuiusmodi est descriptiua optatiua 7 sic de alijs sunt magis retho rice vel poetice q̄ logice. sola aut oratio enunciativa cuiusmodi est indi catiua est logice cōsiderationis In tercia parte philosophus ponit tres

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

*Diuisio
incinctio*
composita
*Diffio quā
ē enunciat*
*vna
enunciat
plures.* diuisiones enunciationis. Quartum p̄ma est hec. Enunciationum alia est vna. alia est plures. Secūda diuisio enunciationū alia est affirmatio. id est affirmatiua. alia est negatio id est negatiua. Deinde subdividit enū ciationem vnā. dicens qd enunciationū vnarū alie sunt simpliciter vne alie sunt cōiunctione vne. Et si aliqd querat vtrū enunciatio que dicitur sim pliciter vna sit sic simpliciter vna qd careat om̄i cōpositiōne. Respondet philosophus qd nō. qd necesse est omnē enunciationē esse ex verbo vel ex casu verbi. Et hoc probat per locū a maiori. qd si esset aliqua enunciatio sine verbo 7 casu verbi maxime esset esset diffinitio. sed hoc nō. qd diffini nitio nō est enunciatio nisi sibi addat est vel fuit. Cōsequenter se excusat a determinatione questiōis qua aliqd posset querere q̄re diffinitio est aliqd vnū. dicens qd animal gressibile bipes est vnus 7 non multa. nō propter hoc qd partes sunt sibi iuncte propinque. id est continue proferunt. quia etiam talis cōtinuitas reperit̄ in his que faciunt vnū per accidens. Terc minare aut hanc questionē est alterius negocij. qd est methaphisice con siderationis. Et nota qd vnitas diffinitionis est ex eo qd altera parciū se habeat per modum potentie 7 determinabilis. 7 alia per modū actus 7 determinantis. modo ex potentia 7 actu fit per se vnum. vt dicitur septi mo methaphisice. Postea philosophus innuit diuisionem enunciatio nis in enunciationem vnā. 7 in enunciationem plures. diffiniēdo vtrū qd membrum dicens qd enunciatio vna est que significat vnum de vno vel cōiunctione vna. Sed enunciatio plures est que plura significat et non vnum vel inconiuncte. Et quia aliquis posset credere qd enunciatio vna que significat vnum de vno significaret vnum sicut nomen. ideo sub iungit philosophus qd nomen aut verbum est dictio sola. ideo non signi ficat sicut enunciatio. siue aliqd vtatur interrogando. siue snie interrogatio ue. Cōsterea innuit quartam diuisionem enunciationis vnus in enun ciationem simplicem 7 cōpositam. dicens qd enunciatio simplex est que enunciat aliquid de aliquo. vel aliquid ab aliquo. Sed enunciatio cōposita est que est cōposita ex his enunciationibus simplicibus. cuiusmodi est p̄thetica. Et iterum enunciatio simpliciter vna diuidit̄ per enunciationem de presenti. enunciationem de preterito 7 enuncia tionem de futuro. Et hanc diuisionem tangit philosophus cum dicit. Est autem enunciatio simplex vox significatiua de eo quod est aliquod vel non est. quemadmodum tempora diuisa sunt.

Questões i periarmentias aristot

Deinde declarat membra secunde diuisionis superius posite dicens. affirmatio est enuntiatio alicuius de aliquo Sed negatio est enuntiatio alicuius ab aliquo.

Circa hūc textū querit pmo Utrū diffinitiones orationis et enunciationis. et diuisionis enunciationis sunt a philosopho in textu sufficienter assignate.

Arguit pmo contra diffinitionem

orationis. qd oratio nō est vox significatiua ad placitū. igit pma pars illius diffinitionis nō est bene posita. Antecedēs pbat quadrupliciter. Primo. qd idem est vox et vna vox. sed oratio nō est vna vox. ergo nō est vox. Secundo qd oratio mentalis et oratio scripta sunt orationes. et tamē nō sunt voces. Tercio qd nulla oratio fuit imposita ad significandum. ergo nulla oratio est significatiua ad placitū. pbat. qd si oratio fuit imposita ad significandum. vel omnis oratio fuit imposita. vel aliqua et aliqua nō. Nā pmo. qd multe possunt formari orationes quarū similes nunq fuerūt. Nec secundo. qd nō est maior ratio de vna qd de alia. Quarto qd sequerē q oratio posset nō significare suū significatū. et sic quilibet oratio vera posset esse falsa. Cōsequēs est incōueniens. igit. cōsequētia patet. qd qd ad placitū significat potest remoueri et immutari.

Secundo sic. Alicuius orationis par

tes nō sunt significatiue. vt dictio. et alicuius partes sunt significatiue. vt affirmatio. igit secunda pars diffinitionis orationis nō est bene posita. Primo pars antecedētis. pbat pmo. qd oratio hec. Omnis est b. est oratio. cū possit esse maior in pma figura. vt patebit pmo priorū. et tamē partes qd nihil significant. Secundo. qd ho et mo sunt partes huius nominis homo. et tamē nō significant aliqd vt dictio. Tercio qd ista verba pluit. tonat. choro ruscet. fulgurat sunt orationes et tamē partes earū nō significant aliqd vt dictio. qd nihil significant. Quarto qd si a imponeret ad significandū boiem esse animal esset oratio. et tamē nulla pars eius aliqd significaret vt dictio igit. Maior patet. qd esset vox significatiua. et tamē nō esset neq nomen. neq verbū. nec aliarū parciū orationis. cū significet aliqd verū vel falsum igit. Secunda pars antecedētis. pbat. qd partes huius orationis socrates currit. et plato disputat aliquo significant vt affirmatio.

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti Tercio sic Uerū et falsum nō sunt

in enunciatione. ergo male dicit q enuntiatio est oratio in qua verum vel falsum est. Antecedens probat. qd verū et falsum sunt in intellectu sicut bonū et malū sunt in rebus. vt dicit sexto methaphisice. Secundo probatur. qd si veritas et falsitas essent in enunciatione vel tota veritas esset in tota enunciatione. et tota in qualibet parte. vel esset tota in tota et pars in parte. et quocūq modo dicat. cū veritas et falsitas nō possunt habere partes diuersarū rationū. sequit q quilibet pars enunciationis vere esset vera. et quilibet pars enunciationis false esset falsa. qd est absurdū. ergo verum et falsum nō sunt in enunciatione. Tercio probat. qd nunq ita est sicut p orationē vocalē significat. ergo in ea nunq est veritas. Antecedens probatur. qd nō esset ita quādo subiectū est vel quādo pdicatū est. nō pmo qd quādo subiectū est pdicatū adhuc nō est. nec secundo. qd quādo pdicatū est subiectū amplius non est.

Quarto sic. In omī bona diuisiōe

membra diuidentia debent contineri sub diuiso. et nihil debet contineri sub diuiso qd nō cōtineat sub aliquo membro diuidentis. sed sic nō est de diuisionibus enunciationis. ergo nō sunt bone. Minor. pbat pmo qd enuntiatio plures in quā diuidit enuntiatio nō est enuntiatio. ergo nō continetur sub enunciatione. Antecedēs patet. qd idē est enuntiatio et enuntiatio vna. Secundo. qd hec enuntiatio. socrates est vel nō est asinus est enuntiatio. et tamen nō est affirmatiua nec negatiua. et in ea ponit tamē copla affirmatiua qd copla negatiua. ergo aliqd continet sub diuiso quod nō cōtinet sub altero diuidentis. Tercio qd hec oratio. Omnis legens vel disputans est magister vel baccalarius est enuntiatio vna. et tamen non est simpliciter vna. cū sint ibi plura subiecta. nec cōiunctione vna. qd tunc esset vna ypothetica. ergo subdiuisiō enunciationis nō est bona.

In oppositum arguit auctoritate

philosophi in textu. Pro solutione questionis et declaratione textus precedentis mouent aliquę difficultates.

Prima difficultas. Utrū diffinitio orationis posita in textu cōueniat orationi tam perfecte q imperfecte.

Questões i periarmentias aristot.

etiam tam orationi categorice q̄ hypothetice. Et pro cuius solutione videndū est p̄moveri om̄is oratio significet naturalit̄ vel sc̄dm placitū. Ad quod respōdebat plato q̄ om̄is oratio significet naturalit̄. Et ratio huius est. q̄ instrumentū virtutis naturalis debet esse naturale. sed oratio est instrumentū virtutis interpretatiue. que est virtus naturalis. cum nō sit aliud q̄ intellectus vel oratio mentalis. ergo ipsa oratio p̄ quā virtus enuntiatiua enunciat conceptus suos debet esse instrumentū naturale. et p̄ cōsequēs significet naturalit̄. Alii tamē dicūt cum philosopho q̄ oratio vocalis et oratio scripta significant ad placitū et nō naturalit̄. patet q̄ orationes ille nō representāt idem apud om̄es. sed aliq̄bus aliq̄d representāt et alijs nihil. igit̄. Et ad rationem platonis dicūt q̄ licet instrumentū immediatū virtutis naturalis debeat esse naturale. nō tamē oportet de instrumento mediato. Virtus enī naturalis potest habere duplex instrumentū. Vnū immediatū et proximū. Aliud vō mediātū sicut intellectus practicus. q̄ est virtus naturalis et p̄ncipiū om̄iū artificialiū in executione operis. et vti duplici instrumento. scilicet immediato q̄ est naturale ut manus. et mediato q̄ nō est naturale. sicut securis est. Sic est autē in p̄posito. q̄ virtus interpretatiua sive intellectus vti gutture et pulmone et alijs instrumentis naturalib⁹ q̄bus formant̄ voces tanq̄ instrumento immediato et naturali. Sed vti voce significatiua tanq̄ instrumento artificiali et ad placitū. Et hoc viso dicūt p̄mo ad difficultatē sc̄dm iohānes grāmaticus q̄ diffinitio orationis non convenit orationi imperfecte. Et ratio huius est. q̄ partes nō referunt̄ siue dicunt̄ nisi ad totū perfectum. sicut q̄uis domus diffinit̄ per nemus et lapides que sunt partes muri vel aliarū parciū domus. tamē illa diffinitio nō attribueret muro. sed solum domui. Sed sic est q̄ ista diffinitio datur per partes orationis. ergo soli orationi perfecte cōuenit et nō orationi imperfecte que est pars orationis perfecte. Et hanc sententiā videt̄ seq̄ dñs albertus dicēs q̄ oratio que hic diffinit̄ est immediatū genus enuntiatiōis. Et enī oratio p̄mo diuidat̄ in orationē p̄fectā et imperfectā. Et oratio p̄fecta in enuntiatiuā et nō enuntiatiuā. sequit̄ q̄ oratio que hic diffinit̄ sit genus immediatū enuntiatiōis. ergo hic diffinit̄ oratio p̄fecta. Dicit̄ secūdo sc̄dm sanctū thomā q̄ hic diffinit̄ oratio cōmunit̄ ad p̄fectā et imperfectā. Et ad argumentū iohānis grāmatici respondet q̄ duplices sunt partes totius cōpositi. scilicet mediate et immediate. Quāvis autē partes immediate sint solius totius p̄fecti. tamen partes mediate conueniunt toti p̄fecto per partes immediat̄.

cū resolutione text⁹ ad itētionē scoti

as siue per totū imperfectū. Et t̄r̄o sc̄dm aspasium q̄ diffinitio orationis dat̄ solū de oratione simplici categorice. et nō de oratione hypothetice. Patet. q̄ partes orationis hypothetice aliq̄d significant. ut affirmatio vel negatio. igit̄. Dicit̄ quarto sc̄dm alexandri peripatheticū q̄ diffinitio orationis cōuenit om̄i orationi tam categorice q̄ hypothetice. Et p̄dictis potest dici respōsio ad difficultatē q̄ diffinitio orationis conuenit om̄i orationi tam perfecte q̄ imperfecte tam categorice q̄ hypothetice. patet q̄ in ea nō ponit̄ aliq̄ua particula per quam possint excludi orationes imperfecte et oratio hypothetica. tamen forsan p̄ncipaliter cōuenit orationi perfecte et categorice q̄ imperfecte et hypothetice. Dicit̄ autē in diffinitione illa cuius parciū aliq̄d est significatiuū. et nō cuius partes. ad denotandū q̄ nō oēs partes orationis sunt significatiue. s̄ parciū aliq̄ sit significatiue. cuiusmodi sunt partes p̄pinque. ut dicti des. et nō littere vel syllabe.

Secūda difficultas. Utrū diffinitio

orationis in qua dicit̄ oratio est vox significatiua cuius parciū aliq̄d est significatiuū separatim. ut dictio. nō ut affirmatio sit sufficiens. Et videt̄ q̄ nō. Primo. nullus cōpleri est diffinitio ut dictū est in p̄dicabilibus. Diffinitio enī solius entis est realis per se vnius cōpositi et vniuersalis. sed oratio est q̄d cōpletū cū cōponatur ex pluribus vocibus significatiuis. igit̄ orationis nō est diffinitio. Secūdo sic. Nulla bona diffinitio predicatur contingenter de suo diffinito. sed diffinitio orationis predicatur contingenter de oratione. igit̄ nō est bona. Adiorē p̄bo. q̄ bene sequit̄ oratio est vox significatiua sc̄dm placitū. ergo oratio est vox a tota diffinitione ad partem eius p̄ncipalē. Et vltra oratio est vox. ergo vox est oratio sed hec est simpliciter cōtingēs. vox est oratio. ergo et p̄ma. Et hec sit simpliciter contingens vox est oratio patet. tum q̄ si esset necessaria tunc sua contradictoria esset impossibilis. scilicet ista. nulla vox est oratio. quod est manifeste falsum. tum quia si aliqua vox necessario esset oratio. necessario esset significatiua et semper fuisset oratio et semper significatiua. et p̄cōsequens nō fuisset imposita ad significandum. Et quo sequitur vltra q̄ aliqua oratio nō esset significatiua sc̄dm placitū. Tercio sic. In diffinitione orationis nō ponitur ista particula cum tempore. vel ista sine tempore. que tamē ponit̄ in diffinitione nois aut verbi. ergo ipsa est insufficientis. tenet cōsequētia. q̄ nō est maior ratio quare ponūt̄ iste particule. vox significatiua sc̄dm placitū que ponunt̄ in diffinitione nois et subintelligunt̄ in diffinitione verbi q̄ iste cū tpe. et sine tpe.

Questões i per iarmenias aristot

Quarto sic. Aliqua vox incōpleta potest esse oratio. & tamē nulla parciū
clius est significatiua. igit. Maior patet pmo. qd si a imponeret ad signifi
candū hōiem esse animal tantū significat quantū hec vox. homo est ani
mal. Sed hec vox homo est animal est oratio. ergo a est oratio. Secundo
qd ad hoc qd aliqd signū sit oratio sufficit qd subordinat orationi mentali
Sed aliqua vox incōpleta subordinat orationi mentali. ergo aliqua vox
incōpleta est oratio. ¶ Pro cuius difficultatis solutione & barū rationis
supponit pmo qd oratio vt dictū est in cap'o de quantitate potest multi
pliciter accipi sed vt sufficit in pposito accipit tñ duplici. Vno modo p
eo qd p se significat. scilicet pro quadam intentione secūda fundata in vo
ce completa & terminata ad suū significatū. & isto modo oratio licet sit qd
complexū extrinsece & obiectiue. videlicet ratione sui fundamenti. tamē est
qd incōpleta formaliter & intrinsece. Ex quo sequit qd oratio isto modo
capta bene est diffinibilis. Alio modo accipit oratio pro eo qd denomi
nat. scilicet pro voce completa ex pluribus vocibus significatiuis. Et isto
modo oratio nō est diffinibilis. Tū qd vt in pluribus oratio est ens p ac
cidens cuius nō est diffinitio. Tum qd diffinitio explicat essentia rei. Sed
oratio nō est res. sed signū rei. ergo oratio nō est diffinitio. Ex isto patet
solutio pmeratiōis. ¶ Secūdo supponit qd duplex est diffinitio. quedā
est diffinitio qd itatiua que dat per ea que sunt de qditate diffiniti. & talis
semp & necessario pdicat de suo diffinito. Alia est diffinitio data per ad
ditamentū. cuiusmodi est diffinitio accidentis per subiectū. & relationis p
fundamentū. & talis potest cōtingent pdicari de suo diffinito. cuiusmodi
est ista. albū est corpus habens albedinē. Qd aut hec diffinitio p dicitur
contingenter de diffinito patet. qd nisi sic sequeretur qd aliqd corpus necessa
rio esset albū. Ex his sequit qd nō est incōueniens diffinitionē orationis p
dicari contingenter de suo diffinito. patet. qd est diffinitio relationis data
per fundamentū. Vnde enī est fundamentū in qua fundat intentio oratio
nis. Ex isto patet solutio secunde rationis. ¶ Tercio supponit qd in solu
ta diffinitione orationis nō ponit iste particule sine tēpore finita & recta
tum qd si ponerent nō cōuenirent omī orationi. tum qd ille particule nō
cōueniunt orationi scdm se totā. sed solū scdm suas partes. & adhuc nō cō
ueniunt partibus ea ratione qua sunt partes. sed ratione suoy modoy sit
gnificandi. Resumit tamē philosophus illā particulā vox significatiua.
quāuis sit cōmunis noi & verbo & etiā ipsi orationi. eo qd aliqd posset du
bare vtrū oratio sit vox cū videat esse plures voces. & etiam eo qd oratio

cū resolutiōe text' ad itētiōnē scoti

nō videt esse significatiua saltem significatione distincta a significatione
nois & verbi. Ad resu mit aut illā particulā scdm placitū. eo qd oratio nō
est imposita ad significandū pmo & p se. sed solū ratione suarū parciū
& ex cōsequēti qd sue partes sunt impositae ad significandū. Itāc tamē par
ticulā ponit ad excludendū errorē platonis dicentis ipsam orationē signi
ficare naturaliter. Ex isto patet solutio terciaratiōis. ¶ Quarto supponit
qd ad orationē vocalē requit qd sit cōposita ex pluribus vocibus significa
tiuis. nec sufficit ad hoc qd aliqd signū sit oratio qd subordinat orationi
mentali. Prima pars patet p diffinitionē orationis. Secūda pars pbat
qd si illud sufficeret sequeretur qd isti termini chymera. hyrocercus & termin
ni cōposite figure essent oratiōes. cōsequēs est falsum. igit. cōsequētia
patet. qd subordinat oratiōibus mentalibus. falsitas cōsequētis patet.
qd dicunt sine cōplexione. Omīs autē oratio dicitur cū complexione. Ex
his sequit pmo qd licet a impositū ad significandū hōiem esse animal. si
gnificet tantum quantum hec vox. homo est animal. tamen non est ora
tio. nec sequit homo est animal. est oratio. ergo a est oratio. Et si probe
la cōsequētia p locū a synonymis. Dicit qd ille loc' nō tenet terminis sup
ponentibus materialiter. sicut nō sequit. Marcus & tullius sunt synonī
ma. sed tullius est trisyllabū ergo marcus est trisyllabū.

His suppositis dicitur qd predicta

diffinitio orationis est sufficiens subintelligendo ex parte diffiniti bāc de
terminationem vocalis. qd hic solū diffinit oratio vocalis. ¶

Tercia difficultas. Vtruz diffini

tio orationis enunctiatiua in qua dicit. Oratio enunctiatiua est oratio in
qua verū vel falsum est sit sufficiens. ¶ Pro cuius solutione supponitur
primo qd in illa diffinitione ponit oratio loco generis. & sic omīs enuncti
atio est oratio. Ex quo sequit qd quīs circulus pendens ante tabernam.
vel ramus viridis significet verū vel falsum. & quodāmodo equalēat po
sitioni vere vel false. eo qd tantū significat quantū significaret hec ora
tio. hic vendit vinū. si ibi scriberetur. tamē scdm intentionē philosophi nō
est cōcedendū qd sit enunctiatio. Probat quadruplici. Primo. qd omīs
enunctiatio est oratio. sed ille circulus nō est oratio. igit. Secūdo. qd om
nis enunctiatio est vocalis. mentalis vel scripta. sed tale signū nō est bu
lusmodi. igit. Tercio. qd omīs enunctiatio est cōuenibilis & habet cōtra
vūj

v. dicendo circulus pendet an tabernā sit
oro at equiualeat orationi.

Questiões i periarmentias aristot

dictoriam et est nata esse premissa alicuius syllogismi. et e ipsa cum alia propositione potest fieri propositio hypothetica. et sic de multis alijs. sed circulus pendens antetabernam non est huiusmodi. igitur. Quarto quia ymago alicuius sciti non est enuntiatio. et tamen in pluribus partibus est signum vini vendibilis. ergo nec circulus est enuntiatio. tenet consequentia. quia non est maior ratio de vno quam de alio. potest tamen dici quod tale signum propter institutionem natum est causare in intellectu aliquem conceptum complerum. quod quidem conceptus est enuntiatio mentalis. Secundo supponit quod philosophus magis diffinit enuntiationem per verum et falsum quam affirmationem et negationem. eo quod principaliter considerant voces ut sunt significatiue concessum verorum aut falsorum. Et ponunt hoc duo distinctiue ad circuloquendum nobis differentiam in nominata enuntiationis per quam ipsa differat ab omnibus alijs enuntiationibus que scilicet non sunt enuntiationes. Diuidit enim primum enuntiationem in perfectam et imperfectam. Perfecta est enuntiationis et non enuntiationis. Nam enuntiationis vocem in vocatiua. interrogatiua. imperatiua et deprecatoriua. Et sic sunt quinque modi principales orationum perfectarum. Et si aliter periant sunt ad eas reducende. sicut secundum quosdam est aliqua enuntiationis et aliqua suppositiua. et ille ad enuntiationem reducunt. Alio est optatiua que ad deprecatoriua reducitur. Et aliqua dubitatiua. quod ad interrogatiua reducitur. Nulla vero dicitur infinitiua. quia si in aliqua enuntiatione ponatur verbum infinitiui modi nunquam ponitur per se sine alio verbo. quia oratio perfecta nunquam potest esse ex nomine et verbo infinito solo. Sed requirit aliud verbum a quo principaliter denominatur oratio. Neque etiam ponitur aliqua coniunctiua. quia ipsa est magis ypathetica quam categorica. et non dicit nisi ordinem vnius orationis ad aliam. Omnes autem alie orationes ab enuntiatione non pertinent principaliter ad logicum. sed ad rethorem vel poetam. Nam ille signatur mentis affectum. et non preceptum. Rethor autem et poeta intendunt mouere animum audientis ad iram gaudium. delectationem vel abhominacionem que respiciunt affectum mentis. Demonstrator autem vti propositiuis absolute significantibus verum vel falsum. Tercio supponit quod verum et falsum dicuntur esse in aliquo tripliciter. Vno modo sunt in aliquo tanquam in causa. et sic sunt in re significata per enuntiationem. Alio modo sunt in aliquo tanquam in signo. et isto modo sunt in enuntiatione. et sic accipit philosophus esse in predicta diffinitione enuntiationis. Tercio modo sunt in aliquo tanquam in subiecto. et isto modo sunt in actu compositiui aut diuisiui intellectus. ut videtur dicere philosophus in principio huius libri. Alii autem dicunt quod non sunt in actu compositiui vel diuisiui. sed sunt in quodam actu consequente. quod dicitur actus. indicatus quoque

b. sit aliqua propositio realis.

cum resolutione textus ad intentionem scotti

intellectus indicat sic esse vel non esse. sicut per propositionem significat esse vel non esse. Quarto supponitur quod aliqua oratio dupliciter potest significare verum vel falsum. Vno modo datam ponit et istis terminis verum et falsum. quod significat veritatem et falsitatem. et hoc modo hoc distinctum verum vel falsum significat verum vel falsum. Alio modo aliqua dicitur esse verum vel falsum propositionaliter. quia significat aliquid esse vel non esse. et isto modo sola propositio significat verum vel falsum. et sic capit in diffinitione propositionis quam dat per hyspanum. in qua dicitur propositio est oratio verum vel falsum significans in dicando que coincidit cum diffinitione enuntiationis quam ponit hic philosophus. Ex quo sequitur quod propositio et enuntiationem idem sunt. Adis suppositis dicitur quod predicta diffinitio orationis enuntiationis seu enuntiationis est sufficiens. Sed restat dubium utrum aliqua enuntiationem sit composita ex rebus sic quod preter enuntiationem vocalem. metatalem et scriptam sit ponenda alia enuntiationem seu alia propositio. Ad quam dicunt alij quod sic probatur multipliciter. Primo sic. propositio non est aliud quam propositio vel diuisio aliquorum facta per intellectum. igitur omnia illa possunt esse extrema propositionis que intellectus potest componere vel diuidere. sed potest componere aut diuidere res. igitur aliqua propositio est realis. Secundo sic. In significatione et signatis essentialiter ordinatis in significando est deuenire ad vltimum significatum quod sic significat quod ulterius non significat. alias esset processus in infinitum in essentialiter ordinatis. Sed propositio scripta significat vocalem. et vocalis mentalis. et metalis significat aliquam rem. vel ergo significat rem incompletam vel completam. Nam incompleta quia tunc significaret per extremum propositionis et non per totam propositionem. quod est falsum. Si completum tunc habet intentum quod in re est aliquid compositum ex rebus. et illud potest dici propositio realis. Tercio sic. Ex eisde sunt propositiones et questioni. sed questioni sunt de rebus. ut patet ex queri utrum homo sit risibilis. questio non sit de rebus. sed de rebus igitur. Quarto sic. Dis scientia realis considerat principaliter alios res. et scientia realis facit propositiones reales ex illis que principaliter considerat. et alia propositio est ex rebus. Quinto sic. per philosophum in predicamentis alij dicunt de subiecto que non sunt in subiecto. et illa non sunt termini. quia omnia termini cum sit accidentis et in subiecto. et sunt res et processiones alij propositio componit ex rebus. Sed contra istam opinionem arguitur quod dupliciter. Primo sic. Dis propositio fit per compositionem aut diuisionem intellectus aliquid que sunt in subiecto in intellectu. et res non sunt subiective in intellectu. et propositio non fit ex rebus. Maior patet. quia propositio fit ex terminis mentalibus. Minor probatur quia lapis non est in anima. et species lapidis. Secundo sic. Is propositio est significatiua veri vel falsi. et res non sunt significatiue veri vel falsi. cum sint significatiua causatiua veritatis aut falsitatis. igitur ex rebus non est propositio

cū resolutiōe text' ad itētione scoti

*in hoc et
causis
dicitur
quod
inueniuntur*
Tercio sic. Si ex reb' fieret ppositio sequeretur q' iter subiectū et p'dicātū ali-
cuius ppositiōis possent esse mōtes et vina. strages et prelia cōsequēs est
incōueniens. q' tunc inter ea nō esset aliqua vnio vel copositio. qd videt
incōueniēs. **Quarto sic.** Si esset aliqua ppositio realis vel esset de rebus si
bi inuicē coniunctis. vel de rebus ab inuicē disparatis. Nō p'mū. q' tunc
homo esset ppositio cū sit cōpositus ex ala et corpore. Nec secundū. quia
tunc homo et asinus essent ppositio qd est falsum. Alii ergo dicūt q' omnis
enunciatio est mentalis. vocalis aut scripta. et q' nulla est realis ad istū
sensum q' sit cōposita ex rebus. tamē aliqua ppositio potest dici realis ob
iectiue. q' termini ex quibus cōponit significat res et supponit pro reb'
Istud aliquāliē declarātū est in p'dicamētis. vbi ostensum est q' sunt pos-
siones aut alterius opinionis nihil aliud probāt nisi qd de reb' possunt
fieri ppositiōes tanq' de obiectis aut significatis per extrema ppositiōis
sed nō tanq' de eis que formaliter et actualiter sunt extrema ppositionis.
Nihil enī est extremū aut potest esse extremū ppositiōis nisi sit signū ali-
cuius rei qd nō conuenit rebus distinguendo rem contra signum.

Ultima difficultas. Utrū diuisio-

*in hoc et
causis
dicitur
quod
inueniuntur*
nes enunciationis sint a philosopho sufficienter assignate. **Pro cur-**
sione supponit p'mo q' ex textu pcedenti colligunt quatuor diuisiōes
enunciationis. Quarū p'ma est hec. Enunciationū alia est enunciatio
vna. Alia est enunciatio plures. Est autē hec diuisio analogi in sua analogi-
gata. Vnde ly plures est determinatio diminutis. Et quo sequit' q' enun-
ciatio plures nō est enunciatio. Secūda diuisio est. Enunciationū vnarū
cum alia est affirmatio. alia est negatio. Nec autē diuisio est generis in sus-
as species. q' hic sumit' affirmatio et negatio nō pro actibus affirmandi
di vel negandi. nec pro instrumentis negandi aut affirmandi. sed sumit'
aut pro propositione affirmatiua et pro ppositione negatiua. et pro p se si-
gnificatis. q' pro denominatis nullius sunt species. eo q' sunt quedam
completa. Tercia diuisio enunciationū vnarū alia est simpliciter vna. alia
est cōiunctione vna. **Pro** cuius declaratione supponit secundo q' enū-
ciatio simpliciter vna est illa in qua p'dicāt' vnū de vno sine cōiunctiōe
copulante inter partes subiecti et p'dicati. Et talis est duplex. q' quedā
est in qua p'dicāt' vnū de vno scdm vocē et significatiōē simul. vt homo

cū resolutiōe text' ad itētione scoti.

est animal. Alia est in qua p'dicāt' vnū de vno scdm significatiōē et nō se-
cundū vocē. vt homo est animal rationale. sed hec pluralitas vocis nō
tollit simpliciter vnitatē enunciationis. **Enunciatio cōiunctione vna etiam**
est duplex. q' quedā est vna cōiunctione terminorū vt sunt ppositiōes de
cōditionato disiuncto vel copulato extremo. vt socrates et plato currunt.
Alia est vna cōiunctione ppositionū vt sunt ppositiōes p'pothetice. inter
quas copulatiua est minus vna. et cōditionalis magis habet de vnitatē
Deinde disiunctiua. et de ista enunciatione et cōiunctione vna loquit' phi-
losophus in tertio. **Tercio** supponit pro declaratione p'me diuisiōis
q' enunciatio plures est illa que plura significat et nō vnū. vel que plura si-
gnificat incōiuncte. Per hoc autē q' plura significat et nō vnū opponitur
enunciationi que est vna simpliciter. et coincidit cū enunciatione que est
simpliciter cōiunctione vna. Et per hoc qd dicit' vel plura incōiuncte op-
ponitur enunciationi que est cōiunctione vna. Et hoc potest fieri tripli-
citer. Vno modo q' vel plura p'dicant' de vno in cōiunctiōe vel vnum de
pluribus. vel plura de pluribus. siue illa plura significant pluribus vocis
bus siue vna voce equiuoca. **Exemplū** p'mi. homo est albus musicus. **Ex-**
emplū secundi. homo albus musicus currit. **Exemplū** terci. vt homo al-
bus musicus est coloratus artifex. Alio modo quādo ponuntur plures
enunciationes sine cōiunctione. vt socrates currit. plato disputat. Et si-
militer quando in aliqua enunciatione subicit' aut p'dicāt' terminus equi-
uocus. talis est simpliciter plures. vt dicendo. canis est corpus. et de ista
maxime intelligit' illud qd dictū est q' enunciatio plures nō est enuncia-
tio. **Quarto** supponit q' quarta diuisio enunciationis est hec. Enun-
ciationū alia est de verbo p'sentis tēporis. alia est de verbo p'teriti. et alia
est de verbo futuri. In qua diuisiōe debet accipi enūciatio cōmuniē p
omni oratiōe significatiua veri vel falsi q'libet cūq' siue p'mo et p se siue reducti-
ue. et nō debet accipi specialit' p oratiōe significatiua veri vel falsi p'mo et p
se. q' sola oratio de vbo p'sentis tēporis indicat' modū istū mō dī enūciatio

His suppositis dicit' q' p'dicte diui-

siones enunciationis sunt sufficienter a philosopho assignate. Istud re-
linquit' probatum et suppositis.

Cōclusio responsalis Diuisiones

oratiōis et enunciationis et etiam diuisiōes istius enunciationis sūt:

Questões i periarmentias aristot.

a philosopho sufficienti in textu assignate. Nec cōclusio quo ad omnes partes suas probata in antecedentibus.

Ad rationes. Ad primā dicit negando

anteceðes. Et ad primā pbationē dicit qd licet oratio nō sit vna vox in cōplera. tamē est vna vox complera. et hoc sufficit. Ad scđam pbationē dicit qd p illā diffinitionē solū diffinit oratio vocalis. Ad terciā pbationē dicit qd licet oratio nō fuerit imposita ad significandū pmo et p se. tamen fuit imposita secundario et cōsequēti. videlicet p impositionē suoz imminoz. Ad quartā pbationē dicit negādo cōsequētiā. qd sicut dictū est de nōle et verbo oratio nō significat ad placitū tuū vel meū. ideo non. possumus mutare eius significationem.

Ad scđam dicit negādo anteceðes

Et ad primā pbationē pme partis dicit qd licet illa vox omne a est b summa tur a philosopho pro oratiōe. tamē nō est oratio. vt patet p priorum. Ad scđam pbationē dicit qd ille sunt partes remote oratiōis. et nō pproxime. de qbus intelligit diffinitio oratiōis. Ad terciā pbationē dicit qd illa verba scđm se accepta nō sunt oratiōes. sed vt dant intelligere sua supposita. tamē ipa cū suis suppositis faciūt oratiōes quarū partes sunt significatione. Ad quartā pbationē dictū est in vna difficultate. Ad pbationem scđe partis dicit vno modo qd illa oratio est ypothetica de qua nō dat diffinitio oratiōis. Aliū dicit qd illa particula diffinitionis oratiōis in qua dicitur cuius parciū. et debet sic intelligi cuius parciū necessario est significationē aliqd vt dictio. Nō autē necessario ē significationē vt oratio. et sic philosophus nō negat simpliciter aliquas partes oratiōis posse significare vt affirmatio. sed vult dicere qd nō est necessariū qd in categorica significat.

Ad terciā dicit negādo antece-

ðes. Et ad primā pbationē dictū est supra. Ad scđam pbationē dicit qd qd veritas aut falsitas nō est subiective in ipa ppositione nō oportet eā esse totā in tota enūctiatiōe. nec totā in parte. nec partē in parte. Ad terciā pbationē dicit qd oratio vocalis que successiue pbucit ex institutione humana dicit vera in instanti finienti eius pulationem quando in rei veritate nō est. ac si esset res pmanēs tota simul existēs in ultimo instati. platōis

Ad quartā dicit negādo minores

Et ad primā pbationē dicit qd licet enūctiatio plures nō sit enūctiatio vna

cū resolutione textus ad itētiōnē scoti

tamē est enūctiatio sumēdo ly enūctiatio equoce. Ad scđam pbationē dicit qd vel illa est disiunctiua et sic cōponit ex duabus cathego. scis quarum prima est affirmatiua et alia negatiua. vel est de copla disiuncta. et tūc scđm aliquos potest cōcedi simul et affirmatiua et negatiua. et tūc dicēdum esset qd secunda diuisio enūctiatiōis est intelligēda de enūctiatiōe cuius ppla est mere simplex. Ad scđam pbationē dicit qd illa est vna cōiunctiōe. tēre minorū. qd est de extremis disiunctis.

Quoniā autē est enūctiare et quid est esse. et cetera.

Iste est secundus tractatus huius libri in quo philosophus determinat de quadā passionē intrinseca enūctiatiōis que dicitur oppositio. Et diuidit in tria capitula. In primo diffinit et diuidit oppositionē. Et diuidit in duas partes. In prima diffinit ipsam. et anteqm diffiniat eā ponit vnā suppositionē que est hec. Omni affirmationi est negatio opposita. et omni negatiōi affirmatio. pbat qd cōtingit enūctiare qd est esse et qd est nō esse. et cōtingit etiā enūctiare qd nō est esse et qd nō est nō esse. et omne qd aliqd affirmauerit cōtingit negare. et qd negauerit cōtingit affirmare. Igitur manifestū est qd omni affirmatiōi negatio est opposita et ecōtra. Et hoc supposito diffinit oppositionē sub noie cōtradictiōis dicens qd cōtradictio est affirmatio et negatio opposita. et debet cū hoc addi eiusdē de eodē et nō equoce. et alie particule posite in diffinitione elenchi in primo elenchoz. In secunda parte determinat de speciebus oppositiōis. Et diuidit in duas particulas. In prima pmitte duas diuisiōes. quarū prima est hec. Rerū alia sunt vniuersalia alia singularia. Est autē vniuersale qd aptū natū est pdicari de plurib⁹. vt homo. Sed singulare est qd nō est aptū natū pdicari de plurib⁹. sed de vno solo. vt plato. Secunda diuisio enūctiatiōnū quedā est de subiecto vniuersali in qua enūctiatur aliqd de aliquo vniuersali. Alia est de subiecto singulari in qua enūctiatur aliqd de aliquo singulari. et vtroqz modo potest fieri affirmatiue aut negatiue. In secunda particula determinat de speciebus oppositiōis. Et primo diffinit cōtrarias dicens. qd cōtrarie sunt in qbus enūctiatur aliqd pdicatū affirmatiue vel negatiue de aliq subiecto vniuersali vniuersalit sumpto. Hoc est cōtrarie sunt vniuersalis affirmatiua et vniuersalis negatiua eiusdē subiecti et eiusdē pdicati. Et subdit qd imminū tenari vniuersalit est ipm tenari

Suppositio
tristitia

quod sit pbi
miseret
fuit

per hoc dicitur
enūctiatio
fuerit
miseret
et dicitur
et dicitur
et dicitur

Diffinitio
contrario

Questōes i periarmentias aristot

cū signo vñuersali nō impedito. vt ois hō est alb⁹. nullus hō est albus. Secūdo diffinit subcōtrarias dicēs Subcōtrarie vō dicunt̃ in q̃b⁹ enun-
ciatur idem p̃dicatū affirmatiue ⁊ negatiue de eodē subiecto vñuersali nō vñuersalit̃ sumpto. Quāuis aut̃ ille in q̃bus sic enunciat̃ nō sint con-
trarie sc̃dm modū enuntiandi. tamē cōtingit ea que per ea significantur esse contraria. Hoc est cōtingit eas esse cōtrarias sc̃dm res significatas. ⁊ hoc est verū si sint i materia naturali ⁊ i p̃dicatiōe directa. vel si sint in ma-
teria remota. in q̃bus materijs particularis aut indefinita equalet vñuer-
sali. vel forte hoc est verū ex parte p̃dicatoꝝ. nam iste homo est sanus. ⁊ ho-
mo nō est sanus quoddāmodo sunt cōtrarie ex parte p̃dicatoꝝ. eo q̃ bo-
minē nō esse sanū est ip̃m esse egrū. modo sanū ⁊ egrū sunt contraria. Alii
qui aliter sic exponūt dicēs. Et quo tales p̃positiones sunt de subiectis
cōmuni⁹ vni addito sig⁹ vñuersali negatiuo tales p̃positiones erūt cō-
trarie. Et subdit q̃ terminū teneri nō vñuersalit̃ est ip̃m teneri sine signo
vñuersali. q̃a om̃is nō vñuersale est. sed quonā vñuersalit̃ significat̃. id
est denotat q̃ terminus cui attribuit̃ tenetur vñuersalit̃ pro om̃ibus suis
suppositis pro q̃bus distribuit̃ per tale signū. Deinde remouet vnum
dubū. Nam q̃a dictū est q̃ subiectū p̃positionis aliquādo tenet vñuer-
saliter. posset aliq̃s dubitare an p̃dicatū posset etiā teneri vñuersaliter.
Ideo remouet philosophus dubiū ⁊ dicit ⁊ nulla affirmatio erit vera in
quā p̃dicat̃ de vñuersali aliq̃s p̃dicatū vñuersale vñuersaliter sum-
ptū. sicut in ista oratione. om̃is homo est om̃is animal. Consequē diffi-
nit cōtradictorias dicēs. q̃ cōtradictoria sunt affirmatio ⁊ negatio. quas
rū vna vñuersaliter signat ⁊ alia nō vñuersalit̃ eiusdē subiecti ⁊ eiusdē p̃-
dicati. hoc est cōtradictorie sunt vñuersalis affirmatiua ⁊ particularis ne-
gatiua eiusdē subiecti ⁊ eiusdē p̃dicati. Exemplū. vt om̃is homo est alb⁹
quidam homo nō est albus. nullus homo est albus. q̃dā homo est alb⁹

Contrarie vō vñuer- salem. ⁊ cetera.

Istud est secundū capitulū huius tractatus. in quo philosophus deter-
minat de legibus. ⁊ diuit̃ in tres partes. In p̃ma determinat de ip̃is le-
gibus ostendendo qualit̃ p̃positiones oppositae se habent ad posse simul
esse veras aut simul falsas. Et p̃mo ponit legē cōtrariarū dicēs. q̃ cōtrari-
as que sunt vñuersalis affirmatiua ⁊ vñuersalis negatiua. vt ois homo

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

est iustus. nullus homo est iustus. impossibile est simul esse veras. Sed
oppositas his videlicet subcōtrarias cōtingit simul esse veras. vt patet de
istis. q̃dā homo est albus. q̃dā homo nō est albus. Et nota q̃ hic philo-
sophus nec in caplo p̃cedēti nec in isto nominat subcōtrarias hoc noīe
subcōtrarie. sed hic nominat eas oppositas contrarijs. quod verum est
quia contradicunt contrarijs. videlicet affirmatiua negatiue. ⁊ negatiua
affirmatiue. Boetius autem in commento vocat eas subcontrarias.
⁊ hoc est quia ponuntur sub contrarijs inferiores eis ⁊ consequentes ad
ipsas. Consequenter dat legē cōtradictariarū dicēs q̃ de cōtradictorijs de
subiectis vñuersalibus necesse est semp̃ alterā esse verā ⁊ alterā falsam. Et
similit̃ in cōtradictorijs de subiectis singularibus. cuiusmodi sunt iste.
Socrates est albus. socrates non est albus. Ex quo textu patet q̃ singu-
laris affirmatiua ⁊ singularis negatiua eorūdē extremorū cōtradicunt. Et
sic philosophus hic ampliat cōtradictionē. q̃a superius nō diffinit cōtra-
dictionē nisi de subiectis cōmuni⁹. Secūdo philosophus pbat tribus
exemplis q̃ subcōtrarie possunt simul esse vere. Primū est de istis duab⁹
Homo est albus. homo nō est albus. Secūdū est de istis. Homo est p-
bus. homo nō est pbus. iste em̃ sunt simul vere. q̃a si aliq̃s homo est tur-
pis turpitudine aīe nō est pbus. Terciū exemplū est de istis. Homo est
pulcher. homo nō est pulcher. iste em̃ sunt simul vere. q̃a si aliq̃s homo est
sedus nō est pulcher. Et ista probat. q̃a si aliq̃d sit nō est. hoc est si aliq̃s ho-
mo sit probus vel pulcher nō est probus aut pulcher. Et ista summit̃ illa
auctoritas. q̃d sit nō est. que debet intelligi in p̃manentibus. q̃ quando fi-
unt nō sunt. ⁊ nō in successiuis. que solū habent esse quando fiunt. Et quia
dictū est q̃ iste sunt simul vere. Homo est albus. homo nō est alb⁹. aliq̃s
posset credere q̃ iste etiā sint simul vere. Homo est albus. ⁊ nemo est alb⁹
q̃a ille videt̃ idem significare cū illis. ideo philosophus remouet hoc du-
biū dicēs q̃ nec iste idem significat nec conuertunt̃. In secūda parte phi-
losophus intendit talem conclusionē. Vnius affirmatiōis est vna nega-
tio opposita. pbat duplici. Primo ratione. q̃a illud idem debet negare
negatio q̃d affirmat affirmatio de eodē. siue illud sit vñuersale vñuer-
saler vel nō vñuersaliter sumptū. siue sit singulare. ergo vnus affirmatiōis
nis est vna negatio. Antecedens probat. q̃a si negatio nō neget aliq̃d de
eodē. vel neget idem de alio ip̃a nō erit opposita affirmatiōi. sed ab eadē
uersa. Secundo probat eam exemplo. q̃a hui⁹ affirmatiōis. om̃is homo
albus est. negatio est ista. nō om̃is homo albus est. ⁊ huius affirmatiōis

finis
hanc
vix.

sub signis
in q̃b⁹ dicit̃
affirmatiue ⁊
negatiue
vt q̃dā p̃dicatū
enunciatur
per modū
nō signū p̃dicatū
tenet̃.

terminū
enunciari
sine sig⁹.

v. p̃dicatū in
terdu possit te-
neri vñuersalit̃.

diffinitio
cōtradictoria

ex contra-
rium.

Quo nom-
nat aris
subytz n.

Lex gta
ictoria

iste m. sub
p̃dicatū
sic m. nō
p̃dicatū
dicitur e
aut. sicut
m. p̃dicatū

Ex q̃a sum-
het. a. q̃d
sit nō est

Questões i periarmentias aristot.

omnis est homo albus. negatio est hec. non est homo albus. **C**onsequenter
epilogat ea que dicta sunt dicēs. Manifestū est ex p̄dictis quoniam alie sūt
oppositiones cōtrarie. alie cōtradictorie. et que sunt oppositiōes. dictum
est. et q̄ non est in omnibus oppositis si una est vera alia est falsa. sed in aliq̄
bus tñ. In tertia parte q̄a fecit mentionē de affirmatiōe una et negatiōe
ne una. ideo ostendit q̄d sit affirmatio una et negatio una dicens. Est autē
affirmatio et negatio una que vnū de vno significat siue sit vniuersale vni
uersaliter aut nō vniuersaliter sumptū siue singulare suple. exemplum. vt
omnis homo albus est. nō omnis homo albus est nullus homo albus est
quidā homo albus est. quāquā quilibet est vna si albi vnū et idem signifi
cet. q̄a si nō significaret vnū enunciatio nō esset vna. **E**x quo elicitur tal
is conclusio. Enunciatio que est de termino equiuoco nō est enunciat
io vna. Probat. q̄a si iste terminus tunica imponat ad significandū bo
minem et equū. et postea dicat. tunica est alba. hec oratio non est omnino
vna. igit̄ enunciatio de termino equiuoco nō est enunciatio vna. Antecedēs
probat. q̄a nihil refert dicere istā orationē. tunica est alba. et dicere istas du
as. homo est albus. equus est albus. Sed iste due multa significant et nō
vnū. nec sunt enunciatio vna. sed sunt plures. ergo p̄ma etiā significat
plura et est enunciatio plures. Minorē huius probationis pbat. quia
equus et homo nō sunt aliq̄d vnū. **E**x his infer vnū corollarū dicens.
In his affirmatiōibus et negatiōibus que sunt supple de terminis eq
uiuocis nō est necesse alterā partē esse veram et alterā falsā. q̄d p̄bati potest
q̄a negatio potest aliud negare q̄ q̄d affirmatio affirmat. et cetera.

* Circa hunc textū querit̄ vtrū due
cōtradictorie possunt simul esse vere vel falsē.

Arguit̄ p̄mo q̄ possunt esse simul

vere. q̄a due cōtrarie pro eodē tempore possunt simul esse vere. ergo due
cōtradictorie possunt simul esse vere. tenet cōsequētia. q̄a contrarie infer
runt subcontrarias quibus contradicunt antecedens. q̄a pro quocūq̄
tempore socrates potest currere. et socrates nō potest currere iste possunt
esse vere. socrates est currens. et socrates nō est currens. sed vno et eodē tem
pore socrates potest currere et socrates potest nō currere. potest em̄ cras
currere et potest etiā nō currere. ergo iste due socrates est currens. et so
crates nō est currens possunt pro eodem tempore esse vere. Et confirma
tur. q̄a aut hec socrates currit quando est vera. est vera pro instanti et indē

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

uisibili. aut pro tempore diuisibili. Nō p̄mū. quia non est vera nisi dñi so
crates currit. sed socrates non currit in instanti igitur. **S**ed scdm̄ tunc p̄
medietate illius temporis socrates potest esse non currens. et per confes
sionē pro eodem tempore iste possunt esse vere. Socrates est currens. et
socrates est non currens. Sed ad istam. socrates est non currens sequit̄
ista. socrates non est currens per illam regulam secūdi huius. ab affirma
tiōe de predicato infinito ad negatiuam de predicato finito est bona cō
sequētia. igitur.

Secundo sic. Iste possunt simul es

se vere. Ego sum socrates. ego non sum socrates. Et similiter iste. Socra
tes est ultra pontes. socrates non est ultra pontes. Et iste. Hic tribulus
est sapiens. hic tribulus non est sapiens. et tamē sunt cōtradictorie. ergo
possunt esse simul vere. prima pars maioris patet. quia si ille due scriban
tur. et socrates leget affirmatiuam et petrus negatiuam erunt simul vere.
Secunda pars patet. quia si aliquis exist. ns citra pontes proferat vnā
et alius existens ultra pontes proferat aliam erūt simul vere. Tercia pars
patet. quia iste simul itant in veritate. Hic tribulus est sapiens asino. hic
tribulus non est sapiens homini. ergo et iste simul stabūt. Hic tribulus
est sapiens. hic tribulus non est sapiens. tenet consequētia. quia ex illis
inferuntur iste per locum a parte in modo ad suum totum. Et confirmat̄
quia si due prime non dicantur cōtradictorie. aut etiā due secunde. hoc
maxime est quia non leguntur aut proferuntur ab eodem. sed hoc non ob
stat. quia si ad hoc q̄ aliquę propositiones contradicant oporteat eas le
gi aut proferri ab eodem tunc vnus non posset contradicere alteri. quod
est falsum.

Tercio sic probabo q̄ due cōtradi

ctorie possunt simul esse falsē. quia iste due possunt simul esse falsē. Socra
tes dicit falsum. et socrates non dicit falsum. ergo due cōtradictorie pose
sunt simul esse falsē. Antecedens patet. quia posito casu q̄ socrates profes
sat hanc propositionem. socrates dicit falsum et nullam alias. ista est falsa
socrates dicit falsum. q̄d patet. q̄a si ipse diceret verū cū nullā aliā. p̄positi
onem dicat q̄ istam. socrates dicit falsum. ergo verum est q̄ ista proposi
tio socrates dicit falsum. quā ipse dicit est falsa. et in illo casu illa est falsa. so
crates non dicit falsum. patet. quia ipse dicit hanc propositionem. socra
tes dicit falsum. que est falsa vt iam probatum est. igitur.

Questões iperiarmentias aristot

Quarto sic. Due cōtrarie possunt

Amul esse false. Ergo etiā due cōtradictorie. tenet cōsequētia. qā semper ad vniuersalē sequit̃ particularis. Similit̃ due subcōtrarie possunt esse simul vere. ergo due cōtradictorie. tenet cōsequētia. qā particularis ⁊ vniuersalis equivalent saltem in materia naturali.

In oppositum arguit auctoritate

philosophi in textu pcedēti. C. Pro solutione questionis ⁊ declaratione re-
tius mouent̃ aliquē difficultates.

Prima difficultas. Utrū diffini-

tio oppositionis ⁊ diuisio eiusdē in cōtrariā. subcōtrariā ⁊ cōtradictoriā sint a philosopho sufficienter assignate. C. Pro cuius solutione supponit̃ pmo qd hic est sermo de oppositiōe cōpleta. ppositionum sumpta penes modos enūctiandi oppositos. ⁊ nō de oppositiōe terminorū. qā de illa dicit̃ etiā est in postpōdicamētis. nec de oppositiōe ppositionū sumpta penes pōdicata cōtradictoria vel pūatiua. vel cōtraria. cuiusmodi est oppositio q̃ est inter has ppositiones. socrates est sanus. socrates est languidus. socrates est videns. socrates est cecus. socrates est homo. socrates nō est homo. Quaru due pme si. nt de pōdicatis contrariis. due scēdē sunt de pōdicatis pūatiue oppositis. due vltime sunt de pōdicatis cōtradictoriis. Secūdo supponit̃ qd oppositio ppositionū sumpta penes modos enūctiandi oppositos dupliciter accipit̃. Vno modo generalit̃ pro omni oppositiōe q̃ est inter aliquas ppositiones siue sit penes modos oppositos enūctiandi qualitatiue. vel penes modos enūctiandi quantitatiue. Et isto modo oppositio cōsiderat̃ a philosopho in pmo tractatu sumulaz. vbi diuidit̃ eā inter quattuor species scilicet in cōtrariā. subcōtrariā. cōtradictoriā ⁊ subalternā. Et solet sic diffiniri oppositio. Est repugnantia duaru ppositionū categoricarū vti qd. tūmo participantū eodē qd. dicit̃ scēdē in eandē qualitatē tū vel quantitātē tū. vel scēdē quantitātē ⁊ qualitatē simul. Alio modo accipit̃ specialit̃ pro oppositiōe que est inter aliquas ppositiones penes modos enūctiandi oppositos qualitatiue tū. ⁊ isto modo oppositio cōsiderat̃ hic a pho. Et diuidit̃ solū in tres species. scilicet in cōtrariā cōtradictoriā ⁊ subcōtrariā. nec ponit̃ subalternā qā subalternē non habent modos enūctiandi oppositos qualitatiue. Dicit̃ autē modi enūctiandi oppositi qualitatiue qd differūt penes affirmationē ⁊ negationē. Et modi oppositi quantitatiue dicit̃ qd differūt penes quantitātē ppositionis. Et quo

oposicio quā Considerat̃. a.
philo. et quā. a. p. hīs. et
q̃r nō ponit̃ hic subalternā.

cū resolutione text' ad itētionē scoti

sequit̃ qd cōtrarie. subcōtrarie ⁊ cōtradictorie habēt modos enūctiandi op-
positos qualitatiue. patet. qā vna earū semp est affirmatiua ⁊ alia negati-
ua. Secūdo sequit̃ qd subalternē habēt modos enūctiandi oppositos quātita-
tiue. patet. qā vna earū semp est vniuersalis ⁊ alia particularis. Tercio seq-
tur qd cōtradictorie de subiectis comuniū habēt modos enūctiandi op-
positos qualitatiue ⁊ quātitatiue. sed cōtradictorie de subiectis singulari-
bus habēt modos enūctiandi oppositos qualitatiue tū. C. Tercio su-
ponit̃ qd oppositio de qua est hic sermo diffinit̃ a philosopho in textu sū-
noie cōtradictis. Hoc modo cōtradictio est affirmatio ⁊ negatio oppo-
site eiusdē de eodē. ⁊ nō equoce. Que diffinitio sic est intelligēda. Cōtradi-
ctio est affirmatio ⁊ negatio opposite eiusdē de eodē. nō nomis tū. nec rei
tū. sed nois ⁊ rei simul ad idē scēdē idem similit̃ ⁊ in eodē tēpore. In qua
diffinitioe dicit̃ pmo affirmatio ⁊ negatio. que debet intelligi copulatiue
⁊ nō copulatiue. Et ratio est. qā si intelligeret̃ copulatiue sensus esset. Cō-
tradictio est affirmatio ⁊ cōtradictio est negatio. modo quilibet earū est
falsa. Alij dicūt qd ibi est pōdicatio materialis. quāuis etiā affirmatio ⁊ ne-
gatio nō possint pōdicari formalit̃ ⁊ qd itatiue de oppositiōe. tamen poss-
sunt pōdicari de ea pōdicatiōe materiali aut fundamētali. qd fundamēn-
tū pōicat̃ de relatiōe. Vnde oppositio fundat̃ in affirmatiōe. id est in ora-
tione affirmatiua. ⁊ terminat̃ ad negationē. id est ad orationē negatiuam.
aut ecōtra. Alij dicūt qd debet sic intelligi. Cōtradictio est affirmatio ⁊ ne-
gatio opposite id est repugnantia int̃ affirmationē ⁊ negationē. Dicitur
secūdo opposite. ad ostēdēdū qd oppositio nō ē quilibet affirmatio ⁊ ne-
gatio. s̃ ē solū affirmatio ⁊ negatio opposite. Vnde hec affirmatiua. So-
crates est homo nō est huic negationi plato nō est asinus opposita. ⁊ sic
inter eos nō est oppositio. sed magis disparatio. Et pōctis infer̃ qd opo-
positio subalternā nō est oppositio. qā est tū affirmatio ⁊ affirmatio. vñ ne-
gatio ⁊ negatio opposite. Dicit̃ tēcio qd in illa diffinitioe eiusdē de eodē
nō nois tū. nō rei tū. sed nois ⁊ rei simul. quā particulam innuit philoso-
phus cū dicit̃ eiusdē de eodē. ⁊ nō equoce. Vnde si esset affirmatio ⁊ nega-
tio alicuius de aliquo equoce accepto nō esset affirmatio ⁊ negatio eius-
dē de eodē scēdē rem. Dicit̃ quarto ad idem scēdē idem ⁊ c. ad ostēdēdū
qd ad oppositiōnē nō sufficit affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodē. sed cum
hoc requirit̃ qd sit respectus eiusdē. ⁊ sic de alijs. C. Quarto supponitur qd
ad oppositiōnē requirūt̃ cōditiones quattuor generales. Prima est qd ppo-
sitiōes opposite sint de eiusdē extremis ⁊ de eodē copla adequate fm rem
⁊ vocē singul. Ex quo sequit̃ qd vte nō opponūt̃. Tullius currit. marcus nō

oposicio d
nit̃ nom
q̃d dicit̃

oposici
ē quā
relati

similiter nō
⁊ oppositiō
nō est oppositio
falsitas nō ē
vniuersalis. nō hī
cōtrariis oppositiō
nō ē oppositio.

Ad oposici
⁊ requirūt̃
quatuor ge-
nerales co-
ditiones.

Inter propositiones hypotheticas non est oppositio.

Questões i periarmentias aristot

currit. qd licet subiecta earz pro eodē supponat. tamē nō sunt eadē fmo-
cem. Secūdo sequit qd iste nō opponunt canisē animal. canis nō ē ani-
mal. patet. qd licet sit eadē vor subiecti vtriusqz. tamē nō supponit pro co-
dē. Unde de minimis equocis nō potest fieri oppositio. nec qd itatiua diffi-
nitio. nec scientia. Secūda cōditio est qd termini ppositionū oppositarū
supponat eodē genere suppositiōis. scilicet vel suppositiōis simplici vel p-
sonali vel materiali. si ponat suppositiō materialis. Ex quo sequit qd ille
nō opponunt. homo est species. nullus homo est species. Tercia condi-
tio qd termini ppositionū oppositarū teneant eque ample et eque stricte.
Ex quo sequit qd iste nō opponunt. omnis homo currit. nullus homo cur-
rit. qd in pma iste terminus homo supponit tam pro vris qz pro mulieris
bus. Sed in secūda p signū masculini generis restringit ad supponēdū
pse pro vris. Secūdo sequit qd iste nō opponunt. nullus homo gene-
rabitur. quia homo qd est generabit. eo qd homo in pma ampliat et in se-
cūda nō ampliat. Quarta cōditio est qd oppositae ppositiones sint cathego-
ricae. Ex quo sequit qd ppositiones ypothetice nō habēt int se oppositiōnē
prie dictā. tum qd oppositio est repugnātia int affirmatiōnē et negatiōnē
nē. sed in ypotheticis affirmatiua repugnat affirmatiue. vt patet de copla-
tiua affirmatiua et disiunctiua de partibz cōtradictibz. Tū qd oppositio
insequit qd ratiōatē. sed in ypotheticis nō est quātitas. igit in ypotheticis
nō est oppositio. Sed cōtra istud obijci qd cōmunit logici ponunt co-
platiua affirmatiua et coplatiua negatiua cōtradicere. et etiā coplatiua et
disiunctiua affirmatiuas de partibus cōtradictibus. igit in ypotheticis
est oppositio. Ad istud potest dici qd dupliciter alique ppositiones dicūt op-
poni. Vno modo scdm formā qd eis cōuenit forma ppositionū opposi-
tarū. videlicet qd vna sit affirmatiua alia negatiua. et qd sint eiusdē quātitas
tis. aut diuerse. et isto modo ypothetice nō dicunt opponi int se. Alio mo-
do scdm legem qd eis cōuenit lex alicuius oppositiōis. videlicet qd non
possunt simul esse vere. sed possunt esse simul false. vel possunt simul esse ve-
re. sed nō possunt esse simul false. vel nec possunt esse simul vere nec simul
false. et isto modo ypothetice possunt dici opponi. qd alique ypothetice
nō possunt esse simul vere nec simul false. Quinto supponit qd ad quā-
bet oppositiōnē requirunt alique cōditiones speciales. Et pmo ad oppositi-
ōnē cōtrariā requirunt tres cōditiones. Quar pma est qd vna ppositionū cō-
trariarū sit vniuersalis affirmatiua et alia vniuersalis negatiua eiusdē sub-
iecti et eiusdē pdicati. Ex quo sequit qd quāuis iste due ppositiones. omnis hō
currit. iste homo nō currit habeāt legē cōtrariarū tñ nō sunt cōtrarie. Se-

cū resolutiōe textus ad itētiōnē scoti

cūda pditio qd qlibet terminus distribubilis nō distribuitur i vna distribubilis
alia et nō ecōtra. Et qd sequit qd iste nō sunt cōtrarie saltē scdm formā. cuius
libet hois oculus ē dext. nullus hois oculus ē dext. qd i neutra ly oculus di-
tribuit. Tercia pditio qd termini nō teneant magis vel min⁹ ample aut stric-
te in vna qz in alia. Et qd sequit qd iste nō sunt cōtrarie. ois hō ē mulier. nul-
lus hō ē mulier. Secūdo ad subcōtrarias etiā tres pditiones requirunt. Primo
est qd vna earz sit indefinita aut particularis affirmatiua. et alia indefinita
aut particularis negatiua. Secūda qd termini in vtracqz earum teneantur eque
ample et eque stricte. Tercia qd pdicati i vna teneant vniuersalit et i alia par-
ticularit. Ex quo sequit qd iste nō sunt subcōtrarie fm aliquos. hō aial est.
hō aial nō ē. Tercio ad hoc qd aliq sint ptradictorie qnqz requirunt pditiones
Prima qd sint oppositae quātitatis et oppositae quātitatis eiusdē subiecti et p-
dicati. et hoc si sint de subiecto cōmuni. qd si sint de subiecto singulari sub-
iecti qd sint oppositae quātitatis eiusdē subiecti et pdicati. Secūda pditio qd qli-
bet terminus distribubilis nō distribuitur i vna distribubilis alia et ecōuerso. nē
si sit determinatio termini singularis. Qd dicit. ppe istas Socrates vidēs as-
nō currit. socrates vidēs asinū nō currit. In qd ly vidēs asinū non distri-
buit et tamē est terminus distribubilis. Tercia cōditio qd in vtracqz cōtradi-
ctoriarū termini teneant vniuoce et nō equoce. eque ample et eque stricte.
Quarta cōditio quā ponunt aliq est qd si in ppositione vniuersali terminus
distribuit in ordine ad aliū terminū supponētē cōfuse tñ tunc ille terminus
nō distribuitur in particulari vel indefinita sibi cōtradicente debet stare
redeterminate et nō cōfuse tñ. Verbi gratia. datus istis duabus. omnis
homo est animal. et homo nō est animal. si in indefinita homo staret cō-
fuse tñ essent simul vere. qd indefinita esset vera. qd patet. qd bene sequit.
omne animal homo nō est. ergo homo nō est animal. qd vtracqz termi-
ni supponunt eodē modo. Quinta cōditio qd si in ppositione vniuer-
sali nō distribuat terminus. et distribuat in ordine ad aliū terminū suppo-
nentem determinate tñ talis terminus distribuitur in vniuersali. parti-
culari vel indefinita sibi cōtradicente debet stare cōfuse tñ et nō determi-
nate. Ex quo sequit qd iste nō cōtradiciunt. Caput habet omnis homo. alius
quis homo nō habet caput. qd in pma ly homo distribuit in ordine ad
hūc terminū caput supponentē determinate. ergo cōtradictoria. de-
bet stare cōfuse tñ et non determinate contradictoria huius. igitur ca-
put habet omnis homo est ista. omne caput homo nō habet. De istis aliq
dicia sunt in summis. et de conditionibus requisitis ad subalternas.

Ad sub

3. g. d. i.

et y. g. d.

Ad g. d. i.

quique

In omni ppositione
qz vna sit affirmatiua
qz alia sit negatiua
p. d. i. p. d. i. p. d. i.

Questiões i perlarmentias aristot

His suppositis dicit q diffinitio

oppositiois data a philosopho sub noie cōtradictiois & diuisio eiusdem sunt sufficient assignate patet per ea que dicta sunt.

Secūda difficultas

Utrū due con
tradictorie possint esse simul vere. ¶ Pro cuius solutiōe supponit pmo q du
plices sunt ppositiōes cōtradictorie. Quēdā sunt cōtradictorie sibi iun
cem cōtradictories. vt sunt iste. socrates currit. socrates nō currit. Alię sunt
cōtradictorie nō sibi iunice. sed qbusdā alijs cōtradictories. cuiusmodi sunt
iste due. Socrates currit. plato disputat. que nō cōtradictiūt inter se. sed cō
tradictiūt istis. socrates nō currit. plato nō disputat. ¶ Secūdo supponit
q cōtradictorias posse simul esse veras potest intelligi duplici. Vno mo
do sū q ly simul determinat hoc verbū posse. ita q p ppositionē denotet
q cōtradictorijs simul insit possibilitas essendi veras. Alio modo scdm
q ly simul determinat hoc verbū esse. ita q p ppositionē denotet q cōtra
dictorijs inest possibilitas essendi simul veras. ¶ Tercio supponit q cō
tradictorie sibi iunice cōtradictories adhuc possunt duplici considerari
Vno modo in sensu in quo cōtradictiūt. Alio modo in sensu in quo nō cō
tradictiūt. Verbi gratia. Iste due. Socrates est animal. nō socrates est ani
mal. Vnde secūda potest considerari inquātū est affirmatiua de subiecto i
finito. & sic nō cōtradicit pme. Alio mō inquātū est negatiua de subiecto
finito & sic cōtradicit prime.

His suppositis dicit pmo q cōtra

dictorie nō sibi iunice cōtradictories possunt simul esse vere. siue simul deter
minat hoc verbū possunt siue hoc verbū esse. Et etiā possunt simul esse fal
se. patet. qā tales ppositiōes nō habēt aliquā repugnantia inter se scdm ve
ritatē aut falsitatē. igit possunt simul esse vere aut simul esse f. Ite. Dicit secū
do q aliquę cōtradictorie nō sibi iunice cōtradictories nūq possunt si
mul esse vere aut simul false. patet de istis duabus. Omnis homo est ani
mal. omnis equus est asinus. Q nūq possunt simul esse vere patet. quia
vna earū nūq potest esse vera. Et q nō possint simul esse false patet. qā
vna earū nō potest esse falsa. igit. Dicit tēcio q ptradictorie sibi iunice ptra
dictories in sensu in quo ptradictiūt possunt simul esse vere aut simul esse false. put
ly simul determinat hoc vbu possunt. patet. qā demonstrat istē duab. socra
tes currit. socrates nō currit iste possunt sit esse vere & sit ptradictorie sibi
iunice ptradictories. q ptradictorie sibi iunice ptradictories possunt sit esse vere

aplices pro
dict gdicto.

contradictio
simul & ens
iuxta intelligit

Propter
de illi pme
des pme p
eo diffinitio

cū resolutiōe text' ad itētione scoti

Ad id patet. qā vtracq istarū potest esse vera. quia vtracq forte erit vera
vna prius & reliqua posterius. & nō esset possibile q ambę in futuro debe
rent esse vere. Ambę pro nunc possent esse vere. igit sequit q ambę p
eodē tēpore possunt simul esse vere. Dicit quarto q cōtradictorie sibi iun
cem cōtradictories in sensu in quo nō cōtradictiūt possunt esse simul vere.
put ly simul determinat hoc verbū esse. patet. qā tales ppositiones in illo
sensu nō habent repugnantia scdm veritatē & falsitatē. vt patet de istis. so
crates est animal. nō socrates est animal. prout est de subiecto infinito. D
icitur qnto q cōtradictorie sibi iunice cōtradictories in sensu in quo contra
dictiūt nūq possunt esse simul vere prout ly simul determinat hoc vbu
esse. probat pmo p philosophū in textu. Secūdo. qā alias falsificaret p
mū pncipiū qd est istud. Impossibile est idem simul esse & nō esse. qd vte
tur esse incōueniens. Circa aut il lud qd philosophus dicit q aliquę sub
contrarie cōtrariant quantū ad rem significatā oritur dubiū vtrū in mate
ria naturali & remota particularis equalcat vniuersali. Ad qd dicit pmo
qd particularis & vniuersalis in materia naturali nō equipollent quantū
ad ppietates totius ppositionis. aut extremorū ppositionis. patet pmo
qā particularis alicui subcōtrariat. & vniuersalis nulli cōtrariat. Similiter
vniuersalis alicui cōtrariat. & particularis nulli cōtrariat. Secūdo patet.
qā subiectū vniuersalis supponit cōfuse & distributiue. & subiectū particu
laris supponit determinate. Similiter dicendū est in materia remota. D
icitur secūdo q in ppositionibus in qbus est pdicatio ordinatā & directa
que sunt in materia naturali aut remota particularis equalcat vniuersali q
ad esse verum vel falsum. patet. qā in omni tali particuli affirmatiua de ma
teria naturali est dicta de omni posteriori istici. sed omni tali potest addi signū
vniuersale manente eadē veritate. igit ipa equalcat illi de signo vniuersali.
Et si arguat qā ppositiōes equalētes inferunt se formalit' seu in formali cō
sequētia. sed particularis nūq inferit formalit' vniuersalē. qā si sic omnis
particularis inferret suā vniuersalē. qd tamen est falsum. vt patet in mate
ria contingenti. igit. Ad istud dicit q aliquę ppositiōes duplici dicuntur
equalere. Vno modo in significando. qā significant idem & representant
intellectui idem. isto modo particularis & vniuersalis nūq equalent.
Alio modo in cōsequēdo. Et hoc duplici. Vno modo in cōsequēdo for
maliter. qā vna formali cōsequētia sequit ad aliā. isto modo particularis
etiā nūq equalcat vniuersali. Alio modo materiali. qā vna cōsequētia
materiali sequit ad aliā. nō virtute habitudinis totius ppositionis ad
totā ppositionē. Sed virtute habitudinis terminorū positorū in ipis ppo

qā pme p
mū pncipiū
qd est istud

ubi pme p
de de pme
mū pncipiū

qā pme p
mū pncipiū
qd est istud

qā pme p
mū pncipiū
qd est istud

qā pme p
mū pncipiū
qd est istud

qā pme p
mū pncipiū
qd est istud

Propositi
dupl
uolent.

Questões i periarmentias aristot.

litiōibus ratione cuius habitudinis sicut vna ppositio est vera ita et alia est vera, vel sicut vna est falsa ita etiam alia est falsa. Et isto modo particularis et vniuersalis in materia naturali et remota possunt equivalere.

Tercia difficultas. Utrum sit ali-

qua ppositio in q̄ predicat vniuersale vniuersali sumptū, vtrū talis possit esse vera. ¶ Pro cuius solutiōe supponit pmo q̄ pdicari terminū vniuersale vniuersali sumptū nō est aliud q̄ pdicari terminū cōmunē supponit cōfuse et distributiue. Et quo sequit̄ q̄ pdicari terminū cōmunē vniuersali sumptū nō est pdicari aggregatū ex termino cōmuni et signo vniuersali sicut aliq̄ ymaginant̄. patet. q̄a aggregatū ex termino cōmuni et signo vniuersali nō est vniuersale ergo pdicari vniuersale vniuersali sumptū nō est pdicari aggregatū ex termino cōmuni et signo vniuersali. Antecedens patet. q̄a vlt̄ est incōpletū. ¶ Secūdo supponit q̄ vniuersaliū q̄das habent plura supposita vt homo animal. et quedā nō habēt nisi vnū suppositū. vt mūdus sol et luna. ¶ Tercio supponit q̄ ppositionū quedā sūt affirmatiue et quedā sūt negatiue.

His suppositis dicē pmo q̄ aliqua

ppositio dicē vera in qua pdicat̄ terminū cōmunis cū signo vniuersali. patet pmo. q̄a hec est vera. socrates nō est om̄e animal. et tamē in ea pdicat̄ terminū cōmunis sumptū cū signo vniuersali. igit̄. Secūdo patet de ista. oēs apostoli dei sunt oēs apostoli dei. Itā in ea pdicat̄ terminū cōmunis cū signo vniuersali sumptū. licet collectivē accepto. et tamē est vera. igit̄.

Dicē secūdo q̄ aliqua ppositio negatiua est vera in qua pdicat̄ vniuersale vniuersali sumptū. Probat̄. q̄a hec est vera. homo nō est asinus. et tamē in ea pdicat̄ vniuersale vniuersali sumptū. videlicet terminū cōmunis supponēs cōfuse et distributiue. igit̄ aliqua ppositio est vera in qua pdicatur vniuersale vniuersali sumptū. Dicē tercio q̄ quādo pdicatū est terminū cōmunis habēs solū vnū suppositū et sumptū vniuersaliū aliqua affirmatiua est vera in qua pdicat̄ vniuersale vniuersali sumptū. patet. q̄a iste sunt vere. oēs sol est oēs sol. oēs luna est oēs luna. et tamē in eis pdicat̄ vniuersale vniuersali sumptū vt notū est. igit̄. Dicē quarto q̄ quādo pdicatū est terminū cōmunis habēs plura supposita nulla affirmatiua est vera in qua pdicat̄ vniuersale vniuersali sumptū. pbat̄. q̄a nulla res est plures res. s̄ p talē ppositionē semp̄ designat̄ q̄ vna res ē plures res. vt patet dicēdo. homo ē om̄e animal. vbi denotat̄ q̄ aliq̄s particularis hō sit istud animal et illud animal. et sic de alijs. igit̄ nulla talis ppositio ē vera. et sic intelligit̄ pbus q̄n dicit q̄ nulla

Nulla affirmatio est vera in qua terminus
communis supponit confuse distributiue.

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōē scoti

affirmatio erit vera i qua pdicat̄ vniuersale vniuersali sumptū. Et pdictio patet q̄ aliqua est ppositio in qua pdicat̄ vniuersale vniuersali sumptū. et tamē terminū cōmunis nō ponit cū signo vniuersali. Et isto adhuc potest pbari dupliciter. Primo. q̄a i ista ppositiōe. oīs hō est ipemet pdicat̄ vniuersale vniuersali sumptū. cū s̄m oēs logicos pdicatū supponat cōfuse et distributiue. igit̄. Secūdo. q̄a i ista ppositiōe terminū animal ē homo pdicatū supponit cōfuse et distributiue cū sit pdicatū ppositiōis exclusiue que infert vnā vniuersale de terminis transpositis. igit̄.

Quarta difficultas. Utrum vni⁹ af-

firmitiōis sit vna negatio opposita et vtrū iste equaleat̄. nō est hō alb⁹. et nemo est alb⁹. Pro solutiōe p̄me parti dī vno mō q̄ sic. loq̄ndo de oppositiōe cōtradictoria. ita q̄ sit sensus. Vni⁹ affirmatiōis ē t̄m vna negatio sibi cōtrarie opposita pmo et p se. Sed licet iste sensus sit verus. t̄m nō est de mēte aristotelis. pbat̄ vni⁹ affirmatiōis esse vnā negationē i subcōtrariis. Alii dī q̄ in eodē genere oppositiōis vni affirmatiōi t̄m opponit̄ vna negatio. Vnde pbs pmo de celo dicit q̄ t̄m vnū vni ē p̄trariū q̄cqd tamē sit de veritate istī exclusiue vni affirmatiōi t̄m opponit̄ vna negatio scdm̄ aliquē duorū modorū pdictorū. t̄m pbs nō ponit eā in textu. sed sine exclusiue dicit q̄ vni⁹ affirmatiōis est vna negatio. Ideo p̄ intellectu ei⁹ dī q̄ illa ppositio potest habere duplicē sensum. Prim⁹ ē s̄m qd ly vna tenet̄ cathegorem et signū vnitatis ppositiōis. et sic hui⁹ ppositionis. vni⁹ affirmatiōis ē vna negatio sensus ē. quādo cūq̄ affirmatio ē ppositio vna. et nō ppositio plures et sic negatio sibi opposita ē ppositio vna et nō ppositio plures. et i hoc sensu accipit eā pbs. Alius sensus est scdm̄ qd ly vna potest teneri syncategorematicē et signū exclusiui gratia pluralitatis tantū valēs sicut vnica. et sic est sensus. vni⁹ affirmatiōis est vnica siue t̄m vna negatio sibi opposita ita q̄ nō plures. et hoc ē verū intelligēdo de negatiōe opposita pmo et p se et i eodē genere oppositiōis. Dī pmo et p se. q̄a vna dicit̄ opponi pmo et p se. et alia ex consequēti sicut p̄ eq̄pollētā. Dicē etiā in eodē genere oppositiōis. q̄a vna affirmatio bene habet vnā negationē oppositā p̄trarie et aliā cōtradictorie. Pro solutiōe secūde parti dī breuiter q̄ iste due. nō est hō alb⁹. et nemo ē alb⁹ de rigore sermōis equalit̄. et ita hec. nō ē hō alb⁹ p̄tradicat̄ isti. est hō alb⁹ et nō subcōtrariat̄. pbus aut̄ ponēs illas duas esse subcōtrarias. et dicēs illā. nō ē hō alb⁹ nō equalere isti. nemo ē alb⁹ accipit ip̄as vt i ea negatio solū cadit sup̄ hoc vbi ē. et nō solus sup̄ istū terminū hō. ita q̄ ista nō ē hō alb⁹ accipit p̄ illa. hō nō est albus.

Questiões i periarmentias aristot

¶ Circa p̄dictū textū possent moueri multe alie difficultates. Et p̄mo de significatione huius signi om̄is. et quibūdā alijs ip̄m cōcernētibus. sed horū solutio patuit in distributiōibus. **Secūdo** vtrū hec cōsequētia sit bona. si aliq̄ sit vel est. cuius solutio patet circa ea que dicta sunt in exponibilibus incipit et definit. **Vnde** et cōmuni dicit p̄dicta cōsequētia tenet in p̄manentibus et nō succelluis. **Tercio** vtrū termin⁹ equocus si significet sua significata copulatiue aut disiunctiue cuius solutio patebit in elenchis. **Cūq̄** autē dicit philosophus q̄ si tunica imponeret ad significandū hominē et equū tunc nihil aliud esset dicere tunica est alba q̄ dicere istas duas. homo est albus et equus est albus. **Idem** em̄ tunica est alba in illo casu nō equalet huic copulatiue. homo est albus et equus est albus. sed equalet huic. homo est albus. et etiā equalet h̄c. equus est albus. **Quarto** posset moueri difficultas. vtrū in equocis sit cōtradictio. et vtrū p̄positio plures habeat cōtradictoria. **Sed** de his dicit ad longū in elenchis. **Dictū** est em̄ prius q̄ in equocis nō est cōsequētia. nec cōtradictio. nec sciētia. nec diffinitio.

¶ **Cōclusio respōsalis.** **Due cōtradictorie** si biniuicē cōtradictes in sensu in quo cōtradictes nunq̄ possunt simul esse vere aut simul false. **Idem** cōclusio relinquit p̄bata ex predictis.

¶ **Ad ratiōes ante oppositū.** **Ad primam** dicit q̄ antecedens eius est distinguendū. et etiā cōsequēs. eo q̄ p̄ eodē tēpore et simul possunt determinare hoc verbū possunt. et sic tam antecedens q̄ cōsequens est verū vt p̄bat argumentū. **Sed** possunt determinare hoc verbū esse. et sic vtrūq̄ est falsum. nec probatio procedit. **Ad cōfirmationē** dicit q̄ hec p̄positio. socrates est currens si sit vera est vera p̄o tēpore p̄senti diuisibili et nō diuisibili. et in ea copla stat disiunctiue p̄ qualibet parte tēporis. **Ad hoc** autē q̄ ista socrates est currens. contradicant illi requirit etiā q̄ copla stet copulatiue p̄o om̄ibus partibus illius tēporis. nec valet cōsequētia ab affirmatiua de p̄dicato infinito ad negatiua de p̄dicato finito. nisi arguat a nō distributo ad non distributū et parte tēporis consignificati copiam.

¶ **Ad scđam rationē** dicit p̄mo sic q̄ ille ego sum socrates. ego nō sum socrates prolata a diuersis nō sunt cōtradictorie. et ratio huius est. subiecta illarū p̄positionū nō sunt ip̄a p̄pos

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

mina demonstratiua. sed sunt ea que demonstrant per ip̄a p̄nomina. si tamen ille p̄positiones a diuersis p̄ferunt. Aliud est qd̄ demonstrat in vna. et aliud qd̄ demonstrat in alia. ideo nō sunt cōtradictorie. **Vtrū** autē p̄nomina demonstratiua p̄me p̄sone supponūt pro p̄ferentibus aut scribentibus ip̄a. **Dicendū** est q̄ p̄p̄rie sic supponūt. sed interdū et vsu loquendi p̄missum est ip̄a supponere pro aliquo alio. sicut patet in litteris obligatorijs. **Dicit** secūdo q̄ ille p̄positiones. socrates est ultra pontes. socrates nō est ultra pontes prolata a diuersis nō cōtradiciūt. p̄pter hoc q̄ termini non accipiunt in vna sicut in alia eodē modo. **Idem** ly ultra diuersificat in sua significatione scđm qd̄ ponit in affirmatiua prolata ab vno. et scđs qd̄ ponitur in negatiua prolata ab alio. **Dicit** tercio q̄ iste cōtradiciūt. hic tribulus est sapius. hic tribulus nō est sapius. sed neget q̄ possunt simul esse vere. **Et cū** p̄bat q̄ iste possunt simul esse vere. hic tribulus est sapius alio. neget cōsequētia q̄ ibi est fallacia a scđm qd̄ ad simplicit. aut magis fallacia ignorantie elenchi. q̄ nō arguit ad idem. **Ad cōfirmationē** nem patet qd̄ sit dicendū et istis.

¶ **Ad terciā rationem** dicit vno modo q̄ in illo casu ambe p̄positiones sunt false. nec sunt cōtradictorie. nec se habent sicut singularis affirmatiua et singularis negatiua. eo q̄ secūda est vna simpliciter enuntiatio categorica. et p̄ma est vna copulatiua falsificans seip̄am. **Idem** equalet huic. socrates dicit falsum. hec p̄positio socrates dicit falsum significat se esse verā. **Alio** modo dicit q̄ p̄ma est falsa q̄ significat q̄ socrates dicit aliud falsum ab illa p̄positiōe. socrates dicit falsum. **Et** si in secūda accipiat eodem modo scilicet socrates nō dicit falsum aliud ab isto socrat. s dicit falsum tunc est cōtradictoria illi et est vera. **Si** autē accipiat alio modo ip̄a est falsa et cōtradicit prime.

¶ **Ad quartā rationē** dicit q̄ quis ad vniuersalē sequit̄ particularis. tamen nō oportet q̄ si vniuersalis sit falsa q̄ particularis sit falsa q̄ ex falso potest sequi verū. **Dicit** secūdo q̄ concedendo q̄ particularis et vniuersalis equalent tunc si cōtrarie nō possunt simul esse vere sic etiā nec subcōtrarie. et ideo subcōtrarie nō possunt si vult esse vere nisi in materia contingēt. et adhuc non semp. q̄ aliquādo tū valet sicut quando accidens est separabile.

¶ **Sequitur textus.**

Questões i periarmentias aristot

In his ergo. 7 cetera.

Ystud est vltimū capitulū huius tractat⁹ p^{ri}mi libri periarmentias in quo philosophus ostēdit qualiter se habeant enūtiatiōes quo ad esse verū de terminate 7 falsum. Et diuidit in duas partes p^{ri}ncipales. In p^{ri}ma ostēdit q^{uod}bus cōtradictorijs cōuenit q^{uod} vna pars est de terminate vera 7 alia de terminate falsa dicēs q^{uod} in omⁿibus cōtradictorijs de p^{re}senti 7 de p^{re}terito necesse est vnā partē de terminate esse verā 7 alterā falsam. siue sint de subiecto singulari. siue de subiecto vniuersali. 7 hoc vniuersalit^{er} sumptis. Dictū est autē in cōtradictorijs. q^{uod} in subcōtrarijs hoc nō est verū. vt p^{ri}mo dictū est in secūdo cap^{it}ulo. In secūda parte p^{ri}ncipali huius capituli philosophus ostēdit q^{uod}bus cōtradictorijs nō cōuenit q^{uod} vna sit de terminate vera 7 alia de terminate falsa. dicēs q^{uod} in p^{ro}positiōibus singularibus 7 futuris cōtradictorijs de futuro cōtingenti nō est necesse alterā partē esse de terminate verā 7 alterā de terminate falsam. p^{ro}bat tali ratione. q^{uod} si omⁿis affirmatio vel negatio esset de terminate vera vel de terminate falsa sequeretur q^{uod} omⁿia de necessitate eueniret. Sed cōsequens est falsum. igit^{ur} 7 antecedens cōsequentiā. p^{ro}bat duab^{us} ratioⁿib^{us}. P^{ri}ma. q^{uod} a posito casu q^{uod} aliquis dicat. hoc erit. 7 alius dicat. hoc nō erit. Si ois affirmatio vel negatio de futuro. sit de terminate vera aut falsa necesse est alterū ip^{so}rum dicere verū de terminate. 7 nō vtrūq^{ue}. cū ip^{si} accipiant cōtradictoria que nō cōtingit simul esse vera. Et si necesse est alterū ip^{so}rum de terminate dicere verū. ergo alterū necessario erit. 7 sic omⁿia de necessitate eueniret. Secūda cōsequentiā. p^{ro}bat p^{er} similitudinem in illis de p^{re}senti. q^{uod} si v^{erū} est dicere. albū esse. necesse est albū esse. Et si v^{erū} est dicere. albū nō esse. necesse est albū nō esse. 7 e cōtra. Et si est albū. verū est albū affirmare albū esse. 7 si nō est albū verū est negare albū nō esse. Et si nō est albū. affirmās albū esse mētū. Et si affirmās albū esse mētū. albū nō est ergo a simili. Si alter ip^{so}rum v^{erū} dicat. alterū ip^{so}rum necessario erit. 7 sic omⁿia de necessitate euenient. Ex quo sequitur q^{uod} nihil fieret a casu aut ad vtrūlibet. Illud enī sit ad vtrūlibet q^{uod} nō est magis determinatū ad esse q^{uam} nō ad esse. ita q^{uod} nō magis se habet vt fiat q^{uam} vt non fiat. Sed cū necesse sit illū q^{uod} a firmat vel illū q^{uod} negat verū diceretur erunt de terminate tam ad esse q^{uam} ad nō esse. Secūda ratio si omⁿis affirmatio vel negatio sit de terminate vera vel falsa sequeretur q^{uod} de illo q^{uod} est nunc album semper fuit dicere bonū erit album. 7 si sic non potuit non fieri album. impossibile fuit ip^{so}m

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

non fieri. 7 per consequens si omⁿis affirmatio vel negatio sit de terminate vera vel falsa omⁿia que futura sunt necesse est fieri. 7 de necessitate euenirent. 7 per consequens nihil erit ad vtrūlibet vel a casu. q^{uod} illud quod sit a casu non sit ex necessitate. ¶ Consequenter philosophus ponit tales conclusionē in contradictorijs de futuro cōtingenti necesse est alterā partem esse verā. 7 nō potest dici q^{uod} neutra sit vera. P^{ro}bat duabus rationibus. P^{ri}ma ratio est. q^{uod} si affirmatio sit falsa negatio erit vera. 7 si negatio erit vera. affirmatio erit falsa. igit^{ur} nō contingit neutram earum esse veram. Secūda ratio. q^{uod} si neutra esset vera tolleretur p^{ro}tingens ad vtrūlibet. Nam si verū est dicere q^{uod} aliquid est album aut magnum oportet q^{uod} sit album vel magnum. 7 si erit cras verū dicere q^{uod} est album oportet q^{uod} cras sit album. Si autem est verū dicere de tali futuro q^{uod} neq^{ue} erit neq^{ue} nō erit. vt est nauale bellum tunc ipsum nō poterit esse nec poterit nō esse. quod est contrarationem contingentis ad vtrūlibet. Ex quibus cōcludit philosophus q^{uod} si necesse est in contradictorijs de futuro contingenti siue sint de subiecto particulari siue vniuersali alteram partem esse verā 7 alteram falsam de terminate sequitur q^{uod} nihil fiet ad vtrūlibet. sed omⁿia erunt ex necessitate. 7 per consequens non oportebit cōsiliari neq^{ue} negociari. q^{uod} siue hoc fecerimus siue non. illud tamen quod est futurū erit.

Deinde circa p^{re}dicta remouet du-

as cauillationes. P^{ri}ma est contra secundam rationem immediate dictā In qua dictum est q^{uod} si omⁿis affirmatio vel negatio sit de terminate vera vel falsa sequeretur q^{uod} de illo quod nunc est album semper fuit verū dicere q^{uod} hoc erit album. Ideo posset aliquis dicere q^{uod} hoc est verū in tempore p^{re}senti propinquo p^{re}senti nunc sed non in remoto. Ideo remouet philosophus hanc cauillationem dicens q^{uod} quantum ad tempus nihil refert. etiam si ante millesimum annum dicatur. q^{uod} semper manet eadem veritas. Secūda cauillatio est contra primam rationem. Dictus est enim in illa q^{uod} si aliquis dicat. hoc erit. 7 alius dicat non erit. necesse est alterum illorum verū dicere. aliquis diceret q^{uod} hoc sequeretur q^{uod} dicunt contra dictoriam. sed si nihil dicerent. nihil sequeretur. hanc cauillationem remouet philosophus dicens q^{uod} si aliquis affirmauerit siue negauerit nihil propter hoc mutatur in re. Non enim propter nostrum affirmare 7 negare erit res vel non erit. nec in millesimo annū magis q^{uam} in quolibet tempore.

7. 11.

Non enī propter n^{ost}rum affirmare ut nec erit etia n^{ost}rum ut nō erit.

Questiões i periarmenias aristot

Consequenter resumit mediū istar rationū. Deinde pbat q̄ cōueniētia prius illata sint impossibilia. scilicet q̄ omnia futura de necessitate euenirē z q̄d nihil fiat ad vtrūlibet vela casu. z hoc duabus rationib⁹. Prima nos sumus pncipiū futuroz eo q̄ cōsiliamur aut agimus aliqd. ergo nō omnia eueniūt de necessitate. Secūda ratio. multa sunt que nō semp actu sūt sed possunt esse z nō esse. fieri z nō fieri. vt possibile est hanc vestē incidī z nō incidī. sed prius exteri. Similiter possibile est eā incidī. nō em̄ esset contingens eam prius exteri nisi possibile esset eam nō incidī. igit̄ non omnia de necessitate eueniunt. Sed quedā sunt ad vtrūlibet que nō magis se habent ad esse q̄ ad nō esse. Et quedā sunt vt in pluribus. vt contingentia nata. Et alia vt in paucioribus. vt contingentia raro. In vltima parte philosophus ostendit quō se habēt ppositiōes ad veritatem z falsitatem. Pro cuius declaratiōe pmitit quō se habent res ad necessitatē. Et pmo quō scdm se z absolute se habent res ad necessitatē. Secūdo quō p cōparationē ad sua opposita. Dicit ergo pmo q̄ res habent se ad necessitates scdm se z absolute sic q̄ nō necessitas simpliciter sed ex suppositiōe. q̄a omne q̄d est quādo est necesse est esse. z omne q̄d nō est quādo nō est necesse est nō esse. Sed nō omne quod est necesse est esse. nec omne q̄d nō est necesse est nō esse. Nō em̄ est idē necessario esse quādo est. z aliqd simpliciter necessario esse. Similiter nō est idē aliqd necessario nō esse quādo nō est z aliqd simpliciter necessario nō esse. Secūdo dicit q̄ res se habent ad necessitatē p suam cōparationē ad sua opposita sic q̄ nō sunt necessarie simpliciter sed ex disiunctiōe. Illud em̄ q̄d nō habet determinatā rationē necessitatis sit necessarium aut est necessarium sub disiunctiōe ad suū oppositū. vt necesse est nauale bellū cras esse futurū vel nō esse futurū. Sed nō est necesse simpliciter z absolute nauale bellū esse cras. sed ip̄m futurū esse vel nō esse. Et his cōcludit q̄ similiter se habent in rebus z in enunctiatiōibus. q̄a sicut sunt quedam res quō nō sunt determinate ad esse nec ad nō esse. cuiusmodi sunt ille que sunt ad vtrūlibet. ita etiā sunt quedā rationes que nō sunt determinate ad veritatē z falsitatē. z sicut sunt quedā res que nec semp sūt nec semp nō sunt. sed vna est sub disiunctiōe ad altā ita sunt alique enunctiatiōes in q̄bus necesse est alterā partē esse verā vel falsam. scilicet hanc vel illam. nō tamē necesse est illā partē esse verā z alterā falsam. Et p̄dictis infert duo corollaria. Prīmū q̄ nō est necesse in om̄ibus p̄dictiōis vni par tē determinate esse verā z alterā falsam. Secūdū q̄ nō est simile de cōtradictorijs de presenti z de contradictorijs de futuro contingenti.

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

Circa hūc textū querit vtrū aliqua

propositio de futuro cōtingenti sit determinate vera aut determinate falsa.

Arguit pmo q̄ aliqua sit determinate vera.

q̄a omne q̄ sic est verū q̄a ip̄m nō est falsū est determinate verū sed aliqua ppositio de futuro cōtingenti sic est vera q̄ ip̄a nō est falsa. ergo aliqua ppositio de futuro cōtingenti est determinate vera. Maior patet. q̄a sicut omne q̄d est quādo est determinatū est ad esse. sic omne quod est verū quando est verū determinatum est ad esse verum. Minor pbat. quia sint iste due. socrates curret cras. socrates nō curret cras. quolibet earum est de futuro contingenti z tamen certitudinaliter vna earū est vera. tum q̄a sunt cōtradictorie. tum q̄a ista disiunctiua est necessaria. socrates curret cras. vel socrates nō curret cras. ergo altera earū est vera. tenet cōsequētia. q̄a disiunctiua necessaria licet cōponat ex nō necessarijs. tū nūq̄ pponitur ex om̄ibus falsis. Et cōfirmat. q̄a sicut se habet res ad esse vel nō esse fore vel nō fore. sic se habet ppositio ad esse verū vel nō esse verum. sed alia qua res determinate se habet ad fore aut nō fore. ergo aliqua ppositio determinate se habebit ad esse verū vel nō esse verū. Maior est philosophi in textu pcedēti z in p̄dicamētis. q̄ dicit. ab eo q̄ res est vel nō est oratio dicit vera vel falsa. Minor pbat. q̄a quālibet rem nō existentem possibile existere necessariū est fore vel nō fore. si erit tunc affirmatiua significans eam fore erit determinate vera z negatiua falsa. Si vō nō sit tūc negatiua significans eam nō fore erit determinate vera z affirmatiua falsa.

Secūdo arguit. Iste ppositiones

Antichristus erit. antichristus p̄dicabit. dies iudicij erit. xps veniet iudicare viuos z mortuos. sol orietur cras z cōsimiles sunt de futuro contingenti. z tamē sunt determinate vere. Minor pbat quo ad quatuor pmas q̄a illa sunt a deo reuelata. Sed omne a deo reuelatū erit nec potest nō esse q̄a alio deus posset esse p̄n. iocius mendacij. igit̄. Sed quo ad aliā ppositiōem pbat. q̄a p nullā causam naturalē potest impediri ortus solis. ergo sol necessario saltem necessitate naturalē orietur.

Tercio sic. Hec est determinate vera

vel falsa. socrates curret cras. ergo aliqua ppositio de futuro cōtingenti est determinate vera aut determinate falsa. Antecedens patet. q̄a aut verū

Questões i periarmentias aristot.

scit q socrates curret cras. aut q nō curret cras. aut nullū eorum scit. aut nullū eorū scit. Nō est dicendū q nullū. qā tunc dō nō essent magis nota futura q mibi vel tibi. Nec est dicendū q sciat utrūq. qā nihil scit nisi verū. sed alterū eorū nō est verū cū sint cōtradictoria. ergo alterum eorū nō est scitū. Si aut sciat q socrates curret cras. sequit q ista ē determinate vera. socrates curret cras. Si aut sciat q socrates nō curret. ista socrates nō curret cras ē determinate vera. tenet psequētia. qā si nō sit determinate vera ponat q falsificet tūc psciētia dei fallit 7 deo decipiet. qd ē incōueniēs. Et pfirmat. quia si socrates debeat cras currere tūc deus sciuit heri q socrates curret cras. ergo socrates curret cras. sed antecēdēs est necessariū. ergo 7 consequens. Qd aut antecēdēs sit necessariū patet. qā antecēdēs est vna ppositio de pterito vera. ergo est necessaria. tenet cōsequētia. qā omnis ppositio de pterito vera est necessaria.

Quarto arguit. Omne futurū est

de necessitate futurū ergo omnis ppositio de futuro cōtingenti est determinate vera. tenet cōsequētia. qā omnis ppositio de futuro cōtingenti significat futurū esse futurū. Antecēdēs pbat pmo. qā omnis ppositio necessaria potest modificari modo necessarij manēte eadē veritate. 7 p cōsequēs illa est vera. omne futurū necessario ē futurū. Scdo. pbat. qā omne qd de necessitate eveniet de necessitate est futurū. sed omne futurū de necessitate eveniet. ergo omne futurū de necessitate est futurū. Minor. pbat. qā oppositū p dicitur si intert oppositū subiecti. Nam bene sequit. nō eveniet. ergo nō est futurū. Et etiā ista que est sua cōuertēs p cōpositionē videt esse vera. cū omne qd nō eveniet necessario est nō futurum.

In oppositum arguit auctoritate

philosophi in textu pcedenti. Et pro soltione questionis 7 declaratione rectus pcedentis mouentur aliquē difficultates.

Prima difficultas. Utrū ppositio

de futuro cōtingenti sit determinate vera aut determinate falsa sicut ppositio de pterito aut de presenti. Et pro cuius soltione supponit pmo. q triplices sunt ppositiones. quedā sunt de pterito. alie sunt de presenti. 7 alie sunt de futuro. Propositio de pterito est illa cuius copla est verbum pteriti tēporis. Propositio de presenti est illa cuius copla est verbum pntē tēporis. 7 sic de alijs. Et quo sequit q refert dicere aliquā ppositionē esse de p

Refert dicere aliquā ppositiōē et de pnti aut de futuro. et esse pntem. aut futurā.

cū resolutiōe text' ad itētiōnē scoti

terito aut de pnti. aut de futuro. 7 ipsam esse pntē. pntē aut futuram. Tum qā aliqua est pntis que est de pterito. vt patet de ista prolata a me Socrates curret. Tum qā aliqua est futura que nō est de futuro. vt patet de ppositione formanda ab aliquo. Tum qā omnis ppositio cuiuscūq. copla sit potest esse pntis. pterita aut futura. sed nō omnis ppositio potest esse de pnti. pterito aut futuro. Secūdo supponit q duplex est futurū. scilicet futurū cōtingens 7 futurū necessariū. futurū necessariū est illud qd impossibile est nō esse. sicut antichristū fore animal vel hoīem. futurū cōtingens est triplex. qdā futurū est cōtingens raro. aliud est cōtingens vt in pluribus. aliud est cōtingens ad vtrūlibet. Et quo sequit q triplex est ppositio de futuro cōtingenti. quedā est de futuro cōtingenti raro. Aliud est de futuro cōtingenti in pluribus. qd aliter dicit cōtingens natiū. Et alia est de futuro cōtingenti ad vtrūlibet. Cōtingens raro est aliud quod futurū qd accidit in paucioribus 7 magis determinatū est ad non non esse q ad esse vt fossorem inuenire thesaurum. Propositio de cōtingenti raro ē est ppositio significans aliquid fore quod in paucioribus 7 raro accidit. sicut est ista. Socrates fodiens inuenit thesaurum. Cōtingens vt in pluribus est futurū quod magis determinatū est ad esse q ad nō esse 7 frequenter accidit. nisi adueniat aliunde impetum. nū vt estum vīgere sub cane. Propositio de futuro vt in pluribus est ppositio significans aliquid fore. quod vt in pluribus 7 frequenter accidit. i. in tamē simpliciter possibile est nō esse. vt ista. estus erit sub cane. Cōtingens ad vtrūlibet est aliqd futurū qd nec est necessariū esse nec impossibile esse. s. scdm se est indeterminatū ad esse 7 nō esse vt socrate cursurū cras. 7 similia que cadunt sub libertate voluntatis nostre. Propositio de futuro cōtingenti ad vtrūlibet est ppositio significans aliqd fore qd simpliciter 7 absolute nō est magis determinatū ad esse q ad nō esse. vt ista. socrates curret cras. 7 de ista est hic pncipalis intentio. Et Tercio supponit q ppositio de futuro cōtingenti ad vtrūlibet adhuc est duplex. quedā est de subiecto vniū 7 sal. cuiusmodi est ista. nauale bellum erit cras. Alia est de subiecto singulari cuiusmodi est ista. Socrates curret cras. Et de ista pncipaliter querit difficultas. Et pdictis patet q ppositio de futuro cōtingenti de qua hic querit est ppositio singularis simpliciter vna. cuius copla est verū futurū tēporis significans aliqd fore qd nō est 7 tamē erit. ipm tamē simpliciter 7 absolute possibile est nō esse. vel aliqd nō fore qd nō est nec erit. ipm cum simpliciter 7 absolute possibile est esse.

Duplex
futurū

triplex
positio
futurū

raro

triplex
positio
de
futuro
cōtingenti.

ad vtrūlibet

triplices
difficultates

cū resolutione text⁹ ad itētionē scoti

Ex quo sequit^r q^d nullū simpliciter necessariū est futurū cōtingens. probat^r q^d q^d impossibile est nō fore nō est futurū ptingens. Sed necessariū simpliciter impossibile est nō fore, ergo necessariū simpliciter nō est cōtingens. Quarto supponit^r q^d tripliciter aliqua ppositio potest dici determinate vera. Primo modo, put determinate excludit falsitatem et possibilitatem ad ipsam simpliciter pro quolibet tēpore, et sic illa ppositio est determinate vera, que sic est vera q^d pro nullo tēpore potest esse falsa, cuiusmodi est ppositio necessaria simpliciter. Et per oppositū aliqua ppositio dicit^r determinate falsa, put ly determinate excludit veritatem et possibilitatem ad ipsam pro quolibet tēpore, et sic illa est determinate falsa que pro nullo tēpore potest esse vera, cuiusmodi est ppositio impossibilis. Secūdo modo aliqua ppositio dicit^r determinate vera prout determinate excludit falsitatem et possibilitatem ad falsitatem nō simpliciter pro omī tēpore, sed simpliciter pro illo instanti pro quo ipsa est vera, et sic illa ppositio est determinate vera que sic est vera q^d pro illo tēpore pro quo est vera nō potest esse falsa, cuiusmodi est ppositio cōtingens de presenti. Et per oppositū dicit^r ppositio determinate falsa, Tercio modo aliqua ppositio dicit^r determinate vera prout determinate excludit falsitatem, sed nō possibilitatem ad falsitatem etiam pro instanti pro quo est vera, et sic illa est determinate vera que sic est vera q^d potest esse falsa, etiam pro illo tēpore pro quo est vera, licet nunq^m sit falsa. Et per oppositū illa dicit^r determinate falsa que sic est falsa q^d nō est vera, potest tamen esse vera.

His suppositis dicit^r pmo q^d omīs

ppositio copulatiua cōposita ex partibus cōtradictoriis cuiuscūq^m comple sit est determinate falsa. probat^r q^d omīs ppositio illa est falsa determinate quā impossibile est verificari, sed illa est huiusmodi, igit^r. Ex quo sequitur q^d copulatiua cōposita ex cōtradictoriis de futuro cōtingenti est determinate falsa. Et si dicat^r ex indeterminate falsis nō potest fieri determinate falsum, sed utraq^m pars cōtradictoriarū de futuro cōtingenti est indeterminate falsa, ergo ex ipis nō fit copulatiua determinate falsa. Dicit^r ad hoc q^d maior est falsa, q^d patet in simili, q^d ex possibilibus bene fit impossibile, copulatiua em̄ ex duabus cōtradictoriis cōtingentibus est ex possibilibus et tamē est impossibilis. Dicit^r secūdo q^d omīs ppositio disiunctiua cōposita ex partibus cōtradictoriis est determinate vera pmo modo. probat^r q^d omīs talis est necessaria, igit^r est determinate vera pmo modo. antecedens est cōmunit^r cōcessum ab omībus logicis, et potest ad huc se

cū resolutione text⁹ ad itētionē scoti

probat^r, q^d illa ppositio est necessaria quā impossibile est falsificari. Sed illa est huiusmodi, cū cōponat^r ex cōtradictoriis quorū necessariū est semper alterū esse verū. Dicit^r tercio q^d omīs ppositio de pterito vera, cui^m veritas nō dependet ab aliqua de futuro est determinate vera pmo modo, probatur q^d illa ppositio que significat aliqd fuisse q^d impossibile est nō fuisse per quacūq^m potentia est determinate vera pmo modo, sed ppositio de pterito vera nō dependēs ab aliquo futuro est huiusmodi, igit^r. Dicit^r em̄ notant^r nō dependens ab aliqua de futuro, q^d si de penderet ab aliq^d de futuro idem esset iudiciū de ea quo ad veritatem et falsitatem sicut de illa de futuro, ut patet de istis, deus presciuit nauale bellū fieri cras, deus presciuit socrate cursurū cras. Unde ille sunt eque indeterminate, sicut iste, nauale bellū erit cras, socrates curret cras. Dicit^r quarto q^d omīs ppositio de presenti vera cuius veritas etiā nō dependet ab aliqua de futuro contingenti est determinate vera secūdo modo, probat^r q^d licet talis ppositio potuit nō esse vera anteq^m esset, tamē pro tēpore pro quo est vera non potest nō esse vera, alias cōtradictorie simul verificarent^r de eodē. Dicit^r quinto q^d ppositio de cōtingenti vera nō est determinate vera pmo modo aut secūdo modo, q^d ppositio vera cuius veritas potest impediri etiā pro tēpore pro quo est vera sic q^d nec est nec fuit pro illo tēpore vera nō est determinate vera pmo modo nec secūdo modo. Sed ppositio de futuro contingenti est huiusmodi, igit^r nō est determinate vera pmo modo aut secūdo modo. Et in isto sensu intellexit philosophus suā cōclusionē, nec sueratiōnes aliud probāt sic exponēdo cōclusionē suā. Dicit^r sexto q^d ppositio de futuro contingenti vera est determinate vera tercio modo, probat^r q^d ppositio que sic est vera q^d nunq^m erit falsa est determinate vera tercio modo. Sed ppositio vera de futuro contingenti sic est vera q^d nunq^m erit falsa licet possit esse falsa, igit^r est determinate vera tercio modo. Et pdictis patet quō veritas et falsitas aliter cōueniunt determinate ppositioni de pterito, ppositioni de presenti et ppositiō de futuro. Secūdo patet quō finem hunc modū dicēdi sustinendū est ppositiōes de futuro cōtingenti esse determinate veras aut determinate falsas.

Secūda difficultas Utrū omē fu-

turū ptingens sit aliquālit^r determinatū anteq^m ponat^r in esse. Ad quā dicit^r pmo q^d futurū cōtingens consideratū scōm se nō est determinatus, ad alterā partē cōtradictiōis, q^d patet q^d q^d ratioe sua formalinō magis

ppositio
dici det
nate vera

possibilis
fieri im
possibile

Determinatio futuri contingit ad alterā partē
nō tollit ab eo contingētiā.

Questōes i periarmentias aristot.

respicit esse q̄ nō esse. ergo ut sic nō est determinatū ad alterā partē cōtra-
dictionis. Antecedens probat. q̄a in eo est futurū cōtingens q̄d potest in-
different esse et nō esse. Dicitur secūdo q̄ ad hoc q̄ cōtingens futurū sit de-
terminatū ad vnā partē cōtradictionis oportet q̄ habeat aliā causam a
se determinantē ip̄m ad esse vel nō esse. que causa est libere et cōtingenter de-
terminatū ip̄m futurū ad esse vel nō esse. Probat. q̄a q̄d scdm se est indeter-
minatū habet ab alio q̄ determinet. et nō ab alio naturaliter agente. quia
tunc semp̄ demonstraret ip̄m ad vnū. Sed futurū cōtingens est scdm se
indeterminatū. igit̄ habet ab alio libere agente q̄ determinet. Dicitur scio
q̄ determinatio futuri cōtingentis ad alterā partē cōtradictionis nō tollit
ab eo contingētiā. Probat. q̄a illa causa nō tollit ab aliquo rationē fore
malē quē nō dat sibi cōditionē repugnantē. Sed causa libere agens aut
determinans futurū cōtingēs ad alterā partē cōtradictionis nō dat ip̄i fu-
turo cōtingenti cōditionē repugnantē formali rationi futuri cōtingētis
ergo nō tollit ab eo illā rationē formālē. Maior est nota. Minor proba-
tur. q̄a cōditio repugnans futuro cōtingenti est q̄ sic terminet ad vnā par-
tem q̄ altera pars per nullā potentiā possit euenire. Ex his patet q̄ futu-
rū cōtingēs est scdm se indeterminatū. ¶ Pro ampliori tamen intellectu
huius supponendū est q̄ duplex est indeterminatio. Quedā est indetermi-
natio de inesse. alia est indeterminatio de possibili. et vtrāq̄ reperit tam in
causa libere agente q̄ in effectu cōtingenti producto ab illa causa. Indeter-
minatio de inesse ex parte cause est quia causa est indeterminata ad posse
agere et nō agere. Et dicitur de inesse qua respicit extrema de inesse. Indeter-
minatio de possibili est illa in qua causa est indeterminata ad posse agere
et posse nō agere. Et dicitur de possibili. q̄a respicit extrema de possibili. Hinc
determinatio de inesse que se tenet ex parte effectus est illa qua effectus est
indeterminatus ad p̄duci et nō produci. Sed indeterminatio de possibili
si est qua effectus est indeterminatus ad posse p̄duci et posse nō produci
inter alia istas indeterminatiōes indeterminatio de inesse est posterior inde-
terminatione de possibili. sicut agere est posterius ad posse agere. ¶ Istis
suppositis dicitur quarto q̄ q̄libet futurū cōtingens anteq̄ ponat̄ inesse
est determinatū determinatione de inesse. Probat. q̄a q̄cqd est determina-
te scitū aut cognitū illud est determinatū determinatione de inesse. sed q̄d
libet futurū cōtingens anteq̄ ponat̄ inesse est a deo determinate cognitū
etiam eternaliter. q̄a deus nō nouit aliter facta q̄ scinda ut dicit augustinus
quod. Dicitur quinto q̄ nullus effectus cōtingens est determinatus deter-

duplex ē
indetermi-
natio.

de futuro contingit sit nēcio futuri.

cū resolutione text' ad itētione scoti

minatione possibili ad alterā partē contradictionis. patet. q̄a illud q̄d po-
test produci et nō produci. fore et nō fore. esse et nō esse nō est determinatus
determinatione possibili. sed futurū cōtingens est huiusmodi. igit̄. Et in
ita ista dicendū est q̄ p̄positio de futuro cōtingenti est determinate vera
ra determinatione de inesse. sed nō est determinate vera determinatione de
possibili. Prima pars patet. q̄a om̄e a deo scitū est verū. sed p̄positio de
futuro cōtingenti est a deo scita. ergo est vera. Secūda pars probat. q̄a
quicqd potest esse falsum nō est determinate verū determinatione de pos-
sibili. Sed p̄positio de futuro cōtingenti potest esse falsa. etiā pro illo tē-
pore pro quo est vera. igit̄. Et sic patet quōd posset aliter responderi ad pri-
mā difficultatē q̄ responsum sit superius. quāuis isti duo modi dicendi
satis cōueniant. Et si queratur. quōd tunc differunt a p̄positionibus ne-
cessariis. Dicendū est q̄ differunt in hoc. q̄a p̄positiones necesse sunt de-
termine vere determinatione de inesse et de possibili. Sed p̄positiones
de futuro cōtingenti licet sint determinate vere determinatione de inesse
scdm tamen determinatione de possibili. Et conformiter predictis dicen-
dum est de p̄positionibus falsis.

Tercia difficultas. Utrum aliqd

futurū cōtingens sit necessario futurum. Et arguit q̄ sic quadrupliciter.
Primo antichristū nō fore necessario nō est futurū. ergo antichristū fo-
re necessario est futurū. tenet cōsequentia. q̄a si de aliquo dicto negato ve-
re negetur aliquod predicatū cū modo necessitatis illa p̄positio est fal-
sa. sed sic est in ista. ergo equiualec secunde que est necessaria. Antecedens
probat. q̄a siue antichristus est vel nō est. semper erit antichristum nō
esse futurū. Secundo sic. Antichristū fore relucet in essentia diuina et intel-
lectu diuino naturaliter. ergo necessario representatur ei antichristū fore
tenet cōsequentia. q̄a quicqd representatur in essentia diuina hoc necessa-
rio representat. et p̄sequēs cū necessario et naturalit̄ representat in essentia diui-
na anti- ip̄m fore. sequit̄ q̄ anti- ip̄m fore necessario erit. Antecedens p̄m
patet. q̄a quicqd deus cognoscit per essentiam suam. Tercio sic
quodlibet futurū cōtingens fore vel non fore est a deo determinate scitū.
ergo quodlibet futurū cōtingens est necessario futurū. tenet cōsequen-
tia. q̄a nisi sic sequeretur q̄ deus posset decipi. q̄a si ponat̄ q̄ futurū cōtingens
a deo scitū nō eueniat tunc deus nouit aliqd euenturū quod nō eue-
nit et sic decipit. Quarto sic quia hec est necessaria. om̄e futurū est futurum.
ergo om̄e futurū necessario eueniet.

quōd p̄p̄o de
cōtingētē est
determinatū.

Questões i periarmentias aristot

Pro solutione huius difficultatis et istarum rationum supponit primo quod quolibet contradictorium futurorum contingentium ad utrumlibet est equaliter contingens vel possibile pro quali bet mensura pro qua ipsa contradictoria dicuntur esse contingentia siue possibilia. probatur quia ut dictum est prius de definitione vni ad esse non tollit possibilitatem alteri ad non esse. nec e contra. igitur.

Et quod sequitur quod vni contradictorium per definitionem cause libere non est magis necessarium quam aliud. Secundo patet quod deus habet infallibilem noticiam de futuris contingentibus. probatur dupliciter. Primo auctoritate augustini discens quod deus non aliter nouit facta quam fienda. sed deus habet infallibilem noticiam de factis. ergo etiam habet infallibilem noticiam de fiendis. Secundo quia deus habet aliqualem noticiam de futuris contingentibus et non fallibilem. quia runc esset mutabilis. ergo habet infallibilem. Et quo sequitur quod deus non habet solum de futuris contingentibus noticiam expectatiuam.

Tercio supponitur quod quauis deus habet infallibilem et certissimam noticiam de futuris contingentibus. illa tamen eueniunt contingentiter et non necessario. patet quia scientia dei non imponit eis aliquam necessitatem. quous enim deus sciat ea futura. tamen non sciunt ea futura necessario. sed ea futura contingentiter. Et quo sequitur quod omne illud quod deus scit esse futurum potest adhuc nunquam fuisse illud esse futurum distinguendo futurum contra primum in sensu diuisionis. probatur quia aliquid quod potest non esse potest nunquam fuisse scitum a deo. si quolibet quod a deo scit esse futurum per non esse. quod quolibet tale per non esse scitum a deo. **Q**uarto supponitur quod omnis contingentia in rebus istis inferioribus puenit et contingentia aut libertate contradictionis alicuius agentis. probatur quia posito casu quod omnis causa agit naturaliter et necessario. effectus eius ponitur necessario et naturaliter. ideo non poterit non poni et per consequens non erit contingens.

Iis suppositis dicitur primo quod omne futurum contingens est contingentiter futurum. probatur primo sic. quia quicquid potest non esse futurum illud non est necessario futurum. et illud quod non est necessario futurum est contingentiter futurum summendo contingentiter pro contingentiter ad utrumlibet. Sed quodlibet futurum contingens potest non esse futurum. ergo quodlibet futurum contingens est contingentiter futurum. Dicitur secundo quod futurum contingens est contingentiter. et quando non est et quando est patet. quia illud dicitur contingentiter quod quando non est potest esse. et quando est potest non esse. Sed quodlibet futurum contingens est huiusmodi. igitur futurum contingens et quando non est et quando est. est contingentiter. Ad rationes prius positas. Ad primam dicitur negando antecedens. Et ad probationem dicitur quod quia eternaliter et semper deus potest

cum resolutione textus ad intentionem scoti

creare antichristum et contingentiter. ideo antichristus semper contingentiter erit. Ad secundam dicitur quod in deo est duplex notitia. Queda est notitia simpliciter apprehensionis qua deus cognoscit quodlibet enuntiabile verum vel falsum ante omnem actum voluntatis. et tali notitia apprehenduntur futura contingentia a deo. nec oportet propter hoc ipsa necessario euenire. quia per illam noticiam non determinantur ad fore vel non fore. Alia est notitia iudicativa. quod deus cognoscit quodlibet enuntiabile aut iudicat fore vel non fore. que sequitur determinationem voluntatis diuine contingentiter et libere. et tali notitia cognoscuntur futura contingentia. et quia determinatio illa fit libere a voluntate diuina. inde est quod illa futura sunt contingentia. Ad terciam dicitur negando consequentiam. Et ad probationem consequentie dicitur quod si ponatur quod futurum contingens a deo scitum non eueniat. tunc etiam ponitur in esse quod deus nunquam scitit ipsum esse euenturum. et per consequens si non eueniat non decipitur si enim eueniat contingentiter deus scitit et semper scitit ipsum futurum. Si vero nunquam eueniat deus nunquam scitit ipsum futurum. Et si sic ponatur quod non eueniat non propter hoc sequitur deum decipi. Ad quartam dicitur negando consequentiam. quia ibi fit fallacia diuisionis arguendo a sensu composito vero ad sensum diuisum falsum.

Quarta difficultas. Utrum hec propositio

positio quam ponit philosophus in tertio. Omne quod est quando est necesse est vera. **P**ro cuius solutione supponitur quod hec dictio quando potest accipi adverbialiter et etiam coniunctionaliter. ita quod equeat huius coniunctioni si. patet per boetium primo libro de syllogismis hypotheticis. Dicit enim quod ita potest fieri propositio conditionalis cum hac dictione cum. sicut cum ista dictione si. Decem enim cum homo currit animal currit est conditionalis. sicut ista si homo est animal est. Et idem iudicium potest esse de hac dictione quando sicut de hac cum ut notum est. Et quo patet quod in predicta propositio nely quando potest teneri coniunctionaliter vel adverbialiter.

Hoc supposito dicitur primo quod si teneatur coniunctionaliter propositio est distinguenda. quia vel est conditionalis vel de conditione extremo. Si conditionalis hoc adhuc dupliciter. quia vel necesse dicit necessitatem consequentem et sic propositio est vera. quia sensus eius est hec est necessaria. Si omne quod est ipsum est. Vel sic. hec est necessaria. omne quod est si est. vel necesse dicit necessitatem consequentis et tunc propositio est falsa. quia denotatur quod si aliquid sit quodcumque sit illud ipsum de necessitate est. Dicitur de eo

In deo e
duplex n
oticia.

Omne quod est
quod est et
huc aliter
et declarant.

Dicitur cum et dicitur quod
sunt conditionales.

Questões i periarmentias aristot.

ditionato extremo hoc est duplici. qd vel est de pditionato pdicato. & sic est vera. qd sensus est. de quocūq; verū est dicere qd est de illo verū est dicere qd necessario est si est. Sed si sit de conditionato subiecto est falsa. qd est sensus. De quocūq; verū est dicere qd est si est. de illo etiā verū ē dicere qd ipm necessario est. Et adhuc aliq pdictorū sensuū possent distingui pches sensum compositū & diuisum. Dicit secūdo qd si quādo teneat aduerbialit p dicta ppositio est duplex. eo qd potest accipi in sensu pposito vel in sensu diuiso. Si accipiat in sensu pposito tūc est sensus qd. hec est necessaria. Omne qd est. est quādo est. & sic est vera. Vel in sensu diuiso. & hoc duplici. qd vel est tēporalis & tūc equalet huic copulatiue. Omne qd est aliquādo est. & omne tale cū est. necesse est esse. & sic ipa est falsa. qd secunda pars eius est falsa. vel potest esse de tēporali subiecto. & sic hoc totū. omne qd est quādo est sete net a parte subiecti. & de co denotat verificari esse cū modo necessitatis. & sic etiā est falsa. Vel est de tēporali pdicato & tūc qd est est subiectū & totus restū se tenet a parte pdicati & sic scdm aliquos est vera & p m aliquos ē falsa. Qd aut sit falsa probat qd bene sequit. Omne qd est de necessitate est quādo ē. Sed petr⁹ est. ergo petrus de necessitate est quādo est. Sed conclusio est impossibilis. ergo aliqua pmissarū. non minor. ergo maior. Qd pclusio sit impossibilis patet. qd cū ipa sit singularis habēs terminū incōplexū singularē pro subiecto pscise tūc si sit v ra in sensu diuiso ipa est etiā vera in sensu pposito. & sic hec erit necessaria. petrus quādo est. est. sed hoc est falsum. qd ad eā sequit. petrus aliquādo est. & vltra. ergo petrus est. Ergo sequit qd ista est falsa. petrus quādo est. est. & si petrus non sit. & p cō nse quēs non est necessaria. ideo scdm hūc modum dicēdi si ipa summat in sensu diuiso & qñ stet aduerbialit tūc quomodocūq; summat ipa est falsa.

Cōclusio respōsalis que ponit cū

philosopho est hec. Nulla ppositio singularis de futuro contingenti est determinate vera aut determinate falsa. qñuis ppositio singularis negatiua de pdicato coplato ex pdicatis duarū contradictoriarū de futuro contingenti sit falsa. cuiusmodi est ista. Anticipatus nec erit nec non erit. Nec pclusio est de intentione philosophi in textu. vt patet inspiciedo textū eius. Et pbat duabus rationibus vt vltimū est. quā conclusio nē tenent adhuc aliq magni doctores dicētes eā esse verissimā. Et ad oppositum cuius se quunt in conuenientia ad quē deducit philosophus. scilicet qd nūq; eueniat ad vtrūlibet. neq; a causa vel fortuna. Sed omnia de necessitate eueniūt & p consequēs non oportet bñt neq; negociari. Sed qd hec pclusio nostrā tēporibus pdēpnata est tanq; erronea & eradicata ratione. ideo ponit.

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

alia conclusio qd omis ppositio singularis de futuro contingenti est determinate vera aut determinate falsa. ita qd cuiuslibet ptradictionis in huiusmodi ppositionibus ptingit vere dici qd hec pars est vera & illa falsa qñ vis nesciamus que sit vera & que sit falsa. Nec pclusio relinquit probata ex supradictis. Sustinendo aut opinionē philosophi & cū excusando potest responderi.

Ad pma dicit qd maior est vera de determinatione scio modo dicta. sed nō de determinatione pmo aut scdo modo dicta de qua forte intēdebat philosophus. Ad pfirmationē qd licet determinate se habeat ad fore sic qd nūq; nō eueniet. tñ p r est ipam nō euenire. & hoc sufficit ad t. llandū necessitatē sui eueniētis. vel dicit negando minore de determinatione pmo modo dicta.

Ad secūdā dicit negādo maiorem

quo ad quattuor pmas. Et ad pbatōnē dī qd reuelatio non imponit eis necessitatē. Ad posita reuelatione pscietis adhuc itat ipas esse ptingētes. De alia dī cōdū ē p m intētione philosophi qd tradidit modū esse eternum qd nullo modo est de futuro ptingēti. h ē de futuro necessario eo qd nullo mō potest falsificari. scdm aut veritatē dī qd est simpliciter ptingēs. qd soles oriri cras subest potētie mere libere qd p ipm velle oriri velle non oriri.

Ad terciā patet solutio. Et ad cō-

firmationē dī qd non omis de pterito ē necessaria. h solū illa cui⁹ veritas non depēdet a aliqua ppositione de pnti qd adhuc nunq; fuit vera: sed aliquando erit vera contingenter.

Ad quartā dicit negando antece-

dēs. & ad pma pbatōnē dī qd duplices sūt ppositōes necessarie. qd sūt d extremis non pnotatiua: & tales possūt modificari modo necessitatē m nēte eadē veritate. cuiusmodi sūt iste hō ē aial: hō est ibi. Alie sūt de extre mis pnotatiua: & ille nō possūt modificari semp mō necessitatē faciēs sensus diuisus manēte eadē veritate. cuiusmodi sūt iste. omne albū est albū: omne futurū ē futurū. in qd si ponat mod⁹ faciēs sensus diuisus notū ē qñt false. Ad scdas pbatōnē dī qd minor in sensu diuiso ē falsa: qd p r a denotat qd de qñq; verū ē dicere qd ē futurū d illo vez ē dicere qd de necessitate eueniet & hoc ē falsus. Et hec de qñtōe & p psequis de toto pmo libro periarmentias.

Reuelatio nō i
ponit nē scietis

Duplices
ppositōes
nē scietis

Questiões i periarmentias aristot
 Liber secundus periarmentiaruz.
 Quoniam autem est
 de aliquo z cetera.

Mste est secundus liber periarmentias. Quid di-
 uiditur pma sui diuisione in duos tractat^{os}
 pncipales. In quoruz pmo determinat de
 enunciatione cuius alteru extremu est co-
 tinuu. Et diuidit in tria capitula. In primo
 determinat de enunciatione quaru alteru ex-
 tremoru est terminus infinitus ostendēdo
 cōueniētiās z cōtrarietates quas habent ad
 inuicē. Et diuidit in duas partes. In pmo
 ostendit ex qbus cōponit enuntiatio Et in-
 tendit talē cōclusionē. Omnis affirmatio constat ex noie z verbo. vel infini-
 to noie z verbo. pbat sic. qd omnis affirmatio significat aliqd de aliquo.
 Sed illud de quo aliqd significat est nomen vel innominale scilicet nomē
 infinitu. z illud quod de alio significat est verbu. ergo omnis affirmatio est
 ex noie z verbo vel ex infinito noie z verbo. Maiorē declarat. qd in omni
 affirmatiōe significat vnu de vno. Minorē declarat pro prima parte. scilicet
 cet quare dicit nomen vel innominabile. qd sicut verbu infinitum nō est
 verbu. sed dicit verbu infinitu. similiter nomen infinitum nō est nomē. Et
 qd aliqd posset credere q nomen infinitu significet plura. ideo dicit q si-
 gnificat vnu quodā modo. nō em significat vnu simpliciter. sed vnu scdm
 qd. scilicet negatiōē alicuius forme. Secūda pars minoris patet. qd pre-
 ter verbu nulla est affirmatio vel negatio. Vel scdm aliquos remouet du-
 biu. posset em aliqd dubitare vtru nomē infinitu p se sumptu faciat nega-
 tiōē z finitū affirmationē. ideo dicit q pter verbu nulla est affirmatio vel
 negatio. Et subdit qd intelligit p verbu dicēs q noie verbi cōprehendit
 presens pteritū z futurū. scilicet est. fuit z erit z similia. qd istis couenit dis-
 finitio verbi superi^{us} posita. eo q cōsignificāt tēpus. In secūda parte docet
 multiplicare ppositiōes penes extrema finita z infinita. Et diuidit in
 quattuor particulas. In pma docet multiplicare eas penes subiectū fi-
 nitū z infinitū in ppositiōib^{us} de est secūdo adiacente in indefinitis z de co-

firmatio cō-
 stat ex nomie
 z verbo.

nomē infinitu
 hēnt vnu qdā
 modo

cū resolutiōe text^{us} ad itētione scoti

pla pntis tps. Et etiā in vniuersalib^{us} dicens q pma affirmatio z pma
 negatio sunt. homo est z homo nō est. Sed secūda affirmatio z secūda ne-
 gatio sunt. nō homo est. nō homo nō est. z ista multiplicatio est in indefi-
 nitis. sed multiplicatio in vniuersalib^{us} sic fit. Omnis homo est. omnis ho-
 mo nō est. Omnis nō homo est. omnis nō homo nō est. Et sicut fit multipli-
 catio in illis de pnti. ita potest fieri multiplicatio in illis de pterito z
 futuro. In secūda particula docet multiplicare ppositiōes de est scio adia-
 cente tam penes subiectū q penes pdicatū. Et supponit duo. Primum
 q ppositiones de est scio adiacēte duplicant in ordine ad illas de est secū-
 do adiacente. Et ratio est. qd in ipis fit multiplicatio scdm pdicatū. q nō
 fit in illis de est secūdo adiacēte. Secūdu q supponit est q hoc verbu est
 pdicatū terciū adiacens quādo sibi adiacet nomē. hoc est quādo in pposi-
 tiōe pter ipm est aliquod pdicatū materiale.

His suppositis dicit philosophus

q multipudo ppositiōis de est terciū adiacente penes pdicatū finitū z in-
 finitū sunt due oppositiōes z quattuor ppositiōes quaru due se habent
 scdm cōueniētiā scilicet affirmatiua z negatiua. Et alie due nō habent se
 scdm cōueniētiā qd vna affirmatiua nō infert aliā affirmatiua. nec vna ne-
 gatiua aliā negatiua. Qd aut sint quattuor ppositiōes declarat. qd quādo
 hoc verbu est adiacet iusto z nō iusto sunt due affirmatiōes. z similit^{er} sūt
 due negatiōes. z sic sunt quattuor. Et hoc patet ex his que ponūt in vna
 figura que cōmuni sic describit q in pmo ordine ponit bec ppositiō. ho-
 mo est iustus. z in secūdo ista. homo nō est iustus. in terciū homo est nō i-
 ustus. z in quarto. homo nō est nō iustus. Iste em quattuor ppositiōes di-
 sponūt sicut dictū est in libro prior in vna figura quattuor angulor^{um} desi-
 gnatoz p istas litteras a b c d. Et similit^{er} multiplicant ppositiōes vniuersa-
 les. vt ois homo est iust^{us}. ois hō nō est iust^{us}. ois hō est nō iustus. z ois
 hō nō est nō iust^{us}. Et tñ differētia iter indefinitas z vniuersales. qd si inde-
 finitis ptingit angulares esse veras. hōc nō ptingit i vniuersalib^{us}. Et no-
 ta q pbus i pposito p angulares itelligit ptrarias. subcōtrarias z ptrabi-
 ctozas. z nō subalternas siue eas q in figura hic disponūt modo subalterna-
 rū. sicut sunt pma z qrtā. scia z secūda. Est em scia i figura illa q ponit sub
 secūda. In scia particula docet multiplicare ppositiōes de est scio adiacē-
 te penes subiectū dicēs q alique ppositiōes habēt aliqd additū ad subie-
 ctū. scilicet negatiōē infinitatē. sicut iste. nō hō est iust^{us}. nō hō nō est iust^{us}.
 nō hō ē nō iust^{us}. nō hō nō ē nō iust^{us}. z nō reperiūt plures oppositiōes

Questões i periarmentias aristot

Sed iste enūctiatioes q̄ sūt de subiecto finito erūt extra illas id est omīno l̄
pertinētes in cōueniētia illis q̄ sunt de subiecto finito. Et ratio ē. q̄a nec i
ferūt eas nec inferūt ab eis. In q̄ta pticula p̄hs docet multiplicare de alijs
v̄bis ab hoc v̄bo est. Et itē dicit talē p̄clusionē. p̄positiōes de alijs v̄bis
et ab hoc v̄bo est. videlicet de v̄bis adiectiuis eodē mō multiplicāt sicut il
le de hoc v̄bo est. p̄bat exēplo. vt oīs hō currit. oīs hō nō currit. oīs nō
hō currit. oīs nō hō nō currit. Et q̄a aliq̄s posset credere q̄ in multiplicā
do vniuersales negatio esset addēda signo. ideo remouet dubiū et dicit q̄
nō oportet dicere. nō oīs hō. s̄ debet addi negatio ad illud q̄ est homo.
p̄bat. q̄a negatio ē addēda vniuersali et nō ei q̄ significat q̄ vniuersa
liter. s̄ oīs nō significat vniuersale. s̄ vniuersalit̄. q̄a hoc facit dīferre p̄po
sitiōes vniuersales ab indefinitis. q̄d denotat subiectū eaz teneri vniuers
saliter. quod non tenetur in indefinitis. igitur

Quoniā v̄bo cōtraria.

Istō ē scdm caplm. in q̄ p̄hs declarat aliq̄ immanifesta posita in caplo p̄
cedēti. Et diuisit in duas p̄tes. In p̄ma facit q̄d dictū est. In scdo remo
uet duo dubia. p̄mū immanifestū est q̄d dictū ē p̄r q̄ in vniuersalib⁹ nō
ptingit angulares esse simul veras. sicut ptingit in indefinitis. Et hoc p̄bat
p̄ vniū dīcursum ptinētē duos syllogismos sic arguēdo. Iste due p̄positiō
nes. omē aial ē iustū et nullū aial ē iustū sūt p̄trarie. s̄ due p̄trarie nō possūt
simul esse vere. s̄ iste nō sūt simul vere. q̄uis eis oppositē. id ē p̄tradicorie
q̄ sūt adinuicē subcōtrarie sūt aliq̄n simul vere. sicut iste nō omē aial est ius
tū et aliq̄d aial est iustū. Sed cū q̄cūq̄ nō stat vniū cōuertibilib⁹ cū eo non
stat reliquū. Iste aut̄ sūt cōuertibiles. nullū aial ē iustū. et omē aial nō ē ius
tū. s̄ vna sequit̄ ad alterā et cōuerso. s̄ cū q̄cūq̄ nō stat vna cū eo nō stat
altera. et p̄sequens sicut iste due. omē aial ē iustū. et nullū aial est iustū nō si
mul stat. sic nec iste. omē aial ē iustū. et omē aial ē nō iustū. Q̄ aut̄ ad istaz
nullū aial ē iustū sequit̄ ista. omē aial ē nō iustū p̄bat. q̄a ad istā. oīs hō ē
nō iust⁹ sequit̄ ista. null⁹ hō ē iust⁹ et cōtra. q̄a ad oppositū scz omīs hō ē
nō iust⁹ sequit̄ q̄ aliq̄s hō ē iust⁹. S̄ ista repugnat p̄me q̄ sūt. null⁹ hō ē
iust⁹. s̄ p̄ma p̄sequētia erit bona. scz ista. null⁹ hō ē nō iust⁹. s̄ oīs hō est nō
iust⁹. Q̄ aut̄ sequat̄. nō omīs hō ē nō iust⁹. s̄ aliq̄s hō ē iust⁹. p̄bat. q̄a cū
dicit oportet aliq̄n esse hominē si nō omīs hō ē iust⁹. oportet q̄ aliq̄s
hō ē iust⁹. p̄mū dubiū. q̄a dictū ē p̄r q̄ negatiua de p̄dicato finito in

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

fert affirmatiua de p̄dicato infinito. ideo aliq̄s posset dubitare vtrū et al
qua respōsiōe negatiua data ad aliq̄n quēstionē affirmatiua de p̄dicato
infinito valeat p̄sequētia. respōdet p̄hs q̄ in p̄positiōib⁹ de finis singu
laribus et respōsiōe negatiua de p̄dicato finito licet inferre affirmatiua de
p̄dicato infinito. vt si querat̄. est ne socrates sapiēs. et respōdeat q̄ nō. con
uenit inferre. s̄ socrates nō ē sapiēs. Sed in vniuersalib⁹ nō licet inferre.
Nā si querat̄. est ne omīs hō sapiēs. et respōdeat q̄ nō. tūc cōuenientē non
inferre. s̄ omīs hō ē nō sapiēs. Sed bene inferre. nō omīs hō ē sapiēs. s̄ ista
ultima p̄tradicat p̄me. p̄ma p̄trariat ei cōtrarie aut̄ possunt simul esse fal
se s̄ nō p̄tradicorie. Scdm dubiū vtrū noīa infinita sint enūctiatioes nega
tiue siue nō. Respōdet p̄hs q̄ nō. q̄a omīs enūctiatio negatiua significat
verū vel falsum. s̄ nola infinita nō significat verū vel falsum. nisi addat̄ eis
aliq̄d. dices em̄ nō hō nō dicit magis verū aut falsum q̄ si diceret hō iust⁹.
igit̄. Scdm immanifestū q̄d dictū est p̄r et nō declaratiū ē. q̄d p̄positiōes
de subiecto finito et infinito sunt extra eas. quē sunt de p̄dicato finito et in
finito. et sunt imp̄tinētes q̄ ad p̄sequētia. ita q̄ nō sequit̄ se inuicē. sicut ille
Ist⁹ reddidit rationē p̄hs dices q̄ p̄posito de subiecto infinito. omīs nō
hō est iustus. nulli p̄positiōi de subiecto finito est eadē nec significat idem
S̄m̄lit̄ nec sua opposita que ē nō omīs nō hō est iust⁹. Illa tamē que est
omīs nō hō est nō iustus significat idē. sicut ista negatiua de subiecto in
finito. nullus nō homo est iust⁹. Cōsequēt̄ p̄hs adhuc remouet vniū du
biū. Nā q̄a sepefecit trāspōitiōnē noīm et v̄boz. et sepe p̄posuit subiecto
p̄dicatū. ideo aliq̄s posset credere q̄ esset in cōueniens. p̄ hoc remouet
dubiū et dicit q̄ noīa et v̄ba trāspōita idē significat. vt iste due idē signifi
cāt est hō alb⁹. et alb⁹ hō. p̄bat. q̄a si nō tūc vni⁹ affirmatiōis erūt plures
negationes. et hoc ē falsū. q̄a vt dictū ē in p̄mo. vni⁹ affirmatiōis ē vna
negatio. p̄sequētia p̄bat. q̄a negatio ist⁹. est alb⁹ homo est hec non ē alb⁹
homo. s̄ si iste non sūt idē. est hō alb⁹. et alb⁹ hō. tūc negatio ist⁹. est ho
mo alb⁹ erit hec. nō ē non ē homo alb⁹. vel hec. non est homo alb⁹. Non
p̄ma. q̄a illa ē negatio ist⁹. est non homo alb⁹. s̄ alia ē ista. non ē homo
alb⁹ opponit̄ ei q̄ ē. est alb⁹ homo. et sic erūt due negationes vni⁹ affirma
tionis. scz ist⁹. est alb⁹ homo. iste due. nō ē homo alb⁹. et non ē alb⁹ hō. s̄ B
videt̄ esse falsū. igit̄ trāspōito noīe vel v̄bo sit eadē affirmatio et negatio
Et nota q̄ ista ratio p̄hi videt̄ petere p̄ncipiū. nā diceret aliq̄s q̄ negatio
hui⁹. est alb⁹ hō. est t̄m̄ illa. nō est alb⁹ hō. et nō illa. nō est hō alb⁹. Sed illa
est negatio hui⁹. est hō alb⁹. p̄hs aut̄ supponit̄ i ratiōe sua q̄ ista. nō ē

160
Pulchra
Dubia

D. nomina infini
ta sint enūci
ationes negatiue
et nō.

Nomina et v̄ba trāspōita idē sūt.

Questões i periarmentias aristot

hō alb^o sit negatio hui^{us}. est hō alb^o. qd nō pbat. ergo patet pncipius. Ad istud respōdet bobec^{us} q^{uo}d illā nō est hō alb^o tātū negat quātū affirmat p istā. est alb^o hō. ideo aristoteles supponit tanq^{ue} manifestū q^{uo}d sit eius negatio. nec curauit probare.

Circa hūc textū querit vtrū a ppo-
sitiōe negatiua de p̄dicato finito ad affirmatiuā de p̄dicato infinito sit bona consequentia et e contra

Et arguit pmo sic cōtra p̄mā par-

te. q^{uo}d nō sequit^{ur}. hō nō est albus. ergo hō est nō alb^o. et tū ibi arguit a negatiua de p̄dicato finito ad affirmatiuā de p̄dicato infinito subiecto manente eodē. igit^{ur}. Maior patet. q^{uo}d antecedēs potest esse verū cōsequēte existente falso. q^{uo}d patet. q^{uo}d si nullus hō sit. bene sequit^{ur}. hō nō ē alb^o. ergo hō est. h^{oc} cōsequēs est falsum. ergo et antecedēs qd erat p̄sequis p̄me p̄sequētia. Et cōfirmat^{ur}. q^{uo}d in ista p̄positiōe hō ē nō alb^o. hō restringit^{ur} ad existētes. ergo ista cōsequētia ē bona. hō est nō alb^o. ergo hō est. Antecedēs patet. q^{uo}d in ista p̄positiōe. ois hō ē alb^o. hō restringit^{ur} ad existētes. ergo etiā in ista. hō ē nō alb^o cū sint p̄dictorū. et vtra in ista p̄positiōe. hō nō ē alb^o. hō restringit^{ur} ad existētes. ergo et in ista hō ē nō alb^o. tenet p̄sequētia. q^{uo}d cū ista inferat^{ur} aliā nisi sic esset argueret a magis amplo ad minus amplum.

Secdo sic. nō sequit^{ur}. chimera nō est

hō. ergo chymera ē nō hō. igit^{ur}. Antecedēs pbat duplici^{ter}. Primo q^{uo}d negatiua p̄positio nihil ponit et affirmatiua aliqd ponit. q^{uo}d ad negatiuā nunq^{uam} sequit^{ur} affirmatiua. Secdo q^{uo}d negatiua habet duas causas sue veritatis. distictiue. aut q^{uo}d subiectū ei^{us} p̄nullo supponit. aut q^{uo}d subiectū et p̄dicatū nō supponit. p eodē. h^{oc} affirmatiua habet tū scdm causam. q^{uo}d arguēdo a negatiua. ad affirmatiuā sit fallacia p̄sequētia. sicut arguēdo a tota distictiua ad alterā ei^{us} partē. Et p̄firmat^{ur}. q^{uo}d ad hoc q^{uo}d negatiua sit vera nō requirit^{ur} subiectū et p̄dicatū p eodē supponere. q^{uo}d vtrūq^{ue} requirit^{ur} ad veritatē affirmatiue. q^{uo}d p̄sequētia q^{uo}d arguit a negatiua ad affirmatiuā nō valet. Sed q^{uo}d vtrūq^{ue} requirit^{ur} ad veritatē affirmatiue. pbat duplici^{ter}. Primo. q^{uo}d p̄ affirmatiuā denotat^{ur} ydēptitas subiecti et p̄dicati. Secdo. pbat p p̄m pmo p̄ior q^{uo}d sic arguit. a ē b. q^{uo}d aliqd idē ē a et b. q^{uo}d aliqd ē a et a ē aliqd p̄uersionē simplicē. q^{uo}d ad hoc q^{uo}d p̄positio affirmatiua sit vera. requirit^{ur} q^{uo}d subiectū ei^{us} p̄ aliqd supponat. Et p̄ illō argumētū posset p̄bari q^{uo}d bene sequit^{ur} chimera ē nō hō. q^{uo}d chimera ē eis et p̄sequis chimera ē aliqd cū eis et aliqd p̄uertunt^{ur}

cū resolutiōe text^{us} ad itētione scoti

Tercio arguit. Nō sequit^{ur}. hoc est

nō equale. ergo nō est equale. Nec sequit^{ur}. Socrates videt nō asinū. ergo socrates nō videt asinū. Nec sequit^{ur}. in histula sunt nō pisces. ergo in histula nō sunt pisces. Nec sequit^{ur}. homo fuit nō currens. ergo homo nō fuit currens. et sic de alijs. ergo ab affirmatiua de p̄dicato infinito ad negatiuā de p̄dicato finito nō valet cōsequētia. Antecedens quoq^{ue} ad p̄mā partem patet. q^{uo}d scdm philosophū pmo p̄iorum ei q^{uo}d est nomen equale aliqd subiacet scilicet nō equale. Sed non sequit^{ur}. hoc est inequale. ergo nō est equale. ergo etiā illa cōsequētia nō valet. Sed quo ad alias cōsequētiās. pbat antecedēs. q^{uo}d antecedētia earū possunt esse vera cōsequētib^{us} existētib^{us} falsis. Et cōfirmat^{ur}. q^{uo}d ad veritatē p̄positiōis affirmatiue de p̄terito aut futuro sufficit q^{uo}d aliquando p̄dicatū insuit subiecto aut aliquando inerit. Sed ad veritatē negatiue de eis dē verbis requirit^{ur} q^{uo}d p̄dicatū nunq^{uam} insuerit si sit de p̄terito. aut nunq^{uam} inerit si sit de futuro. ergo negatiua nō infert affirmatiuā.

Quarto sic Si affirmatiua de p̄di-

cato infinito inferret negatiuā de p̄dicato finito sequer^{etur} q^{uo}d alicuius boni syllogismi ambe p̄missae essent affirmatiue. cuius cōclusio esset negatiua. cōsequēs est cōtra philosophū pmo p̄ior. igit^{ur} cōsequētia. patet. q^{uo}d si arguat^{ur} sic indarij. omnis homo est non asinus. sed homo est homo. ergo homo nō est asinus. p̄missae sunt ambe affirmatiue. et tamen cōclusio est negatiua.

In oppositum arguit auctoritate

philosophi in textu p̄cedenti. Et pro solutione questionis et declaratiōe rectus p̄cedentis mouentur aliquae difficultates.

Prima difficultas. Quot modis

possunt multiplicari p̄positiōes ex eisdem terminis facte variando subiectū et p̄dicatū penes finitū et infinitū. Et pro cuius solutione supponit^{ur} primo q^{uo}d duplices sunt p̄positiōes. Quedā sunt ypothetice. alie sunt cathegorice. Propositiones cathegorice sunt duplices. Quedā sunt de est secundo adiacente. Alie sunt de est tercio adiacente. Propositio de est secundo adiacente est illa in qua nō ponit^{ur} aliqd p̄dicatū materiale post hoc vbi est. cuiusmodi est illa. Socrates est. Et dicit^{ur} de est secundo adiacente non

non est q^{uo}d sequit^{ur} nō valet idē q^{uo}d totū p̄dictū dicit^{ur} infert^{ur}

2. Si p̄missae ut nō. cū nō p̄missae. nō p̄missae. nō p̄missae. nō p̄missae.

Nā. cū p̄missae infert^{ur} cōclusio nō p̄missae. nō p̄missae. nō p̄missae.

Duplices p̄positiōes

Propositio de 2° adiacente q^{uo}d

Proposicio de modo
loquendi isuscto qd

Questões i periarmentias aristot

q̄a hoc verbū est positū in secūdo loco. sed q̄a hoc verbū est est p̄dicatum materiale vel ip̄m includens. propositio de est tercio adiacente est illa in qua ponit aliq̄d p̄dicatū materiale post hoc verbū est. cuiusmodi est ista Socrates est homo. Et dicit de est tercio adiacente. nō q̄a hoc verbū est ponat tercio loco. q̄a tunc nulla esset p̄positio de est tercio adiacente. nisi forte p̄positio de modo loquendi in cōsuetū quā aliq̄ ponunt. Sed q̄a hoc verbū est in tali p̄positione solū est p̄dicatū formale denotans vnionē p̄dicati cū subiecto. et vnio semper est posterior extremis vnitis. ideo hoc verbū est in tali p̄positione conuenient dicit tercio adiacens. Secundo supponit q̄ hoc verbū est secundū adiacens differt a seipso tercio adiacente. q̄a quādo est secundū adiacens est partim cathegoreuma et partim syncategoreuma. nam significat existentiā et actū vnitiū existentie ei⁹ cū subiecto. Sed quando est tercio adiacens est purū syncategoreuma nihil significat de minatiū. sed precise exercens cōpositionē p̄dicati cū subiecto quā hoc verbū cōpono est significat. Et isto potest inferri p̄mo q̄ nulla est p̄positio mentalis de est secūdo adiacente. patet. q̄a om̄is mentalis significat vnionē aut diuisionē existentie cū subiecto aut alicuius alterius p̄dicati. igit. patet etiā. q̄a in om̄i mentali p̄ter actū syncategorematicū q̄ significat p̄r coplā ponit aliq̄d p̄dicatū materiale. igit. patet etiā. q̄a ois p̄positio vocalis que dicit esse de est tercio adiacente habet resolui in vnā p̄positionē cuius iste terminus ens est p̄dicatū materiale. sed om̄is p̄positio habens p̄dicatū materiale explicatū vel implicatū est de tercio adiacente. igit. Secūdo potest inferri q̄ hoc verbū est. licet explicite summat̄ur equoce in p̄positione de secundo adiacente. et in p̄positione de est tercio adiacente. tamen vnioce summat̄ur implicite. p̄mū patet. q̄a in p̄positione de est secundo adiacente significat existentiā exercendo cōpositionem eius cū subiecto. Sed in p̄positione de est tercio adiacente nō significat existentiā. sed precise exercet cōpositionē p̄dicati cū subiecto. Secundus patet q̄a implicite in vtrāq̄ exercet cōpositionē p̄dicati cū subiecto. Secundo supponit q̄ terminus finitus in p̄posito est termin⁹ syncategorematicus sumptus sine negatione infinitante. vt sunt isti. homo. equus. Sed terminus infinitus est terminus compositus ex termino finito et negatione infinitante. cuiusmodi sunt isti. nō homo. nō equus. Et quo sequitur q̄ refert dicere aliq̄d finitū esse infinitū. et aliq̄d finitū esse infinitatū. Nam aggregatū ex termino et negatione infinitante dicit terminus infinitus. Sed termin⁹ infinitat⁹ est termin⁹ finit⁹ cui addit negatio infinitas

propositio
de est tercio ad
iacente qd.

et secundū adiacens
differt a se ipso
tercio adiacente

et sit propositio
de est tercio adiacente
de est tercio adiacente

et sit ter
minus finitus

et sit terminus
infinitus

Quid sit infinitare verbum

cū resolutione text⁹ ad itētionē scoti

¶ Mis suppositis dicitur primo q̄ quando hoc verbum est p̄dicatur secundum adiacens propositiones non possunt multiplicari penes p̄dicatū finitū et infinitū eo q̄ hoc verbū est nō potest infinitari. cū non significet actū specialē. et solū verbū significat actū specialē nō infinitat⁹ potest infinitari. Dicit secundo q̄ multiplicando p̄positiones penes subiectū finitū et infinitū summat̄ur quattuor p̄positiones. quarū due sunt affirmatiue et alie negatiue. Et si multiplicat̄ penes vniuersale. particulare infinitū et singulare sumit sedecim p̄positiones et octo oppositiōes. Si vō secundū p̄sens. p̄teritū et futurū erunt quadraginta octo p̄positiones et viginti quattuor oppositiōes. et nō possunt vltra multiplicari. Dicit tercio q̄ quādo hoc verbū est p̄dicat tercio adiacens. et ponit explicite aliq̄d nomē vel participiū infinitabile pro p̄dicato tūc p̄positiones possunt multiplicari tā ex parte subiecti q̄ ex parte p̄dicati. et ideo possunt fieri i duplo plures p̄positiones nonaginta sex. et quadraginta octo oppositiōes. Ista possunt pate re p̄actant. Dicit quarto q̄ si verbū posset infinitari in oratione sicut postea dicit tūc etiā dicendū est q̄ p̄positiones de verbis adiectiuis possunt tot modis multiplicari sicut alie p̄positiones de hoc verbo est tercio adiacente. tamē philosophus nō docet eas multiplicare penes p̄dicatū propter quandam causam que postea dicitur.

Secūda difficultas. Vtrū verbum

positū in enūctiatione possit infinitari. et vtrū verbū iā infinitū si ponat̄ in oratione maneat infinitū. Ad quā respōdet aliq̄ q̄ ad hoc q̄ aliq̄d v̄bū possit infinitari requirit q̄ negatio solū cadat supra cōpositionē actus generalis cū actu speciali q̄ includit. i quolibet verbo adiectiuo. et nō supra cōpositionē p̄dicati cū subiecto. cū ergo negatio addita verbo in enūctiatione semper negat vnionē p̄dicati cū subiecto sequit̄ q̄ nullū verbū in oratione possit infinitari. Sequit̄ etiā q̄ nullū v̄bū exemptē actiōis possit infinitari. Cū em̄ talia v̄ba dāt itelligere sua supposita sequit̄ q̄ cū i ip̄is semper est v̄talis cōpositio p̄dicati cū subiecto. et ita negatio eis addita semper negat p̄positionē illā. et nunq̄ p̄positionē act⁹ generalis cū actu speciali. aut v̄bū i enūctiatione positū nunq̄ sit infinitatū. p̄bat q̄duplicat̄. p̄mo ois negatio addita v̄bo i enūctiatione negat p̄positionē p̄dicati cū subiecto. et nō facit v̄bū infinitū. Maior patet. q̄a negatio infinitas solū negat p̄positionē intrinsecā nōis vel v̄bi et nō cōpositionē extrinsecā. Minor p̄bat dupl. p̄mo. q̄a negatio illa repit post se p̄positionē p̄dicati cū subiecto

Multiplicatio
propositionum

et verbum in pro
positione positū
pot infinitari

Questiões i periarmenias aristot

Secundo, quia negatio semper agit in illud quod est principale, sed compositio predicati cum subiecto est principalior compositio intrinsece, videtur igitur, Tercio sic probatur. Si ponantur verba infinita in enunciatione, non videretur quod differret a verbis negatis. Sed hoc videtur esse inconueniens, igitur. Maior patet in istis duobus propositionibus, homo non currit, et homo currit, si prima sit de verbo negato, et secunda de verbo infinito. Tercio sic, Philosophus in textu precedenti et non docet multiplicare propositiones que sunt de alijs verbis ab hoc verbo est aliter quam illas de hoc verbo est secundo adiacente, sed propositiones de hoc verbo est secundo adiacente non multiplicantur penes predicatum finitum et infinitum, ergo nec propositiones de alijs verbis, et per consequens verba nunc infinita in propositione. Quarto si verbum possit manere infinitum in enunciatione sequeretur quod due negationes possint se sequi immediate sine negatione, sed consequens est falsum, igitur, consequentia patet, quia si ista socrates non currit sit de predicato infinito ipsa est affirmatiua et per consequens potest fieri negatiua, sed non sit negatiua nisi addendo aliam affirmationem, ut socrates non non currit, igitur. Alia est opinio petri hispani in suis syncategorematicis dicentis quod verbum positum in oratione potest esse infinitum sicut extra orationem. Probat primo auctoritate philosophi dicentis quod verbum est nota eorum que de altero dicuntur, sed non potest esse nota alius cuius dicti de alio nisi in enunciatione, et verbum infinitum potest esse in enunciatione. Secundo sic, Illud quod dicitur tam de eo quod est quam de eo quod non est potest poni in enunciatione, sed verbum infinitum dicitur tam de eo quod est, quam de eo quod non est, id est tam de ente quam de non ente, ut dicit philosophus primo huius, capitulo de verbo, igitur verbum infinitum potest esse in enunciatione. Tercio probatur auctoritate philosophi primo posteriorum facientis hanc demonstrationem, Quicquid non scintillat, prope est, sed planete non scintillant, ergo planete prope sunt, in hac demonstratione non scintillat est verbum infinitum tam in maiore quam in minore, quia minore existente negatiua in prima figura nihil requirit, etiam conclusio est affirmatiua, ergo ambe premissae sunt affirmatiue, si hoc non esset nisi illa negatio non teneret infinitanter, igitur. Quarto omne verbum personale modi finiti erigit nominatiuum pro supposito, sed verbum infinitum est verbum personale modi finiti, ergo erigit nominatiuum pro suo supposito, et per consequens potest sibi addi nominatiuum tanquam suppositum eius, et si sic fiat fiat enunctiatio. Et confirmatur, quia posito quod hoc verbum non currit alicubi scribat et sibi prescribat hoc nomen socrates notum est quod ibi est enunctiatio, et tamen ibi est verbum infinitum, igitur verbum infinitum potest poni in enunciatione. Minor patet, quia licet sit ibi facta aliqua mutatio propter prescriptionem

cum resolutione textus ad intentionem scoti

talis notio, tamen non est facta talis mutatio quod illud verbum non currit quod erat prius una dictio quod sit factum due dictiones, Et his respondetur ad difficultatem quod verbum potest infinitari in enunciatione et manere infinitum in oratione, Ad rationes alterius opinionis, Ad primam dicitur negando minorem, Et ad primam probationem dicitur quod negatio infinitas addit verbo per compositionem et facit unam dictionem cum eo, et ideo talis negatio non notat compositionem predicati cum subiecto, quia non inuenit eam post se, eo quod intelligitur inferri precise super eam positionem intrinsecam, Ad secundam probationem dicitur quod maior est vera de negatione negante, sed non est vera de negatione infinitante, Ad intelligendum istud dicit petrus hispanus quod ista propositio, socrates non currit est distincta, quia si negatio sit infinita tunc est sensus, socrates est non currens, Sed si sit negans tunc sensus est, socrates non est currens, Ad secundam dicitur quod licet ab ydeotis non possit facilius haberi, tamen ex hoc non sequitur quod inter ea non sit differentia, Ad tertiam dicitur quod locus ab auctoritate non tenet negatiue, Ratio autem huius quare philosophus non posuit multiplicationem illorum verborum est hec, quia non est manifesta differentia inter verbum infinitum et verbum negatum finitum, Ad aliam rationem est, quia multiplicatio sit omni modo eodem modo sicut multiplicatio propositionum deest tertio, adiacente, de qua satis determinat philosophus, Ad quartam dicitur quod non est inconueniens duas negationes diuersarum rationum se sequi immediate sine negatione. In tali autem enunciatione prima negatio est negans et secunda est infinitas. Dicitur ultra quod licet ille negationes se sequantur explicite immediate, non tamen implicite, quia prima fertur super copulam et secunda non fertur super copulam, sed fertur tamen super compositionem intrinsecam verbi. Iuxta ista adhuc remouetur vnum dubium verum nomen infinitum a quo ponatur, Pro cuius solutione supponitur quod nomen infinitum est cuius priuata est qualitas determinata remanente substantia infinita.

Hoc supposito dicunt aliqui quod omne

nomen infinitum aliquo ponitur, Probat, quia nomen infinitum aliquo ponere nihil aliud est quam ad verificationem eius de aliquo sequi verificationem entis de eodem, Sed ad verificationem cuiuslibet notio finiti de quocumque subiecto sequitur affirmatio entis et esse existentie de eodem, ideo nomen infinitum aliquo ponitur. Minor probatur, quia bene sequitur, homo non est asinus, ergo homo est, Sed contra istud obijciat quod secundum philosophum in post predicamentis contradiCTORIA differunt a contrarijs immediatis per hoc quod alterum eorum semper

Responsio
ad quod.

v. nomen in
finitum aliud
ponatur.

Prima
opio.

Secundo

Questões i periarmentias aristot.

verificat de subiecto siue sit siue nō sit. & sic nō est de cōtrarijs. q̃a si socrates nō sit nō est sanus neq̃ languidus. ergo cū nullo bole existente ista nō sit vera. homo est nō sanus. sequit̃ q̃ ista est vera. homo est nō sanus. sed ad istā nō sequit̃ verificatio entis de subiecto. igit̃. Alii dicūt aliq̃ q̃ nomen in finitū substantiuū. & nomē infinitū adiectiuū substantiale nihil ponit. q̃a in talibus idem est qualitas a qua nomen imponit̃ & substantia cui nomē imponitur. cū ergo in tali nomine negat̃ qualitas ip̃m penitus nihil relinquit̃. sed nomen infinitū adiectiuū accidentale aliqd̃ ponit. q̃a in tali nōle aliud est qualitas a qua nomē imponit̃ & substantia cui nomē imponitur. ideo q̃uis in ip̃o neget̃ qualitas. tamē adhuc relinquit̃ substantia. potest tamē dici q̃ nullū infinitū de virtute sermonis aliqd̃ ponit. patet. q̃a nomen infinitū dicit̃ tam de ente q̃ de nō ente. igit̃ nihil ponit. tenet cōsequētia. q̃a si aliqd̃ poneret cū p̃dicet̃ de nō ente. sequer̃ q̃ non ens esset ens. sed hoc est incōueniens. igit̃. Et eodem modo dicit̃ dū est de verbo infinito

Tercia difficultas. Utrū ab affir-

mativa ad negatiuā & ecōtra p̃dicato manēte eodē & subiecto solū variato penes finitū vel infinitū valeat cōsequētia. Et similiter ab affirmatiua ad negatiuā & ecōtra a subiecto manēte valeat p̃sequētia. Pro solutione prime partis dicit̃ p̃mo q̃ quādo cūq̃ p̃dicatū est terminus singularis tūc cōsequētia est bona & formalis. q̃a bene sequit̃. nō homo est socrates. ergo homo nō est socrates & ecōtra. & sic de similibus. Utrū autē oporteat ponere cōstantiā subiecti ad hoc q̃ hec cōsequētia valeat. album nō est socrates. ergo nō albus est socrates. ut patebit postea. Nam de hac eodē modo dicendū est sicut diceret̃ de cōsequētia qua arguit̃ a negatiua de p̃dicato finito. ad affirmatiuā de p̃dicato infinito. Dicit̃ secūdo q̃ quādo cūq̃ p̃dicatū est terminus cōmūnis nō valet cōsequētia gratia forme. q̃a nō sequitur nō homo est iustus. ergo homo nō est iustus nec ecōtra. Et hoc voluit dicere philosophus cū dicit̃ q̃ ille que sunt de subiecto infinito sunt extranee quo ad cōsequētia. q̃ sunt de p̃dicato infinito. Loquit̃ enī de illis in quibus p̃dicatū est terminus cōmūnis. Pro solutione secunde partis supponit̃ p̃mo q̃ ista p̃positio de p̃dicato finito cuius totale p̃dicatū est terminus finitus. & illa dicit̃ de p̃dicato infinito cuius totale p̃dicatū est terminus infinitus. Et quo sequit̃ q̃ iste nō sunt de p̃dicato infinito. socrates videt̃ nō alium. in bistula sunt nō p̃ces. socrates potest nō currere. bo

cū resolutione text' ad itētionē scotti

mo est lignū nō albu. & sic de similibus. Nam in ip̃is nō infinitat̃ totale p̃dicatū. Secūdo supponit̃ q̃ arguendū ab affirmatiua ad negatiuā ea uendū est ne arguatur a minus amplo ad magis amplum & parte talis cōnotati per coplā. Et quo patet q̃ licet int̃. rōn addere coplā p̃positionis affirmatiue aliqd̃ distribuens tempus per ip̃m cōsideratus sicut distribuitur in negatiua. Sicut patet sic dicendo. socrates in qualibet parte tempore p̃sentis est nō albus. ergo socrates nō est albus.

His suppositis dicit̃ p̃mo q̃ ab af-

firmatiua ad negatiuā subiecto manente eodē & p̃dicato solū variato penes finitū & infinitū est bona cōsequētia & formalis. Patet sic arguendū q̃ homo est albus. ergo homo est nō albus. Ibi enī arguit̃ per l. cū a cōtradictorijs q̃ tenet vniuersaliter in omnibus terminis. simili forma arguit̃ directē. Dicit̃ secūdo q̃ a negatiua ad affirmatiuā subiecto manente eodē siue supponat̃ p̃re existēte siue nō. & p̃dicato sui variato penes finitū & infinitū bene valet cōsequētia. patet. q̃a bene sequit̃. homo nō est albus. ergo homo est nō albus. Similiter bene sequitur. Homo nō est non albus. ergo homo est albus. Tenent autē iste due consequentię per locū a contradictorijs. & etiā p̃ p̃mū p̃ncipiū in quo dicit̃ de quolibet affirmatio aut negatio v. r. & de nullo ambo simul. Et isto sequit̃ q̃ ad veritates talis cōsequētie nō requiritur constantia subiecti cōsequētis sicut dicit̃ aliq̃. Alii dicunt ab alijs p̃mo q̃ ad hoc q̃ cōsequētia ab affirmatiua ad negatiuā valeat q̃nq̃ conditiones requiruntur. Prima q̃ non arguatur in p̃positionibus de p̃terito & de futuro. Patet q̃a nō sequitur. socrates fuit nō sedens. ergo socrates nō fuit sedens. Nam si fuit sedisset & p̃teritū nō sedisset sed stetit tunc antecedens esset verum & consequens falsum. Similiter non sequitur. Socrates est non albus ergo socrates non est albus. Nam posito q̃ crastina die debeat esse albus & semper postea niger. antecedens esset verum & consequens falsum. Secunda conditio. q̃ non arguatur in p̃dicatis cōpositis. Patet quia non sequitur. Socrates videt̃ non asinum. ergo socrates videt̃ non asinum. Nam posito q̃ socrates videat equum & asinum. antecedens est verum & tamen consequens falsum. Si ergo debeat valere consequētia oportet sic arguere. Socrates est non videns asinum. ergo socrates non est videns asinum. quia in antecedente totum p̃dicatū est infinitum.

Consequētia ab affirmatiua ad negatiuā ad opū

Questiões i periarmentias aristot

Tercia cōditio est q̄ nō arguat in p̄positiōibus modalib⁹. patet. q̄a nō se-
quit. socrates potest esse nō albus. ergo socrates nō potest esse albus. Si-
militer nō sequit. socrates potest esse albus. ergo socrates potest esse nō
albus. q̄a vtriusq̄ p̄sequētie stat antecedēs esse verū p̄sequētie est itēre falso.
Quarta p̄ditio est q̄ nō arguat in t̄minis respectiuis. patet. q̄a nō sequit
socrates est nō pater. ergo socrates nō est pater. q̄a potest esse simul pater
et filius. et per cōsequens potest esse nō pater. Similit̄ nō sequit. homo est
nō equale. ergo nō est equale. q̄a idem potest esse equale et inaequale. et p̄ cō-
sequens equale et non equale. Quinta cōditio est q̄ nō arguat in ter-
minis obliq̄. defectu cuius nō sequitur. hoīs est nō asinus. ergo hominē
nō est asinus. Sed dimissis huiusmodi cōditionibus dicendū est q̄ illa
cōsequētia tenet vniuersaliter in om̄ibus p̄positiōibus tā de inesse q̄ in
modalibus tam de p̄terito q̄ de futuro q̄ de p̄sente duabus cōditioni-
bus obseruatis t̄m. Prima est q̄ totale p̄dicatū sit termin⁹ infinitus. Se-
cunda q̄ copla teneat eque ample et eque stricte quo ad tempus per eam
cōsignificatū in affirmatiua sicut in negatiua. Ex quo infero p̄mo q̄ hec
consequētia est bona. socrates fuit nō albus. ergo socrates nō fuit albus.
Supposito q̄ ly fuit in antecedente distribuatur pro toto tempore p̄terito
et in hoc stat. cōuenientius potest sic dici. socrates in qualibet parte tem-
poris p̄teriti fuit nō albus. ergo nō fuit albus. Et sic infero q̄ hec conse-
quētia est bona et formalis. socrates est nō pater. ergo socrates nō est pa-
ter. Et cū dicat. socrates est filius. ergo socrates est nō pater. neq̄ cōsequē-
tia. q̄a ex relatiuis inferre cōtradictoriā sit ignorantia elenchi. Dicunt vte-
rius illi q̄ ponūt p̄dictas q̄nq̄ cōditiones q̄ obseruatis q̄nq̄ illis cōditi-
onibus ab affirmatiua ad negatiua subiecto manente eodē. et p̄dicato va-
riato penes finitū et infinitū adhuc nō valet nisi ponat adhuc constantia
subiecti. et q̄ subiectū existat. Et ratio eorū est. q̄a p̄positio negatiua nihil
ponit nec ad veritatē eius oportet subiectū pro aliquo supponere. Sed
affirmatiua aliquid ponit. ita q̄ ad veritatē eius oportet q̄ subiectū p̄ ali-
quo supponere. et etiā subiectū et p̄dicatū pro eodē supponere. sic a nega-
tiua ad affirmatiua nunq̄ est formalis cōsequētia. Sed q̄a iste modus
dicendi fundat se in malo fundamēto. videlicet q̄ ad veritatē p̄positiōis af-
firmatiue requiritur existētia subiecti. vt patuit in p̄dicabilibus et p̄dica-
tia est bona. alias p̄mū p̄ncipiū destrueret et locus a cōtradictorijs. Et
hic patet solutio difficultatis quo ad om̄es suas partes. Sed restat par-

v. nomia et vba transposita id dicunt

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

nisi dubitū. Cū ad veritatē p̄positiōis affirmatiue cuius p̄dicatū est accidē-
tale requirat existētia subiecti. et terminus infinitus sit p̄dicatū accidē-
tale videt q̄ respectu eius si debeat verificari de aliquo subiecto debet po-
tē constantia subiecti. vt cū hoc cū bec sit vera. socrates est nō albus. cum
nō albus accidentaliter inest socrati. videt q̄ oporteat socrati esse. sicut ad
veritatē huius. socrates est albus. Ad istud dicendū est q̄ q̄a termin⁹ in-
finitus nō significat aliquid positivū. sed purā negationē positivē. que po-
test cōuenire tam enti q̄ est q̄ nō enti q̄ nō est. vt dicit philosoph⁹ pri-
mo huius. ideo ad hoc q̄ verificet de aliquo nō oportet illud existere.

Quarta difficultas. Vtrū noia et

verba transposita idem significant. Ad quā dicit q̄ noia et verba transpo-
sita idem significare potest intelligi duplici. Vno modo q̄ idem signifi-
cent significatione simplici et incōpleta quā habent et impositione sua.
Et isto modo cōcedendū est vniuersaliter q̄ noia et verba transposita idem
significant. patet q̄a p̄pter transpositionē eorū nō mutant scdm imposi-
tionē et per cōsequens neq̄ scdm significationē. Alio modo q̄ idem signifi-
cant significatione p̄positionali et cōpleta. ita q̄ p̄pter transpositionē eorū
nō variet̄ sensus p̄positionis. aut eq̄pollentia. aut cōpositio. et sic nomia et
verba transposita idem significant. sed hoc virtualiter sicut illatiue. hoc est
eq̄pollenter. nisi in quattuor casibus. Primus est quādo p̄pter talē trans-
positionē mutat̄ passio logicalis. Et hoc fit q̄nq̄ modis. Primo. nā quā-
do transponunt scdm determinationē. vt patet dicendo. Hic homo bo-
nus est faber. significat q̄ homo bonus in moribus est faber. et secūda si-
gnificat q̄ sit homo bonus in arte fabili. Et hoc est. q̄a in p̄ma ly bonus
determinat ly homo. et in secūda determinat ly faber. Secūdo fit quādo va-
riatur suppositio. vt patet dicendo. om̄is homo est animal. et animal est
om̄is homo. Tales enī nō idem significant. eo q̄ in p̄ma animal suppo-
nit simpliciter vel cōfuse t̄m. et in secūda supponit determinate. Tercio mo-
do nō idem significant noia et verba transposita quādo mutat̄ ampliatio-
ne vt in istis. homo est generandus. generandū est homo. In p̄ma enī ho-
mo ampliat̄ ad eos que sunt vel erunt. ideo est vera. Sed in secūda non
ampliat̄ quare est falsa. Quarto nō idem significant quādo mutatur ap-
pellatio. vt patet dicendo. ego cognosco venientē. et venientē ego cognos-
co. Quinto nō significant idem quādo p̄pter transpositionē fit negatio. vt
patet. q̄a bec est vera. homo est animal albus. et bec est incongrua. homo

Pulchri
Dubius.

Terminus
infinit⁹ qd
fuit illi.

Nomia et
vba idē si
unificat
dupl. intelli.

respo
sio.

Questões i perlarmentias aristot

animal est albu. Et pter istos duos modos dicitur aliquid si terminus sit eque
nocus a casu non oportet quod transpositus idem significet. probatur. quia valde re
fert dicere. sydus celeste est canis. et canis est sydus celeste. quia secunda non
est multiplex. eo quod canis restringit pro uno significato virtute istius re
gule talia sunt subiecta qualla permittunt ab eorum predicatis. sed prima est
multiplex et distinguenda. Secundus casus quando propter tale transpositio
nem terminus in rigore sermonis vel secundum vltimum loquendi accipiunt talia
et alia significatione. ut dicendo. socrates est magnus clericus. et socrates ma
gnus est clericus. et ipse tangebatur supra in primo modo. Tercio quando pro
pter tale transpositionem generatur sensus ambiguus. sicut in orationibus
amphibologicis. Quartus casus est quando propter tale transpositionem mu
tatur congruitas grammaticalis. Aliter dicitur quod conclusio philosophi non
est intelligenda vniuersaliter sed bene quantu ad exempla que prius po
sui. vel ad similia: ut quod idem significet est homo albus et est albus homo
currit homo. et homo currit. et per hoc emouetur error possibilis incide
re circa dicta quicquid sit de quibuslibet alijs.

Cōclusio respōsalis. A negatiua

ad affirmatiua et e contra subiecto manente eodem et predicato variato per nea si
nitum et infinitum est bona consequentia. Nec conclusio continet quatuor regu
las quarum prima est a negatiua de predicato finito ad affirmatiua de predica
to infinito est bona consequentia. Secunda regula est ab affirmatiua de predica
to infinito ad affirmatiua de predicato finito est bona consequentia. Tercia
regula est ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiua de predicato fini
to est bona consequentia. Quarta regula. ab affirmatiua de predicato finito
ad negatiua de predicato finito est bona consequentia. Et cuncte hęe has regu
las cum conditionibus supra positis. Nec conclusio relinquit probata
et dictis.

Ad rationes. Ad primam dicitur negan

do maiorem et est. probationem. Et cum dicitur si nullus homo sit ista consequens
habona dicitur quod hoc est falsum. Et cum dicitur quod ibi arguitur a propositione de est
tercio et faciente in predicatione accidentali. potest dici quod illa consequentia non
tenet quando predicatum est terminus infinitus. eo quod nihil ponit. Et confirmatio
nem potest dici negando antecedens. Unde sicut nec in ista. homo est
non alius homo non restringit ad qualeslibet. cum inferat ex ista. homo est ho
mo. et quia non restringit. Sic forte posset dici. et ista. homo est non alius

cū resolutione textus ad intentionem scoti

Unde breuit de terminis infinitis qualescunque sint siue substantiales siue ac
cidentales non est idem iudicium sicut de terminis finitis.

Ad secundam dicitur negando antece

dens. Et ad primam probationem dicitur quod affirmatiua aliquid ponere potest intel
ligi dupliciter. Uno modo quod aliquid ponat existens. et sic hoc est falsum.
Alio modo quod ponat aliquid enunctiatiue quo ad intellectum. et sic hoc est ve
rum. Ad secundam probationem dicitur negando eadem quia in aliquibus propositionibus af
firmatiuis hoc est falsum. Et per idem dicitur ad confirmationem.

Ad terciam patebit solutio primo pri

orum. Ad confirmationem patet solutio ex dictis.

Ad quartam dicitur quod illa premissa primo

et ipse habet inferre affirmatiua. et ex consequenti virtute alterius habitudinis
quam sylogisat habet inferre negatiua.

Ad vno vnu. et cetera.

Istud est tercius capitulum primi tractatus secundi libri perlarmentias. in quo phi
losophus determinat de enunciationibus habentibus alterum extremum
compositum ex determinatiue et determinabili. et de oppositione. et consequens
tia circa eas. Et diuidit istum capitulum in tres partes principales. In prima
ostendit quod sit enuntiatio plures dicēs. Enuntiatio plures est illa in qua
negant vel affirmant plura de vno vel vno de pluribus. dum tamen ex illis
pluribus non fiat vnum per se. Declarat qualiter debet fieri de pluribus ad hoc
quod enuntiatio de illis pluribus sit vna. et dicit quod ex illis pluribus debet fieri
vnum non vocaliter tamen. sed essentialiter. Unde ordine determinatiue et deter
minabilis. ut hic homo est animal maniferum bipes. et non aggregatiue vo
cally. ut in ista. est homo albus ambulans. Nam quia ex hōie ambulare non
fit vnum. immo si aliquid affirmet aliquid de illis. vel illa de aliquo non erit affir
matio vna. sed solū erit vox vna. affirmatiōes vno multe et simplici plures
Quia autem illa non sit vna. sed plures. est homo albus ambulans. probatur
quia illa enuntiatio non est vna ad quam dyaletice interrogata non debet dari
vna responsio. Nam dyaletica interrogatio. propositio est petitio. pro
positio autem est vnius partis contradictionis. sed ad illam interrogatā dya
letice non debet dari vna responsio. igitur

Propositiō affirm.
aliquid ponere
duplex intelligit

significat
propositionem
modo et ratiōe
vni de vno
propositionem
aliquid ponere
et aliter.

Enunciatio
plures quod

Nota pulchritas
quatuor regulas.

ut vno de vno
de vno de vno
de vno de vno
de vno de vno
de vno de vno
de vno de vno
de vno de vno
de vno de vno
de vno de vno
de vno de vno
de vno de vno

Idem opus
translatum
inuenire

Questões i periarmentias aristot

Consequenter incōdētaliter declarat qd est interrogatio dyaletica. ostenden-
do qd interrogatio qua querit qd est. non est dyaletica interrogatio. qd
dyaletica interrogatio querit utrūq; partē cōtradictionis. et petit defmi-
nate alteri sibi dare. Sed questio quid est solū interrogat vnā partē cō-
tradictionis. Exemplū horū. Si em querat utrū homo sit aial vel nō. est in-
terrogatio dyaletica. Sed si querat qd est homo est questio qd est. et non
interrogatio dyaletica. In secūda parte philosophus ostendit qualē va-
leat consequentia a diuisis ad cōiuncta mouendo et soluendo vnā questio-
nem in hunc modū. cū ita sit qd aliquādo valet cōsequentia a diuisis ad
cōiuncta. et aliquādo non. que est ratio differētie. et quādo est qd talis cō-
sequentia est bona et quādo nō. Et aliquādo valeat. pbat duobus exem-
plis. Primū. bene sequit. socrates est animal. et socrates est bipes. ergo so-
crates est albus. ergo socrates est homo albus. Secundū. bene sequit. socrates est homo et socra-
tes est albus. ergo socrates est homo albus. Quia nō sequit. socrates est citaredus. socrates
est bonus. ergo socrates est bonus citaredus. Secūdo. pbat ratioe du-
e. et ad incōuenientia que est hec. si semp valeret cōsequentia a diuisis ad
cōiuncta sequeretur pmo. pcessus in infinitū. Secūdo sequeretur nugatio.
Primū. pbat duobus exemplis. qd homo est homo et albus. et iterū ho-
mo est homo et albus. igit. homo esset homo. homo albus albus et sic in
infinitū. Similit. est socrates sit albus et musicus et ambulans. sequeretur
qd socrates esset albus musicus et ambulans. Secūdu. pbat. qd socra-
tes est homo et bipes. ideo esset homo bipes. qd includit nugationem.
Ideo qd di. Arētia addita speciei quam cōstituit semp facit nugationem.
¶ Pro solutione huius questiois philosophus ponit duas regulas ad
cognoscendū quādo debite arguit a diuisis ad cōiuncta. Prima est. quā-
do utq; p̄dicata diuisa p̄dicant de tercio vel de se inuicē scdm accidens ex
diuisis nō licet inferre cōiunctū. Ex quo sequit qd iste cōsequentie nō valde
socrates est albus et est musicus. ergo est musicus albus. Licet em sit ve-
rum dicere musicū esse albū. tamē hoc est scdm accidens. Similit. non se-
quitur. socrates est citaredus socrates est bonus. ergo socrates est ci-
tharedus bonus. Secūdo sequit qd hec cōsequentia est bona. socrates est
animal et bipes. ergo socrates est aial bipes. Et ratio est. qd ista nō insit
tercio. nec sibi inuicē scdm accidens. Quarta regula. quādo utq; vnū p̄di-
catorū scilicet secundū est in aliquo. id est actualit. includit in pmo. vel eodē
tra primū in secūdo nō valet consequentia a diuisis ad cōiuncta ppter nū-

Consequēcia
a diuisis ad
cōiuncta om et
qd et quādo valeat

rima
regula

et alia

cū resolutiōe text' ad itētione scotti

gationē. Et quo sequit qd iste cōsequentie nō valent. hoc est albū et est albū
ergo est albū albū. homo et animal et homo est bipes. ergo homo est ani-
mal bipes. socrates est homo et animal. ergo socrates est homo animal
In omnibus em istis cōsequentijs cōsequēs includit nugationē. In tercia
parte huius capli ostendit quādo valet cōsequentia a cōiunctis ad diuisa
et quādo nō. Et dicit qd aliquādo ex cōiunctis licet inferre diuisum. ut patet
sic arguendo. socrates est homo albus. ergo socrates est homo et albus
tamē hoc nō sit semp. Due em cōditiōes requirunt ad hoc qd huiusmo-
di cōsequentia valeat. Prima qd nō sit repugnantia in adiecto. Nā em se-
quitur. Socrates est homo mortuus. ergo socrates est homo et mortuus.
Et scdm aliquos ponunt tria documenta ad cognoscendū quando est
repugnantia in adiecto. Primū est quando cōtradictoriū determinabile
lis p̄dicat de cōiunctis. ut homo mortuus est nō homo. Secūdu est si
determinabile affirmet de cōiunctis et ppositio sit falsa. vel neget et sit ver-
ra. Terciū est si definitio determinatiōis repugnat determinabili vel econ-
tra. Secūda cōditio est qd cōiuncta dicant de subiecto simpliciter et non
secundū quid. Vel scdm aliquos qd vnū cōiunctoꝝ nō insit alteri scdm ac-
cidens. et ideo nō sequit. homerus est alq; ut poeta. ergo homerus est ali-
quid. Similit. nō sequitur chymera est ens opinabile. ergo chymera est
Et his cōcludit qd his duabus cōditionibus obseruatis est bona conse-
quentia.

Circa hunc textū querit utrū a di-
uisis ad cōiuncta valeat cōsequentia vel non.

Et arguit pmo qd nō. qd nō sequit

socrates est homo vel asinus. ergo socrates est homo et asinus. Nec se-
quitur. homo est animal. et equus est animal. ergo homo equus est animal.
Nec sequit socrates est albus. socrates est animal. ergo socrates est albus
animal. Nec etiā sequit. socrates est homo. socrates est animal. ergo so-
crates est homo animal. Nec sequit. iste canis est pater et est tuus. ergo est
pater tuus. et tamē ibi arguit a diuisis ad cōiuncta. igit. Et cōfirmat. qd ar-
guendo a diuisis ad cōiuncta sit fallacia cōsequentis. ut patet per assigna-
tionē modorū illius fallacie. ergo sic arguendo nō valet cōsequentia.

Secūdo arguit. Non sequit. qnq;
sunt duo et tria. ergo qnq; sunt duo et qnq; sunt tria. nec sequit asinus est

Quādo valet
cōsequentia a
cōiunctis ad di-
uisa.

Tria documēta
cognoscēdi re-
pugnantia in
adiecto.

Questões i periarmentias aristot.

volans si est habens pennas. ergo alius est volans et habens pennas. Nec sequit. Omnis propositio vel eius contradictoria est vera. ergo omnis propositio est vera: vel eius contradictoria est vera. Nec sequit. Socrates est bonus. ergo Socrates bonus est. et tamen in istis arguitur a coniunctis ad diuisa. ergo consequentia a coniunctis ad diuisa non valet.

Tercio sic. Non sequit. Cesar est bo-

mo mortuus. ergo Cesar est homo et est mortuus. et tamen arguitur a coniunctis ad diuisa. igitur. Antecedens probatur dupliciter. Primo: quia bene sequit. Cesar est homo mortuus. ergo Cesar non est homo: eo quod mortuus est determinatio per uano et distrabens significatum hominis. Secundo in transmutatione substantiali res amittit nomen et diffinitionem quam prius habuit. ut uult commentator supra primum philosophorum. suppositum in corruptione substantiali amittit nomen speciei: et per consequens Cesar non est homo postquam est homo mortuus siue corruptus.

Quarto sic. Non sequit. Homo est

homo albus. ergo homo est homo et homo est albus. et tamen arguitur ad diuisa ad coniuincta. igitur. Antecedens patet: quia consequens est contingens ut notum est. et antecedens est necessarium: quod patet. quia bene sequit per conuersionem simpliciter. homo albus est homo. ergo homo est homo albus. Sed antecedens est necessarium. ergo et consequens. Quod autem antecedens sit necessarium patet primo: quia bene sequit per locum a parte in modo ad suum totum. homo albus est homo albus. ergo homo albus est homo. Sed antecedens est necessarium cum predicet idem de seipso. et nunquam possit aliquid vere negari a seipso. Et etiam secundum boetium nulla propositio est uerior illa in qua predicatur idem de seipso. Secundo patet per unam rationem scoti. Quodcumque alicuius propositionis affirmatiue oppositum predicatum infertur oppositum subiecti ipsa est necessaria. Sed oppositum huius propositionis. homo albus est homo infertur oppositum subiectum. Nam bene sequit. non est homo. ergo non est homo albus. Et confirmatur: quia hec propositio homo albus est homo est propositio affirmatiua uera que non est in materia contingenti. ergo est in materia naturali et per consequens est necessaria. Quod non sit in materia contingenti patet. quia predicatum non potest adesse vel abesse subiecto propter subiecti corruptionem.

In oppositum arguitur auctoritate

cum resolutione textus ad intentionem scoti

philosophi in textu precedenti. Et pro solutione questionis et declaratione textus precedentis mouentur aliquae difficultates.

Prima difficultas. Utrum enuntiatio

tio in qua predicatur unum de uno sit una. Et enuntiatio in qua predicatur unum de pluribus. vel plura de uno. vel plura de pluribus sit enuntiatio una. Et pro solutione huius supponitur primo illud quod dictum est in primo libro philosophi quod enuntiatio dicitur una dupliciter. Una simpliciter et una coniunctio. Enuntiatio una simpliciter est illa in qua predicatur unum nomen uniuocum uniuoce tentum de uno solo uniuoce tento. Et quo sequitur quod ad hoc quod enuntiatio sit una simpliciter non sufficit quod in ea predicetur unum predicatum de uno subiecto. aut una uox de una uoce simpliciter. Nec etiam quod predicetur uniuoce tentum de uniuoce tentum de uniuoce tento. Nec requiritur quod subijciatur vel predicetur equiuocum equiuoce tentum de uno nomine non equiuoce tento. Enuntiatio una coniunctione est duplex. quia quedam est coniunctione una terminorum. alia est propositionum. Enuntiatio una coniunctione terminorum est duplex quia quedam est in qua termini se habent sicut determinatio et determinabile. vel sicut actus et potentia. ut dicendo. Socrates est homo albus. Alia est in qua termini coniunguntur adinuicem per aliquam coniunctionem. vel per aliquod aduerbium sibi equiuale. Et quodlibet istorum modorum tripliciter potest fieri subieciendo terminum vel predicando terminum. vel subijciendo et predicando simul. Et secundo supponitur quod enuntiatio plures que opponitur enuntiationi una est multiplex. quia quedam est in qua ponitur terminus equiuocus equiuoce tentus. Alia est in qua ponuntur plures termini inconiuncte sumpti ex parte alicuius extremi vel ambo. Et alia est in qua summuntur plures propositiones inconiuncte.

His suppositis dicitur primo quod omnis

illa enuntiatio dicitur una in qua subiectum et predicatum non tenentur equiuoce. nec sunt multa sumpta cum coniunctione explicite vel implicite posita. nec multa sine coniunctione ex quibus non est natum fieri unum per se. Et illis autem sit unum per se in proposito que se habent per modum actus et potentie vel per modum determinationis et determinationis. et determinabilis. Et quo sequitur quod ex homine et albo sit unum per se.

Enunciatio una de duobus.

Enunciatio multiplex.

Ex quibus fit unum per se.

Questões iperiarmentias aristot

Secundo supponit qd ex quanto et albo etiam sit unum per se, qd albi inest suo subiecto mediante quantitate. **Tercio** sequitur qd ex albo musico non sit unum per se, qd unum non est determinatio alterius, nec unum inest subiecto mediante altero. **Quarto** sequitur qd ista enuntiatio est simpliciter una, socrates est homo albus, et similiter ista, animal albi est musici, et ista, homo albus est homo musici, socrates est homo quantus albus, cum in istis sit unitas extremi sufficiens ad unitatem enuntiationis. Et si arguatur qd ab hoc patet dicitur si ex his qd subiectis et predicatis non fiat unum sicut ex substantia animata sensibili non est enuntiatio una. Dicendum est qd sicut non dicitur omnimodas similitudinem, sed dicitur solum similitudinem in hoc qd sicut primum se habet ut actus vel determinatio, et sequens ut potentia, ita etiam in proposito. Dicitur secundo qd enuntiatio plures non est enuntiatio, licet enuntiatio sit enuntiatio plures. Prima pars patet qd idem est enuntiatio et enuntiatio una, ut vult philosophus primo de hec. Sed enuntiatio plures non est enuntiatio una, ergo enuntiatio plures non est enuntiatio. Unde sicut ista negatur, animal pictum est animal, ita ista debet negari, enuntiatio plures est enuntiatio, propter istam regulam, talia sunt subiecta, etc. Secunda pars patet per eandem regulam. Unde sicut ista conceditur, animal est animal pictum, ita ista debet concedi, enuntiatio est enuntiatio plures. Sed tunc est dubium quod convertitur illa enuntiatio est enuntiatio plures. Non enim potest converti in aliam quam in istam, enuntiatio plures est enuntiatio. Sed ipsa est vera, ergo et ista, quod est contra primam partem. Ad hoc dicendum est qd quantum docetur in subiecto alterius propositionis ponitur terminus equivocus a consilio supponens pro significato minus principali, tunc si propositio illa debet ad converti, propter oportet illi termino addere in convertente aliquam determinationem, que faciat illi terminum teneri in ea pro significato minus principali, sicut tenebat in convertente. Et quo infero primo qd hec propositio, enuntiatio est enuntiatio plures male convertitur in istam, enuntiatio plures est enuntiatio, qd prima est vera et secunda est falsa. Secundo infero qd sic bene convertitur, enuntiatio est enuntiatio plures, ergo enuntiatio plures est enuntiatio plures. Et similiter dicere de ista, homo est homo mortuus, que debet converti in istam, homo mortuus est homo mortuus, et non in istam, homo mortuus est homo, qd ista est falsa, et prima vera.

Secunda difficultas Utrum a divinis ad coniuncta et contra sit formalis consequentia. Pro cuius solutione

Predicatio qd dicitur summi
giuntim et divisim

cum resolutione textus ad iterationem scoti

Supponit primo qd aliqua predicata possunt dici coniuncta dupliciter. Uno modo, qd coniunguntur per aliquam coniunctionem positam in eis, ut socrates est albus et musici. Secundo modo possunt dici coniuncta per negationem medij alicuius copulantis vel coniungentis ea, et sic illa dicuntur coniuncta quorum unum immediate addit alteri, ut dicendo, homo albus. Et similiter aliqua predicata possunt dici divisa dupliciter. Uno modo per positionem alicuius mediantis inter ea, ut socrates est homo et albus. Alio modo per negationem alicuius copulantis aut disiungentis, ut socrates est homo et albus ambulans. Secundo supponit qd in proposito predicata dicuntur summi divisi, que sumuntur cum coniunctione media et coniunctiva que sumuntur sine coniunctione. Tercio supponit qd arguendo a divinis ad coniuncta est arguere a pluribus predicatis divisi sumptis per coniunctionem mediam ad eadem predicata sumpta coniunctim sine coniunctione. Et arguere a coniunctis ad divisa est arguere e contra.

His suppositis dicitur primo qd arguere a divinis ad coniuncta aut contra, ut accipit in proposito non est consequentia formalis, patet primo, qd non tenet arguendo a parte subiecti. Patet secundo, qd non tenet in omnibus terminis a parte predicatorum, ut patuit exponendo textum. Dicitur secundo qd est bona consequentia materialis, patet qd in multis oppositis consequentis potest stare cum antecedente. Et si queratur, quod potest sciri quando valeat consequentia et quando non. Dicitur primo qd potest sciri per hoc qd semper est bona consequentia supposita grammaticali congruitate orationis, et non variata significatio aut suppositione termini quando sumuntur coniunctim et divisi. His conditionibus observatis est formalis consequentia, nec potest fieri instantia. Dicitur secundo qd potest sciri per divisionem predicatorum. Illa vel predicata sunt convertibilia, et sic non valet consequentia propter negationem. Vel non sunt convertibilia, et hoc dupliciter, qd vel magis commune concedit, vel sequitur. Si sequitur nunquam valet consequentia. Si concedit hoc est dupliciter, qd vel ambo sunt substantia vel accidentalia. Si substantia sic semper est bona consequentia. Si accidentalia hoc est dupliciter, vel qd conveniunt subiecto equaliter, ita qd unum non inest per alterum, et sic non valet consequentia. Vel unum prius inest alteri, ita qd alterum inest per ipsum. Et hoc dupliciter, qd vel posterius proponit priori arguendo et sic non valet consequentia, vel posterius nitur, et sic est bona consequentia. Sed contra illud quod dictum est qd si ambo predicata sunt substantia et magis commune precedit minus commune semper est

Predicatio
dicitur giunt
in dupl

Divisa et
dupliciter

Argumentum
descriptum
et qd sit

N.
Quod potest
sciri a
bono
consequente
et quod non

Si sit consequentia
formalis a divinis
ad coniuncta
et contra

Questões i perlarmentias aristot.

bona cōsequētia arguit. qd in tali cōsequētia semp cōmittit nūgatio. Igit nō est bona cōsequētia. Antecedēs pbat. qd in antecedēte inferi immedi ate addit suo superiori. Sed vt dicit philosoph⁹ sexto topicor. dicto vni uersali. si sibi addat particulare est nūgatio. Igit posset etiā pbari aliunde. qd si loco nōlm ponat sue diffinitōes manifestū ē qd erit nūgatio. Igit talis cōsequētia nō valet. Dicit tercio qd potest sciri p cōditiōes positas in statu. Prima qd arguēdo a diuisis ad cōiuncta diuisa nō dicant scdm acci dens de seinuicē vel de vno tercio. Illa aut dicit scdm accidēs scdm intē tionē philosophi. quor vnu inest alteri p aliqd terciū. cui etiā inest vt al bū inest dulci scdm accidēs. eo qd ambo insunt eidē tercio. scilicet lacti. Et similis bonū et citharedū pōcant de seinuicē scdm accidēs. eo qd pōcant tur de seinuicē ppe qd pōcant de aliquo subiecto eodē. Et quo sequit pri mo qd pōcari fm accidēs in pposito nō est pōcari cōtingent de aliquo. qd si dicat. socrates est albus. albus pōcat ptingent de socrate. et tamē pō cat p se de eo. Secūdo sequit qd itat aliqua duo pōcari omīno ptingent de eodē subiecto et etiā de seinuicē. et tamē vnu pōcari de alio p se. vt pa tet dicēdo. quātu est albus. Et si arguat. Nec cōsequētia est bona. socra tes est albus et musc⁹. ergo est albus musc⁹. eo qd oppositum cōsequētis nō stat cū antecedēte. et tamē pōcata diuisim sumpta dicūt de seinuicē scdm accidēs et etiā de tercio. Igit illa pma cōpōitio nō est bona. Dicit vno modo negādo qd oppositū cōsequētis nō stat cū antecedēte. itat em qd socrates nō sit musculus albus. et tamē qd sit albus et musc⁹. Alio modo dicit qd si nō stat cōsequētia est bona sed nō virtute hui⁹ qd arguit a diuisis ad cōiuncta. Secūda pōitio quā innuit phus est qd nō implicet idē. aut qd secūdum nō implicet in pmo. Arguēdo vō a cōiunctis ad diuisa etiā sunt due con ditiōes. Prima qd nō sit repugnātia in adiecto. Dicit aut esse repugnātia in adiecto qd vnu pōcatū scilicet secūdu qd alteri addit inferi cōtradictō rīa eius cui addat. Secūda cōditio qd vnu nō pōcet p alterū. sic scilicet qd nō secluso nō plus pōcet. qd tūc pōcat scdm qd. Et pōctis patet qd si debite arguat a diuisis ad cōiuncta aut ecōtra est cōsequētia formalis. Sed si indebite arguat a diuisis ad cōiuncta sit fallacia accidentis. Et si a cō iunctis ad diuisa sit fallacia scdm qd ad simpliciter.

Tercia difficultas. Utrū hec cōse

quētia valeat. socrates est homo mortuus. ergo socrates non est homo. Vel hec. socrates est homo mortuus. ergo socrates est homo. Et pro cui⁹ solutiōe supponit qd mortuū accipit duplici. Vno mō prout importat

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

puationē vite in subiecto siue in corpe qd pri⁹ habuit vitā. sicut cecū imo portat puationē visus in oculo qd prius habuit visum. Et sic mortuū est nōmē distrabēs et diminutēs de ratiōe hoīs. et nō est participiū ampliās. Et si addat hōi est repugnātia in adiecto. nec potest verificari de hōie aut aliquo aiali vt sic sed solū de corpe puato aia. sicut est cadaver mortuū. et hoc modo accipit phs in textu pcedēti. Sic etiā debet accipi cū dicit cō munit qd diminuit de ratiōe hoīs et est determinatio distrabēs. et tunc ar guēdo ab hōie mortuo ad hōiem simpliciter est fallacia a fm qd ad simpli citer. Alio modo accipit mortuū vt est participiū pteriti tēporis descen dens ab hoc verbo morior tris ampliās ad pēntia et pterita non magis diminutēs aut distrabēs aut importēs repugnātia in adiecto qd qd cūq aliud participiū. et sic nō potest verificari de corpe puato vita. sed solū de aiali siue cōposito ex corpe et anima. et hoc mō nō accipit phus. nec debet accipi cōmunit. cū multa dicant de hac dictiōe mortuū. Qd aut mortu⁹ sic posset accipi. probat duplici. Primo. qd hec ppositio cōmunit cōcedi dit aliqd homo est mortuus. et si semp diminueret et distraberet et inferret cōtradictoriū illi cui addit. sequeretur qd aliqd homo nō esset homo. qd est implicatio cōtradictionis. Secūdo sic. Nec cōcedit. Cesar est mortuus. aut ergo accipit cesar p aggregato ex corpe et anima. aut p corpe tm. nō potest dici secūdu. qd corpus cesaris nō est nūc. ergo de eo nō potest dici qd sit mortuū. Et his dicit qd si mortuū accipiat pmo modo hec cōsequē tia est bona. socrates est homo mortuus. ergo socrates nō est homo. pa tet. qd subiectū includit repugnātia in adiecto. et hoc vult dicere phs. Et autem aduertendū qd socrates et homo mortuus possunt accipi duplici. Vno modo p cōposito ex corpe et anima. et sic nec mortuū nec hō mortu us accipiendo mortuū pmo modo pōcat de socrate et homine. vt dictus est. Alio modo potest accipi ppe et quo ce pro altera parte cōpositi. scilicet p corpe in quo prius fuit vita. et sic mortuū bene pōcat de ipis. Dicitur secūdo qd si accipiat mortuū secūdo mō ista cōsequētia est bona. so crates est hō mortuus. ergo socrates est hō. patet. qd bene sequit. socrates est hō mortuus. ergo socrates fuit homo. qd nihil est homo mortuus nisi p. tus fuerit homo. Et vltra. socrates fuit homo. ergo socrates est hō. ergo de pmo ad vltimū bene sequit. socrates est hō mortuus. ergo socrates est homo. Secūda cōsequētia patet. qd in ppositiōib⁹ que sunt ppetue ve ritatis a ppositiōe de pterito ad propositiones de pēnti est bona cōn tēntia et ecōtra. Sed ista. Socrates est homo est ppetue veritatis. Igit

Mortuū dicitur capitar.

A. ppositiōe de pterito. nūc p pōy de pēnti bonū et cōsequētia ē et.

Socrates est hō mortuus. g.

so. nō est hō

Socrates ē hō mortuus. g.

so. est hō.

v. valent hec cōsequētia.

2da Com.
 Res in suspensione putati
 omittit diffidit

Questiões i perlar menias aristotē Ad quartā dicit negando antece

dens. Et ad pbatōnē similis negādo antecēdēs. Vnde omēs ille ppositi
ones sunt cōtingētes. Et ad dictū bohecū dicendū est q̄ illud est verū in
ppositōibus quarū ambo extrema sunt qd̄ vnū p se. 7 similis dicendū est
ad regulā scoti. Vnde est alia regula eiusdē. q̄ quādo rūq; partes alicu
extremi in sunt libynūcē cōtingent tota ppositio est cōtingens. Ad cōfir
mationē dicit q̄ quāvis homo nō possit abesse homini: tamē abest homi
ni albo. vt notū est. Similis homo alb⁹ potest abesse homini quādo ab
est homini albo. 7 quāvis homo alb⁹ nō possit abesse homini albo ipso
homine albo existēte. tamē nō sequit̄ q̄ illa nō sit in materia contingentī.

His vō determinatis.

Iste est secūdus tractat⁹ hui⁹ libri. in quo pbs determinat de oppositiōi
bus 7 cōsequētijs ppositiōnū modalū. Et diuidit in tria capla. In pmo
determinat de oppositiōe earū. Et diuidit in duas partes partiales. In p
mo intendit intentū cōtinuādo dictadicēdis dicēs. q̄ determinatis his
scilicet oppositiōibus 7 cōsequētijs enūctiationū nō ponit modus. pspi
ciendū est. id est postea inspiciendū quō se habēt affirmatiōes 7 negatiō
nes ad inuicē que sunt de modo vt de possibili. cōtingenti. impossibili et
necessaria. Et hui⁹ dat rationē. q̄ tales ppositiōes habent dubitationes
aliquas alias ab illis de inesse. In secūda parte arguit p vtrāq; parte cui
iustā questionis que posset moueri. Vtrū videlicet ad summūdū cōtra
dictoriā ppositiōnū modalū negatio debeat ferri ad verbū vel ad modū.
Deinde soluit illā questionē. Primo ergo pbat q̄ sit referenda ad verbū
tali ratione. in ppositiōibus de inesse ad summūdū cōtradictoriā negatio
referenda ad verbū. ergo. Similis in modalibus. Antecēdēs probat. q̄
hui⁹ affirmatiōis est homo negatio est ista. nō est homo. Similis ista
affirmatiōis. est albus homo negatio est ista. nō est albus hō. 7 non ista
est nō albus homo. qd̄ patet. q̄ si ista. est nō albus homo sit negatio hu
ius affirmatiōis. est albus hō tūc sequer̄ q̄ si ista est falsa. Signū est ho
mo albus. ista erit vera. Signū est homo nō albus. qd̄ est falsum. q̄ sunt
simul falsae. Secūdo pbat. In ppositiōibus in qbus ponit aliud verbū
ab hoc verbo est 7 dicit q̄ in illis similis sumit̄ cōtradictio sicut in illis
de hoc verbo est. vt hui⁹ affirmatiōis. ambulat homo. 7 nō illa ambu

cū resolutiōe text⁹ ad itētione scoti

lat nō homo. q̄ nihil refert dicere hominē ambulare. 7 hoc ambulante
esse. neq; etiā ambulat homo. 7 est ambulans homo. Et qbus cōcludit
q̄ si sit simile in omnibus. negatio siue cōtradictio istius. possibile est esse
ent ista. possibile est nō esse. 7 nō ista. nō possibile est esse. Secūdo pbat
q̄ negatio dicit̄ ferri ad modū 7 nō ad verbū tali ratione. Impossibile est
ppositōes cōtradictorias esse simul veras. sed si in modalibus ad sum
mūdū ptradictorias negatio fert̄ ad vtrūq; ptradictorie essent siml̄ vere. igit̄
ad cōtradicendū in eis negatio nō est ferenda ad verbū. 7 p cōsequēs fer
renda est ad modū. Minor pbat. q̄ iste due sunt simul vere. possibile est
esse. possibile est nō esse. Similis. possibile est diuidi. possibile est nō diui
di. 7 possibile est ambulare. 7 possibile est nō ambulare. De p̄mis patet.
q̄ illud qd̄ est possibile qd̄ cū sit ad vtrūlibet nō semp est actu. ergo ipm
potest esse 7 nō esse. Similis illud qd̄ est ambulare cum nō sit ipm necesse
ambulare potest nō ambulare. 7 illud qd̄ est impossibile potest nō videre
Cōsequēt̄ repetit̄ p̄dictā rationē dicit̄ tamē aliqui q̄ est secūda ratio ad
pbandū idē dicēs. vel cōtradictio in modalibus nō sumit̄ ponēdo nega
tionē ad dictū siue ad verbū. vel idem simul 7 semel affirmabit̄ 7 nega
bit̄ de eodē. sed secūdū est impossibile. ergo primū est eligendū. Pro so
lutione questiōis hui⁹ intendit philosophus talē cōclusionē. ad sum
mūdū cōtra dictoria in modalibus necesse est negationē ferri ad modū
probat duplici. Primo exēplis. q̄ cōtradictoria hui⁹. possibile est esse
est bec nō possibile est esse. 7 istius. cōtingens est esse ptradictoria est bec
nō cōtingēs est esse. 7 simile est de possibili 7 necessario. igit̄. Secūdo pro
bat tali ratione. Sicut se habet esse ad nō esse in illis de inesse. ita se habet mo
dus in modalibus. sed in illis de inesse sumit̄ cōditio ponēdo negatio
nē ad esse. ergo in modalibus sumit̄ cōtradictio ponēdo negationē ad
modū. Maiorē pbat. q̄ sicut in illis de inesse esse 7 nō esse sunt oppositi
ones. id est p̄dicata 7 res sunt subiecta. sic in modalib⁹ esse 7 nō esse subie
cta 7 modi sunt oppositiōes ipa determinātes. id est iunt p̄dicata cōradis
etorie. ergo istius. possibile est nō esse negatio est ista. nō possibile est non
esse. Et iste non contradicunt. possibile est esse. possibile est non esse. q̄ se
quunt̄ ad se inuicem. Sed iste contradicunt. possibile est esse 7 nō possibi
le est esse. Similiter cōtradictio hui⁹. necesse est esse nō est ista. necesse
est non esse. Sed ista. non necesse est esse. Et istius. necessarium est nō esse
cōtradictoria est ista. non necessarium est non esse.

Questiões i periarmentias aristot

Similiter istius. Impossibile est esse cōtradictoria nō est ista. impossibile est nō esse. sed ista. nō impossibile est esse. Et istius. que est impossibile. ē nō esse. negatio est ista. nō impossibile est nō esse. Et cōsequē concludit vniuersaliter. ergo ad habēdū cōtradictionē in modalibus negatio est se renda ad modū. vt patet dicēdo. possibile nō possibile. cōtingens nō cōtingens. impossibile nō impossibile. necessariū nō necessariū. verum non verum. et cetera.

Consequētia vō et cet

Istud est secundū caplm. In quo philosophus determinat de eqpollētijs et consequētijs ppositionū modalū. Et diuidit in duas partes. In pma determinat de eqpollētijs ppositionū modalū scdm opinionem antiquorū ponēdo quattuor regulas scdm aliquos. Prima est qd ille ppositiōes eqpollent. possibile est esse. cōtingens est esse. nō impossibile est esse nō necesse est esse. Secūda regula. iste eqpollent. possibile est nō esse. cōtingens est nō esse. nō impossibile est nō esse. nō necesse est esse. Tercia regula. iste eqpollent. nō possibile est esse. nō cōtingens est esse. impossibile ē esse. necesse est nō esse. Quarta regula. iste eqpollent. nō possibile est nō esse. nō cōtingens est nō esse. impossibile est non esse. necesse est esse. Et ista pte tenet in quadā figura que potest hic subscribi. In secūda parte determinat de eqpollētijs earū scdm opinionē ppiā. Et diuidit in tres particulas. In pma particula ostēdit i qd antiq bene dixerūt qd bene ordinauerūt cōtingens possibile et impossibile faciēdo eqpollētijs ppositionū de possibili et contingentū illis de impossibile modo dissimilit se habente. qd possibile et nō possibile cōtradictū. et possibile et impossibile. et cōtingēs et nō cōtingēs. ita scilicet qd affirmatiua de possibili et affirmatiua de impossibili cōtradictū. Et similiter negatiua de possibili et negatiua de impossibili. et ideo possibile et nō possibile eqpollent. Similiter possibile et nō possibile. In secūda particula ostēdit in qd antiq fecerūt dicēs qd fecerūt quātū ad ppositiōes de necessario in pmo et secūdo ordinibus. Et dixit qd considerandum est quāliter sint disponēdo propositiones de necessario. qd manifestum est qd non debeant ordinari eo modo quo antiqui eas ordinauerunt. Et sic intendit istam conclusionem. Contradictoria huius ppositionis necesse est non esse. non est hec. non necesse est esse. Probat tribus rationibus.

cū resolutiōe text⁹ ad itētionē scoti

Prima. qd iste sunt simul vere. necesse est non esse. et nō necesse est esse. et sequunt ad se inuicē. ergo nō sunt cōtradictorie. cū ergo possibile esse et necesse nō esse cōtradictū. sequit qd possibile est esse et nō necesse esse eqpollent. nec debent poni in eodē ordine. et p cōsequēs ista. nō necesse esse male ponitur in pmo ordine. sicut posuerūt antiq. vt visum est in pma regula. Secūda ratio. necessariū et impossibile opponūt contrarie. ergo eqpollent postponendo negationē. videlicet ad coplā dicti. et p cōsequēs si in pmo ordine negat ipossibile affirmat et dictū. etiā negat necesse. et negat et dictū. igit. Tercia ratio. Si iste eqpollerent. possibile esse et nō necesse esse tūc cōtradictorie sequerent ad inuicē. sed cōsequens est impossibile. igit. cōsequētia patet. qd bene sequit. necesse est esse. ergo possibile est esse. et vtrūq aduersarios bene sequit possibile est esse. ergo non necesse est esse. ergo de pmo ad vltimū bene sequit. necesse est esse. ergo nō necesse est esse. que in se cōtradictū. Primā cōsequētia. pbat qd si ad necesse esse nō sequat possibile esse tūc cōtradictoriū eius sequit. qd simul stat in veritate cū antecedente. Sed cōtradictoriū est istud. nō possibile est esse. ad qd sequit. impossibile est esse. qd nō potest stare cū necesse esse. Sic ergo philosophus pbat tribus rationibus qd iste nō eqpollent possibile est esse et nō necesse est esse. et p cōsequēs antiq male reposuerūt istā nō necesse esse in pmo ordine. et cōsequē hanc. nō necesse nō esse in secūdo ordine cū omēs ppositiones eiusdē ordinis debeāt esse eqpollētes. In tertia particula philosophus determinat scdm opinionē ppiā quāliter debent ordinari dicēs. qd hec ppositio nō necesse nō esse eqpollēt huic. possibile est esse. et sic dicunt reponi in eodē ordine. Probat duabus rationibus. Prima ad impossibile nō sequit necesse esse. nec necesse nō esse. nec nō necesse esse et tamē ad impossibile esse oportet seq aliquā ppositionē de necessario. ergo sequit necesse nō esse. Prima pars maioris patet. videlicet qd nō sequit necesse esse. qd cū hoc qd est possibile esse stat possibile non esse. sed qd est necesse esse. nō est possibile nō esse igit. Secūda pars. pbat scilicet qd nō sequit necesse nō esse. qd possibile esse nō est necesse nō esse. Tercia pars. pbat est superius tribus rationibus. Secūda ratio. ad non possibile esse sequit impossibile esse. et necesse nō esse. ergo ad possibile esse qd est cōtradictoriū antecedētis sequit nō possibile esse et nō necesse nō esse. que sunt cōtradictorie cōsequētijs. hāc cōsequētiā philosophus nō. pbat. sed potest. pbat. qd in cōuertibilibus si ad antecedēs sequat cōsequens. tūc ad oppositū antecedētis sequit oppositū consequentijs.

Questiões i periarmentias aristot Dubitabit aut. 7 cet.

Ystud est scdm capl n huius tractatus. in quo philosophus soluit vnā dubitationē que est hec. *Utrum* ad necesse esse sequat possibile esse. Et p^{ri}mo pbat q sic. qd si ad necesse esse nō sequat possibile esse tunc contradictorium consequentis stabit cum antecedente. qd qdlibet cum quolibet vel eius oppositū stat. vt potest elici ex isto textu. Similit^r contradictorium cōsequētis est nō possibile esse. qd nō potest stare cū antecedente. qd ad nō possibile esse sequit impossibile esse. modo impossibile esse 7 necesse esse cōtrariant^r. nec simul stant. Et si qd dicat q contradictoria huius. possibile esse nō sūt opposita nō possibile esse. tunc erit ista. nō possibile nō esse sed vtrqz est falsa illa de necesse existente vera. Secūdo pbat partem negatiuam. videlicet qd ad necesse esse nō sequat possibile esse. qd illud qd potest esse et i potest nō esse. qd idem videt possibile inchoi 7 possibile nō inchoi. Si ergo ad necesse esse sequat possibile esse. tunc necesse esse posset nō esse. Tercio soluit hanc dubitationē ponendo duas distinctiōes. *Pri*ma distinctio. potentiā quēdā sunt rationales. 7 iste manētes eadē sūt plurimoz cōtrarij. id est potentia rationales ad opposita. Alie sunt irrationales. 7 harū quēdā sunt oppositorū. Alie vō nō. vt potētia calefaciētiū ignis est potentia naturalis. qd nō est oppositorū. Nō em̄ potest nō calefacere. Et ex ista ratione soluit ratio facta pro parte negatiua p intera^rpretationem antecedentis. Nō em̄ qd possibile est esse possibile est non esse. Secūda distinctio. possibile dicit^r equoco. eo q per aliud dicit^r possibile qd iam actu est. sicut est possibile cōiunctū actui. vt puta qd aliquis actu ambulat dicit^r habere potētiā ambulandi cōiunctū tamen actui. Aliud est possibile ante actū. vt de illo qui nō actu ambulat dicit^r q potest ambulare. Et differunt ista possibilia. qd scdm solum reperitur tam in mobilibus q in immobilibus. id est in generabilibus 7 corruptibilibus. Sed p^{ri}mū reperitur tam in mobilibus q in immobilibus. Et ex ista distinctiōe soluit predictam dubitationem dicens q scdm possibile nō sequit ad necesse. sed alterū sequit. Probat. qd ad particulare sequit vniuersale. sed nō omnino. id est nō vniuersaliter. possibile sequit ad necesse. sed solum possibile cōiunctū actui. cōsequēt^r philosophus ppositiōnes modales ordinat ad inuicē. vt patet in quadā figura textus. 7 dicit q ppositiōnes de necesse sunt priores. 7 necessarium est pncipiū omnium

cū resolutione text⁹ ad itētione scoti

Probat. qd illa que semper actu sunt sunt priora illis que non semp actu sunt. sed necessariū semp est in actu. ergo est prius his que nō semp sunt in actu. Consequent^r ex p^{ri}dictis inferit quadā diuisionē entij. que est hec. *Triplex* est genus entij. qd quedam semper sunt actu. sicut p^{ri}me substantie id est substantie separate 7 corpora celestia. Alia sunt actu 7 potestate 7 illa sunt in qbus actus nature prior est. sed tempore posterior. Alia sūt que nunq sunt actu sed solū potestate sed illa potētia nunq reducitur ad actum. sicut continuū est in potētia ad diuidi in infinitū sed tamen nunq est actu diuisum.

Circa hunc textū querit^r vtrum ad

dandū contradictionē in ppositionibus modalibus requiratur 7 sufficit at ponere negationem ad modum.

Arguitur p^{ri}mo q non: qd iste non

sunt contradictorie. animal esse hominē est possibile. 7 animal esse hominem nō est possibile 7 tamen ponit negatio ad modū. Et similiter iste sūt cōtradictorie. socratem currere est possibile. 7 socratem currere est impossibile. 7 tamen in nulla ipsarū ponit negatio. Et etiam iste sunt contradictorie. Socrate currere est verum. 7 socratem nō currere nō est verum. 7 tamen ponitur negatio ad verbum 7 nō ad modum. ergo ad dandum contradictionem in modalibus nō requiritur 7 sufficit ponere negationem ad modum.

Secūdo sic. Si sufficeret ponere

negationem ad modum iste essent contradictorie. socratem currere est necesse. socratem currere nō est necesse. sed hoc est falsum. quia tunc vna cōtradictoria sequeretur ad alteram. Nam bene sequitur. Socratem currere est necesse. ergo socratem currere est possibile. vt patet in textu pcedenti. Et vltra. Socratem currere est possibile. ergo socratem currere est contingens. quia possibile 7 contingens conuertuntur. Et vltra. Socratem currere est contingens. ergo socratem non currere est contingens. per cōuersionem in oppositam qualitatem. Et vltra. Socratem nō currere est contingens. ergo socratem currere nō est necesse. ergo de p^{ri}mo ad vltimū bene sequitur. Socratem currere est necesse. ergo socratem currere non est necesse.

Questiões i periar menias aristot

Tercio sic ¹⁴² **Iste due cōtradictorie**

socratē possibile est esse. socratē possibile est nō esse. ⁊ tamen nō ponit negatio ad modū. igit. Maior pbat pmo. qd sicut est de cōtradictione i ppositiōibus de inesse. ita videt esse in modalibus. sed in illis de inesse oportet negationē ferri ad verbū. Secūdo. qd sicut se habent iste due. socrates est ⁊ socrates nō est. ita iste. socratē possibile est esse. ⁊ socratē nō possibile est nō esse. Sed due pme sunt cōtradictorie. ergo ⁊ secunde.

Quarto sic. Iste cōtradicit. Non

socratē possibile est esse. ⁊ socratē esse est possibile. eo q nō est verius dare cōtradictionē. q̄ pponi referendo negationē. sed ista. nō socratē possibile est esse equalet huic. socratē possibile est nō esse. cū in singularibus nihil differat postponere aut preponere negationē. ergo iste due sunt cōtradictorie. socratē possibile est esse. ⁊ socratē possibile est nō esse.

Quinto sic. Iste due Socratē pos

sibile est currere. ⁊ socratē possibile est nō currere sunt due singulares eiusdem subiecti ⁊ eiusdē predicati. quarū pma est affirmatiua ⁊ secunda negatiua. igit sunt cōtradictorie. qd secūda sit negatiua. pbat duplici. quia ipsa potest esse vera subiecto p nullo supponente. Nec enī est vera. chymera possibile est nō esse cū sua cōtradictoria sit falsa que est ista. chymera necesse est esse. ergo ipsa est negatiua. tenet consequētia. qd nulla ppositio categorica affirmatiua de p̄senti potest esse vera subiecto eius pro nullo supponente. Secūdo. pbat. qd ipsa equalet vni ppositioni simplici negatiue. scilicet isti. socratē nō necesse est esse. ergo ipsa est negatiua. tenet consequētia. qd stat negatiua esse verā terminis eius pro nullo supponentis. sed nō affirmatiua. ergo nunq̄ affirmatiua equalet negatiue. Tercio qd p̄dicta ppositio cōtradicit vni simplici affirmatiue. scilicet isti. socratē necesse est esse. ergo nō est affirmatiua. sed negatiua. consequētia pma patuit. qd tunc plures ppositiōes nō equalentes nō cōtradicerēt eidē. cū cūllo bet affirmatiue cōtradicat aliqua negatiua. Secūdo qd due cōtradictorie possunt simul esse false. eo q ambe affirmatiue essent false si subiecta earum pro nullo supponente.

An oppositum arguit auctoritate
philosophi in textu p̄cedenti. Pro solutione questionis ⁊ declaratione

cū resolutione text' ad itētione scoti

textus p̄cedentis mouent aliquē difficultates.

Prima difficultas **Utrū ppositio**

modalis sit ppositio categorica a ppositiōe de inesse speciuoce distincta tantū altero quattuor modorū modificata. Pro cuius solutione supponitur pmo q ppositio modalis est illa que modificat aliquo istorū quatuor modorū possibile. cōtingens. impossibilē aut necesse. Cuius diffinitio nis declaratio patuit in sumulis. Sed aliter diffinit ab aliq̄bus. Propositio modalis est illa cuius copla est modificata aliquo modo que scdm aliquā sui significationē est verificabilis de tota ppositione inquantū ppositio est. Ex qua diffinitione inferit pmo q ppositio modalis cōposita nō est ppositio modalis. patet. qd copla eius nō est modificata aliquo modo. Modus enī in ea est totale extremū ppositiōis. vt patet in ista. album esse nigrū est possibile. cuius sensus cōpositus est iste. hec ppositio album esse nigrū est possibilis. Secūdo inferit q licet in istis ppositiōibus. homo albus currit. homo est animal albu. homo currit velociter ponat modus. tamē nō debent dici modales. patet. qd iste modus nō est verificabilis de tota ppositiōe. Dictū est aut in illa diffinitione scdm aliquā sui significationē. qd modus scdm aliā significationē est determinatio coplę. ⁊ scdm aliā verificat de tota ppositiōe. Et pro intellectu huius secūdo supponit. q modi faciētes ppositionē modale possunt accipi duplici. Vno modo secunde intentionali. put dicunt possibilitatē. cōtingentiā. impossibilitatem aut necessitatē ppositiōis. ⁊ isto modo accipiunt in ppositionib' modalibus cōpositis. Alio modo accipiunt p̄me intentionali. Et hoc dupliciter. Vno modo accipiunt categorice. put dicunt possibilitatē. cōtingentiā. impossibilitatē aut necessitatē entis. ⁊ isto modo nō faciunt ppositiōē modale. sed sunt differentie entis. vt patet in his ppositionib' socrates est possibilis. chymera est impossibilis. Alio modo accipiuntur sicut degreumatiue prout dicunt possibilitatē. cōtingentiā ⁊ cetera vniōis p̄dicati cū subiecto. ⁊ isto modo faciūt ppositionē modalem diuisam. Dictū est etiā in p̄dicta diffinitione inquantū ppositio est q licet sit modi scriptū prolatū pictū ⁊ cōsimiles sint verificabiles de ppositione. tamen hoc nō est inquantū ppositio est. qd etiā posset verificari de aliqua aliā ppositione. ymmo etiā de voce incōpleta vt est notū. Tercio supponit q ppositio categorica est cuius partes p̄pinque ⁊ p̄ncipales sunt subiectū ⁊ p̄dicatū. que nec implicite nec explicite equalet ppositiōi p̄p̄ter

Proposic
modal
quid

Modi p̄p̄ter
modalis dī
amipitū

Questões i periarmentias aristot.

Proposicio cathegorica de meo quid.

Ad hoc qd modus faciat ppositio modalem.

Et diuidit in ppositione cathegoricā de inesse, et ppositione modalem. Quid sit ppositio modalis dictū est. Ppositio cathegorica de inesse est illa cuius copla nō est modificata aliquo modo verificabili de tota ppositione inquantū ppositio est. Et dicit de inesse qd debet intelligi id est de simplici inherētia ppositi ad subiectū. vel de simplici exercicio inherētie seu vnionis ppositi cū subiecto. ut cū dicit. homo est albus. Denotat simpliciter albū inesse homini. Sed cū dicit. hoīem possibile est esse album. denotat albū possibiliter inesse homini. Similiter autē hic inesse generaliter pro inesse affirmatiuo vel negatiuo. et sic nō distinguit cōtra nō esse. alias ppositiōes negatiue nō dicerent de inesse. Quarto supponit qd ad hoc qd aliqis modus faciat ppositione modale tres conditiones requiruntur. Prima est. qd ille modus natus sit determinare compositione ppositiōis. Et quo sequitur qd ista adiectina scriptū. pictū. albū. nigrū. et ista aduerbia bene. male nō faciunt ppositione modalem. Secunda conditio est qd talis modus significet aliquam differentiam entis. Et quo sequitur qd isti termini scilicet. creditū. opinatū. imaginatū nō faciunt ppositione modalem. Tercia conditio est qd talis modus ampliat compositione ultra tempus ppositi. Et quo sequit qd isti modi verū et falsum nō faciunt ppositionem modalem. licet em sint verificabiles de tota ppositione inquantū ppositio est. et tamen nō ampliant compositionem ultra tempus ppositi. Preter has conditiones ponuntur alie. de quibus visum est in summis.

His visis dicit pmo qd ppositio

modalis est ppositio cathegorica. Patet pmo per diffinitione ppositiōis cathegorice ppositi. Patet secundo. qd modus a quo ppositio denominatur modalis. nō potest esse determinatio compositionis ppositiōis. Et sic dicit. ppositio de contingenti ad vtrūlibet est ppositio modalis. et tamen est ppositio cathegorica. cū habeat exponi per vnā copulatiuā. cuius prima pars est negatiua de necessario. et secunda est negatiua de impossibile. Et ad hoc dicitur primo qd licet ppositio de contingenti ad vtrūlibet sit modalis. tamen nō ordinat cū ppositionibus de alijs modis. Dicitur vltimū qd licet illatue equaleat vne ppositiōe. tamen non equaleat significatiuū ideo nō sequit qd sit ppositio cathegorica. Dicitur secundo qd ppositio modalis est a ppositione de inesse speciuoce distincta. Probatur dupliciter. Primo sic. Quia differunt essentialiter plus qd numero differunt specie.

Proposicio modalis distinguitur a cathegorica

cū resolutioe textus ad itentione scoti

noce. sed ppositio modalis et ppositio de inesse sunt huiusmodi. igitur. Minor probatur qd plus differunt ppositio modalis et ppositio de inesse qd due ppositiones de inesse. sed due de inesse differunt numero. ergo alie due differunt plus qd numero. et per consequens differunt specie. Secundo sic. Que differunt in forma differunt specie. Nam differentia forma est differentia secundum speciem. sed ppositio modalis et ppositio de inesse differunt in forma. igitur differunt specie. Minor probatur qd forma ppositionis de inesse est simplex inherētia ppositi cū subiecto et simplex compositio eorundem. forma autem ppositionis modalis est modificatio compositionis per quam essentialiter distinguitur ab illa. Dicitur tercio qd tñ sunt quattuor modi facientes ppositiones modales. Patet. qd tñ quattuor sunt modi determinantes compositionem ppositionis differentia entis significantes et compositionem ampliantes ultra tempus ppositi. igit sunt tñ quattuor modi facientes ppositione modalem. tenet consequentia per conditiones superius positas. Dicitur quarto qd nō omnis ppositio in qua aliquis illoz quattuor modorum ponit est modalis. sed solum illa in qua ponitur aliquis illoz quattuor modorum determinans compositionem ppositionis. Prima pars patet. qd ille nō sunt modales. socrates. et futurū tñ. Ad quā dicitur comuiter qd sic. Et ratio est. qd necessariū et impossibile possunt esse in omne tempus. Nam necessariū inest in omni tempore. impossibile autem nullo tempore simpliciter inest. sed possibile et contingens possunt solum inesse pro presenti et futuro. igit. Alia ratio est. qd necessariū et impossibile sunt modi vniuersales. et contingens et possibile sunt modi particulares. Sed nō videt propter qd hoc est nisi qd necesse et impossibile ampliāt ad omne tempus. et possibile et contingens ad ppositi et futurū tñ. igit. Sed contra istud arguit pmo sic. In ppositiōibz ppositiōis tñ debet teneri eque ample et eque stricte. s. ppositiōes de possibili et impossibili nō negat cōtradictō. s. imini ear debet teneri eque ample et eque stricte. tenet psequētia. qd alias due ppositiōes possent simul esse falsę.

Ad istud et negatū ampliāt ad vtrūlibet tempus.

Questões i periarmentias aristot

Secundo sic. Si impossibile & necessarium ampliaret ad tempus preteritum. & alia duo non ampliarent sequeret quod iste due contradictorie essent simul false. Item hec est enim fore est impossibile. & die hec est enim fore est possibile. Et similiter iste due. adam fuisse est necessarium. adam non fuisse est contingens vel possibile. Sed hoc est inconueniens. igitur. Propter istas rationes dicunt aliqui possibile et contingens ampliat ad preteritum sicut impossibile et necessarium. Sed contra hoc arguitur dupliciter. quia ad preteritum nulla est potentia. ut dicitur philosophus primo celi & mundi. ergo possibile non ampliat nec se extendit ad preteritum. Secundo sic. quia tunc hec propositio esset vera. adam fuisse est contingens. cum ipsa potuerit non esse vera. Et similiter ista esset vera. adam non fuisse est possibile & hec falsa. adam fuisse est necessarium. quod est manifeste falsum. Nam omnis propositio de preterito vera. saltem singularis. cuius veritas non dependet ab aliqua de futuro est necessaria. ergo hec est necessaria. ad hunc fuit. & per consequens adam fuisse est necessarium. Aliter ergo dicendum est quod possibile & contingens ampliant tamen ad presens & futurum. & similiter necessarium et impossibile. nec propter hoc isti dicunt vniuersales & illi particulares. quia isti ampliant ad plura tempora quam illi. Sed quia isti ampliant copulatiue. & illi disiunctiue. Sicut est in signis vniuersalibus. non enim dicunt signa vniuersalia quia faciunt terminos teneri pro pluribus suppositis quam particularia. Sed quia faciunt teneri copulatiue pro omnibus illis preteritis quibus signum particulare facit teneri disiunctiue. Sed propter istos modos potest dici quod necessarium & impossibile ampliant ad omne tempus copulatiue et possibile & contingens ampliant ad omne tempus disiunctiue. Prima pars patet. quia sicut se habent signa vniuersalia in propositionibus necessariis distribuendo subiecta ipsarum. sic se habent isti modi in ampliando impossibile & necessarium. Sed signa vniuersalia distribuunt subiecta propositionum necessariarum pro omnibus preteritis. presentibus & futuris. ergo isti modi impossibile & necessarium ampliant ad preteritum. presens & futurum. tenet consequentia. quia alias non essent modi vniuersales nisi ampliarent ad omne tempus. nec sufficit ampliare copulatiue ad duas differentias temporis. quia vniuersalitas temporis non est solū ex duabus differentijs temporis. Secunda pars patet quia bene sequitur. impossibile & necessarium ampliat ad omne tempus ergo possibile & contingens ampliant ad omne tempus. Antecedens probatur. quia ex eis sunt propositiones contradictorie. Sed in contradictorijs termini debent teneri eque ample & eque stricte. igitur. Et cum dicitur ergo ad preteritum erit possibile & necessarium vel potentia. Dico quod duplex est potentia. Quod est potentia pbe-

opinio te
vicio.

opinio q
dicitur q
pauca ten
ad.

opinio q
dicitur q
pauca ten
ad.

Duplex
potentia.

cū resolucioe text' ad itentionē scoti

fica. Que diuidit in potentia actiua & passiuam. & ista non est ad preteritum. Alia est potentia logica que nihil aliud est quam non implicatio contradictio- nis. vel non repugnantia compositionis alicuius predicati cum subiecto. & isto modo ad preteritum est potentia. Unde socrate non cucurrisse postquam cucur- rit non importat aliquam repugnantiam conceptuum extremorum propositionis. nec claudit aliquam contradictionem ex terminis. Nam quorūcūque terminorum possibilis fuit unio nunquam eorum est impossibilis diuisio. Cum ergo cursus cuius hodie fuerit possibilis & contingens unio. sequitur quod eorum diuisio nunquam erit impossibilis. impossibile opposita possibilitati logice. Et his potest dici quod modi facientes propositionem modalem dicunt possibilitatem contingentiam. impossibilitatem aut necessitatem logicam & non physicam. Et quo posset inferri quod hec propositio in rigore sermonis est falsa. igitur impossibile est esse frigidum. Et similiter ista. niuem impossibile est esse nigram.

Ad preteritū
que ē pōno.

Ad m. m.
hanc ten

huc dicitur qd
vniuersalis
terminus
est pbe.
Nunc imp
est nigrum

Tercia difficultas. Vtruz illud sit

verum quod dicit philosophus in textu quod esse in modalibus se teneat ex parte subiecti & modus sit predicatum. cum tamen verbum nunquam possit esse subiectum propositionis. & modus aliquando subiciatur. ut patet dicendo. socratem possibile est currere. Et pro eius solutione supponitur primo quod in textu sic habetur. sunt enim in illis quoad modum esse vel non esse appositiones. subiecto vero res. Hoc quod est album illud vero homo. Eodem quoque modo in hoc loco esse quidam & non esse subiectum sit. contingere vero & posse appositiones determinantes quoad modum in illis esse & non esse veritatem vel falsitatem. Et hanc litteram diuersimode exponunt. Dicunt enim aliqui quod philosophus per res subiectas intendit subiectum & predicatum. que dicunt res subiecte per similitudinem ad materiam que subicitur forme. sed per appositiones intendit copulam. que est siue eut formale in propositione. Ideo ad similitudinem forme que apponitur. id est aduenit materie copula appositionis dicitur appositio. & ita secundum istos philosophus nihil aliud vult dicere nisi quod in modalibus esse & non esse se habent tanquam res subiecte. ita quod habent similitudinem cum rebus subiectis in hoc scilicet quod sicut negatio addita rei subiecte in illis de inesse hoc est subiecto & predicato materiali non facit contradictionem nisi simul seratur supra copulam. Si enim etiam in modalibus negatio lata ad verbum posita sic quod non ad modum. non facit contradictionem. Et ita ad habendum contradictionem oportet supponere negationem totum aggregatum ex modo & verbo quia modus est pars copule. & illa similitudo satis patet cum dicitur in textu. esse quidam & non esse oportet po-

Ad habendum
discrimen ubi
negatio dicitur
potentia

On me^olis
debet dici
negativa
negativa ubi
pari debet

Questiões i periarmentias aristot

¶ Pro solutiōe secūde partis dicit pmo qd necessariū & impossibile vt sup
 pertus iam dictū est possunt accipi dupliciter. Vno modo cathegorice
 & sic necessariū valet tantū sicut ens necessariū siue perpetuū & possibile
 concretū huius abstracti possibilitas vel potentia. Alio modo accipiūt
 sincathegematice. & sic necessariū tantū valet sicut impossibile nō esse. &
 possibile sicut esse nō necesse. **¶** Tercio supponit qd multiplex est vniuersa
 tale qd dā est vniuersale in pōdicado. & sic possibile est vniuersale respectu ne
 cessarij. qd omne necesse esse est possibile esse. sed nō ecōtra. & hec cōsequens
 valet. necesse esse. ergo possibile esse. ab inferiori ad superius. Aliud vni
 uersale in distrib uendo. Et istud est duplex. qd qd dā distribuit quo ad
 supposita sicut signa vniuersalia. Aliud quo ad tempora scilicet qd facit te
 neri coplā p qualibet differentia tēporis copulatiue. & sic necesse est vni
 uersale. & hoc modo ista cōsequētia tenet a toto in quantitate ad suā par
 tem. hoc est necesse esse. ergo hoc est possibile esse respectu possibili. Aliud
 est vniuersale in ampliando qd copulatiue ampliat terminū ad standū
 pro pluribus differentijs temporis. & sic necesse adhuc est vniuersale. Et
 hoc modo hec psequētia valet. necesse esse ergo possibile esse. tenet conse
 quentia per locū a tota copulatiua ad disiunctiua cōstitutā ex eisde pposi
 tiombus. **¶** Tercio supponit qd contingens accipit dupliciter. Vno mo
 do pro contingenti alto qd est cōmune ad omnes modos contingentis.
 & sic illud est cōtingens qd nō est impossibile. & tale cōtingens cōuertitur
 cū possibili. Istud aut cōtingens habet duas species pncipales. scilicet
 contingens necessariū & contingens nō necessariū. Contingens necessariū
 est idem cōuertibiliter cū ipso necessario. Sed contingens nō necessa
 rium est qd nō est necessariū nec impossibile. Et eius sunt tres modi. scilicet
 contingens natū. contingens raro & cōtingens ad vtrūlibet. de qbus
 dicitur in libro prior. Cōsimiliter possibile potest accipi dupliciter. videlicet
 cōt pro possibili alto. & sic illud est possibile qd nō est impossibile. siue sit
 necessariū siue contingens. Et diuidit in possibile necessariū & possibile nō
 necessariū. Et sic ista cōsequētia. necesse esse ergo possibile esse tenet per lo
 cū ab inferiori ad superius. Vnde possibile nō necessariū diuidit per pos
 sibile natū. raro & possibile ad vtrūlibet.

¶ His suppositis dicit pmo qd possi
 bile altū sequit ad necesse esse. patet. qd superius sequit ad suū inferi. sed
 possibile est superius ad necesse. igit sequit ad necesse. patet etiā. qd pare

v. pgle ad scap ad nesc ad

cū resoluciōe text' ad itētionē scotti

totius in quantitate sequit ad ipm totū in quātitate. Sed possibile se ha
 bet vt pars in quātitate. & necesse vt totū in quantitate videlicet ppter di
 stributionē temporis psignificati p copulā. qd nō distribuit possibile. **¶**
 Igitur possibile sequit ad necesse. Tercio patet. qd disiunctiua sequit ad
 copulatiua. ppositio de possibili alto equalet disiunctiue. & illa de necessa
 rio equalet copulatiue. igitur possibile altū sequit ad necesse. Et quo inferi
 qd ad necesse esse etiā sequit contingens. capiendo contingens pro cōtin
 genti alto. Patet. qd possibile & contingens cōuertibiliter se habet. ergo
 sicut possibile sequit ad necesse. etiā contingens sequit ad necesse. Dicitur
 secundo qd ad necesse esse nō sequit possibile summando possibile p pos
 sibili nō necessario. Patet. qd ad possibile esse sic acceptū sequit possibile
 nō esse per cōuersionē in oppositā qualitātē. Sed ad necesse esse nō sequit
 possibile nō esse. ergo nec sequit possibile esse. Et quo sequit qd ad necesse
 esse nō sequit contingens acceptū pro contingenti nō necessario propter
 eandem rationem.

Quinta difficultas. Vtrū modali

cōposite equaleat aliqua modalis. & vtrū in ppositiōibus modalibus de
 subiecto singulari & ex eisde terminis cōposita & diuisa equaleant cōuert
 biliter. & vtrū isti modi contingentis & possibile reponant in diuersis ordi
 nibus. **¶** Pro solutione vltimē partis. qd nunc dictū est de contingent
 & possibili. Supponit pmo qd quādoquē possibile & contingens ponū
 tur in aliqua ppositione sine addito ipm restringente tunc de rigore ser
 monis capit pro contingenti aut possibili alto. **¶** Secundo supponit qd
 nulle pphetates cōueniētes alicuius speciei sū sua ratione ppta pueniūt ge
 neris in sua cōmunitate capto. Et quibus patet pmo qd dicere boiem esse
 se albū est contingens. illa ppositio in rigore sermonis nō debet dici de cō
 tingenti necessario vel non necessario sed de contingenti alto. nā modus
 illa supponit simplicitē aut disiunctim. p qlibet mō ptingētis. Secdo sequi
 tur qd pūta cōcedat ppositio de contingenti ad vtrūlibet cōuenienti in op
 positā qualitātē. tamē hoc nō concedit de cōtingenti alto. Tercio sequit
 qd omnis ppositio de cōtingenti capto siue addito ponit in eadem linea
 cū illa que est de possibili alto. ppositiōes vō de possibili alto reponū
 tur in diuersis lineis sicut philosophus reponit eas in textu. Si cōting
 ens cū addito summit ppositio reponit scōm exigentiā sui additi. & ideo
 hec ppositio boiem esse animal est contingens necessariū ponit in quā
 rā

Prima
Suppo

Seda

triplex
mū

Quia pmo
ad pmo
mū

quādo
est totū

contingens
lib. a
vtrū

possibile dupl
capitur

Quia pmo
ad pmo
mū

Contingens

necessariū

nā necessariū
et huius
et vtrū

Contingens

natū

ad vtrūlibet

Questões i periarmentias aristot

Tercia
Suppo.

to ordine. Tercio supponit q quilibet ppositio de cōtingenti nō necesse
sario ad sui veritatē requirē veritatē vnius copulatiue compositae ex duob^{us}
de possibili, videlicet ex vna habente dictū affirmatiū, et alia habente di-
ctū negatiū. Et ad veritatē huius, socratē esse albu est contingens, ad
vtrūlibet requirit veritas vnius, socratē esse albu est possibile, et socratem
nō esse albu est possibile. Et quia sequit pmo q ad dandū contradictoriū
mus oportet dare disiunctiūā compositā ex partibus cōtradictoriis.
Secūdo sequit q contingens nō necessariū nō facit ppositionē modales
ppositiue captā, cū nō sit simplex determinatio cōpositionis. Tercio se-
quit q omnis ppositio affirmatiua de contingenti ad vtrūlibet si reponat
in aliquo ordine, reponit in duobus scilicet in pmo et secūdo, et negatiua
in qua modus negat in tercio et quarto. Et his patet solutio secūde par-
tis difficultatis. Pro solutione pme partis dicit q modali compositae
equialet modali cōpositae, et diuise diuise. Et sicut est de equalentia, sic
est de oppositione. Et quo sequit q modali compositae non equialet aut
opponit modali diuise, n. cōtra, patet qd sequit q possibile esset vna
ex pualentē esse verā alia existente falsa. Sequeret etiā q due cōtradictori-
ae possint simul esse vere, sed ista sunt incōuenientia, igit, cōsequētia patet
q istae modales cōpositae esse verā, diuise et eisdē terminis cōstituta esse
falsae, et cōtra. Pro solutione secūde partis supponit pmo q du-
plex est modalis. Quedā est de subiecto singulari simplici, sicut si lat in quib^{us}
bus subiicitur vnus simplex terminus singularis, vel vnū pphenomen sim-
plex demonstratiuū, vt dicendo, socrates possibile est currere, vel hoc esse
nigrum est possibile. Alia est de subiecto singulari complexo siue compo-
sito, vt sunt iste, hoc album esse nigrum est possibile, socratem quietem
possibile est currere. Secūdo supponit q aliquas ppositiones cōuerti-
bilitate equialet potest intelligi dupliciter. Vno modo in significando
ita q significatū vnius in propria forma sit significatū alterius Alio mo-
do in inferendo, ita q significatū vnius sit cōuertibiliter illa signi-
ficatū alterius.

His suppositis dicit pmo q mo-

dalis compositae et diuise de subiecto singulari simplici et eisdē terminis
constitute equialet cōuertibiliter in inferendo. Sed nō equialet in si-
gnificando. Dicitur secūdo q modali compositae et modali diuise de
subiecto singulari complexo non semp equalent nec in inferendo nec in
significando. Patet de ista. Hoc album esse nigrum est possibile, que cō-

Quia modalis composita et diuisa de subiecto singulari simplici et eisdem terminis constituta equialet cōuertibiliter in inferendo. Sed non equialet in significando. Dicitur secundo quod modalis composita et modali diuise de subiecto singulari complexo non semper equalent nec in inferendo nec in significando. Patet de ista. Hoc album esse nigrum est possibile, quae cō-

vel composita de subiecto singulari simplici et eisdem terminis constituta equialet cōuertibiliter in inferendo. Sed non equialet in significando. Dicitur secundo quod modalis composita et modali diuise de subiecto singulari complexo non semper equalent nec in inferendo nec in significando. Patet de ista. Hoc album esse nigrum est possibile, quae cō-

cū resolutiōe text' ad itētiōnē scoti

posita est falsa et diuisa est vera.

Sexta difficultas Utrū illud siue

rum qd dicit philosophus in textu q potentie rationales possunt in op-
posita, sed potentie irrationales nō possunt in opposita. Et similiter si al-
qua sunt in potentia que nunc erunt in actu. Ad pma partem dicit vno
modo q duplex est potentia. Quedam est actiua, et talis potentia in irra-
tionabilibus nō valet ad opposita, vt patet de potentia ignis. Licet eni
ignis possit comburere, tamen nō potest non comburere. Alia est poten-
tia passiva que tenet se ex parte materie, et ista potentia in irrationabilibus
valet ad opposita, vt materia ignis potest calefieri et nō calefieri. Sed
contra istud arguitur, qd brutū cuius est potentia irrationalis potest am-
bulare et nō ambulare, comedere et nō comedere, vt notū est, et tamen illa
potentia est actiua, ideo potentia actiua irrationalis valet ad opposita.
Ad iter dicendū, pro quo supponendū pmo q potentia rationalis in
opposito dicit illa q fm directionē ratiōis potest agere, cuiusmodi sunt
lect' et volūtas, h. potentia irrationalis ē illa q fm directionē ratiōis nō po-
test agere, cuiusmodi sunt bruta et silia. Secūdo supponit q potentia valere
ad opposita potest dupliciter intelligi. Vno modo q possit in contradictorie
opposita, ita q possit agere et nō agere. Alio modo q possit in opposita
contrariis, ita q possit producere effectus contrarios.

His suppositis dicit pmo q poten-

tia irrationalis potest in opposita contradictorie, sed nō potest in oppo-
sita contrarie. Prima pars patet, qd potentia actiua bruti potest ambu-
lare et nō ambulare, comedere et nō comedere. Secunda pars patet, qd can-
sam naturalem determinatā est ad vnū effectū. Sed potentia irrationalis est
huiusmodi, igit est determinatā ad vnū effectū. Dicitur potentia irratio-
nalis potest in opposita contradictorie, sed tamen nō in quolibet. Prima
pars patet, qd intellectus potest alicui propositioni sibi pferre, assenti-
re et nō assentire et aliqd obiectū intelligere et nō intelligere. Similiter volun-
tas potest velle et nolle, et iste sunt potentie rationales, igit. Secūda pars
patet, qd scdm philosophū secūdo de ala, sicut se habet ignis ad combu-
rere ita intellectus ad intelligere, sed ignis pferato sibi cōbustibili nō
potest nō comburere supposito cōcurso pme cause ignis, nec intellectus
potest nō intelligere obiectū intelligibili sibi representato, per consequē-
tiam aliquando potentia rationalis non valet ad opposita contradictorie.

v. pōtē rōnals

possit i opposit

et rōnals nō

Duplex

potē

actiua

passiua

actiua

passiua

Potē valere

ad opposita

duplex intelligit

Tercia pars patet, qd intellectus potest alicui propositioni sibi pferre, assentire et nō assentire et aliqd obiectū intelligere et nō intelligere. Similiter volūtas potest velle et nolle, et iste sunt potentie rationales, igit.

Secunda pars patet, qd scdm philosophū secūdo de ala, sicut se habet ignis ad comburere ita intellectus ad intelligere, sed ignis pferato sibi cōbustibili nō potest nō comburere supposito cōcurso pme cause ignis, nec intellectus potest nō intelligere obiectū intelligibili sibi representato, per consequē-

tiam aliquando potentia rationalis non valet ad opposita contradictorie.

Patet de ista. Hoc album esse nigrum est possibile, quae cō-

Quia modalis composita et diuisa de subiecto singulari simplici et eisdem terminis constituta equialet cōuertibiliter in inferendo. Sed non equialet in significando. Dicitur secundo quod modalis composita et modali diuise de subiecto singulari complexo non semper equalent nec in inferendo nec in significando. Patet de ista. Hoc album esse nigrum est possibile, quae cō-

Quia modalis composita et diuisa de subiecto singulari simplici et eisdem terminis constituta equialet cōuertibiliter in inferendo. Sed non equialet in significando. Dicitur secundo quod modalis composita et modali diuise de subiecto singulari complexo non semper equalent nec in inferendo nec in significando. Patet de ista. Hoc album esse nigrum est possibile, quae cō-

Quia modalis composita et diuisa de subiecto singulari simplici et eisdem terminis constituta equialet cōuertibiliter in inferendo. Sed non equialet in significando. Dicitur secundo quod modalis composita et modali diuise de subiecto singulari complexo non semper equalent nec in inferendo nec in significando. Patet de ista. Hoc album esse nigrum est possibile, quae cō-

Quia modalis composita et diuisa de subiecto singulari simplici et eisdem terminis constituta equialet cōuertibiliter in inferendo. Sed non equialet in significando. Dicitur secundo quod modalis composita et modali diuise de subiecto singulari complexo non semper equalent nec in inferendo nec in significando. Patet de ista. Hoc album esse nigrum est possibile, quae cō-

Questões i perlarmentas aristot.

Duplex aliquid quod intelligitur in potentia q. nunc sit actus.
Dicitur tertio q. potentia rationalis valet ad opposita contrarie. patet primo de intellectu. q. alicui xpositio sitentate intellectus intellectus potest sentire et non assentire. et assensus et dissensus opponuntur contrarie. ideo potentia rationalis potest in opposita contrarie. Secundo patet de voluntate. q. voluntas aliquo obiecto sibi subiecto et presentato potest ipsum vel let nolle. Sed volitio et nolitio contrariatur. igitur voluntas potest in opposita contrarie. Et pro solutione secunde partis supponitur primo q. dupliciter potest intelligi aliquod esse in potentia quod nunc sit in actu. Vno modo sic q. aliquid quod res sit in potentia ad aliud et tamen nunc acquirit illud. Alio modo q. aliquid predicatum de aliquo subiecto verificetur mediante hoc verbo potest et tamen nunc verificabitur de eo mediante hoc verbo est. Dicitur secundo q. quod vis sit inconueniens aliquid esse in potentia et illud non posse ipsum acquirere eo q. esset simul in potentia et non esset. tamen non est inconueniens aliquid esse in potentia ad aliud quod nunc habebit. ut linea est in potentia ad diuidi secundum unum quod punctum. et tamen nunc diuidetur. Dicitur tertio q. quod nullo predicatum possit verificari de aliquo subiecto mediante hoc verbo potest quod etiam possit verificari mediante hoc verbo est vel erit. dum tamen loquor de subiecto ponatur pronomen demonstratiuum demonstrans illud pro quo supponebat subiectum. tamen aliquod predicatum potest verificari de aliquo subiecto mediante hoc verbo potest. et tamen nunc verificabitur mediante hoc verbo est vel erit. Ista enim est vera. Omnis iniustus potest saluari. et tamen de facto hec nunc est vera. omnis iniustus est vel erit saluus. nec similiter ista hoc est saluatum demonstrando supposita pro quibus supponebat iniustus.

Cōclusio respōsalis Ad dandum

contradictionem in propositionibus modalibus de eodem modo sufficit et requirit negationem ponere ad modum. et hoc suppositis conditionibus requisitis ad contradictionem. scilicet q. ambe sint singulares. aut vna vniuersalis et alia particularis eiusdem subiecti et eiusdem predicati. et sic de alijs conditionibus positis in primo tractatu sumulaz. Et nec conclusio reliquitur probata ex dictis.

Ad ratiōes ante oppositū. Ad pri-

mam dicitur quo ad primas duas xpositiones q. non sunt contradictorie. eo q. subiecta earum sunt termini communes. quorum neuter est distributus. quod tamen requiritur ad contradictionem. De alijs duabus dicitur q. sunt de di-

cū resolutione textus ad itentionem scoti

uersis modis. et de illis non intelligitur conclusio responsalis ut est visum. Dicitur ulterius q. due ultime non sunt propositiones modales.

Ad secundam dicitur negando minorem. Et ad probationem patitur solutio in quanta difficultate quod ad necesse esse sequitur possibile esse alium ad quod non sequitur contingens ad vtrilibet q. facit xpositionem conuertibilem in opposita qualitate. m.

Ad terciam dicitur negando maiores

Et ad primam probationem dicitur q. videtur ita esse. sed tamen non est oratio ita ut patet ex textu. Ad secundam probationem dicitur negando maiorem.

Ad quartam dicitur negando minorem

Sed equiualeat huic. socratem impossibile est esse.

Ad quintam dicitur negando antecede-

dens ut enim visum est ista propositio. socratem possibile est non esse. et licet sit negatiua de dicto. quod est negatiuum secundum quid in modalibus. tamen non est negatiua simpliciter. Ad probationes patet solutio in vna difficultate.

Utrum autem contrari.

Iste est tertius et ultimus tractatus huius libri qui continet vnicum capitulum. In quo philosophus pertractat quandam dubitationem circa oppositiones propositionum. Et diuidit in duas partes. In prima parte mouet vnam dubitationem que est hec. Vtrum isti xpositioni. omnis homo est iustus contrarietur ista. nullus homo est iustus. vel ista omnia homo est iniustus. similiter vtrum ista. calliges est iustus contrarietur ista. calliges est iniustus. vel ista calliges non est iustus. Hec est querere vtrum propositioni affirmatiue contrarietur propositio de modo enuntiandi. contrariio. vel alia propositio affirmatiua de predicato contrario. In secunda parte soluit predictam dubitationem. Et primo. soluit eam conditionaliter dicens q. si ea que sunt in voce sequuntur ea que sunt in anima necesse est q. si illa oppositio immediate que est contrarij de contrario extremo non sit contraria affirmationi necesse est. ita simpliciter esse in his affirmationibus que sunt in voce. Sed si oppositio contrarij de contrario extremo non

Et tunc

Contra que sunt in voce et hic attinet.

Questiões i perlarmentias aristot

fit contraria illi affirmationi que est de alio extremo contrario. Sed op-
positio que opponit affirmatiue sit contraria illi oppositiui que oppo-
nitur negatiue similiter erit in voce q affirmatiua que est de vno contra-
rio nō est contraria affirmatiue de alio contrario. vt cū bec oppositio sit
vera. bonū est bonū. ⁊ ille sunt false. bonū nō est bonum. ⁊ bonū est ma-
lum. Considerandū est vtrum bec oppositio sit vera. bonum est bonum
contrariet huic false. bonū non est bonum. vel isti. bonum est malum. ⁊
vna illarum falsarū sit contraria oppositiui vere considerandū est per
quam rationem vna sit magis contraria q̄ alia. Secūdo soluit predictā
dubitatiōem cathogorice ponendo talem conclusionē. Oppositiōes
de rebus contrarijs non sunt contrarie probat octo rationibus. Prima
ratio. Oppositiōes contrarie nō possunt simul esse vere. sed oppositiō-
nes de extremis contrarijs possunt esse simul vere. igit̄ non sunt contrarie.
Minor probatur de istis duabus. bonum est bonum. malū est ma-
lum. que sunt de contrarijs extremis ⁊ sunt simul vere. Secunda ratio. de
bono est vna opinio que opinatur q̄ bonum est bonum ⁊ est vera ⁊ alia
que opinatur q̄ bonū non est bonum ⁊ est falsa. Et sunt multe alie que
opinatur bonum esse aliquid q̄ ipm nec est nec potest esse. Et sunt etia
alie que opinant̄ q̄ bonum non est illud qd̄ ipsum est. Et sunt infinite ta-
les opiniones. sed vni non contrariantur infinita. ergo isti. bonum est
bonum contrariatur ista. bonum nō est bonum. ⁊ non alie. Tercia ratio
inter illas enunciationes est prima contrarietas inter que est prima falsi-
tas. Sed prima falsitas est inter enunciationes de cōtrarijs modis enū-
ciandi. ergo ⁊ prima contrarietas. Minor patet. q̄ p̄ma falsitas est inter
illa que sunt inter generationes ⁊ corruptiones. Sed generatiōes ⁊ cor-
ruptiones sunt inter esse ⁊ non esse que sunt contrarij modi enuncian-
di. Quarta ratio. Opinio que est scdm se vera contrariatur opinioni scdm se
falsa. Sed opinio que opinatur bonum nō est bonum est scdm se falsa. ⁊ al-
la autem que opinatur bonum esse malum scdm accidens est falsa eo q̄ ac-
cidit bono esse nō malum. Quinta ratio. Opiniones cōtrarie dicunt̄ pluri-
mum distare sed opiniones de contrarijs modis enuncian-
di magis di-
stant q̄ ille que sunt de rebus contrarijs. ergo sequit̄ q̄ iste sunt contrarie
⁊ non alie. Sexta ratio. Opinioni vere ⁊ simplici contrariatur opinio
falsa ⁊ simplex. sed opinioni bone quoniā bonū ē vera ⁊ simplex. Opinio
voboni qd̄ non est bonum est falsa ⁊ simpl. r. Non autem opinio boni
qd̄ est malum. q̄ includit affirmatiuam ⁊ nō ecōtra. igit̄. Septima ratio

Opinões de
vob⁹ q̄is nō
sūt q̄is?

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

contrarietas debet vniformiter summi in om̄ibus opinionibus. sed pe-
nes contrarietatem rerum nō potest summi contrarietas in om̄ibus. cū
multa sunt nō habentia contrariū. vt homo. Octaua ratio. Sicut se ha-
bent iste. Bonum est bonum. ⁊ nō bonum est bonum. ita iste. bonum nō
est bonum. ⁊ non bonum non est bonum. ergo per locum a transmutatā
proportionē sicut se habent iste. non bonū est bonum. ⁊ non bonū non
est bonum. ita iste. bonum est bonum. ⁊ bonum non est bonum. sed due
prime sunt contrarie. Minor patet q̄ isti. bonum non est bonū nō con-
trariatur ista. non bonum est malum. nec ista. non bonum nō est malum
q̄ iste tres sunt si nul vere. vera autem nunq̄ est cōtraria vere. ergo opo-
tet q̄ sibi contrarietur ista. bonum nō est bonum. Et quia philosophus
exemplificat per propositiones indefinitas. ideo alia posset credere q̄ in-
definite eiusdem subiecti ⁊ predicati quarum vna est affirmatiua ⁊ alia ne-
gatiua essent contrarie ideo philosophus remouet dubium dicens q̄ ni-
hil refert quantū ad intentionem suam siue ponamus affirmationē vni-
uersaliē siue non. q̄a semp̄ intētiō sua fuit q̄ vniuersalis affirmatiua esset
p̄traria vniuersali negatiue ⁊ ecōtra. ⁊ sic p̄ indefinitas intelligit vniuersales.

Et predictis infert conclusionem

responsuam ad dubitationem dicens q̄ contrarietas in enunciationibus
summi penes modos enuncian-
di contrarios ⁊ nō penes res con-
trarias. Probat. q̄a sicut se habent opiniones anime. id est p̄positiones
mentales. sic se habent p̄positiones vocales. Sed manifestū est q̄ opini-
ones anime de contrarijs modis opinandi sunt contrarie. ergo etiam sic
est in propositionibus vocalibus. Et finaliter concludit ex predictis q̄
enunciatio vera non contrariatur enunciationi vere. Probat. q̄a cō-
traria sunt opposita circa idem aut nō insunt simul contraria.

Circa hunc textū querit̄ vtrum cō-

trarietas in p̄positionibus vocalibus sit summenda penes contrarietate
tem predicatorum aut penes modos enuncian-
di contrarios.

Et arguit p̄mo q̄ penes neutrum

q̄ nulle enūctatiōes sunt cōtrarie. ergo nō est summenda cōtrarietas nec
penes p̄dicata p̄traria nec penes modo enūciandi p̄trarios. Antecedens
patet. q̄a vocis nihil est cōtrariū. sed om̄is enūctatio vocalis est vocis. igit̄.

⁊ q̄ 2 cōtrarietate ex p̄dictis q̄ hū
q̄trarietas ex dicitur vnde? hūc q̄q.

Et illi.

quid vni-
uersalis
rūg.

Questões i periarmentias aristot

Secūdo sic. Si propositiones vo

cales essent ad inuicem contrarie vel omnes contrariarentur sibi inuicem vel nulle. vel alique & alique non: Non primum. q̄a certum est. q̄ non est omnes sunt de predicatis contrarijs. nec omnes sunt de contrarijs modis enuntiandi. Nec est dicendū tertium. q̄a non est maior ratio de alijs quibus q̄ de alijs. cum non magis repugnat quicūq; due p̄positiones ad esse simul in eodem subiecto q̄ alie due p̄positiones. Iste enim due omnis homo est iustus. nullus homo est iustus non habent maiorem repugnantiam ad esse in eodem subiecto q̄ iste. socrates currit & plato di sputat. Si dicatur secūdo tunc habetur intentum. videlicet q̄ nulle enū. ctiationes sunt contrarie.

Tercio sic scdm philosophū in post

predicamentis. Iste contrariantur. Socrates est senex. socrates est lan guidus. sed ille non sunt de contrarijs modis enuntiandi. sed sunt de cō trarijs predicatis. igitur contrarietas in enunciationibus vocalib⁹ pe bet summi penes predicata contraria & nō penes modos enuntiandi cō trarios. Et confirmatur. q̄a ille p̄positiones dicuntur magis dīa con trarie que sunt magis conformes contrarietati rerū. sed sic est de illis que de predicatis contrarijs & non de illis que sunt de modis enuntiandi cō trarijs. igit. Maior patet. q̄a p̄positiones non dicunt scdm se contra rie. sed solū propter res significatas. Minor probatur. q̄a enūctiationes de predicatis contrarijs significant res contrarias. v̄ patet de istis. ho mo est albus. homo est niger. Non autem ille que sunt de contrarijs mo dis enuntiandi. Nam iste. omnis homo est. albus. nullus homo est. al bus nō significant aliquas res contrarias.

Quarto sic. Magis opponuntur

& maiorem repugnantia habent ille enūctiationes que sunt de predi cis contrarijs q̄ ille que sunt de cōtrario modo enuntiandi. ergo ille sunt magis contrarie. tenet consequentia. q̄a contrarie dicunt maxime distare. Antecedens patet. q̄a plus requiritur ad affirmatiuam de predicato cō trario verificandū q̄ ad verificandū negatiuam de modo enuntiandi cō trario. Et confirmat. q̄a ad nullū hominē esse iustum sufficit omne homi nem non habere iusticiā. hoc autē nō sufficit ad omne hominē non esse

cū resolūtione text⁹ ad itētionē scoti

in iustū. Sed cū hoc requirit q̄ omnis homo habeat iniusticiā que est habi tus priuatiuus. ergo iste due magis distant & possunt min⁹ simul esse v̄e. Omnis homo est iniustus. q̄ iste. omnis homo est iustus. nullus homo est iustus.

In oppositum arguit auctoritate

philosophi. Et pro solutione questionis & declaratione p̄us p̄cedentis ponunt alique difficultates.

Prima difficultas Utrū enuctia

tionis possint sibi inuicē contrariari. Et similē an mentales. vocales aut scripte eodē modo contrariant. Et pro cuius solutione supponit primo q̄ aliqua sibi inuicem contrariari potest intelligi dupliciter. Vno modo intrinsece & formaliter. & sic ea contrariantur que sunt fundamenta contra rietatis. Alio modo extrinsece & obiectiue. & sic illa dicuntur contrariari vel sunt contraria quorū obiecta vel significata totalia sunt contraria. Et scō supponitur q̄ triplex est enūctiatio. scilicet. mentalis. vocalis & scripta.

Enūctiatio mentalis est multiplex. quedā est que est vocalis enūctiati onis aut scripte naturalis similitudo & significati eius signū ad placitum. Et talis enūctiatio in habentibus diuersa ydeomata est alia & alia nec de ista est hic sermo. Alia est enūctiatio mentalis que nō est naturalis simi litudo enūctiatiōis vocalis aut scripte. sed ē naturalis similitudo & signū significans rem naturaliter. & ista in habentibus diuersa ydeomata non est alia & alia. sed eadem. saltem in specie. Et ista enūctiatio adhuc est du plex. q̄a quedam causat in mente ex rerum noticijs aliquibus incōpletis. to est tanq̄ ex causis partialibus vel ex alijs complexis. Alia est que nō cau satur ex noticijs aliquibus incōpletis. sed simpliciter est prima. veniens in mentē naturaliter sic q̄ nescimus quādo existit in nobis an bene vel quō scdm cōmentatorē tertio de ala. cuiusmodi sunt enūctiatiōes ille quas aliquis absq̄ prolacione exteriori enūctiationū vocaliū & formatione interiori format dū aliquā veritatē demonstrat. Alia est adhuc enūctia tio q̄ nō causat aliquo predicto modo ex rerū p̄mis noticijs cōpletis v̄ incōpletis. sicut est enūctiatio qua intellectus iudicat sic esse aut nō esse sicut per enūctiationes mentales prius dictas significat esse vel nō esse. Et talis enūctiatio a philosopho in textu vocat. opinio ale. Vnde oppo sitio ale vel enūctiatio sic accepta nihil aliud est q̄ assensus vel dissensus

Mentalis et ista ē
multiplex & triplex
vocalis
scripta

Quedā enūcti
apellat⁹ hic
ar. opinio

Questões i periarmentias aristot.

quo intellectus assentit vel dissentit.

Quo enunciat.
sua contrariet.

His suppositis dicitur primo quod nulle

enunciationes sunt contrarie formaliter et intrinsece licet possint esse contrarie extrinsece et obiective. Prima pars patet primo de scriptis. quia omnis enunciatio scripta est in quarta specie qualitatis. Sed qualitativus quare respectu nihil est contrarius. igitur. Secundo patet de vocalibus. quia unus vox non est alteri voci contraria cum permittant se simul et semel in eodem subiecto scilicet in eodem aere. Tercio patet de mentalibus. quia non magis repugnat duas propositiones mentales contradictorias simul esse in eodem intellectu quam quascumque alias. siue etiam quam subiectum vel predicatum eiusdem propositionis. Sed aliquae due propositiones aut saltem subiectum et predicatum eiusdem propositionis possunt simul esse in eodem intellectu. ergo etiam due propositiones mentales contradictorie. et per consequens tales non opponuntur intrinsece et formaliter. sed solum obiective. Et intellige ista de enunciationibus mentalibus non ultimo sumptis. Dicitur secundo quod contrarietas non eodem modo reperitur in enunciationibus mentalibus. scriptis et vocalibus ultimo dictis. licet eodem modo in vocalibus scriptis et alijs mentalibus. Prima pars patet. quia vocales et scripte non contrariantur formaliter et intrinsece. cum possint esse in eodem subiecto. sed opponuntur quo ad esse simul veras tamen. sed opiniones mentales habent similes. quia opinio ultra propositionem mentalem addit assensum. modo impossibile est simul assentire propositionibus contrariis vel contradictoriis. Ideo tunc opiniones dicuntur inter se habere repugnantiam non solum quantum ad non esse simul. sed etiam quantum ad stare in veritate simul in eodem subiecto siue in eodem intellectu. quia impossibile est eundem intellectum simul assentire contrariis vel contradictoriis. sed mentales ultimo modo dicte contrariantur formaliter et intrinsece. sic quod non possunt esse in eodem subiecto. ut patet per philosophum quarto metaphysice dicentem quod opiniones contrarie non possunt simul stare in eodem intellectu. quia contraria essent in eodem. igitur. Secunda pars patet. quia sicut vocales et scripte non contrariantur formaliter et intrinsece quo ad esse simul in eodem. nec alie mentales. igitur. Dicitur tercio quod eodem modo reperitur contrarietas in enunciationibus vocalibus. mentalibus et scriptis sicut in opinionibus quo ad hoc quod sicut in mente contrarietas opinionum attenditur penes hoc

opinionis. Item non possunt stare simul in eodem subiecto.

cum resolutione textus ad intentionem scotti

quod est esse contrarias eas vel de contrariis modis opinandi. scilicet in enunciationibus mentalibus et scriptis attenditur penes hoc quod est esse de modis enunciandi contrariis. Dicitur quarto quod contrarietas per prius convenit mentalibus propositionibus quam vocalibus aut scriptis. patet. quia istis per prius convenit veritas et falsitas. ergo et contrarietas. Antecedens patet. quia naturaliter significant et a natura habent quod sint vere vel false. Alie vero ad placitum. Et si arguatur contra predicta. opinio anime est propositio mentalis. sed opiniones contrarie non possunt esse in eodem simul intellectu. ergo nec propositiones mentales contrarie. Ad hoc dicendum quod licet opinio anime sit propositio mentalis ultimo modo dicta. tamen non est propositio mentalis secundo modo dicta. Quod patet. quia stat aliquis habere propositionem mentalem et tamen non habere opinionem circa eam. id est non assentire vel dissentire eidem. igitur iste due mentales. omnis homo est albus. nullus homo est albus possunt simul esse copulative aut disiunctive in eodem intellectu. et tamen non simul assentire utriusque. igitur assensus siue opinio anime non est propositio mentalis.

Secunda difficultas. Utrum in enun

ciationibus contrarietas sit summenda ex parte predicatorum contrariorum. aut ex parte modorum enunciandi contrariorum. Et que propositio dicitur primo et per se falsa. et que dicitur simplex. Et per resolutionem primae partis supponitur primo quod predicata contraria sunt termini qui non possunt de eodem simul et semel verificari. sed bene successive. Ut album et nigrum. Modi autem enunciandi dicuntur contrarii quorum unus est affirmativus et alter negativus. Et secundo supponitur quod termini se tenent ex parte materie propositionis. Modi vero enunciandi ex parte forme

His suppositis dicitur primo: Quis

propositiones de predicatis contrariis ex parte materie magis debeant dici contrarie quam ille qui sunt de contrariis modis enunciandi. tunc ille simpliciter magis debeant dici contrarie que sunt de contrariis modis enunciandi. Patet. quia aliquis magis debet denominari ab eo quod se tenet ex parte forme quam ab eo quod se tenet ex parte materie. Et per resolutionem secundae partis dicitur primo quod aliquid quod propositio potest dici primo et per se falsa dupliciter. Uno modo quod inter subiectum et predicatum nihil mediat per quod posset ostendi predicatum inesse falso subiecto. et sic ista est falsa. bonum est malum. quia per se primo posterior illa propositio in qua predicatur oppositum de opposito est primo falsa.

Cotextus
p. bus quod
mentibus quod

quod alio modo est
propositio mentalis
tamen quod quod

Predicatio
tria quod.

Propositio
et per se per
potest dupliciter
dici

Proposicio in q̄ idē negat̄ de se ip̄o
quā est falsa

Questōes i periarmenias aristot

Alio modo potest dici p̄mo et per se falsa. q̄a ante ipsam non est alia ma-
gis falsa ad quā sit reducibilis. Et sic illa in qua idem negatur de seip̄o est
p̄mo et per se falsa. Et nō illa in qua predicatur vnum oppositū de alio.
Dic̄t̄ aut̄ in textu q̄ inter terminos generationis et corruptionis est p̄mo
falsitas. q̄a esse et non esse sunt termini generationis et corruptionis. et
sunt modi enunciandi contrarij et predicata p̄ma que possunt vere et fal-
se enunciari de aliquo. Dic̄t̄ur secundo q̄ illa proposicio dicitur simplex
in proposito respectu alicuius alterius que nec implicat nec infert aliam
sed implicatur et infertur ab alia. sicut est ista Bonū non est bonum. in or-
dine ad istam. Bonū est malum. Et si queratur vterius vtrum iste sunt
contrarie bonum est bonū. et bonum non est bonum ut videtur philoso-
phus dicere in textu. Dic̄t̄ q̄ si accipiat̄ contrarietas communiter. ve-
le extendit ad omnē oppositionē sic bene sunt contrarie eo q̄ sunt subeco-
trarie scdm̄ formam q̄uis sint contrarie scdm̄ legem. eo q̄ non possunt si-
mul esse vere. et eo q̄ equalent̄ vniuersalib⁹ cū sint in materia naturali. Cū
autem dicit philosophus q̄ non refert si termini summantur vniuersalib⁹
potest vno modo exponi. q̄ hoc est verū quo ad rationem generalem op-
positionis. Non autem quo ad suppositionem terminorum. aut etiam
quo ad veritatem vel falsitatem. Alio modo potest exponi quo ad suam
propositionem. quia ip̄e semper intellexit q̄ vniuersalis affirmatiua et vni-
uersalis negatiua essent contrarie. Et circa predictū t̄tum posset moueri
vna difficultas de loco a transmutata proportionē per quā philosoph⁹
arguit in vltima ratione. Sed solutio huius patet et quinto tractatu su-
mularum.

Cōclusio responsalis. Contrarie

tas in enūctiatiōib⁹ vocalib⁹ summēda est penes modos et ūctiādi cōtra-
rios et non penes predicata contraria. Probatur ratione philosophi q̄a
sicut est in opinionibus anime. ita est in enūctiatiōib⁹ vocalib⁹. sed
contrarietas in opinionibus summitur penes modos enunciandi con-
trarios. ergo in enūctiatiōib⁹ vocalibus contrarietas est summēda
penes modos enunciandi contrarios. Maiorem probat philosoph⁹
quia ea que sunt in voce sequunt̄ ea que sunt in anima. Maiorem etiam
probat octo rationibus ut visum est.

Ad ratiōes. Ad p̄mā et secundam
patet solutio.

cū resolutiōe text⁹ ad itētiōnē scoti

Ad terciā dico q̄ philosophus nō

intelligit illas esse simpl⁹ contrarias. sed intelligit q̄ sunt enūctiatiōes
de predicatis contrariis. Ad confirmatiōē eius patet solutio.

Ad quartā et ad eius confirmatiō

nem q̄ quāuis plus requirat̄ ad verificandum affirmatiuam q̄ negatiua
tamen non sequit̄ q̄ affirmatiua magis distet aut magis opponatur as-
firmatiue q̄ negatiue sicut plus requiritur ad verificandū copulatiuam
q̄ disiunctiuam. et tamen disiunctiua de partibus contradicentibus ma-
gis opponitur copulatiue q̄ copulatiua.

Opus resolutionis questionū veteris logi-
ce. cum lucta textus aristotelis expositione
ad opinionē doctoris scoti regia in ciuitate
Cracouiensi impressum. Impensis spectabi-
lis viri dñi Johannis haller. Anno salutis
nostre. MD. CCCC. viij. In vigilia sc̄i bar-
tholomei apostoli felicem sortitus est finem
Seutente his temporibus ibidem horrenda
peste epe dimia.

LAUS DEO GLORIOSO

เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า...

Pharmacology of the eye

...circumstances of the case...

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

[Faint, illegible text from bleed-through]

1870

SECRET

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint horizontal lines and small dark spots, possibly due to age or handling. The left edge of the page is bound into a dark, possibly leather, cover. The overall tone is warm and slightly off-white.

